Balogh János honvéd, amatőr festő

a Magyar Néphadsereg Légvédelmi és Repülőparancsnoksághoz tartozó alakulatok amatőr alkotóművészeti mozgalma is szép eredményeket mutat fel. A kecskeméti Helyőrségi Műv. Központban rendezett kiállításon a művek közül kiemelkedik Balogh János honvéd „Felkészülés a felszálláshoz" c. olajképe. /említve/.

Katona M. István: Előtérben: a katonatéma.
Néphadsereg, 1984. jún. 9.

BALOGH ISTVÁN

Új Művészet
2004. Ápr. XV/4.

BALOGH János asztalos

VARGA Gyula: Adatok a debreceni asztalos céh és a népi butor történetéhez.=A Debreceni Déri Muzeum Évkönyve 1988 (1990) 133.p.

1821.

1021

1971. VIII. 21. 14.00 N. Petőfi 161 Vallomás művészetről

Balogh János

Nagy Balogh János festészete a magyar művészet történetének egyik csodája. A művész magateremtette világa éledt benne a maga létezése sajátos törvénye szerint. Tudjuk róla, hogy sokáig csak a műtermének szolgáló kis szoba falai között alkotott, szinte nem is nézett tul az ablakán. A 900-as évek elején kezdték épiteni a Wekerle telepet. A planirozás, az alapok megásása sok kubikust foglalkoztatott hosszu időn keresztül. Nagy Balogh János ezt a munkás nagy nyüzsgést is valahogyan ugy fedezte fel magának mint ahogyan a konyha asztalán álló tárgyakat, tányért, csuprot, bögét meglátta. Tárgyi mivoltában érdekeltea téma. Érdeklődését csak növelte, hogy a mozdulatlan engedelmes tárgyi motivumok világából bepillanthatott a kavargó szüntelen mozgás világába. A kubikus sorozat keletkezése tehát bizonyos értelemben megváltoztatta müvész i gyakorlatát, de nem változott a müvészi alapállás. Elek Artur, a kitünő kritikus igy jellemezte a kubikus képeket: Valamennyi kint készült a természetben és egy-egy élmény mindegyik. Mégis bizonyos zártság érződik szerkezetükben, ami arra vall, hogy a müvész képzeletével alakitgatta a természetet. Erre vall a vinom harmónia is, amellyel az előtér mozgó alakjait a háttéri tájék körülveszi. De leginkább erre vall maguknak az alakoknak megfestési módja, amely sommázó, a konturt is nagyvonalakban összefoglaló és a formai részleteket széles foltokban feloldó. A finomanmegfigyelt sajátosságokon tul azonban valami más is feszül ezekben a rajzokban, festményekben. Az egyhangu, fárasztó munkát a maga izmaiban is érző, a fáradtság minden fokozatát ismerő ember együttérző részvéte, humánus beleérzése. S akik ma nézzük Nagy Balogh János kubikus képeit, ezt érezzük belőle elsősorban.

-/vers/

MDK

Balogh János

Berlini magy. kiáll. Magy.Nemz. 1949. jun. 4.

MAGYARORSZÁG

„Meg van ön elégedve Chamberlain miniszterelnökségével?"

Az angolok 53%-a igennel, 42%-a nemmel válaszolt erre a kérdésre

London, július 24.

Amerikában és Angliában hosszabb idő óta működik egy *közvélemény kutató intézet.* A szervezet Amerikában létesült és mult szeptember óta dolgozik Angliában is. Az intézet abból a meggondolásból indult ki, hogy világszerte hivatkoznak a közvéleményre, de természetszerűleg senkinek sincs módjában *sok százezer ember véleményét megkérdezni.* Az intézet tehát szervezetet létesített, amely a szó szoros értelmében sok százezer ember véleményét kérdezte meg és ennek alapján állapította meg *az első kézből való hiteles közvéleményt.* Később természetesen odáig fejlődött a dolog, hogy foglalkozási ágak, tipusok szerint a véleménycsoportok jellegzetes képviselőit keresték ki, úgyhogy ma már a közvéleménykutató intézet sokkal hamarabb tud megbízható adatokat szolgáltatni a hiteles közvéleményről.

Az angol közvéleménykutató intézet — mint az intézet adatainak közlésére felhatalmazott News Chronicle írja — a müncheni egyezmény óta hónapról hónapra feltette a kérdést: »*Meg van-e elégedve Chamberlain miniszterelnökségével?*« A mellékelt rajz az igen-nel válaszoló polgárok százalékszámát fejezi ki. A görbén jelzett számok Chamberlain *kilenchavi miniszterelnökségének fontosabb eseményeire vonatkoznak:* 1. Szeptember 1. Müncheni egyezmény. 2. Január 2. Chamberlain és Halifax Rómába utazik. 3. Március 15. Hitler bevonul Csehszlovákiába. 4. Április 7. Mussolini bevonul Albániába. 5. Április 14. Az orosz tárgyalások kezdete. 6. Június 14. Japán blokírozza a tiencini angol engedményes területet. 7. Június 29. Halifax nyilatkozik Anglia danzigi politikájáról.

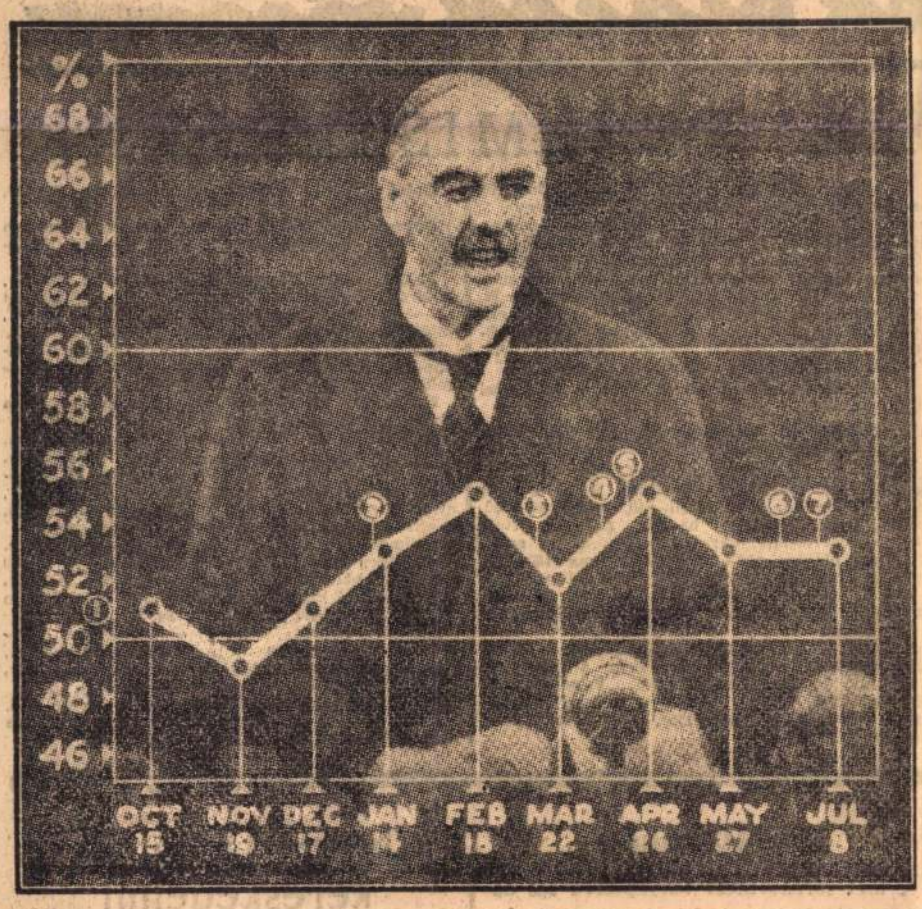

Chamberlain népszerűségi grafikonja

57·7 százalék Roosevelt javára

Ezzel egyidejűleg az amerikai közvéleménykutató intézet hónapról-hónapra feltette a kérdést: »*Helyesli-e Roosevelt politikáját?*« A válasz még legutóbb is a semlegességi törvényjavaslat reformjával összefüggő zavarok és különféle pénzügyi problémák ellenére is *57.7 százalékban Roosevelt javára szólt.*

Az angolok 42 százaléka elégedetlen Chamberlainnel

A legújabb angliai adatok szerint tehát az angol közönség *53 százaléka helyesli Chamberlain miniszterelnök politikáját.* A statisztikai adat legjelentősebb tünete azonban az, hogy *42 százaléka a megkérdezetteknek nem mel feleli* és mindössze öten válaszolták azt, hogy semmiféle véleményük a miniszterelnökről nincsen. A müncheni egyezmény óta eltelt idő alatt ugyanis a Chamberlain-féle ellenzék nagymértékben erősödött.

Négy hónappal a müncheni egyezmény után alig 40 százalék volt a nem-válasz. Februárban 36 százalékra csökkent, azóta azonban lassan, de állandóan emelkedik és a legutóbbi vizsgálat megállapította, hogy az angol közvélemény *42 százaléka ma már elégedetlen Chamberlainnel.* Azoknak a száma, akiknek semmiféle véleményük nincsen, a novemberi 11 százalékos rekordról májusban 4 százalékos alacsonysági rekordra csökkent.

Rendkívül érdekes egyébként az a politikai tanulság, amit a rajz görbéjéből le lehet vonni. Eszerint Chamberlain *népszerűségének minimumát, 49 százalékot, november közepén, hat héttel a müncheni egyezmény után érte el.* 1939 decemberében és januárjában a görbe lassan emelkedik és februárban 55 százalékot ér el. Március 15-én, mikor a német csapatok bevonultak Cseh-Szlovákiába, az utána következő héten megejtett vizsgálat szerint Chamberlain népszerűsége *52 százalékra csökkent.* Az elkövetkező hetek alatt Anglia garanciákat ajánlott fel Lengyelországnak és Romániának és ugyanakkor tárgyalásokat kezdett Oroszországgal. Április második felében Chamberlain *visszanyerte vesztességét* és az angol közönség 55 százaléka meg volt elégedve miniszterelnökségével. *Májusban a százalékszám 53-ra csökkent és azóta megmaradt ezen a szinten.*

ELTEMETTÜK ZÁGONI DEZSŐT

Tegnap délután öt órakor kísértük utolsó útjára a farkasréti temetőben tragikus hirtelenséggel elhúnyt kiváló kartársunkat, *Zágoni* Dezsőt, a *Magyarország* segédszerkesztőjét.

Háromnegyed öt körül kezdett gyülekezni az előkelő közönség a temető ravatalozóterme előtt. Bent a teremben koszorúktól elborított koporsójában feküdt *Zágoni* Dezső holtteste, *feje alatt egy marék erdélyi földdel,* amelyet tegnap hoztak fel Erdélyből.

A halottasház előtt felsorakozott az országos frontharcos szövetség XII. kerületi főcsoportjának díszszakasza, dr. *Csapó* Ferenc nyugalmazott rendőrkapitány és dr. *Vészi* Mátyás ügyvéd vezetésével. Az egyik frontharcos kiválik a sorból és fekete bársony párnán viszi Zágoni Dezső *hét háborús kitüntetését* a ravatal elé. Megérkezik az özvegy, *tóth-lipcsei Pajor* Anna és a gyászbaborult rokonság. Ott állt a ravatal mellett *Szahlender* Lajos egyetemi magántanár, vitéz *Pajor* Kálmán ügyvéd, dr. *Molnár* Géza törvényszéki bíró, *Molnár* Ervin, dr. *Szilágyi* Pál és még sok hozzátartozó. Eljöttek természetesen *Zágoni* Dezső tágabb családjának, a *Magyarország* és testvérlapjai szerkesztőségének tagjai, ujságíróbarátai és a koporsó mellett álltak a világháború hős főhadnagyának katonabajtársai, többek között *Györke* György ezredes, vitéz *Janky* Vilmos alezredes, *Hadácsy* Rezső alezredes és mások.

Pontosan öt órakor vonult be a halottasházba *Harsányi* Béla, az Anna templom helyettes plébánosa, ministránsai és a kórus kíséretében. Felhangzott a Circum dederunt megrázó dallama. A beszentelés szertartása után a könnyesszemű gyászolók sorfala között *Féja* Géza lépett a ravatal elé és a *Magyarország* szerkesztősége nevében vett búcsút *Zágoni* Dezsőtől:

— Az Isten ismét a kevés igazakat látogatta meg — mondotta *Féja* Géza. — Csak igen rövid időt tölthettél közöttünk, Zágoni Dezső barátom, de úgy érezzük, mintha a legrégibb barátunkat veszítettük volna el, mert *a bátorság, hűség és tiszta erkölcs,* mely téged éltetett, örökre eszményképünk. Sohasem jártál a napos úton, a világháború után a kisebbségi harctérre mentél, a kisebbségi harcból pedig nem a jólmegérdemelt nyugalomba jöttél, hanem azok mellé, akik a magyar tömegekért harcolnak. *Férfi voltál, aki egyéni életedet kockára merted vetni és ember, akinek szent fegyver volt a toll és nem eszköz a minél jobb egyéni boldogulásra.* Zágoni Dezső barátom, emléked előtt mindig tisztelegni fogunk, tiszta példád élni fog bennünk.

A temetkezési intézet emberei elkezdték hordani a rengeteg koszorút a fekete halottaskocsira. Azután az ujságírók és a frontharcosok sorfala között hozták ki a ravatalozóból *Zágoni* Dezső frontharcos lepellel letakart koporsóját. Felrakták a kocsira és megindult a szomorú menet a temető hosszú útján a sír felé. A főváros által adományozott díszsírhely előtt megállt a menet, a nemzeti színű lepellel letakart koporsót a sír fölött keresztbefektetett lécekre helyezték, *Harsányi* plébános mégegyszer imádkozott, azután dr. *Zágoni* István ujságíró, aki együtt volt Zágoni Dezsővel az erdélyi kisebbségi élet küzdelmeiben, a sír szélére lépett és a *barátok nevében* mondott gyászbeszédet:

— Mi vagyunk tanui annak a munkának, amit otthon elvégeztél — mondotta — tanui vagyunk, *mennyire a népnek, a népért éltél.* Lelked felszállt a magasba és talán már ott jár távol a Királyhágó felett, de ha lenézel ránk, láthatod mennyire szerettünk és mennyire megbecsültünk. A három Körös völgyében, a bihari havasok között, ahol magyar lelkeknek pásztora voltál, most egy sóhajtás száll végig a lelkek szárnyán. Ez a hála, elismerés és köszönet azért, amit népedért tettél. Ez ragyogó kitüntetéseid mellett legszerényebb, de általunk legszentebbnek, legigazibbnak tartott kitüntetésed. Ime, megtalált hazádban számodra már nem feladat várt, hanem ez a keskeny sír jutott neked, fejed alatt maréknyi erdélyi földdel.

Perédy György a nagyváradi ujságírók nevében és a Szigligeti Társaság megbízásából mondott búcsúszavakat, azután a frontharcos bajtársak nevében dr. *Vészi* Mátyás ügyvéd emlékezett meg *Zágoni* Dezsőről a frontharcosról és bajtársról:

— Ügylátszik azt a feladatot, amit a Hadak Ura Zágoni Dezső bajtársnak kijelölt, itt a földön befejezte. Húsz esztendőn keresztül harcolt a kisebbségi magyar életben. Húsz esztendeig tűrte a megaláztatást, a lekicsinylést és mikor Erdélyből kiüldözték, akkor a világháború és a kisebbségi harctér után a legnehezebb harctérre jutott, idejött a megcsonkított, *visszavonásban, gyülölködésben, egymás meg nem értésében szenvedő magyar földre,* hogy itt hirdesse *az összefogást, a szeretetet, a bajtársi egységet és a testvériséget.*

A megható búcsúszavak után leeresztették a sírba a koporsót, néhány másodpere mulva már koszorúktól borított domb emelkedett *Zágoni* Dezső mulandó teste felett.

Felelős szerkesztő:
Dr. MIHÁLYFI ERNŐ
Felelős kiadó: DIETZGEN GÁBOR
Szerkesztőség és kiadóhivatal: VII. kerület, Rákóczi út 54. szám
Jegypénztár, hirdetési-, előfizetési-, utazási- és könyvosztály: VII. kerület, Erzsébet körút 18—20
KIADJA A MAGYARORSZÁG NAPILAP R.-T.
Kéziratot nem őrzünk meg és nem adunk vissza

Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős nyomdavezető: Kárpáti Antal

Lengyel résztvevők a magyarországi nyári egyetemeken

Varsó, július 25.

(A Magyarország tudósítójától.) A magyarországi nyári egyetemek évről-évre megismétlődő előadásai nagy népszerűségnek örvendenek Lengyelországban. Igaz ugyan, hogy ez évben a debreceni és soproni nyári egyetemen résztvevő lengyel hallgatók száma a mult évben résztvevőknek a felére esett, ezt azonban a rendkívüli idők terhére kell írnunk. Az egyetemi hallgatók nagyrésze hadgyakorlatokra vonult be, másik részének pedig — szintén a rendkívüli politikai helyzet miatt — nem szabad elhagynia az országot. Ennek ellenére *lelkes hangulatban folyik a magyarországi tanulmányi kirándulás megszervezése*, melyet *Pietrzykowski* Wladyslav irányít.

A lengyel diákokkal és diáklányokkal két egyetemi előadó is utazik Debrecenbe. Dr. *Divéky* Adorján egyetemi tanár, a varsói Magyar Intézeti igazgatója, az ismertnevű történész, aki a magyar-lengyel történelmi és kultúrális kapcsolatokról tart majd sorozatos előadásokat. A másik előadó *Pietrzykowski* Wladyslav, lengyel pénzügyminisztériumi tanácsos, aki *magyar és lengyel nyelven tart majd előadást Lengyelország tengeri problémájáról* és gazdasági struktúrájának átépítéséről, a lengyel külkereskedelemről és mezőgazdasági iparról, valamint *a közös magyar-lengyel határ jelentőségéről. Pietrzykowski*, akinek *édesanyja magyar származású*, már negyedik éve kap meghívást a magyarországi nyári egyetemekre.

s. r.

Már el is ítélték a rózsadombi betörőt

Török Zoltán törvényszéki bíró ma vonta felelősségre *Csike* István gyári munkást *lopás bűntettének kísérlete* miatt, mert négy nappal ezelőtt hajnalban betört a Bogár ucca 26. számú villába, de tettenérték, mire elmenekült. Az Új Szent János kórház tájékán elfogták. A törvényszék előtt tagadta bűnösségét. Azzal védekezett, hogy éppen inségmunkára igyekezett, mikor az Új Szent János környékén feltartóztatták.

Semmi köze a betöréshez. Kihallgatták a villa szobalányát, aki tettenérte a betörésben, majd azt a rendőrt, aki elfogta. A rendőr elmondotta, hogy visszavitte Csikét a villába. *A kertben talált lábnyomok pontosan megegyeztek az ő lábnyomaival.*

A bizonyítási eljárás lefolytatása után *bűnösnek mondotta ki a törvényszék Csike Istvánt lopás vétségének kíséretében és ezért 3 napi fogházbüntetésre ítélte*, a büntetést kitöltöttnek vette és a vádlottat szabadlábra helyezte. Az ítélet nem jogerős.

Magyarok jó szereplése a littoriói repülőversenyen

Megkezdődtek a nagy német vitorlázóversenyek

Végetért a negyedik *littoriói sportrepülőverseny*, amelyen *32 gép indult:* 6 német, 2 magyar, 1 francia, 1 román és 22 olasz. A versenyzőket az indulás és leszállás, továbbá a gépberendezés tökéletessége szempontjából pontozták, azután *1200 kilométeres megbízhatósági és 300 kilométeres éjjeli repülés következett.* Végül tízszer kellett körülrepülni a Velence melletti 50 kilométeres háromszögpályát 50 méteres magasságban.

Az *összpontosítás alapján* első lett a tavalyi győztes *Dietrich, Messerschmidt Taifun* gépen, második *Riechers*, harmadik *Beauvois* Arado gépen, negyedik az olasz *Meille*. Az ötödik helyet *német*, a hatodikat *olasz* kapta. A magyar vitéz *Győrffy* százados a 11-ik, vitéz *Torontály* őrnagy pedig a 12-ik helyen végzett. Ugyancsak *Messerschmidt* gépen repültek, de ezek nem versenygépek voltak.

Most kezdődtek meg a németországi rhöni vitorlázó repülőversenyek. Az eddigi legjobb eredményt egy egészen fiatal pilóta, gróf *Freuberg* érte el, aki 365 km-es távolság berepülése után *Berlintől délre szállt le.* A többiek 305—350 kilométert repültek. A versenyek 12 napig tartanak, a jövő évi olimpiász indulóinak kiválasztására és gyakorlására szolgálnak. Jövőre első ízben szerepel az olimpiai játékok között a vitorlázórepülés.

Eltűnt egy festő

Ma délben a főkapitányság életvédelmi osztályán megjelent *Wald* Józsefné, aki a Szigetvári ucca 18. számú házban lakik és bejelentette, hogy kiskéri *Balogh* János 34 éves festő, aki albérletben lakott nála, július 1-én eltávozott lakásából és azóta nyoma veszett. A rendőrség a bejelentés alapján kiskéri Balogh Jánost keresi.

Földrengés 2000 kilométer távolságban

Az Országos Földrengési Obszervatórium budapesti készülékei július 25-én 4 óra 43 perc 04 másodperckor körülbelül *2000 kilométer távolságból földrengést jeleztek.* A földmozgás Budapesten 15 percen át volt észlelhető. A műszer legnagyobb kiterése 2 mm volt.

gazdasági jelentések piacok vásárok

Tartott nyitás után javult a határidőpiac

Tegnap az esőzési hírekre *véleményes adások lanyhaságot idéztek elő*, a *határidőpiacon*, ahol az üzlet ma tartott irányzattal a tegnapi zárlati árfolyamok alatt indult. A tőzsdeidő későbbi folyamán azonban *fedezési vételek* következtében barátságosabbra fordult a hangulat és zárlatig az augusztusi tengeri 10, a szeptemberi 7 fillérrel javult. A *rozspiacon* a forgalom élénkebb, az októberi rozs ára tartott nyitás után 14 fillérrel emelkedett.

Rozs: októberre: 14.05, 14.24, zárlat 14.24—14.26.

Tengeri: júliusra: 17.15; augusztusra: 16.99, 17.10, zárlat 17.13—17.15; szeptemberre: 17.32, 17.32, zárlat 17.33—17.35.

Élénkül a búzaforgalom

Néhánynapos stagnálás után *ma élénkebb volt a búzaforgalom és augusztusi szállításra 11.450 métermázsa kelt el változatlan árakon.* Rozsból 350 métermázsa került piacra és cserélt gazdát 5—10 fillérrel magasabb árakon. A *takarmányárpa* jegyzését kötés nélkül emelték 25 fillérrel. 500 métermázsa zabért és 300 métermázsa tengeriért tegnapi árakat fizettek. — A *magpiac* eseménye a bíborhere megszilárdulása, 72 pengőt is fizettek prima minőségű bíborheréért.

Újbúza: tiszavidéki, kisalföldi 77 kg-os 19.50—19.65, 78 kg-os 19.70—19.85, 79 kg-os 19.90—20.05, 80 kg-os 20.00—20.15, felsőtiszai 77 kg-os 19.40—19.60, 78 kg-os 19.60—19.80, 79 kg-os 19.80—20.00, 80 kg-os 19.90—20.10, duna-tiszaközi 77 kg-os 19.40—19.60, 78 kg-os 19.60—19.80, 79 kg-os 19.80—20.00, 80 kg-os 19.90—20.10, fejérmegyei 77 kg-os 19.50—19.65, 78 kg-os 19.70—19.85, 79 kg-os 19.90—20.05, 80 kg-os 20.00—20.15, dunántúli 77 kg-os 19.50—19.65, 78 kg-os 19.70—19.85, 79 kg-os 19.90—20.05, 80 kg-os 20.00—20.15.

Újrozs: pestvidéki 13.40—13.50, más szárm. 13.55—13.70.

Újtakarmányárpa: középminőségű 15.00—15.50

Zab: középminőségű új 16.70—16.90.

Tengeri: tiszántúli 17.30—17.45.

Őrlemények: korpa 13.00—13.10, 8-as liszt 15.00—15.50.

Újbúza: 300 mm 80-as kisalföldi 20.15 budapesti paritásban, 450 mm 80-as kisalföldi, aug. 20.50 Uszod, 300 mm 80-as kisalföldi augusztus 20.50 Szenc, 100 mm 80-as duna-tiszaközi minta szerint 20.10, 450 mm 80-as felsőtiszai 20.—, 300 mm 80-as felsőtiszai 20.—, 1500 mm 80-as felsőtiszai augusztus 22. 20.25 budapesti paritásban, 900 mm 80-as felsőtiszai 20.20, 900 mm 80-as felsőtiszai augusztus 15. 20.25 Szolnok, 1050 mm 80-as felsőtiszai augusztus 19.45 Okány, 900 mm 80-as felsőtiszai 20.—, 150 mm 80-as felsőtiszai 20.— budapesti paritásban, 1500 mm 80-as dunántúli augusztus 20.50 Murakeresztur, 1500 mm 80-as dunántúli augusztus 20.50 Gyékényes, 100 mm 80-as dunántúli augusztus 15. 19.25 Seregélyes, 300 mm 80-as dunántúli augusztus 20.50 Gyékényes, 300 mm 80-as dunántúli 20.—, 1050 mm 80-as fejérmegyei, urasági 20.15 budapesti paritásban.

Újrozs: 50 mm 13.40 beszállítva, 300 mm augusztus 13.50 budapesti paritásban.

Újzab: 150 mm 16.75, 300 mm 16.75, 150 mm 16.80 budapesti paritásban.

Tengeri: 150 mm nyirj 17.35, 150 mm tiszavidéki 17.32 budapesti paritásban.

Árpa: 17 mm 72.—, 65 mm minta szerint 60.— Budapest.

Lucerna: 20 mm fehérbárcás 220.— Budapest.

Magvak és hüvelyesek: káposztarepce új 24.75—25, borsó zöld (express) sterilizált új 16.50—17.25, bíborheremag új 60—68, csillagfürt fehér lapos 12.75—13.25.

A budapesti lisztárjegyzőbizottság árjegyzései (az 1938. évi gabonából készült őrlemények): búzaliszt: dara 37—37.75, 0gg 36—36.75, 0g 36—36.75, 0f 36—36.75, 2gg 35.25—35.50, 2g 35.25—35.50, 2f 35.25—35.50, 4-es 33—33.75, 5-ös 30.50—31.75, 6-os 25.50—27.75, 7-es 18.50—19.75; rozsliszt: 0-ás 27—28.50, 01-es 24.25—25.50, 1-es 18.50—20, 2-es 16.75—18.

A mai hivatalos valuta- és devizaárfolyamok

PÉNZNEMEK:	KÜLFÖLDI KIFIZETÉSEK:
Angol font 16.—16.20	Amsterd. 183.10—184.70
Belga 57.95—58.55	Athén 3.025—3.055
Dán kor. 71.30—72.10	Belgrád 7.82—7.88
Dinár 6.50—7.90	Berlin 135.70—136.70
USAdoll. 340.70—344.70	Brüsszel 58.13—58.57
Kanadai doll. 332—337	Bukarest 3.41—3.44
Francia fr. 9.—9.20	Koppenhága 71.50—72.10
Holl. frt 182.70—184.70	London 16.005—16.155
Cseh-Morva protektorátus 7.50—11.80 (20 K-nál nagyobb címletek kivételével)	Madrid —.—
	Milánó 17.66—17.8864
Szlovákia 7.50—11.80 (20 K-nál nagyobb címletek kivételével)	Newyork 342.10—344.70
	Oslo 80.45—81.15
Lengyel zl. 61.—63.—	Párizs 9.05—9.15
Leu 2.60—3.45	Prága 11.79—11.93
Leva 3.—3.60	Szófia 4.11—4.15
Lira 16.90—17.90	Stockholm 82.50—83.20
(500 és 1000 lirás banknegyek kivételével)	Varsó 64.25—64.75
Német márka —.—	Zürich 77.175—77.875
Norv. kor. 80.25—81.15	Isztanbul 268—271
Svájci fr. 76.95—77.85	
Svéd kor. 82.30—83.20	

MAI ÉLELMISZERÁRAK

Felhozatal. Vasúton: rakomány 20, darabáru 40, összesen 60 vagón. Rakományból: burgonya 3, paprika 3, tök 1, hagyma 1, gyümölcs 7, sárgadinnye 2, citrom 1, tojás 1, körte 1, összesen 20. Hajón: Csernátony 41, Tahi 54, DGT 48, MFTR 54, összesen 197 q. Östermelő kocsi 540, östermelő autó 17, rendelt áru kocsi 82, rendelt áru autó 78, kertészkocsi 3, élőbaromfi autó 5, vágottbaromfi autó 2, tojás autó 3, batyus futó 243. Élőbaromfipiacon a felhozatal 103 ketrec, tojás 176 láda. Vágottbaromfipiacon a felhozatal 36 q.

A csarnokban a forgalom közepes, a felhozatal kielégítő.

A mai budapesti élelmiszerpiac fogyasztói (zárójelben nagykereskedelmi) árai kg-ként:

Húsok és hústermékek: Marhahús, rostélyos és felsál 160—240, leveshús (fartő, tarja, szegye) 160—200, borjúhús, comb 280—340, vesés 160—180, pörkölt 180, juhhús, hátulja 130—170, eleje 100—160, sertéshús, karaj 220—270, tarja, comb 172—204, oldalas 130—164, zsírszalonna 130—148, sertésháj 130—140, sertészsír, budapesti 148—164.

Vad és vadhús: Szarvas 1 kg 40—400, őz 1 kg 40—500, fácán 1 drb 200—250, fenyvesmadár 1 drb 40—50.

Baromfi: Élő: tyúk 1 kg (130—140), csirke, rántanivaló 1 kg (140—160), ruca, hizott 1 kg (145), lúd, hizott 1 kg (140—145). Vágott: tyúk 1 kg (130—160), csirke, rántanivaló 1 kg (160—250), ruca, hizott 1 kg (140—165), lúd hizott 1 kg 150—200 (130—170).

Halak: Ponty, élő 120—140, szeletelt 90—150, jegelt 100—160.

Tejtermék: Tejföl (90—100), teavaj, tömbben (290—300), paszőrözött (320—330), sovány tehéntúró (50—56).

Zöldségfélék: Vegyes zöldség, zöldjével (6—18), kalarábé kg (14—16), karfiol, hazai, levéllel (20—60), vöröshagyma, érett, makói (8—9), zöldjével (1.5—3), fokhagyma (12—18).

Káposztafélék: Fejeskáposzta (12—18), kelkáposzta (14—18), savanyúkáposzta 32—40, fejes-saláta 6—10 (4—6).

Burgonya: Gülbaba (9.5—10), nyári rózsa (10—10.5), Ella (8.5—9).

Főzelékfélék: Főzeléktök (4—6), zöldpaprika, apró (18—35), töltenivaló (16—55), paradicsom, hazai 24—36 (16—26), vajbab, hazai (14—34), zöldborsó, hazai (45—65), zöld tengericső (2.5—4), csiperkegomba (140—240), ugorka (10—20), paraj, tisztított (16—20), sóska, közönséges (14—20).

Gyümölcs: Alma, közönséges (8—26), körte, közönséges (10—30), szilva (8—16), ringló 20—60 (12—45), barack, kajszi 24—30 (10—28), barack, őszi (12—75), málna 80—96 (60—75), görögdinnye (30—55), sárgadinnye (10—50), szőlő (40—55).

Fűszer: Paprika, édesnemes, csemege (400—420), édesnemes (360—380), félédes, gulyás (320), mák, kék (110—130), bors (440), szegfűbors (660), japán rizs (66—68), Karolin rizs (90—100).

Tojás: Teatojás válogatott drb 8—9, kg 140—155, ládaáru (115—140), kosáráru (120—140), főző- és aprótojás drb 6—8, kg 130—140 (104—125).

Borjúvásár

A mai ferencvárosi borjúpiacra 268 darab borjút hajtottak fel. A mérsékelt felhozatal következtében élénk forgalom alakult ki, de a jegyzés csak kismértékben szilárdult. Az elsőrendű minőséget 76—82, a másodrendűt 70—74, a silány anyagot 62—70 filléres áron hozták forgalomba.

Sertésvásár

A mai ferencvárosi sertésvásár összfelhajtása 431 darab. Az irányzat változatlan volt.

Árak: szedettsertés I. 98—100.5, közepes 92—96, silány 84—90, angol tőke 98, exportzsír márkázott 150 fillér kg-ként.

A mai zürichi árfolyamok

Zürich, július 25. *(Záróárfolyamok.)* Párizs 11.73¾, London 20.74¼, NewYork 443, Brüsszel 75.27½, Milánó 23.30, Amszterdam 237.25, Berlin 177.70, Szófia 5.40, Varsó 83.50, Prága 15.15, Belgrád 10, Athén 3.90, Bukarest 3.25.

Jugoszláv-olasz kereskedelmi tárgyalások indulnak meg

Belgrád, július 25.

A jugoszláv-olasz kereskedelmi tárgyalások jugoszláv meghatalmazottai Rómába utaztak. A tárgyalásokat jugoszláv részről *Obradovics* kereskedelmi és ipari helyettes miniszter vezeti.

Agyonverték a tettenért gyümölcstolvajok

Zalaegerszeg, július 25.

A zalahalápi szőlőhegyen *Krajcsi* Béla 36 éves hegyi pásztort *tettenért gyümölcstolvajok úgy összeverték*, hogy Krajcsi sérüléseibe *belehalt.* A tapolcai csendőrség alapos gyanúokok alapján id. *Busnyák* Mihályt és fiát, ifj. *Busnyák* Mihályt őrizetbe vette.

K. Balogh János

Árverési Csarnok aukció kat.

39. sz. 1927. okt.

40 — 41. nem szerepel

KISKÉRI BALOGH JÁNOS

festő

Bp. II. Mecset utca 8
II. 2

MOLNÁR ÉS GALAMBOS
katonai és polgári szabósága
Budapest, V., Eötvös-tér 2. sz.

Nagy

Gy. Szentiványi Gyula

Alméneti kabát
oltony

Fizetés: 936. nov.
dec.
jóváírás ö
937. jan.
febr.
marc.
ápr.
jún.
júl.
aug.

megirva

Balog János

képfarago és festő

Kováts József (tisza?) kürti asztalos készítették 1815 a tiszaföldvári ref. templom uj menyezetét. ők festettek és aranyozták a torony gombjat s mindezért kaptak [ ]

A (régi) katedra helyett ujat készítettek, fölébe uj koronát állítottak szárnyas angyalokkal feldiszítve. Ezt Balog János készítette amiert [ ] kapott.

A szárnyas angyalokat a szószék koronárol 1817. eltavolitottak a puritán reformátusok.

1815-ben a régi stuttkó menyezetet lebontottak, s helyette kék festékkel festett és csillagokkal megrakott menyezetet készítettek.

Fordás

Nagy Dezső: A
150 éves tiszaföld-
vári templom.
Debreceni Protes-
tains Lap.
1938. 146. l.

Szűcs Imre:
Adatok a tisza-
földvári ref. egyház
történetéhez.
Tiszaföldvár,
1938.

megisvra

Balogh J. festö

1850-1860

Nagy Kanizsa

l

Zendrei Henkiviji

Balog János festő.

Kr. V. 235/1898.
1898. márc. 12.

Balogh János
Jassobrass

d.

Fittler-György.

A világ iparmu-
vészete Párisban
Bp. 1900
18. l.

26.738. — K. M. E. Ny.

*Kelt Budapesten, 193*8. április 15.

Balogh János

fafaragó

Gyöngyöstarján

221. l.

AZ ANYADOK K

(1038—130

BUDAPES

AZ ATHENAEUM R.

KIADÁSA

Balogh J.

M.D.K.

a Horty Pál által tervezett és Fantusz Jakab által mintá
zott faragott tükörkeretek készitője

repr.

Györgyi Kálmán: Az iparmüvészeti a párisi kiállitáson
A világ iparmüvészete Párisban. 1900. Szerk. Pittler
Kamill és Györgyi Kálmán
Kiny. a Magyar Iparmüvészet 190_. évi folyamából 56.l.

MDK

Balogh János

keretes tükör kivitelezése

Különfélék. Magyar Iparmüvészet, 1899. 169.l.

MDK

Balogh János,

készitette el a faragott tükörkeretet, melyet Fantusz János mintázott. A tükör a Horti Pál által tervezett Kandalló tartozéka. Kép. 15.l.

Diener Dénes József: A karácsonyi kiállitás.
Magyar Iparművészet. 1900 körül? 11-20.l.

MDK

Balogh János

Aranyérem kitüntetést nyert a párisi világkiállításon. /Alkalmi diszitések és kárpitosmunkák oszt./

Cikk: Kitüntetések a párisi világkiállitáson.

Magyar Iparművészet 1900. 356.l.

MDK

Balogh János

György K.: Az iparművészet a párisi kiállitáson. Magyar Iparművészet 1900. 221.l.

MDK

Balogh János, faipar

~~xxx~~bizonyitványt kapott, mesterré avatták

Budiparrajzisk 1932-33. 93 l.

negativa

Balogh János
ács

1646. Kolozsvár

Bal Hel 125. l

Erelövénye

Balogh János, a kálvária gondnoka
építész

Wick Béla dr: A Kassai Kálvária története. Kosice, 1927.
34. l.

1021 Balogh Jenő

Ízlésszociológiai vizsgálatok

Nyilatkozat a TIT művészeti választmányának üléséről

Három napon át, csütörtökön, pénteken és szombaton, Hódmezővásárhelyen tanácskozott a TIT művészeti választmányának plenáris ülése. A konferencián 17 megye és Budapest mintegy 60 ismeretterjesztési szakembere vett részt. A konferencia befejeztével megkértük *Vitányi* Ivánt, a művészeti választmány titkárát, tájékoztassa olvasóinkat a plenáris ülés anyagáról.

— A vitaindító előadást — mondotta Vitányi Iván — *Balogh* Jenő, a Képzőművészeti Főiskola tanára tartotta az ízlésnevelés problémáiról, korreferensként *Laczó* Zoltán, a Zeneművészeti Főiskola miskolci tagozatának igazgatója, *Szűcs* Andor, a televízió főosztályvezetője és *Bölcs* István, a rádió ifjúsági osztályának rovatvezető helyettese szólalt fel.

— A plenáris ülésnek nem az volt a célja, hogy valamiféle konkrét programot vagy határozatot dolgozzon ki. A felszólalások ennek megfelelően hangzottak el. A háromnapos tanácskozás az ismeretterjesztés szakembereinek *eszmecseréje* volt.

— A tanácskozáson igen fontos problémaként szerepelt az *ízlésszint vizsgálatának* ügye. Ezzel kapcsolatban nincsenek illúzióink, mégis az ízlést csak általánosságban ismerjük. A plenáris ülés hangsúlyozottan mutatott rá az *ízlésszociológiai vizsgálatok, felmérések fontosságára.* A kutatás ugyan nem feladata a TIT-nek, de egyrészt segítheti, másrészt ismeretterjesztő munkáját nyilvánvalóan hatékonyabban tudja majd folytatni, ha pontos ismeretei lesznek az ízlésszintről.

— A tanácskozás második vitapontja a művészeti ismeretterjesztés *módszere, gyakorlata* körül alakult ki. Hogyan lehet, hogyan kell a művészeti alkotásokról *beszélni*, hogy valóban közelebb kerüljenek a hallgatókhoz, a közönséghez. Megegyezett a plenáris ülés abban, hogy nem pusztán ismereteket kell terjeszteni, hanem *élményt kell adni* a hallgatóságnak, illetőleg érzékennyé kell tenni a problémák iránt; az előadások után is tudjon és akarjon foglalkozni az adott témával. Miskolc környékén például úgy tartottak előadást Kodály Psalmusáról termelőszövetkezeti parasztoknak, hogy elénekeltették velük a mű fő témáját. A tanácskozáson sok ilyen és ehhez hasonló példát mondtak el a művészeti ismeretterjesztésnek szinte minden ágazatában.

— Terjedelemesen foglalkozott a tanácskozás az *ifjúság körében végzett ízlésnevelés problémáival*, kiindulva abból, hogy a fiatalok között igen nagy a művészet iránti fogékonyság. A plenáris ülés nyomatékosan hangsúlyozta, hogy egyrészt folytatni kell az ismeretterjesztő-ízlésnevelő munkát az ifjúság között, másrészt alaposabba nmeg kell vizsgálni a fiatalok ízlésszintjét.

— Hogy milyen a néptömegek ízlése, az végeredményben társadalmi okok következménye, tehát nem egyszerűen az ismeretterjesztő munka függvénye. Ezért nem is lehetne valamiféle hirtelen megszervezett kampánnyal lényeges változásokat elérni. Hosszadalmas, lassú munkára, és ami nagyon fontos, *minőségi munkára* van szükség. A háromnapos plenáris ülés éppen ezt a minőséget vizsgálta és kutatta.

JÓZSEF

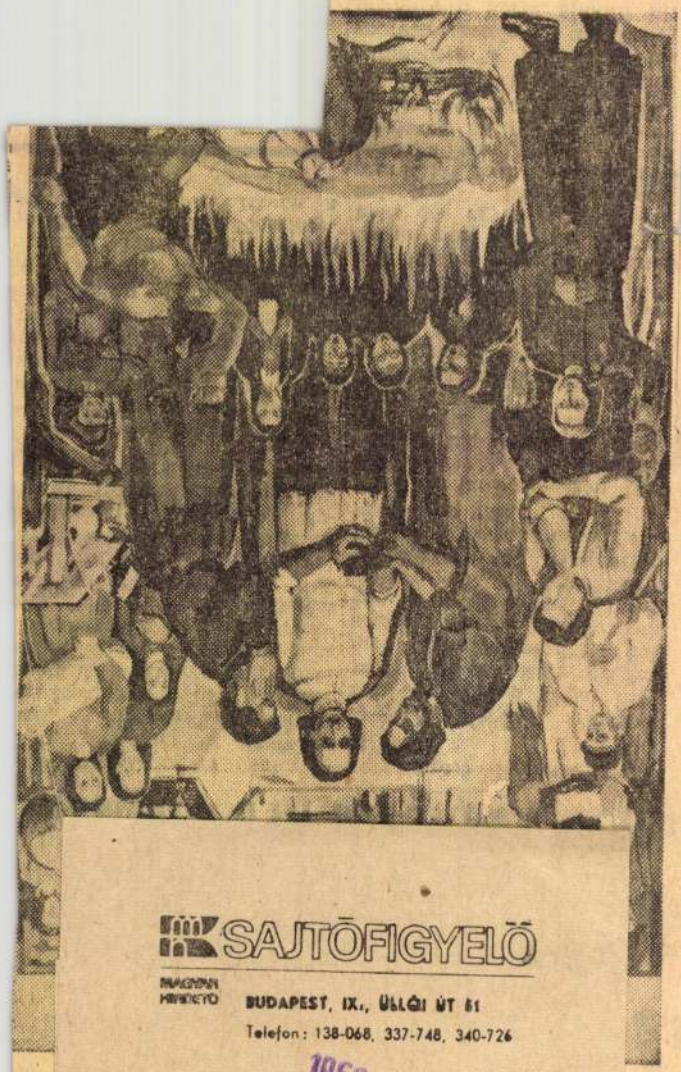

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 NOV 30

DÉLMAGYARORSZÁG

Szeged

A Zichy sírbolt közelében találjuk **Kemény Lajosnak,** Kassa multja lelkes kutatójának a síremlékét. Sírirata a következő jellegzetes szavakkal méltatja élete munkájának a jelentőségét:

> Kemény Lajos * 1859. † 1927. Volt városi főlevéltáros, történetíró. — A történelmet, a küzdő emberiség életének igazságait kutatta és koszorúba gyűjtötte. Ez a koszorú lett sírjának örök dísze. Béke poraira.

E tájon szép síremlékek díszítik a köztemetőt. Igy a többi között: *Balogh János* építőmester (1881—1923.), *br. Amelin Guido* (1877—1916.), *Orosz Károly* (1853—1917.) sírköve; a *Binder* család és *Kuballa Ferenc* (1862—1925.) és neje *Thomann Ludmilla* (1859—1915.) sírja fölött gyászoló női alakot ábrázoló, művészi kivitelű karrarai márványszobrok.

---

lapján ismétlődik az angyalszobor talapzatának felírása, a másikra pedig a következő van vésve:

Itt nyugszik felejthetetlen férjem Mayer József szül. 1847. márc. 28., megh. 1918. szeptember 30.

A köztemető e részén találjuk még a Széman, Varga, Magócsi, Diviaczky, Precsényi, Zgólay, Sekulič, Freudenfeld, Poledniák, Reitzner, Mayer, Schmidt, Szoha, Krausz, Beller, Makránszky, Rogozsán, Kisváry, Szabó családok sírboltját.

Sterpka és Rostár család csúcsíves kiképzésű sírboltja:

Az elhúnytak neveit fekete gránittáblák jelzik. A Sterpka család kriptáján:

Sterpka László, élt 31 évet † 1914. IV. 17.

Balogh János, építész. Főleg kisebb vidéki templomok terveinek készítésével foglalkozik. Egyebekközt ő tervezte a lőcsei Máriahegyi kápolnát is (1906).

Egyházi Műipar. 1908. 87. l.

Balogh. János

terverte a cékei
(Zemplén vm.) rk. ⌊ templo-
mot neogot stilben
1904-ben
Képe repr.
⌊ plébánia

MŰEMLÉKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
927/1943

Emlkassaiegyhm
II. 505. l.

324

S.O.

M. kir. postatakarékpénztári csekkszámla
Filmkölcsönző osztály 7653. Egyéb 35.710

LM BUREAU A. G. ~~ HUNGARIAN FILM AGENCY

YVES KÁLMÁN-KÖRÚT 15. TELEFON *146-346
ST, IV. POSTAFIÓK 19

TCA 5-7. TELEFON: *145-510, 56-os és 57-es m. á.
I-UTCA 25. TELEFON: *145-510, 60-as és 172-es m. á.
RZSÉBET-KÖRÚT 45. TELEFON: 222-098 és 222-099
T, VII, NYÁR-UTCA 7. TELEFON: 423-252

Budapest, 1943. dec. 22.

Számla száma F/1214.

Számla-másolat

ágos Bizottságának,

Budapest.
Hőgyes E.u. 10.

alapján

Teljes tisztelettel
Magyar Filmiroda rt.
fényképosztály
Hiess István s.k.

Balogh János

építész

terve szerint épült a

Kozmai (Zemplén vm.)

rk. templom neogót

stílusban 1904-ben.

Képe repr.

Emlkassaiegyhm

II. 537 l.

Sopron légifelvétel

80 felvétel 80 drb. 18x24-es k
80 drb. 18x24-es kép
Kiszállási költség

Számlabélyeg

azaz Egyezerkilencszázhusz

Ezen számlában feltüntetett ár a 4560/1
számu rendelet értelmében ARANYPE
értendő.

MAGYAR FIL
PÉNZ

A másolat hiteléül:

Budapest, 1943. dec. 22.

Fizetendő: számla vételekor.

Vi.

Balogh János
építész

tervezte a kozmai uj templomot
neogot 1904-ben
stilben
a kassai nagyérés
egyházmegye tört-
néstára és emlék-
könyve. 1904.
II k 537. l.

megírta

Balogh János

épített

Kassa 1921.

l.

Wickkassaikálvária

34, 35, 36. l.

Szamosujvár II. 166.

D

Balogh János

műkertész

† Újpest 1909 dec. 13.

Kertészeti lapok

1910. 219. l.

Gulyás Magyar írók

II. 122. l.

BALOGH JAKAB, gombkötőmester

8.-1645.marc-han szül. polgarjogot nyert 1664.febr.4. mester lett 1665.jún.6.A mester darabért és ebédért 50 ft-ot.-1672-től hosszú ideig céhmester.meghalt 1707-vagy 1708-ban. 398.old

SZOVÉNYI ISTVÁN: Kőszegi gombkötőmesterek és műhelyek a céh keletkezésétől megszűnéséig 395.old

SAVARIA, A Vas Megyei Múzeumok Értesítője, 5-6. 1971-72, Szombathely, 1975

MDK

BALOGH JÁNOS főhadnagy

Egri műemlékvédelmi adatok.

Gerő László:Eger. Budapest 195 .p.67.

Képzőművészeti alap kiadványa.

MDK

BALOGH JÁNOS főhadnagy

1877-ben kezdi el a vár hadi épitkezéseinek felkutatását Egerben. -

Gerő László:Eger. Budapest 1954.p.21.

Képzőművészeti Alap kiadása.

BALOGH JENŐ

1.	Tájkép	olaj	38×53
2.	—"—	—"—	40×53

Zsennyei művésztelep kiállitása. Szombathely, 1956.

MDK

Balog Jenő

d.r: Két kiállitás. Függetlenség,1937.márc.21.
8 l.

Esztergom (Kamáron)

Alsósziget. Római castellum, hár
nagyobbrészt feltáratlan.

/Balogh Albin: Történelmi séta
1936, 49-5o l - Esztergom V és

MDK

Balogh Jenő III.é.növ.

dicséről elismerésben részesült

Képzőműv. főisk. jelöléséi... Magyarság, 1937.
ápr. 9. 1o 1.

MDF

Szabados Jenő, 600 P ösztöndij
A madonna

Képzőmüv. Főisk. jelülései... Magyarság, 1937. ápr. 9. 10 1.

MDK

Balogh Jenő, ~~érem~~ III.é.növ.
rajzokért a M.Éremművészeti Egy. érme

Képzőműv. főisk. jelölései... Magyarság. 1937. ápr. 9. 10 l.

Balogh Jenő

- festőművész. - Képzőm., 1967. ápr. 30.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

80. l.

Balogh Jenő, [ ]

A pedagógus-klubban – másokkal együtt – „a Bábszínházunk a gyermeknézőre tett esztétikai hatásáról beszélget az egybegyültekkel." („Balogh Jenő képzőművész tanár".)

K. E.: Balladák a bábszínpadon 2.

EST/HIRLAP, Bp. 1972. máj. 5.

Balogh Jenő

Balogh – Paál: „Rajzai műalkotások e-
lemzése" c. műre illusztrációit hémí-
tette.

Díjazott („kép magyar hozyo 66")

Magyar grafika 1967 III. n.

Balogh Jenő

Beszámoló a "Társadalmunk képzőművészeti, esztétikai műveltségének kérdései" c. konferenciáról. Előadások tematikája: Bánszky Pál, Balogh Jenő, Xantus Gyula. - Rajztanitás, 1968. 2.sz. 1-2. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Irt. 1971.2.sz.149-182. l.

150. l.

Balogh Jenő

Műszaros. Képzőm. Górak-kiáll. 1937

DÉNES JENŐ: KÉPMÁS. TANÁR: GLATZ O.

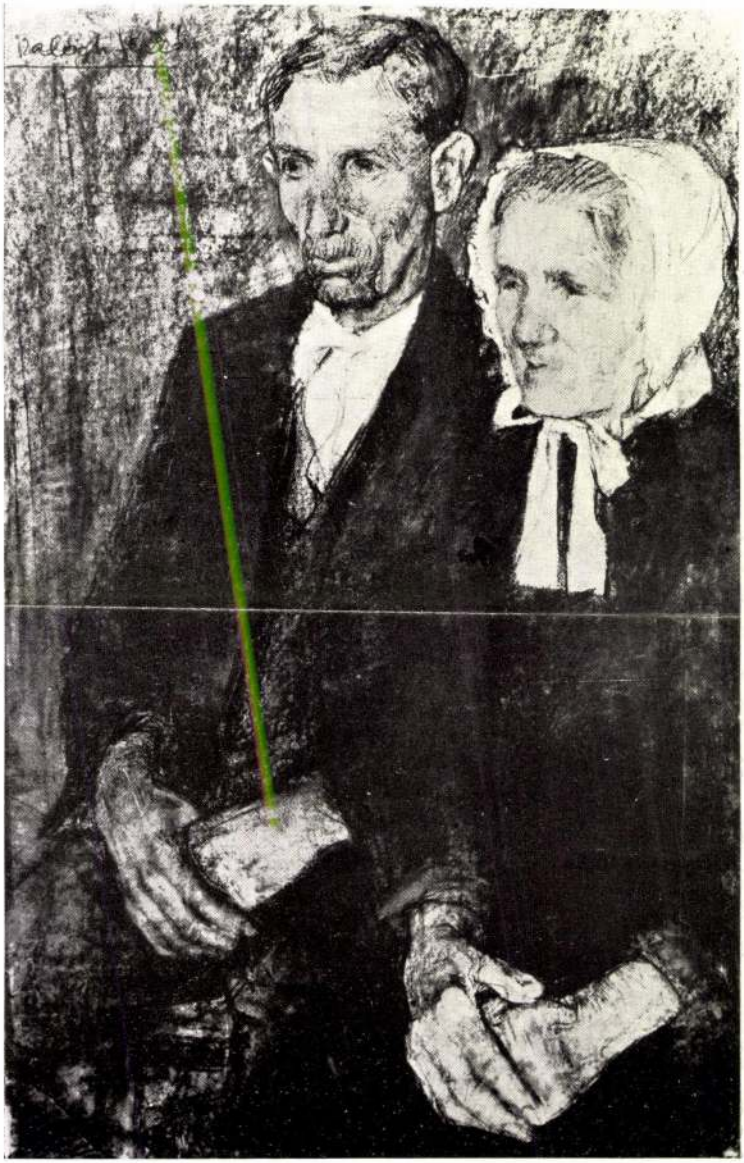

BALOGH JENŐ: FÉRFI ÉS NŐ. TANÁR: BENKHARD Á.

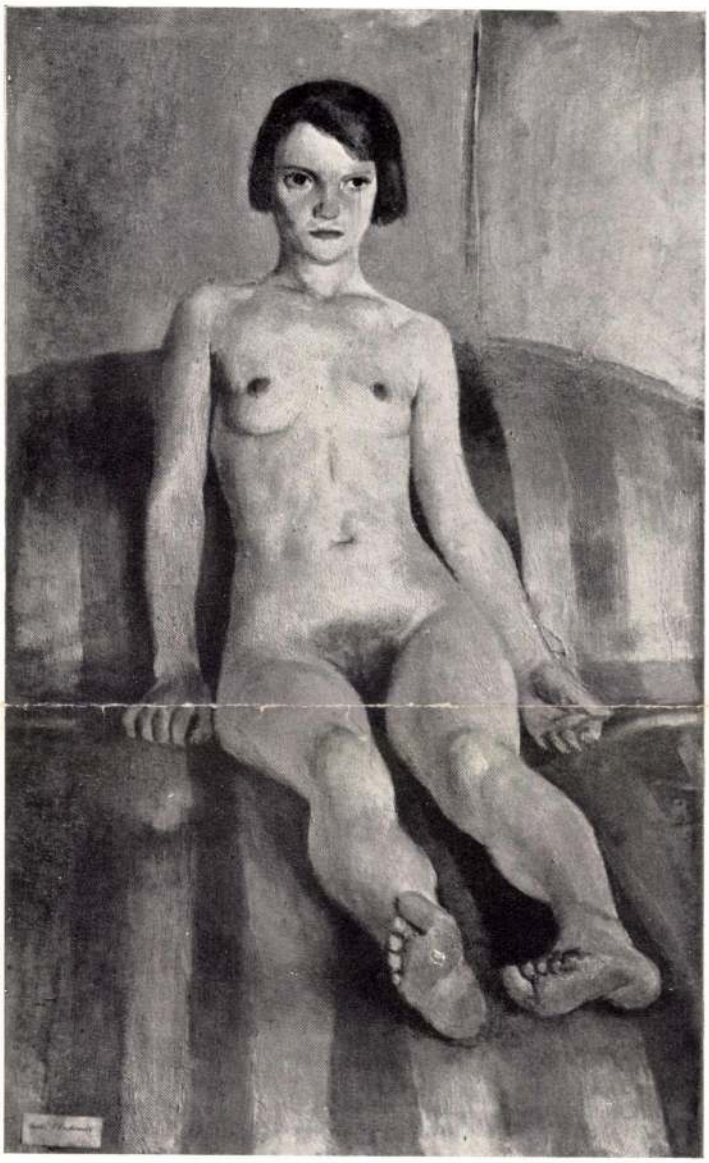

SZABÓ VLADIMIR: NŐI AKT. TANÁR: BENKHARD Á.

Balogh Pens

BALOGH JENŐ: FÉRFI ÉS NŐ. TANÁR: BENKHARD Á.

Képriomi. Föld. Evk.
1936/37.

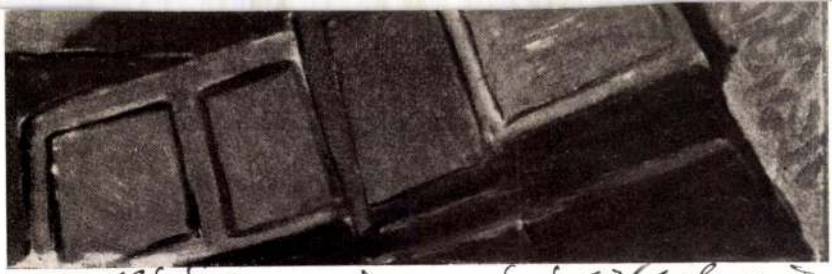

Balló Ede rajztanárjelöltek részére alapított 1000 P-ös utazási

Balogh Jenő

... ösztöndíját az 1938/39. évben ~~hasonló módon~~ Balogh Jenő ez évben végzett hallgató, okl. középiskolai tanár nyerte el azon kikötéssel, hogy azt Európa (Szovjetoroszország kivételével) művészi, valamint művészeti oktatásügyi intézményeinek tanulmányozására fordítsa s erről — mindkét szempontra kiterjeszkedve — legkésőbb 1939 december 31-ig a Főiskola Rektori Tanácsának írásban beszámolni tartotosik.

Ferkepzőmfőiskévk 118. l.

1937/39.

perspektívákat mutat, mely ellen művész és kultúrember önkéntelenül is védelmi helyzetbe vágja magát. A tizenkilencedik század nagy vívmánya a festészetben az intím, a meghitt élet ábrázolása volt. Ez talán megkurtított akkoriban bizonyos festői témakört, viszont végtelen gazdagra fokozta is azt. (Gondoljunk csak például Van Gogh burgonyás csendéletére, vagy Cezanne kispolgári csendélet kellékeire.) Én ennek a felfedezésnek a hatása alól nem tudok szabadulni és tartom olyan jelentősnek, mint a pompei-i festészetet, mint a keresztény piktúrát, mint az egyiptomit és a többit. Tessék csak arra gondolni, hogy máma festett „monumentális" freskók vagy képek alkotói, mennyire kénytelenek halott stílusokhoz nyúlni. (Tudom persze, hogy a stílusok újra élednek.) A mult század festői nyelve még él és hibás képzet az, hogy a századforduló, vagy a háború határt szabott neki.

Balogh Jenő

őszlondrijas tanársegéd

1938/39.

BALOGH JENŐ V. é.
a „Rajztanítás módszere" c.
tárgynál.

Ferképzomfoiskèvk

1937/39

136. C

MAGYAR HIRLAPIRODA
KÖNYV- ÉS LAPTERJESZTŐ VÁLLALAT
SZATMÁRNÉMETI
TELEFON 350

9.

Europa Könyv és Lapterj. vállat.

Budapest V.

Visegrádi u 36 IV. 1.

Balogh Jenő

V. éves rajztanár jelölt

A Vidéki Napilapok Gazdasági Egyesülete által az 1938/39. tanévben kitűzött **plakát-pályázaton,** amely az első elbírálás után Balogh Jenő V. é., Dengyel Tibor IV. é., Somodi István II. é. és Bokross Kamill I. é. hallgatók közt szűkebb pályázattá alakíttatott át, az első díjat s a kivitelezésre való elfogadást Balogh Jenő V. é. rtj. nyerte (120 P), a többiek a részvételük kapcsán szintén díjakat kaptak.

Ferképzőmfőiskévk 1937/39.

121. l.

Balogh Jenő II.-e

tanári nak

Ferkinzemfolskyk

1935-36. Jo. l.

1934-35-

1935-36-

1936-37-

Balogh Jenő

1938/39. tanév végén
középiskolai rajztanári
oklevelet nyert.
Elfogadott művészet-
történeti értekezése:
Egy múzeumi terem.
4-r.

1 4 5 1

Ferkepzomfoiskevk
1937/39 183, 186. l

Balogh Jenő

IV évi

1937/38-ban a Székely
Bestalan díj pályázaton
jutalomban részesült a
főiskolában

Ferképzomfoiskévk 117 l.
1937/39

megírva Balogh Jenő

festő

13. Balogh Jenő . . . . . Ülő férfi olaj

Tanár: Benkhárd Á.

Képzőm. főisk. kiáll. 1937

3 alakrajz

Tanár: Benkhardt

Balogh Jenő

szül.1915.ápr.11.

Besztercebánya

Benkhardt-tanitvány

1934-39

rajztanár

pótolva

Balogh Jenő

III. éves Középisk. tanárjel.

Képzm. Főisk. Évk

1936/37. 74. l.

Ferk pzomfoiskèvk

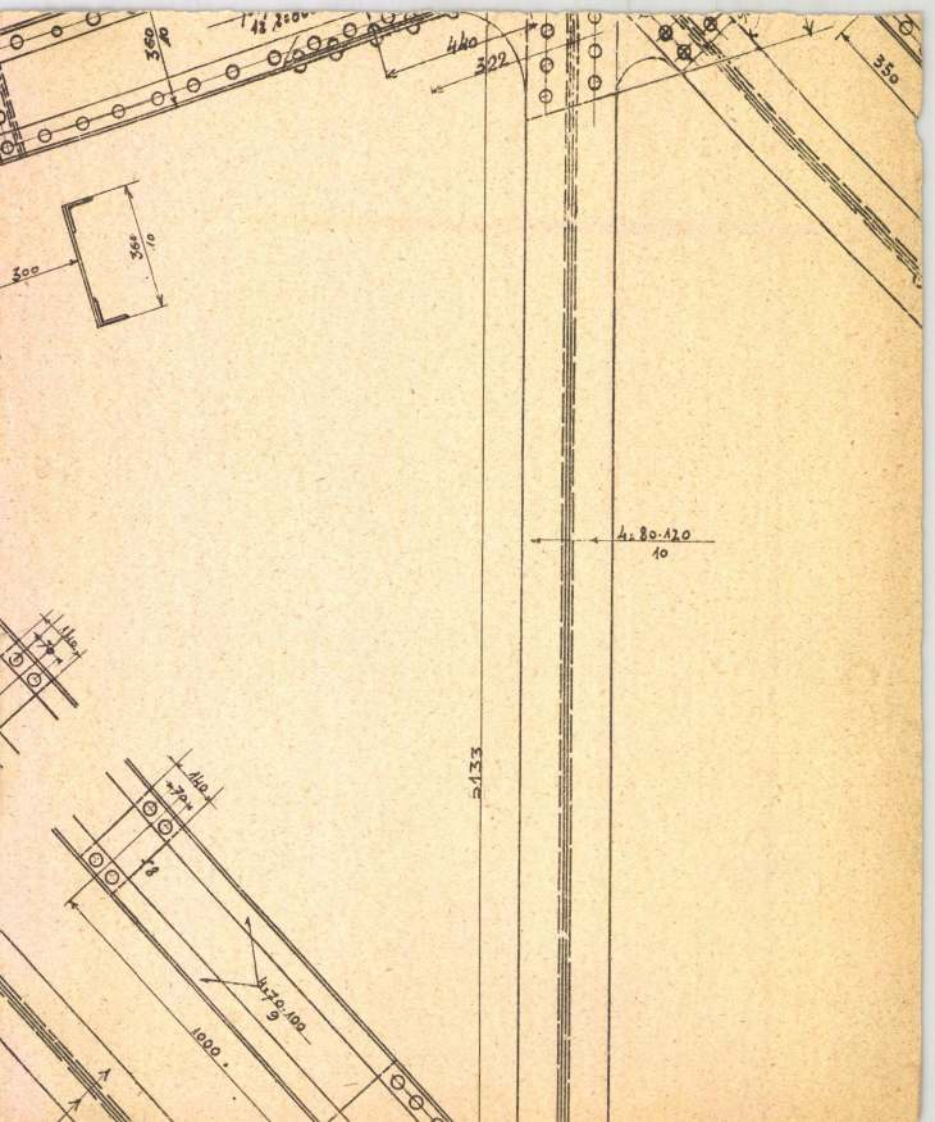

360
10
440
322
350
300
360
10
4=80·120
10
2133
140
70
140
70
8
4=70·100
9
1000

Balogh Jenő

V. évf.

1938/39. 90 P. állami ösztöndíj

Ferképzőmfoiskévk

1937/39. 115. l.

Tek Europa, Film és lapteyentő v

Budapest

Visegrádi u 36

Balogh Jenő

III. éves

a főiskola ~~retrospektív~~ tanulmányi kiállításán rajzával a Magyar Éremművészeti Egyesület érmét nyerte.

Képzőm. Fősk. Évk.

1936/37. 57 l.

Ferkèpzomfoiskàvk

Balogh Jenő

III. évés

a főiskola tanulmányi

kiállításán dicsérő

elismerés.

Képzőm. Fősk. Évk.

1936/37. 58. l.

Ferkèpzomfoisk'vk

BALOGH JENŐ

Magyar Nemzet 1984. febr. 10.

Képzőművészeti nevelés

Divatos terület – sok zavarral

Gyöngén állunk a képzőművészeti kultúra dolgában. Lehetne felmérések eredményeit idézni, kiállítások látogatottsági statisztikáit vagy olyan teszteket felsorolni, amelyek e témában a legteljesebb sötétségről árulkodnak. De nem érdemes mindezzel bíbelődni, hiszen köztudott dolgokról van szó. Gondoljunk csak a ki tudja hány százezer lakásban csillogó-villogó fogfájós kutyusokra, a porceláncsosnőkre, csipketerítőcskékre az autók hátsó ablakaiban, a karácsony előtt a főváros utcáit elárasztó és villámgyorsan felvásárolt giccstömegre. Köztudott dolgok ezek, vizuális kultúránk és képzőművészeti oktatásunk betegségtünetei.

Dzsungelbe készülünk behatolni, mindegy, merről. Induljunk el a Magyar Képzőművészeti Főiskolára, amely illetékes a képzőművészeti nevelés dolgában. Vizuális Nevelés Tanszéke elvileg irányítani hivatott a hazánkban folyó vizuális nevelést. Elvileg, hiszen ez csak az 1950-es közoktatási reform előtt volt gyakorlatilag is így. Addig a főiskola rektora és mindenkori tanári kara — az akkori kor legnevesebb művészei és művész-pedagógusai — alkották a vizuális nevelést szuverénül irányító bizottságot.

A reform megbontotta — mint látni fogjuk, sok évre, sőt évtizedekre szólóan — a főiskola művész- és tanárképzésének egykori egységét. Az általános iskolák szaktanárellátása a tanárképző főiskolák dolga lett s e főiskolák lassan-lassan — a több szakosság igényei szerint — átformálták a képzés tartalmát. Elvileg ugyan még ma is együtt kellene működniük a Képzőművészeti Főiskola Vizuális Nevelés Tanszékével, a gyakorlatban azonban erről már régóta nincs szó. Az öt tanárképző főiskola voltaképpen önállóan dolgozik, s más tárcához is tartozik. Így nem csoda, hogy akadozik az együttműködés, hogy mindenki azt csinál, amit akar. Ugyanakkor tény, hogy a létező magyar szakirodalom mintegy kilencven százaléka — a képzőművészeti nevelés ilyen szétesett állapotában is — a főiskola Vizuális Nevelés Tanszékéről származik. Kérdés azonban, hogy mit ér az elvi irányítás irányítottak nélkül.

Balogh Jenő festőművész, a tanszék vezetője lelkes és rezignált is egyszerre. Régóta mondja és írja a magáét, ugyanakkor tudja, hogy a képzőművészeti nevelés dzsungeléből nehéz lesz belátható időn belül kilábalni.

— A művészeti nevelés a mai magyar pedagógiának a legzavarosabb és a legdivatosabb területe — mondja, — Sokan buzgólkodnak megjobbításáért, sokan kísérletezgetnek ezzel-azzal, de mindez teljesen szétaprózottan folyik, és nem látom, mikor sül majd ki mindezekből valami gyakorlati, tanítható eredmény.

Ön szerint mi e zűrzavar oka?

— Talán az, hogy mintha megbomlott volna a pedagógia „hármas egysége": az objektív megismerés forrásául szolgáló *tudomány*, a szubjektív megismerést hordozó *művészet* és az e kettőt szintetizáló *munka* egysége. Oktatáspolitikánk szerintem a racionalitás felé halad manapság, így a művészetek szükségképpen háttérbe szorulnak.

Ellentmondani látszik ennek az, hogy mind többen sürgetik — s pártdokumentumok is előírják — egy komplex művészeti tárgy megalkotását.

— Igen, tudom, csak éppen azt nem látom, van-e valaki, aki meg tudja mondani, hogy miből is álljon ez a tantárgy. Egy akadémiai állásfoglalás például kimondja, hogy e komplex tárgyat az esztétikára kell felépíteni. Rendben van. De nálunk az esztétika mintha túlságosan az irodalomhoz tapadna. Művészet helyett definíciókat tanítunk, induktív módszerek helyett dedukciókat alkalmazunk. Ezek szerintem alapvető elméleti, szemléleti problémák. Azonkívül érzésem szerint fennáll annak a veszélye is, hogy egy ilyen komplex művészeti tárgy bevezetésével csökken majd a művészeti tárgyak eddig sem túl magas óraszáma.

Életbe lépett 1950-ben egy új általános iskolai rajztanterv, amely — néhány módosítással — voltaképpen huszonnyolc éven át meghatározta a magyar rajztanítást. Ez annak idején a szovjet föderatív rajztantervet vette mintául, s annak is legjobb részét, a műalkotáselemzést.

— Most viszont — folytatja Balogh Jenő — van egy új, bevezetett tanterv, amely nézetem szerint az esztétikai és a tárgyias, műelemző irány között tétovázik. Ennek alapján tanulnak rajzot az általános iskolások heti egy-két órában.

És később?

— Beszéljünk erről is. A gimnáziumok első három osztályában heti egy rajz- és műalkotáselemzés-óra van. A három év során ebből összesen mintegy húsz óra jut a műalkotások elemzésére. Márpedig én azt hiszem, hogy művészetszeretetre, műértésre, képzőművészeti látásmódra, egyáltalán ízlésre művek ismerete és ismertetése nélkül nevelni képtelenség.

Az imént mondta, hogy jut erre is néhány óra.

— Igen, s e huszonegynéhány órában kellene ízelítőt adni az őskortól a máig terjedő időszak festészetéről, szobrászatáról, építészetéről, iparművészetéről, népművészetéről, hogy most ne beszéljünk a filmet és a televíziót érintő vizuális tudnivalókról. Én már sokszor elképzeltem magamnak egy olyan tankönyvet, amely e lehetetlen feladat megoldására vállalkozna. E könyvben a magyar népművészetről például csak húsz sornyi hely lenne. A jelenlegi általános iskolai — és tőképp — gimnáziumi helyzet csak az érdeklődés felkeltésére ad lehetőséget, voltaképpen megoldatlanságokat, ellentmondásokat, sőt, meg merem kockáztatni: hazugságokat takargatunk vele.

Mind e súlyos és komoly tényekből még nem magyarázhatók képzőművészeti és vizuális közízlésünk, közízléstelenségünk naponta tapasztalható megnyilvánulásai. Mi a helyzet a gimnáziumba nem járó számosabbakkal?

— A helyzet e téren még szomorúbb. A szakmunkásképző intézetekben, a szakközépiskolákban, tisztelet az elenyésző kivételnek, semmiféle művészeti nevelés nincs. Ez azt jelenti, hogy néhol van műszaki rajz, de képzőművészeti oktatásnak ez nem nevezhető. A helyzet ma az, hogy a számunkra politikailag legfontosabb társadalmi réteg, a munkásság oktatásával foglalkozó intézményekben nincs művészeti nevelés. Ezekben az iskolákban már végképp megszűnik a választás lehetősége, nem derülhet ki senkiről, hogy szakmáján kívül még mire fogékony. Márpedig én azt vallom, hogy nincs olyan ember, aki csak egy valamiben tehetséges, érdeklődő.

A „hivatalos" törekvések és kísérletek mellett még sokféle megoldási javaslat és próbálkozás létezik. A Képzőművészeti Főiskola foglalkozik például rajztanárok továbbképzésével, megpróbál új módszertani, szemléleti elveket terjeszteni közöttük, de ez meglehetősen szűk kör. Foglalkoznak a vizuális nevelés kérdéseivel a Népművelési Intézetben is, van a Tudományos Akadémiának egy Vizuális Kultúra Kutató Bizottsága, amely — a pedagógusok szinte teljes kizárásával — elvi szempontból, logikai úton közelíti meg vizsgált területét. S létezik egy fiatal művészekből és művészetpedagógusokból álló harcos avantgarde csoport is, amely — miként Balogh Jenő mondotta — a Hivatal bizonyos merevsége miatt más utakat jár, más megoldásokat képzel el, más gyakorlatot folytat. Legközelebb ők jutnak majd szóhoz e sorozatban.

Vértessy Péter

Magyar Nemzet

PELLE JÁNOS

Zorg Vendel elkárhozása

A Sátán már torkig volt Zorg Vendel ötvenéves fűtő és őstermelő üzelmeivel. Megszületett a döntés: lelke az alvilág hetedik bugyrába kerül, közvetlenül a kazánház mellé. Nem vitás, hogy Zorg Vendel bűneivel többszörösen megszolgálta a kárhozatot; de az igazsághoz tartozik, hogy a túlvilági intézmények sem találnak mostanában szakképzett fűtőket, s az isteni igazságszolgáltatásban a krónikus munkaerőhiány is szerepet játszott.

Zorg Vendel ekkoriban a László-kórház egyik osztályán feküdt gyomormérgezéssel. Tizenharmadmagával házi készítésű fertőzött disznósajtot evett. Az enyhe lefolyású mérgezés tünetei néhány óra múlva jelentkeztek. A körzeti orvos telefonhívására a beteget egy fekete posztóruhába öltözött ápoló kereste fel, s közölte, hogy fertőtleníteni kell Zorg Vendel házának konyháját és összes mellékhelyiségeit. E kellemetlen kötelességéről csak száz forint és egy aláírás fejében mond le, mellyel a beteg elismeri, hogy a fertőtlenítés rendben megtörtént. Zorg Vendel fogcsikorgatva kifizette a százast, majd búcsút vett szeretteitől és beszállt a KÖJÁL halványzöld, Volga combi-típusú mentőautójába. A kórházban újabb fertőtlenítés céljából leadta összes ruhaneműjét, egyenpizsamát öltött, majd elhelyezkedett az ágyban, de mert vízszintes testhelyzetben jobban érezte görcseit, kiment a folyosóra és cigarettára gyújtott.

— Mikor lehet innen szabadulni? — vetette oda a mellette ülő ősz férfiúnak, aki hullamérgezéssel került az osztályra.

— Maga tíz nap múlva, ha van három negatív lelete — válaszolt készségesen a megszólított —, de én...

Zorg Vendel nem volt kíváncsi természet. Mégis, a felvilágosításért cserébe végig kellett hallgatnia a jóembert, aki beszámolt a szabadsága ellen szőtt összeesküvésről. Állította, hogy csak pedagógiai okból tartják benn hetek óta, mert ő az egyetlen állati hullamérgezett az országban, akit be lehet mutatni az orvostanhallgatóknak.

Zorg Vendel ezek után elhatározta, hogy kiszabadulásáig senkivel nem áll szóba. Mogorva, kapzsi és ellenszenves ember volt, aki elátkozta a kopott zománcú ágyakkal zsúfolt és zöld rácsokkal védett épületet, mely tíz napra a börtönévé vált.

Pedig Zorg Vendelnek tisztában kellett volna lennie azzal, hogy mivel jár, ha előre megfontolt szándékkal megmérgezi magát. A kopasz, pamacsbajszú és elhízott fűtő egy nagy bérház kazánházában dolgozott. A félemeleten levő varrodában egy sereg asszony készített habselyem alsónadrágokat, váltott műszakban, tőkés exportra. A varrónők rendszeresen vásárolták Zorg Vendel háztáji gazdaságának termékeit, s különös örömmel fogadták a fűtő háztáji disznótorosát.

De az asszonyok nemcsak hurkáért, kolbászért és disznósajtért keresték fel olyan gyakran a kazánházat: arra próbálták rávenni Zorg Vendelt, hogy mind a két kazánt színültig rakja meg. Elég kemény telet hozott a február, s a varrodában olyan hideg volt, hogy még a fűtőtest mellett ülők is majd megfagytak. Nem beszélve azokról a szerencsétlenekről, akik gémberedett ujjaikat is odaszegték az export alsónadrágokhoz. De a fűtőt nem lehetett meghatni vagy lekenyerezni: már idejekorán ellopta a szén egyharmadát s nem állt szándékában emelni a varroda hőmérsékletét. Csak azzal vigasztalta az elkeseredett asszonyokat, hogy a disznótoros majd belülről melegíti őket.

Zorg Vendel nyolc sertést hizlalt, s ötöt vágott le közülük februárban. Még nem híztak meg teljesen, de az állatorvos meglehetősen ferde szemmel nézett rájuk, mikor legutóbb a fűtő sashalmi házában járt. A tapasztalt őstermelő tudta, hogy jó lesz sietnie a vágással, ha nem akarja, hogy disznai a meszesgödörben végezzék. Nem tudta elviselni, hogy a hús kárba vész, s így sietve feldolgozta, és kimérte mind az ötöt. Másnap azután be se gyújtott az egyik kazánba, hanem helyette mázsányi disznótorost adott el a fagyoskodó varrónőknek.

A kazánházban hallotta a hírt, hogy egymás után két asszony is rosszul lett a disznósajttól, s ki kellett hívni hozzájuk a mentőket. Félt, hogy a varrónők megrohanják, és visszakövetelik a pénzüket, ezért maga is evett egy darab disznósajtot. A maradékot az aktatáskájába tette, és otthagyta a kazánházat. Hazament, telefonált a körzeti orvosnak, majd beült a vécébe, és találgatta, hogy hasgörcsei vagy a KÖJÁL-mentősök érkeznek-e előbb, hogy kórházba vigyék.

Zorg Vendel enyhe mérgezése gyorsan gyógyult. Leginkább a diéta kínozta, de szerettei meglátogatták, és a rácson keresztül becsempésztek egy kis fogáravalót. Azontúl hozzá sem nyúlt a híg ránttottleveshez és a sóskrumplihoz, fél virslivel a tetején. Az volt a legnagyobb gondja, hogy idejében adja le a székletleletét, s izgatottan várta a vizsgálatok eredményét. Nem szólt senkinek, még a vizitelő főorvosnak is csak félmondatos válaszokat adott. Egyedül a hullamérgezett vette a bátorságot, hogy keresztrejtvényfejtés közben kérdezzen tőle valamit.

Sajnos, Zorg Vendel elkárhozása több mint egy hetet késett. Az aktát a felsőbb szerveknek is jóvá kellett hagyniuk, s az illetékes előadó nehezen szakított magának időt, hogy személyesen eljárjon. Ne csodálkozzunk a késedelmes ügyintézésen, mert az ügyintéző túl volt terhelve, lelkek ezreivel foglalkozott, akik a főváros különböző pontjain vártak az elkárhozásra. Tekintve, hogy hétfőn, szerdán és pénteken a szerencsétlen ördög az ügyfeleket fogadta, csak a hét többi napjain szállhatott ki helyszínelni.

Zorg Vendel már felöltözött, és a kerten keresztül a kapu felé tartott. A sétaút két oldalán pokrócokba burkolt betegek és hozzátartozóik dideregtek a padokon, akik a fertőzés veszélye miatt nem találkozhattak fűtött helyen. A jeges februári szél megborzolta a bokrokat, mikor egy fekete uszkár képében feltűnt az illetékes ördög, hogy magával vigye Zorg Vendelt a Pokolba. A szürke égen felhők tornyosultak, a távolból mennydörgés hallatszott.

A nyomorult, túlhajszolt ördög nyelvét lógatva az előírás szerint egyre szűkülő köröket írt le a fűtő körül. Ezen a napon már huszonhetedszer játszotta végig ezt a komédiát. Öt perc volt még hátra a munkaidejéből, halálosan unta az egészet. Egész nap nem evett egy falatot sem, nyelve kilógott, fulladozva lihegett.

Zorg Vendel, meglátva a Sátán kutyáját, ösztönös mozdulattal vette elő a zsírpapírba burkolt csomagot az aktatáskájából, és tartalmát odadobta az ebnek. Az mohón utána kapott, és behabzsolta, majd megpróbálta folytatni az előírt körözést. De a szerencsétlen ördögnek már nem volt ereje, hogy befejezze a küldetését.

A disznósajtban, melyet éhségében befalt, időközben annyira elszaporodtak a szalmonellabaktériumok, hogy nemcsak egy uszkárnak, de még egy kardfogú tigrisnek is sok lett volna. Az ördög hirtelen megpördült a tengelye körül, felbukott, és néhány rángás után kimúlt. Tetemét mielőtt elszállították volna a kórházból, gondosan fertőtlenítették.

Zorg Vendelnek jó kedve kerekedett a szabadulástól. Arra gondolt, hogy sikerült túladnia az utolsó darab disznósajton is. Most még legalább két hétig betegállományban lesz, hogy legyen egy kis ideje a ház körüli dolgozgatni.

Visszanézett a kórház elszórt pavilonjaira és gyógyultan távozott.

Megnyílt a gyermekrajz-kiállítás a Közlekedési Múzeumban

Gyermeknek és felnőttnek egyaránt érdekes, szép kiállítás nyílt meg szombaton délben a *Közlekedési Múzeumban*, az országos közlekedési gyermekrajz pályázatra beérkezett pályamunkák válogatásából. *Dr. Czére* Béla, a Közlekedési Múzeum főigazgatója nyitotta meg a kiállítást, majd *Balogh* Jenő festőművész-tanár, a Képzőművészeti Főiskola pedagógiai tanszékének vezetője méltatta a pályázatot, a mintegy *négyezer pályamunkát* és a kiállítást, amelyen több száz iskola tanulóinak 400 rajzát, festményét, linóleummetszetét és más képzőművészeti alkotását mutatják be.

Ezután került sor a legjobb pályamunkák díjainak, és a legsikeresebben szerepelt iskolák okleveleinek kiosztására. Első díjat kapott *Rákos* Péter, a budapesti Egri úti általános iskola, *Hartmann* József, a Németvölgyi úti általános iskola és *Lonovics* László, a békéscsabai gimnázium tanulója. A kilencéves *Muhits* Andrea, a kiskőrösi *Tagai* Zsuzsa és *Réti* Szabolcs budapesti kisdiák értékes különdíjban részesült.

A pályamunkákat Balogh Jenő irányításával egy négytagú zsüri bírálta el, amelynek *Farkas* György festőművész, az Országos Pedagógiai Intézet tanszékvezető docense, *Bernát* Elek festőművésztanár, az Úttörőszövetség művészeti tanácsadója és *Illés* Árpád festőművész-tanár, a rajzkiállítás művészeti rendezője voltak még a tagjai.

Szombaton ugyancsak megnyílt a Közlekedési Múzeum *játékterme* és a hazai modellezők munkáiból összeállított közlekedési játékkiállítás.

V. L.

vásznon. Ezért a
nembeli szereplő
fajnak okkal, ok
letépik magukró
ról ruhadarabjai
pen fölöttébb hi
ben, sőt gyakor
lépnek színre. A
uralmát a wester
filmek, kém- és
tek, burleszkek,
mantikus történ
kok fölött is. A
pőre lovasok ül
lóháton menekül
nyát, s fedetlen
asszonyokat rémí
grand-guignolok
musai. A *Schrei nach Lust* (Kiáltás a vágyért) című új nyugatnémet krimi hálószobákban folytatja részletekbe menően a bűncselekmény felderítését, nemkülönben Ulrich *Schamoni* friss zenés filmbohózata, a *Quartett im Bett*, vagyis Quartett az ágyban, amely már címében is jelzi a helyszínt, ahol a szereplők elkövetik pajzán sex-tetteiket. Franz *Antel* Magyarországon forgatott *Frau Wirtin hat auch einen Grafen* (A fogadósnénak is van grófja) című színes szélesvásznú romantikus történelmi kalandfilmjében a címszereplő *Torday* Teriről hull

1969 JAN 26

MAGYAR NEMZET

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

... hivatalosan csak felnőtteknek fenntartott bordélyaiba; amely szexuális kilengések kísérőjeként gyilkos kábítószereket, *hasist, kokaint, ópiumot, heroint, mescalint, LSD-t* ad illegálisan a nyugatnémet fiatalság kezébe. Az üzletről, amely millárdokat zsebel be az örökös sex-kiárusításon. És a politikáról, amely szívesebben veszi, ha az ifjúság a sextéboly hullámaiba veti magát, mintsem beleszól a társadalom égető kérdéseinek megoldásába.

Hová vezet és hol ér véget mindez? — Rolf

1968 OKT 29
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

MAGYAR HÍRLAP

1021

Balogh Jenő

Látni tanít a modern rajzoktatás

Beszélgetés Balogh Jenő művészpedagógussal

Harmadik kiadásban jelent meg nemrégen egy tankönyv, amelyet — kísérleti jelleggel — a múlt tanév elején adtak ki először. Címe: *Rajz- és műalkotások elemzése a gimnáziumok I. osztálya számára.* Azóta az ország valamennyi gimnáziumában ennek alapján oktatják a rajzot, ismertetik meg az ifjúságot a képzőművészet alapjaival. Az új kiadással a könyv példányszáma elérte a százezret — s még mindig kevés. Írta és rajzolta: *Balogh Jenő* festőművész, tanár, a budapesti Képzőművészeti Főiskola pedagógiai tanszékének vezetője. Tavaly a SZOT művészeti díját kapta a képzőművészeti és a látáskultúra érdekében végzett munkájáért és társadalmi tevékenységéért: népművelő munkásságáért.

Vizuális nevelés

Az említett, nagy sikerű tankönyvön kívül még számos egyéb munka fűződik Balogh Jenő nevéhez. *A rajztanítás elvi alapjai* című könyve első kísérlet, elméleti alapvetés a képzőművészeti nevelés marxista módszertanához. Szerkesztette és részben írta a tanítóképzők *Rajzolás és festés* című tankönyvét. Kezdeményezésére a főiskola tavaly tudományos ülésszakot rendezett a vizuális nevelésről; pszichológusok, pedagógusok, természettudósok, művészek vettek rajta részt. Záró referátumában Balogh Jenő foglalta össze az egész kérdéskomplexumot.

— Most értesültem — mondja —, hogy a *Vizuális nevelés — korszerű pedagógia* címmel a Tankönyvkiadónál megjelent könyvet, amely a tanácskozás anyagát tartalmazza, a világ egyik legtekintélyesebb dokumentumkönyvtára, a washingtoni Kongresszusi Könyvtár nyilvántartásba vette és ajánlja. Alapeszméje: *korunk neveléstudománya hovatovább nem lehet meg vizuális közlések nélkül.*

— *Milyen újabb műveken dolgozik?*

— Sajtó alatt van *A vizuális nevelés pedagógiája* című sorozat első kötete, amelyben az újszerű rajzoktatás módszertanát fejtem ki bővebben. Egy másik könyvem címe valószínűleg *A képalkotó ember* lesz. A látáskultúrát, a helyes képzőművészeti szemléletet szeretném ezzel is fejleszteni. Tervezem egy olyan album összeállítását, amely a korszerű természettudományos szemléletet hozná összhangba az esztétikaival. Előkészítek egy olyan kultúrtörténeti munkát is, amely bemutatja, kik és hogyan tanították meg az embereket látni a történelmi fejlődés során, amíg mai vizuális világképünk kialakult.

Nincs „botkéz"

— *Hogyan foglalná össze elgondolásait a modern rajztanításról s általában művészetpedagógiai elméletét?*

— Bebizonyítható: ha százan nézik ugyanazt a dolgot, tárgyat, mindenki másként látja. Az emberek általában *„vakon", meggyőződés nélkül hisznek a látásukban* — s éppen az hagyja őket a leggyakrabban cserben. Szerintem először meg kell tanulni helyesen látni, onnan már csak egy lépés, hogy zajzolni tudjunk, képesek legyünk gondolatainkat vizuálisan közölni. *Nem hiszek a „botkéz"-ben.* Mai vagy már végzett gimnazisták ezreivel igazolhatom ezt, hiszen a Radnóti-gimnáziumban hosszú évek óta én vezetem a kísérleti rajzoktatást. Ugyancsak kipróbálják módszereimet Hajdú-Bihar megye néhány iskolájában, tudtommal eredményesen.

— Napjainkban, éppen a technikai forradalom következtében — folytatja —, egyre kevesebbet tudunk írásban, szóban közölni a tanítványokkal. A megoldás útja szerintem — a vizuális közlés. *A szabatos rajzi kifejezés sokkal kisebb fokú absztrakció, mint a beszéd.* S ha valaki megtanult rajzolni, már közel áll ahhoz, hogy helyes képzőművészeti szemlélete legyen, vagyis befogadja, értse, szeresse a művészetet.

Balogh Jenő pedagógiai elveivel, módszereivel ma még többen vitatkoznak, de vannak szép számban lelkes támogatók is. Ő mindenesetre szenvedélyesen hirdeti valamennyi fórumon; országszerte sűrűn tart előadásokat.

Nem puszta szójáték, ahogyan valaki jellemezte: *a művészet pedagógusa és a pedagógia művésze.*

G. Szabó László

di csata

láról a fegyvert és a híd
en elbújva — *mintha lö-*
leadott a tüntető tömegre
sef tér közepéről most már
Egy-két perccel később
gzottak el a lövések. *A tö-*
. Vezényszavak hangzanak
n a pillanatban a lovas-
ázötven-kétszáz ember ke-
rendőrök során. Ezek most
nákkal. Irtózatos kézitusa
a tömeg mégis keresztül-
katonák kordonját és
ber Buda irányába fut. A
zonban katonasággal találja
őrök valamennyiüket letar-
első roham; néhány perc
a térről a hídfő felé; *újra*
válasz.
ajtaja előtt, mások még az
ost már *nyolcszoros kordon*
uhák fölött szurony villog,
en kiosztott *kézigránát.*

tudta a felháborodott város:
apitány adta ki. Való igaz:
ezz!" is az ő szájából hang-
egyetlen tiszt — a parancs
n hangzott el. Még *Wekerle*
és pártja értekezletén szó-
hogy vezérsége alatt egye-
párt vadonatúj tagjai kö-
István is. *„Tettekkel kell*
tam el teljes szigorral. De
határozottabban fogok el-

ZÁZAD

Magyar Ruggyantaárugyár
ácshoz fordultak és beje-
n a főváros élelmiszer- és
gyár osztrák részvénye-
Bécsbe akarják szállítani
készletét. A munkások fi-
anácsot, hogy itt nemcsak
sanyag hiján elbocsájtá-
nem arról is, hogy az or-
ságú árukban keletkezik
nács — irodájának ekkor
vezetője — válaszában
egyelőre még nem ismeri
lyzetét, mindenesetre he-
sét és kérik, hogy további
akadályozzák meg a bécsi
végrehajtását.

járul. — Kiált
fátyolos hangon
ródia van kiala
lősségérzetről
Nyolckor. Még
eldördültek a f

Csend és kiált
érkezett tizenké
séről. *„A Nem*
megbélyegzi ezt a gyilkos cselekedetet
gondoskodni fog arról, hogy ez a bűntett megtoroltas-
sék..." A zárómondat: a gyász és a tiltakozás jeléül
másnap 10 órától *félórára szüntessen be minden mun-*
kát Budapest népe.

Kedden, 29-én, csend ülte meg a gyárakat tíz óra-
kor: leállt a munka. Aztán kiáltás harsant fel: a Kő-
bányai úti Ganz-gyárban a munkásgyűlés felszólította
a katonai parancsnokot, azonnal *távolítsa el a gyárból*
a csendőröket, a Magyar Repülőgépgyárban a szónok
megmondta: *erélyesebb eszközökhöz kell nyúlnia a*
munkásságnak, az Egyesült Izzóban azonnali megtor-
lást követeltek. Az Óbudai Hajógyárban Müller István
famunkás ezt mondta: *„Ha a burzsoázia érdekeiért*
10 millió embernek az életét és 20 milliónak az épsé-
gét áldozták fel, akkor mi most a proletárság érde-
keiért való harcban semmiféle áldozattól nem riadunk
vissza".

Ez a munkásosztály hangja volt.

Az első tettek. A hanghoz tett is párosult. A Soroksári út minden üzemében volt gyűlés a munkabeszüntetés félórájában, volt a Fegyver- és Gépgyárban is. A főbizalmi beszédének utolsó mondata így hangzott: *„A munkásságnak most fel kell készülnie arra, hogy min-*
den eshetőségre megvédelmezze magát!" A hallgatóság ekkor megindult a nagyraktár felé, ahol puskákat, fegyvereket és töltényt tároltak. A gyár minden munkása felfegyverkezett: *mannlicher-puskákat, frommer-*
pisztolyokat és töltényt vettek magukhoz. A gyárigazgatóság telefonon rendőri- és katonai segítséget kért —, de mire a karhatalom megérkezett, a műhelyekben már megindultak a gépek, minden munkás munkapadjánál állt. Több kísérlet is történt motozásra — néhány mannlichert össze is szedtek —, de ahogy a Népszava riportere látta: *„a frommer-pisztollyal ellá-*
tott munkásokat nem bántották."

A küzdők és győztesek Nincs statisztika, pontos jelentés, mindenre emlékező feljegyzés, mégis tudjuk: a tüntető tízezrek, a lánchídi csata harcosai jórészt *munkások voltak.* A másnapi gyűléseken minden üzemben elmondták, *hányan sebesültek meg a műhelyek dolgozói közül,* a rendőri jelentésben is *munkások nevét és foglalkozását* jegyezték a törzsőrmesterek a halottak és sebesültek névsorába. *Ám még nem a munkásosztály győzött;* az egyre viharosabb tempóban közeledő forradalmi vihar a győztesek közé a polgárok javát sodorta csak fel; mutatóba került csak a két nap múlva diadalmas nap csúcsára munkásember.

Hiszen ami negyvennyolc óra múlva győzött, *csak az első forradalmi hullám volt, a polgári.* Küzdői munkások, győztesei polgárok.

Gárdos Miklós

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

MUNKA
Budapest

1969

1021

ÚJ BIZOTTSÁG A MÜDOSZ-BAN

A művészek és a közönség kapcsolata jegyében

A Művészeti Szakszervezetek Szövetségének központi vezetősége mellett megalakult egy tizenkét művészből, művészpedagógusból, művelődéspolitikusból álló bizottság. Tagjait érdemes felsorolni, mert olyan neveket találunk, mint **Herskó János filmrendező, Török György stúdióvezető, Balogh Jenő festőművész, főiskolai tanszékvezető, Gera Éva festőművész, dr. Malonyay Dezső, a színházi főosztály vezetőjének helyettese, dr. Hont Ferenc ismert színháztudós, Lakatos Éva az Országos Filharmónia igazgatója, Váczi Károly zongoraművész, zeneiskolai igazgató, a bizottság titkára Szigeti Zsuzsa a képzőművész szakszervezet titkára.**

A szükség hívta életre ezt a kollektívát. A magyar szakszervezeti mozgalom az elmúlt másfél évtized alatt jelentős eredményeket ért el az írók, a művészek és a közönség közelhozásában, összebarátkoztatásában. Megélénkült a szakszervezetek, az intézmények, vállalatok, termelőszövetkezetek, egyének ilyen irányú tevékenysége is. Ezért elérkezett az ideje a SZOT 1968. szeptemberi emlékezetes tanácskozása után, hogy a szakszervezeti mozgalom a művészeti nevelés területén is rendezze sorait, áttekintse a „fronthelyzetet", ahogy mondani szokás: kézbe vegye a dolgokat... Számtalan művészetbarát kör, csoport alakult ugyanis, különféle kezdeményezések, jószándékú, áldozatos, nem egyszer naiv vállalkozások buzogtak fel, sokféle módszer alakult ki, szocialista brigádoktól a nagy trösztökig, barátkozni kezdtek egyes művészekkel, s egész művészeti kollektivákkal is.

Balogh Jenő

Ez a művelődési mozgalom olyan sokszínű akár a kaleidoszkóp. Az amatőr lelkesedéstől kezdve a tervszerű művészetnépszerűsítésig minden megtalálható. Foglalkozik a művészet és a közönség-kapcsolat gondozásával az Országos Népművelődési Tanács, a minisztérium, a művészeti szövetségek, a szakszervezetek. Jóllehet minden „alulról" fakadó mozgalomnak nehéz dirigenst találni, **mégis szükség van a magyar szakszervezeti mozgalomnak arra, hogy a kifejezetten szakszervezeti keretekben folyó — művészetre, ízlésre — nevelő tevékenység ne folyjék szét záporeső módján,** hanem tudjuk, lássuk, értsük, mi történik, ismerjük és segítsük e mozgalom igényeit. A művészetre szomjas dolgozók keresik az „értő szót kimondani képes" művészt, a **művészek is sokszor kinyilvánították: nem lehet hátat fordítaniuk a közvéleménynek,** közönség nélkül nem tudnak alkotni... Mint a MÜDOSZ központi vezetősége márciusi állásfoglalásában is kifejezi: „az élő művészettel való aktív közönségkapcsolat nélkülözhetetlen erő mindkét fél számára."

A bizottság munkáját — kollektívan, és szakágankénti feleloseivel — két fronton végzi. Akad elég művészetnépszerüsítő, ízlésnevelési tennivaló a művészeti szakszervezetek hat művészeti ágának soraiban is. Gondolom, senki előtt nem kétséges: a filmforgalmazási dolgozók például nem biztos, hogy járatosak a zene vagy a képzőművészet izgalmas kérdéseiben, vegyük akár a művészeket, akár a művészeti dolgozókat. Van tehát mit ismertetni, népszerűsíteni itt is... Másrészt a **testvér szakszervezetek kulturális nevelő munkájában, ízlésnemesbítésében kíván a bizottság, vagy annak egy-egy tagja segíteni.** Nyilván nem ők maguk oldanak meg napi gyakorlati feladatokat (előadók biztosítása, szervezés stb.), de **tanácsadással, tervkészítéssel, saját szakmájuk szakszervezeti elnökségük figyelmének felkeltésével ők tudnak a legtöbbet segíteni.** Kicsit azért is írjuk e sorokat: tudják meg a szakszervezetek kulturális neveléssel foglalkozó aktivistái: kik azok, akiknek ajtaján legnagyobb bizalommal kopogtathatnak.

Mégis a szakszervezetek művészeti nevelésének és állásfoglalásának megjavítása szempontjából nagy reménnyel nézünk munkájukra, s ígérjük, hogy időről időre tájékoztatni fogjuk a MUNKA olvasóit e bizottság, vagyis inkább: a művészek és a közönség kapcsolata alakulásának eseményeiről, érdekességeiről.

Varga Imre

ták. Érvén
nyekhez v
gyáregység
gazdasági
évi szabál
eszközöltek
jutó részes
járó részesedést), ilyen szabályozások is erősítették az említett alapelvet.

Helyesen járt el az egyik vállalat, mert a kollektív szerződésben azt is rögzítette, hogy a vállalati és gyári eredmények alapján évközben — negyedévenként — a műszaki gazdasági mutatók mellett *a gyáregységek teljes körű gazdálkodását is értékeli.* Az értékelés eredményétől függően az év végén felosztásra kerülő gyáregységi részesedést növelik, illetve indokolt esetben csökkentik.

A dolgozók részesedési kategóriába (I—II—III.) a vállalatok többségénél a követelményeknek megfelelően sorolták be a munkaköröket, illetve ennek alapján a dolgozókat. Néhány vállalatnál kisebb változtatásokat eszközöltek (növeltek, csökkentettek) a dolgozók kategóriába sorolásánál. Főleg ott, ahol kisebb szervezési változások voltak, növelték az I—II. kategóriába sorolták létszámát. Helyesen jártak el, ahol írásban közölték a dolgozókkal, hogy a betöltött munkakörök alapján mely részesedési kategóriába tartoznak. Egyes vállalatoknál a nagyobbfokú differenciálás érdekében a részesedési kategóriákon belül *alkategóriákat* létesítettek. Az elmúlt év tapasztalatai azt igazolják, hogy a differenciálásnak ez a módszere *nem a legkedvezőbb,* mert a részesedési kategóriákon belül is *ellentéteket eredményez.* (Veszteséges gazdálkodásnál pedig az alapbércsökkentés (25 százalék, 15 százalék) az alkategorizálástól függetlenül egységesen érinti az I—II. kategóriába sorolt dolgozókat).

Az elmúlt évhez viszonyítva általában csökkentették a bérek arányában, és általában növelték az eredményekhez való hozzájárulás és az eltöltött évek alapján kifizethető év végi részesedést. A dolgozók javaslatára a törzsgárda tagok és az élenjáró dolgozók anyagi elismerését — a vállalatok többségénél — az év végi részesedés felosztásánál juttatták érvényre. Például az egyik vállalatnál az elmúlt évben a munkásoknál magas volt a fluktuáció. Ennek csökkentése érdekében az év végi részesedésnél a törzsgárda tagok elismerésénél a következő differenciált szabályokat rögzítették a kollektív szerződésben: „Az év végi részesedés számításánál figyelembe vett egyéni vetítési alapot növelni kell az alábbiak szerint:

	II.	III.
	részesedési kategóriákba soroltak	
5—9 évi szolgálati idő után	10%-kal	15%-kal
10—24 évi szolgálati idő után	20%-kal	30%-kal
25 éven felüli idő után	30%-kal	50%-kal"

A vállalatok egy részénél az élenjáró dolgozók erkölcsi megbecsülése mellett az év végi részesedésnél differenciáltan anyagi elismerést is biztosítottak. Az egyik vállalatnál például ezt a következőképpen szabályozták: „A nyereség kiszámításának alapjául szolgáló bérösszeget a szocialista brigád arany fokozatát elérő brigád tagjainál és a kiváló dolgozó jelvénnyel kitüntetett dolgozóknál 10 százalékkal, kormánykitüntetés esetén 15 százalékkal kell növelni a kitüntetés évében".

Számos vállalatnál a vállalati eredményekhez való hozzájárulás alapján is differenciáltak az év végi részesedés felosztásánál. (7—3—5 százalékkal növelték a részesedést).

Az év végi részesedés jogosultságának feltételeit, az év végi részesedést csökkentő, vagy kizáró tényezők előírásait, a részesedéssel összefüggő viták, panaszok elintézésének módjait stb. általában a vállalati adottságoknak és a jogos igényeknek figyelembevételével szabályozták.

Dr. Molnár Dániel—Nagy Sándor

1968 JUL 19

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

HAJDÚ-BIHARMEGYEI
NÉPÚJSÁG

Vasárnap nyílik a Kossuth téren a gyermekrajz-kiállítás

Debrecen nyári kulturális programja keretében újabb, eredeti formájú rendezvény lebonyolítására kerül sor. A Hajdú-Bihar Megyei Tanács V. B., a Debrecen Városi Tanács V. B., a Szakszervezetek Hajdú-Bihar Megyei Tanácsa, a Népművelési Intézet, az Úttörőszövetség országos, megyei és városi szervei, a Debreceni és Hajdú-Bihar Megyei Művelődési Ház és a Déri Múzeum rendezésében július 21-én, vasárnap délelőtt nyitják meg Debrecenben a nemzetközi gyermekrajzpályázat kiállítását. A rendező szervek a gyermekrajzpályázatot a szocialista országok gyermekei részére hirdették meg az esztétikai nevelés, a képzőművészeti ízlés fejlesztése és fokozása, a barátság és a nemzetközi kulturális kapcsolatok elmélyítése érdekében.

A pályázatra mintegy 15 000 gyermekrajz érkezett bolgár, csehszlovák, jugoszláv, koreai, kubai, lengyel, német (NDK), mongol, szovjet és magyar gyerekektől. A nemzetközi gyermekrajzpályázat és -kiállítás szervesen kapcsolódik a város több évre szóló képzőművészeti programjához, és a jövőben rendszeresen, háromévenként fogják megrendezni.

A beérkezett hatalmas anyagból zsüri válogatta ki azt a mintegy ezer gyermekrajzot, melyet bemutatnak. Ugyancsak a zsüri javaslatai alapján a kiállítás legszebb gyermekrajzait a Debrecen Városi Tanács V. B. elnökének, a Hajdú-Bihar Megyei Tanács V. B. elnökének, a Szakszervezetek Hajdú-Bihar Megyei Tanácsa titkárának és a Népművelési Intézet igazgatójának külön díjával jutalmazzák. Ezenkívül kilenc korosztályban adnak ki három-három díjat, azaz korosztályonként egy első, egy második és egy harmadik díjat. 35 gyereket tárgyjutalomban részesítenek, száz gyermeket pedig tíz napig tartó rajztáborba hívtak meg Debrecenbe.

A nemzetközi gyermekrajz-kiállítást az eddigi gyakorlattól eltérően száz méter hosszú tablófalon a Kossuth-szobor előtt és a Bartók teremben rendezik meg. A kiállítás megnyitására július 21-én, vasárnap délelőtt 11 órakor a Kossuth-szobor előtt kerül sor. Megnyitót mond Szabó László, a KISZ Központi Bizottságának tagja.

A kiállítás ideje alatt a Népművelési Intézet a vizuális nevelésről konferenciát rendez rajztanárok és szakreferensek részére a debreceni Úttörőházban. Július 22-én, hétfőn „A gyermekek vizuális világa" címmel tart vitaindító előadást Balogh Jenő festőművész, július 23-án, kedden szekcióüléseket tartanak. A szekcióülések három csoportban folynak majd: a megyei úttörőelnökség kultúrfelelőseinek, a gyermekmunka megyei szakreferenseinek és a megyei képzőművészeti szakreferensek és rajzszakfelügyelők szekcióiban.

percsen, ahol a Ktsz fodrászrész lege mellett két magánkisiparo is tevékenykedik, s mindké szektor dolgozói igyezeknek – nyugodtan mondhatjuk, hogy lé tük, működésük érdekében — : lakosság megelégedésére mun kálkodni. Ez az egészséges ver sengés a járás több községébe tapasztalható, s ennek a lakossá látja hasznát. S éppen a jó mi nőség érdekében törekszik arra a járási tanács, hogy több községben, ahol egy szakmában egyetlen kisiparos élvez hegemóniát, s ahol több hasonló szakmájú „maszekre" is szükség van: mielőbb biztosítsa a szakmunkáslétszámot, ha másképp nem megy, üzemi, állami gazdasági dolgozók részére kiadott engedélyekkel.

Természetesen a járási szolgál-

sére, a községi tanácsok évente egyszer tanácsülésen foglalkozzanak a szolgáltatási igények problémáival és mielőbbi megoldásukkal.

Amint említettem: a szolgáltatások helyzete nem aggasztó a járásban, de hogy kielégítő és jó legyen, azért állandóan tenni kell. Rugalmasan, ésszerűen, és eredményesen . . .

V. M.

Nagyhegyes: Három kilométer hosszúságban járdát építenek, és több mint három kilométer hosszúságban bővítik a vízvezeték-hálózatot.

Nyíracsád: Egészségügyi tanácsadót építenek.

Nyíradony: Elkészül az új nyolctantermes általános iskola.

Nyírábrány: Befejeződik az orvosi rendelő építése.

Nyírmártonfalva: Elkészül az új négytantermes általános iskola.

Téglás: Nyolctantermes általános iskola épül. Befejezik az orvosi rendelő építését.

Újléta: Autóbuszváró épül.

TÁBORI TUDÓSÍTÁS SÓSTÓFÜRDŐRŐL

A hajdúhadházi dr. Földi János Általános Iskola V. osztályos úttörői Nyíregyházán a sóstófürdői táborban vannak. Ötven pajtás élvezi a nyári vakációt. Nagy öröm érte a tábor lakóit és a vezetőséget, amikor a napokban meglátogatta őket Jobbágy Károly, a hajdúhadházi pártbizottság titkára, Kiss Gábor, a községi tanács vb-titkára és Szabó József, a községi KISZ-bizottság titkára. A község vezetői meggyőződtek arról, hogy a pajtások jó helyen, megfelelő körülmények között töltik a nyári szünidőt — írja Mihály Sándor tudósítónk.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Balogh László

PESTMEGYEI HÍRLAP
Budapest

Kiállítás Vácott

1021

Augusztus 20-án nyílik meg Vácon a városi tanács vb, a Madách Imre művelődési központ és a Kiállítási Intézmények közös rendezésében a „Vác nyári tárlat '69" című kiállítás. A kiállításnak különleges hangsúlyt az ad, hogy Vác város új kiállítótermét avatja fel. A kiállításon festmények, grafikák és szobrok szerepelnek majd.

A kiállító művészek között szerepel Balogh László, Belánszky Ferenc, Bertalan Ferenc, Dániel Kornél, Gaál Imre, Hegyi György, Hidvégi Valéria, Pock Ferenc, Iglay József, Kocsis László, Kristóf János, Lőrincz Vitus, Mizser Pál, Cs. Nagy András, Nagypál István, Pirk János, Somogyi László, Szabó István, Uhrig Zsigmond, Lipovnitczky László, Déki Márton, Csíkszentmihályi Róbert, id. Paál Mihály, ifj. Paál Mihály, Rózsa Péter és Szabó Edit.

A kiállítás szeptember 7-ig lesz nyitva és naponta 10—12-ig és 14—18 óráig tekinthető meg. A kiállítás ünnepi megnyitója augusztus 20-án délelőtt 10 órakor lesz. Megnyitó beszédet mond Arany István a városi tanács vb-titkára.

dött. A régi
modern, vilá
bútorokat vá

— Hány tel
luban?

— Hétszázha
kettőszázhetve
mondja az
könyvre 400 f
egy család.

„Nem túl sz

a menyasszo

Rózsai Lászlóné tanácstitkár már az általánosan kedvező helyzet mellett *a gondokat is* megemlíti. Kevés az óvodai helyek száma. (110)

társadalmi munkát hirdetni, hogy arra *ne többen* jelentkezzenek, mint *ahányan kellenek*. Ezért is tudnak iskolát, törpe vízművet, utakat építeni.

Balogh Jenő, SZOT-díjas festőművész.

Látás és láttatás.

Részletek a Szolnoki Képzőművészeti filmszemle vitájából.

Hagyomány, hogy háromévenként Szolnokon nyilvánosfórumon, – szemlén – találkoznak azok a filmek, melyeknek tárgya kifejezetten a képzőművészet. – A múlt év nov. – ben zajlott szemlén a művész is hozzászólt a témához.

Kortárs, 1976. 2. 66, 67, 68,

Balogh Jenő, Jestő

h.: Kalló Iván

—: A közművelődés ....

5.

Népszava, Bp. 1975. okt. 8.

Balogh Jenő [festő]

L.: Somogyi József

— : Tanévnyitó ....

9.

Népszabadság, Bp. 1976. okt. 2.

Balogh Jenő Pestő

L: Somogyi József (2) és (7)

– hátás és ... 63-76.

Jászkunság, Szolnok, 1976. május

XXII
1-2.

BALOGH JENO, festőművész-tanar

Közlekedési gyermekrajz kiallitas.A palyazatora be érkezett 4000 rajz.A kiallitason lathato volt mintegy 350 darab.-Balogh Jenő,Farkas György,Illés Arpad és Bernath Elek festőművész-tanarok ,a beküldött anyag biralói,három kategóriaban dijaztak. 58.old

---Az el nem idegenedett világ képei előtt Közlekedési gyermekrajz kiallitas 58.old

Múzeumi Magazin, 1969. 2.sz. Bpest.

Balogh Jenő
festő

A muskola művésztelepen
dolgozott a művész.

Csabai Kálmán: A művésztelep története.
Művészet, 1973. december - 6.oldal

Festőművész 1021

RÁDIÓ TELEVÍZIÓ RÁDIÓ TELEVÍZIÓ

A látás hatalma

Rokonszenves tévészemélyiségeket őrző emlékezetünk az utóbbi hetekben ismét bővült. Örömmel jegyeztük fel Balogh Jenő festőművész, a Képzőművészeti Főiskola tanárának nevét. Látni tanító, a képlátó fantáziát propagáló sorozata — melynek egyszemélyben írója, rajzolója, előadója — két és fél évtizedes elmélyült kutatómunkáját is összegzi.

— Látás és hatalom. E két különálló fogalom összekapcsolása nem kelthet-e a nézőkben idegenkedést?

— Számítottunk rá, az is volt a célunk, hogy kissé meghökkentsük a nézőt. A két fogalom egyesítése voltaképpen ellentmondásos. A látás valamennyiünk számára magától értetődő, természetes, mint a légzés. Hogy hatalom is — ezt éppen természetessége miatt nem érezzük. A látás hatalmának legbiztosabb jele: ami még nincs, de majd létrejön, azt először látjuk, enélkül sohasem létezhetnék. Szakértelem és logika sincs látás nélkül.

— A sorozatot bizonyára kedvezőtlen tapasztalatok is ihlették. Hol látja Ön látáskultúránk „fehér foltjait"?

— Saját tapasztalatommal kezdem: a látás szakmai fejlődésemben a legtöbbet adta, általa ismertem meg a világot. Feltételezve, hogy mások is így vannak ezzel, rá kellett jönnöm, hogy sokan kimaradnak a jóból. Észreveszik a napfelkeltét vagy a -lementét, de hogy micsoda különbségek lehetnek a fényerő, a megvilágítás változásaiban, amely sokszínűségével más-más élményt kínál az embernek — nem észlelik. Ennélfogva gyengébben működik a képzelőerő, nem tudunk valamit jól megtervezni; sokan képtelenek a kirakatban látott tárgyak közül a számukra legmegfelelőbbet kiválasztani; szín- és formaérzék hiányában saját környezetüket megnyugtatóan megteremteni. Az ilyen embert színekben és formákban egyaránt megnyilvánuló tarkaság veszi körül, melyben esetleg rosszul érzi magát, nélkül, hogy a kényelmetlenség okára rájönne. Ez mindmind a látás körébe tartozik. Meggyőződésem szerint közvetlenül nem tanítható, de megfelelő eszközökkel edzeni, műveltetni lehet, és kell. Így juthatunk el a művészethez, amely a legmagasabbrendű látás.

— Mit vár Ön e sorozat nyomán?

— Hogy valami megindul a nézőkben. Szép dolog a kultúra emeleteit építeni, hálátlanabb, s kevésbé látványos az alapozók, a csatornázók munkája. Mi ez utóbbit vállaltuk. Élettapasztalatom bizakodóvá tesz: megvan erre az eredendő igény, a „vizuális nyelv" használatára való alkalmasság, a beszélt nyelvhez hasonlóan velünk születik. A kettőt együtt kellene alakítani. Sajnos — neveltetésünk során — a látás fejlesztése elsorvad, nem erősítik a pedagógia segédtudományai sem, valahogyan az érzékelés alsóbb rétegeibe sorolják. Pedig ha a szó mögött nincs képzet, akkor a közlés szegényes, csak megnevez, de nem ábrázol. Az elmondottakat jól bizonyítják, hogy a kisgyerekek — a világ bármely részéből valók legyenek is — ugyanolyan szabadon élnek a képi kifejezéssel, egyformán rajzolnak, festenek. Úgy látszik, hogy e született képességünket a látás megismerő erejét még nem méltányoló tanítás szorítja vissza. Pedig létező igény, már az első adások után jöttek az észrevételek, az érdeklődők klubot is alakítottak. Értjük, amit a műsorban láttunk, hallottunk — mondták lelkesedéssel, s azt hiszem, ez nagy elismerés.

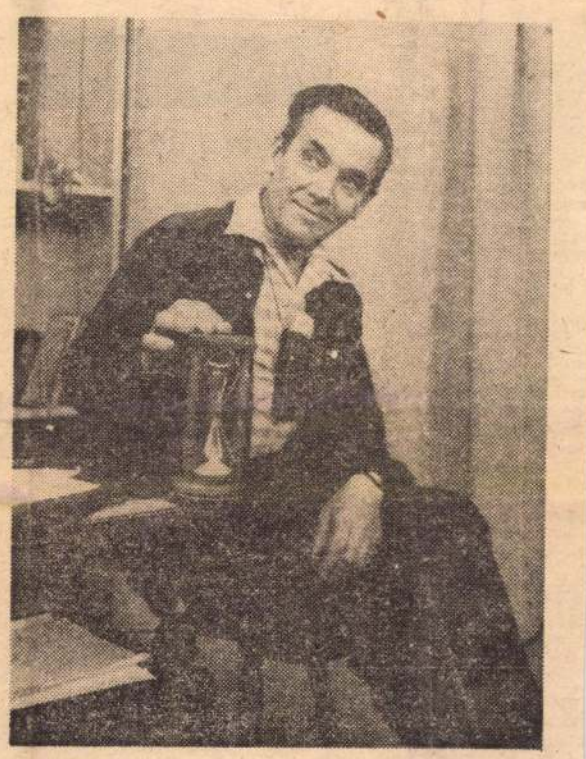

— Mit ajánl, mire figyeljünk leginkább a továbbiakban?

— Sokan furcsának találták, hogy nem a képzőművészettel kezdtük, s későbbre sem iktattunk be hagyományos műalkotás-magyarázatokat. Egy világ van, művész és nem művész ugyanazt tapasztalja, abban él, látvány-élményük közös. A láttotakat a művész emeli az önálló közlés fokára. De ha közönsége képtelen a közös élménnyel azonosulni, a műalkotás idegen marad. A sorozat a látvány adta mindennapi élményekkel ismertet meg, amelyekből a művész is táplálkozik. Azt ajánlom, figyeljék a történéseket, s majd fokozatosan megértjük, miért mutattunk tapogató embereket, miért találtunk ki különféle játékokat, így közelítve a formákhoz, a térhez, az alkotáshoz. A látás nyelvtani rendszerét adjuk, a mindennapokból indulva. Aki ezt elsajátítja, bizonyosan jobban érti majd a magasabbrendűt. Gyönyörködni a színek tobzódásában — ebbe a paradicsomi állapotba szeretnénk a nézőt elvagy visszavezetni. Felfogásom szerint a képzőművészet remekei szóra lefordíthatatlanok. A remekművek — melyek nélkül nincs teljes élet — ész-okokkal számomra is megfejthetetlenek, de mindenkor kínálják, hogy nézésük által alakuljanak, mivel helyretesznek, megnyugtatnak, élményt nyújtanak. Ebből szeretnék visszaadni valamennyit a nagyközönségnek is.

Simon Emil

RÁDIÓ és TELEVÍZIÓ MŰSOR 1975

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-148, 340-726
Szabad Föld

: Zenekari muzsika. **12.20:** Ki nyer ma? **13.20:** Népi zene. ligatóinknak. **14.05:** **0:** Nőkről — nőknek, ző! **15.45:** Julie And- utóipar — több rész- y vonósnégyes játszik. **3:** Korunk operacsil- ika. **19.25:** Közvetítés jégkorongmérkőzés- Slágerek a nagyvilág- fihály műsora. **21.36:** dzsessz világa. **23.21:** **0.10:** Bálint János

amarazenéjéből. **9.03:** ika. **9.20:** Wolf Péter A zene hullámhossz- erc tudomány. **12.00:** kocsi. **12.40:** Házunk ora. **13.03:** Liszt-mű- ácsok. **14.00:** Kettőtől **18.05:** Külpolitikai Barátság olajvezeték műsor. **19.19:** Éneklő l. **19.39:** Ahogy az t Endre írása. **20.00:** Kis magyar néprajz. Rádiójáték. **21.27:** A 57: Barokk muzsika. művelből.

.25: A Studió 11 játX.. „Új világ" szim- vonósnégyes hang- . **21.35:** Operaegyüttoráma.

): Örökség. Néprajzi üller különös nekro- NSZK film. **11.55:**). **13.35:** Iskolatévé. a. Az 1975. évi Műk bemutatója. **17.55:** 30 éves az UNESCO. Ifjúsági vitadélután zolgálat tájékoztatója. **0:** Tv-híradó. **20.00:** labdarúgó-mérkőzés a Kupájáért közvetiz már együttes cse- n. **22.05:** Tv-híradó 3.

lams: A tetovált rónásban. (16 éven fe- **):** Tv-híradó 2.

e. **9.00:** A fogyasz- **9.25:** Magyar tájak ádió. **19.30:** Beetho- dolat. Irodalmi mű- **?** 12.35: Melódiakok- her István előadása. goramuzsika. **14.33:** A harcot vállalni élő népdal. **15.20:** l. **15.40:** Élni, emzene. **16.30:** A közMozart: g-moll szima hallgató? **17.48:** ől. **18.13:** Michelannár László. **18.48:** **19.00:** Esti Krónika. a. **19.40:** A Magyar fónikus zenekarának

PÉNTEK

KOSSUTH RÁDIÓ

8.22: Daljátékokból. **9.00:** Illés Béla: Honfoglalás VI. rész. **9.20:** Bach-művek. **9.53:** Lottósorsolás! **10.10:** Iskolarádió. **10.30:** Édes anyanyelvünk. **10.35:** Régi híres énekesek műsoraból. **11.00:** Miről ír a Társadalmi Szemle legújabb száma? **11.10:** A fából faragott királyfi — táncjáték. **12.20:** Ki nyer ma? **12.35:** Tánczenei koktél. **13.20:** Kürthy Éva népdalokat énekel. **13.45:** Külterjes belkereskedelem. Riport. **14.00:** Csicseri bolt. Gyermekrádió műsora. **17.20:** 100 éve született Maurice Ravel. **18.00:** Akkor még Klotild utca volt... Rádiójáték. **19.00:** Esti Krónika. **19.25:** Közvetítés a Magyarország — Ausztria jégkorongmérkőzésről. **19.40:** Népdalok. **20.05:** Mindenki könyvtára: Kalevala. **20.35:** Sikerlista — 1975. február. **21.18:** Láttuk, hallottuk — a színházban és a moziban. **21.38:** Bach: V. brandenburgi verseny. **22.20:** Liszt-zongoraművek. **22.54:** Meditáció. **23.04:** Verbunkosok, nóták. **0.10:** Rahmaninov operáiból.

PETŐFI RÁDIÓ

8.05: Zenekari muzsika. **9.03:** Ezeregy délelőtt. **10.00:** A zene hullámhosszán. **12.00:** Hangszerrégiségek Vietnam földjén. **12.10:** Respighi-művekből. **12.50:** Medveének. Versek. **13.03:** Operarészletek. **14.00:** Kettőtől hatig... **18.05:** Külpolitikai figyelő. **18.20:** Régi magyar dalok. **18.32:** A Dunánál. Történelmi figyelő. **19.00:** Három narancs szerelmese. Opera. **20.20:** Esti Krónika. **21.20:** Gondolatok filmekről. **21.35:** Nóták. **22.18:** Edith Piaf zenés életregénye. **23.15:** Beethoven-művek.

3. MŰSOR

18.05: Iskolarádió. **18.25:** Hangfelvételek felsőfokon. **20.00:** Dzsesszfelvételek. **20.33:** 2000 felé... Az Ifjúsági Rádió folyóirata. **21.08:** Mozart-művek. **21.55:** Mexikóban történt. **22.40:** Purcell-áriák.

TELEVÍZIÓ

8.05: Iskolatévé. **11.35:** Tízen Túliak Társasága. **13.35:** Iskolatévé (ism.). **17.28:** Hírek. **17.35:** Kuckó. **18.05:** Az író színháza? A rendező színháza? **18.30:** Öt perc meteorológia. **18.35:** Nők a világban. Nőnapi köszöntő. **19.15:** Esti mese. **19.30:** Tv-híradó. **20.00:** Idősebbek is elkezdhetik. Tévétorna. **20.05:** Hazai esték. Zalaegerszeg—Hódmezővásárhely. **22.05:** Tv-híradó 3.

SZOMBAT

KOSSUTH RÁDIÓ

8.22: Lányok, asszonyok. **8.42:** Nemzetiségeink zenéjéből. **8.58:** Bohémélet. Opera. **11.06:** Falusi Edisonok. Dokumentumjáték. **11.46:** Keringők. **12.20:** Zenei anyanyelvünk. **12.30:** Magyarán szólva. **12.45:** Melódiakoktél. **13.30:** Dezséry László írása. **13.40:** Fiataloknak! **14.25:** Új Zenei Újság. **15.05:** Kis magyar néprajz. **15.10:** Örökzöld dallamok. **16.00:** 168 óra. **17.50:** „... kívánok nékik szebb napokat..." Versek. **18.10:** Népdalok. **18.25:** Lemezmúzeum. **19.00:** Esti Krónika. **19.30:** 139—660. A rádió könyv-

ÁLLANDÓ MŰSOR

KOSSUTH RÁDIÓ

4.25—7.59.: Jó reggelt! A Kossuth Rádió reggeli műsora. Közben: 5.00: Reggeli Krónika. — 5.40: Falurádió. — 6.00: Reggeli Krónika II. — 7.00: Reggeli Krónika III. Utána: Körzeti időjárásjelentés. — 7.45: Hétfőn, penteken: Mit főzzünk; kedden, csütörtökön: Orvosi tanácsok; szerdán: Kertbarátok ötperce. — 8.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 10.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 12.00: Déli Krónika. 15.00: Hírek. Időjárásjelentés. 17.00: Hírek. — 19.00: Esti Krónika. — 22.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 0.30: Vízjelzőszolgálat.

PETŐFI RÁDIÓ

4.25—8.00: A Petőfi Rádió reggeli zennés műsora. — 8.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 11.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 13.00: Hírek. Időjárásjelentés. 13.45: Időjárás- és vízállásjelentés. — 15.10, 16.30, 17.30: Hírek. — 18.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 19.30: Jó éjszakát, gyerekek. — 20.00: Esti Krónika II. kiadás. — 23.00: Hírek. Időjárásjelentés. — 24.00: Hírek. Időjárásjelentés. 0.10: Műsorzárás.

3. MŰSOR

18.00, kb. 20.30 és 23.00: Hírek. Időjárásjelentés.

Cicavízió. **19.30:** Tv-híradó. **20.00:** Szombat este... **20.01:** Kérem a következőt! Magyar rajzfilmsorozat. **20.15:** Nőnapi köszöntő. **20.30:** Operettpódium. **21.15:** G. B. Shaw: Falusi udvarlás. (Jelenet.) **21.40:** Táncol Markó Iván. Balett-portréfilm. **22.30:** Tv-híradó 3.

VASÁRNAP

KOSSUTH RÁDIÓ

7.23: Kellemes vasárnapot! **8.05:** Öt kontinens hét napja. **8.21:** Szimfonikus zene. **9.10:** Dokumentumműsor József Attiláról. I. rész. **10.03:** Nelson Eddy énekel. **10.12:** Bertha Bulcsú műhelyében. **10.30:** Vasárnapi koktél. **12.10:** Édes anyanyelvünk. **12.15:** Jó ebédhez szól a nóta. **12.55:** Nem azért mondom. **13.05:** Pataki Kálmán énekel. **13.30:** Harminc év múltán. **14.10:** Sebestyén János műsora. **15.08:** A frontvárosok frontjai. **15.28:** Fél óra sanzon. **15.58:** Lemezek közt válogatva. **16.26:** My fair Lady. Részletek. **17.05:** Népdalkörök. **17.25:** Kamarazene. **17.58:** Világlíra. **18.13:** Magnósok figyelem! **19.15:** A Magyar Rádió népi zenekara játszik. **19.55:** Michelangelo, a művész. **20.30:** Országos zenei műveltségi verseny. **22.20:** Eszmecsere. **22.50:** A cornevillei harangok. Részletek Planquette operettjéből. **24.00:** Hírek. **0.10:** Éji zene.

PETŐFI RÁDIÓ

8.00: Miska bácsi lemezesládája. **9.00:** A Rádió Kabarészínháza. **10.10:** Gyermekkórus. **10.24:** Magyar Múzsa. Sárközi György emlékezete. **11.04:** Fúvószene. **11.22:** A művelődéspol. rovat műsora. **11.42:** Kamaraze-

Kárpáti Sándor

A művészetek vonzásában

A művészetek embert formáló-, belső harmóniateremtő szerepe ismert dolog. A művészetek öntudatot alakító, jellemet fejlesztő, érzelmeket csiszoló erejének kiaknázása és felhasználása azonban gyötrelmesen nehéz, sokrétű munka, mind az alkotóknak, a közvetítőknek, mind a befogadóknak. Ezt a folyamatot segíteni viszont felemelő szép, bíztatást és elismerést érdemlő vállalkozás. Ebből a munkából a szakszervezeti mozgalom is kiveszi a részét. Kötelességünk, érdekünk is, hiszen a művészetek és a közönség egymásratalálásának segítése szakszervezeti nevelőmunkánk szerves része. E felismerésből fakadó feladatainak tett eleget a Művészeti Szakszervezetek Szövetsége, amikor az elmúlt év őszén a Rátkai Márton Klubban létrehozta a művészeti nevelés, a munkás-művész találkozók központját.

A házigazdák: művészek

Szándékunk az volt, hogy itt a művészek legyenek a házigazdák. Ők hívják, várják a munkásokat, elsősorban a nagyüzemekben dolgozó szocialista brigádokat és munkásfiatalokat. Ily módon kívántunk lehetőséget adni arra, hogy munkások és művészek személyesen találkozzanak, — a művészeti alkotások, produkciók élmények hatása alatt — kicseréljék gondolataikat, párbeszédet folytassanak, hassanak egymásra.

Tudva, hogy ebben a munkában nem lehet egyszerre nagyot markolni, lehetetlen gyors és látványos sikereket elérni — csendesen és szerényen indultunk. A klub személyi, tárgyi feltételeinek előkészítése után hetenként általában két rendezvényt iktattunk be. Igyekeztünk, hogy a programban valamennyi művészeti ág szerepeljen, s a beszélgetések lehetőséget adjanak a párt kulturális politikája főbb összefüggéseinek megértésére, s egyszersmind a munkások, a munkásfiatalok mindennapi életének, gondjainak megismerésére.

Mielőtt válaszolunk arra, hogy miként sikerült céljainkat valóraváltani, tekintsük át az első háromnegyed év programját. Egyik legnépszerűbb sorozatnak bizonyultak a filmvetítésekkel egybekötött beszélgetések, a filmek alkotóival és szereplőivel való találkozások. Ilyenek voltak: a Harminckét nevem volt, a Petőfi '73, az Évfolyamtársak, a Nápolyt látni és..., a Lányarcok tükörben, a Magyar ugaron, a Plusz-mínusz egy nap, a Kakuk Marci, a Harmadik nekifutás című filmek és az ezeket követő viták. A magyar játékfilmeken kívül olyan filmeket is vetítettünk, amelyek a szakmunkásfiatalok tantervéhez kapcsolódva segítették a tanulók iskolai felkészülését.

A színházi programokat hasonlóan szerveztük. A színművek megtekintését beszélgetések követték a darab rendezőivel, színészeivel. Így történt az Arisztokratákkal, a Csendesek a hajnalokkal, a Kutya testamentumával. „Beszélgetés a színházról" címmel művészetpropagandisták, szakszervezeti népművelők találkoztak Kazimir Károllyal és Komlós Jánossal. Kérdezz-felelek alapon, élvezetes, tanulságos eszmecserék alakultak ki a színházművészetről és a közönségszervezés kérdéseiről. Két színház vezetőit is vendégül látta a klub: a József Attiláét és a Madách Színházét. Mindkettőn az 1972/73-as évad műsorterve, a műsorpolitika volt a téma.

Gazdag, változatos ajánlattal szerepelt a képző- és iparművészet. „Környezetkultúra és az otthon" címmel diavetítéssel illusztrált előadássorozat szólt a tárgyak világáról, a lakásberendezésről, a textil- és kerámia művészetről, a formatervezésről és az ötvösművészetről. Balogh Jenő festőművész, egyetemi tanár, diafilmekkel kísért beszélgetéssorozatban válaszolt arra: hogyan nézzünk képet, szobrot.

Ugyancsak — kiállítással és divatbemutatóval párosított — előadás hangzott el az iparművészet és a divat kapcsolatáról, amelyet a jelenlevő szocialista brigádtagokkal folytatott gondolatcsere egészített ki. A tűzzománc-művészetről — kiállítása kapcsán — Petrilla István iparművész, a kerámiaművészetről Pál Ferenc keramikusművész társalgott a klub vendégeivel.

Lehetőséget adtunk a nagyüzemek képzőművész köreiben tevékenykedő amatőrök bemutatkozására is. Önálló tárlattal jelentkezett a csepeli, a telefongyári képzőművészkör, a Postás Képzőművészeti Stúdió, az Egyesült Izzó Fotókör és a Debreceni „Medgyessy Ferenc" Képzőművész Stúdió. Érdeklődéssel kísért kiállításaik a nyilvánosság erejével mért többlettel gazdagították további munkájukat.

Az irodalom tárgyköréből két típusú rendezvényre került sor. A Költészet Napja alkalmából fiatal költők találkoztak ifjú olvasóikkal, s beszélgettek a mai magyar líra kérdéseiről. Hegedűs Géza író pedig kötetlen hangvételű „irodalom órákat" tartott szakmunkástanulóknak az ókor, a középkor, a reneszánsz és humanista, a barokk irodalomról és Shakespeare művészetéről.

Nem maradt ki a Rádió és a Televízió sem. Egyik alkalommal a rádióhangjátékok kerültek „mérlegre", máskor pedig a tévé ifjúsági műsorairól mondott véleményt a klub közönsége.

Fórum a népművelőknek

Az igényeknek megfelelően sor került átfogóbb jellegű, a szakszervezeti munkával szorosabb kapcsolatban levő témakörök megbeszélésére is. A Vasas Szakszervezet népművelőivel a művészeti nevelés elméleti, gyakorlati és módszertani problémáit vitattuk meg. Fórumot biztosítottunk a budapesti gyárak kulturális propagandistái és a fővárosi színházak szervező titkárai közös megbeszéléséhez, a színházak bérletrendszerének tárgyában.

A Rátkai Márton Klub fentiekben érzékeltetett profilját színesítették az olyan rendezvények és összejövetelek is, amelyek állandó jelleggel, rendszeres időközönként jelentkeztek. Ilyenek, a már hagyományos és kedvelt Nőakadémia, a Pedagógiai Társaság Vizuális Szakosztályának összejövetelei, a Kisgrafika Baráti Kör találkozói és az amatőr táncosok klubestje.

Eddig, szándékainkról, törekvéseinkről szóltunk, s arról, hogy mit tettünk. Ám jogos a kérdés: hogyan sikerültek, hogyan tovább?

Mindenekelőtt: érdemes volt. Megérte és megéri, mert ezek a törekvések kölcsönös érdekeket fejeznek ki. A művész, mint minden alkotó, a megértést áhítozza, visszhangra vágyik. Szeretné magát megmutatni, lelkét kitárni, hogy „látva lássák". Érdeke, hogy alkotása, produkciója, művészi teljesítménye kedvező fogadtatásra találjon, alkotói energiájának eredményei a befogadókban munkáljanak tovább. Érdekelt a személyes találkozásokban is, mert a közönségtől kapott visszajelzések mint érzékeny szeizmográf mérik a hatást, s ezek további inspirációt, orientációt jelentenek alkotó munkájukhoz. A művészetben aki ad, az kap is. Aki elfogadja az adott kincseket, az gazdagabbá te-

men kívül hagyják a munkaképesség csökkenése miatt biztosított kiegészítést, vagy az eredeti munkakörnek megfelelő bért biztosítják. Előfordult az is, hogy a felajánlott munkakörök közül a dolgozó olyat választott, vagy a gazdasági vezetéssel közösen állapodtak meg a bérezést illetően, ami elmarad a rendeletben biztosított összegtől. Ez általában a magasabb jövedelmű szakmákból vagy segédmunkásokból rehabilitáltaknál fordult elő.

A vállalati rehabilitációs bizottságok javaslatára a csökkent munkaképességűvé vált dolgozókat a gazdasági vezetés, a párt és a szakszervezeti vezetés véleményezésével, minden esetben vállalaton belül helyezte el új munkakörbe. Vállalataink eddig nem fordultak a tanácsok munkaügyi szerveihez elhelyezés miatt, sőt a csökkent munkaképességűek elhelyezését vállalták.

Az ellenőrzés helyesnek tartotta, hogy a vállalatok illetékes szervei a csökkent munkaképességűvé vált dolgozókkal elbeszélgetnek és a felkínált munkakörök közül a számukra legmegfelelőbbet választhatják.

Az alapszervezetek feladatai

A vizsgálat során megállapítottuk, hogy nem minden alapszervezet, csak néhány vállalat kísérte figyelemmel folyamatosan a csökkent munkaképességűek helyzetét. Egyes vállalatoknál a társadalombiztosítási tanács beszámolójában foglalkoztak a témával. Alapszervezeteink általában kevés gondot fordítanak arra, hogy a rehabilitáltak hogyan tudnak beilleszkedni új munkakörükbe. Problémáik többségükben csak panasz útján válnak ismertté.

A megyei szervek felhívták erre a figyelmet, kérve, hogy a vállalati szakszervezeti szervek rendszeresen tartsák napirenden és 1973 év végéig minden szakszervezeti bizottság értékelje, tűzze napirendre a rehabilitációs tevékenységet. Az SZMT elnöksége a megybizottsággal együtt hatékonyabb segítséget ad ahhoz, hogy e tevékenység a rendeletek alapján történjen minden vállalatnál.

Megyei szerveink felkérték a társadalombiztosítási és a munkavédelmi bizottságot, hogy jobb együttműködéssel segítsék az alapszervezetek vezető testületeit, társadalmi bizottságait, az egészségre ártalmas munkakörök csökkentésében és megszüntetésében, valamint a balesetek megelőzésében. Szélesítsék az átképzési lehetőségeket, és az igényeket folyamatosan igyekezzenek kielégíteni.

LACZKÓ JENŐ—VADÁSZ GÁBOR
az Építők Győr megyei bizottsága mb. titkára — tt. biz. vez.

Nyugdíjelőkészítés a szövödében

HAZAI FÉSŰSFONÓ ÉS SZÖVŐGYÁR Angyalföldi gyára. A környékbeli bérházak lakói évekig ostromolták a tanácsot panaszaikkal: *nem tudnak aludni a zajtól.* (Különösen a nyári melegben, amikor itt is, ott is nyitottak az ablakok.)

A lakóknak igazuk van. *De mit szóljanak a szövőnők?* Az emeleti gépteremben egymás szájáról olvassuk le a mondanivalót, mint a süketnémák.

Ottjártunkkor pedig már valamelyest *kellemesebbek voltak a körülmények.* Tavaly december óta ugyanis *nincs éjszakai munka,* áttértek a két műszakra, s kitelepítettek néhány elavult gépet — *csökkent a zaj.* A lakók nyugodtan alszanak. (Nagy Béláné a munkaerőgazdálkodás vezetője. 1939-ben szövőnőként került a gyárba. Már akkor zakatoltak itt 50 esztendős masinák, s bizony a géppark azóta alig változott.)

„A textilipar: könnyűipar. De csak a nevében" — magyarázza *Berliner Imréné* a szakszervezeti bizottság titkára. „A fájós lábak, csomós visszerek, maradandó halláskárosodás jellegzetes szakmai ártalmak." S nemcsak fizikailag nehéz idegileg is feszült állandó figyelmet igénylő a fonónők és szövőnők munkája. Egyszerre több gépre ügyelni, egyiktől a másikig szaladni, ismerni a különféle kötéseket, beállításokat, sebes mozdulatokkal megtalálni és megjavítani a hibát, szálszakadást, ha leáll a gép.

Aki tisztában van az itteni munkával, mélyen egyetért a kormányintézkedéssel, amely 1973. január elsejétől a korkedvezményre jogosító munkakörök közé sorolta az előfonónők, fonónők és szövőnők munkában eltöltött 10 évi (nőknél 8 évi) idő két esztendő korkedvezményre jogosít az öregségi nyugdíjnál. Minden 5 év (nőknél 4 év) további 1—1 esztendő korkedvezményt jelent. Eszerint ha valaki például 20 éves korában kezdi a szövőgép mellett, 55 helyett 48 esztendős fejjel mehet nyugdíjba. Elvileg *„50 év körüli szövőnőt ritkán találni."* — mondja Benkő Ferencné. „Én magam 51 leszek a jövő hónapban, de 1968 óta nem dolgozom gép mellett. Hulladékot válogatok, bordázok, lamellázok afféle mindenes vagyok. Az én korosztályom, meg a kismamák csak ezt a könnyebb munkát bírjuk. Így is, ha megszerzem az igazolást, hogy 1940—44-ig a Magyar Posztógyárban szőttem Csepelen — sajnos nem írták be az akkori munkakönyvembe a pontos beosztást — akkor máris megyek nyugdíjba."

Klein Andrásné fonónő volt. 3 hónap hiányzott mindössze, hogy a rendelet megjelenése után kérhesse nyugdíjazását. Utánajárt, megszerezte az igazolást, alig várta, a megérdemelt pihenést. Az angyalföldi gyár fizikai dolgozóinak 75 százaléka lány és asszony. Főképpen kártolt, újabban fésűs szöveteket készítenek. *Az idén már öten használták ki az új rendelet adta lehetőséget, a korkedvezményes nyugdíjat.* (Közülük csak ketten voltak aktív szövőnők, a másik három asszony: portás, minőségi ellenőr, válogató. Évekkel ezelőtt kénytelenek voltak otthagyni a gépet.)

KÉRDÉSÜNKRE A MUNKAERŐGAZDÁLKODÁS vezetője felvilágosít: az asszonyok alig várják, hogy nyugdíjba mehessenek, a korkedvezménynek egyöntetűen örülnek. Legfeljebb a férfiak kifogásolják, hogy rájuk miért nem vonatkozik a rendelet. Berlinerné: „Még szép, hogy nem vonatkozik. Hol mérhető a férfiak munkája, kifáradása az asszonyokéval? Mikor mi műszak után hazamegyünk, kezdődik az otthoni munka." Más kérdés, hogy a korábban nyugdíjba vonulók a munkaerőgazdálkodás gondjait tetézik. Amúgy is kevés a munkáskéz. A szövőmunkás dinasztiák elfogytak, a szövőnők, fonónők arra beszélik rá a lányukat, hogy valami könnyebb és egészségesebb szakmát válasszanak. S akik fiatalabbak, s amúgy véletlenül tévednek a felvételi irodába, többnyire olyan gyorsan otthagyják a gyárat, amilyen váratlanul jöttek. Van, aki csak azért jelentkezik, hogy munkahelyi igazolás kerüljön a személyijébe, s két-három ledolgozott nap után úgy eltűnik, mint a kámfor. Nemrégiben akadt dolguk egy asszonnyal, aki azért váltogatta sűrűn a munkahelyét, hogy kibújjon a gyermektartás fizetése alól.

Vannak természetesen fejlődő, korszerűsödő textilüzemek, ahol kevésbé zajos, modernebb gépek működnek, szebb és egészségesebb a környezet. Az angyalföldi gyár nem ezek közé, hanem a tőkés világból ittmaradt elavult üzemek közé tartozik. Van ahol kevésbé súlyosak a munkaerő problémák. Abban azonban hasonlít minden textilipari üzem, hogy a dolgozó lányok és asszonyok igazságosnak, kedvezőnek, a kormány gondoskodásának érzik a korkedvezményes nyugdíj-rendeletet. Nem hiába vetette fel évekkel ezelőtt a szakszervezet a fonónők és a szövőnők gondjait. Most pedig — itt Angyalföldön is azt tapasztaltuk — *a helyi szakszervezeti bizottság az illetékes gazdasági vezetőkkel együtt megértő gondossággal — személy szerint — foglalkozik az idős munkásnők nyugdíjelőkészítésével.*

A SZOMSZÉDOS LAKÓK — éjszakánként — már pihennek. Hogyne érdemelnék meg a pihenést, akik fél életen át szövőgépek mellett dolgoztak.

VAJDA JÁNOS

szi a megajándékozót is. Érdeke tehát a dolgozó embernek, a közönségnek is, hogy a művészet adta értelmi, erkölcsi és érzelmi erőt magába szívja s azt önmaga épülésére, gyönyörködtetésére, szórakozására felhasználja. Ezáltal is nemesedjék, gazdagodjék, teljesebb életet éljen. A közönség és a közvetítő szakszervezeti népművelők is érdekeltek a művésszel való személyes találkozásban, mert ez — az esetek többségében — élményt jelent, a művész személyének varázsa, a vele folytatott beszélgetés, polémia megkönnyíti, teljesebbé teszi az alkotás megértését. Ezért, mérhető tapasztalatunk, hogy e kísérletező kezdeményezést jól fogadták mindkét részről s ez kölcsönös érdeklődésben és aktív közreműködésben fejeződött ki.

A klub programjaiban közreműködő, házigazda művészek voltak — az eddig megnevezetteken kívül — Keleti Márton, Kardos Ferenc, Fábri Zoltán, Kovács András, Bácskai Lauró István, Kolonits Ilona, Bán Róbert filmrendezők; Fekete György belsőépítész, Dr. Szilágyi Dezső a Bábszínház igazgatója, Baranyi Ferenc költő; színművészek, a Színház- és Filmművészeti Főiskola növendékei és mások. E szép — ha nem is teljes — névsor még tágítandó. Bővíteni, szélesíteni kívánatos elsősorban a jeles művészek körét abban az irányban, hogy többen vegyenek részt a művészeti ismeretterjesztésben, s otthonuknak, sajátjuknak tekintsék a Nagymező utcai klubot.

Kérdőjelek

És a közönség? Mint az eddigiekből is kiderült, a törzsközönséget néhány budapesti vasas nagyüzem munkásai, szocialista brigádjai, szakszervezeti kulturális aktivisták, szakmunkástanulók alkották. Különösen a kezdetben volt — a Vasas Szakszervezet tevékeny szervező munkája eredményeként — imponáló a látogatottság. Később ez hullámzóvá vált s májusban-júniusban sajnos, néhány rendezvény sikertelennek bizonyult és el is maradt. Az okok bizonyára sokrétűek s ezekből tanulnunk kell. Pedig az cáfolhatatlan, hogy az emberekben él az érdeklődés; kérdés, jól csináljuk-e? Eléggé vonzóak, jól időzítettek-e a programok? Kellően figyelembe vesszük-e a munkások igényeit, kívánságait, az ízlésbeli különbségeket? Kik és milyenek az előadók, megfelelő-e a hang, a légkör? Gondosan szervezünk, mozgósítunk, propagálunk-e? Megannyi kérdőjel, amely választ és megoldást kíván.

Néhány tennivaló már most kézenfekvőnek látszik. Elsősorban a programok vonzerejének növelése. Inkább kevesebbet, de jobban! Igényes és közérdekű választással, jó időpontban. Érzékenyebben figyelembe kell vennünk a művészeti élet aktualitásait, a művészeti intézmények, a rádió, de különösen a televízió műsorait. Továbbra is törekvésünk, hogy valamennyi művészeti ág szerepeljen, ami azonban nem jelentheti, hogy mind egyformán hangsúlyozva. Így például a jelenlegi arányok olyan módosítást kívánnak, hogy a zenei nevelés, a táncművészet kérdései is helyet kapjanak. A látáskultúra fejlesztése továbbra is megkülönböztetett törődést érdemel, mert úgy érezzük, itt a legnagyobb az elmaradás, a legtöbb a tennivaló. Figyelemben kell részesítenünk a kulturális politika, a szakszervezeti kulturális nevelőmunka, a művészeti közélet időszerű eseményeit, kérdéseit. Mindezt olyan feltételek biztosításával, olyan légkör kialakításával, hogy munkások és művészek egyaránt jól érezzék magukat. Oldott, bensőséges, családias környezetben és hangulatban a munkások is felszabadultabbak lesznek, bátrabban kérdeznek és mondanak véleményt, még akkor is, ha nem az esztétika nyelvén szólnak.

Kulcskérdés tehát a közönség megnyerése, szervezése, biztosítása. Közönség nélkül ugyanis nincs sem művészet, sem művészeti nevelés. Nélküle a legjobb szándék, a legszebb terv, a legvonzóbb program is homokra épült vár. Ezért nekünk is tennünk kell, de együtt, közösen is. Mindenekelőtt abban, hogy saját tagságunkat, művészeket és művészeti dolgozókat, tisztségviselőinket és aktivistáinkat jobban érdekeltté tegyük és

Szovjet művészeti delegáció a Rátkai klubban

bevonjuk ebbe a sokrétű tevékenységbe. De ahogy eddig, a jövőben sem boldogulunk egyedül. Csak a SZOT, az SZBT, a szakmai szakszervezetek segítségétől, közös összefogásunktól, együttes szervező és felvilágosító munkánktól remélhetünk sikert. Támogatásuk nélkül szárnyszegett, szűkkörű, bukdácsoló próbálkozássá apadhat e nagyszerű vállalkozás, amely nem szűnik meg közös érdek és közös ügy lenni. Ezért kérjük és várjuk a Vasas Szakszervezet tevékeny közreműködését és a többi testvérszakma aktív bekapcsolódását!

A közönség szervezésében ugyanakkor marad még elvégzendő feladat. A programok időbeni egyeztetésében és elkészítésében, a személyes kapcsolatok erősítésében, a propaganda munka javításában, a klub társadalmi vezetőségének kialakításában és rendszeres működtetésében.

Találkozás az alkotással

A művészeti nevelés, a művészettel művészetre nevelést jelenti. Ebben a munkában a legfontosabb a mű. A műalkotásnak kell hatnia. Ezt kell segítenünk. Gondosan és felkészülten, tapintatosan és türelmesen, kitartóan, lankadatlanul. Mintahogy az iskolai tanulókat csak tankönyvekből nem lehet az életre felkészíteni, a művészet szeretetét, értését, birtokbavételét sem lehet csak könyvekből elsajátítani. A folyamatos ismeretszerzés és tájékozódás természetesen nélkülözhetetlen, de alapvető a műalkotásokkal való személyes találkozás élménye. Mi ott, abban és úgy segíthetünk, hogy ezt ösztönözzük, bemutatjuk szépségét és hasznát, segítünk választani és orientálni, igényt keltünk, kíváncsiságot, érdeklődést ébresztünk, belső kényszert fejlesztünk. Ez a nehezebbje, ebben van e munka igazi nehézsége, azért van a művészeti nevelésnek csak kezdete, folyamata és nincs vége.

Nem hiába pazarolt erőráfordításról van szó. A munkások és a művészet kapcsolatának javítása, barátságuk erősítése nem a pillanatnyi fellángolás divatos kérdése. Többről, másról van itt szó. A művészetek szocialista vonásainak erősítéséről, tömegbázisuk szélesítéséről, a közízlés fejlesztéséről, az emberek szocialista emberré neveléséről, a művészetek eszközeivel. E kapcsolatok egyenlő partnerek nemcsak emberi kapcsolatai, de politikaiak, világnézetiek, esztétikaiak is. E kapcsolatokon keresztül is formálódik a munkásosztály esztétikai ideálja, alakul a munkásosztály helye, szerepe a művészetben. Mindez elősegítheti az elméleti kérdések tisztázását, megválaszolását. Ez adja e munka jelentőségét, a benne részt vállalók felelősségét.

Az új profilú Rátkai Márton Klub rövid, néhány hónapos tevékenysége folytatást és támogatást érdemlő kezdeményezése a művészeti nevelésnek, a munkásművész kapcsolatok erősítésének. Visszhangra lelt, érdeklődésre talált. Azok a munkásemberek, akik bekapcsolódtak az itt folyó munkába, erőfeszítéssel járó élmény- és ismeretgyűjtésbe, a művészetek vonzásába kerültek. Tápláljuk, erősítsük ezt a vonzerőt.

kultúra

A művészeti nevelésért

Szakszervezetünk tevékenységében fontos helyet foglal el a művészeti nevelőmunka, művészeti propagandamunka. Hagyományokkal is rendelkezünk ezen a téren. Művelődési intézményeink művészeti csoportjai sok országos- megyei versenyen- bemutatón vettek részt, különböző minősítést értek el.

A Vasútas Szakszervezet Központi Ének- és Zeneiskolája, Képzőművészeti köre nem rég ünnepelte 25 éves fennállását. Itt sok fiatal tanul, képezi magát. Ennek eredményeképpen az évente megrendezésre kerülő országos vasútas képzőművészeti kiállítások alkalmával több száz új műalkotás kerül a zsűri elé. Műalkotásaikkal nem egyszer szép külföldi sikereket értek el. A képzőművészeti iskola anyagából rendszeresen vándorkiállítást állítanak össze és az ország különböző vasúti csomópontjain, művelődési intézményekben mutatják be.

Rendkívül tanulságosak ezek a kiállítások nemcsak azért, mert széles nyilvánosságot biztosítanak a képzőművészeti kör tehetséges tagjainak, hanem azért is, mert terjednek a jó művészet példamutató kezdeményezései.

Út az Operába

A zeneiskola szimfónikus zenekara az 50-es évek végétől kezdve vasútas üzemekben, művelődési intézményekben, munkásszállásokon ad műsort, s mint kiemelt zenekar a Fővárosi Művelődési Ház által szervezett körműsorokban is rendszeresen részt vesz. A hangversenyek, előadások jól szolgálják a zenei ismeretterjesztést és tulajdonképpen ez teremtette meg a feltételeket egy magasabb szintű operazenei ismeretterjesztéshez.

1961-ben megállapodást kötöttünk a Magyar Állami Operaház Igazgatóságával egy önálló „vasutas" operabérlet kibocsátására az operazene megszerettetése, a zenekultúra terjesztése érdekében. A bérletezés beindításakor — országosan szerveztük — figyelembe vettük a vasutas dolgozók zenei műveltségének színvonalát, igényeit, utazási és szabad idő lehetőségeit. Az első évben mintegy 600 Erkel színházi vasutas operabérletet sikerült elhelyezni. Az elmúlt 12 év alatt több mint 10 ezer vasutas dolgozó vásárolt operabérletet. Az utóbbi években 8—900 dolgozónk újítja meg bérletét és 5—600-an vásárolnak újonnan bérletet. Az 1972/73-as színházi évadban 1400-an rendelkeztek operabérlettel.

Ehhez az eredményhez hozzájárultak az Operaház vezetői, művészei is, mert a bérleti előadások túlnyomó többsége magas színvonalú, gazdag kiállítású, élményt nyújtó volt.

A színházművészet megismertetése, megszerettetése érdekében több budapesti színházzal építettünk ki közvetlen kapcsolatot, folytattunk megbeszélést teltház akciók, munkás—művész találkozók, csoportos színházlátogatások érdekében.

Szakszervezeti szerveink több nagy vasúti csomóponton kerekasztal-beszélgetéseket szerveztek budapesti és vidéki színházak vezetőivel, művészeivel. Ezeken nemcsak a látott előadások témáiról, színészi alakításokról esett szó, hanem a színházművészet időszerű kérdéseit, problémáit is megbeszélték.

A színházakkal való kapcsolataink dam Színpad előadásaira több telt ház akciót, csoportos látogatást szerveztünk az elmúlt években, hogy középszerveink a vidéki színházakban folyó bérletezési munkában, telt ház akciók szervezésében fokozottabban részt vettek.

Javult a szocialista brigádok körében kifejtett művészeti propaganda. Budapesten, Miskolcon, Debrecenben képzőművészeti kiállítás-látogatásokat, színházi telt ház akciókat, színvonalas kultúrműsorokat szerveznek részükre. Vidéki vasúti csomópontokról jelentős számban jöttek szocialista brigádok Budapestre Pagonyin: Arisztokraták, Jókai Anna: Tartozik-Követel és a Vidám Színpad politikai kabaré előadását megnézni. Több száz szocialista brigádtag rendelkezik már vidéki és budapesti színházak bérleteivel, önálló vasutas bérletekkel.

Erősíteni az alapszervezeteket

A művészeti propagandamunka magas színvonalának, hatékonyságának feltétele, hogy az alapszervezetek ezirányú tevékenységét erősítsük. Az elmúlt években alapszervi kultúr-agit-prop. bizottság vezetői értekezleten, bentlakásos kultúrtanfolyamainkon önálló előadásokban foglalkoztunk a művészeti nevelés, művészeti propagandamunka feladataival. Az alapszervek művészet propagandistáinak területi szerveink minden évben értekezletet szervezznek, amelyen az elmúlt évad tapasztalatait értékelik, a feladatokat tárgyalják meg.

A nagy vasúti szolgálati helyek, üzemek, művészeti propagandistái részére szakszervezeti központunkban több esetben rendeztünk budapesti színházak vezetőivel, művészeivel találkozókat, eszmecseréket, ezek mindkét félnek hasznosnak bizonyultak.

Az 1972. december 15-i SZOT határozat végrehajtása során a kiemelt szolgálati helyek, művészeti propagandistái továbbképzésére országos szinten művészeti akadémiát szerveztünk, ahol kultúrpolitikusok, legjobb szakemberek, a művészeti nevelés főbb kérdéseiről, marxista esztétikáról, népművelő színházról, művészeti propagandamunkáról tartottak előadásokat.

Természetesen sok még a tennivaló a dolgozók tudatának formálásában, ízlésének alakításában, művelődésük fejlesztésében. A szocialista világnézet, erkölcs, életforma, esztétikai ideál és ízlés a polgárival folytatott szüntelen harc során formálódik. Ehhez kell szakszervezeti szerveinknek még nagyobb segítséget adni minden szinten a határozat végrehajtása során.

KELLNER ISTVÁN

Zsúfolt nézőtér a Madách Színházban

Balogh Jenő, Jestő

A tévé – sorozatot tervezte
s vezeti. Nyilatkozata.

(– th)): A látás hatalma

2.

ESTI HIRLAP, Br. 1975. febr. 22.

Balogh Jenő:

„Rajz és munkálkodások elemzése a gimnáziumok első osztálya számára" c. tankönyv illusztrációit készítette.

Rajztanítás 1969/4-5

Bertó I.

Balogh Jenő

A Képzőművészeti Főiskola pedagógiai tanszékén dolgozik.

Juhász Antal: Egy jelentős pedagógiai műről

Rajztanítás 1970/1-2 2 old.

Balogh Jenő festőművész

a Képző- és Iparművészeti Szakosztály elnökségének tagja, három részből álló előadássorozatot tartott vallási dolgozók számára.

Kárpáti Sándor: Vita a látáskultúráról.
Magyar Hírlap, 1942. aug. 13.

1021

kultúra

„A művészet és az új közönség új viszonyát kutatom”

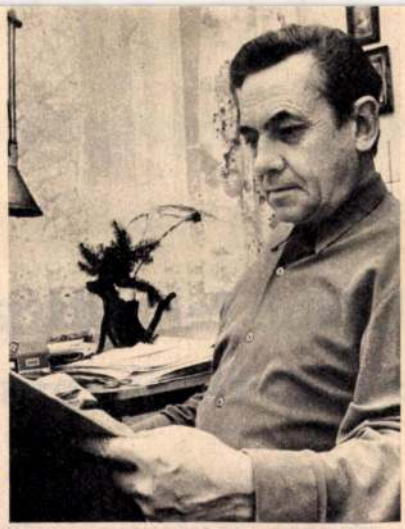

Balogh Jenő
SZOT-díjas

Balogh Jenő festőművésszel, tanszékvezető egyetemi tanárral a képzőművészeti főiskolán találkoztam. Nemcsak a SZOT-díj miatt kerestem meg. Főleg a pedagógushoz jöttem, aki bámulatos kitartással dolgozik — lassan több mint két évtizede — az emberek láskultúrájának, ízlésének javításán, ennek az egész problémakörnek elméleti megalapozásán, a legjobb gyakorlati módszerek kimunkálásán. Az ismeretterjesztés — nyugodtan mondhatom — legreménytelenebb kérdései közül valók azok, amelyekkel ő foglalkozik. Eredményei nagyok és igen fontosak. Legfőbb ideje, hogy erőteljesebben hasznosítsuk azokat az üzemi népművelésben is. Lesz erről szó e beszélgetésben is, rendszeres kifejtésükre azonban egy cikksorozaton belül kerül sor. Ennek megírására szerkesztőségünk felkérte Balogh Jenő festőművészt. Az első részt már e riporttal együtt közölhetjük.

Ezért is kell megkérdeznem: hogyan jut el a művész — nem a vizuális nevelés szükségességének belátásáig, oda nem nehéz — de tovább: a vizuális nevelés gyakorlatáig. Miféle élmények játszottak itt szerepet?

— Egykor berzenkedtem ellene, ma már megnyugvással veszem tudomásul, hogy művészi és pedagógiai tevékenységem nevezetesebb mozzanatait — sok vívódás után — a belátáson alapuló alkalmazkodó készségem határozta meg. Nem valami hízelgő ez rám nézve, de menti a helyzetet, hogy volt ebben az alkalmazkodásban aktivitás, amit a változtatni akarás ösztöne és értelme egyaránt hevített. Az akadályok, amiket ez a felfogás elém állított, érdemeseknek és hívogatóknak tűntek. Úgy kellett ezeket leküzdeni, ahogyan a mesék kása- és üveghegyeit, bizonyítandó, hogy a szándék több mint szalmalobbanás, több mint szép igyekezet a magaboldogító önkifejezésre.

Mint a korombelieket általában, engem is sok ellentmondó esemény befolyásolt. Közülük kettő illik ide. Az egyik: a művésszé válás állapotának elérése, vállalása. Ez számomra nagy dolog volt, csillagos rangot és szép felelősséget jelentett. Ehhez — romantikus túlzással, s talán mosolyogtatóan — ma is ragaszkodom. A másik fordulópontja életemnek akkor következett be, amikor nemcsak anyagi szükségből (életünket a háború után újra kellett kezdeni), hanem elvi meggondolásból is, az ötvenes években uralkodó, általam zsákutcának ítélt esztétika és művészeti politika fullasztó légkörében magamra zártam műhelyem ajtaját. Kerestem a hasznos tevékenység lehetőségeit. Így történt, hogy a művészetközvetítő pedagógiára adtam fejemet, a művészet és az új közönség új viszonyát nagyobb távlatokban kutatva, mint amit bárki akkor megkívánt tőlem. Ezzel nemcsak időt, munkahelyet, hanem sok tapasztalatot is nyertem — örülök, hogy így történt.

Mit jelent — innen nézve — a SZOT-díj?

— Sokat. Noha már nem fordulópontot, hanem törekvéseim és első eredményeim elismerését, biztatásomat.

Jellemezné közelebbről is ezeket a törekvéseket?

— Hogyne. Ámbár belőlük csak az ismeretekre hivatkozhatom, minden más csak fogadkozás. Amit a közönség, elsősorban az ifjúság, a serdülőket is beleértve, a tevékenységemből lát, méreteiben is, céljaiban is szerény még. Tankönyvek, könyvek és füzetek sorában (kiemelve talán a Rajz és műalkotáselemzés eddig nyolc kiadást megért gimnáziumi tankönyvét, az úttörőmozgalom számára írt Képzőművész szakpróbát, a vizuális nevelők számára írt szakkönyvet, s ami még nem ismert: most készülő hosszú TV-sorozatomat), a világ vizuális és vizuális-esztétikai feltárására, újrafelfedezésére ösztönzök, keresve és kínálva a béke feltételeit a természettudományos világkép és a mágikus vizuális-esztétikai világkép között. Bevallom, hogy ebben a művészi törekvéseim is szóhoz jutnak. A viharosan változó, egymás nyomába lépő, s azt széttaposó kifejezésformákkal szemben, amelyek itt születnek vagy beáramlanak, olyanokat keresek — kerestetek — amelyek az időszerűvé és szükségessé vált művészi szintézist célozzák. Helyreállítják ugyanakkor ember és természet érzékileg megfakult viszonyát, képzeletgazdagságra váltják az emberek képszegénységét. Ezért van, hogy pedagógiai munkám szorosan összefonódott a művészivel: ellenőrei egymásnak. Szeretem ezt a munkát, mert nem szigetel el, hanem emberek között minden nap próbára tesz, mert közönségét — például hallgatóimat, munkásköri tagjaimat, olvasóimat — megkínálja nézeteimmel, s nem erőszakolja rájuk, s mert fedezete egy művészileg is megítélhető tevékenység és egy pihenni nem tudó elvi csatározás a múlt árnyékaival és árnyékvetőivel, megrögzött sablonokkal, előítéletekkel, számolva társaim-tanítványaim haladni akarásával, amit mindig feltételezek és az utóbbiaknál boldogan ösztönzök.

A legilletékesebbek egyikétől hadd kérdezzem meg: létezhet-e politikumon kívüli művészet?

Feltételezhetjük-e a társadalomtól sterilen elszigetelődő művész létezését? Ha volna ilyen, ugyan miről és kinek beszélne? Aki nem vesz részt valamiben, ami sokakat szükségszerűen foglalkoztat, nem mondhatjuk rá, hogy távolmaradásával nem politizál — a tagadás is aktivitás. S vajon a közöny nem állásfoglalás? Lehet persze lombikban is létrehozni valamit, ami esztétikus, de ezt sohasem a munkások vezette társadalom fogadja el. Az e probléma körüli vitának nem lenne szabad elhalkulnia!

Mi a szerepe itt a kritikának?

— Tartózkodnia kellene minden sematizmustól. Hadd idézzek egy számomra emlékezetes példát. Egy szoborcsoportot, amely egy motorfőtengelyt és négy elvont munkásfigurát komponált össze igen-igen találó és érthető szimbólummá, kritikusa úgy ítélte meg, hogy a mű munkásokat ábrázol „munkamozdulatokban”. A naiv néző ezek után mit kezdjen a szimbólummal, amit egyébként megérzett? A művész tudatosan politizált, érzékletes jelképet alkotott, kritikusa viszont sematikusan ítélte meg produkcióját. Talán azért, mert egy „elkötelezett” kiállításon látta?

Ha már itt tartunk, van még egy idevágó kérdésem. A dolog körül

Szabad idő

Újabb lehetőség az igazi pihenésre

TÚLZOTT ELMÉLETIESKEDÉSRE hajlamos emberek már azt is megkérdezik: szabad idő-e egyáltalán az az időmennyiség, amelyet pihenésre fordítunk? Hiszen sokan úgy képzelik el: adva van a munkaidő, a pihenésre, a szórakozásra, a családra, a társaságra, a művelődésre stb-re fordítható idő, és ezen kívül is kell lennie még valaminek, amit nagy betűvel Szabad Időnek, „a" szabad időnek nevezhetnénk. Pedig kezdetben csak a hasznos, produktív tevékenységre felhasznált idő különült el minden más egyébtől, amivel az ember többé-kevésbé szabadon rendelkezett. Zömét kénytelen volt önmaga karbantartására, reprodukálására felhasználni — vagyis pihenésre.

A munkaidő csökkenésével megnőtt az ember szerepe a saját időbeosztása megszervezésében, így kiki saját lehetőségei és igényei szerint szabja meg, hogy „időfeleslegéből" mennyit fordít pihenésre és mennyit aktívabb elfoglaltságokra. Van azonban egy bizonyos alsó határ: az alá már nem szorítható tartósan a pihenés mértéke, mert a pihenés önkényes megnyirbálása, csökkentése meglátszik nemcsak a munkateljesítményen, a szakmai előrehaladáson, hanem a fennmaradó idő szabad része eltöltésének szintjén, aktivitásán is.

Sokan ma is esküsznek arra, hogy az egészséges életmód napjaink felfokozott tempója ellensúlyozásaképpen megköveteli egy felnőtt dolgozó embertől, hogy napi 6—8 órát a legpasszívabb állapotban, alvással töltsön. Sőt, az egyéntől és a megterheléstől függően adott esetben még ennél is többet. Mai pihenési formáink, „pihenési kultúránk", „technikánk" mellett nem is gondolhatunk arra, hogy ezen az állapoton, helyzeten változtassunk. Amíg regenerálódásunk folyamatát nem tudjuk károsodás nélkül, mesterségesen meggyorsítani, addig mindig szükség lesz arra, hogy a huszonnégy órás nap egy tekintélyes hányadában „kivonjuk magunkat a forgalomból".

A szabad idő és pihenés igazi összefüggéséhez csak most értünk el, mert az a kérdés marad fenn, hogy az alváson kívüli időből mennyit kell pihenésre fordítanunk? Itt most tekintsünk el a „pihenés" definíciójával kapcsolatos nézetek taglalásától, és elégedjünk meg annyival: az emberek egy része idejének munkán kívüli hányadát szinte kizárólagosan a pihenés perspektívájából szemléli. Az egyes elfoglaltságok olyan megítélést nyernek értékrendjében, hogy azok mennyiben szolgálják felüdülését, pihenését, regenerálódását. És a pihenést nem tekinti egyszerűen renyhe semmittevésnek. Az „aktív pihenés" tetszetős és divatos kifejezéséhez alkalmazkodva nem elégszik meg azzal, hogy egyszerűen kikapcsolódik valamiből. A változás, a változatosság pihentető hatását felismerve, megszokott, köznapi elfoglaltságai helyébe próbál valami másról gondoskodni.

ÉS ITT ADÓDIK MINDJÁRT egy sajátos konfliktushelyzet. Tudniillik a pihenő ember is érdeklődő ember, játékos ember, szórakozni vágyó ember. Évről évre megfigyelhetjük nyaraló embertársainkon, hogy szórakozásvágyuk, játékigényük milyen könyörtelen egyhangúsággal „csatolja vissza" őket eddigi életmenetükbe, megakadályozva azt, hogy az intézményesített pihenési lehetőség betölthesse szerepét. Közhelynek számít már nálunk élcelődni azokon az embereken, akik egész évben friss levegő után sóvárognak és amikor ez megadatik nekik, a Balaton mellett vagy valamelyik déli tengerparton, képzelőerejükből nem futja másra, mint hogy beüljenek egy telefüstölt vendéglőbe, vagy klubba és végkimerülésig „verjék a blattot".

Nem vitás: a pihenés, a pihenésre szánt idő hasznosítása nem könnyű dolog. A szabad időnek a pihenésre szánt részét nem lehet elcsipkedni, a pihenés terhére nem lehet büntetlenül pótizgalmakat jelentő programokat lebonyolítani. Ez a magyarázata annak is, hogy az üdülőhelyeinken tiblábóló, egyértelmű szórakozásokat lázasan hajhászó fiataljaink számára sem pihenés az a két hét, hiszen itt is arról van szó: az embert gyengesége, vágyai „visszacsatolják" annak az élettempónak az áramkörébe, amelyet éppen ott akart hagyni néhány napra.

Irodalma van már nálunk az aktív pihenésnek. A szakirodalom állításainak összevetéséből azonban aligha tudunk hasznosítható közös nevezőt elérni, alig jutunk többre, mint annak megállapítására, hogy a pihenés „aktivizálása" orvosi, egészségügyi megfontolások eredménye, és az aktivitás természetes emberi igény, még a pihenés alatt is. Mivel a szabad idő megnövekedett, és várhatóan egy ideg még tovább növekszik, sürgető feladat a pihenés változatos formáinak megteremtése, illetve ezek továbbfejlesztése, további kiterjesztése. A legfontosabb szó talán az orvosé lesz, hiszen a regenerálódás újabb követelményeire és lehetőségeire az orvosnak, az egészségügyi felvilágosításnak kell majd nevelnie az embert.

A PIHENÉS SZERVEZÉSÉBEN természetszerűleg továbbra is a társadalomé lesz a kulcsszerep. Hiszen egyre érezhetőbb nyomás nehezedik a társadalomra, például, hogy az egykor pihenésként, szórakozásként egyaránt megfelelő és kielégítő sportesemények helyett valami mást nyújtson, valami újat, ami éppen annyira pihentet és szórakoztat — vagy még jobban —, ami éppen úgy levezeti a fölös energiákat — vagy még színvonalasabban —, ami legalább olyan aktív és őszinte állásfoglalásokra készteti az embert. Olyan pihenési formák kívántatnak, amelyek ugyanakkor kielégítik az ember „epikus igényét" is, tehát beszélni lehet róluk, mert képesek élményszerűvé változtatni a kikapcsolódást. És itt értünk el gondolatmenetünk egyik fordulópontjához: az egészséges ember, még ha fáradt is, nem szívesen engedi, hogy nyomtalanul „át fusson rajta az idő", hogy teljes passzivitásra kárhoztatódjék arra a néhány órára, hétre, amelyről nem számoltatja el a család, a munkahely, a társadalom, a baráti kör. Igénye van arra, hogy megnövekedett idejében — akár egyedül, akár kollektívába beépülve — kezdeményezéseket tegyen, sikerélményei legyenek.

A pihenő ember figyelme ennél a pontnál fordul a szórakozások, a művelődés, a tanulás, a sport legkülönbözőbb területei felé.

ÉS ITT VAN SZÜKSÉG ARRA, hogy a társadalom segítsen. Nem elegendő, hogy az újságok, a rádió- és tévéműsort „meg a színház és sportműsort" a szabad idő tanácsadó" hangzatos címmel fejelik meg. Hiszen ezek a tanácsok semmiben sem különböznek a régi hirdetésektől — nem is mások, csak régebben még nyíltan hirdetésnek „öltöztették" őket. A *tanács* hatását még a cím is rontja, hiszen panaszkodásra hajlamos korunk egyik legdivatosabb siráma, hogy „semmire sincs időm", „percnyi szabad időm sincs" — így kevesen merik bevallani, hogy tanácsra szorulnak a szabad idő eltöltését illetően. Tanácsra szorulnak nemcsak a szórakozási programok —, hanem a pihenési tervek közben is.

Sokan a pihenőidőt a munkaidő melléktermékének tartják, úgy is kezelik. A munkának ma már évezredes kulturája van — pihenőidő vonatkozásában gyakran még csak kamaszkorra való suta rögtönzéseink vannak.

KRAJCZÁR IMRE

mostanában zajlott heves vita a Kritika című folyóiratban, s lényege így hangzik: létezik-e s milyen természetű a képcsarnoki piktúra?

— Nem vagyok biztos benne, hogy létezik. A Képcsarnok Vállalat termeltető kereskedelmi szerv, alá van vetve a kereslet-kínálat szeszélyeinek. Lehet persze a dolog mélyére is nézni, hiszen a „termeltetés" a művészet körében folyik, tehát lehet az egész tevékenységtől kulturálispolitikai aktivitást is számonkérni, amelyben a vállalatot fenntartó szerv, a bíráló-átvevő bizottság és a terjesztő gárda egyaránt részes. Másfelől a „tömegízlés" kialakulatlan, sőt, alacsonynak minősített állapotára is hivatkozhatunk — ez mentségül szolgálhat a bíráló-átvevő bizottságnak, gondjait áthárithatja más szervekre. Sokszor úgy érzem túl erős tüzet nyitunk a Képcsarnokra, miközben tudjuk, hogy végül is ellátja „áruval" a művészetet igénylőket és létbiztonságot nyújt sok művésznek, mindkét ügyet magasabb szinten intézve, mint sok nyugati ország műkereskedelme. Amit nálunk „kommersz"-nek hívunk, az szakszerűen és legtöbbször kellemes festőiséggel előadott mű.

Arra is figyelhetnénk persze, hogy a Képcsarnok akarva-akaratlan — ízlésformáló intézmény. S tevékenységének hatása sokkal nagyobb, mint gondolnánk.

— Kétségtelenül így van. A korszerű ízlésnevelés elvei ma még óhatatlanul összeütköznek a kereskedelmi szempontokkal. Az üveges és képkeretező kisipar kirakataival szemben a képcsarnoki áru magasan ízléses, de a feladatához viszonyítva a vállalatnak még sok lenne a tennivalója. Ezeket azonban a kulturális politikának kellene sokoldalúan és világosan meghatározni, a fejlesztésre tervet kidolgozni, mert félő, amely végül is megegyezik a művészek derékhadának anyagi érdekeivel, az igényesebb művészeket kettős erkölcs elfogadására ösztönzi.

Érdemes volna talán a művész és közönség viszonyát közvetlenebbé, ha úgy tetszik: meghittebbé tenni!

— Valamikor — fiatalon — arról ábrándoztunk, hogy ez a viszony közvetlen és erős lesz. Ezer oka van annak, hogy ez nem jött létre. Mit látunk most? Látunk egy kis intellektuális elitet, amelynek tagjai sokat tudnak, de valamivel kevesebbet éreznek a művészetből; látunk nagy — főleg munkás-tömeget, amely nem vár semmit a művészettől, mert nem kapott hozzá indítást, s végül látunk ugyancsak nagy tömeget, amely érdeklődnek, mert hajtja valami megnevezhetetlen igény, s ehhez valami alapja is van, de érdeklődésére még a tömegkommunikációs eszközök sem válaszolnak érthetően, mert elsősorban a fentebb említett elithez szólnak. Ha mondhatnánk, hogy az ember kiteljesedéséhez nincsen szükség az érzékletes képzőművészetre, nem lenne semmi gondunk. De ki állíthatja ezt felelősséggel? Elsősorban a pedagógiának kellene felkeltenie és alapfokon kielégítenie a természetes igényeket, ám a pedagógiát ma a szakemberképzés gondjai foglalják le.

Ön a képzőművészeti ismeretterjesztés avatottja. Arra kérem, fogalmazza meg mit tart erről a kérdésről!

— A legfontosabb az, hogy ne ismereteket közvetítsünk a művészetről, hanem magát a művészetet vigyük közel közönségéhez. A divatossá vált, kétségtelen mutatós „kvizkultúrát" ideje lenne fékezni, majd felváltani a műelemzés-közvetítés törzsökösebb módszereivel. Kivonatok betanulása helyett a művek újraalkotó „olvasását" volna jó szorgalmazni, bevezetve az érdeklődő közönséget a képzőművészet helyettesíthetetlen jelrendszerének titkaiba. Úgy tűnik, hogy ez lehetséges, feltéve, hogy a művészek megkeresik a kapcsolatfelvétel közvetlen módjait közönségükkel. A tömegkommunikáció ehhez sok segítséget nyújthatna.

Ugyancsak fontos a népművelők ügye. Sokan — emésztetlen képzőművészeti ismeretek alapján — sznobizmust terjesztenek, miközben ők maguk elutasítják —, de csak belül — a propagált művészetet. Itt kell említsem a verbalizmust, a mondandót elsikkasztó szóözönt, ami átokként fekszik a művészeti ismeretterjesztésen. Az ízlés, mint érzéki reakció, nem vesz tudomást a szóban deklarált „szépség-szabályokról". Ismét a pedagógiát kell említeni. Gondjai közepette csökkenti a képzőművészeti nevelés támogatását, összevonásokon fáradozik. Félő, hogy az így bekövetkező szakszerűtlenség tovább rontja a helyzetet. Az igazi megoldás a művészek kezében van: nem mástól, nem a megbecsülésüket tekintve elég rosszul álló művészpedagógusoktól kellene elvárni azt az erőfeszítést, amelyre elsősorban az alkotók hivatottak. Ehhez teret pedig talán az üzemi népművelés adhatna.

Még egy óhatatlanul feltámadó kérdésem van. Művész, tanár, ismeretterjesztő, szakíró, s művészeti szakszervezet elnökségi tagjaként szakszervezeti tisztségviselő is. Hogyan egyeztethető mindez össze, hogy egyik a másikat ne gátolja?

— Csak az összetartozót lehet összeegyeztetni — ebben az esetben áldozatot is könnyű szívvel hozunk. Otthonom légköre, amelyet feleségem okos erőfeszítései alakítanak, megsokszorozza a munkavégzéshez szükséges erőt. S erre szükség van. Munkám, ami valóban nagyon lefoglal, s amelynek zömét szívesen vagy a belátás alapján vállalom, ugyan összetartozó, noha nem azonos jelentőségű részekből tevődik össze. Sok felesleges, mert különösebb haszon nélküli üggyel is foglalkoznom kell: leginkább hivatalok látnak el vele. Barátaim aggodalommal, kritikusaim némi önigazolással mondják, hogy a művészi kifejezésre így nem jut idő és erő. Ám ez csak látszat. Ha meggondolom, hogy szóbeli közlendőim képi illusztrációinak száma milyen magas, s hogy ezek együttesen ma már százezres, milliós példányszámot tesznek ki, elégedett lehetek. Ha olvasóim-nézőim (közülük a gyerekeket, a fiatalokat tartom szem előtt) csak egyszer-egyszer emelik le rajzokkal—képekkel teli könyveimet a polcról, vagy kapcsolják majd be tévéjüket, ha rajzos műsorom adásra kerül, igazán nagy kiállítást mondhatok magaménak. Egyáltalán nem zavar már, hogy a monumentális festészettől jutottam el a féltenyérni vagy képernyői méretű művészetig, amelynek célja elsősorban a szolgálat. A teljes elégedettséghez valami hiányzik még: szolgálatom intenzívebb számonkéréseigénylése, megszabadításom a jelentéktelen feladatoktól.

Formák

Végezetül kérdezzen most ön valamit magától!

— Azt hiszem illene — záradékul — valami olyasmit is mondani, ami ars poeticának is beillik. Amit mondok, túl egyszerű, s talán szerénytelen is. Ars poeticám a céltudatos tevékenység, amelynek kritériuma — a tévedéseket is vállalva — a társadalmi hasznosság. A hasznot természetesen ember és művész termékeny találkozásában látom egy olyan felemelő pillanatban, amikor a művészet demokratizálódásának napja kelőben van.

Köszönöm a beszélgetést.

VARGA LAJOS

A vizuális kultúra világa

1. A képlátó és a képcsináló ember

Körülnézve világunkban tapasztalhatjuk, hogy kultúránk tekintélyes részét a látásunk számára alakították ki elődeink s így alakítjuk mi is, fokozódó ütemben, nem lankadó igényességgel.

Ennek az a magyarázata, hogy a világgal érzéki kapcsolatunk túlnyomó része a látásban alakul ki. Tudósok állítása szerint értesüléseink zöme — 80—90%-a — vizuális (látási). Érthető, hogy alkalmazkodó és cselekvő-alkotó válaszaink is főleg vizuálisak. A világról képünk van, képet alkotunk terveinkről, környezetünket képileg (látásilag) kielégítővé, gazdaggá, kívánatossá igyekszünk alakítani. Őrizzük a vizuális kultúra legnyilvánvalóbb emlékeit, a múlt képzőművészeti alkotásait és ösztönözzük a mát kifejező alkotások megszületését.

Ennek a nagy kulturális körnek eredendő oka és magyarázata képezi most megindított sorozatunk tárgyát. Az eredendő ok az emberi látásmód sajátosságaiban és a kifejezés-közlés csillapíthatatlan szándékában kereshető. Ezeknek a kérdéseknek a megvilágítása lesz a feladatunk.

Környezetünk színek, formák, arányok s más szemnek való jellegzetességek bonyolult és határtalanul változatos — és változó — rendszere.

Ám ami *látható*, az még nem *látott*, nincsen közvetlenül „fogyasztható" állapotban. Szemünk hozzávetőleg úgy működik ugyan, mint egy fényképezőgép, de a szemfenéken létrejött képet elménkben fogjuk fel és dolgozzuk át olyan *képpé*, amely nemcsak azt tartalmazza, amit szemünk felfogott, hanem a korábbi tapasztalatokat, más származású ismereteket, kedélyállapotot, nézetet is. Az ilyen kép nevezhető sajátunknak. Ez a kép nem fényképe a látható dolognak, hanem *értelmezése*, s mint ilyen: *alkotásunk*. Alkotás a saját felelősségünkre.

Ennek a „belső" képnek a természete könnyen felismerhető egy egyszerű próbával. Hunyjuk be a szemünket és gondoljunk erősen valakire, vagy valamire, aki vagy ami közel áll hozzánk; próbáljuk képét felidézni. Ez néha olyan jól sikerül, hogy gondolatunk tárgya szinte érzéki közelségbe kerül. Hasonló módon sikerülhet elképzelni valamit, ami még nincs, vagy nem látható — ez a kép is érzékletes lesz.

Az emberalkotta belső képnek természetéből következik vizuális érdeklődésünk, élményvárásunk, környezetalakító indulatunk, s ennek a természetnek megnyilvánulásai: a látással kapcsolatos közlési rendszerek és a vizuális művészetek. Ezeknek a köre roppant nagy.

Mire alkalmas, mit „tud" a kép? Mit nyer azzal az ember, hogy képlátó, képalkotó?

A kép *érzékletes*. Akkor is, ha nyitott szemmel alkotjuk meg valami láthatóról — ilyenkor egészen közvetlennek, „megfoghatónak" érezzük — s akkor is, ha elképzeljük, vagy emlékeinkből felidézzük. Ezt az érzékletes közvetlenséget nyeri el az ember a magaalkotta képben. A világgal való *kapcsolata* válik képlátása által közvetlenné. Gondoljuk csak végig ezt a sort: elképzelek valamit, egy tárgyat: „látom" magam előtt; elkészítem: látom, milyen lett; elhelyezem rendeltetése szerint: alakítottam a környezetemen s az most többet, jobb képet ad látásomnak. A kép érzékletessége nélkülözhetetlen támaszunk.

A kép egység és egyszeriség. Elemei, részei nem láncszerűen s időben függnek össze, hanem egyszerre adottak, egységes rendszert képeznek. Ugyanakkor „egyszeri" is a kép, mert soha meg nem ismétlődik ugyanabban a formában. Az értelmezéssel folyton alakul.

Ezzel a tulajdonsággal mire megyünk? Az egység haszna nyilvánvaló: áttekintési lehetőséget ad, a „leolvasás" rendjében szabadok vagyunk. Az egyszeriséggel pedig azt nyerjük, hogy a képalkotás mozgásra, állandó fejlődésre kényszeríti látásunkat, látási értelmezésünket. Ugyanakkor „megállíthatjuk" is a képet, ha az kedvező, érdekes, tanulságos, élményt adó. Ezek a képek alkotják meg emlékezetünk képanyagát és *képzeteinket*, amelyeknek nagy szerepük van a gondolkodásban, ezek alkotják fogalmaink alapanyagát is.

A kép szemléleti, szemléleten alapuló és szemléletet alakító. Itt a *látásmódról* van szó. *Ahogyan* látunk, az képalkotásunk egyénileg és társadalmilag meghatározott vagy legalább színezett módszerétől függ, de függ — másfelől — a kívülről jövő képi hatásoktól (környezet, sajátos helyzetek, művészet stb.), amelyek ugyancsak szemléletiek s szemléletet alakítók. A szemlélet természetesen nemcsak képi tulajdonság, de a vizuális rendszerben (éppen a képi érzékletesség miatt) a szemléleti jelleg kiemelkedő. A képi szemléletesség csúcspéldái a művészetben ismerhetők meg.

A felsorolt tulajdonságok alapján megállapítható, hogy az emberalkotta kép a *megismerésnek* is, a *kifejezésnek* is eszköze. Gondolkodásunkban a képeknek is helye, szerepe, feladata van. Agyunk a látással megközelíthető jelenségeket *eredeti* eszközökkel tudja felfogni és kifejezni. A megalkotott képek, képsorok szétrajzanak a tudatunkban, átalakulnak más rendszerek más jelévé, egyesülnek más jelekkel, kiegészítik, alátámasztják, átalakítják azokat, de rögzülnek is, mint képek, emlékképek, képzetek s visszahatnak az új képek alakulására. Ezen a módon világképünknek van egy vizuális tartománya, amely magában is nyújthat kielégülést, de alapozhatja vagy tetézheti világképünk más jelzés- és kifejezésrendszereit.

A képalkotó ember a látható világ feldolgozása közben azzal a *látszattal* birkózik, amely elfedi, rejti

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1973 12
MUNKA
Balogh Jenő Kritikusnak

a *valóságot*. A teljes elmeműködés részt vesz ebben a birkózásban, de a vizuális képalkotói készség nélkülözhetetlen. Ezért van szükségünk vizuális kultúráltságra.

Az ember nem csak anyagtalan képeket alkot. A látásával megismert dolgokat, jelenségeket sem csak a maga érzékei szerint s saját cselekvésében fejezi ki. A kifejezés és közlés vágya (és szükséglete) arra ösztönözte, s ösztönzi ma is, hogy *anyagi* formát adjon képeinek. Ennek eredménye a tárggyá vált, a *tárgyiasult* kép. Megtaláljuk az őskortól kezdve máig: eligazító jelek, illusztrációk, magyarázó rajzok, tábla- és falképek, szobrok stb. formájában.

A tárgyiasult kép csinálásának alapjai és elvei természetesen ugyanazok, mint amelyek az anyagtalan képre vonatkoznak. Ez nem is lehet másként. Ám a tárgyiasult képben mindennek megnő a jelentősége. Az érzékletesség a közlés hitelét jelenti, a közvetlenség álarcában. Még fontosabb az *egység*, hiszen ez már esztétikai minőséget is jelent. Még inkább áll az *egyszeriség*, minthogy minden ilyen kép megismételhetetlen (ne a sokszorosításra gondoljunk). S leginkább lényeges *a szemléletiség:* a kép rögzít egy szemléletet — akár, művészi, akár tudományos, akár egyszerűen közlő — *megőrzi* azt kései időkre, akkor bepillantást engedve egy már elmúlt és megismételhetetlen világba, szemléletbe, személyiségbe.

A tárgyiasult képben — összegezve az elmondottakat — alkotójának a világának a *viszonya* rögzül érzékletes formában. Ennek a jelentősége felbecsülhetetlen. Nem ismernénk magunkat, ha nem élhetnénk át képileg jelenünket, múltunkat.

Figyelmet érdemel a *képalkotó* emberiség és a *képcsináló* ember viszonya, minthogy ez döntő része a vizuális kultúrának, továbbá, mert e viszony értése egy nélkülözhetetlen kommunikációt segít megvalósulni. Hiszen a tárgyiasult kép *közöl* valamit a nézővel, érzékelhetővé tesz egy vizuálisan kifejezett tartalmat. Nézetet képvisel, amit el akar fogadtatni, mert hatni szeretne vele. A felületes, látszathoz hű — „optikailag" hű — kép azért érdektelen (vagy éppen azért fogadja el a lusta elme), mert nem közöl semmi érdemlegeset, izgatót, tisztítót, lelkiismeret-ébresztőt, hívóan gyönyörködtetőt, nem segíti a nézőt a valóság mélyebb megértéséhez.

Ám éppen ebből az elhivatottságból keletkezhetnek ellentmondások. A tárgyiasult képben fokozódik az, amit a belső („szellem"-) képben már megvolt: értelmez, elvonatkoztat, következésképp állandóan ellentmondásba kerül a látszattal, a felszínes optikai képpel, amely egyébként természeténél fogva illanó, változó. *A tárgyiasult képben megszűnik tárgy és kép közvetlen kapcsolata* (ami a rendes látás kísérő érzése); a kép önállósul, objektiválódik. S ezzel a képcsináló *szemlélete* is objektiválódik. Ez a korabeli és a kései néző szempontjából döntő jelentőségű.

Figyelmet és megbecsülést érdemel a tárggyá vált képnek az a tulajdonsága is, hogy hatásában nem korlátozzák nyelvi határok, józerivel még kulturális határok sem. A vizuális képi kifejezés „nyelve" a képalkotó emberiség *közös anyanyelve*. Ezzel kapcsolatban egy érdekes kettős viszony vehető észre: a kép olyan eszköze—módja a közlésnek, amely bizonyos esetekben a legegyszerűbb nyelvi közlés helyettesítésére sem vállalkozhat, ha annak a szó a megfelelő kifejezésmódja, ám fordított esettel is számolhatunk, amikor a szó erőtlen, s a kép küzdi le könnyedén az akadályt. Ez a kettős viszony termékeny ölelkezést tesz lehetővé szó és kép között (tudományban, technikában, művészetben): egymásra hatva, egymást támogatva, szépítve, színezve, erősítve fejlesztik a gondolkodás és kifejezés múlhatatlanul szükséges, boldogító készségét.

Egy kérdés most már mindenképp felmerül: hogy áll a szemléletiség (a képben kifejezett nézet, vélemény) és az igazság dolga — az utóbbit *hűségnek*, *„élethűségnek"* is nevezik s számon is kérik — tetézve a gondot azzal, hogy mindez *érzékletesen*, vagyis a közvetlenség érzésével nyilvánul meg.

E kérdés kapcsán először azt kell bevallani, hogy a kép közvetlensége csapda: becsábít és aztán megfog. Nyilvánvaló az is, hogy a közvetlenség nem a szenvtelen „lefényképezés", hanem a nagyon is aktív szemlélet beavatkozása nyomán alakul ki. A valósághoz való hűség újjáteremti a láthatót, áthevítve azt az értelem, érzelem, eszme, szenvedély energiáival — így jön létre a *művészi hűség*, ez teremti meg a *művészi igazságot*. Szélsőséges példa (szándékosan nem a művészet világából véve) egy technikai ábrázolás igazán nem a „látszat" szerint ábrázolja tárgyát, de éppen ezért félreérthetetlen jelzéseket tud adni. De álljon itt egy művészeti példa is: Picasso jól ismert Guernica-ja igazán távol áll attól, hogy optikailag bármiféle hűséget vállaljon, de annál igazabban és hűségesebben képvisel—sugall egy véleményt, szemléletet, egy társadalmi problémáról, képvisel egy félreérthetetlen eszmét.

Ha igazában belegondolunk a tárgyiasult kép világába és hatásrendszerébe, önkéntelenül is eszünkbe jut az a fogalom, amelyet csak a kép kezdeti — őskori — formáira alkalmaztak: a mágia, a varázslat. A civilizáció elgépiesítő, eldologiasító hatásai között mintha ma még inkább szükségünk lenne a művészet máglájára. Ez sokat vitatott, vagy pillanatnyilag talán már nem is vitatott kérdés. Pedig a tudományos, technikai világkép mai — igen fejlett és fejlődő — formáinak jelenlétében a művészet varázsa igazán a helyére kerül, hivatását teljesíti, segíthet visszaállítani a világ emberi tükrözésében megbillent egyensúlyt — értelmi, érzéki — elvont, természet és technikai civilizáció között, segíthet harmonikusabbá tenni a műveltséget.

E fontos probléma részletesebb megismerése érdekében sorra vesszük közleményeinkben az ember vizuális képvilágának tulajdonságait — hétköznapiakat és ünnepieket egyaránt — valamelyest tisztázva természet és ember, természet és művészet viszonyát.

BALOGH JENŐ

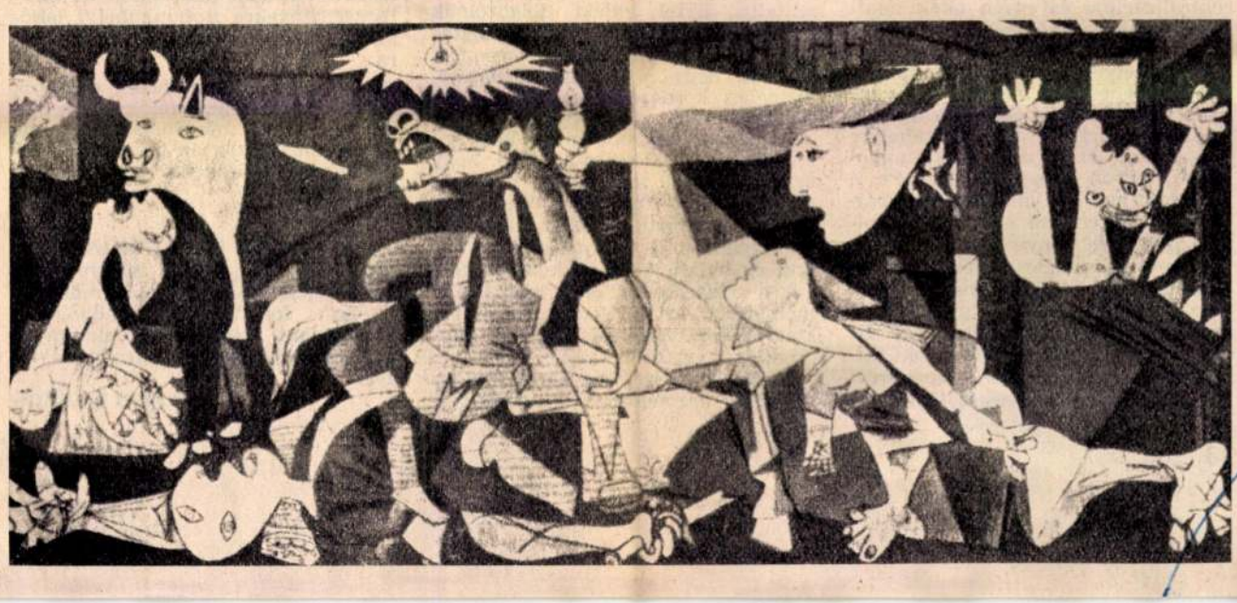

kultúra

Útkeresés – illúziók nélkül

(Hozzászólás A bejáró dolgozók művelődésének kérdőjelei c. cikkhez)

AZ ÉPÍTŐIPAR AZ EGYIK legtöbb bejárót foglalkoztató iparág. Hozzávetőleges becslés szerint az összlétszám egyharmad részét a bejáró dolgozók teszik ki. Túlnyomórészük fizikai munkás. Szakmai és általános műveltségi szintjük alacsony jellemzőjük a kétlaki életmód.

Az Építők Szakszervezetének kulturális nevelő munkájában mindig fontos tételként szerepelt a velük való foglalkozás. Több úttörő jellegű kezdeményezést tett a szakszervezet. A feladatok megvalósítása során számottevő eredmények születtek, de mindig ott kísértettek a kezdeti sikerek utáni megtorpanások, a vállalkozási kedvet szegő zökkenők, sőt több esetben a bénító kudarcok is. Szerepet játszott ebben a tervszerűség, a folyamatosság és az érdekeltek közötti együttműködés hiánya. A kulturális munka tervezői, irányítói, végrehajtói sokszor túlbecsülték erejüket, nem vették figyelembe eléggé a lehetőségek határait, a bejáró életforma sajátosságait, az alkalmazandó pedagógiai-pszichológiai követelményeket. De hadd jegyezzem meg: mindez nem jelenti a hálózat függetlenített népművelőinek, aktivistáinak a lebecsülését, hiszen az elaprózódó, kis eredmények is jó szolgálatott tettek az ügynek. S végső soron maga a művelődésügy — elvi és gyakorlati síkon egyaránt — máig is adósa maradt e sajátos feladat kimunkálásának. Kimutatható eredmények elsősorban a könyvtári tevékenységben vannak. A népművelés hősi korszakában az építkezéseken, telephelyeken létesített kis letéti könyvtárak és vándorkönyvtár-ládák kötetei sok építőipari dolgozónak nyújtották az első olvasmányélményt. Jelentőségük a könyvtári hálózatok fejlődése, centralizációja és egyéb okok miatt a minimálisra csökkent. Az utóbbi időben ez a mozgó könyvtári formát néhány helyen ismét felújították. A nagy budapesti és megyei építőipari vállalatok különautóbuszokkal szállítják lakóhelyről a munkahelyre dolgozóikat, ezzel az utazás színvonalát nagyon megjavították. Ez a gyakorlat egy két vállalatnál próbálkozásra serkentette a kulturális bizottságokat és könyvtárosokat. Letéti könyvtárakat létesítettek a járatos autóbuszokon. A kezdeményezésnek ma már értékelhető tapasztalatai azonban azt mutatják, hogy egy átmeneti, pótlólagos, kis hatásfokú kísérletről van szó. Problémák merültek fel a könyvek visszaszolgáltatása és a leltári hiányok miatt. A technikai lehetőségek is szerények. Ezért a kezelést vállaló brigádvezetők, bizalmiak kissé vonakodnak a könyvtárak gondozásától.

Több könyvtár szorgalmazza, propagálja a közlekedési eszközökön való olvasást, de megfigyelések jelzik az elterjedés buktatóit. Az olvasás technikájával küszködő ember a rossz megvilágítási és utazási körülmények miatt hamar elfárad, elálmosodik. Ne feledjük! A koránkelő, a napi munka fáradságával utazó szellemi frissessége hamar lankad.

A SZAKMA KÖNYVTÁROSAINAK véleménye a két dologról nem egységes. Egyesek szerint az aránylag nagy energia és időbefektetés nem hozza a kívánatos eredményt. Mások szerint — éppen az építőipari sajátosságok miatt minden lehetséges formát alkalmazni kell.

Egybehangzó viszont a megállapítás: a vállalatoknál létesített szakszervezeti-közművelődési könyvtárak hatékony szerepet töltenek be a bejáró dolgozók művelődésében. Természetesen csak ott, ahol a kölcsönzési idővel alkalmazkodnak munkarendjükhöz és várakozási idejükhöz.

Egyéb formában is történtek kezdeményezések, kísérletek. Egy időben nagy népszerűségnek örvendtek az építőipari vállalatok patronálásai, amelyek alkalmi jellegűk — néha csak reprezentatív voltuk — miatt nem jelentettek permanens művelődést adó folyamatot. A vállalati patronálásnak újszerű — művelődéspolitikailag is hasznosabb —módját választotta a Dél-Magyarországi Építőipari Vállalat azzal, hogy a Csongrád megyei Sándorfalva községben működő klub fenntartását, gondozását vállalta. Ezzel vidéki dolgozóinak nemcsak a kulturális ellátást biztosította, hanem lehetőséget teremtett arra is, hogy a vállalat gazdasági, termelési kérdéseit megvitathassa a helybeli munkavállalókkal.

A szakma nagyobb művelődési intézményei is vállalkoztak arra, hogy egy-egy község szakmaközi bizottságát, művelődési otthonát meghatározott programmal, segítsék. Az esetek többségében azonban a kapcsolat hamar egyoldalúvá lett. A községi szervek a közönségszervezést is az intézményektől várták. Végül nem volt a szervezésnek igazi gazdája, s a kapcsolatok megszűntek.

A lakóhelyi szervezéseknél talán a legfigyelemreméltóbb kezdeményezésnek — közöttük az építőmunkásoknak — megfelelő helyet ad a különböző politikai és kulturális rendezvények megtartására, a klubélet kialakítására. Mindenesetre a társadalmi összefogás követendő példáját mutatja.

EZ A RÖVID ÁTTEKINTÉS két dolgot tükröz. Egyrészt az iparági tapasztalatok jórészt megegyeznek a munka vitájában rajzolt általános képpel, másrészt a megoldásra utaló kezdeményezések tapasztalatai alátámasztják a vázolt elgondolások realitását. Ugyanakkor a bejáró dolgozók kulturális ellátásának össztársadalmi érdekként való felfogása, valamint munkahelyi és lakóhelyi feladatai elhatárolásának, megjelölésének sürgetése teljesen egybevág a kidolgozás alatt álló általános művelődéspolitikai koncepcióval.

A munkahelyi feladatok megtervezésével, megvalósításával kapcsolatban az alábbiakra szeretnék röviden utalni.

A bejáró dolgozók kulturális ellátásának szervezeti és anyagi kérdéseit központi intézkedésekkel, jogszabályokban rögzített formában is biztosítani kell. Ezzel a mozgalmi és gazdasági szervek felelőssége is határozottá, egyértelművé válik.

A feladatok végrehajtásának módját, ütemét szigorúan a rendelkezésre álló személyi és anyagi feltételek alapján határozzuk meg. Inkább kevesebbet tervezzünk, kisebb lépésekben haladjunk, de amit teszünk, annak mindig legyen meg a reális szervezeti és anyagi alapja.

A bejáró munkások megfelelő informálása lakóhelyük közössége számára is meghatározó jelentőséggel bír. Hasznos lenne egy speciális informálási rendszert kialakítani. Ez módszerében, eszközeiben alkalmazkodna az utazás, bejárás körülményeihez. Szóbeli és írásos információadásra gondolok, rövid tájékoztatásra az aktuális politikai és kulturális eseményekre, a munkahelyi, lakóhelyi élettel kapcsolatos tudnivalókra.

A tömegkommunikációs eszközök hatása a falun lakó munkások esetében is nagy. A művelődéspolitikailag fontos műsorokra az információadás keretében fel kellene hívni előre a figyelmüket.

MEGFELELŐ PEDAGÓGIAI, pszichológiai, szociológiai ismeretekkel kell felkészíteni e jelentős munkásréteggel foglalkozó népművelőket, bizalmiakat, hogy nevelőmunkájuk valóban hatékony és maradandó legyen.

LAJTAI LÁSZLÓ

Balogh Jenő, festő

festőművész – rajztanár. A vizuális-esztétikai nevelés céljaira húszéves színes filmsorozatot készített.

Kelemen Endre: Újdonságok az iskolatelevízióban 13–14.

Szermelcünk, Bp. 1973. szeptember XXIV/9.

MDK

Balogh Jenő, festő

234. Alvó kisleány. Olajtempera.

Bp.Mücs.-"A Magyar Művészetért".Képzöm.Kiáll.1942 .
jun.6.-22.Kat.12.l.

Balog Jenő.

A Nemzeti Szalon csoportkiállításán szénrajzai, arcképei szerepelnek. (emlétve.)

Magyarság, 1928. febr. 5.

Balogh Jenő

Kiállitási kritika

Pestmegyei Hirlap 1966 juli.29 .

Balogh Jenő

Kiállítási kritika

Pestmegyei Hirlap 1956 juli.29

MIK.

Balogh Jenő

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1966 juli.22.

.

Balogh Jenő

festő ~~képei~~ részt vett a valpmaroni Képzőművészeti kiállításon

Padányi Anna: Képzőművészeti kiállítás Valpmaroni
Petőmegyei Hírlap, 1966. júl. 29. 3.o.

MDK

Balogh Jenő, festő

A zsüri elnöke.

(békés): Szigorú zsüri előtt a közlekedési gyermekrajzok 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969 jan. 25.

Balogh Jenő

SZOT díjas festőnüvész könyve: Rajz és műalkotások elemzése.

Heimann Ildikó: Egy kavics megszen alakja. A vizuális nevelés eredményei és gondjai.
Magyar Nemzet, 1967. VI. 25. 11. o.

Baragh Jenő

festőművész SZOT díjat kapott.

Magyar Hírek, 1967. IV. 30.

1969 JAN 30

1024

Balogh Jenő

Egy emlékezetes kiállítás megnyitóján

Kiállító is, nézők is ez a két kislány a Közlekedési Múzeum gyermekrajzpályázatán.

Hogyan is szólt a meghívó? ... „A Közlekedési Múzeum meghívja az Országos Gyermekrajz-kiállításra, amelyet 1969. január 25-én *Dr. Czére Béla*, a múzeum főigazgatója nyit meg."

Szívderítő látvány, amint az egyenruhás úttörők sorfala közt belépünk a Közlekedési Múzeum előcsarnokába. Csivitelő gyermekek, komolykodó szülők lázas izgalommal várják a megnyitást.

többiek sem gondolnak arra, hogy hátha éppen egy nagy művész pályafutása kezdődött most el itt, a Május 1. úton...

Vállalatunk vezérigazgatójának díjait *Diczházi Valéria* balmazújvárosi, *Soós Zoltán* balatonboglári, *Megyeri József* győri általános iskolások és *Gácsér Gábor*, a szegedi Radnóti Miklós gimnázium tanulója nyerte el. Külön meg kell emlékeznünk ijatbHgn á- emlékeznünk *Muhits Andrea* 9

Két sikeres pályamunka készítője a BKV vezérigazgatójának díjaival és oklevelével

(Foto: Szaniszló)

Balogh Jenő festőművész-tanár, a Képzőművészeti Főiskola pedagógiai tanszékének vezetője méltatja a pályázatot és a kiállítást, majd a legjobb pályamunkák díjainak kiosztására kerül sor. Kedves pillanat, amikor az első díj nyertesét, *Rákos Péter* általános iskolai tanulót szólítják az emelvényhez. Kedves, félszeg kisfiú, nem lehet több kilenc évesnél. Fényképészek, filmesek veszik körül és ő csak áll némán, ijedten, nekipirultan. Talán nem is tudja, mi történik körülötte... S talán a

éves tanulóról, aki a meghívón is ábrázolt pályamunkát készítette.

Hogy milyen a kiállítás — azt nagyon nehéz leírni. Színek tobzódása, a gyermeki képzelet megható szárnyalása, sokrétűség, amellyel a közlekedés minden ágában a szépet, érdekeset — de a rosszat is színekbe, formákba önti.

Meg kell nézni a kiállítást, csak ezt tanácsolhatjuk felnőtteknek, gyermekeknek egyaránt. Mert a rajzokon kívül maradandó élmény a múzeum európai hírű anyaga is.

Gali János

KÖZLEKEDÉS
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Nincsen ok a nyugtalanságra

(Folytatás az 1. oldalról)

nak. Főleg azokra a fiatalokra számítanak a gépjármű-vezetésben, akik ehhez kedvet éreznek. Átképzésükhöz a vállalat jelentős anyagi segítséggel járul hozzá.

SOKAN SZAKMÁT TANULHATNAK

Mintegy 500 fővel erősítik a forgalomirányítási és jegyellenőrzési munkát,

főleg rátermett fiatal nőkből, akik eddigi munkájukkal is bebizonyították, hogy erre alkalmasak.

De mi történik azokkal a fiatalokkal, akik úgy gondolták, hogy nekik megfelel a kalauzkodás, és ebben a munkakörben kívántak továbbra is dolgozni? Lehetővé válik számukra olyan szakmai átképzés, amiért néhány év múlva csak hálásak lehetnek, mert szakmát kaptak a kezükbe. Olyan perspektíva nyílik előttük, amilyenre eddig nem is gondolhattak, mert a vállalat róluk is gondoskodik, képzésükhöz hozzájárul, anyagilag elősegíti azt. Itt gondolunk azokra a férfi kalauzokra is, akik nem a járművezetést választják, vagy arra nem alkalmasak.

Ezekben a hetekben folyik ennek a rendkívüli horderejű változásnak az előkészítése, annak a feladatnak a végrehajtása, amely megszünteti a létszámhiányt. De ezzel egyidejűleg lehetővé teszi a havi 210 órás munkarendet, a terven felüli túlórák megszüntetését,s ez nem csak a dolgozók munkakörülményeit javítja, hanem döntő változást hoz eddigi életrendjükben is. Lehetővé válik például a havi beosztás elkészítése, és 210 órán belül a szabadnapok számának növelése. Több mint ezer főt a 210 órás munkahónap bevezetésekor jelentkező létszámhiány pótlására használnak fel, amely a kalauz nélküli közlekedés bevezetésekor nyomban kezdetét veszi és szeptember végéig befejezést nyer.

HOGYAN ALAKULNAK A KERESETEK?

Ám, ez újabb problémát vethet fel forgalmi dolgozóink körében: hogyan alakul a jövedelmük, a bérezésük a továbbiakban? Megnyugtatásul elmondhatjuk, hogy a vállalat vezetői ezzel a kérdéssel is foglalkoznak és szigorúan betartják az erre vonatkozó kormányrendeleteket. Ami a gépkocsivezetőket illeti, jelentős többletjövedelemhez jutnak a kalauz nélkül közlekedő kocsikon, s a kalauzok jövedelme is a jelenleginek megfelelően alakul.

A szervezés, előkészítés munkája tehát folyamatban van. De lehetővé kell tenni, hogy mindenkit meghallgassanak, mindenki elmondhassa észrevételeit, javaslatait, s ezt figyelembe is vegyék. Emberek sorsáról van szó és ez nem tűri a lélektelenséget, a bürokratikus ügyintézést, mint amilyenről lapunk legutóbbi számában is említést tettünk. Amennyiben erre egy mód van,

egyeztetni kell a vállalati

...OZZ

Érdekes vitát rendeztek a Fővárosi Bíróságon az alkoholizmus társadalmi okairól, valamint orvosi és jogi problémáiról. A vitában —, melyen főleg jogászok vettek részt — megdöbbentő és elgondolkoztató új adatok hangzottak el az alkoholfogyasztásról, s annak emberi, társadalmi következményeiről.

A statisztika szerint 250 millió alkoholista él a földön. A hazai adatok szerint 1967-ben az orvosilag nyilvántartott alkoholisták száma 72 ezer, a lakosság 0,7 százaléka.

Évente 1 milliárd forintra tehető az alkoholos eredetű balesetekből származó termeléskiesés. Mintegy félmilliárd

Új gép a g

Ismerkedés az új géppel: a dolg
s Katona Józsefnét, az, „alkalmi"
vezetője, Cs

Vágányfe

A pályaépítési osztály energiáit jelenleg még a múlt évről áthúzódó feladatok teljesítése köti le. Serényen dolgoznak az 51-es, a 13-as villamosvonalak, s a budafoki elágazás különböző pontjain, valamint a Thököly úti munkák befejezésén. A Thököly út felújítását akkor

Az MHSZ-k

A Magyar Honvédelmi Szövetség BKV klubjai közgyűléseken számoltak be és vitatták meg a klubok alapvető feladatainak a hazafias nevelés, a honvédelmi elő- és utóképzés területén végzett munkáját. Tapasztalatokra épülve tárgyalták meg az elkövetkező év feladatait.

A közgyűlések összegét tekintve a tagság nyolcvan százaléka részt vett a tanácskozáson.

Kiemelkedően jól sikerült

közgyűlést tartott a székházi tartalékos modellező-, a zuglói lövész-, a kispesti lövész-, a Récsei tartalékos- és lövészklub.

A hazafias nevelés, honvédelmi elő- és utóképzés, a honvédelmi sportok beszámolói mellett megemlékeztek a gazdasági munkában való helytállásról, melyet a gazdasági vezetők a Kispest, Pálffy, Zugló MHSZ-klub titkárai esetében kiváló jelvény elismeréssel jutalmaztak és többen anyagi elismerésben ré-

MDK

Balogh Jenő

akvarell:

Nógrád

1. Orsz. akvarell kiáll. Eger, 1968.

Gárdonyi G. Szinház

Balogh Jenő

festőművész felszólalása

h. i.: Tanácskozás a látás-
kultúráról.

Magyar Nemzet, 1967. XI. 24. 5. O.

Balogh Jenő

A Művészeti Szakszervezetek központi vezetőségének és a Képző- és Iparművének és Művészeti Dolgozók Szakszervezete elnökségének tagja.

A Művészeti Szakszervezetek V. Kongresszusa, Bp. 1963.
96.o.

Balogh Jenő

M.D.K.

A Paskil-fürdő tervpályázaton 40ooo Ft-al díjazva.

Társtervező: Csics Miklüs, Schall Róbert, Zsuffa András, Szentirmay Sándor, Dr. Márkus Gyula

Munkatárs: Horváth Péte , Nagy Lászlóné, Kutvölgyi Jámosné, Vidos Veronika,

Magyar Építőművészet 1968/4. 2-8.l.

MDK

Balogh Jenő, [ ]

Mint a Képzőművészeti Főiskola tanszékvezető tanára elnöke lett a Pedagógiai Társaság vizuális nevelési szakosztályának.

-:Hír

12

Népszabadság, Bp. 1968. márc. 9.

Balogh Jenő festő

Szóldíjat kapott ezévben

Nagyművelés 1967 VII. n. 22 old.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Beérkezett
1963 APR
Szocialista
Művészetért

10

Megalakult a vizuális nevelési szakosztály

A **Magyar Pedagógiai Társaság** új szakosztályának március 8-án, a Pedagógusok Szakszervezetének székházában tartott alakuló ülésén **dr. Jausz Béla** kandidátus, tanszékvezető egyetemi tanár, a Magyar Pedagógiai Társaság elnöke köszöntötte a szakosztály alapító tagjait, majd **dr. Domonkos Imre** számolt be a szakosztályt szervező bizottság munkájáról, ismertette tervezett programját, munkarendjét. A hozzászólások után **dr. Simon Gyula**, az MPT főtitkára azokról a nagy reményekről szólt, amelyeket a társaság fűz e szakosztály munkájához a korszerű szocialista neveléstudomány elméleti és gyakorlati kérdéseinek kimunkálása tekintetében. Az alapító tagság a szakosztály tiszteletbeli elnökévé **Paál Ákost**, elnökévé **Balogh Jenő** festőművészt, a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanszékvezető tanárát, szakszervezeti szövetségünk elnökségének tagját, titkárává pedig **dr. Domonkos Imrét** választotta meg. Balogh Jenő megköszönte a bizalmat, és elnöki székfoglalójában összefoglalta a vizuális nevelés legégetőbb problémáit. Szakszervezeti szövetségünk elnöksége megbízásából **Szigeti Zsuzsa**, a Képző- és Iparművészek és Művészeti Dolgozók Szakszervezetének titkára köszöntötte a szakosztályt.

Az egész szakszervezeti mozgalom azt a feladatát, amit ebben a szóban foglalhatunk össze: érdekvédelem, rendkívül komolyan veszi. Természetesen ezt teszik a művészeti szakszervezetek is. A művészek és művészeti dolgozók érdekeinek védelméről egyszerűen beszélni sem lehet a közönséget figyelmen kívül hagyva. Nyilvánvaló, hogy az alkotóművészetnek, a színháznak, filmnek, zenének vagy képzőművészetnek akkor nyílnak meg széles távlatai, a művészek akkor számíthatnak megfelelő anyagi megbecsülésre is, ha a közönség igénye állandóan növekszik, ha a tömegek hajlandók a kulturálódásért áldozatot hozni, szellemiekben is, az anyagi támogatásban is. Szakszervezeti mozgalmunk helyesen foglalt állást akkor, amidőn nagyon komolyan mérlegelte a művészek és művészeti dolgozók szakszervezeteinek megkülönböztetett felelősségét a művészet és közönség kapcsolatainak erősítéséért folytatott munkában. A szó legszorosabb értelmében vett érdekvédelemről van szó, nem csak a művészekéről, hanem a hárommillió szervezett dolgozó érdekeiről is. A szocializmus eszménye: a dolgozó, termelő, alkotó ember, aki harmonikus egységben tudja képességeit fejleszteni. A termelés és kultúra oszthatatlan egész. Nap mint nap tapasztaljuk, hogy a fejlődő termelő munka szükségképpen szétfeszíti a szakma kereteit, elég itt utalni a szocialista munkabrigádokra, azért, hogy műveltségben növekedve szakmailag is erősebb, sokoldalúbb, termelékenyebb lehessen. Szocializmusunk eszménye a mind jobb feltételek között élő, gazdagodó ember típusa. Ki tagadhatná, hogy a gazdagság csak részben anyagi természetű, hogy van szellemi, erkölcsi gazdagság is?! Innen adódik, hogy a szakszervezeti mozgalom érdekvédelmi munkája anyagi, szellemi és erkölcsi, egymástól el nem választható összetevőket fogal egységbe. A dolgozó osztályok uralkodó osztállyá emelkedése nem válhat teljessé anélkül, hogy az emberi szellemnek azt a fontos terénumát, amit a művészet világa jelent, meghódítsa.

Ezek a gondolatok szükségképpen vezetnek el ahhoz a lenini megállapításhoz, amelyet a maga tartalmi mélységeivel kell idéznünk: a szakszervezetek a kommunizmus iskolái ... Ha iskolák, akkor vannak, kell hogy legyenek! — nevelési elvei, akkor ezeket a nevelési elveket a maguk összetettségében, szellemi, erkölcsi és anyagi következményeiben kell látnunk. Ugyanúgy meg kell találnunk ehhez az „iskolához" a pedagógiai elveket és módszereket, mint az iskolai oktatásban, tekintetbe véve természetesen azokat a különbségeket, amelyeket a felnőtt ember adottságai jelentenek. Egyre fokozottabban érezzük, milyen szerepe, elhatározó ereje van e nevelő tevékenységben a vizuális kulturáltságnak. A vizuális képzelőerő felkeltése nélkül sem környezetünk valósága, sem annak művészi megjelenítése nem hathat. Egyaránt alapvető létérdek művész és közönség számára a megfelelő módszerek megtalálása. Ez azonban, akár pedagógiai, akár művészeti oldalát tekintjük, kemény, nehéz, sokszor gyötrelmes alkotói tevékenységet követel. A művész holt anyagból művet hoz létre, — teremt. A pedagógus a sok különböző alkatú egyénből személyiséget formál, — teremt. Jóllehet az életben ez sem jelentkezik steril módon, az alkotás sohasem válik el a pedagógiától, a pedagógia pedig ihleti az alkotást és fordítva. Szakszervezeti mozgalmunk egyik szép feladatának tekinti, hogy keretei, feltételei és adottságai között segítse e kettő találkozását.

Ezért üdvözöljük nagy örömmel és nagy várakozással a szakosztály megalakulását, tevékenységét.
(SZS)

ceummá szervezték [illegible] zonyító végbizonyítvány mellett **érettségit** is adott. A művészeti főiskolák 1949-ben történt reformja szükségessé tette, hogy iskolánk is szervesen illeszkedjék művészeti oktatásunk új vonalába, és megfelelő előképzést biztosítson a művészeti főiskolákra. A Képző- és Iparművészeti Gimnáziumnak, ez évtől: Szakközépiskolának kettős hivatása van: egyrészt előképzést biztosít a művészeti főiskolákra, másrészt a művészeti ipar számára középfokú szakképzést nyújt. A tanulók az érettségi mellett szakvizsgát, illetve jövő tanévtől szakérettségi vizsgát is tesznek. Bármelyik főiskolára vagy egyetemre jelentkezhetnek. Az iskolában az alábbi szakosztályok működnek: bútorműves-restaurátor, dekoratív festő, dekoratív szobrász, fotoillusztrátor, kerámia készítő és rajzoló, bőr-, papír-, könyvműves és restaurátor, alkalmazott grafikai, ötvös technikusi, textiltechnikai rajzoló, üveggyári rajzoló.

A nagy múltú iskola sok neves **művésztanára** közül csak néhányat emelünk ki: **Lyka** Károly, **Voit** Ervin, **Jaschik** Álmos, **Koós** Károly, **Náday** Pál, **Kozma** Lajos, **Fülep** Lajos és **Uitz** Béla. Az iskola mostani művésztanárai is mind kiállító művészek. A sok aranyéremmel és oklevéllel kitüntetett iskola az igazgatóság vezetésével, a pártszervezet és a szakszervezeti bizottság közreműködésével méltó módon igyekszik megünnepelni a nagy évfordulót.

M. L.

szerint, hasznos fluktuációt fog létrehozni az Operettszínház és a vidéki színházak között. Hangot kapott az a nézet is, hogy a főiskolán is feladatnak kellene tekinteni a „zenés színészek" nevelését. Most az a paradox helyzet alakul ki, hogy egyik oldalon a stúdióban két év alatt készülünk „komplex színészeket" nevelni, miközben a másik oldalon azt állítjuk, hogy ez a főiskolán négy év alatt lehetetlen. A Televízió képviselői emlékeztettek rá, hogy a „zenés színészeket" régen sem a főiskola képezte, hanem a Színészegyesületi Iskola, Rózsahegyi Kálmán és Rákosi Szidi színiiskolái, ahol a felvétel pillanatában eldőlt, hogy kiből milyen „típusú" színész lesz. Továbbá: még mindig hajlamosak vagyunk különválasztani az operettet, a musicalt, a táncdalt és a sanzont, holott ezek egy oszthatatlan műfaj különböző részei. A beat és a musical között legalább annyi a rokonság, mint a musical és az operett között. Táncdalénekeseink közül soknak már régen az Operettszínházban lenne a helyük. Vannak vidéki színházak, amelyek a náluk most is — kényszerűen — folyó „zenés színész" nevelés szervezetté tételével alkalmasak lennének önálló stúdiók létrehozására. Javasolták, hogy ha nincs is mód új felvétel meghirdetésére, azért ahol különös hiány mutatkozik (főleg a tenoristák tekintetében), ne zárják be a kapukat új jelentkezők előtt. Sőt, némi piackutatással, az Operában vagy a Zeneművészeti Főiskolán sikertelenül felvételizettek között is lehetne találni alkalmas jelölteket.

KOLTAI TAMÁS

[illegible] hangulatához hozzájárult — a [illegible] és hangosnak tűnő — egyébként [illegible] tes, valamint a tehetséges és sol[illegible] gárdájuk.

A közeljövőben ismertetjük d[illegible] nek Végrehajtási Utasításával ka[illegible] hez képest igyekszünk az üdülé[illegible]

(Valkó Tibor felv.)

Szocialista Művészetért

1968 JAN

1021

Széljegyzet

CSAK EGY FEDELET

Aki ezekben a hetekben betéved a Magyar Nemzeti Galériába, s olyan ember, aki az elmúlt két évtizedben létszükségletnek érezte, hogy megnézegesse a nemzeti kiállításokat, az az ÚJ MAGYAR FESTÉSZET című kiállításon döbben rá: az elmúlt két évtizedben mennyi érdekes és időtálló festmény született, s bizony jó, ha a szorgalmas tárlatlátogató emlékezete tárházából elő tudja húzni az akkori élményt, s összeveti a mai, történeti tapasztalatokkal gazdagodott értékelésével. De ki tud emlékezni? És mennyi kincs, érték, nézőért kiáltó alkotás lehet a Galéria raktárában?!

És hogy a pécsi filmszemlén páran láthattuk: az ott levő valamennyi külföldi filmes elengedhetetlen kötelességének tudta, hogy megkeresse, megtekintse a Pécsi Modern Képtár remek válogatását, és hogy most emlékezünk meg Balogh Jenő cikkével arról a kétnapos, alapvető ankétról, melyet a Képzőművészek Szövetségével a Képzőművészek Szakszervezete rendezett november végén a Fészekben a vizuális nevelés égető kérdéseiről, önkéntelenül időszerűnek érezzük a kérdés felvetését: a fővárost sem halogathatja tovább egy korszerű, modern művészeti állandó kiállítás, vagy múzeum megteremtését. Kell azt magyarázni, hogy mennyien keresik ezt? Kell arról szólni, hogy az utolsó két-három évtizedben a magyar képzőművészek alkottak annyi nagyot, történelmileg is megmaradót, hogy érdemes fölépíteni külön fedelet emelni? Szükséges hivatkozni Prága, Belgrád és más szomszéd főváros régen meglevő hasonló intézményeire? És gondolván többek közt az ALFÖLD-ben egy éve folyó ízléstévitára, a Fészek-beli szimpozion konklúziójára: lehetséges egyáltalán a vizuális nevelés másként hatásosan, mint ilyen múzeummal, kiállító helyiséggel? No persze, megfelelő művek bemutatásával. Dehát ez van! Érdemes meggyőződni erről a Galériában...

(Varga Imre)

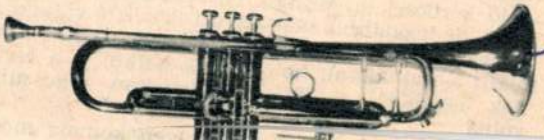

EMLÉ... TANULSÁGOK

a kollektív szerződések előkészítése időszakából

A filmes szakszervezethez tartozó 29 vállalat közül 28-nál kell kollektív szerződést kötni. Az előkészítő szakasz mindenütt befejeződött, s mire e sorok eljutnak az olvasóhoz, reméljük mindenütt elfogadásra és hatályba lépésre készek lesznek a szerződések.

Azzal kell kezdenem: *nem* a szakszervezeti bizottságokon múlott, hogy a kitűzött határidőket pár helyen a december 15-i kihirdetés helyett január első két hetére kellett halasztani. Az okokat vizsgálva első helyen az állami, gazdasági vezetők felkészületlenségét és nemtörődömségét kell bírálat alá venni, akik — míg körmükre nem égett az ügy — „ráérünk arra még" patópálos hozzáállással kezdtek a munkához. Többen viszont azért késtek, mert mindenben az akadályokat és nem azok elhárítását keresték.

Azt sem hallgatjuk el, hogy hiába hívtuk fel időben a figyelmet: a tervezeteket *közösen kell elkészíteni*, előfordult, hogy az szb néhány vagy egy, lelkes aktívája, minden vállalati segítség nélkül készítette el a tervezetet — s a gazdasági vezetés, úgyszólván, még csak nem is drukkolt. Kirívó példa erre a *Pannónia* filmstúdió és egy-két moziüzemi vállalat is.

A második ok is csak részben volt elfogadható, hogy ti. néhány kérdésben a központi elhatározásokat kellett várni. A vállalatoknál szabályozásra kerülő kérdések a Munka Törvénykönyv megjelenése előtt, de legalábbis vele együtt ismertté váltak, mégis ennek a kifogásnak egy-két szb „beugrott", s emiatt leállt a munkával, holott ezek nélkül is a tervezetnek legalább a 70%-a nyugodtan elkészülhetett volna.

...kolyan komoly módszer-

Balogh Jenő festőművész

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

VAS NÉPE

1969 FEB 11

...ászt „különleges háborújá-ról" olvashatunk.

— A képzőművészet időszerű kérdéseiről tart előadást ma este 7 órai kezdettel Szombathelyen az Ifjúság Házában Balogh Jenő festőművész, a Képzőművészeti Főiskola pedagógiai tanszékének vezetője a Vasi Fiatal Képzőművészek klubösszejövetelén.

— PROPAGANDISTÁIT kerekasztal beszélgetésre hívta össze ma délelőtt 9 órára a megyei pártbizottság épületében a KISZ Vas

Érdekességek a v

DIÉTÁZÓ FÉRJ

Házaspár sétál az utcán. A férj minden csinos nőt alaposan szemügyre vesz. Az

1967

Balogh Jenő
1021

SZOT-díj

Május elseje alkalmából a következő művészek kapták meg az 1967-es év SZOT-díjait: *Antal Imre* zongoraművész, *Balogh Jenő* testőrművész, *Berek Katalin* színművész, a *Fáklyavivők* hanglemezsorozat szerkesztői munkaközössége *(Révész László, Pálinkás József, Szatmári Antal)*, az Irodalmi Színpad együttese és igazgatója *(Szendrő Ferenc)*, *Katona Ágnes* zongoraművész, *Kocsis András* szobrászművész, *Kollányi Ágoston* filmrendező, *Moldova György* író és *Soós Zoltán* költő.

★

Sajátos díj ez. Most osztották ki immár tizedik alkalommal, hetvenötre növelve az évtized alatt díjazottak számát. A számok azonban nem érdekesek.

Bizonyára sokan meglepődnek, ha kiemelek néhány nevet az évek során kitüntetettek közül. Ime, (időrendben): Lengyel József, Fejes Endre, Váci Mihály, Kurucz D. István, Gaál István, Sára Sándor, Kocsis Albert, Dobozy Imre, Péchy Blanka, Básti Lajos, Kenessey Jenő, Berek Katalin, Kocsis András. A kiragadás meglehetősen önkényes. (Ha nem is teljesen, mert ez hazugság volna, sőt, részben szembekerítene későbbi mondanivalómmal.) A művészeti ág, a karakter, az életkor azonban teljesen elütő ebben a névsorban — amelynek több neve a kitüntetés idején még nem volt olyan ismert! —, és hasonló rangos neveket még bőven említhetnék a hetvenötből.

Többé-kevésbé mindegyikőjükről elmondható, hogy az élettel, a néppel való kapcsolat bontotta ki, táplálja és fejleszti a művészetét — hiszen enélkül bajosan illethetnénk egyáltalán a művész nevezettel. Néhol, és sajnos nem is olyan ritkán, mégis idővel apadozóban van, olykor sajnos el is apad ez a forrás. És vele az igazán művészi tevékenység is. Minden korlátolt egyszerűsítés nélkül kimondható: ez nem is lehet másként, ez szabály.

Több mint évtizede, a SZOT díj megalapításánál, ott volt a gondolat: ez a díj azokban a kétes zenfekvő esetekben jutalmazzon magas esztétikai mércével is jelentős műveket és teljesítményeket, amikor a néppel való állandó érintkezés, a közelség a forráshoz leginkább jelen van. A hivatalos szöveg természetesen nem ez — a lényeg azonban igen. A SZOT-díj kitüntetettjei nagy többségének mindennapjait — nem pedig „mutatós" alkalmi előfordulásait — csakugyan keresztül-kasul átszövi a szál, amely összeköt az alappal. Művészetük így újra meg újra egészséges nedveket szív.

Minden rendben tehát? A legkevésbé sem. Nincs rendben például az sem, hogy még idáig nem adják meg általában ennek a díjnak a becsületét, vagy legalábbis nem adják meg eléggé. Sőt, azt rebesgették, hogy megszüntetik. Több volna, mint kár, nagy hiba volna! Az emberség, a bensőség, a néphez-tartozás ugyan nem mérhető egység, de tehetséggel párosulva (és vajon az mérhető-e?) magát a művészetet teszi.

Persze, nincs rendben az sem, hogy időnként, vagy esetenként méltatlanul leszállították az esztétikai igény mércéjét, amikor a díjat odaítélték. Nem minden esetben ügyeltek arra eléggé, hogy vitathatatlan tehetségről és ezt tápláló valódi kapcsolatról legyen szó. Erre a jövőben, a díj értéke, rangja érdekében, minden esetben féltékenyen kell vigyázni.

Érdemek sorolása nem feladatom itt — az igazi érdemek amúgysem férnek össze fitogtatásukkal. Csak arra akartam felhívni a figyelmet, hogy a művészeti díjaknak ez a május elsejéhez rögződött, szép fajtája él és virágzik, és talán egy kicsivel több megbecsülést érdemel.

Rajk András

Kérdések és feleletek

ilfa,
rű
ppen.
ében-
,
m miatta
t."

fényörvényben forognak a színek.
Nikosztól kérdezték azóta már
nem egyszer: „Érdemes volt?" — csak mosolygott,
mint most is — „Vásárra vinné-e bőrét
még egyszer?" — kérdik. „A forradalom
nem vásár — mondja — és a bőröm ép még,
mint látjátok." És szorosabbra fogja
fekete olvasóját, hunyorogva
a vad fényben, nézi a tengeröblöt,
ahol százhegyven évvel ezelőtt
„tévedésből" szétverték Ibrahim
hajóhadát és a görög szabadság
világra jött. Hogy szép felnőtt legyen
belőle, olyan mint Nikosz, azon
dolgozik most a század.

(Navarino, 1966. szeptember 15.)

ÉLET ÉS IRODALOM

18

IRODALMI ÉS POLITIKAI HETILAP

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

Balogh Jenő

1027 ÁPR 30

Balogh Jenő

A legjellemzőbben talán ez a kifejezés illik rá: festőművész-pedagógus. Elhagyni sem egyiket, sem másikat nem lehet. Festve-rajzolva tanít, akár ecset, akár ceruza van a kezében — ízig-vérig pedagógus is. Művészi-emberi hitvallását talán így lehetne összefoglalni: a képzőművészet látó embereket kíván, segítsünk mindenkinek, hogy megtanulja észrevenni, felfedezni maga körül a szépet. Hiszi, hogy ehhez az emberi sajátossághoz az iskolának kell a legtöbbet hozzáadni. Az iskola azonban mind ez ideig keveset tett, Balogh Jenő éppen ezért különösen örül annak, hogy újabban egyre nagyobb hangsúlyt kap a középiskolában a látáskultúra. De nemcsak örül, képessége, felkészültsége szerint maga is segíti azt a munkát: másfél évtized ilyen irányú gazdag tapasztalatát, művészi-pedagógiai elgondolásait összegezve, *Rajz és műalkotások* címmel szerkesztett és illusztrált az első gimnáziumok számára egy tankönyvet, amelyet nagy haszonnal forgatnak országszerte. Sokat tesz a képzőművész-szakkörök eredményesebb munkájáért, a képzőművészet és a népművelés hatásosabb kapcsolatáért.

szereplője is ennek a
mélye azonban sokáig
így maradjunk egy id
Nem tudhatom, mi
számára, akik rászá
krónikám elolvasásár
hallottam nevét, még
megismertem volna, inkább alacsony, mint
magas, ha szabad egy lány esetében azt mon-
dani: keménykötésű, fekete hajú, pirosbarna
arcú kislányt képzeltem magam elé, és a va-
lóság csaknem teljesen megegyezett ezzel.
Igaz, nevén kívül azt is említették, hogy
rendkívül talpraesett, energikus, erélyes kis-
lány, s így könnyebb volt kialakítanom ma-
gamban külső megjelenését is.

Ica ekkor már a vegyimű KISZ-titkáraként
a köz javára kamatoztatta talpraesettségét,
energikus természetét, méghozzá igen ered-
ményesen. Ő volt az, aki kiharcolta, hogy
amikor az új iskola felépült, a régit adják
oda ideiglenes ifjúsági háznak, s ő volt az,
aki azt is megszervezte, hogy a fiatalok tevé-
kenyen vegyenek részt a város parkosításá-
ban. Talán csak Skultéty bácsi tudná ponto-
san megmondani, hány fát, mennyi rózsa-
tövet ültettek el Dongó Ica lelkes szervező-
munkája eredményeként.

Ezeket a rózsákat, hála Skultéty bácsi har-
cos igyekezetének, Dongó Ica lelkes szervező-
munkájának, idejében kiültették. Ezek a ró-
zsák meggyökereztek, s amikor elérkezett az
ideje, ki is virágoztak

nyében illatoz
Igen, a szel
volna velük
őket a szoba
normális kör
Meglátják a t
egész Újváros
KISZ-titkár s
élesen elhatár
zösségellenes
hette volna, a
rá a lélek, h
métdombra d
arról a kicsi
nemcsak mint
sai éltek nagy
más, mint vá
ben gondosan

Ezzel azonb
mint ahogy a
Pivacsi, a vár
éjszakai körut
Skultéty bács
zódva leste
eredménytele

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Balogh Jenő
MAGYAR NEMZET
1967 APR 30.

Átadták a SZOT 1967. évi művészeti díjait

1021

A SZOT székházában szombaton ünnepélyesen átadták a Szakszervezetek Országos Tanácsának 1967. évi művészeti díjait. Az ünnepségen megjelent *Gáspár* Sándor, a Politikai Bizottság tagja, a SZOT főtitkára, *Aczél* György, az MSZMP KB titkára, *Orbán* László, a művelődésügyi miniszter első helyettese, *Baranyai* Tibor, a SZOT kulturális osztályának vezetője, s a kulturális élet több ismert képviselője.

A jutalmakat *Blaha* Béla, a SZOT elnöke nyújtotta át. A díjakat a következők kapták:

Soós Zoltán költő, a *Gorombakovácsok* című versciklusáért és a Magyar Hajó- és Darugyárban, továbbá más üzemekben kifejtett népművelési tevékenységéért; *Moldova* György író, a *Gázlámpák alatt* című elbeszéléskötetéért, egyéb műveiért és az író—olvasó találkozón kifejtett népművelési tevékenységéért; az *Irodalmi Színpad együttese* az irodalom megszerettetése érdekében 10 éven át végzett munkájáért, az üzemi irodalmi színpadok szervezéséhez nyújtott segítségéért és *Szendrő* Ferenc, az Irodalmi Színpad igazgatójaként végzett színvonalas művészi tevékenységéért, a munkásosztály művészeti nevelése érdekében több évtizeden keresztül kifejtett munkásságáért; *Berek* Katalin színművésznő, kiváló alakításaiért, elsősorban a munkásasszony figurák megformálásáért, valamint a versmondásban nyújtott magas színvonalú művészi teljesítményéért; *Szatmári* Antal, *Pálinkás* József és *Révész* László a *Fáklyavivők* című hanglemezsorozat szerkesztői munkaközössége, a munkásmozgalom kulturális hagyományainak ápolásáért, a sorozat művészi színvonaláért; *Katona* Ágnes zongoraművésznő, művészi teljesítményeiért és a fiatal zeneművészek üzemi hangversenyeinek szervezésében kifejtett tevékenységéért; *Antal* Imre zongoraművész, művészi teljesítményeiért és népművelési tevékenységéért, elsősorban a Televízió ifjúsági műsoraiban vállalt kezdeményező szerepéért; *Kollányi* Ágoston filmrendező, egész életművéért, különösen a természettudományos filmjeiért; *Kocsis* András szobrászművész, szolnoki Lenin-szobráért, a Képzőművész Szakszervezetben és a Hazafias Népfrontban kifejtett társadalmi tevékenységéért; és *Balogh* Jenő festőművész, a képzőművészeti és látáskultúra fejlesztése érdekében végzett munkájáért, valamint társadalmi tevékenységéért.

A kitüntetettek nevében Kocsis András szobrászművész mondott köszönetet.

Ennek a cikknek a hatá
kívül helyezésével ugyani
kormány az állítólagos »k
veszély« állapotának meg
pításával a fegyveres er
saját állampolgárai ellen felhasználhatná, mert az alkotmánytörvényt kiegészítő egyik új rendelkezés szerint rendkívüli állapot esetén a szövetségi kormány — ha ennek elhárításához szükséges — rendőri eszközként a fegyveres

den nyugatnémet állampolgár számára, hogy kövessen el a maga részéről mindent annak érdekében, hogy a Szövetségi Köztársaság antifasiszta és demokratikus állammá fejlődjék. Bár *ez a követelmény soha*

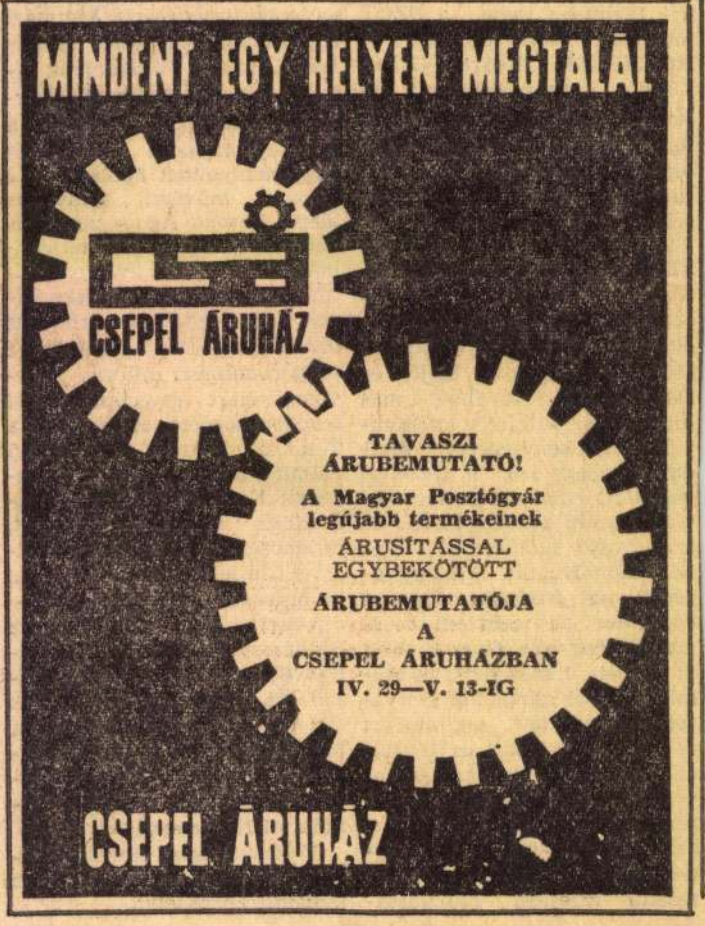

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307.

1961 NOV 24

Balogh Jenő

NÉPSZAVA

1961 NOV 24.

1021

Képzőművészek, művész-tanárok az esztétikai nevelésről

Csütörtökön a Fészek művészklubban — a képzőművészek szövetsége és szakszervezete rendezésében — kétnapos konferencia kezdődött Társadalmunk képzőművészeti, esztétikai műveltsége címmel. *Somogyi József* Kossuth-díjas szobrászművész, főiskolai tanár, a Magyar Képzőművészek Szövetségének elnöke nyitotta meg a tanácskozást, amelyen a mintegy 200 képzőművész és művész-pedagógus részvevő között ott volt *Molnár János* művelődésügyi miniszterhelyettes is.

A konferencia csütörtök délelőtti ülésén három előadás hangzott el. *Balogh Jenő* festőművész, a Képzőművészeti Főiskola pedagógiai tanszékének vezetője arról beszélt, hogy a művészeti nevelés jóvoltából — meg a későbbi műélvezetek hatására — teljesebbé válik az ember egyénisége, bővül látóköre, ezzel növekszik emberi értéke is. *Bánszky Pál* a Népművelési Intézet egyik széles körű társadalmi vizsgálódása eredményeiről számolt be. Elmondta, hogy — kérdőíves interjú formában — mintegy háromezer embertől kérdezték meg a többi között azt, hogy melyik képzőművészeti műfajt kedveli leginkább. *Xantus Gyula* főiskolai festőművész-tanár a vizuális nevelés egyik új keletű és igen fontos »műfajával«, a televízióval foglalkozott többek között előadásában.

A konferencia délután az elhangzottak vitájával folytatódott, majd pénteken kerül sor a véleménycsere tanulságainak összegezésére. *(MTI)*

Világ proletárjai, egyesüljetek!

NÉPS

A MAGYAR SZAKSZERVEZ

95. ÉVFOLYAM, 278. SZÁM ÁRA 60 F

Egyhangú
a Biztonsági
közel-kelet

egbízottjaként a közel-
leti országokba küldeni.
Az egyiptomi lapok
gy szalagcímekben je-
ntik a BT szavazásának
edményét.

Az *Ahram* hangsúlyoz-
, a Szovjetunió és India
tanács ülése előtt hiva-
os magyarázatot kapott
brit delegációtól arról,

Balogh Jenő

MDK

Alvó kisleány, olajtempera

Műcsarnok 1942. [illegible]

MDK

Balogh Jenő

Ferképzőmfőiskévk. 1936/37. III.

Balogh Jenő

MDK

Ülő férfi

Miesarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Balogh Jeno

Dia Ferri

M.D.K.

Balogh Jenő
festő

1967-ben SzOT. díjat kapott.

Rajk András: SZOT-díj
Élet és Irodalom, 1967. augusztus 6. 2 kép

Balogh Jenő festő

két díjat kapott.
„Rajz és műalkotások" c.
könyve a gimnáziumi rajz-
tanítással foglalkozik

Nyugalma 1967 IV. 30 Joó.

Balogh Jenő

Didaktikus rajzai /lepr./
kiállítva a Népfrontbizottság termében megrendezett VI. ker. rajztanárok kiállításán 1967.

Székely András: Tizenöt rajztanár kiállitása
Rajztanitás 1967. V. 31.l.

Balogh Jenő festő

A Kép. Főiskola pedagógiai tanszékének ~~[illegible]~~ vezetője

Nagyvarad 1967 XI. 24 2 old.

Balogh Jenő, [ ] MDK

Vitaindító előadást tart.

– kétnapos vita
a képző művészeti tömegnevelésről 7

Népszabadság, Ap. 1967. nov. 10. [Vidéki]

MDK

Balogh Jenő, Jestő

Művészeti és társadalmi munkásságáért díjazták.

– Kiosztották a SZOT 1967. évi művészeti díjait 15

Népszabadság, Bp, 1967 ápr. 30.

Balogh tenő

A Kéj Főiskola hangotája; a
székely Bertalan díj pályázatán
50 pengős jutalomdíjat
kapott

Magazsog 1938 V. 8

Balogh fenő

A Székely Bestalan díj pályázatán 50 pengős jutalomdíjat kapott

Nemzeti Ujság 1938 V. 8

Balogh Jenő III. éves

A Képzőművészeti Főiskola kiállításán a Magy. Éremmův. Egyesület érmét kapta rajzaiért

Magyarság 1937 IV. 9

Balogh tenő

Benkhard tanítványa.
Szerepel a Képzőmův. Főiskola
kiállításán a húzarnadban

Nemzeti Újság 1937 III. 20.

MDK.

Balogh Jenő

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 aug.

Balogh Jenő

Kiállítási hir

Szocialista Művészetért 1967 aug.

Az első sorban balról jobbra: Soós Zoltán, Moldova György és Pálinkás József

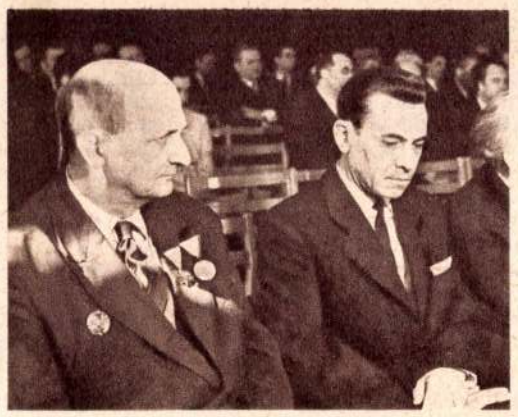

Szatmári Antal és Balogh Jenő

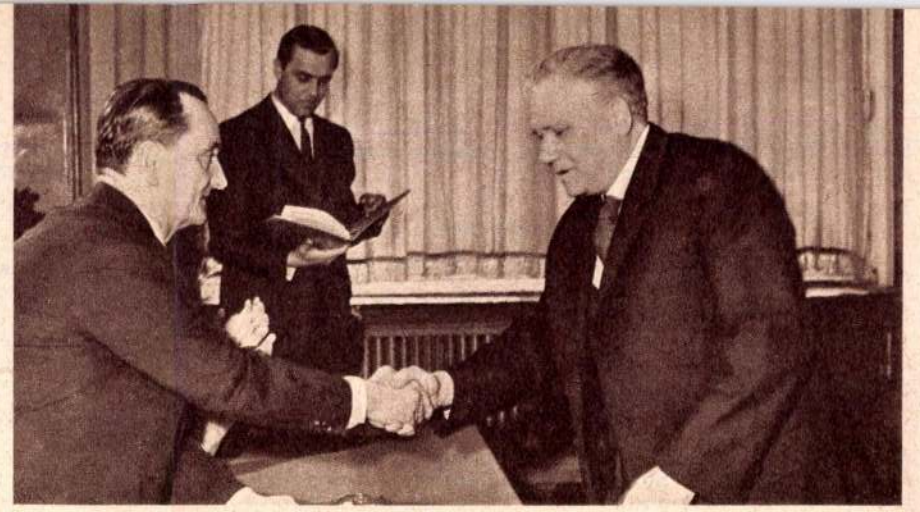

Blaha Béla, a SZOT elnöke átadja a díjat Kocsis Andrásnak

Katona Ágnes, Szendrő Ferenc, Antal Imre, Berek Kati és Révész László

SZOT DÍJAK, 1967

IRODALOM

Soós Zoltán

„Ajánlom a hajógyári szocialista brigádoknak. Ajánlom minden munkásnak." Ez a két rövid mondat áll Soós Zoltán Gorombakovácsok című versciklusának élén — ami Soósnál korántsem puszta formaság: egy kicsit egész életének, emberi és költői hitvallásának mottója is. Világa a munkásság világa, róluk, nekik és értük ír, költészete egyszerűen elválaszthatatlan a munkásoktól. A díj a Gorombakovácsoknak szól elsősorban, de jutalmazza népművelői tevékenységét is. Kevés költőt fog meg annyira a dolgozó ember teremtő, küzdő, alkotó nyugtalansága, a munka felemelő gyönyörűsége, mint őt. Ugyanakkor következetes bírálója mindannak, ami a munkások világában visszahúz, fékez, gátja az előrehaladásnak.

Moldova György

Már sokat beváltott abból a tíz évvel ezelőtti jellemzésből, amely szerint: mai novellairásunk nagy ígérete. Ha nem is minden vargabetű nélkül, ha nem is egyenletesen ívelő pályán, de eddig megjelent négy kötetével, valamint egy színdarabjával méltán érkezett el oda, hogy irodalmunk fiatal generációjának jellegzetes képviselőjeként tarthassuk számon. Arra pedig különösen büszke, hogy az a környezet, a munkásoknak az a világa, amelyben nevelkedett, olyan útravalót adott számára, amelyből gazdagon meríthet és merít mindmálig. A díjjal legutóbbi, Gázlámpák alatt címmel megjelent kötetét jutalmazták, valamint azt a szorgalmát-lelkesedését, amellyel olvasóihoz jár irodalmi estekre, baráti beszélgetésekre.

SZÍNHÁZMŰVÉSZET

Irodalmi színpad

Nem is olyan régen még sokan kételkedtek nálunk abban, hogy egy színházat meg lehet bízni „csupán" az irodalom népszerűsítésével — s az sikerrel eleget is tesz ennek. Nos, az éppen 10 esztendős Irodalmi Színpad egész tevékenysége, élete, vonzása mindennél többet mondó válasz erre a hajdanvolt kétkedésre: nemcsak lehet, kell is, hogy legyen állandó pódiuma a lírának és prózának, van rá igény, s ahol nincs, ott is kelteni lehet! Mint ahogy az Irodalmi Színpad sem csak várja nézőterére a közönséget, hanem — a díj jórészt ennek szól — művészei rendszeresen járják az üzemeket, a vidéket, segítenek az üzemi irodalmi színpadoknak, fáradoznak az irodalom sokoldalú népszerűsítésén. Az egy évtizedes siker fáradhatatlan kovácsa Szendrő József, az Irodalmi Színpad igazgatója, ugyancsak méltán részesült személy szerint is a SZOT művészeti díjában.

Berek Katalin

A rangos, sokat álmodott nagy szerepek egész sora van mögötte. Színpadi- és tv-alakításai — közöttük néhány munkáslány, illetve munkásasszony szerepének feledhetetlen megformálása — már hosszú évek óta a mai magyar színjátszás első vonalába sorolják. De azért egyáltalán nem neheztel — ellenkezőleg! —, ha valaki netán „csak" a vers pódiumáról tartja számon. A lírai alkotások tolmácsolásának kimagasló egyénisége. A televízió képernyőjéről az egész ország ismeri. Maga — mint vallja — elsősorban élő költészetünk népszerűsítéséért kíván egyre többet tenni, mert hiszi, hogy tíz- és tízezrek vannak még, akik nem ismerik azt a felemelő érzést, amelyet a szép költemény kelt az emberben. S hogy ezzel az élménnyel megajándékozhassa közönségét, nemcsak a kamerák elé lép szívesen, hanem fáradhatatlanul járja az országot, a falvakat, üzemeket, művelődési házakat, ahová hívják. A költészet példamutató művész-követe.

Részlet az Irodalmi Színpad egyik különösen sikerült produkciójából (Garai Gábor: Rapszódia az elrabadtatásról)

Kollányi Ágoston

ZENEMŰVÉSZET

Fáklyavivők

Első alkalom, hogy hanglemezsorozat —, illetve annak szerkesztő kollektívája — a Szaktanács művészeti díjában részesül. A Fáklyavivők esetében azonban ez nem véletlen. A magyar munkásmozgalom dalainak ilyen átfogó, politikai-történelmi és művészi tekintetben egyaránt rendkívül igényes feldolgozású, magas színvonalú sorozata hanglemezen még nem volt. A Táncsicstól napjainkig eltelt több mint egy évszázad küzdelmeit, harcait, sikereit és bukásait őrzik dalokba foglalva e lemezek, s mert a hitelesség, a történelmi hűség igényével és kötelezettségével készültek — két dal között a még élő szemtanúk vallomásaival — éppen ezért a művészi élményen túl, a sorozat minden darabja nagyhatású illusztrációja a történelemkönyvnek. A díj Révész László művészeti szerkesztőnek, valamint Pálinkás Józsefnek és Szatmári Antalnak, a dalok gyűjtőinek szól.

Katona Ágnes

Nevét szinte hétről hétre ott találjuk a fővárosi vagy vidéki koncertek hivogató plakátjain. Kiváló, még sokat ígérő képviselője a fiatal zongoraművész-generációnak. A SZOT művészeti díját ezzel az indoklással kapta: „Művészi teljesítményeiért és a fiatal zeneművészek üzemi hangversenyeinek szervezésében kifejtett tevékenységéért". Számára ugyanis nemcsak zeneértők és zeneigénylők léteznek, hanem legalább ennyire fontosak a muzsika leendő barátai. Akik ma még nemigen jönnek be a koncertterembe — azokhoz a művészeknek kell kimenniük. S Katona Ágnes kollégáival, művésztársaival immár évek óta rendszeres vendége a művelődési házaknak, iparitanuló-intézeteknek, üzemi kluboknak, munkásszállásoknak. Nemes, szép küldetésben jár: híveket-barátokat toboroz a muzsikának.

Antal Imre

Többen ismerik úgy, mint a televízió ifjúsági adásainak népszerű műsorvezetőjét, semmint a zongora művészét. Pedig Antal Imre elsősorban zongoraművész, a gyakorlott koncertlátogatóknak nem kell őt bemutatni: a tavalyi Liszt—Bartók zongoraverseny győztesét üdvözölhetjük személyében. De az sem véletlen — s egyáltalán nem mond ellent művészi elhivatottságának —, hogy olyan gyakran látjuk-halljuk őt más szerepkörben. Mert mindent, amit csinál, saját szerepkörének tekint, akár a Balatonparti üdülőket járja, akár táborozó fiatalokat keres fel, akár éppen a kamerák előtt áll, akár ifjúsági klubok konferansz-, vagy zongoraművész vendége. Ám, sokoldalú, sokszínű, széles skálájú tevékenységét mindig és mindenütt annak rendeli alá, hogy értő és érző, zenét, művészetet igénylő fiatalokat toborozzon.

KÉPZŐMŰVÉSZET

Kocsis András

A magyar szobrászművészet markáns egyénisége. Nagyalakos kompozíciói, monumentális szobrai — a nagy formák híve — szerte az országban megtalálhatók. Ha valaki egyszer elkészítené Magyarország „szobortérképét", Kocsis nevét egyebek között Miskolc, Keszthely, Nyíregyháza, Debrecen, Budapest, Veszprém mellé kellene odaírni — több mint négy évtized gazdag munkásságának eredményeként. Újabban — a kitüntetés részben ezt dicséri — Szolnok neve mellé Leninszoborral iratkozott fel. A munkásság díja azonban Kocsis művészi eredményeinek méltatása, elismerése mellett annak a több évtizedes, főként a szakszervezeti mozgalom keretében végzett művészetpropagandának is szól, amely teljességgel elválaszthatatlan alkotói tevékenységétől, szervesen egészíti ki azt, mert meggyőződéssel vallja: az alkotóművész nem maradhat műterme zárt világában, csak az élettel, az emberekkel, a közösséggel való mindennapi kapcsolat adhat igazán hitelt mindenfajta művészi álmodásnak.

Balogh Jenő

Nagy szenvedélye, hogy minden gondolatával látni szeretné megtanítani az embereket. Festőművész —, de munkásságának nagyobb részét a képzőművészeti közszemlélet alakítása, formálása, a szépség lényegének felismertetése tölti ki. S figyelme elsősorban a fiatalok, a diákok felé fordul. A díj indoklása ennyi: „A képzőművészeti és látáskultúra fejlesztése érdekében végzett munkájáért, valamint társadalmi tevékenységéért": Rajz és műalkotások címmel nagyszerű tankönyvet szerkesztett és illusztrált, amely máris igazi „tankönyvsiker" a gimnáziumok első osztályaiban. Ha valakire, Balogh Jenőre igazán ez a jelző illik: festőművészpedagógus. Ez nála egyet jelent a hivatással.

FILMMŰVÉSZET

Kollányi Ágoston

Már sokféle jelzővel illették művészetét. Ő maga egyiket sem adta volna saját magának — merthogy minden percét a tudomány és a film szerencsés házasításának szenteli. De azért, hogy találó jelző nélkül ne maradjunk, fogadjuk el ezt: a tudomány poétája. Százezrek ismerik Kollányi lírai fogantatású, játszva tanító, ismeretlen világokba betekintést kínáló, egyszerre tudományos és mégis oly megragadóan közérthető kisfilmjeit. A kisfilmművészet nemzetközi élvonalába tartozik, sokszoros fesztiváldíjas. Különös módszere, valamiféle „titokzatos" alkotói szisztémája nincs. Minden témájához — legyen az az örök megújulás, a rovarok élete, a ügyfakadás, a vaskovácsolás gyönyöre, bármi — az egyszerű néző szemszögéből, a felfedezés izgalmával, a közérthetőség igényének messzemenő tiszteletben tartásával közelít. Ez mind népszerűbbé váló művészetének titka.

BUGÁR JÁNOSNÉ:

EGYÜTT A KÖZÖS CÉLOKÉRT

A belpolitikai élet eseményei az elmúlt hónapokban megsokasodtak, szinte egymásra torlódtak. A párt IX. kongresszusa után következtek a választások, s nyomban utána más, nagyon fontos események történtek: több mint három millió szervezett dolgozó választotta újjá a szakszervezeti bizottságokat, s jelölte ki küldötteit a magyar szakszervezetek május 3—6. között ülésező legfőbb tanácskozására, a XXI. kongresszusra; folytak az előkészületek a termelőszövetkezetek első — azóta már szintén lezajlott — országos kongresszusára; és a Kommunista Ifjúsági Szövetség — hasonlóan — a Szövetkezetek Országos Szövetsége ugyancsak kongresszusra készül. Csak a legjelentősebbeket említve is érzékelhetjük azt a fellendülést és pezsgést, amit a Magyar Szocialista Munkáspárt IX. Kongresszusának határozatai és azok egy részének azonnali realizálása politikai életünk minden területén keltettek.

A magyar belpolitikai élet említett eseményei jellegüket tekintve eltérnek egymástól, a választásokat kivéve az érintett rétegek sem azonosak.

Egy dolog azonban mindegyikre jellemző és azonos irányba ható: az emberek fokozott érdeklődése és aktivitása nyilvánult meg a felmerült kérdések iránt.

Ezúttal az országgyűlési képviselők és a tanácstagok választásának előkészületeire utalok, de a más területen tevékenykedők is igazolhatják megállapításaim igazát. Százezreket rúgott azoknak a száma, akik akár mint népfrontbizottsági tagok, aktivisták, vagy mint a különböző választási szervek tagjai működtek közre olyan sikerrel, hogy a mintegy 85 000 jelölőgyűlésen a választópolgároknak több mint a fele részt vett s közülük 250 000 kért szót, hogy véleményt nyilvánítson a Magyar Szocialista Munkáspárt politikájáról, a népfront választási programjáról, vagy javaslatot tegyen az általa fontosnak vélt ügyek megoldására.

Az aktivitás és közéleti érdeklődés ilyen méretű megnyilvánulásából azt a tapasztalatot kell leszűrnünk, hogy a magyar társadalomban rendkívül nagy erőtartalékok rejlenek: az emberekben van igény és készség arra, hogy munkaköri kötelességükön túl önmaguk, embertársaik és az egész társadalom előrehaladása érdekében tevékenykedjenek, dolgozzanak.

Egy pillanatig sem gondolom, hogy ez egyedüli és saját felfedezés. Mégis szükségesnek tartottam e köztudott tényt előre bocsátani, hogy jobban érzékeltessem, ami szüntelenül foglalkoztat:

rendkívül nagy a társadalmi szervezetek és mozgalmak felelőssége abban, hogy az emberek különféle alkalmakon kinyilvánított munkálkodási szándéka megfelelő fogadtatásra találjon és társadalmi céljaink megvalósítását mozdítsa elő.

Minden társadalmi szervnek kötelessége és felelőssége, hogy a dolgozók növekvő érdeklődésével és tettrekészségével jól sáfárkodjék. Jól sáfárkodni külön-külön felelősség is, amelyet mindenkinek magának kell vállalnia. Ám van egy másik felelősség is: együtt munkálkodni, ahol ez vezet célra, együtt keresni azokat a formákat és módszereket, amelyek a leghatékonyabban segítik elő a közös erőfeszítést igénylő közéleti tevékenységet.

Nincs mit és nem szabad kertelni. Arról van szó, hogy a magyar belpolitikai élet pezsgésének — másképpen szólva, a szocialista demokratizmus fejlesztésének — nagy, ki nem használt erőtartalékai vannak. Ennek kibontakoztatásához azonban az eddiginél sokkal céltudatosabb, következetesebb és rendszeresebb együttműködésre van szükség. Vonatkozik ez a társadalmi- és tömegszervezetek mindegyikére, ezúttal azonban kifejezetten a szakszervezetek és a Hazafias Népfront együttműködésének néhány lehetőségével foglalkozom.

A szakszervezetek és a Hazafias Népfront együttműködésére már a korábbi években is voltak törekvések, amelyek több-kevesebb eredménnyel jártak. Mind a Szakszervezetek Országos Tanácsa, mind a Hazafias Népfront Országos Tanácsa többízben foglalkozott a kérdéssel. 1958-ban például elgondolásokat, javaslatokat fektettek le, amelyek azonban inkább elvi-politikai jelentőségűek. A megyei népfrontbizottságok és a szakszervezetek megyei tanácsainak együttműködési tervei már gyakorlati, mozgalmi eredményekhez is vezettek. Figyelemreméltó kezdeményező erővel látott hozzá például a két szerv Komárom és Pest megyében a bejáró munkásokkal kapcsolatos gondok enyhítéséhez. Több más közös munkáról is szólhatnánk, a mindennapi élet tevékenységi területeiről; a közös feladatok, akciók megoldása érdekében történt találkozásokról; azokról a már kialakult formákról, amelyek ha lazán és egyenetlenül is, de lehetővé tették a kapcsolatok fenntartását.

Nem lenne helyes lebecsülni, ami az együttműködés érdekében eddig történt, de hiba lenne elhallgatni, hogy a jelenlegi helyzetben az új feladatok ismeretében mindez már nem elegendő: céltudatosabb, következetesebb elhatározásokra és tettekre van szükség.

Feltehetik és bizonyosan fel is teszik a kérdést: van-e realitása ennek, szükséges-e egyáltalán az együttműködés? A bevezető általában már megadta a feleletet. Hatoljunk azonban a megválaszolásban kissé mélyebbre, hiszen a kérdés gyökere is mélyebbre nyúlik. A kérdés lényege ugyanis nem az, hogy kell-e, lehet-e együttműködés a népfronttal, hanem az, hogy kell-e a népfront? Erre kell felelni tehát, ha az együttműködés mikéntjére akarunk felelni.

A társadalmi fejlődés során — a munkáshatalom megteremtése, a szocialista termelési viszonyok győzelemre jutása és fejlesztése után — a szocializmus teljes felépítésén munkálkodunk. Ebben az időszakban

A párttitkár: — A vállalatnál dolgozó kommunisták elé azt a feladatot állítottuk, hogy járjanak élen a szocialista brigádmozgalom kiszélesítése és tevékenységük színvonalának emelése dolgában. Ezen kívül szeretnénk elérni, hogy a kommunisták az átcsoportosítások és a kampányok időszakában is szorgalmazzák: a termelés mellett nagyobb figyelmet fordítsanak a többi vállalásra is.

Az szb-titkár: — Rájöttünk, hogy a szakszervezeti munka fejlődése elmaradt amögött az igény mögött, amit egy ilyen mozgalom támaszt. Elhatároztuk, hogy egy ideig a termelési bizottság tevékenységét jobban figyelemmel kísérjük, és segítjük. Szorgalmazzuk, hogy a műhelybizottságok tevékenységében is nagyobb helyet kapjon a szocialista brigádmozgalom. Persze, egyebet is tenni kell — hamarosan megnöveljük a kultúrtermet —, hogy nagyobb tere legyen a mozgalom kulturális és társadalmi élete fejlesztésének.

Hat év óta az első vonalban

Az ércbányász brigádok jó része a 100 százalék eléréséért dolgozik, a Ságvári Endre brigád pedig évek óta 130—160 százalékra teljesíti a tervet. Még nemrégen is szóbeszéd folyt róla: nekik könnyű, mert kivételeznek velük, olyan munkahelyet kapnak, ahol ezt el lehet érni. A brigád vezetője, Gadó István megkereste a vádaskodókat és munkahelyet cserélt velük. Ezen a helyen is 150 százalékot ért el, míg a vádaskodók a Gadóék részén sem hozták a tervet.

Alakulásakor 26 tagú, ifjúsági szocialista brigádként jött létre, de azóta már „kinőttek" a kiszes korból valamennyien. Most csak 10 főt

Hárman a Ságvári Endre brigádból. A fúrógépnél Kovács Gyula, mellette áll Gadó István és a harmadik Hertelendi Kázmér

számlál a brigád, mert közben a termelés érdekei úgy kívánták, hogy a brigádot megossza. Nem úgy a brigád, az emberek érdekei. Nagyon hosszú vita, tanácskozások során osztották meg mégis a brigádot, és akik eddig egymást segítették, együtt örültek a sikereknek vagy károm-kodtak a hibák miatt — versenytársak lettek. Április hónapban pedig a kivált „fia-brigád" elhagyta a versenyben a Ságvári brigádot. Talán nem is különös, de Gadó István brigádvezető és a brigád valamennyi tagja nagyon büszke erre a „vereségre".

— Az elején — mondja a brigádvezető — azért dolgoztunk nagyon sokat, hogy minél több legyen a pénz. Erre futott ki minden, de ez már a múlté. Nem mondom, a kereset miatt ma sem panaszkodhatunk, de most már egészen más a helyzet.

A brigád például kikísérletezett egy anyagtakarékossági, úgynevezett „limit-"-rendszert, mi anyagilag ráfizettünk, de a bányának hasznot hozott. Gépeket, új berendezéseket alkalmaztunk a termelésben, olyanokat, amelyeket eddig senki nem ismert, és ez néha anyagi hátránnyal járt. Olyan eset is előfordult, hogy brigádunk anyagi veszteség árán is bevezetett egy rendszert a termelésben, be is vált, de most sem alkalmazzák.

Hat év alatt a brigádunkból került ki 14 vájár, 19 segédvájár, 6 robbantó vájár, 2 aknász, 1 robbantómester és 1 felvigyázó. Két bányász függetlenített politikai munkatárs lett. A társadalmi munkából sem vonják ki magukat. A brigád tagjai közül most is egy SZMT-tag (Gadó István brigádvezető), egy PB-tag, egy pártvezetőségi tag és egy szakszervezeti főbizalmi került ki.

Ezért mondják, hogy már régen nemcsak a pénz! Ez a nyolc év — a sok változás közepette is — úgy összekovácsolta ezt a brigádot, hogy szinte alig ismernek hajdani önmagukra. Persze, ugyanazok az emberek, de mégsem azok, hiszen annyit változtak.

Biztos, hogy szerepe van a sikerekben Gadó István lelkesedésének, ember- és ügyszeretetének és szervezőképességének, de ez egyedül nem lenne elég, ha az egész brigádban nem lenne meg a készség és egyetértés a feladatok megvalósításában. Minden tanácsot, ötletet szívesen vesznek, ők is patronálnak más brigádot.

Most már az a problémájuk, hogy a jól dolgozó szocialista brigádok nem kapnak kellő erkölcsi elismerést. Szépen keresnek, kapnak prémiumot, jutalmat, de ez nem minden.

Ez a brigád, amely a vietnami műszakot kezdeményezte a bányában (melyen nappali műszaklétszámmal azonos bányász vett részt), most elhatározta, hogy műszakonként két Borsodból érkezett szénbányásszal növeli létszámát, bevezeti ezeket a munkatársakat az új viszonyok közötti munkába. Ez ismét azt jelenti, hogy a brigád „áldoz", de ezt már nem is tartják áldozatnak, hanem az egyenes folytatása annak a munkának, amelyért most az aranyjelvényt átvették.

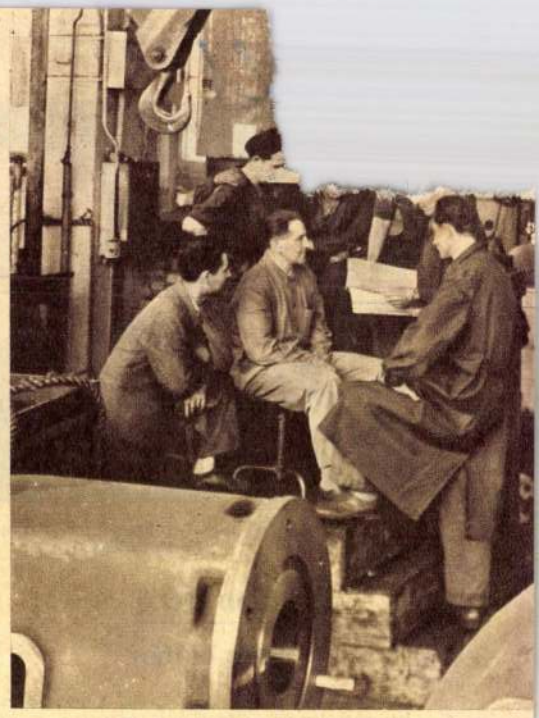

Brigádmegbeszélés. A képen a Proletárakarat brigád tagjai

Az elsők Csepelen

A Csepel Vasműben 8 aranyjelvényes szocialista brigád van, ebből négy a szerszámgépgyárban. Egyikük a nagy-öntvény üzem Proletárakarat nevű szocialista brigádja.

Ez volt az első olyan horizontálosfúrós kollektíva, amely az ellenforradalom után szocialista munkaversenyt kezdeményezett Csepelen. Wallner István elvtárs volt a brigád alapítója. Ő szervezte meg először 9 horinzontálossal, majd csatlakozott ugyanennyi fúrós. Később aztán különváltak, most 10 tagú a brigád.

— Ha tudná — mondja Wallner elvtárs — micsoda idők voltak azok. Mindenféle, rágalmat szórtak ránk. Megvádoltak, hogy vissza akarjuk hozni a régit, hogy most már „nyugalom" lenne, hiszen „föntről" nem követelik a versenyt, mi meg megint kezdjük —, de nem tágítottunk. Dolgoztunk, teljesítettük vállalásainkat.

Azt már Oravetz Béla, főművezető — a brigád egykori tagja — mondja el, hogy ezt a brigádot követték a többi brigádok. A Proletárakarat brigádnak nagyon nagy szerepe volt abban, hogy a szerszámgépgyár lett az első szocialista üzem a gyárban, és most még három aranyjelvényes brigádjuk van.

Györkös Sándor brigádvezető-helyettes padja mellett az elválasztófalon függnek a bekeretezett oklevelek. Mikor látja, hogy nézegetem őket, megszólal: Nálunk régi szokás, hogy a gyermeknapon bejönnek a gyerekeink a gyárba. Ilyenkor mindig megszámolják, szaporodtak-e ezek az oklevelek. Hát az idén már az aranyjelvényt is láthatják, nemcsak az oklevelet.

1021/1970 SEP. - 5

Itthon-Otthon

LÁTNI TUDNI

A vizuális nevelés pedagógiájának nagyszerű könyvei

Fekete alapon fehér betűk hívják magukra a figyelmet a budapesti könyvesboltok polcain: „A vizuális nevelés pedagógiája". Két kötet — két szerző munkája. A második kötet az iskolai rajztanítás gyakorlati kérdéseivel foglalkozik, az első kötet azonban: a látni tanítás, illetve nevelés egészen új és világviszonylatban újszerű kézikönyve.

Reformprogram

Tudomány és művészet fog kezet ebben a könyvben. Szerzője, *Balogh* Jenő: festőművész és a Képzőművészeti Főiskola tanára, pedagógiai tanszékének vezetője. A tömör stílusban összegezett gondolatok egész pedagógiai reformprogramot hirdetnek meg; s noha a Tankönyvkiadó jelentette meg, nemcsak a szakemberek forgathatják haszonnal, olvashatják érdeklődéssel. Bizony a szakkönyvektől szokatlan érthetőséggel fejti ki a szerző a témakörbe tartozó fogalmakat — saját kutatási tapasztalatai alapján. S az olvasó az evidencia élményével látja be, milyen fontos és sokrétű dologról van szó.

Hazai és külföldi iskolai, illetve egyetemi felmérések sora figyelmeztet ma is a *látóképesség, a képekben gondolkodni tudás, a vizualitás meghökkentő hiányára.* Hiába tudjuk évszázadok óta, hogy minden megismerés alapja az érzékelés, hogy minden megértés alapja, tudomány és művészet megközelítésének feltétele a fogalmak azonnali képi megjelenítésének képessége; azaz, hogy lát-e az ember a szó pszichológiai, pedagógiai, illetve művészi értelmében. Mégis példák sora bizonyítja — nemcsak Magyarországon, — hogy e kérdés jelentőségére mindmáig nem fordítottak elég figyelmet.

Több iskolában, *több tantárgy tanításának hatásfokát mérték fel Budapesten.* Kiderült, hogy átlagosan a tanított anyag egynegyed részénél több szinte sehol sem maradt meg a gyerekekben. Ez a fájdalmas „feledékenység" azonban csak az iskola elvégzése után tűnik ki, amikor az ismereteket alkalmazni kellene.

A televízió „Ki miben tudós?" néhány évvel ezelőtti biológia vetélkedőjén történt: az egyik versenyző szavakkal pontosan leírta egy állat jellemző jegyeit, amikor három állat közül kellett kiválasztania, nem ismerte fel! S az egyik iskolában egy gyerek egyest kapott, mert nem tudta elmondani a leckét, a másik ötöst, mert elmondta. Amikor azonban le kellett rajzolniuk a szóban forgó folyamatot, megfordult a helyzet; a néhány másodperccel azelőtt eminensnek megítélt gyerekről kiderült, nem tudja felvázolni, egyszerűen nem látja, amit ötösre elmondott — valójában nem érti miről van szó; korábbi sikerét tehát éppen értelmetlenségének, igénytelenségének — „magolásának" köszönhette. De nem vehetjük különösebben rossznéven, ha arra az egyetemi felmérésre gondolunk, amely szerint az orvostanhallgatók jó része szövettani, sejttani ismereteket tud rajzolás nélkül „bevágni", s tudásáról puszta verbális reprodukcióként számot adni. Egyetemen történt meg az is, hogy felolvasták a hallgatóknak Gorkij Anya című regényének egy részletét, majd néhány illusztráció közül kellett kiválasztani, melyik fedte leginkább a hallottakat? S az eredmény: a részvevőknek csupán kis százaléka tudta a feladatot jól megoldani. Legtöbben tehát egyszerűen nem jól látják, amit hallanak... Sőt, azt sem, amit néznek!

Szakadék szó és kép között

Hogyan lehetséges *szó és kép, fogalom és valóság között ekkora szakadék?*

Úgy, hogy az érettségit megelőző tizenkét éven keresztül — noha elég időt fordítanak a rajztanításra — *az iskolák többsége világszerte keveset tesz a képi gondolkodás fejlesztéséért.* A legfontosabb tantárgyakban is újra meg újra szavakban kifejezett tudást, „feleletet" követel. A tanárok többsége a tankönyv szövegét mondja el magyarázatként, a diákok ugyanezt feleletként, — nem arra használva a tankönyvet, ami: közös alapnak, amelyben utána lehet nézni a dolgoknak, de csakis tanár és diák közös munkája után. Olyan munka után, amely önálló gondolkodásra késztet, teljesítményképes tudásra törekszik.

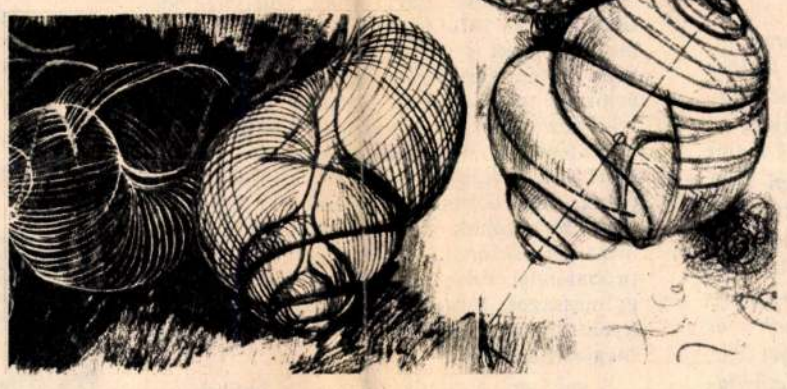

Pedig — mint az új könyvben olvashatjuk: *„Látásunk tudásunkkal, tudásunk látásunkkal arányos".* E megállapításhoz az emberi látás elemzésén át vezet az út: „Szemünk a világ tükre... Az emberi szem ideghártyáján, a retinán sok tíz- vagy százezer éve szüntelenül pereg a film, és egyforma tökéletességgel tudósít az optikájában keveset változott világról." De mit fogott fel ebből az ősember, és mit fog fel mai utóda? Az ősember, aki „csak a létét közvetlenül biztosító, vagy veszélyeztető dolgokat tudhatta a retinaképből kiválasztani", és mai utóda, akinek „módjában van kíváncsiságát akár a lehetetlenségig fokozni; szemét műszerekkel, űrhajókkal megtoldva indulni a láthatatlan meghódítására"...

Szemünk tehát csupán eszköz, amellyel optikai képet nyerhetünk a világról. *A látás azonban „a tudat műve: tanultság".* A látás — értelmezés; megbízhatósága tehát nem a természet ajándéka. Irányítani, szabályozni lehet a belső képalkotást. *Az egyéniség sérelme nélküli szabályozás a pedagógia nagy feladata.* A hogyan kérdésének, ennek az optimális eljárásnak a módszertanát írja le a könyv. Ezen belül látás és megismerés, művészet és pedagógia összefüggéseit elemzi. És kifejti, hogyan lehet a teret, a világot vizuálisan felfogni, illetve kifejezni. Bevezeti az olvasót a művészi kifejezés, az ábrázolás műhelyébe. Abba a műhelybe, amelyben a színek és formák művészi metamorfózisa zajlik, abba a világba, amelynek varázserejére a „technika századában" minden eddiginél nagyobb szüksége van az embernek. Amely meg tudja teremteni *az értelem és érzelem harmóniáját.*

Az ábrázolás az anyag, szerkezet, rendeltetés megértésén alapszik

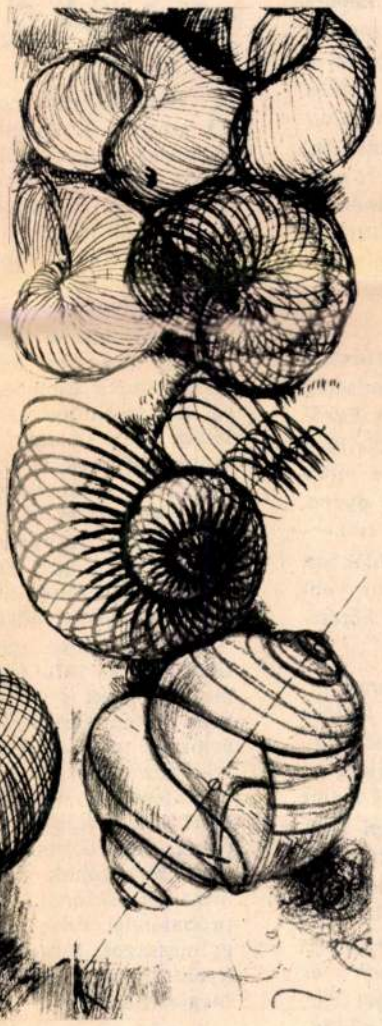

Áttekintést ad a könyv a vizuális nevelés kétezeréves történetéről, meg-megújuló kísérleteiről is. S a megfogalmazott dolgok igazáról a szövegnél is jobban meggyőznek a könyvészetileg is kitűnő és úttörő művészi illusztrációi — Balogh Jenő rajzai —, amelyek lehetővé teszik a szabad vizuális asszociációkat, az önálló értelmezést.

Bevezető a képi gondolkodásba

A magyar iskolákban néhány évvel ezelőtt minden gimnázium első osztályában ismét kötelezővé tették a rajztanítást; ezúttal annak igazi értelmét hangsúlyozva: a szemlélődésre, a dolgok, jelenségek megismerésére, azok lényegének, belső összefüggéseinek felfedezésére, látására nevelést. S e tantárgy érdekes, ötletes, rejtvényszerű feladatokkal és kitűnő illusztrációkkal gazdagított — úgy tudjuk, világviszonylatban úttörő jelentőségű — tankönyve, a *Rajz és műalkotások elemzése,* szintén Balogh Jenő munkája, sok gyermek és felnőtt kedvenc „olvasmánya" lett. Mert *játékosan vezeti be olvasóját a képi gondolkodás világába,* közérthetően közli az esztétikai elemzéshez elengedhetetlen fogalmakat, és rávilágít azoknak a gondolkodás elemeiként számba jöhető pszichológiai valóságoknak a jelentőségére, amelyek Einstein leírása szerint például: „bizonyos jelek, vagy többé-kevésbé tiszta képek, amelyek szabadon felidézhetők és kombinálhatók. Esetemben ezek az elemek vizuálisak, szinte testük van. Csak egy második fokon lehet — fáradozással — megtalálni a hagyományos szavakat, vagy más jeleket, amikor az asszociációs játék már eléggé megalapozott és akaratlagosan megismételhető".

Nem győzzük felfogni, ami körülöttünk történik! A jogos panasz világméretű. Mennyiségileg és minőségileg is gyarapodnak az ismeretek, növekszenek az egyes munkaterületekkel szemben támasztott követelmények, emelkedik a neurotikusok száma, a „mindenhez konyítók, de semmihez sem értők" népes tábora...

Csak a pedagógia megújulása enyhíti ezt a problémát. Olyan pedagógia, amely végre nem a lexikális ismeretátadásra koncentrálja erőit, hanem a képességek fejlesztésére; a természet, a mindig változó-fejlődő világ képei, színei, formái, szépségei iránt fogékony és kíváncsi, önálló, alkotó embereket akar nevelni.

Ehhez ad alapot, irányjelzőt a vizuális nevelés pedagógiájának most megjelent magyar — és világszerte figyelmet érdemlő — kitűnő elmélete.

Heimann Ildikó

borul Kelemen vállára

A VÁRATLAN VILÁGBAJNOK

A költő az örök érvényű latin meghatározás szerint: — poeta non fit, sed nascitur — nem lesz, hanem születik. A sportolókra napjaink egetverő vetélkedései közt ez az örök érvényű igazság éppen fordítva érvényes: a világbajnok nem születik, hanem lesz, bár azt a merész állítást minden bizonnyal tagadják a sport-élettan tudósai, akik szívesen beszélnek öröklött képességekről.

A legújabb és legfiatalabb magyar világbajnok, Kelemen Péter, az öttusa 1970. évi világbajnoka esetében bizonyos megalkuvásra kényszerülünk és annak a beható vizsgálatára szorítkozunk: milyen szerepet játszott a fiatal bajnok világraszóló eredményében a veleszületett képesség és a higgadt, felnőtt fejjel végzett és vállalt óriási munka, amelynek eredményeképpen Kelemen Péter a nyugat-németországi Warendorfban a bajnoki emelvény legfelső fokára állhatott, nyakában a világbajnoki aranyéremmel.

Abban a német kisvárosban, amelynek ódon falai közt az 1970. évi öttusa világbajnokságot megrendezték s mindenütt, ahol eddig Kelemen Péter versenybe lépett, hivatott szakértők és sportkedvelők egyaránt bizonyos kételkedéssel nézték a versenyző alakját, testi felépítését s úgy vélekedtek, hogy alkata szerint ez a szerény magatartású, inkább hallgatag, mint bőbeszédű fiatalember sokkal inkább birkózónak, nehéz dobóatlétának tűnik, mint öttusázónak, amely sportág összetett próbatételei sokkal több hajlékonyságot, rugalmasságot, fürgeséget és könnyedséget igényelnek, mint amennyit Kelemen Péter testi megjelenése ígér.

S valóban, a rendkívül széles, lendületesen lekerekített vállak, a csípő felé karcsúsodó „deltás" mellkas kissé szokatlan az öttusázók között. Mindez az úszó múlt emléke, amelyet Kelemen Péter a BVSC sportuszodájában szerzett évekig tartó következetes munkával. Gyerekfejjel lépett az úszók közé s kitűnt megfontolt szorgalmával, kitartásával, fáradságot nem ismerő törekvésével, amelyet azonban nem kísért igazi siker.

Kelemen Péter, az úszó, 1963-ig rótta a kilométereket az uszoda vizében, s bár jó úszónak számított, bírta a hajrákat szívvel és testi erővel, sehogysem sikerült önmagát felküzdenie az élvonalba. Ekkor — egyik napról a másikra — szakított azzal a tervével, hogy csak úszó legyen. Elhatározta, hogy összetett sportágban folytatja, nevezetesen az öttusá-

[illegible] amelyhez akkor mindössze annyi adott

tésszerűen, váratlan világbajnok, az utánpótlás egyik legnagyobb reménysége, aki természetesen ismét tagja volt az 1967-ben, Angliában redezett ifjúsági világbajnokságnak. A sportban azonban a szerencse is szerepet játszik s talán nagyobb szerepet, mint a pillanatnyi idegállapot, a kitartásnak és a küzdőképességnek az a rejtelmes összetevőkből alakult testi-lelki szövevénye, amely végül is dönt.

Az angliai ifjúsági világbajnokságon a sors és a szerencse úgy hozta magával, hogy a vívásban Kelemen Bakóval került szembe. A tét túlságosan nagy volt a két fiatal, a nemzetközi versenyek forró és idegölő légköréhez még kellőképpen hozzá nem edződött fiatal versenyző számára. Mind a ketten tudták, hogy vagy az egyéni, vagy a csapatbajnokságot megnyerhetik, keményen és hevesen vívtak egymás ellen, egy kitörésnél mind a ketten megsérültek.

Az összecsapás testi épségüket tekintve nem végződött komoly sérüléssel, de végzetesnek bizonyult a bajnokság sorsát illetően, a magyar junior válogatott mind az egyéni, mind a csapatbajnokságot elvesztette, egyúttal mind a két nagyra hivatott fiatal öttusázó, Kelemen és Bakó „kiöregedett" a junior kategóriából.

A warendorfi győztes

(MTI felv.)

Azután jött Budapest, a felnőtt világbajnokság, az első K[illegible]

korában már Magyarország kötött- és szabadfogású ifjúsági birkozóbajnoka.

— S ha Skultéty nem használja a „gyáva" szót?...

— Akkor engem az idén a kanadai Edmontonban nem várnak a repülőtéren a magyarok, akik annyian voltak, hogy olybá tűnt: nem Kanadába, hanem a Ferihegyre érkezem. Valami negyven, ötven autóval jöttek ki a magyar csapat elé, s akinek a kocsijába már nem jutott hazai sportoló, az esdekelni kezdett, hogy ha embert nem is, de legalább valakinek az egyik csomagját szállíthassák be a városba. Megindítóan megható volt a fogadtatásuk.

Varga János a Honvéd sportolója, a néphadsereg századosa, a kétszeres Európa- és kétszeres világbajnok ezután egy teljes pálya során bizonyított, hogy nem gyáva. Térdporcleválás után is versenyzett itthon és a világban tovább, igaz, hogy már nem szabadfogású, csak kötöttfogású birkózásban.

„Te, fiam, gyáva vagy?"... Skultéty Sándor bácsi kedves és konok korholó szavát, úgy látszik, egy életre megjegyezte. Törött bordával küzdött 1963-ban a svédországi Helsingborgban, a kötöttfogású világbajnokság döntőjében. Ellenfele — a világbajnoki címért küzdött vele —, a háromszoros világbajnok és olimpiai bajnok szovjet Karavajev lett, akinek szorításától összecsúsztak, egymásra szaladtak a bordái a jobb oldalon, s egyik borda vége el is tört. A „gyáva", az elszánt, az erős, a nem rettenő, törött bordával küzdött tovább, kifárasztotta ellenfelét és megnyerte — Skultéty Sándor hatalmas örömére — a kötöttfogású birkózás világbajnokságát.

A győzelem után elsőnek a „szovjet gyerek" gratulált neki:

— Ilyen akaraterőt még

M.D.V

Balogh Jenő festő.

A kiállításon didaktikus
rajzait mutatja be.

Domonkos Imre: A budapesti VI. kerületi ...
Művészet, 1967. szeptember. 42. lap.

1961 MÁJ 31.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Balogh Jenő

— **A Pécsi Városi Könyvtár** és a Szakszervezetek Megyei Tanácsa Központi Könyvtárának rendezésében május 31-én délután 5 órakor a pécsi, Színház téri Hírlajolvasóban kiállítás nyílik Balogh Jenő SZOT-díjas festőművész grafikáiból és Györgyey Zsuzsa kerámiáiból. Ünnepélyes megnyitót mond: Mendöl Zsuzsa művészettörténész. A kiállítás június 10-ig tekinthető meg.

— **Június 4-től** rendszeresen nyitva tart Szentlőrincen

nek ilyen vagy olyan formában lakásproblémája van. Száz lakást kellene építeni évente ahhoz, hogy tíz év alatt ez a gond megoldódjon. Az állami gazdaságok saját fejlesztési alapjukból 8—10 lakást tudnak

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1967 MÁJ 31

Balogh Jenő

Író-olvasó találkozók

A Pécsi Városi Könyvtár rendezésében tegnap este jólsikerült író-olvasó találkozók színhelye volt a Pécsi Bolyai János ifjúsági és a Kossuth Lajos utcai diákkönyvtár. Az előbbiben Bertha Bulcsu József Attila-díjas író találkozott a fiatalokkal, az utóbbiban Galambosi László költő első önálló verskötetéből és a még kiadatlan, de gondosan összeválogatott verseiből adott ízelítőt.

*

A Városi Könyvtár, az SZMT központi könyvtára és a Művelt Nép Könyvterjesztő Vállalat ma este hat órakor a Hírlapolvasóban rendez író-olvasó találkozót. Szöllősy Kálmán megnyitója után Moldova György SZOT-díjas író olvas fel, közreműködik Bálint András, Farkas Gabi, Holl István színművész. Előtte nyitják meg Balogh Jenő SZOT-díjas festőművész és Györgyey Zsuzsa keramikus művész kiállítását.

Dr. Borsos József délután négy órakor a Petőfi Könyvtárban találkozik az olvasókkal, Kende Sándor pedig Mecsekalján.

Kedden délután Galambosi László és Pál József költő vett részt a sörgyári találkozón.

*

A könyvhét vidéki megnyitóját Szentlőrincen szervezte meg a Megyei Könyvtár „Írók Baranyában" sorozata keretében. Erre az alkalomra meghívta Gergely Márta kétszeres József Attila-díjas írónőt. Az ünnepséget a moziban tartották meg, s a vendégeket meglepték azzal, hogy erre az alkalomra lehozták a Házasságból elégséges című, Gergely Márta: Szöszi című regényéből készült filmet.

Az írónő perceken belül meghódította közönségét közvetlen modorával, őszinte, emberi megnyilatkozásaival. A késő estébe nyúló beszélgetés után a tsz látta vendégül Gergely Mártát.

Belgrád:

9.40: Iskola-tv. 14.50: Iskola-tv. 17.05: Hírek. 17.10: Bábjáték. 17.25: Népszerű tudományos film. 17.55: Műsorismertetés. 18.00: Tv-újdonságok. 18.15: Ezer miért. 19.00: Nemzetközi színpad. 19.30: A Tv postája. 19.54: Jó éjszakát, gyerekek! 20.00: Tv-híradó. 20.30: Hirdetések. 20.37: Játékfilm. 22.07: Hirdetések. 22.17: Tv-híradó. 22.30: Az Európa Kupa labdarúgó mérkőzése. Közvetítés Nürnbergből, felvételről.

Időjárásjelentés

Várható időjárás szerda estig: változóan felhős idő, többfelé, elsősorban nyugaton zápores, zivatar. Mérsékelt délkeleti, déli szél. A zivatarok idején átmeneti szélerősödés. A hőmérséklet alakulásában lényeges változás nem lesz. Várható legalacsonyabb éjszakai hőmérséklet nyugaton 9—14, keleten 6—11 fok. Legmagasabb nappali hőmérséklet 18—23 fok között. A Balaton vizének hőmérséklete Siófoknál 11 órakor 18.3 fok volt.

Biztosít

hú szük

Könnyen nevelhe

kell fűtött helyisé

VASAROLJON
NAPOSCSIBÉT
JUNIUSBAN

!

3,50 f

CSAK EGY HÓ

Nagyüzemi és 50

megrendelés eset

lít

PÉCSI KELTETŐ (XAVÉR

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Balogh Jenő

1967 JUN 2

1967. JÚNIUS 2.

1021

Ünnepség a Hírlapolvasóban

A könyvhét alkalmával mindig megszaporodnak az irodalmi estek. Írók járják az országot, találkoznak az irodalmat kedvelő közönséggel, saját olvasóikkal. Ez természetes.

Néhol mégis hallani olyan véleményeket, hogy ez már sok, értelmetlen ilyen rendezvényekkel vesződni, mert nincs rá igény. Nem szeretnék most értékelésbe bonyolódni, csupán egy kellemesen eltöltött másfél órára hivatkozom.

A Hírlapolvasóban rendezte meg szerdán este az SZMT központi könyvtára és a Városi Könyvtár a könyvheti ünnepséget. Moldova György SZOT-díjas író részvételével. A kulturált környezet önmagában is hívogató, de biztosan tudom, hogy a mintegy százötven érdeklődőt más módon is megkérték, hogy tiszteljék meg a rendezvényt. A gondosság azután olyan érdekes és talán követésre méltó kezdeményezéssel párosult, hogy az irodalmi est előtt egy órával nyitotta meg Mendöl Zsuzsa művészettörténész Balogh Jenő SZOT-díjas festő és Györgyey Zsuzsa keramikus kiállítását. A társművészetek bekapcsolása még ünnepibb hangulatot teremtett.

A műsor frappáns, megkapó, élményt nyújtó. Egy rövid bevezető — Szőllősy Kálmán mondta — utána Farkas Gabi, Holl István és Bálint András, a Pécsi Nemzeti Színház három jeles művésze harmonikusan egybekapcsolódó, a műfajok változatosságát nyújtó műsort produkált. Ezután Moldova György beszélt önmagáról, életéről, műveiről, hányatott sorsáról, arról a temérdek küzdelemről, amely íróvá érlelte. „Eddig öt könyvem jelent meg, most készül a hatodik. Mégis úgy érzem, még a kezdet kezdetén tartok, az ezután következő művek döntik majd el, hogy tényleg író leszek-e." Nagy tetszéssel fogadták komlói élményét feldolgozó novellája felolvasását.

Mindössze ennyi történt. Semmi különös, semmi szenzációs. Csak a mai irodalom — a társművészetekkel egyetemben — találkozott az olvasókkal. Dolgozó emberek a róluk való művészekkel. Csak. Ez volt benne a szenzáció. Sok ilyen kellene.

(Bocz)

REK

rmen napja.
A nap kél: 3.50, nyugszik: .34 órakor. A hold kél: 1.26, ugszik: 13.40 órakor.

tályok érettségije

turát. Méghozzá a gimnázium, sőt, az ország gimnáziumainak történetében ez a legelső laboratóriumi érettségi. Ugyanis nemcsak asztalok, illetőleg padok mellett ülve, hanem külön egy fizikai és külön kémiai laboratóriumban is vizsgálják a diákok gyakorlati tudását. Végül még egy érdekesség: a villanyszerelő osztály gyakorlati érettségi tétele abból állt, hogy be kellett szerelnie egy KISZ-lakóházba a villanyt.

— **Csütörtökön kétnapos tanácskozás kezdődött Pécsett a** Tudomány és Technika Házában a szívet és légzési rendszert vizsgáló módszerekről és készülékekről. Az emberi érzékszerveknél százszor-ezerszer érzékenyebb műszerek precizitásukkal az eddiginél jóval pontosabb diagnózishoz segíthetik a gyógyító-kutató orvost. A tanácskozás témakörében szerepel a hazai gyártmányú sokcsatornás digitalis analizátorok felhasználásában szerzett tapasztalatok ismertetése.

— **Ajándékkönyv.** Nyolcvan könyvet ajándékozott a Megyei Könyvterjesztő Vállalat a szalántai könyvtárnak. A könyvekből juttattak a németi, bostai és szilvási könyvtáraknak is.

— **Új autóbuszokat kapott Pécs.** Június 1-én öt új Metro Ikarusz 66-os autóbusz érkezett Pécsre a 12. sz. Autóközlekedési Vállalathoz a budapesti Ikarusz Karosszéria és Járműgyártól. Az új autóbuszokat a távolsági és a különjáratokra állítják be.

— **Nylon harisnya,** varrás nélküli 24.80 forint, női kötény 26.30 forintért a Leértékelt Áruk Sallai úti boltjában. (x)

— **Autókirándulás** szombaton délután a Gemenci Rezervátumba. A Magyar Autóklub pécsi csoportja folyó hó 3-án, szombaton 13 órakor gépkocsitúrát indít az európai hírű rezervátumba. A gépkocsival tervezett túra egyrészét (Keselyűtől Gemencig) kisvasúttal teszik meg az utasok. Részvételi díj 15 forint, amelyben az idegenvezetés és a kisvasút költsége szerepel. Jelentkezés a klubirodában, Széchenyi tér 1. (telefon: 36-01).

— **Új fodrászüzletek.** A Baranya megyei Fodrászipari Ktsz Kétújfaluban férfi és női fodrászüzletet nyit a héten. Dunaszekcsőn pedig

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1971 MÁJ 26
KÖZNEVELÉS

Balogh Jenő
1021

KIÁLLÍTÁSOK

Hatodik kerületi rajztanárok

A Hazafias Népfront VI. kerületi klubhelyisége nem a legalkalmasabb hely — világítása és berendezése, s nem utolsósorban eldugottsága miatt — kiállítások rendezéséhez. Mégis jó, hogy immár egy év óta rendszeresen megnyílik itt egy-egy kiállítás. Legutóbb a VI. kerületi rajztanároké. Szám szerint 16 művész (*Balogh Jenő, Csernó Judit, Gerzson Pálné, Gopcsa Panka, Gyapay Kovács Béla, Illés Árpád, Jéky Anna, Juhász Erika, S. Király Erzsébet, Kós Andrea, Lorberer Anna, Maszny ik Iván, Mongyi Gyuláné, Sárkány Lóránd, Xantus Gyula*) húsz munkáját állították ki.

A kiállítás bevezetőjében ezeket a szerény és rokonszenves sorokat olvashatják a látogatók: A művészeti neveléssel foglalkozó kerületi művészek dokumentálni kívánják, hogy a társadalom művészeti nevelése az alkotómunka és a nevelés egységében valósítható meg.

A kiállított munkák nem adhatnak csekély számuk miatt még csak megközelítő képet sem a kiállítókról, s törekvéseikről. Néhányat mégis hadd idézzünk: a kis kollekcióban is figyelemre méltó Kós Andrea *Fehér falak* című, Xantus Gyula *Szomjúság* című, Lorberer Anna *Hajnalban* című, Jáky Anna *Dunai fény* című munkája.

Legközelebb *Tóth Menyhért* festőművész önálló kiállítását mutatják be a Népfront kerületi helyiségében. (Budapest, VI. ker., Népköztársaság útja 94.)

A Fáklya klub kiállítói

Egy kiállításról is lehetetlen néhány sorban minden fontosat elmondani, hát még háromról! S a Pedagógusok Fáklya klubjában három kiállítás volt látható május 20-ig.

Bontáné, Bencze Lilla fémzománcokat állított ki. A Kaffka gimnázium művészettörténet- és rajztanára sok meglepőt produkált már eddig is ezzel a több ezer éves műfajjal. Kisméretű munkái közül nem egy monumentálisnak hat, első kísérletei a tiszta színű és finom vonalú ikonművészetet idézik, legújabb alkotásai a régi, s megújuló műfaj korlátlannak tűnő lehetőségeit jelzik.

A *Harcosok*, a *Halak* dekoratív formái után *A veszély* című — mely a készen kapott élet veszélyeire, a technika és az ember változó viszonyaira, s az erők eltolódására utal — mondandójának egyértelműségével jelzi: díszítőművészet helyett polemizáló, magas rangú művészetet lehet produkálni e műfajban is.

Moletz Kass Judit képei életéről beszélnek: a főiskola elvégzése után a család kötötte le egy évtizedig minden energiáját, s csak az utóbbi években nyúlhatott ismét festékeihez. S mert a gyerekek nevelése közben meg kellett tanulnia a minél pontosabb fogalmazást, első képeit is ez a szigorú körülhatároltság jellemzi. Hosszú ideig kizárólag akvarellel dolgozott, s a „tájban" festett, ezért munkái nagyrészt naturális hatást mutatnak. Az utóbbi időben kezd eljutni az absztrakcióhoz, ezt jelzi kiállításának legsikerültebb képe: a *Fa*. A fa, mely vörös, és vörös körülötte a föld is, sárga fölötte az ég, talán — kicsit rendhagyóan — az *Önarckép* vagy a *Sorsom* címet is kaphatta volna. A vidám színek és a mögöttük levő kevésbé vidám mondandó arra utal, hogy a művész eddigi nehézségei képeiben gyümölcsözni fognak.

D. Kuczora Erzsébet élete sem volt gondtalanabb, s képei mégis derűsek, égboltjain nincsenek felhők, még az *Este* című festménye is fátyolkönnyű, derűs estét idéz. Biológia- és rajzszakos tanár, azt mondja, szereti az életet, a fényt, a színeket. Az embereket különkülön nem tudja ilyen egyértelműen elfogadni és szeretni, s optimizmusa is inkább amolyan csakazértis-optimizmus. Képeinek elvontsága ezért tűnik hiányosnak.

Végül csak annyit: hittel reméljük, mindhármukkal találkozunk későbbi önálló kiállításaikon is.

Szántó Gábor

ban kevés védelmet nyújtott számára a társadalom, a szétzüllő család, amikor pedig a legnagyobb szüksége lett volna a szeretetre, a jóságra. E kötetével túl is jutott ezen, s tisztán rajzolódik ki előttünk a felnőtt ember. Oly erővel mutatja meg önmagát, hogy igazában, tiszta érzéseiben, szép szándékában hinnünk kell. *(Magvető, 1966.)*

F. G.

Könyvhét az iskolában

Ebben az évben is május 27-től június 4-ig tart az ünnepi könyvhét. Íróküldöttségek látogatnak a megyékbe, városokba. Írók, kritikusok, irodalomtörténészek tanácskoznak irodalmunk időszerű kérdéseiről. Kiállítások, író-olvasó találkozók, ismeretterjesztő előadások élénkítik az ünnepi programot.

A könyvhét az iskolákban is új lehetőségeket ad a betű varázsának növelésére, a könyv szeretetének elmélyítésére. Az osztályfőnökök, a szaktanárok irodalom

és osz
könyv
kezne
vagy ötletes irodalmi [illegible],
író-diák találkozókat szerveznek.

Ebben az évben is számos újdonsággal, kedvezménnyel lepi meg az olvasókat a könyvhét. Négy kiadványt: *József Attila* összes verseit, az 1966. évi legszebb magyar verseket és elbeszéléseket tartalmazó antológiákat, egy szovjet novellaválogatást 50%-os árengedménnyel hoznak forgalomba. Újdonság lesz a *Minerva Zsebkönyvek* első kötete és az új formában megjelenő *Olcsó Könyvtár* sorozata.

A könyvhétre megjelenő 61 mű között találjuk *Arany János, Vajda János* összes költeményeit, *Darvas József* és *Tamási Áron* több művét. A mai magyar szépirodalmat a *Körkép 1967.* és a *Szép versek 1966.* reprezentálja. A külföldi irodalomból *Ketten a lámpa alatt* című szovjet novellás-kötet és a *Mai osztrák elbeszélők,* a hazai tudományos és ismeretterjesztő irodalomból *Arcképek a magyar szocialista irodalomból,* Erősze László *Kodály Zoltánja* és a *Művészeti lexikon* tarthat nagy érdeklődésre számot.

R.

Új lehetőségek!

Középiskolai KISZ-alapszervezeteknek!
Úttörő csapatoknak!

Az Express Ifjúsági és Diák Utazási Iroda
május, június és szeptember hónapokban
rendelkezésre bocsátja
a verőcei
és **balatonföldvári**
Nemzetközi Üdülőtelepeit.
Mindkét üdülőtelep a pihenési, strandolási lehetőségeken kívül sport, kulturális és turisztikai adottságokkal rendelkezik.

Verőcéről:
Csillagtúrázás Visegrádra—Esztergomba hajóval,
a Börzsöny legszebb kiránduló helyeire kisvasúttal.

Balatonföldvárról:
hajókirándulás Balatonfüredre, Tihanyba.

Az úttörők kísérő pedagógusokkal, a középiskolások kísérő tanár nélkül is jelentkezhetnek. A kísérők létszáma a csoportok 10 százaléka lehet, részükre az elátás és a szállás azonos az úttörők díjtételével.
4 ágyas kényelmes faházak!
Hideg-melegvíz!
Kedvezményes árak!
Napi háromszori étkezés szállással:
Középiskolásoknak: 46,— Ft
Úttörőknek: 36,— Ft
Jelentkezés:
Express, Budapest, V. Szabadság tér 16. Tel: 317—772
Valamint a KISZ megyei bizottságok mellett működő Express kirendeltségeinél.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Szocialista Művészetért

1966 NOV.

1021

Könyvjelző

BALOGH JENŐ és **PAÁL ÁKOS: Rajz és műalkotások elemzése** (Tankönyvkiadó) — Egy eddig még nem volt tartalmú és ritka szépen kivitelezett „kísérleti tankönyv" látott napvilágot 46 ezer példányban a két, rajzpedagógiában ismert nevű, áldozatos és a szakma igazságain elmélyülten gondolkodó művészpedagógus tollából és műtermében. Mondják, a 46 ezer kötet már nem kapható, és az iskolák sem tudták igényeiket kielégíteni, mondják: sajtó alatt van a második kiadás is. Mi a kötet varázsának a titka? Logikusan és világosan akarják a szerzők a növendékeket és a rajzkultúra iránt érdeklődőket tovább vezetni a látás „tudományában", és rajzoló készségüket kifejleszteni a valóság értelmes újraformálásához. Csak a címeket említjük meg, hogyan építik fel a rajzkultúra terrénumát (igaz: kissé túlkomor nyelven); ide írjuk a „feladatsorokat": A forma, ahogyan látjuk, ... ahogyan értelmezzük, ... a forma elvont ábrázolása, ... a forma mozgása, ... a tárgy mint forma, ... a forma burka, ... a forma analízise és szintézise, ... a természeti tárgy mint forma, ... a síkforma ... A kötet második fele a műszaki ábrázolás kérdéseinek alapismereteibe kalauzol el. Számtalan — Balogh Jenő készítette — fekete-fehér és színes ábra, valamint Végvári Lajos művészettörténeti válogatása a képzőművészeti kultúra különösen a felnőtteknek szóló kalauzává teszik ezt a könyvet. Úgy látszik: ezt a kötetet nemigen kell ajánlanunk.

DANKÓ IMRE (szerk.): A Janus Pannonius Múzeum évkönyve 1965. — E 352 nagyalakú lapból álló, múzeumi tanulmányokat, publikációkat tartalmazó kötet számos művészeti vonatkozású dolgozatot, adatközlést is közre ad. E helyen elemzés helyett csupán csak szeretnők felhívni a figyelmet néhány itt megjelent írásműre. Igen érdekes dolgozat például „Az ex librisek története Pécsett" című. Dankó Imre avatott ismeretterjesztő módján elemezte Gyenes Tamásnak, a pécsváradi születésű szobrászművésznek Pécsett tavaly bemutatott alkotásait, ugyanő írt a múzeum vándorkiállításairól, a tormási falumúzeumról. Igen értékes irodalomtörténeti vonatkozású tanulmányok is lelhetők a szép, gondos kiadványban. Ám egy lényeges dolgot meg kell jegyeznünk: az egész tanulmánykötet mindössze 400 példányban nyomatott ki, gondolhatni: mily drága lehet egy-egy kötet. És könyvárusi forgalomba nem került belőle egy fia sem. Vajon az érdeklődő szakemberek és a művelt olvasók hogyan juthatnak hozzá ezekhez a közleményekhez? Érdemes lenne elgondolkodni ezen az illetékeseknek.

EPERJESSY KÁLMÁN: A magyar falu története (Gondolat, Stúdium könyvek 58.) — A magyar helytörténeti kutatás érdemes mestere, akinek már 1940-ben megjelent egy kisebb tanulmánya a magyar falu településtörténetéről, s akiről illő dolog azt is tudni, hogy József Attila makói osztályfőnöke volt, később pedig a szegedi tanárképző főiskola igazgatója és történeti tanszékvezetője, — ezúttal összefoglalja a helytörténeti kutatómunka eddigi ismereteit a falutörténetre vonatkozóan, mesterien közkincsé tévén eközben a történetírás legfrissebb megállapításait is. A kötet kézikönyv, tájékoztató kíván lenni a minden községben városban, nagyobb üzemben munkálkodó helytörténeti kutatók kezében. Mint ilyen, a lexikonok precizitásával és objektivitásával, tömör mondatokba sűríti össze a magyar falu kialakulása okait, a parasztság történetének, településrendszerének, gazdálkodásának, a falu iparának és kereskedelmének, társadalmi életének, hagyományainak és szellemi életének leglényegesebb ismeretanyagát. Ugyan akkor értékes és jól használható nézőpontokat is nyújt a felszabadulá utáni két évtized szocialista falufejlődésének tudományos, időtálló me rajzolásához. Nemcsak jó eligazítás, de nagyon szellemes, olvasmány ismeretközlés is. Művészemberek is igaz gyönyörűséget találnak olv takor. **(DVI)**

harcával megszerezte azt. Kizárólt
gazdasági bázisért, — s megteremte
ellenséggel, szembenállt számtalan
sokkal, elmaradottsággal, butasággal
val. Most: ugyanezt teszi a mindenn
delmét nemcsak egy ország figyeli,
a világ összes kommunista pártja, a
küzdelme egy, a már mindig sokaso
és meg kell változtatni a világot! Le
mány és technika vívmányait az ember szolgálatába állítani.

Ma még — sajnos egyre fogyatkozva — a párt soraiban vannak azok, akik a küzdelmet elkezdték, az üldözöttség, nem egyszer a megvetettség körülményei közöit, akiket az embertelenségből mindig csak eszményeik emeltek föl. A párt soraiban vannak ma még azok közül is, akik mélyen átérezve magyarságuk, népük iránt érzett felelősségüket: tudták, hogy más népek elnyomása árán nem létezhet felszabadulás. Készek voltak a harcra, Spanyolországban, Franciaországban, Görögországban, a régi Oroszországban. Itt vannak azok, akik két ellenforradalmat harcoltak végig. Azok is, akik már csak szellemükkel és akaratukkal vannak velünk. S velük: a szocializmus hétköznapjainak építői. Ezerféle érzés és élmény köti össze őket! S itt vannak a még közönyösek. A harc azért folyik, hogy közülük is minél többen lépjenek a sorba. A szívek és agyak meghódításáért küzd a szocialista szellemiségű művészet is.

A szocializmus teljes felépítésének útján mind több legyen a tudatos ember, ez a felemelő célja ennek a művészetnek. S a legtöbb, amit mi tehetünk, hogy továbbra is és még több energiával küzdünk azért, hogy e művészet számára mind jobb alkotói körülményeket teremtsünk. A művészek és művészeti dolgozók pártkongresszust köszöntő tetteihez ennyi, amit hozzáfűzhetünk.

Köszöntjük a pártkongresszust, amelynek eseménye önmagában is kifejezi: az igazi szabadság nagy felelősség! S minél több ember válik a vezető erő mellett a felelősség tudatos hordozójává, a történelmi úton —, annál közelebb a cél.

A kongresszus pártunknak, dolgozó népünk útmutatójának tanácskozása arról, hogyan lépjünk tovább. Lehetőleg nem nagy 'cerülőkkel, nem meglepő fordulatokkal —, amennyiben rajtunk ll —, minél kevesebb veszteséggel és minél több eredménnyel. tanácskozás munkáját az elhatározáson alapuló tettek köve-'c. E tettekben tárgyiasul az eszmény, a szocialista gondolat.

E gondolat jegyében köszöntjük pártunk IX. kongresszusát.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MUNKA

1021 Balogh Jenő

A képzőművészet pedagógusa

LÁTOGATÓBAN A SZOT-DÍJAS BALOGH JENŐNÉL

1967-ben tüntették ki SZOT-díjjal Balogh Jenő festőművészt a Képzőművészeti Főiskola tanszékvezető tanárát. A díjat „a képzőművészeti és látáskultúra fejlesztése érdekében végzett munkájáért, valamint társadalmi tevékenységéért" kapta.

Ötvenhárom éves. A munka, a művészi alkotás és a tanítás lázában él. Besztercebányán született, s már kiskorában Pestre került. Asztalosnak tanult, de törhetetlen akarattal eljutott a Képzőművészeti Főiskolára. Hallatlan nehézségek árán tanult; éjszakánként statisztált, alkalmi szellemi és fizikai munkákat vállalt. Tanárai a fiatal művésznemzedék nagy reménységét látták meg benne; amikor 1939-ben végzett, megkapta a Balló Ede ösztöndíjat és még abban az évben Európa nagy részét beutazta. Nem hasznosíthatta tanulmányútja eredményeit művészetében — közbeszólt a háború. Kétévi katonáskodás, majd rajztanítás a legkülönbözőbb iskolákban, végül front és hadifogság — ezzel teltek fiatal évei. Visszatérése után, 1948-tól ismét iskolai rajztanítással foglalkozott.

— *Egyre jobban megéreztem, mit jelent látáskultúrára, a képzőművészet értő szeretetére nevelni a fiatal nemzedéket. Így lett a foglalkozásból lassanként hivatás* — vallja magáról.

Rövidesen a Neveléstudományi Intézet tudományos főmunkatársa lesz, esztétikai neveléssel foglalkozik; majd a minisztérium pedagógusképző főosztályára kerül, s kidolgozza egy hatékonyabb rajzoktatás tervének körvonalait. A Képzőművészeti Főiskolára 1953-ban nevezték ki tanárnak, s azóta a pedagógiai tanszék vezetője.

Munkásságáról a másfél évtizeden át nevelt művész-nemzedékek és pedagógiai művei tanúskodnak. *A rajztanítás elvi alapjai* című könyve elméleti alapvetés, első kísérlet a képzőművészeti nevelés marxista módszertanának kidolgozására. Ő szerkesztette s részben írta a tanítóképzőknek szánt *Rajzolás és festés* című tankönyvet. Ugyancsak e célra készült Winkler László Képzőművészeti alkotások című Balogh Jenő által szerkesztett könyve, amely annakidején élénk vitára adott alkalmat. Az utóbbi tíz évben számos cikke, népszerű tanulmánya jelent meg a sajtóban, a vizuális pszichológia és pedagógia tárgyköréből. Legutóbbi munkája a *Rajz- és műalkotások elemzése a gimnáziumok I. osztálya számára* című tankönyv, most jelent meg harmadik kiadásban, összesen immár százezer példányban. Ez a kísérleti tankönyv az iskolareform alapján megkezdett, újszerű középiskolai rajzoktatás alapja.

— Milyen művei jelennek meg a közeljövőben?

— *Most van sajtó alatt a Vizuális nevelés pedagógiája című tudományos szakmunka első kötete, amelyet én írtam — és illusztráltam is, mint általában valamennyi munkámat. Ez az újfajta rajzoktatás módszertanát fejti ki. Jelenleg új munkán dolgozom, amelynek tárgya — esetleg címe is— „A képalkotó ember" lesz. A látáskultúrát, a helyes képzőművészeti szemléletet akarom ezzel fejleszteni. Tervezem továbbá olyan album összeállítását, amelyet talán leginkább sajátos ars poeticámnak nevezhetnék: a korszerű természettudományos szemléletet akarom benne összhangba hozni az esztétikai szemlélettel. Aktív közönséget szeretnék nevelni a képzőművészetnek, amely vizuálisan ismeri és élvezi a művészetet. Készülök végül egy kultúrtörténeti munka megírására, amely bemutatná, kik és hogyan tanították az embereket látni a történelem folyamán, amíg mai vizuális világképünk kialakult. Meggyőződésem, hogy a helyes látás önismeretre nevel, így látni pedig elsősorban a művészet tanít, mint ahogyan nyelvünket is az irodalom, a szó művészete pallérozza.*

— Ilyen teoretikus tevékenység közben, hogyan nyilatkozik meg a festőművész? — kérdezem. Elmosolyodik.

— *Úgy látszik, nem értettük meg egymást eléggé. Mint mondottam, könyveimet magam illusztrálom, sőt, tipografizálom. Sokkal nagyobb közönséget jelent ez, mint egy-egy tárlat. Egyébként a legtöbb hazai kiállításon szerepelek, legutóbb az egri országos akvarellkiállításon láthatták néhány új kompozíciómat. De visszatérve a tankönyvekre: nálam nem a rajz illusztrálja a szöveget, hanem a szöveg a rajzot; a hangsúly az utóbbin van.*

Sokrétű társadalmi tevékenységéről megtudjuk: tagja a Művészeti Szakszervezetek Szövetsége központi vezetőségének és elnökségének, valamint az Országos Népművelési Tanácsnak. A Magyar Pedagógusok Társaságában a vizuális művelődési szakosztály elnöke. Szoros a kapcsolata az üzemekkel, így az Atrával, az Óbudai Hajógyárral. Most ismerkedik lakóhelye, Újpest üzemeinek dolgozóival is. A munkásosztály képzőművészeti szemléletének megismerésére végez felméréseket a Fővárosi Művelődési Ház megbízásából. Sokáig — hetenként egyszer, saját költségén — egy kiskunlacházai katonai egységhez is eljárt, hogy a fiatal honvédtisztek képzőművészeti ízlését fejlessze.

— *Az ilyesfajta népművelő munka nagy lehetőségeit egyébként a hadifogságban ismertem fel* — mondja —, *ahol színházat, hangversenyeket és ismeretterjesztő előadásokat szerveztem.*

Ugyanígy társadalmi munkában patronálja Hajdu-Bihar megye tanyai iskoláit; sajátos módszertanát is ott próbálták ki, s az — a tapasztalatok szerint — bevált.

Beszélgetésünk végén Balogh Jenő így foglalja össze művészetpedagógiai elméletét:

— *Az emberek általában „vakon", meggyőződés nélkül hisznek látásukban — s éppen e látás hagyja őket a leggyakrabban cserben. Bebizonyítható, hogy ha százan néznek egy dolgot, vagy tárgyat, mindenki másként látja. Szerintem, aki megtanult helyesen látni, az már rajzolni is tud, nincs „botkéz" és egyéb ilyesmi, mindenki megtanulhat rajzolni, vagyis gondolatait vizuálisan közölni. Ezt mai, vagy már végzett gimnazisták ezreivel tudom igazolni, kísérleti iskolám, a Radnóti Miklós gimnázium eredményeivel a rajztanításban! Aki látni tud, rajzolni is tud — s innen már egyenes út vezet a helyes képzőművészeti szemlélet, a művészetek befogadása, szeretete felé. Mit kezdene a természettudomány az érzelmekkel, az embert értő benyomásokkal, a közérzetet befolyásoló tényezőkkel? Művészet nélkül nincs teljes ember, nincs harmonikus fejlődés! Nem szabad megfeledkezni a tudomány, a technika és a művészet hármas egységéről, amelyet a marxizmus klasszikusai már kifejtettek. Ez a meggyőződés vezet engem is. Voltaképpen nem a művészetet istápolom, hanem annak az embernek az egyensúlyát féltem, akire az ideggyógyász azt mondja, hogy denaturálódik, a filozófus azt, hogy elidegenedik, — s akit a technikai civilizáció csak kényelmessé tesz, de nem boldoggá. Ezt az egyensúlyt csak a látáskultúra, a művészet-értő élvezése adhatja meg.*

G. SZABÓ LÁSZLÓ

A szocialista brigádok művelődése

HOGYAN SZERVEZZÜNK SZELLEMI VETÉLKEDŐT?

Szolnokon rendezték meg négy megye MEDOSZ szocialista brigádjainak szellemi vetélkedőjét

ÁLLAMI GAZDASÁGOKBAN, gépjavító vállalatoknál, erdőgazdaságokban, vízügyi igazgatóságoknál 3467 brigád 40 568 tagja versenyez a szocialista címért. A nagy társadalmi és egyéni jelentőségű brigádvállalások teljesítését közismert hiányosságok hátráltatják. A szocialista erkölcs és a művelődés fejlesztése legtöbbször csak úgy általánosságban szerepel a vállalásokban. Rendszeres értékelésekről is alig beszélhetünk, a brigádnaplók nem tükrözik kellően a kulturális vállalásokat.

A Bács, Szolnok, Csongrád és Fejér megyei példák viszont azt mutatják, hogy a szellemi vetélkedők tömegérdeklődést teremtenek, szórakoztatnak kiegészítő műsoraikkal is. Felhasználhatók alkalmi feladatok megoldására, például a hármas évfordulók megünneplésére. Beilleszthetők szakszervezeti szerveink folyamatos nevelőmunkájába, az ismeretterjesztő tevékenységbe, az olvastatásba, a színház, múzeum látogatási propagandába, stb.

A SZELLEMI VETÉLKEDŐK a kulturális vállalások teljesítésének kontrolljai és elmélyítésének eszközei is az üzemi közvélemény nyilvánossága előtt.

Ha elismerjük e kulturálódási forma eredményeit és nagy lehetőségeit, akkor további tökéletesítésére is gondolnunk kell. Az eddigi tapasztalatok nagyobb tervszerűségre figyelmeztetnek. A kérdéscsoportokat úgy tudjuk jól összeállítani, ha figyelünk arra, hogy a vetélkedők nagy tömegekkel vannak kapcsolatban. Nem célszerű, hogy a versenyzők képzettségi színvonalában nagy különbség legyen. Szakmai, technikai vonatkozásban lehetőleg azonos foglalkozásúak mérjék össze tudásukat. Ezt az alapelvet a megyei versenyeken, a megyék közti vetélkedőkön is érdemes figyelembe venni. Ne keljünk versenyre a televízió vetélkedőivel, de teremtsünk optimális anyagi feltételeket a legjobbak elismeréséhez.

GONDOSAN VÁLASSZUK MEG a játékvezetőket, az asszisztenseket, a zsüri tagjait. A rendezvény-forgatókönyvekben a kiegészítő műsorokról is szóljunk. A dia- és játékfilmek, irodalmi műsorok, képek, ábrák, zenekari produkciók felhasználását fejlesszük olyan színvonalúvá, hogy lehetőleg kiszorítsák vagy csökkentsék a hivatásos művészek költséges foglalkoztatását. Az öntevékeny művészeti együttesek foglalkoztatásáról gondoskodjunk elsősorban.

Közismert a vetélkedők levelező formája, a rendezvény jellegű vetélkedők mégis célszerűbbek, hiszen ezek feltételei rendszerint biztosítottak a klubokban és a munkásszállásokon. A vetélkedő brigádok, brigádtagok felkészülését segítik az irodalomjegyzékek és biztosítják, hogy a különböző szinteken rendezett vetélkedőkön a résztvevők azonos feltételek között készülhessenek föl, tehát a segédanyagokról se feledkezzünk meg.

Legyen nyoma a felkészülés módszereinek és a vetélkedők lebonyolításának a brigádnaplókban, mert ezáltal a tapasztalatok további felhasználására és a vállalások ellenőrzésére adunk lehetőséget.

BATORI SÁNDOR

Eredményhirdetés után

DR. DEVICS JÓZSEF–DR. VALACH IMRE

A műszaki fejlesztés lehetőségei az új gazdasági mechanizmusban

Az utóbbi években nyilvánvalóvá vált, hogy sok területen elmaradtak a technikai forradalom vívmányainak felhasználásában. A felszabadulás után a mennyiségi növekedés, az igények mennyiségi kielégítése volt a fő cél. Ma már viszont a műszaki színvonal emelése került előtérbe. Ezért lett az új gazdasági mechanizmus alapproblémája a műszaki fejlesztés. A kiadvány hasznosságát a társadalmi szükséglet igazolja. Tárgyalja a műszaki fejlesztés irányítását, az ipari vállalatok önállóságának szerepét, a finanszírozás formáit és módszereit, a korszerű technológia megvalósításának feltételeit, a vállalati érdekeltségi viszonyokat a műszaki fejlesztésben.

Második részében a nemzetközi együttműködés nagy jelentőségéről olvashatunk, miért szükségszerű a nemzetközi műszaki-tudományos együttműködés a szocialista, a tőkés és a fejlődő országokkal egyaránt.

(Kossuth)

Balogh Jenő"

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296 188-307

1964 MÁR

SZOC. MŰVÉSZETÉRT

1021

Balogh Jenő rajza

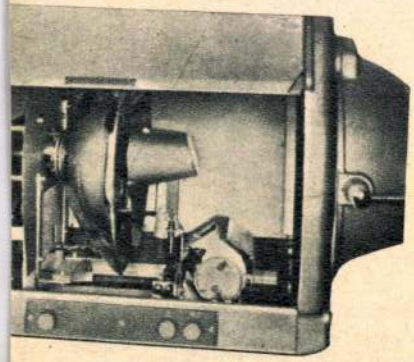

2. ábra

enonlámpák

xenonos filmszínház közül a xenonlámpa esetleges felrobbanása miatt komolyabb baleset eddig nem történt.

Biztonsági előírások:

1. A xenonlámpát védőburkolatban szállítják, és ezt eltávolítani csak a lámpa behelyezése és a hozzávezető kábelek bekötése után szabad.

2. A vetítőgépkezelő, vagy a beállítást végző műszerésznek csak védőálarc és védőkesztyű felvétele után szabad a lámpaházat —

Tapasztalatcsere

MI ÍGY SZERVEZÜNK

Szervező munkánkat közönségszervezők beállításával kezdtük el. Négy szervezőnk van, velünk, a mozi dolgozóival együtt kilencen vagyunk. Egy telt ház jegyeit elosztottam kilenc felé. Előjegyzés formájában árusítottuk. Például Belorai Éva kapott összesen 16 db jegyet. Az A és A/K filmek előadására külön szervezőnapot tartunk. Mindannyian kimegyünk felosztott területünkre: piacra, boltokba, minden olyan helyre, ahol több emberrel találkozunk. Személyesen hívogatunk a film megtekintésére. Felírjuk a nevét és hogy milyen helyárú jegyet kér, kifizeti és névre szólóan az illető megkapja a kívánt előadásra a jegyet a pénztárban. Az így szervezett jegyekről kimutatást vezetek, személyenként ki mennyi jegyet adott el. A KISZ és a többi tömegszervezettel jó a kapcsolatunk. A Haladás Tsz-től kapjuk a legtöbb segítséget, 1962-ben elsőizben ők vettek bérletet 80 személy részére heti egy filmre. Ezt is így csináltuk: elbeszélgettünk a tsz vezetőségével és a tagsággal, eleinte igen nehezen ment, de később megszerették és jól bevált a módszer. 1963. II. felében a bérletek száma 80-ról 100-ra emelkedett hetenként, de egész évre már. A múlt év negyedik negyedévében sikerült a Köztársaság Tsz-nél is 50 darab bérletet eladni. Hetenként egy alkalommal személyesen kimentem a tagsághoz, majd három-négyen beszélgettünk a termelőszövetkezet vezetőivel, míg elértük ezt. Rendszeresen eljártam a párttitkárhoz, a tanácselnökhöz és mint művelődési állandó bizottsági tag több tanácsülésen is felvettem a filmnézés fontosságát. Ilyen sok utánjárással sikerült meggyőzni a vezető elvtársakat. A tanácsülés foglalkozott mozink helyzetével és látogatottságával. Január 2-án

Balogh Jenő

Kitüntetés

A Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa *Balogh Jenő* festőművésznek, a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanszékvezető egyetemi tanárának, a *Szocialista Magyarországért Érdemrend* kitüntetést adományozta kimagasló munkássága elismeréseként, 70. születésnapja alkalmából.

Új Szó, 1985. 10. 12.

M.D.K.

Balogh Jenő
grafikus

Részt vett a Nagymaros-i
táborban.

Fáthy János: Nagymaros 66.
Művészet, 1967. február – 44 kép.

MDK.

Balogh Jenő

Nagymaros 66 -kiállitás meghivója

Balogh Jenő

MDK

Férfi és nő, repr.

Mücsarnok 1937 Képzőm. Főisk. Kiáll.

Balogh Jenő festőművész

KITÜNTETÉS. Az Elnöki Tanács Balogh Jenő festőművésznek, a Magyar Képzőművészeti Főiskola tanszékvezető egyetemi tanárának, a Szocialista Magyarországért Érdemrendet adományozta kimagasló munkássága elismeréseként, 70. születésnapja alkalmából.

Népszabadság, 1985. IV. 12.

/ 1021
1967 SZEP

KÖNYVTÁROS

TIZENHETEDIK ÉVFOLYAM/1967 SZEPTEMBER

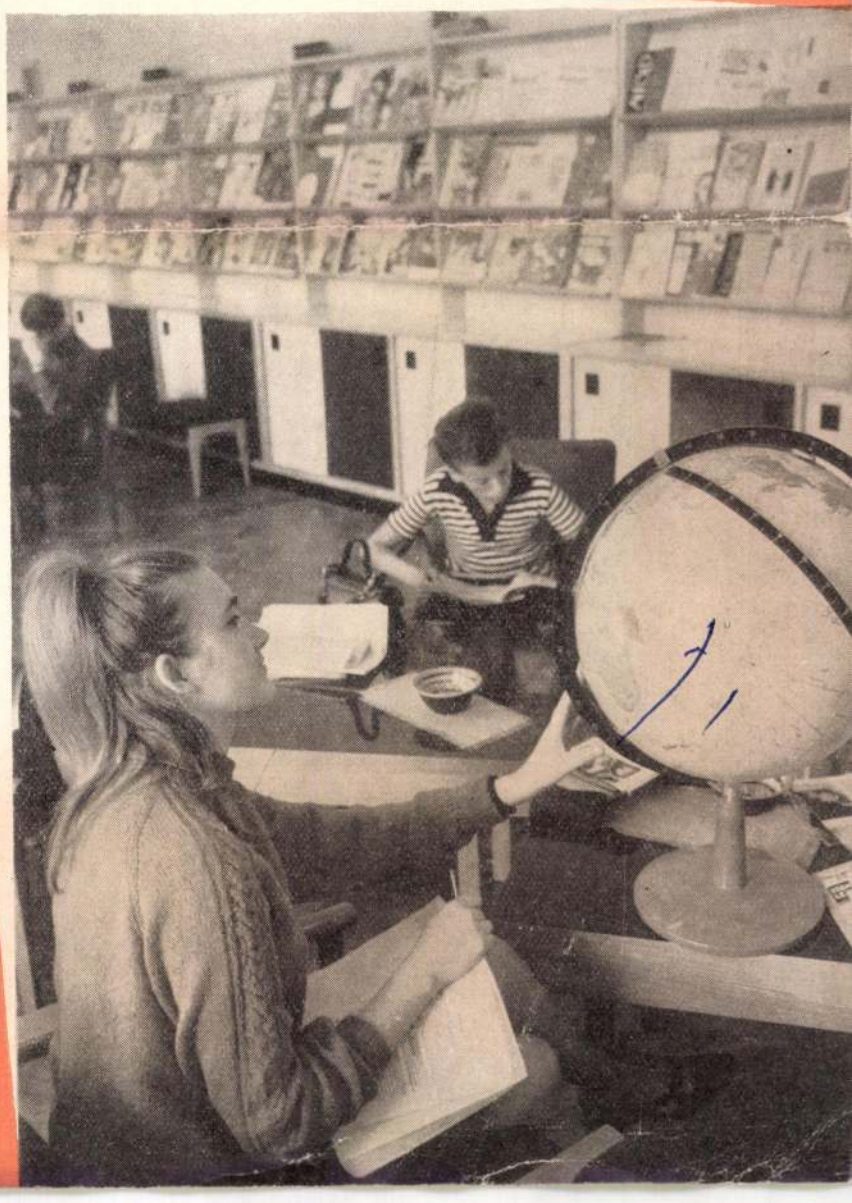

9

Az új pécsi hírlapolvasó. Cikkünket lásd az 533. oldalon (MTI Fotó — Bajkor József felv.)

Bemutatjuk a pécsi hírlapolvasót

Április 4-én, a pécsi könyvtárak összefogásából megszületett az ország legnagyobb alapterületű hírlapolvasója, amely a városközpontban levő szakszervezeti székházban, az SZMT központi könyvtár intézményeként működik.

Alapterülete 160 m², az állandó férőhelyek száma 72, de rendezvények alkalmával akár 250—300 fő is elfér benne, mivel az olvasóterem könnyen mozgatható paravánfallal szűkíthető, bővíthető. A paravánfal egyúttal folyóirattartó, sőt kiállítási tablónak is megfelel. A rendkívül jó adottságú termet a fautánzatú színes lemezből készült egyedi bútordarabok teszik hangulatossá.

A folyóirat-állományt az alább felsorolt könyvtárak adták össze:

Egyetemi könyvtár	22	1492 Ft
Megyei könyvtár	9	2117 Ft
Szakszervezeti könyvtár	153	27 998,30 Ft
Városi könyvtár	78	12 315,40 Ft
Dunántúli Lapkiadó Vállalat	9	—
10 követség	139	—
Összesen:	410 folyóirat	43 922,70 Ft

Végeredményben a pécsi hírlapolvasók 23 ország 16 nyelvű sajtótermékét forgathatják, s ehhez jó segítséget nyújt a minden igényt kielégítő, jól összeállított kézikönyvtár is.

A hírlapolvasó nyitvatartási idejét az a szempont határozta meg, hogy a terem eddigi rendeltetését továbbra is meg kellett tartanunk. (A terem nagylétszámú reprezentatív értekezletek színhelye, bár a rendezvények száma nem nagy, háromféves átlagban a havi egyet sem éri el.) Így lett a hétfő és péntek szünnap, s vasárnap kivételével délelőttönként sem tartunk nyitva. A tényleges és zavartalan nyitvatartási idő tehát:

Kedd, szerda, csütörtök:	13—20 óráig,
szombat:	13—18 óráig,
vasárnap:	9—12-óráig.

A hírlapolvasó bútorai megfelelnek a felhasználás igényeinek: a kézikönyvtár zárható, a gyűjtendő példányoknak megfelelő tárolóhely áll rendelkezésre, az ülőbútorok pedig figyelembe veszik a „beugró-lapozgatók", a rendszeres olvasók, valamint az elmélyülten tanulmányozók igényét. Az ő számukra a klubszerűen berendezett övezet mellett a merészen egyedi kivitelű „tanulóasztalokat", munkaasztalokat helyeztük el. Eddigi megfigyeléseink szerint az utóbbi övezet is rendkívül fontos látogatóink összetételét s az igénybevétel jellegét tekintve. A hosszabb ideig ott-tartózkodó olvasók egy része a mindennapi munkájához használja fel az irodalmat (például tanárok készítik itt az óravázlatot stb.); tanulmányokat, szakdolgozatokat készít (továbbtanuló dolgozók vagy felső iskolások); politikai előadók gyűjtenek anyagot, végül a „gyakorlati emberek" keresnek friss, de azonnal hasznosítható műszaki újdonságokat, lakberendezési ötleteket, új építészeti megoldásokat, és vannak divat-furcsaságokat kereső olvasóink is.

Bár minden megkötöttség nélkül kölcsönözzük az állományt, bizonyos adatokat mégis figyeltünk, természetesen az olvasók zaklatása nélkül. Májusban a hírlapolvasó vezetője naponta feljegyezte a látogatók számát. A rendezvényeket is figyelembe véve a napi átlag 103 látogató volt. Júniusban minden csütörtökön kérdőívet adtunk olvasóinknak: a négy napon az olvasók száma összesen 348, a napi átlag 89 volt. (A májusi forgalomhoz képest mutatkozó csökkenés oka az is, hogy nem minden olvasó adta vissza a kérdőlapot.) Foglalkozás szerinti megoszlásuk:

munkás	73
paraszt	9
egyéb	127
tanuló	139

Érdekes, hogy a szombathelyi hírlapolvasó tapasztalatához hasonlóan nálunk is *sok külföldi megfordult.* Például — többek között — osztrák, marokkói, argentin, német, mexikói, jugoszláv vendégünk is volt. Őket, valamint hazai csoportos látogatóinkat természetesen nem tüntetjük fel statisztikáinkban.

A hírlapolvasó tartalmi munkája még csak most van kialakulóban, néhány kiegészítő tevékenység azonban máris határozottan kirajzolódott. A terem adottságainál fogva szinte kínálkozik a képzőművészeti alkotások bemutatására. Első kiállítónk Balogh Jenő idei SZOT-díjas festőművész, valamint Györgyey Zsuzsa kerámikus művész volt. A kiállítás anélkül, hogy zavarta volna az olvasókat, közelebb hozta a látogatókat a művészethez. Tervünk: a szakszervezeti kongresszusi anyag bemutatása után néhány, még kevésbé ismert pécsi művész válogatott műveinek bemutatása; a pécsi országos filmfesztiválhoz méltó kiállítási anyag felkutatása; valamennyi pécsi könyvtár közös rendezésében reprezentatív kiállítás az 50. évforduló tiszteletére és így tovább.

Jól sikerült megnyitó ünnepségünk után

első irodalmi rendezvényünk a könyvhét alkalmával volt, amikor *Moldova György* SZOT-díjas író találkozott a közönséggel. A találkozón a *Pécsi Nemzeti Színház* művészei működtek közre és az érdeklődő közönség zsúfolásig megtöltötte a termet. A rendezvényről a *Dunántúli Naplóban* cikk jelent meg, ezzel a záró mondattal: „Sok ilyen kellene."

Schmidt Károly

Sajtóklubok a tatabányai bányaüzemekben

A tatabányai Bányász Körzeti Könyvtár új hírlapolvasója féléves múltra tekint vissza. Ez idő alatt kialakult az olvasó törzsközönség, és az esetenkénti látogatók száma is szép. Azonban a központi művelődési házba — ahol a hírlapolvasó működik — nem jut el minden Tatabányán dolgozó bányász. Ezért a vidékről naponta bejárók vagy a távolabbi vidékről idekerült és munkásszállásokon lakók számára — szintén ebben az évben — sajtóklubokat létesítettünk, mégpedig 5 szállóban és 4 üzemben. Az itt található folyóiratok két forrásból származnak: közvetlen előfizetés útján 10—15 lap jár a szállókra, és a központi hírlapolvasó beköttetésre nem kerülő készletéből is juttatunk lapokat a sajtókluboknak.

Az üzemi sajtóklubok létesítéséhez az ötletet az adta, hogy dolgozóink műszak után a hazaszállításig naponta csaknem egy órát várakozással töltenek el. Ezt az időt szerettük volna szórakoztatóvá és hasznossá tenni, vagyis elérni azt, hogy az olvasás csökkentse a kártyaszenvedélyt. Kísérleti megoldásnak szántuk ezt a próbálkozást, amellyel a szórakoztatás mellett az olvasás iránti érdeklődés felkeltése volt az elsőrendű cél.

Az üzemekben támogatásra talált ez a kezdeményezés. A szakszervezeti bizottságok készséggel nyújtottak segítséget, és az üzemek vezetőivel egyetértésben teremtették meg a működési feltételeket. A sajtóklubokat az üzem legforgalmasabb részében, az úgynevezett „felolvasóban" alakítottuk ki — ott, ahol a dolgozók naponta megfordulnak.

Alig egyhónapos tapasztalat alapján elmondhatjuk, hogy a bányászok szívesen forgatják, olvassák a folyóiratokat. Ezért az idén még három üzemben szervezünk sajtóklubot.

Budai Károlyné

Nyomtatásban megadott téves ETO számok

A Műszaki Könyvkiadó fel szokta tüntetni kiadványainak ETO számát. Ez a gondosság nagy mértékben megkönnyíti a könyvtárosok szakozási munkáját. Csak arra kell ügyelnünk, hogy felülvizsgálat nélkül ne fogadjuk el a kiadói szakozást, mert előfordulhatnak tévedések. Ilyenre már lapunk múlt évi 4. számában is felhívtam a figyelmet, és most újabb példával tudok szolgálni.

Bálint Gyulának az *Épületek védelme fagomba-, rovar- és tűzkár ellen* című könyvében hat ETO számot találunk:

691.11
674.017/.019
674.04
634.0.81
634.0.833
634.0.84

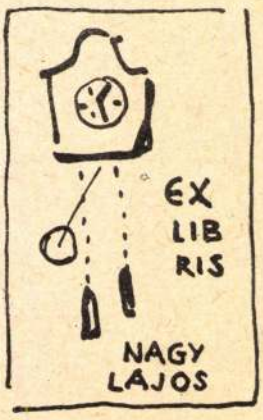

Ezek közül az első a fát mint építőanyagot jelenti, a második és harmadik a faipart, a három utolsó pedig a fát termelő erdőgazdaság szakszáma. Helyettük elég lett volna egy számot megadni, mégpedig a könyvön nem szereplő 699.8-at, amelyik pontosan a könyv tárgyára vonatkozik, az épületek védelmére, vagy pedig — ha részletesebbek akarunk lenni — ennek két alszakját, a 699.81-et (tűzvédelem, tűzbiztos szerkezetek és építmények) és a 699.87-et (gáz, por, füst, korhadás, rovar, gomba, patkány és mérgező hatások elleni védekezések).

V. M.

MDK

Balogh Jenő Zoltán

Magánép. eng. Bpesten. Vállalkozók Közl. 1908. szept. 30.

MDK

Balogh Jenö, ép.

2o9429. Heil Vilmos/I.Maros-u.21/ u.o. emeletes ház.

Magánépitési engedélyek Budapesten.
Váll. Közlönye. 1907. szept.25. 6.l.

M.D.K.

Balogh Jenő müszaki igazgató

A Csörsz u. 1., 3. és 5. sz. alatti öröklakások terveit készitette.
A kész öröklakásokról készült rajzot bemutatja a lap.

Szinházi Élet. Bp. 1930. aug. 17-23. XX. évf. 34. sz. 94. lap

Balogh János, építész

MDG

Tervét 40 000 Ft-tal díjazták.

—: Új művelődési központ Budapesten.

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. nov. 29.

Végh János

BALOGH JOLÁN 1900–1988

Ismét eltávozott közülünk szakmánk nagy öregjeinek egyike, egy immár aggasztóan fogyóban levő kutató-típus sokunknak példaként választható, nagyon tiszta megtestesítője. Tekintélye legfőbb forrásának, hihetetlen anyag- és forrásismeretének az a magyarázata, hogy Balogh Jolán rendkívül komolyan vette a művészettörténész *történész* voltát. Hozzájárult ehhez az is, hogy ő még egy igen régi iskolán nevelkedett. Őneki még nem az tűnt legvonzóbb feladatnak, hogy a különböző műveket, történeti tényeket és hasonlókat új és újabb szempontok szerint vizsgálja, hanem az, hogy közülük minél többet tárjon fel saját maga és kollégái számára, minél jobban felhasználható állapotban tegye közzé azokat. Az ilyen kutatásokat minden módon szorgalmazó Hekler Antal tanítványának végül is ugyanolyan természetes munkahely volt a levéltár, mint a múzeum, nem akadályozták a régi írások rejtelmei. És mint a múlt századi, erősen családtörténeti beállítottságú kutatók kivétel nélkül, ő is bármikor tudta az éppen megvizsgálandó mű megrendelőjének rokonsági viszonyait, hogy bármikor ezen az úton is megközelíthesse a mester kilétének vagy Magyarországra kerülésének problémáját. Erre bárki azt mondhatja ugyan, hogy nem korszerű kutatási metódus, de a régi magyarországi és erdélyországi művészet történetével kapcsolatban milyen sok megállapítás elmaradt volna, ha Balogh Jolán nem alkalmazza éppen ezt a módszert. Még a mai kutatóknak is nagy hasznára válik, hogyha élni tudnak vele.

A történész-komponensen kívül igen fontos volt stíluskritikai érdeklődése. Ebből a szempontból korán érő, igen hamar meglepő eredményeket hozó egyéniségnek mondhatjuk. A Szépművészeti Múzeum pompás Európa-kisbronzáról ő ismerte fel, hogy Riccio műve (addig egy nem különösebben jelentős padovai Donatello-követő, B. Bellano munkájának számított), és ez annyira meglepte a hazai szakértőket, hogy egyetlen magyar folyóirat sem volt hajlandó közölni az új attribúciót ismertető cikket. Szerencsére volt rá lehetősége, hogy elküldje a Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichtének, és így a még harmincadik événél sem tartó kutató megállapítása mindjárt a külföldi szaktekintélyek szeme elé került, akik egyébként haladéktalanul elfogadták. Későbbi hasonló bravúrjaiból legyen talán elég Verrocchio terrakotta Krisztusával kapcsolatos felismerésére utalni, vagy a hazai vonatkozásúak közül arra, hogy a legrégibb, 14. századi felvidéki Madonna-szobrok gyökereit keresve ő mutatott rá először: a német példaképeken túltekintve érdemes a francia őstípusok után nyomozni.

Itt nem véletlenül hangzott el a régi magyarországi művészetre való hivatkozás, az ő legfőbb kutatási területe éppen ez volt. Elsősorban a magyar reneszánsz, ebből is az erdélyi, a budai királyi vár és az esztergomi Bakócz-kápolna köré csoportosítható emlékek, de ennél korábbi és későbbi témákkal is megpróbálkozott, Árpádkori faragványoktól egy 1776-os kolozsvári ládáig. Ő dolgozta fel elsőnek az erdélyi művészet talán legbecsesebb korszakát az új anyag közzétételét, a fejlődésvonal meghúzását, az ehhez tartozó források bemutatását egyszerre elvégző, magyar művészettörténész által utól azóta sem ért remek Erdélyi reneszánszában, amelynek második kötete sajnálatos módon nem jelent meg. Budáról ilyen nagylélegzetű áttekintést nem írt, de számos összefoglaló művében juttatott érdemének megfelelő szerepet, és őneki köszönhetjük az egykorú források művészeti emlékekre vonatkozó passzusainak legtökéletesebb, legteljesebb értékelését. A Bakócz-kápolnát ismertető monográfiája pedig olyan egyöntetű sikert aratott a szakmában, hogy min-

denki elismerte, méltán nyerte el érte a „tudományok doktora" címet. Szívügye volt a hazai reneszánsz periódus becsületének kivívása, jelentőségének elismertetése. A lekicsinylő, az új stílust mesterségesen betelepített melegházi palántának minősítő nézetekkel szemben különösen azt tartotta szükségesnek ismételten leszögezni, hogy ez nem Beatrix hozzánk kerülésével divatossá vált jövevény, hanem a későközépkori fejlődésünk folyamán az újra és újra fontossá váló olasz kapcsolatok által gondosan előkészített talajba hullott magból kisarjadt életerős növény. Korai ideérkezésében Mátyás király biztos ízlésének, határozott, a reprezentációt nem személye, hanem a nemzet érdekében felhasználó felfogásának nagyobb szerepe volt, mint felesége esetleges befolyásának.

Mátyásnak a művészetekre gyakorolt hatását kívánta minél alaposabban bemutatni, minél meggyőzőbben dokumentálni lenyűgöző méretű és imponáló alaposságú adattárával (amelynek egy utólagos szerkesztés bizony hasznára vált volna, mert ugyanaz az adat nem egyszer ismételten felbukkan, holott elég lett volna egy-egy utalás a legfontosabbnak érzett helyre). Szomorú tény, hogy az a szöveg, amelyet ehhez az adattárhoz összefoglalásul írt, csupán húsz év késéssel jelenhetett meg. Még szomorúbb, hogy tulajdonképp már 1943-ra elkészült, de az ostrom alatt elpusztult. Nagy szerencse, hogy a szerzőben volt elég kitartás, hogy mindig újra neki tudott állni a munkának, amelynek újabb kiadásai persze mindig bővített, korszerűsített változatai voltak egykori önmaguknak. Annak is örülnünk kell, ha magyarul nem, de legalább németül már korábban kiadták. Balogh Jolán helyzete ebből a szempontból kivételes a régi magyar művészet kutatói között: legfontosabb művei – az Erdélyi renaissance kivételével – sorra napvilágot láttak idegen nyelveken is, legtöbbször németül, a Bakócz-kápolna történetesen olaszul. Elszigeteltségünk ellen, múltbeli értékeink nemzetközi elismertetése érdekében kevesen tudtak nála többet tenni.

Évtizedeken keresztül egyedül volt a magyar reneszánsz egészének specialistájaként. Számos nevet sorolhatnánk fel, akik igen figyelemreméltó megállapításokat tettek egyik vagy másik részterületen, de senki sem mert volna építészetet és szobrászatot, ötvöstárgyakat és kódexfestészetet egyaránt tárgyaló szintézist vagy akár csak összefoglalást írni. Ilyen módon a Domanovszky-féle Magyar Művelődéstörténet 2. és 3. kötete óta többször is fordultak hozzá, és ő – néha talán muszáj-Herkulesként – újra és újra megírta az összefoglalást a Mátyás király palotájától az erdélyi falvakig eljutó, hivatását ilyen módon betöltő reneszánszról, hogy egy saját maga által ismételten felhasznált szóképet idézzünk. Az összefoglalások között eltelt éveket mindig felhasználta arra, hogy az azalatt született újabb megállapításokat, felszínre került adatokat gondosan bedolgozza, persze anélkül, hogy ezek módosították volna már a harmincas évek során kialakult koncepcióját.

Nagyon fontos volt számára magyar volta, és ez művészettörténeti tevékenységén is meglátszik. Mindig igyekszik felfigyelni, hogy az éppen tárgyalt alkotás vagy jelenség magyar-e vagy nem, hogy a mondjuk olasz hatás közvetlenül, vagy német, dalmát közvetítéssel érkezett-e hozzánk; a többnemzetiségű Erdély művészetében is minél plasztikusabban igyekszik elkülöníteni a szászok és a magyarok művészetének arculatát. Szó sincs vak elfogultságról, mások értékeinek elsajátításáról, de mindig igyekezett azt megakadályozni, hogy a magyar művész alkotása a szász – és így a német – dicsőséget gyarapítsa. A nemzeti önérzet által diktált öröme azonban mindig szemünkbe tűnik, amikor valamiről bebizonyította, hogy magyar munka.

Minthogy mindig nagyon fontosnak tartotta mindannak kutatását, ami magyar, adott esetben a nép művészetéig is eljutott. A néprajzhoz számító „népművészet" és a művészettörténet közötti nagyon nehéznek tűnő híd egyik legfontosabb pillére éppen az ő egyik írása. Intenzív érdeklődéssel és nem csekély eredménnyel tevékenykedett a provinciális, falusi műemlékek kutatásának területén. Mai álláspontunkat – hogy elvileg lehetetlen ha-

tárt vonni a rangos és a provinciális művészet kutatása közé – ő mondta ki legelőször, mégpedig már a harmincas évek elején.

Idáig szinte kizárólag a magyar művészet kutatásának területén szerzett érdemeiről esett szó, és ez talán nem is túlzás egy „Ars Hungarica" címet viselő folyóirat hasábjain. Ám nyilvánvalóan az egyetemes művészet területén való rendkívüli jártasságának köszönhette, hogy ezeket a stúdiumait olyan magas szinten tudta folytatni, hogy a magyar művészet különböző jelenségeit európai rangú vártáról tudta vizsgálni. A Szépművészeti Múzeum jó iskolának bizonyult, ott nem következhetett be a csak saját nemzetük művészetét ismerő, így azt óhatatlanul elfogultan szemlélő kutatók gyakran megfigyelhető torzulása, a léptéktévesztés. A múzeum Régi Szoborosztályán a gyűjtemény változatossága magától értetődően hozzájárult sokoldalúságához, és ő nem elégedett meg azzal, hogy csak a számára kedves darabokat studírozza. Katalógust csinált, a híres Pigler-katalógus eddig egyetlen párját és abban az egész anyagot szükségképp feldolgozta, miután jónéhány őt inspiráló, új attribúciókra serkentő darabról már külön-külön cikket írt.

Essék ezek után néhány szó arról a kapcsolatról, mely őt a kutatócsoporthoz fűzte. A magyar művészet történetének kiemelkedő kutatójaként ugyanis számunkra is eminens fontosságú személy volt; érdekes, hogy már 1952-ben írt egy kutatási programot jogelődünk, a Munkaközösség régi magyar művészettel foglalkozó tagjai számára. Több intézeti programban is része volt, több írása a mi kiadványunkban jelent meg. (A késő reneszánsz építészet olasz komponenseiről a Magyarországi reneszánsz és barokk c. tanulmánykötetben, a későreneszánsz kőfaragó műhelyekről szóló cikksorozat először az Ars Hungarica egyes évfolyamaiban, majd 1985-ben önálló kötetként, az 1982-ben napvilágot látott „Varadinum' pedig a Művészettörténeti Füzetek idáig egyetlen dupla kötete volt.) Az Ars Hungarica 1975-ben egy külön számot szentelt neki, többek között Entz Gézának őt köszöntő, az ő munkásságát méltató cikkével és az ünnepelt életművének gazdagságát, sokoldalúságát szemléletesen elénk táró, kilenc oldalas bibliográfiájával. Ehhez hasonlóan zárja majd ezt a megemlékezést is az immár elhunyt Balogh Jolán azóta napvilágot látott írásainak és néhány őt témául választó cikknek a felsorolása. Az a tény, hogy az impozáns irodalomjegyzék már véglegesen lezártnak tekinthető, még tovább fokozza hiányérzetünket. Mert, ha valakiről, akkor őróla elmondható, hogy pótolhatatlan űrt hagyott maga után.

Balogh Jolán 1975 óta megjelent írásai

Késő renaissance kőfaragó műhelyek. I–VIII. közlemény. Ars Hungarica II. 1974 – VII. 1980

B. Nagy Margit: Várak, kastélyok, udvarházak... Bukarest 1973 (könyvismertetés). Honismereti Híradó 1975, 3. sz. 51–53.

Olasz tervrajzok és késő renaissance épületeink, in: Magyarországi reneszánsz és barokk, szerk. Galavics G. Budapest 1975, 35–135.

Janus Pannonius képmásai, in: Janus Pannonius, szerk. V. Kovács S. Budapest 1975, 83–92.

Die Anfänge der Renaissance in Ungarn. Matthias Corvinus und die Kunst. Graz 1975.

Fioravanti in Ungheria. Atti del Convegno Aristotile Fioravanti a Mosca. Arte Lombarda Nr. 44–45. 1976, 225–227.

Kelemen Lajos: Művészettörténeti tanulmányok. Bukarest 1977 (könyvismertetés). Honismeret 1979, 3. sz. 54–56.

Questions de la peinture murale de la Renaissance tardive en Transylvanie – A későrenaissance falfestészet kérdései Erdélyben. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts – A Szépművészeti Múzeum Közleményei 53. 1979, 105–114, 281–285.

A Márvány Madonnák Mestere. Mátyás király szobrásza. Építés-Építészettudomány XII. 1980, 77–86.

Az Anjou-kor kérdéseiről. Művészettörténeti Értesítő XXX. 144–147.

Varadinum I–II. (Művészettörténeti Füzetek 13.) Budapest 1982. Die Bildnisse des Königs Matthias, in: Matthias Corvinus und die Renaissance in Ungarn 1458–1541. Schallaburg (kiáll. kat.) 1982, 6–16. Die ungarischen Mäzene der Renaissance. Uo. 73–80.; Die Kunst der Renaissance in Ungarn. Uo. 81–107.; Der Burgpalast in Buda – Baugeschichte. Uo. 272–277.; Giovanni Dalmata. Uo. 370–371.; Der Meister der Marmormadonnen. Uo. 385–386.; Tabernakel. Uo. 653–654.; Grabmäler. Uo. 676–678. Ezen kívül 107 tétel kidolgozása a katalógus számára.

Giulio Clovio Magyarországon – A schallaburgi kiállítás tanulságairól. Művészettörténeti Értesítő XXXII. 1983, 129–142.

Középkori építészetünk kérdéseiről: 1. Magyar-székely templomvárak. 2. Az erdélyi vajda vára. Művészettörténeti Értesítő XXXIII. 1984, 46–50.

Mátyás király és a művészet. Budapest 1985.

Velencei hatások Erdély művészetében. Ars Hungarica XIV. 1986, 81–96.

Kolozsvári kőfaragó műhelyek. XVI. század. (Az Ars Hungaricában megjelent nyolc közlemény pótlásokkal kiegészített újraközlése. Sajtó alá rendezte Beke László, Marosi Ernő.) Budapest 1985.

Velencei hatások Erdély művészetében. Ars Hungarica XIV. 1986, 81–96.

Sajtó alatt

Erdély művészete 1541–1630. Magyarország művészete 1470 k.–1630. Szerk. Entz Géza.
A régi magyar művészet kérdéseiről. XIII–XVII. század. Művészettörténeti tanulmányok 1929–1987.

Balogh Jolánról szóló írások

Török, Gyöngyi: Dr. Jolán Balogh. Bücher aus Ungarn, Heft 1. 1973, 19–20.

Entz Géza: Balogh Jolán köszöntése. Ars Hungarica III. 1975, 7–8.

Szakolczay Lajos: Balogh Jolán életei. Vonások egy művészettörténész arcképéhez. Budapest XXI. 1983, 4. szám, 15–17.

Entz Géza: Balogh Jolán és a műemlékvédelem. Magyar Műemlékvédelem IX. 1984, 453–454.

Šercer, Marija: Dr. Jolán Balogh: Julije Klović u Ugarskoj. Peristil XXIX. 1986, 173–174.

Entz Géza: Balogh Jolán búcsúztatása. Magyar Nemzet 1988 október 25.

János Végh: **Jolán Balogh (1900–1988)**

Ein kurzer Nachruf auf eine hervorragende Gestalt der ungarischen Kunstgeschichte, auf die ehemalige Ableitungsleiterin des Budapester Museums für Bildende Künste. Die Hauptmerkmale ihrer Forschungstätigkeit waren die einen Historiker auszeichnende Erschließung für die Kunstgeschichte wichtiger schriftlicher Quellen und die Anwendung stilkritischer Methoden. Da die Werke der altungarischen Kunst vielfach dezimiert sind, ist die intensive Benutzung der Quellen äußerst wichtig. Obgleich Jolán Balogh auch den wissenschaftlich fundierten Katalog der ihr anvertrauten Abteilung des Museums anfertigte (Katalog der ausländischen Bildwerke des Museums der bildenden Künste in Budapest. IV.–XVIII. Jahrhundert. 2 Bände. Budapest 1972), war ihr Hauptforschungsgebiet die altungarische Kunst. Da ihre diesem Thema gewidmeten Werke von großer Anzahl sind (s. die Bibliographie ihrer vor 1975 entstandenen Werke in Ars Hungarica 1975, 9–18, und die später erschienenen sowie die Schriften über ihre Person am Ende des Nekrologs), seien hier nur diejenigen erwähnt, die von hervorragender Bedeutung sind. Ein Schwerpunkt ihrer Tätigkeit lag in der Erforschung der Ofener (ung. Budaer) Burg und des Mäzenatentums von Matthias Corvinus. Darüber veröffentlichte sie eine außerordentlich reiche Belegsammlung (A művészet Mátyás király udvarában /Die Kunst am Hof Königs Matthias/. Budapest 1966. 2 Bände), zu der später auch

eine Synthese erschien, – diese ist auch in deutscher Sprache zugänglich (Die Anfänge der Renaissance in Ungarn – Matthias Corvinus und die Kunst. Graz 1972). Aus der Feder von Jolán Balogh stammt die Monographie, die die Baugeschichte des in verhältnismäßig noch am meisten heilem Zustand erhaltenen Kunstwerks der Renaissancearchitektur am besten zusammenfaßt (Az esztergomi Bakócz-kápolna /Die Kapelle Bakócz in Gran/. Budapest 1955), sie erschien später auch in italienischer Sprache (La capella Bakócz di Esztergom. Acta Historiae Artium Academiae Scientiarium Hungaricae III. 1956, 1–198). Das dritte wichtigste Gebiet ihrer Forschungstätigkeit war die Renaissancekunst von Siebenbürgen. Sie konnte ihre auf diesem Gebiet erzielten Ergebnisse nur teilweise in einem Buch veröffentlichen, das die Angaben der Quellen reichlich vermittelt und eine Synthese des Themas bietet (Az erdélyi renaissance /Die Renaissance in Siebenbürgen/. Bd. 1, Kolozsvár 1943), den zweiten Band konnte sie nicht mehr schreiben. Zum Schluß sei noch erwähnt, daß sie einer der geistigen Organisatoren der großen Ausstellung, der bedeutendsten Vorstellung der ungarischen Renaissance war, die vor fast einem Jahrzehnt in Österreich stattfand (Matthias Corvinus und die Anfänge der Renaissance in Ungarn. Schallaburg/Niederösterreich 1982). Darüber hinaus war sie auch noch Verfasserin mehrerer zusammenfassender Studien für den Katalog auch einiger kleinerer Katalogtitel.

BALOGH JENŐ

HÉTVÉGI MAGAZIN

A hónap műtárgya

Planetáris tudat, ecsettel

Balogh Jenő festménye előtt

Olvasóink előtt ismert, hogy A hónap műtárgyaként jelzett írás a szekszárdi Illyés Gyula Megyei Könyvtár Portagalériájának kiállítási tárgyát mutatja be. Most Balogh Jenő Szekszárdon élő és alkotó ember festménye ez.

A nagyméretű táblakép harsány színeivel kelti fel az erre járók figyelmét. Témaválasztása szokatlan. Így az érdeklődő tekintet hamarosan a kép mellett elhelyezett fénymásolt írásra fut, hogy valami tájékoztató jegyzetre, rövid tanulmányra leljen. Így találkozik dr. László Ervin, a Budapest Klub elnöke által fogalmazott dolgozattal, ami egy kicsit Balogh Jenő gondolatiságához visz közelebb. „Planetáris tudat" – fogalmaz a szerző Balogh Jenő festő felelősségével kapcsolatban.

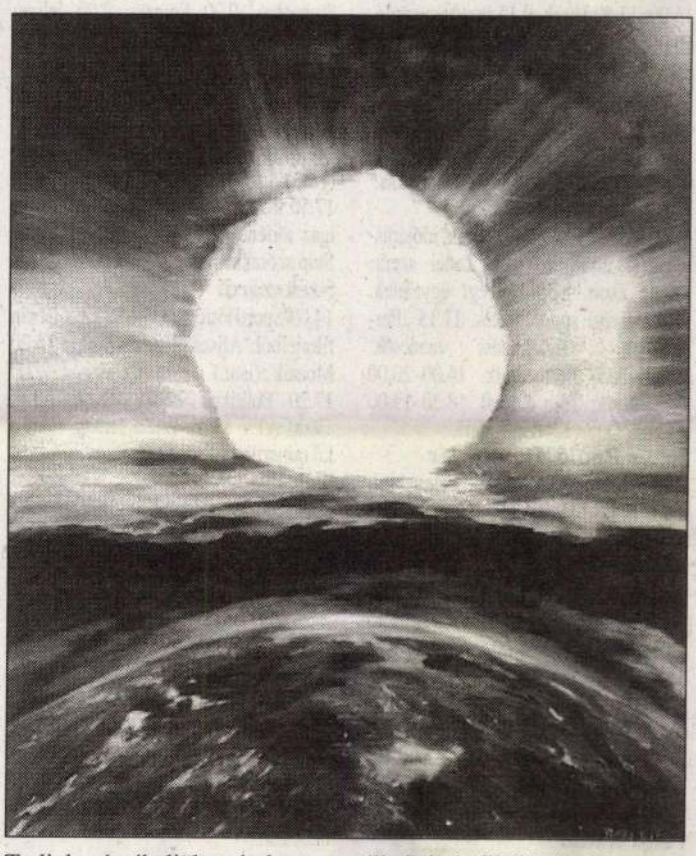

Külön fejezetben kellene elemezni, hogy ez a bolygókhoz tartozó, a bolygókkal kapcsolatos tudat miként alakult ki Balogh Jenőben. Annál inkább is különös ez, hiszen egy sokak által szponzorált, színes katalógus borítóján bolygónk – Földünk – szedett, szakított vadvirágcsokor könnyen érthető üzenetével köszön el. Balogh Jenő képcímeiből összeollózott mondat: Saját „fohászát" „kiáltását" jelzi a „Föld születéséről" „megsebeztetéséről" és ennek „megmentéséről" szól. Vallomásában arra hivatkozik, hogy égi jelenései nyomán ragad ecsetet és festi meg látomásait. ezek az üzenetek valamennyiünkben megvannak. Tudjuk, érzékeljük mindazt a terhet, szennyet, ami károsítja környezetünket, Földünket, mindazt a kozmikus energiát, ami az örökmozgásban teremtő erőnek is számít. Ezeknek a gondolatoknak ad hangot a festészet eszközeit ragadva Balogh Jenő. Verbális közlései, szóban, beszédben megfogalmazott gondolatai egyértelműbbek.

A Hónap műtárgyaként látható festménye középpontjában egy fehéren gomolygó gömb áll. Szimbolikáját értelmezve a tisztaság hordozója lehet, amit sötétség vesz körül. Azért robban-e ez a gömb, hogy fényével megtisztítson mindent, ami körülveszi? Kérdés ez, a „planetáris tudaté", melyre minden néző maga adjon választ és tegyen legjobb belátása szerint, hogy megőrizze a Föld azt az „Isten lehelte szépet", amire teremtetett! Balogh Jenő is ezt teszi festő ecsettel a kezében!

Decsi Kiss János

TOLNAI NÉPÚJSÁG 1997 IX. 13-14

bele! 11.03 Délen innen–Délen túl. 16.00 Hírek. 16.03 Radio Cafe. 17.00 Hírek. 17.03 Pop–rock. 18.00 Hírek. 18.03 Pop–rock. 19.00 Hírek. 19.03 Kívánságműsor. 19.00 Hírek.

Dráva Rádió

6.00 Vekker. 9.00, 11.00, 13.00, 15.00, 16.00, 17.50 Hírek. 9.15 Programajánló. 10.00, 12.00, 14.00 Magyar és horvát hírek. 12.03 Rock-klasszikusok. 13.30, 16.30 BBC hírek. 14.15 Programajánló. 15.15 Tőzsdehírek. 17.00 Pop-rock. 17.15 Sportmozaik. 17.30 Regionális rádió- és TV-műsorok. 18.00 Műsorzárás.

Fortuna Rádió, Paks

8.00, 10.00, 13.00, 16.00 Hírek, időjárásjelentés, útinform. 8.00 Zenei szerk: Koncz Zsolt. 8.30 Hétvégi ügyeletek. 9.00 Hétvégi sportelőzetes. 11.15 „Persely" – Befektetési tanácsok. 12.00–13.00 Fortunamix. 14.00–20.00 Zenei szerk: Tóth Kornél. 18.30–19.00 Az EMI Quint Kiadó ajánlata.

Joker Rádió, Dombóvár

A 95,3 MHZ-en. A város kábelrendszerén a 104,5 Mhz-en fogható. 6.00 Műsorkezdés. 6.40 Ügyeleti hírek. 6.50 Névnap. 7.00 Hírek. 7.05 Útinform. 7.10 Sport. 7.30 Ügyeleti hírek. 7.40 Joker Büfé. 7.50 Lapszemle. 8.00 Hírek. 8.15 Sporthírek. 9.00 Gazdasági hírek. 9.15 Kulturális ajánlat. 9.30 Soros hirdetések. 10.00 Hírek. 11.00 Telefonos játék. 11.45 Joker Büfé. 12.00, 14.00 Hírek. 14.45 Telefonos játék. 15.00–18.00 IG. 17.40 Ügyeleti hírek. 19.00 Pop-Shop. 20.00–24.00 Szombat esti láz.

Pécsi Rádió

5.55–től 9.00–ig a 873 Khz Kh-on, valamint 71,03 és 71,81 MHz URH-n 9.00-11.00 „Jó pihenést". 12-től 19.30-ig csak a 873 KHz-es Kh adón. 12.00-13.30 Szerb nyelvű nemzetiség műsor. 13.30-15.00 Horvát nyelvű nemzetiségi műsor. 15.00-18.00 A Pécsi Rádió zenés közszolgálati magazinműsora. 18.00-19.30 Regionális német anyanyelvű műsor. 19.30-20.00 „In der Muttersprache" – az MR. Német anyanyelvi műsora Pécsről. 20.00-20.30 „Na maternjem jeziku" – az MR. horvát anyanyelvi műsora Pécsről. 20.30-21.00 „Na maternjem jeziku" – az MR szerb anyanyelvi műsora Pécsről.

Kung-fu. 10.30 National Geographic. 11.30 Diótörő. 12.45 Rainbow. 14.20 Válaszd a befutót! 15.50 Folt a zsákját. 17.25 Sztárközelben: Michelle Pfeiffer. 17.50 Barcelona. 19.30 Bundesliga összefoglaló. 20.35 Egyedülálló nő megosztaná. 22.20 Sztárközelben. 22.45 Spymaker. 0.20 Enigma. 2.00 Jelige: Vörös cipellők. 2.30 Bundesliga összefoglaló. 3.45 Holt Költők Társasága.

POP TV

14.00 Családi csatorna a POP TV-vel. 14.15 Rajzfilm. 15.00 Étlap (74/319–896). 16.00 Rövidfilm, sport. 17.50 POP TV Mozi: Evita Peron – Az igaz történet. Az S9-es csatornán: Non Stop szórakoztató összeállítás.

Szekszárdi VTV

14.00 SportHétfő ism. 14.35 Kiss István filmjeiből: Aliscától Szekszárdig. 15.20 Mozaik (ism.) 16.35 Celeste 172/21. 17.20 Politikai Stúdió. 18.00 ATV. 19.00 ATV Mozi. 20.35 Hideg, mint a kő (amerikai film). 22.00 Képújság.

TelePaks VTV

20.00 Értékmegőrző helytörténeti sorozat (ism.). 20.05 Múltidéző (ism.). 20.10 Paksaméta (ism.). 20.20 Celeste 172/22. ism. 21.10 Műsorzárás.

RÁDIÓ

Alisca Rádió

1.00–6.00–7.00 Zenerulett. 7.00 Helyi hírek, útinform, traffipax. 8.00, 9.00, 10.00, 11.00 Hírek. 8.40 Évfordulónaptár. 8.50 Bűnügyi krónika. 9.00–14.00 Napközben. 10.20 Szívküldi. 12.10 Nótacsokor.

Rádió Antritt

13.00 Köszöntő. 15.00, 16.00, 16.30, 17.00, 17.40, 18.00, 18.30, 19.00, 22.00 Hírek. 14.15–16.00 Teadélután: Ménesi János műsora. 17.05–17.50 Rockszendvics: Dékányné Wizner Erzsébet műsora. 18.00–19.00 Kívánságműsor 19.15 Esti mese. 21.00-24.00 Éjszakai randevú. 01.00 Műsorzárás. 13.00–21.00 között névnapló, évfordulónaptár, programajánló, reklámok.

Bajai Rádió

7.00 Jó reggelt kívánok! 7.30 Útindító. 8.00 Hírek. 8.03 Jó reggelt kívánok! (folytatás). 9.30-14.00 Mindent bele! 14.00 Hírek. 15.00 Hírek. 15.03

CSAHO

Okos ku
buta ku

Arra a kérdésre, okos kutya-e minden kutya, minden ebtulajdonos határozottan rávágná: az enyém természetesen okos! Az angol kutyatartók lapja, a népszerű „Dogs Today" című folyóirat úgy véli: erre tudományosabban is lehet válaszolni. Nagyszabású vizsgálódásukba bevontak ezer kutyatartót is.

Az eredmény sokak számára meghökkentő volt: a legokosabb kutyafajta ugyanis a border collie! A második a ranglistán a német juhászkutya, azt a labrador retriever követi. A középmezőnyt a doberman és az uszkár vezeti. A

Mdk.

Balogh Solán

leírások és források egybevetése után Mátyás palotáját rekonstruálta. Gerevich László némileg módosította.

Gerő László A Budai Vár
Bp. 1962 21. L

Balogh

B. 3. *Jolán*, művészettörténész, * Budapest 1900 aug. 2. 1924 óta a Szépművészeti Múzeum tisztviselője. A szakirodalomban a renaissance-kori olasz-magyar kapcsolatokkal, olasz szobrászattal és magyar műtörténeti kérdésekkel foglalkozik

E. gy. I. 68. l

Kifüggesztésére vonatkozó adatok:

a) Az Esterházy-Képtárban. 1812: II. 33. *Ph. F. Hamilton:* Ein todter Hase und anderes Wildprät mit Jagdgeräthe. — 1815: III. 34. *Ph. F. Hamilton:* Ein todter Hase und anderes Wildprät mit Jagdgeräthe. — 1835: XIII. 22. *A. J. Hamilton:* Ein todter Hase nebst Federvieh und Jagdgeräthe. — 1844: XIV. 14. *F. Hamilton:* Ein todter Hase nebst Federvieh und Jagdgeräthe. — 1865, 1866, 1867, 1869: III. 14. *F. Hamilton:* Nyúl, szárnyasok és vadászeszközök.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: III. 14. *F. Hamilton:* Nyúl, szárnyasok és vadászeszközök. — 1873: III. 13. *F. Hamilton:* Ein todter Hase nebst Federvieh und Jagdgeräthe. — 1881: 386. *Ph. F. Hamilton:* Vad. — 1888: XXI. 726. *Ph. F. Hamilton:* Egy asztalon kakas, piróka és zöldike hevernek stb. — 1896, 1897: XXI. 726. *Ph. F. Hamilton:* Vadak. — 1897: XXI. 726. *Ph. F. Hamilton:* Stilleben. — 1898: XXI. 726. *Ph. F. Hamilton:* Nature morte. — 1901, 1904: XXI. 726. *Ph. F. Hamilton:* Vadak.

c) A Nemz. Muzeumban. 1876: V. 196. F. Hamilton: Nyúl, szárnyasok és vadászeszközök.

NYOMTATVÁNY

Balogh Tolan dr.

úrnak

Budapest

AZ ORSZÁGOS MAGYAR RÉGÉSZETI
ÉS MŰVÉSZETTÖRTÉNETI TÁRSULAT
és
A MAGYAR-OLASZ TÁRSASÁG

tisztelettel meghívja

L. VAN PUYVELDE

a belga művészeti múzeumok igazgatójának,
liègei egyetemi tanárnak

folyó hó 28-án (csütörtökön) délután $^1/_2$6 órakor
a Magyar Tudományos Akadémia előadótermében

Rubens et l'influence italienne

címmel tartandó előadására.

(Vetített képekkel)

GEREVICH TIBOR
az Orsz. Magy. Régészeti és
Művészettört. Társulat elnöke

FABINYI TIHAMÉR
a Magyar-Olasz Társaság
elnöke

MDK

Balogh Jolán,

cikkében magyar donator bőkezüségéről beszél, apuliai Bari város S.Nicola templomának ajándékozott gótikus ereklyetartóról. A magyar cimerrel ellátott reliquia az 1362-ből származó leltár már számot ad róla.

/A donator kihetöleg Nagy Lajos király édesanyja Erzsébet magyar királyné lehetett./

P.: Hekler-féle Henszlmann lapokból szerzett adatai.
~~XXXX

64° Anno N. .....

L'ECO DELLA STAMPA

(L'Argo della Stampa: 1912 - L'Informatore della Stampa: 1947)

UFFICIO DI RITAGLI DA GIORNALI E RIVISTE
FONDATO NEL 1901 - C.C.I.A. MILANO N. 77394

Direttori: Umberto e Ignazio Frugiuele

VIA GIUSEPPE COMPAGNONI, 28
MILANO
Telefono 723.333

Casella Postale 3549 - Telegr.: Ecostampa-Milano
Conto Corrente Postale 3/2674

LEGGASI A TERGO

...ICA D'ARTE
...CASA ED.VALLECCHI
...IALE DELLE 90
FIRENZE

Balogh Jolán

MAR 67

biblioteca

Nel vasto quadro dei suoi studi sulla collezione di sculture del Museo di Belle Arti di Budapest, JOLAN BALOGH ha pubblicato il sesto contributo, su *I pozzi veneziani* e su *I bronzetti italiani* (estratto dagli Acta Historiae Artium Academiae Scientiarum Hungaricae, 1966, 135 pp., 169 ill. in nero).

Come la lunga serie dei precedenti studi dell'A., è una presentazione quanto mai utile per la serietà della ricerca, la larghezza d'informazione e per l'interesse che offre questo materiale poco conosciuto e spesso di qualità assai notevole.

Nel 1966 la Galleria Nazionale Ungherese di Budapest ha allestito numerose rassegne, presentate nei consueti, eleganti e ben illustrati Cataloghi. Ricordiamo le retrospettive di *David Jàndi* (1893-1944), di *Reissmann Kàroly Miksa* (1856-1917), di *Gallé Tibor* (1896-1944), di *Pòr Bertalan* (1880-1964) e di *Gyenes Tamar* (1920-1963); e ancora una rassegna di artisti contemporanei — sculture e pitture — e una dell'opera grafica di *Gy Szàbo Béla* (conserviamo, secondo i titoli dei *Cataloghi* l'ordine, invertito rispetto al nostro, dei nomi e cognomi, alla maniera ungherese).

Maestri veneziani, circa metà del secolo XV: 13. Particolare di vera da pozzo.

1021

14. Vera da pozzo. Budapest, Museo delle Belle Arti.

Berthe Morisot. Chicago, Art Institute, coll. Regenstein; 16. Nella serra. Berlino, National galerie; (a pag. 9): 19. Donne alle corse. Cincinnati, Art Museum.

EDGAR DEGAS: 17. Giovane donna in blù. Indianapolis, John Herron Museum; (a pag. 9): 18. Giovane donna semisvestita, studio per il « Ratto », 1868-72. Basilea, Oeffentliche Kunstsammlung.

ARTE MODERNA

L'esposizione dell'opera di Edouard Manet, dapprima nel Museo di Philadelphia ed ora nell'Art Institute di Chicago, costituisce certo per gli Stati Uniti un eccezionale avvenimento di cultura (si calcola che a Philadelphia i visitatori giornalieri fossero quasi 5000!).

Sono state raccolte circa duecento opere, tra dipinti, acquerelli, disegni e incisioni, prestate da tutti i Musei e da molti collezionisti americani, col concorso delle gallerie maggiori d'Inghilterra, Austria, Olanda, Svizzera ecc.

Non è possibile qui entrare nel merito della validità di tutto questo ingente materiale: la più grande rassegna, ripetono spesso gli organizzatori, che sia mai stata allestita dell'artista, dopo quella di Parigi nel 1884, nell'anno, cioè, successivo alla sua morte. Si tratta spesso di opere poco note, o, almeno, poco viste, e molte, spe-

olivetti

Macchine per scrivere elettri

Per un intenso lavoro,
per un elevato numero di co
L'energia di un servomotore
risparmia fatica,
aumenta il rendimento.

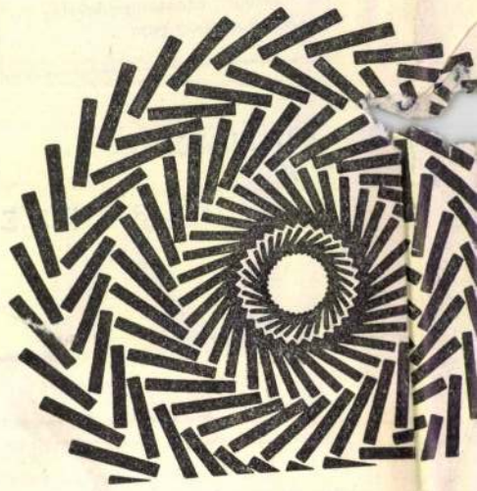

cato, a Philadelphia, nel novembre, un Symposium, che ha visto numerosi studiosi americani discutere sull'opera di Manet, la sua situazione nella cultura del suo tempo ed in quella figurativa dei nostri giorni.

Amazonok háboruja a Garai-téri piacon

Kofa-nagygyűlés a Vigadóban — Drágább a záptojás, mint a friss

Ha egyszer valaki megírja Budapest piacainak történetét, külön fejezetet fog szentelni a Garai-téri piacon duló háboruknak. A fejezet címe valószínüleg ez lesz:

A HARMINCÉVES HÁBORU

Immár huszonöt éve dul az ádáz küzdelem. Hol az egyik fél, hol a másik kerül fölénybe. A sors ugylátszik a „hivatásos" piaci kereskedőknek, azaz a kofáknak kedvez. De hogy a nagy háborut megérthessük, kezdjük előlről a történetét.

Kezdetben vala

Kezdetben vala a hideg-piac. A hideg piac pedig volt a Garai-téri piac mézesmadzagja, amely egész Budapest lakosságát a VII. kerületbe csábította bevásárolni. Itt volt elkerített helyük a vidéki hentesmestereknek, akik a legkülönbözőb inyencfalatokkal kedveskedtek a pesti polgároknak. Volt füstöltoldalasuk, parasztsonkájuk, parasztszalonnájuk és *árusitották az ételek fejedelmét, a rizskása nélküli májashurkát.*

A pestkörnyéki hentesek kora reggelenkint jól megrakott kocsikon érkeztek a piacukra, ahol ponyván árusitották költeménybe illő remekeit. A városi polgárokra azt szokták mondani, hogy nem értenek az evéshez. Hát a budapestiek erre jócskán rácáfolták. A Garai-téri hidegpiac volt egész Budapest piaca. Kora reggeltől késő délutánig tódult a sok nép. A hajnalban roskadásig megtelten érkező kocsik esténként üresen távoztak. De nemcsak a vidéki henteseké, hanem *a zöldségkereskedőké is.*

Kitör a nagy háboru

Huszonöt évvel ezelőtt tört ki a nagy háború. Hiteles története a következő:

Kovács János tisztes budapesti hentesmester, aki valahol a Dunántulon tanulta

Ime az alábbiakban számol be tapasztalatairól.

E hét péntekjén *„Fekete Sólyom"* vezetésével — ez a piaci árusok egyesületének egyik vezetője — *megfujták a harci riadót.* A garai-piac kofái értekezletre gyültek össze, hogy megbeszéljék, mi az oka a zöldséges, a baromfi és tojáspiac elszegényedésének.

Legelőször *bőrkabátos terrorkofák* vonultak be az értekezleti terembe. Ezután a tojáskereskedők, — mert mint a későbbiekből ki fog derülni, *a harcot nekik kell majd eldönteniök* s végül a többiek.

A viharos gyülésen egyhangúan megállapították, hogy minden baj az őstermelőktől ered. Az őstermelők külön helyen árusíthatnak, úgy, mint egykor a hidegpiacon a vidéki hentesmesterek, kedvezményes helypénzt fizetnek, *s ami a legfelháborítóbb, náluk olcsóbban, jobb árut adnak.* Ezután a feltűnést keltő megállapítás után az általános és szünni nem akaró vihar miatt az ülést be kellett rekeszteni.

A nagy kérdés

Ugyanekkor a *„Fekete Sólyom" két ellenegyesülete is végighordozta a véres kardot.* Miért zsebeljen be minden dicsőséget a „Fekete Sólyom". Elkezdődött az agitációs munka s végül mindhárom egyesület megállapodott abban, hogy *még e hónap folyamán a Vigadóba összehivják a budapesti kofák nagygyülését.* Ezen fognak dönteni Budapest polgárainak sorsáról:

— Adjanak-e enni a budapesti polgárnak zöldséget, vagy sem?!

A titkos terv ugyanis az, hogy a vigadói nagygyülésen *kimondják az általános kofasztrájkot.* Mindenesetre a nagygyülés eset-

HARISNYÁK példátlanul olcsón!

Női selyemharisnya

Cottonszövésu, műselyemfonálból, a legujabb tavaszi divatszinekben. Megerősített flór talp és sarokkal.

Párja csak 100 fillér

Férfiharisnya

Magasszáru, kockás és csikos divatminták, elegáns és tartós viselet, utcára vagy sportolásra.

Párja csak 100 fillér

Női flórharisnya

Erős minőség, bármely szinben, dupla talp és sarokkal, pici gyári hibával.

Párja csak 100 fillér

Férfi flórzokni

Divatmintás és kockás, bokanyilas vagy sima szinekben, sötétkék, bordó, sötétzöld, fekete, szürke és drapp árnyalatokban.

Párja csak 100 fillér

Bordás női harisnya

Rendkivül tartós maccó fonálból, bármely szinben utcai viseletre, vagy sportoláshoz.

Párja csak 100 fillér

Férfizokni

Derby kötésü flórból, szürke, drapp, fekete sötétkék, sötétzöld és bordó szinekben.

Párja csak 100 fillér

Fenti cikkeket viszonteladóknak nem árusitjuk

Filléres Divatház
Baross-tér 23. Rottenbiller-u. sarok

Postán utánvéttel szállitunk

TUDOMÁNY IRODALOM

Jégtörő Mátyás

Tamási Áron új regénye

Van író, aki tébolyult szorongásait oltja belénk. A másik hősei sorsába kényszerít: védtelenül kitesz — sötétségnek és tragédiáknak. Van, aki üres és kihamvadt életformákat idéz s mint a vádat, fejünkre olvassa az idegen életeket.

Tamási Áron fénytől átsütött új regényének szivetdobbanó csodája, hogy végtelenül könnyűvé, tisztává, hívővé és fiatallá varázsol. Mintha szárnyakat kapnánk: első soraival elemelkedünk a földtől, vad bukfenccel belevetjük magunkat a magasságba, miénk a száguldás és a pillanat teljessége s ha úgy tetszik, még az égbolt ránkboruló kékjét is átszakíthatjuk. Megszabadultunk minden lefelé húzó súlytól, testünket, mint unt ruhát levethetjük, átléptük a tér és idő szakadékait, — kaphatunk-e írótól többet, mint azt, hogy szellemmé, fénnyé, testetlen szomjúsággá tett minket? Mintha a mese erdei tavában mártott volna meg: olvasókból az a méhzümmögésbe, napsütésbe, madarakba, a világ ezer leheletébe rejtett lélek lettünk, — ezernyi fény, amely mind-mind láthatóan és láthatatlanul a jóság, a szeretet, az igazság villanása, a szorongatottak felé áradó segítség, erősítés és védelem az életet támadó sötét hatalmak ellenében.

A *Jégtörő Mátyás*, mint az Ábel is, megint fogadalom, Tamási felesküvése és hűsége, *„a szegények és elnyomottak zászlaját fogom örökké hordozni"*. Ábel az el-elbukó és lassan tökéletesedő test harcainak éposza volt. A *Jégtörő Mátyás* a minden salaktól megtisztult szellem diadalmas felkelése. A valóság fölötti valóság, az ösztönző példából felröppenő szimbólum, minden műfajok legfénylőbbje: a *mese*.

Mondjuk el a mesét? Két fiatal lélek szerelmét? A világ jó és rossz erőinek megütközését életük felett? A csodákat, amikben a magasság nyílik meg vagy a szakadékokat, amelyeket a gonoszság hasít halálos mélységekbe? Az idilli falut, amely [illegible] virággal volna", fölemberien megsajnáljuk és már-már újra szeretjük őket.

Kolozsváry G. Emil nem szól bele érzelmeinkbe, nem befolyásol Csibrákyval szemben, — kiszolgáltatja őt. Személytelen távolságból, fanyar humorral és könyörtelen élességgel világítja meg legtitkosabb perceit. Szivetszorító érzés felülről vagy kívülről nézni a kisember társtalanságát. Kegyetlen tréfái és tévedései ők mind az életet formáló erőknek.

Kitűnő könyv. Fiatal írója: nagyon tehetséges. (i.)

Kolozsvár műemlékei

Balogh Jolán dr., a Szépművészeti Múzeum re új, egyben hiteles adatokkal teli, rendkívül jelentős munkát írt Kolozsvár műemlékeiről. Nem topografiailag ismerteti anyagát, hanem fejlődéstörténeti sorrendben tárgyalja az alkotásokat. Senki sem volt inkább hivatva erre a feladatra, mint ő, aki az utóbbi években kutatásait az erdélyi művészetnek szentelte. Több ízben huzamosabb ideig tartózkodott Erdély városaiban, falvaiban, felkutatta a levéltárak, régi könyvek elfelejtett adatait és a régi műemlékek, valamint a kútfők együtteséből igyekezett megépíteni az országrész művészettörténetét. Helyes szemmel látta, hogy a román stílustól kezdve az empire-ig nem volt egyetlenegy művészeti áramlat, amelyet a kis Kolozsvár nem alakított volna át a maga sajátos arculatára, amelynek formai megnyilvánulásait nem mérsékelte volna az ő szerényebb viszonyahoz. Erdély népei minden stílusban maradéktalanul tudták lelkiségüket megszólaltatni. Sőt ezeknek keretein belül a kultúrát hordozó magyar és német faj különböző szellemi alkatát is ki lehet érezni Mindkettő teljes erejével vett részt a művészi munkában, egyszer az egyik, egyszer a másik volt előtérben, mégis úgy hisszük, hogy a népművészettel érintkező legbájosabb és legzamatosabb erdélyi stílusnak, a virágos reneszanszsnak kialakításában a döntő rész a magyarságé. Ennek a stílusnak neve is Balogh Jolántól származik. Kétségtelen, hogy az európai kultura keletén az egyes stílusok később vertek gyökeret, mint egyebütt, de aztán annyira beivódtak Erdély lelkébe, hogy csak nagysokára vesztették el hatóerejüket. Igy a reneszansz még a XVIII. század első felében üde virágokat hajt és a barok is átcsap a XIX. század elejére.

Mindez Kolozsvár művészetében mutatkozik legészrevehetőbben. Csak 1790-ben lett hivatalosan Erdély fővárosa, de addig is szellemi központja, *civitas primariusa* volt az országrésznek, fejedelemségnek. Nem fogott sohasem erejét meghaladó művészi tervekbe, pompázatos épitkezésekbe, mintegy befelé élve valósította meg öntudatos tartózkodással a maga feladatait. Ha XV. század első felében épülő Szent Mihály-templom, Kolozsvár patinás büszkesége változatos kapuival, nyugodt falait áttörő, hatalmas, gótikus ablakival még német kapcsolatokra utal, a farkasutcai templom egyszerű, monumentális formáiban már a XV. századi magyar csúcsíves egyházak tipusát fedezhetjük fel. Ugyan ilyen tipikusan erdélyi a megoldása a Ferences-kolostor refektóriuma gótikus hálóboltozatának, mélyen lefutó bordáival. A reneszansz stilust a paloták, a házak képviselik kőből faragott ajtó- és ablakkereteikkel és kandallóikkal. Sok közülük még a helyén van, egyrészüket pedig az Erdélyi Múzeum őrzi. Ez a stilus termeli ki a legszebb virágokat. A barok stílust a Habsburg-ház, a katolikus egyház vezeti be, eleinte német, osztrák, sőt olasz mesterek dolgoznak, de később magyarok is művelik, mintahogyan az empire-stílus ápolásában is résztvesznek.

Balogh Jolán könyve figyelemmel van az iparművészetre is, beszámol a kolozsvári ötvösökről, festőkről és asztalosokról, kiemeli a céhélet jelentős emlékeit, sőt átrándul a szellemi kultúra egyéb területére, így a kolozsvári könyvnyomtatás történetére is. Hiszen itt nyomtatták az első magyar történeti munkát, Heltai Gáspár *Chronicáját* 1575-ben. Csak 50 oldalból áll Balogh Jolán könyve, mégis hosszas kutatás eredménye összegeződik benne. E mellett biztosítja szellemi tulajdonjogunkat az elveszett Erdély legnevezetesebb városa fölött.

A kitünően és dúsan illusztrált kötetet a *Kolozsvári Református Kollégium Öreg Diákjainak Budapesti Egyesülete* adta ki.

Y. E.

Leány és fiu
tavaszi kabátok
ruhák és cipők
16 éves korig dús választékban
SZÉKELY JENŐ CÉGNÉL
Petőfi Sándor-u. 9 és Váci-u. 7

(*) **Versek.** (Temesváry Kriszta verseskönyve.) Mindössze tizennégy vers, de tizennégy igazi vers, vérbeli költő, hivatott művész alkotása mindegyik. Milyen kevés szóval, milyen egyszerű eszközökre van szüksége a művésznek, hogy élesen megrajzolja a maga emberi és költői profilját, ha valóban egyéniség. *Temesváry* Kriszta pedig az. Ahogy a maga csöndes hangján életről, halálról, szerelemről és mindig fájdalomról ír, van ebben valami meghatóan őszinte, tragikusan egyszerű. Szabad verseket ír, mint ahogy a bensőséges vallomásokhoz nem is való a kötött forma és hivalkodóan csengő rim. Pasztell mindegyik vers, de nem azért, mert halvány, hanem mert törékeny, finom, szinte szégyenlősen halk és a leghalkabban emberi. *Temesváry* Kriszta fiatal költőnemzedékünk egyik legegyénibb, legérdekesebb tagja. *(—kay.)*

(*) **Strófák a humorról.** Humor nincs szív nélkül. Nem véletlen, hogy a humornak termékenyebb talaja a kedély, mint az értelem, ezért az angol irodalomban több a humor, a franciában több az elmésség. A magyar e tekintetben közelebb áll az angolhoz, mint a franciához. S hogy Jókai humora hasonlít a Dickenséhez, nem utánzásnak, hanem lelki rokonságnak az eredménye. Hevesi Sándor tartalmas mély tanulmányban foglalkozik a humorral és a kultúrtörténelmen keresztül megmutatja fejlődésének útját és lélektanát. A tanulmány az Uj Idők mai számában jelent meg. *Herczeg* Ferenc szépirodalmi hetilapját különösen értékessé teszi a nagy író Rákóczi-regényének folytatása és Zilahy Lajos izgalmas, érdekes és művészi, új regényének folytatása. Surányi Miklós, Harsányi Zsolt, Bónyi Adorján elbeszélései, Fodor Gyula és Ebeczki György színházi kritikái, Hámos György könyvismertetése, Gyula diák lendületes márciusi verse, Székely Tibor finom költeménye, az elmés Ceruzajegyzetek, a kedvelt rovatok gazdagítják még a müvelt középosztály népszerű hetilapját. Az Uj Idők kiadóhivatala VI., Andrássy-út 16., bárkinek küld díjtalan mutatványszámot. Előfizetési ára negyedév

1021

Balogh Jolán
művészettörténész

1979.IV.11. TV. 2.Müsor. 2o.oo /LM.
Beszélgetés
==========

- A művészettörténet fiatal tudomány. Európában csak úgy, mint nálunk. Mégis már a mult században, és e században is vannak olyanok, akiknek a munkásságát alapvetőnek nevezhetjük. Ezek közé tartozik Balogh Jolán.
- Századunkkal született. 1955-ben nyerte el a tudományok doktora fokozatot, a Bakócz kápolnáról irt monográfiájával. 1969-ben Herder-dijat kapott. Élete külsőségekben szegény, annál gazdagabb belső tartalomban. A mostani beszélgetés e nagy ellentétet kivánja áthidalni, és feloldani.
- Balogh Jolánt először arról szeretném kérdezni, hogyan indult meg azon az életúton, amelyet most szeretnénk legalább nagyvonásokban megismerni.
- Hát az első igen erős hatások engem még a szülői otthonban értek. Elsősorban édesapámtól. Ő mérnök volt, de kutatási hajlamokkal törekedett újszerü megoldásokra, müszaki terveket készitett, többek között a földalatti vasutat már akkor, 9o3 körül, olyanformán, hogy a Duna alatt vezette volna át. Akkor ez olyan fantasztikusnak látszott, hogy szóba se kerülhetett. De mindezeket én láttam, ezeknek az alakulását,ezeket a terveket, és ezek akkor már nagyon igzatták a gyermekképzeletemet. Miután édesapám nagy gondot forditott az esztétikai nevelésre, még a játékokat is ugy választotta meg, hogy azok szépek legyenek, azután ott volt édesapámnak a nagyon szép könyvtára, müvészettörténeti könyvekkel, folyóiratokkal, ahová nekem szabad bejárásom volt. És igen korán vitt engem magával különféle utjaira, szerte az országba, mert az volt az alapelve, és ebben kivánt engem nevelni,és ebben kivánt engem erősiteni, hogy a gyerek ismerje meg a hazáját. Hát már most,ha a gimnázium érdekli, hát valami egészen külöönös szerencséből olyan tanfolyamba kerültem bele, ~~xxxxxxx~~ amelyik finn tanterv szerint haladt, s ennek az volt az óriási előnye a számomra, hogy 8 évig tanulhattam latinul, és kitünő latin tanárom volt, és négy évig tanulhattam görögül. Hát nekem óriási előnyt jelentett és jelent mind máig. Hogy nekem a latin nyelvvel nem kellett azután küszködni, amikor már odakerültem az oklevelek elé, vagy pedig a források elé. Akkor ez már készen volt. Hát azután még egy élmény kapcsolódik a gimnáziumi éveimhez, még I.gimnazista voltam, hát akkor lo éves korban kezdtük a gimnáziumot, 8 osztályos volt, és akkor a magyar olvasókönyvben benne volt Csánkit Dezsőnek /fon./ Mátyás udvara c. munkájából elég lényeges szakasz. Elég részletesen tárgyalta ott a kort, és hát az akkor engem nagyon megragadott, persze sejtelmem sem volt, hogy majd valamikor ez lesz a kutatási témám. Amikor már az egyetemre kerültem, annak ellenére, hogy a tanári pályát is fölvettem, azokat a tantárgyakat, de akkor már a müvészettörténet volt a cél. És erre a célra pedig Korinyonak a nagy munkája a görög szobrászatról szóló nagy munkája inditott, amit még az egyetemi

tanulmányaim előtt nagyon alaposan áttanulmányoztam,ugy-szolván kivülről tudtam annak a korszaknak és azoknak az emlékeknek a formavilágát, és igy kerültem az egyetemre, és ott éppen olyan professzorhoz, ugy-e Hecklerhez, aki hát a klasszika filologiának a nagymestere volt. Amit I.éves koromban hallottam, az a Latorcsento épitészetéről szóló kollégiuma volt, ami hát nagyon beszédes volt, és megint a müvészetnek egy új területét mutatta meg előttem. És olyan módon, hogy az épitészeti formák is már ugyanugy szóltak hozzám, mint a szobrászi formák. És hát ugy-e aztán egész pályámon elsősorban az épitészet és a szobrászat érdekelt, a többi müfajok azok csak ugy mellékesen. Abban az időben ~~x~~ Heckler professzornak az volt az elve,hogy senkit nem enged doktorátusra, csak azt,akinek levéltári gyakorlata van. Tehát valami levéltári témával kimegy, kutat, és lehetőleg eredményekkel tér vissza. Hát igy küldött ki engem Esztergomba több hétre, ahol Barkóczi hercegprimás épitkezéséről kutattam. Hát az, amit akkor összegyüjtöttem, az sajnos elégett 45-ben, de azok a benyomások, amiket akkor kaptam, egyátalában a levéltári levegő, és az a levéltári ösztönzés, ugy-e új eredmények, és újxx adatoknak a megtalálása, és azonkivül ami talán a leglényegesebb volt, hogy a levéltár, a káptalannak a levéltára az a Bazilikának az emeletén van, és amikor oda naponként följártam, nekem naponként el kellett menni a Bakócz kápolna mellett. És a Bakócz kápolna volt akkor számomra Esztergomban az a gyüjtópont, amelyik vonzott. És szinte napról napra ott töltöttem hosszabb, vagy rövidebb időt, és ezalatt hát szinte magamba szivtam, és magamévá tettem a Bakócz kápolna formavilágát, olyan mértékben, hogy azután később,amikor Olaszországba jutottam, akkor könnyebb volt nekem felismerni az előzményeit. Az olaszországi előzményeit. Hitler mellett Pál Rákos volt az,aki legnagyobb hatással volt rám, neki volt egy roppant érdekfeszitő kollégiuma a logikáról. És miután ez a kérdés engem már gimnazista koromban érdekelt, azért szerettem a matematikai és az algebrai levezetéseket, ezért ez a kollégiium annál inkább hatott rám. Hát ez volt ugy összegezve az a felkészités,amit az egyetemtől kaptam, és amiért nagyon hálás vagyok, és igy kerülhettem aztán rögtön a doktorátus után a szépmüvészeti müzeumba.

- Mindjárt olyan gyüjteményhez került, amelyet szeretett, amelyhez vonzódott?

- Szó sincs róla. Éppen olyan gyüjteménybe kerültem,amihez hát semmiképpen sem vonzódtam, sőt, tduniillik a grafikai osztályba osztottak be,és ez hát olyan terület volt, hát ottan olasz metszeteket leltároztam, ami engem hát legkevésbé sem érdekelt, de viszont hát a látókört rendkivül bővitette. A Muzeumnak volt két pontja,amelyik engem

rendkivül vonzott. És ezeket valóban ki is használtam, amennyire csak lehetett. Az egyik volt a régi szobor gyüjtemény, amelyik hát többnyire zárva volt, de amikor vasárnap inspekcióra beosztottak, és hát mint kezdő muzeulógus természetesen eléggé gyakran, akkor én bevettem magam a régi szobor gyüjteménybe, és hát ugyanazt csináltam, mint amit a Bakócz kápolnával. Sorravettem darabról darabra, és hát igy személyes ismeretséget kötöttem a szobrokkal. És azoknak a formavilága, azoknak a felfogása, azoknak a lényege az belém rögződött, ugy hogy ez már egy olyan alapvetés volt, ami aztán egyre inkább megkönnyitette nekem a szobroknak az új meghatározását. Ez volt az egyik pont, ami engem vonzott. A másik pedig az talán furcsának tünik, de azt hiszem mire mega a Szépmüvészeti Muzeumba került, akkor már az a gyüjtemény nem volt ott, de az én időmben, még az én kezdeti időmben még ott volt, a történelmi képcsarnoknak a metszet gyüjteménye, és a könyvtörténeti könyvtára. És azonkivül még ugyancsak az épületben volt a Müemlékek Országos Bizottságának a gyüjteménye. Én ezeket a gyüjteményeket darabról darabra átnéztem. És hihetetlen módon tágult az emlék ismeretem. A történeti képcsarnokban akkor találtam meg a Bakócz kápolnának a tervrajzait, amelyeket még Pak.../fon/ csinált, és amik aztán az én későbbi Bakócz kápolna monográfiámnak az alapja volt. Az még mind a kezdet kezdetén. Az első muzeumi esztendőmben 924-ben két tanulmányt irtam, és ez a kettő tán az egész jövendőbeli pályámat jelezte, az egyik volt az Európa elrablása-cimü bronznak a meghatározása, az akkori kiállitáson mint Belláno müve szerepelt. Belláno közepes mester volt Padovában, a bronz pedig kitünő és elsőrangú mind kompoziciójában, mind pedig részleteiben, és igy aztán analógiáknak a segitségével a Ridgonak /fon/ átreguáltam, Ridgo pedig éppen a padovai iskolának a legkitünőbb szobrásza volt, ugy hogy ezzel az új meghatározással, a szobornak a szobornak a jelentősége megnövekedett. Viszont ez olyan meglepő meghatározás volt, Budapesten nem akadt szerkesztő, aki a tanulmányomat hajlandó lett volna kiadni, és akkor a professzorom kiküldte Bécsbe, és Bécsben jelent meg, négy évvel később, és azóta ez a meghatározás két világrészben elfogadott.

- Ridgo padovai szobrász, és a másik, ami foglalkoztatta, az kszintén padovai Mantenja.

- Hecklernek volt egy kitünő előadása Nagy Sándornak az arcképeiről, ahol ő az egyes görög szobrászoknak a munkássága alapján választotta széjjel Nagy Sándornak a portréit, és igy átreguálta őket egyenként, s mikor én ezt a kitünő előadást hallottam, akkor magamban elhatároztam, hogy én igy irom meg Mátyás király ikonográfiáját. Tehát nem utánzás, hanem hát hogy mondjam, inspirált engem egy hasonló témát hogyan oldjak meg, és ennek az első szakasza volt éppen a Mantenja tanulmányom. Ennek az első részét, amelyik Mátyás

királynak az arcképével foglalkozik, azt elfogadták,annyira elfogadták, hogy rövidesen másnak a neve alatt is viszontláttam, ellenben, amit Janus Pannóniusról irtam,tudniillik Mantenjának azt a kintünő padovai freskóján ott a Bazarinak /fon/ a feljegyzése szerint lefestett egy magyar püspököt, és én ebből az adatból kiindulva határoztam meg azon a freskón Janus Pannóniusnak az arcképét, hát ezt nagyon csúnyán megtámadták, persze ez engem legkevésbé sem zavart,és azután ugy jó 5o évvel később megkaptam erre a teljes elégtételt, sőt mondhatnám fényes elégtételt. Tudniillik akkor, amikor 73-ban Janus Pannónius centenárium volt, akkor éppen ennek a sokat támadott cikknek az alapján festették meg ugy-e Mantegna freskó után Janusnak az arcképét, és hát ez pompázott ott a kiállitáson, sőt még a bélyegekre is ez került. Hát ilyen története van ennek a meghatározásnak.

- 1935-ben átvette a szoborgyüjtemény vezetését. Végre olyan helyre került a múzeumban, amely valóban a leginkább érdekelte. És igy 36-ban meg lehetett rendezni az első újonnan készitett kiállitást.

- A kiállitási anyag az ott volt, hanem ami nem kiállitási anyag, az szanaszéjjel volt szórva. Azt valahogy össze kellett szedni, meg kellett csinálni a cédulakatalógusát, fel kellett kutatni a leltárát. Ez mind azzal járt, hogy nem volt,aki átadja.

- Milyen problémák merültek föl a kiállitás rendezése során?

- Régi kiállitásban a darabokat csak felsorakoztatták,és ezen belül bizonyos dekorativ hatásra törekedtek, de ennek következtében a legkülönfélébb darabok kerültek egybe,igy a fejlődésnek a folytonossága nem volt világosigy pedig az a körök között az egyes stilus körök között sem alakulhattak ki. Az új rendezésnek éppen ez volt a célja,hogy a fejlődést szemléltetni, a kezdettől fogva, éspedig a jelentős darabok által, és azonkivül az egyes iskolákat külön csoportba kiállitani, hogy a jellegzetessége világosan érvényesüljön.Most ehhez járult még a harmadik igyen lényeges szempont, hogy a jelentős darabok pedig kapjanak hangsúlyos helyet, jelentőségükhöz mérten, és lehetőleg olyan helyet, amelyik megfelelt az eredeti elhelyezésének.

- A szobor kiállitást a háború után újra kellett rendezni, erre előbb 5o-ben, azután 1956-ban a Szépmüvészeti Múzeum 5o éves fennállásának idején került sor. Területben is megnagyobbodott, tehát sokkal több anyagot lehetett kiállitani, és bizonyára sokat gyarapodott is ekkor a múzeumnak ez az osztálya.

- Például az Iparmüvészeti Múzeum egyszer beállitott hozzánk egy teherautó rakományt, mindenféle használhatatlan lim-lommal, de azok között volt egy feszület, egy korpusz, amit úgy, amikor első pillanatban ránéztem, akkor úgy gondoltam, hogy hát ez legalábbis XIV.századi, jóllehet, hát vastag gipszréteg van rajta, és teljesen barokkos átfestés. És akkor oda-

adtam a restaurátorunknak, Németh Kálmánnak, és ő leszedte ezt a barokk réteget, és akkor kibontakozott nem egy XIV. századi, hanem egy jóval korábbi, XIII.századi gyönyörü Krisztus korpus, azután megemliteném még a velencei kutakat, kettő kivételével, amelyeket még Proski Károly vásárolt,de a többit azt mind most hoztuk be, különféle kastélykertekből, xx ahol hát kallódtak, tulajdonképpen leletmentési munka volt, de igy hát egészen elsőrendü darabokat sikerült megszerezni, mintegy korai, XII.-, XIII.századi darabokat, továbbá a XIV.x századi velencei kutat a vépi kastélyból, amelyik hát táncoló leányokat, ezt az úgynevezett körtáncot lejtő leányokat ábrázol, és amelyik a Trocento, velencei Trocento szobrászoknak egy kitünő darabja. Igy alakulhatott ki a velencei kutaknak a gyüjteménye, amelyet a Reneszánsz csarnokban állitottunk ki, éspedig kezdve a VIII.századtól egész a x XVI. századnak a közepéig is.

- 1924.januárjában Heckler professzor, és az akkori miniszter együtt adtak egy megbizást a magyar reneszánsz és Mátyás korának a kutatására, és ezzel kapcsolatban egy olaszországi levéltári kutató útra is alkalma nyilt.

- Mikor engem elinditottak erre az útra, amikor közvetlenül megkaptam a kiküldetést, akkor az az intés hangzott el,hogy ne kalászatokat irjunk, mert tudniillik igen divatos volt,hogy egyes tetszetős adatokat,vagy részleteket sebtiben gyorsan publikálni, és ezzel lehetőleg nevet szerezni, feltünni, és a többi, tehát igen józan volt, és előrelátó volt az intés,hogy ne kalászatokat irjunk,hanem teljese feldolgozásra törekedjék. Ezt az intést meg is fogadtam, de hozzá kell tennem, a módszernek igen nagy az ára. Mert rendkivüli erőfeszitést, sok küzdelmet, és sok mindent jelent.

- Es melyik levéltárban dolgozott Olaszországban?

- Hát Olaszországban dolgoztam Rómában, Firencében, Mantovában, Velencében, és utoljára Milánóban. Hát különösen a milánói igen emlékezetes,mert hiszen ott olyan anyagot gyüjthettem össze, xxxx és a más e korra nézve elsődlegesen fontos anyagot, ami ma már nincsen meg, mert a Viskonci és Szvorcza /fon/ levéltár,melyet akkor én még darabról darabra átnézhettem, az ma már nincsen meg. A világháborúban, a második világháborúban elégett.

- Az alapos olaszországi levéltári kutatás során világossá vált, hogy a magyar reneszánszról eddig kialakult kép helytelen, tehát rajta feltétlenül változtatni kell.

- Hát ez a téma, ez akkor nagyon népszerütlen volt.Semmire sem becsülték. Legjobban jellemző egyik kollegámnak a megjegyzése, aki azt mondta nekem, hogy hát mit akar ezzel a témával, ezzel ugy sem jön ki semmi. Ezzel néhány kis adatot összeszedhetnek, néhány kis töredéket, hát mit jelent az,hát semmi sem, ugy-e. De hát azután láttam azt is,hogy hogyan állt akkor a kutatásnak a helyzete, sőt nem is nevezhető az kutatásnak,mert valami olyan stagnálás volt benne. Es ilyen for-

mán akkor megmerevedtek akkor a fogalmak,és úgy alakult ki a kép a magyar reneszánszról, hogy hát az olyan kérész-jellegü udvari divat volt, Mátyás személyéhez kötött, sőt túlzottan hozzákötötték Beatrix személyéhez, ami egészen hamis dolog, és azután Mátyás halálával minden szerteoszlott,utána jött ugy-e valami szörnyüséges romlás, pusztulás, hanyatlás, amiből éppen csak a felső-Magyarországi reneszanszot mentette ki Di Kornél.Ez volt az általános kép,ezt találhatjuk az akkori müvészettörténeti kiadványokban,és az akkori történeti kiadványokban is. A XVI.- és XVII.századnak a kulturáját semmire sem becsülték. Azt a két tételt akartam mindenáron cáfolni, hogy nem volt kérész-életü, sőt na-gyon is elterjedt az egész országban, és a XVI.-XVII.század mint késő reneszánsz egyátalában nem megvetendő, hanem nagyon értékes korszak. És nagyon jelentős dolgokat is hozott létre.

- A magyarországi reneszansz újabb feldolgozásában elsősorban Mátyás király kerül az előtérbe. Mégpedig az ő mecénánsi tevékenysége, az ő egyénisége. Most azt szeretném megkérdezni, hogy Mátyásnak a müvészet szeretete, a Mátyás történeti jelentősége hogyan nyilvánul meg, különös tekintettel arra, hogy ő volt az első, aki Európában Olaszországból közvetlenül a saját hazájába ültette át ezt a stilust, és ezt a kultúrát?

- Hogy ha ezt az egészében tekintjük, az első, ami rendkivül feltünő, és ami tulajdonképpen mozgató ereje volt az egész hazai korai reneszansznak, az ő egyéni fogékonysága. Talán ezt úgy lehetne legjobban illusztrálni, hogy akkor, amikor ő egy olasz munkát megkátott, valamilyen módon hozzájutott, sőt egyet emlitek, láthatta Janus Pannonius és Galeotto kettős arcképét, akkor ő megrendelte a saját arcképét Mantegnanál,mert ő akkor a legkiválóbbak közé tartozott, és nagyon merész, új irányt képviselt, mondhatni egy avantgardista irányt. Ugyanakkor ugyanabban az időben III.Frigyes császár lent járt Paduában,de Mantegna nem érdekelte őt, egy harmadrangú festővel találkozott, és jól lehet, kétizben is bejárta Itáliát, ennek az ő mecénási tevékenységének semmi nyoma nem maradt. A hazai reneszansznak egyik igen jelentős sajátsága, hogy nem valamelyik más olasz müvészi központhoz csatlakozott,hanem ahhoz, amelyik az élen járt, a firenzeihez.A Toscaniaihoz.

- Mátyás király müvészetpártóló tevékenységéről egy hatalmas mü jelent meg, Müvészet Mátyás király udvarában cimmel. A kézirat elkészitése és megjelenése között nagyon hosszú idő telt el, tehát sok akadály merült fel.

- Hát a Mátyás kézirat sorsa az eléggé viszontagságos volt. 939-ben már készen volt, és akkor hát voltak,akik arra törekedtek, hogy jelenjék meg 94o-re a Mátyás centenáriumra,de hát ez akkor nem sikerült, végül 43-ban, a Tudományos Akadémia fogadta el kiadásra, és egy évig folyt is a nyomdai munka, jóformán az ostromnak, Buda ostromának a kitöréséig,

akkor azután megszakadt, és csak 15 év után lehetett gondolni a folytatására, akkor is iszonyatosan elhúzódott,mig végül 66-ban megjelent az adattári kötet, és megjelent hozzá a képes kötet, amelyik hát úgy volt megszerkesztve,hogy lehetőleg teljes képet adjon a Mátyás korának a müvészeti jelentőségéről. A tanulmányi kötet viszont csak 975-ben jelent meg németül, Grázban.

- Csodálatos Mátyás királynak ez a rendkivüli fogékonysága a reneszansz iránt, annál is inkább, mert ő soha nem volt Itáliában. De azt hiszem, hogy a fogékonyság mellett még szükség volt arra is, arra a szervező-készségre,amely Mátyás királyban benne rejlett, ahhoz, hogy a magyarországi reneszansz teljesen kifejlődhessék.

- Ez kétségtelen, és mondhatni, hogy Mátyásnak a nagy szervező képessége éppen olyan mértékben nyilvánult meg, igy mondhatnám a müvészet politikájában, mint amint éppen megnyilvánult ez a fekete hadsereg szervezésében. Mert a Mátyás kori reneszansz nem csupán abból állott,hogy megrendelt ezt,azt,amazt, Olaszországból, és az ideérkezett Budára, hanem itt,, Budán szervezett mühelyeket, és részben behivott olasz mesterekből, részben hazai mesterekből,és igy alakulhatott ki az a központ,amelyből azután a kora reneszanszának a formavilága kisugározhatott az egész országra.

- Miben áll a magyar reneszansz európai jelentősége?

- Az európai jelentősége az kétségtelen, és ezt a külföldi kutatók is mind elismerik, éspedig ez kétirányú. Egyik az, hogy Európában az Alpokon túl ez az ország volt az első, amelyik átvette a reneszansz kultárát, a reneszansz épitészetnek,és müvészetnek a formavilágát, azonkivül a másik ezt már igy mondhatjuk, egyedülálló tulajdonsága volt az, hogy közvetlenül Firenzéből, tehát a reneszansznak a legjelentősebb központjából vette át a , mind a formákat,minda szerkezeti megoldásokat, az egész épitészetnek a jellegét egészében és részleteiben, tehát a legtisztább központból, és mondhatni, egyáramú szinvonalon.

- Vajon igaza van-e annak a felfogásnak,amely Mátyással szinte befejezettnek véli a magyarországi reneszanszt?

- Semmiképpen. Mert éppen ezután bontakozott ki teljes erejében, és hatásában. És pedig ennek az iránynak a közvetitői és továbbvivői voltak azok, akik ott voltak a király személye körül, az udvarának a tagjai, azután az igen szétterjedő Hunyadi rokonság, amelyik továbbment a Báthoryakon át a D.. és igy tovább, úgyszintén a főpapságnak az a része, amelyik Olaszországban tanult, és végül mind főpapi és főnemesi udvaroknak a familiárisai. És igy terejedt ez tovább a kisnemességhez, és igy jutott el egészen a falvakig. Ez volt a reneszansznak az útja a Mátyás utáni évtizedekben, tehát még mielőtt bekövetkezett volna a mohácsi katasztrófa, a reneszansz formák eljutottak egész az akkori határszélig. Csikig.

- Bakócz Tamás Mátyás király udvarából indult el az esztergomi érseki méltóság felé.Nem csodálatos tehát,hogy ő volt az, aki azt a kitünő épületet emelte Esztergomban, a Bakócz kápolnát, amely a magyar reneszánsz müvészetnek egyik elsőrangú és szerencsésen megmaradt példdája. Erről a kápolnáról Balogh Jolán külön monográfiát irt. A Bakócz kápolna 15o6-15o7 ben épült. A régi székesegyháznak a déli oldalán. A köveit a XIX. század elején megszámozva, gondosan szétbontották,és a kápolnát újból fölépitették a mostani székesegyház déli oldalára.
- A Mátyás kori épitészetet semmiképpen sem lehet úgy tekinteni,hogy hát gotikus épület reneszansz disz aggatott,hanem igenis itt már nyilvánvalók voltak a reneszansz kompoziciók, a reneszansz szerkezetek. És ez az irányzat azután a csúcspontját érte el a Bakócz kápolnában, amelynek a jelentősége az olasz reneszansz szempontjából is egészen döntő,és kimagasló,tudniillik az olasz épitészet theoretikusoknak,és hát általában véve az élenjáró épitészetnek egyik fő problémája és kedvenc témája volt a reneszansz centrális épületnek a gondolata, és a Bakócz kápolna ennek az irányzatnak mondhatni egy tökéletes megvalósulása volt, abban az eredeti formájában, amiben állt, ugy-e az 5oo-as évek elejétől, egészen az 18oo-as évek elejéig. Azonkivül hát óriási veszteség volt, hogy a régi kupolát nem állitották helyre, nyilván a rongáltsága miatt, tudniillik ez a kupola belülről bronz dombormüvekkel volt diszitve, ez pedig egy olyan sajátság,amit sehol másutt nem találhatunk,és nem is találhat senki, példátlanul grandiózus dolog volt a Bakócz kápolna eredeti állapotában. És hát annyira gyönyörü volt, hogy még a török is megkimélte és megbecsülte, és ennek köszönhető az,hogy egyátalán meg van. Mert tudniillik ottan mecsetet rendeztek be, de használták. Nem rongálták.
- A középkor Magyarországon volt egy olyan terület,ahol a leggazdagabban maradtak meg a reneszánsz emlékek,és ahol nagyon jól lehet tanulmányozni azt is, hogy az a különböző társadalmi rétegek hogy veszik át ezt az új stilust.Ez a terület, ez Erdély. Balogh Jolán 1943-ban megjelent nagy munkája, Erdélyi reneszansz cimen, a XV.század utolsó negyedétől 1541-ig tekinti át és dolgozza föl az anyagot. Mégpedig nemcsak stilus-kritikai szempontból, hanem módszerében a birtoktörténet, családtötnet, rendkivül nagy szerepet játszik, és ebben biztos vagyok Kelemen Lajosnak az erdélyi müvelődéstörténete nagy kutatójának és mesterének is benne van a keze. Hogyan gazdagodott a feldolgozás módszere e munka során?
- Akkor,amikor legelőször jártam a Kolozsvári Muzeumban, akkor ott feltünt nekem egy tüneményesen szép cimerkő. A cimerpajzsban az oroszlány két oldalt, mint pajzstartóplutó. Tehát nyilvánvaló volt,hogy kora reneszansz darab. Hát ottan

semmiféle megjelölés nem szerepelt, de viszont sikerült megtudni a leltárból, hogy Gyaluból származik, a Wiengarti Geréb családnak a cimere. Gyalu püspökségi birtok volt, az erdélyi püspök pedig Geréb László, Mátyás királynak a saját unokaöccse. És igy aztán egészen határozottan lehetett állitani,hogy a cimer Geréb László erdélyi püspöké volt. Na most Geréb László püspöki idejéből vissza lehetett következtetni a cimer készitésének idejéről, és igy ezt a cimert el lehetett helyezni a XV.századnak az utolsó negyedébe. Ez viszont azzal az eredménnyel járt, hogy az erdélyi reneszanszot 25 évvel vissza lehetett tólni,és egészen be,Mátyás korába, közvetlen kapcsolatával,összefüggésbe Budával.

- A magyarországi reneszansz központok hatását Erdély félreeső falvaiban is nyomon lehet követni. Erre kitünő példa a Szilágysági kisfalu, Menyő.

- Hát ugy-e Menyő azért izgatott,mert hát tudtam,hogy ott van az a reneszansz kapuzat,amelyet eddig soha senki fény-xx képben nem közölt,csak valami rajz jelent meg, és aztán ezt a rajzot is elfelejtették,holott nyilvánvaló volt ennek alapján is, hogy közvetlen kapcsolata van Esztergommal.Hát nekem mindenáron oda el kellett jutni. Ami Menyőben elém tárult,az felejthetetlenül csodálatos volt. Mert ezt ugy kell elképzelni,hogy ott van egy gyönyörü kis gotikus templom,ott volt a tündöklő vörös márvány kapuzat, olyan firenzei stilusban,hogy az Arnó partján sem alkották volna meg különben.

- Hogy került oda ez a kapu?

- Hát ugy-e a kapun rajta van a Donátornak,a megrendelőnek a neve,és a cimere, Désházi István, Désházi pedig Bakócznak az udvarához tartozott, és itt megint a Bakócz kápolna került elő, mint olyasvalami,aminek a problémája foglalkoztatott. Nem volt kétséges előttem,hogy aki faragta,és névvel jelzett faragvány, Johannes Fio... névvel jelzéssel ellátva, ugyanez a firenzei Lapiczban dolgozott a Bakócz kápolnában is. Ezenkivül itten napnál bizonyosabb,világosabban bebizonyosodott az, hogy központokból szállitották ki a kész darabokat.

- Az anyag, amiből van,

- Az anyag az

- Az a sütői márvány.

- A sütői vörösmárvány. Tehát ezt semmiképpen sem Menyőn faragták,hanem ezt Esztergomban faragták,és hát voltak akkor még megfelelő szállitási eszközeink, jól megvasalt szekerek, ugy hogy teljes épségben vitték el Menyőre,és a mai napig van otthon.

- Most arra volnék kiváncsi,hogy mit jelentett ez az új fogalom, az erdélyi reneszansz a magyar müvészttörténet számára?

- Az erdélyi reneszansznak a fogalma az teljesen ismeretlen volt, ezt a fogalmat először 934-ben használtam akkor,amikor

már az erdélyi utazásaim alkalmával gyüjtött anyag lényegileg együtt volt, és ennek az alapján láthattam a fejlődésnek a folyamatosságát, kezdettől egészen a végső kifejlésig,és kibontakozhattak előttem ennek a fejlődésnek a helyi sajátságai. Az udvarnak a kulturája,és az udvarnak az iránya ugy-e a vidéki központokon átment,egészen a falvakig, ahol a kisebb köznemesi kúriák voltak a kultúráknak a középpontjai. Ezért neveztem el én még régebben kuriális kultúrának, mert ezek voltak azok a központok, kicsi központok,és szétszórva az egész területen,de ahol a nép közvetlenül érintkezett ezzel a kultúrával,és közvetlenül vehette át azokat a formákat,akár épitészeti formákat, akár ornamentális formákat , amelyek a saját hajlamának megfeleltek, és amit aztán a saját felfogása szerint továbbá alakitott,sőt nem csupán tovább alakitott, hanem újat is alkotott. Amit semmiképpen sem lehet puszta utánzásnak nevezni, hanem valóban önálló irány volt. És ennek az eredménye volt ez a nagyon dús utóbirágzás, amit hát semmiképpen sem lehet a provinciális jelzővel hát,lebecsülni.

- Egy belső értékekben dús, eredmények sorát hozó életmü tárult fel előttünk Balogh Jolán tárgyilagos, de meggyőződéssel teli szavaiban. Mindig az igazat, és a szépet kutatta. Az igaz a történetiség, a szép a müvészet felé irányitotta. Kutatásaiban teljességre törekszik, de a részleteken túl meglátja, és megláttatja a nagy összefüggéseket. A ma is teljes lendülettel dolgozó és publikáló Balogh Jolán példa lett kortársai, és főként a fiatalabb kutató gárda számára, a kemény és céltudatos munka, a megalapozott módszer, a témái iránt lelkesedő puritán tudós példaképe. E beszélgetés végén ezt köszönjük meg Balogh Jolánnak.

BALOGH Julián

Ujváry Gábor: Tudományszervezés – történetkutatás – forráskritika. Győr, 1996

176.

falán zömök
dali árkádsor
Utóbbi felső
nárvány ajtó
zó Ferencz és
kkel s 1574.
bibliai antik,
ru festményei
ok. A lépcső
lon: romulus,
gnus, Scipio
ef. Hungariae
erházy Regni
rinceps Aurei
ai Eszterházy

BALOGH Jolán művészettörténeti

90 3. 28, 29, 31

Új Művészet

IN MEMORIAM

Müvtört.Ért. 1989 1-4

BALOGH JOLÁN

Budapest, 1900 — Budapest, 1988

1988-ban távozott az élők sorából Balogh Jolán dr., a magyar művészettörténet-írás egyik legnagyobb alakja. Részese lehetett annak a kivételes adománynak, hogy hosszú élete csaknem utolsó napjaiig töretlen maradt alkotó képessége, a magyar múlt történéseit, emlékeit rekonstruáló, újra feltáró, kutató és szemléletesen bemutató tevékenysége.

Munkássága több csomópont körül kristályosodott ki: a magyar reneszánsz egészének jelensége, olaszországi eredetének problémaköre, gyökerei a késő gótikában, a prágai Szent György és a többi elpusztult, csak történeti forrásokból ismert, a Kolozsvári testvérektől alkotott bronzszobrok kérdései (1934); a Mátyás király udvarában kibontakozó reneszánsz a művészetek minden ágában és annak minden irányban történt szétsugárzása. Ez utóbbiból külön monumentális és összefoglaló eredményt hozott az erdélyi reneszánsz első korai korszakát (1460—1541) bemutató kötet 1943-ban. Ezután következett a már saját korában és a távolabbi utódoktól is megcsodált, legteljesebben ránk maradt emlék: az esztergomi Bakócz kápolnát ismertető tudományos feldolgozás (magyarul 1955 és olaszul Acta Historiae Artium III. 1956). Mátyás király udvarának művészetéről először csak az adattár és a képes kötet kerülhetett kiadásra 1966-ban. A szövegkötethez Graz segítségét kellett igénybe venni természetesen német nyelven 1975-ben, magyarul pedig ismét csak jóval később, 1985-ben jelenhetett meg.

Ezek a jelzett adatok világos bizonyítékai annak, hogy az írások fáradságos, de egyben gyönyörűséges létrehozása, megalkotása mennyire veszi igénybe a kutató-alkotó minden munkaerejét, és megjelentetésük ráadásul mennyi küzdelembe, idegfeszítő várakozásba, hiábavaló őrlődésbe került. Ez utóbbiaknak nem lett volna szabad előfordulniuk az író életében.

Néhány újabb publikáció azonban mintha máris megfeledkezett volna a Balogh Jolán által lefektetett alapokról. A Magyar reneszánsz udvari kultúra című kötetben (Budapest 1987) jórészt csak a barokkba hajló portréábrázolásokat kapjuk festményeken és síremlékeken későreneszánsz képzőművészet címén. A Valóság 1990/1. számában a visegrádi ásatásokról megjelent beszámoló közli az eddig felszínre került leletek nyomán megkísérelhető rekonstrukciós törekvések eredményeit, szintén a szakirodalmi előzmények nélkül. Tévedés ne essék, nem a fiitétlen meghódolást kívánjuk Balogh Jolán eredményei előtt. Tudományos komoly vitának mindig van helye, de semmibe venni az itt ismertetett életművet — szerintem hálátlan módon tilos.

Balogh Jolán pályájának utolsó publikációja volt a kolozsvári kőfaragóműhelyek későbbi, 16. századi munkásságának és Erdély-szerte szétsugárzó hatásának ismertetése. Ez folytatásos, fejezetekre bontva jelent meg a 70-es években és a 80-as évek elején az Ars Hungaricaban, az MTA Kutatócsoportjának közleményeiben.

Ismerve viszont az erdélyi reneszánsz első monumentális kötetét, biztosan feltételezhetjük, hogy anyaggyűjtését ebben a korban is kiterjesztette a művészetek valamennyi ágára. Ennek összegzése azonban a fiatal utódok lelkes megértésének gondja és feladata kell hogy maradjon.

Valamennyi fent ismertetett írás bizonyítja, hogy írójuk milyen finom érzékkel reagált minden műalkotás formai szépségére, azt szemléltető leírásaiban szóban is magyarázni tudta, felhívta a szemlélő esetleg nem eléggé mélyreható figyelmét a legapróbb részletekre is. Mégis, ennél sokkal többet adott: szigorú, maga elé szabott módszerességgel a történeti, társadalmi környezetet, a megrendelők helyzetének alakulását, az egykorú irodalmi források éles kritikával történő felhasználását kiindulópontnak tekintette, főleg a töredékesen fennmaradt emlékek megértéséhez. Erre két, szinte klasszikus példát említhetünk ki: Die Ausgrabungen in Visegrád (Österreichische Zeitschrift für Denkmalpflege IV. 1950.) és A budai királyi várpalota rekonstruálása a történeti források alapján (Művészettörténeti Értesítő I. 1952.). Mindkettő úgyszólván vezérfonala lehetett az újabb ásatásokat vezető kutatóknak. Az előkerülő leletanyag azután bőségesen igazolta az írásos forrásokból kiolvas-

BALOGH Julán

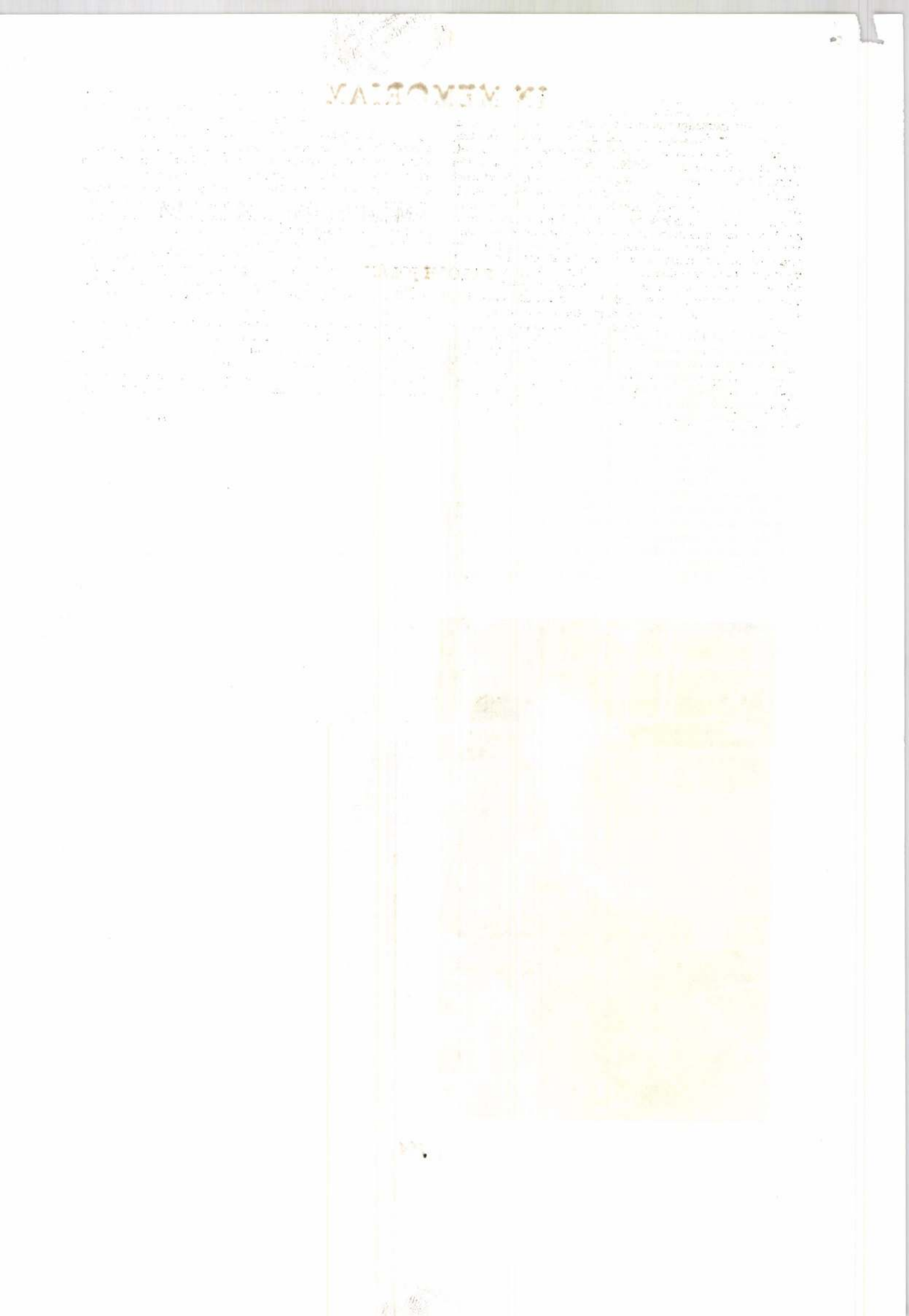

ható adatokat vagy termékeny viták alapjait jelenthették ez utóbbiak értelmezései.

A magyarországi művészet múltja ragyogó fejezeteinek hivatott feltárója működésének másik területén, a muzeológia vonalán is halhatatlanná tette nevét. Hosszú Szépművészeti Múzeum-beli pályafutása során úgyszólván valamennyi gyűjteményrészben folytatott tanulmányokat: a Régi Képtárban, a Grafikai Osztályon — ez utóbbiban főként Hoffmann Edith tragikus, háború utáni halálát követő években. Leginkább kiemelkedő volt azonban munkássága a Régi Szoborosztályban, annak vezetőjeként. Anyaggyűjtési tevékenységére mi sem jellemzőbb, mint hogy az általa átvett állományt mintegy ötven százalékkal gyarapította. Kiállításrendezői tevékenysége hozta létre az ő idejében legteljesebbé vált szoborkiállítási részlegeket: a második emeleten a kabinetek sorában és egy nagy teremben az európai országok középkori és reneszánsz szobrászatának a modern esztétikai elveknek is megfelelő, teljességre törekvő bemutatását. A másfél emeleten a barokk iskolákat, a lépcsőházban a dekoratív faragásokkal díszes építészeti tagokból kiépített lapidáriumot, a földszinti nagy reneszánsz csarnokban pedig a velencei vagy venetói származású, a 8—16. századból való pompás kútkávák gyűjteményét rendezte el.

A műtárgy-meghatározásokat részben egyenként kezdte meg, mint pl. *Riccio* Eutéla elrablásának bronzcsoportjáét a Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte V. 1928-as kötetében, vagy *A. di Duccio* Gábriel arkangyaláét a Petrovics-emlékkönyvben 1934-ben publikálta. Majd összetartozó és egybefoglalható csoportokban ismertette először a Múzeum Évkönyveiben (VI—X. kötet, 1931—1941), továbbá a Bulletin — Közlemények egyes számaiban és az Acta Historiae Artium köteteiben. Ennek a munkának kiteljesedése, megkoronázása az egész gyűjtemény tudományos szakkatalógusa, ami röviddel nyugdíjba menetelét követően, 1975-ben jelent meg két kötetben az Akadémiai Kiadónál. Ebben a műfajban klasszikus egyszerűséggel, világos tagoltsággal van összefoglalva mindaz a tudnivaló, ami az egyes darabokra, alkotóikra vonatkozóan szükséges, hogy a világ hasonló gyűjteményei közé illeszkedve pontos eligazítást adjon.

Összefoglalva nagy elődünk életművét, csak bámulattal adózhatunk annak a kora fiatalságától kialakított világos módszerességnek, amit élete folyamán céljának tekintett. Ettől a szemlélettől soha el nem tért, ahhoz szigorú aszkézissel végig hű maradt. Példájának követése számunkra soha utol nem érhető vágy maradhat csak.

G. Aggházy Mária

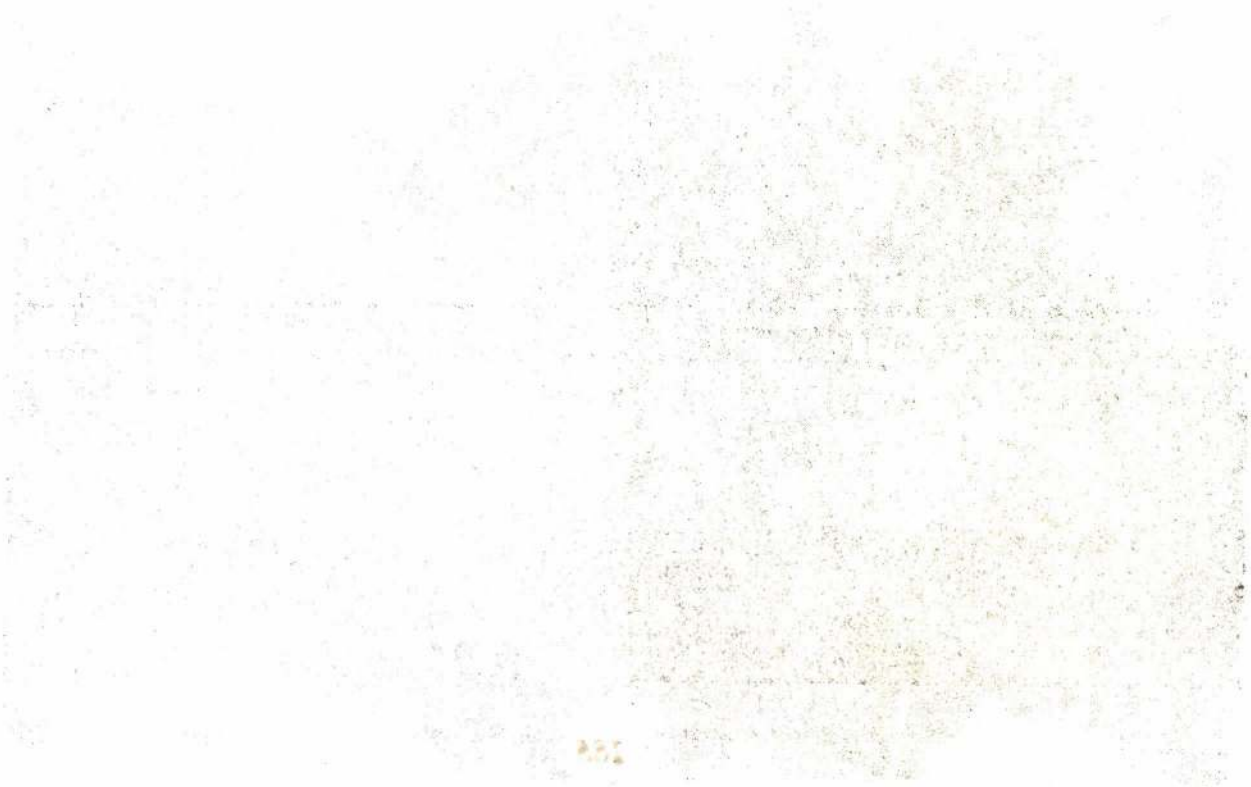

MŰVÉSZETTÖRTÉNET

Balogh Jolán—Szmodis Eszláry Éva
KATALOG DER AUSLÄNDISCHEN BILDWERKE DES MUSEUMS DER BILDENDEN KÜNSTE IN BUDAPEST, IV.—XVIII. JAHRHUNDERT
III. Neuerwerbungen
(A Budapesti Szépművészeti Múzeum szoborkatalógusa, IV—XVIII. század. III. kötet. Új szerzemények)

1975-ben jelent meg Balogh Jolán kétkötetes szoborkatalógusa, melyet a szerző az 1967-es év első szerzeményeivel lezárt. Az utóbbi 25 évben beérkezett nemzetközi jelentőségű műtárgyak teszik aktuálissá a mű harmadik kötetének megjelentetését.

Olasz, angol, francia, németalföldi, spanyol, német és osztrák művek szerepelnek e gazdag anyagban. A legkorábbi munkák a XIV. századból valók, a legkésőbbiek 1800 tájáról.

A kötet felépítésében, a műtárgyakra vonatkozó közlések sorrendjét illetően követni kívánja a Balogh Jolán-féle katalógust, azonban az egyes művek tárgyalása részletesebb, és rövid ikonográfiai, művészettörténeti ismetetést is tartalmaz. A szobrokat bemutató képek a kötet végén találhatók.

Német nyelven — 187 oldal — 134 fotó — 17 × 25 cm
kötve 2517,— Ft
ISBN 963 05 6736 9

RÉGÉSZET

DIE SKULPTUREN DES STADTGEBIETES VON SCARBANTIA UND DER LIMESSTRECKE AD FLEXUM—ARRABONA
(Scarbantia territóriumának és az Ad Flexum—Arrabona limes-szakasznak a szobrai)
Szerkesztette Farkas Zoltán—Gabler Dénes
Corpus signorum Imperii Romani, Ungarn, Band II

Magyarország legkorábban romanizált részének anyagát mutatja be a kötet: 118 északnyugat-magyarországi kőemlék leírását tartalmazza Scarbantia municipális territóriumáról, illetve az Ad Flexum és Arrabona közötti limesszakaszról és hátországából.

A leírt ábrázolásos kőemlékek a provinciális római régészet és az ókori vallástörténet kutatásának fontos forrásai. Az emlékanyagban kerek szobrok, ábrázolásos oltárok és döntő többségben sírsztélék találhatók. A katalógust 44 fényképes tábla egészíti ki.

A régészeken kívül a művészettörténészek érdeklődésére is számot tarthat a kötet.

Német nyelven — 94 oldal + 44 oldal képmelléklet
21 × 29 cm — kötve 2632,— Ft
ISBN 963 05 6730 x

Alan Millard
A BIBLIAI IDŐK KINCSEI

Az átfogó régészeti mű — amelyet gyönyörű színes képek, ábrák és térképek egészítenek ki — bibliai tájakra kalauzol. Sok-sok kultúrtörténeti érdekességgel ismerkedhetünk meg: Hammurapi törvénykönyvével, Mózes törvényeivel, Mári királyainak palotájával, a korai kereszténység bizonyítékaival, a különböző ábécékkel, illetve az egyiptomi hieroglifákkal, a Kánaánnal kapcsolatos mítoszokkal... A leletek részletezése mindenkor a Bibliára való utalások kíséretében történik.

187 oldal — 19 × 25 cm — kötve 2040,— Ft
ISBN 963 05 6720 2

Cs. Sós Ágnes—Salamon Ágnes
CEMETERIES OF THE EARLY MIDDLE AGES (6th—9th c.) at Pókaszepetk
(A pókaszepetki kora középkori [6—9. századi] temetők)

A művet elsősorban a kora középkori Kárpát-medence tágabb európai kapcsolatai iránt érdeklődő régészek és történészek forgathatják haszonnal.

Angol nyelven — kb. 440 oldal — 21 × 29 cm — kötve kb. 2965,— Ft
ISBN 963 05 6759 8

THE TIMES ATLASZ
RÉGÉSZET

A régészet segítségével az emberiség történetét kíséri nyomon a kötet az ember megjelenésétől az 1800-as évek végéig. Őseink életét szemléletes térképek, illusztrációk, csodálatos fotók és az ősi települések rekonstrukciói segítenek új életre kelteni.

A kötet nagy erénye a világtörténelmi szemléletmód következetes érvényesítése: a nagy ős- és ókori közel-keleti és európai civilizációk mellett betekintést kapunk Ázsia, Afrika, Amerika, Ausztrália, Óceánia és a sarkvidékek korai történetébe, kultúrájába is. A monumentális művet a régészettudomány nemzetközi élvonalába tartozó tudósok állították össze.

A szöveg- és képanyagot mintegy 6000 címszavas névmutató, kronológia, régészeti, történelmi kislexikon és bibliográfia egészíti ki.

320 oldal — 27 × 37 cm — kötve 4990,— Ft
ISBN 963 05 6739 3

Vaday Andrea
MÚLTRA NYÍLÓ ABLAKOK
Régészet gyermekeknek

Hogyan jutott el a régészet a kincskereséstől a modern, komoly felkészültséget igénylő tudományos munkáig, hogyan dolgozik a régész, kik a segítőtársai — ezt mutatja be a gazdagon illusztrált kötet a fiatalabb korosztály számára.

Kb. 180 oldal — 21 × 29 cm — kötve kb. 935,— Ft
ISBN 963 05

TÖRTÉNELEM

Barta Gábor
LA ROUTE QUI MÈNE À ISTAMBUL
(Az Isztambulba vezető út)
Studia historica Academiae Scientiarum Hungaricae 195.

A Balkán és a Kárpát-medence rendkívül bonyolult etnikai képe — a mai konfliktusok gyökere — a török hódoltság századaiban alakult ki. Az 1528-as, azután oly drágán megfizetett isztambuli szerződés biztosította az általa létrehozott Erdélyi Fejedelemség létezését.

Francia nyelven — kb. 160 oldal — 17 × 25 cm — kötve kb. 1078,— Ft
ISBN 963 05 6783 0

Boros Zsuzsanna
VICHY —FRANCIAORSZÁG
(1940—1942)
Értekezések a történeti tudományok köréből. Új sorozat 116.

Franciaország 1940—42 közötti történetével foglalkozik a szerző, de visszatekint a háború előtti időszakra is, amelyben már fellelhetők a vichyi törekvések szerves előzményei.

Kb. 224 oldal — 14 × 21 cm — fűzve kb. 374,— Ft
ISBN 963 05 6765 2

Chris Cook—John Stevenson
VILÁGTÖRTÉNETI KÉZIKÖNYV
1914—1993

A világhírű Longman Kiadótól átvett kötet a magyar könyvpiacon merőben új típusú kézikönyv: a témát nem monografikusan dolgozza fel, hanem kronológia, lexikon, bibliográfia, statisztikai táblázatok, különféle adatsorok szerepelnek benne.

A kötet ismerteti az egyes országokra, régiókra vonatkozó, illetve nemzetközi jelentőségű eseményeket, társadalom- és gazdaságtörténeti mozzanatokat, a nemzetközi szervezeteket, a fegyveres konfliktusokat, terrorcselekményeket, politikai gyilkosságokat. Statisztikai táblázatokban mutatja be a demográfiai változásokat, a mezőgazdasági és ipari termelést. Megdöbbentő adatsorokat közöl a betegségekről, járványokról és éhínségről, a természeti katasztrófákról, környezetszennyezésről.

A magyar kiadás szerkesztői a kötetet 1993. december 31-ig kiegészítették az angol kiadás óta eltelt időszak legfontosabb eseményeivel.

Kb. 600 oldal — 14 × 21 cm — kötve kb. 1500,— Ft
ISBN 963 05

Lukács Lajos
CHAPTERS ON THE HUNGARIAN POLITICAL EMIGRATION
1849—1867
(Fejezetek a magyar politikai emigráció történetéhez 1849—1867)
Studia historica Academiae Scientiarum Hungaricae 196.

A régebbi és az újabb magyar és nemzetközi történeti irodalomra támaszkodó, levéltári forrásanyagok feltárására is kiterjedő munka az 1848/49-es magyar emigráció történetének összefoglalását nyújtja.

Angol nyelven — kb. 160 oldal — 17 × 25 cm — kötve kb. 1078,— Ft
ISBN 963 05

Palotás Emil
DIE BALKANPOLITIK ÖSTERREICH—UNGARNS
ENDE DES 19. JAHRHUNDERTS
(Ausztria—Magyarország Balkán-politikája a 19. század végén)

Az Osztrák—Magyar Monarchia külpolitikáját és ezen belül elsősorban a balkáni politika történetét ábrázolja a monográfia az 1870-es évek közepétől kezdődő két évtizedben.

Német nyelven — kb. 400 oldal — 17 × 25 cm — kötve kb. 2695,— Ft
ISBN 963 05

BALOGH Jolán

G.AGGHÁZY Nária: In memoriam Balogh Jolán, Budapest, 1900 - Budapest, 1988. = Művészettörténeti Értesítő, XXXVIII.évf.1/4.sz. 1989 164-165.p. ill.

– – Margitsziget, a Margit-síremlék töredékei 341–34
K: 184–86, 190
– – Mosóc, Szentháromság-oltár 127, 724
– – Nagyszalók, Mária-oltár 197
– – Nedec, Szt. Bertalan-tábla, ltsz. 7248. 636, 71
K: 1774
– – Németlipcse, főoltár, Jézus imádása→Pozson
SNG
– – Németújvár, Fonó Madonna 67, 185, 623–624, 71
712, 855; K: 1430
– – Podolin, Szt. Katalin-szobor, ltsz. 5231. 595, 72
866; K: 1253
– – Pöstyén, johannita (?) templom, pillérköteg-fejeze
tek, ltsz. 55.978, 55.979. 455; K: 443–44
– – – donátorfigura ltsz. 55.108. K: 445
– – – fülkezáradék→MNM
– – Székesfehérvár, Bodó Miklós kápolnájának timpa
nontöredéke 676, (682/a)
– – Szentjakabfalva, apostolszobor, ltsz. 7054. 594, 724
K: 1252
– – Szepesdaróc, oltárszárny, ltsz. 52.655. 721, 866
K: 1775
– – Szepesség (?), házioltár, ltsz. 55. 878. 1–4. 211, 617,
706
– – – Annuntiatio 469; K: 659
– – – Szt. Vencel és Adalbert 713–714, 865, (708/2)
K: 1754
– – Szlatvin, Madonna-szobor, ltsz. 53.371. 334, 345
346, 823, 2; K: 203
– – Toporc, Madonna-szobor (I.), ltsz. 55.900. 334, 344
822, 1; K: 205
– – – Madonna-szobor (II.), ltsz. 57.15.M. 202, 595,
724, 35; K: 1251

Balogh Jolán mixtut.

Ferenczy Béni érme sólos
1954.

Num. Ért. 1959-1960 66,

AZ IRATNAK IRATTÁRBA TÉTELE UTÁN MEGSEMMISÍTENDŐ!

Ügyiratpótló

Szám: Ügyintéző:

Tárgy:

Az ügyiratot átvette (elintézés, tudomásulvétel után visszatartotta):

..... évi .....hó .....-n.

Visszaadásra (leadás) megjelölt határidő:

..... évi .....hó .....-n.

.....
átvevő (ügyintéző)

C. 5230—164. r. sz.
ERKER–ROTAPRESS 18-67-045

Balogh Jolán

VÉGH János: Balogh Jolán.= Ars Hungarica, XVIII.évf. 2.sz. 1990 169 - 173.p. G. + Balogh Jolán 1975 óta megjelent írásai /bibliográfia/.

BALOGH Jolán művészettörténész

In memoriam Iolanthae Balogh. = Acta Historiae Artium, Tom. XXXIV. Fasc. 1/2. 1989 3 – 16.p. ill.

– életmübibliográfiával és Török gyöngyi méltatásával

DR. BALOGH JOLÁN
(1900—1988)

IN MEMORIAM

1988. október 12-én veszítette el a hazai művészettörténet-tudomány egyik legjelentősebb egyéniségét, dr. Balogh Jolánt. A 88 esztendős tudós szinte élete utolsó napjáig dolgozott válogatott tanulmánykötetének képanyagán. Magas korban, hatalmas munkásságot hátrahagyva távozott körünkből, mégis befejezetlen tanulmányok és könyvek maradtak utána. Szelleme friss volt mindvégig, és ő ezt — hívő ember létére — igen nagy kegyelemnek tartotta.

Az egyetemen Hekler Antal tanítványa volt. 1924-ben kezdte meg múzeumi pályafutását. Erre az időre szívesen emlékezett vissza. Élete utolsó hónapjaiban említette, hogy milyen nagy örömmel és érdeklődéssel tanulmányozta a régi szobrászatot az 1921-es Meller Simon-féle rendezésben. A tehetséges fiatal lány itt talált rá arra a területre, mely múzeumi munkásságát meghatározta. Ekkor ismerte fel, hogy a Ferenczy István gyűjteményéből való, Európa elrablását ábrázoló kisbronz Andrea Riccio műve. A tanulmány már 1924-ben elkészült, de csak 1928-ban jelent meg a Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichtében. Erre és más műveire 1937-ben Baumgarten-díjat kapott.

A Régi Szoborgyűjteménnyel kapcsolatos kutatómunkája eleinte önkéntes volt, és az anyag kritikai tanulmányozásával kezdődött. Petrovics Elek, a Szépművészeti Múzeum egykori főigazgatója bízta meg 1930-ban a szakkatalógus megírásával, 1935-től pedig önállóan intézte a gyűjtemény ügyeit osztályvezetői minőségben. Időlegesen (1937–1945, 1949–1955-ig) a Modern Szoborgyűjtemény is hozzá tartozott. A Régi Szoborosztály 1955-ben vált önállóvá. Alapítását neki köszönheti, s ő a gondjaira bízott anyagot 1967-ig, nyugdíjba vonulásának évéig megkétszerezte.

Hivatali munkájáról adott összefoglaló jelentését olvasva megdöbbenünk, hogy ez a nagyszerű tudós, akinek a hazai és egyetemes művészettörténet köréből rendszeresen jelentek meg nagy jelentőségű publikációi, közben milyen alázatosan vállalt magára múzeumi feladatokat az intézmény érdekében. Osztálya anyagának a háború ideje alatti mentése, csomagoltatása, majd 1945-ben revíziója az ő feladata volt. 1945 őszétől 1949 tavaszáig a Grafikai Osztályt is vezette, és a rajzanyag háború utáni revízióját is elvégezte. Ennek az időszaknak a grafikai kiállításai közül az 1948-as Hoffmann Edith emlékkiállítást kell külön megemlíteni, melyhez katalógus is készült. A régi magyar művészet anyagának kezelését is rábízták 1945 és 1947 között, majd 1949-ben. Itt nemcsak fontos revíziókat végzett el, hanem az ő irányításával készült a régi magyar művészet első kiállítása is a Szépművészeti Múzeumban, 1949-ben. A Szépművészeti Múzeum Közleményeinek alapítója, első szerkesztője volt (1947–1949 között), s mint ilyen, ő alakította ki a folyóirat lényegében máig változatlan profilját.

Gazdag tanulmánysorozatban közölte a régi olasz szobrászat anyagára vonatkozó újabb megállapításait, pályája vége felé pedig francia, német, osztrák, angol és spa-

BALOGH Jolán
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts, 72. (1990)

nyol műveket is publikált. Ezek a tanulmányok az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum Évkönyveiben, az Archaeológiai Értesítőben, az 1934-es Petrovics-emlékkönyvben, majd az Acta Historiae Artiumban és a Szépművészeti Múzeum Közleményeiben jelentek meg. Sorozatukkal példát mutatott számunkra, bizonyítva azt, hogy szakkatalógust írni nem lehet másképpen, csak elemző, összehasonlító tanulmányok sorának eredményeként. Több mint négy évtizedes munka nyomán 1975-ben tette közzé a múzeum Régi Szoborgyűjteményének katalógusát, melyben megalkotta az általa alapított osztály tudományos bázisát.

Szívesen emlékezett vissza arra, hogyan hozta létre a szobrászat anyagából — a kétkedő vélemények ellenére — az önálló osztályt a harmincas évek elején. Első gondja volt, hogy megfelelő és méltó helyet találjon a régi szobrok bemutatására. A múzeum II. emeletének hét kabinetje erre alkalmasnak mutatkozott. Így 1936-ban létrejöhetett itt az első állandó kiállítás. A gyarapodó anyag és a bővülő lehetőségek eredményeként alakult ki az 1958 és 1966 között felállított új állandó kiállítás a II. emeleti és másfél emeleti természetes megvilágítású kabinet- és teremsorban. Itt korok és iskolák szerint lehetett tanulmányozni a Régi Szoborosztály anyagát. A kiállítás nagyszerű esztétikai hatásának és tudományos szempontból is kitűnő összeállításának csodájára jártak a szobrászat kutatói Leningrádtól New Yorkig. A kiállításhoz vezető lépcsőházban kőtárat rendezett be, a múzeum központi reneszánsz csarnokában pedig a részben saját maga által magyar kastélyok kertjében felfedezett velencei kutakat és a kőszobrászat emlékeit helyezte el. A múzeum rekonstrukciója miatt mindebből ma már csak a reneszánsz csarnok kialakítása látható.

Balogh Jolánt az általa alapított gyűjtemény sorsa mindvégig, még betegágyán, utolsó rövid beszélgetésünk alkalmával is foglalkoztatta. Remélte, hogy ez a nemzetközi szempontból kiemelkedő anyag a rekonstrukció után méltó helyet fog kapni a múzeum épületében. Az *önálló* szoborkiállítást tartotta ideális formának az anyag korok és iskolák szerinti szakszerű bemutatásához. Mindvégig ügyelt arra, hogy kiállításain soha ne legyen semmi esztétikai szempontból zavaró átfedés, és hogy minden műtárgy önállóan is és az együttesben is jól érvényesüljön. Meggyőződése volt, hogy a szobrokat ilyen elvek szerint csak önálló kiállításon lehet megfelelően bemutatni.

Múzeumi munkatársaitól és kollégáitól 1967-ben Petrovics Elek szavaival búcsúzott: „Szeressétek ezt a szép intézményt!" Sokat tanulhattunk tőle, nemcsak szakmai értelemben, hanem a helytállás és ügyszeretet tekintetében is. Nagy adománynak tartjuk, hogy körében dolgozhattunk. Emberi magatartása megtartó erőt jelentett a múzeum legnehezebb időszakaiban is, példája további tevékenységre való ösztönzést ad mindazoknak, akik osztályán belül vagy azon kívül kollégái lehettek, s akik az alakjában megtestesülő szellemi és lelki nagyságot a múzeum történetének egyik legnemesebb hagyományaként igyekeznek a következő generációk örökségévé tenni.

A múzeumi pálya gazdag életművének csak egyik oldala volt. Emellett mint a magyar reneszánsz kutatója tett szert nemzetközi hírre. Ő dolgozta fel a legteljesebben háromkötetes művében a Mátyás király művészetpártolására vonatkozó valamennyi dokumentumot. Bebizonyította, hogy a reneszánsz művészet az ország legkülönbözőbb területein az uralkodó halála után is folytatódott a későreneszánszig. E témakörből készítette el akadémiai doktori disszertációját az esztergomi Bakócz-kápolnáról (1955). Az erdélyi művészet kutatásának különös figyelmet szentelt. Már 1943-ban megjelent az erdélyi reneszánszról írott alapvető műve, 1985-ben pedig a kolozsvári kőfaragóműhelyekről készült munkája került kiadásra. Sokirányú tevékenységéért 1969-ben Herder-díjat kapott. Gazdag életművének átfogó méltatása, műveinek bibliográfiája szakfolyóiratba kívánkozik, és követőinek feladata lesz.

SZMODISNÉ ESZLÁRY ÉVA

BALOGH Jolán

ENTZ Géza: Balogh Jolán és a müemlékvédelem, -
Magyar Müemlékvédelem, IX (1984) 453 - 454.p.

ni, s a XVII. század elejétől megkezdődött az önálló céh meg-
udnunk kell, hogy a céhszervezeteknek Debrecenben ekkor
éves hagyománya volt, így az újabb céhek már kialakult ha-
építhettek.
ceni asztalos (ekkor: *mensarius)* céh alakulásának körülmé-
lanok. Első, rajzolt fejléccel ellátott, pergamenre írott céhle-
-ból ismerjük, melyre Zoltai Lajos már 1912-ben felhívta a
z 1647-es másolatban ránk maradt céhlevelet hosszú időn át
kül használták, így első lapja igen megkopott, elszíntelene-
latin nyelvű protocollum, valamint az „első regula" ma már
olvasható. (Emiatt is szükségesnek tartjuk lehetőleg betűhű
. sz. melléklet.)
elet *Gáspár György* debreceni főbíró adta ki *Asztalos Jakab*
drás debreceni polgárjoggal bíró asztalos mesterek kérésére,
városokbeli régi szokások szerint", majd ugyanő aláírásával

106—109.
. 1972. (1547) 64., 2. 1981. (1548—1549), 8., 13., 124., 183.; 3. 1982. (1550—
1983. (1554) 8.; 16. 1987. (1568—1969) 25. ,28.
982. 208—209.
. 106—109.
450.
342.
86.

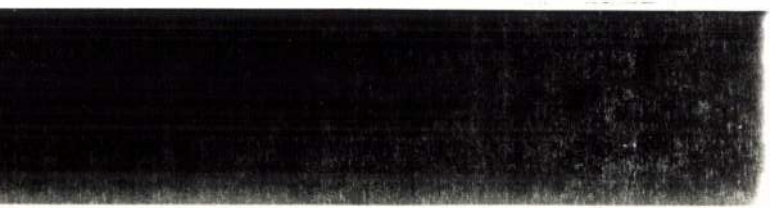

Balogh Jónás (kassai) építész M.D.K.

tervei szerint épült új kassai orthodox zsidó templomot szept. 13-án avatták fel.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1900. XXI. évf.
szept. 19 sz. 4 old.

 M. D. K.

Balogh József, festő, 1896.

nagyszombaton működött, festett portrékat, tájképeket és csendéleteket. Csendéleteinek festésénél a teljes élethűségre törekedett.

Marian Váross: Slovenské výtvarné umenie 1918-1945.

85. old.

Balogh József

A MÉSZ Mesteriskola Előadásai.

II. ciklus 1972-74.

Balogh József: A marxizmus, mint ideológia és tudomány.

Magyar Építőművészet, 1979. 1-2 szám, 4-old.

M.D.K.

Balogh József, ujfalusi építész

tervei alapján épül fel Bölönben az ottani tanarék-pénztár intéreti hára.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1905. XXVI. évf.

aug. 9. sz. 6. old.

BALOGH Lajos 77
Bukarest, 1928. március 17.
NG Képz. Főisk. Buk., grafikus

Banner Erdély

kritériumot jelent:
vett müalkotások ki
földrajzi megoszlás
milyen kvalitativ k
nak; mintegy intuiti
lehetnének "méltók"
emelésre. Mert vélen
a müalkotásoknak a k
megközelitésmód jell
"a" művészet történe
alapvető problémája
niti meg a kor szoká
emberi léhyegeit. Az
- programszerüen, mi
történeti, társadalo
zatok; vagy éppen ta
kus irányzatok eseté

BALOGH Kálmán épitész

MAZSU János: Egy debreceni bérpalota és lakói a századelőn. = A Hajdu-Bihar Megyei Levéltár Évkönyve XVII. 1990 64.skk

volna
+ervei szerint épült a ref. püspöki palota és bérház

IGAZGATÓ

Megbizom A magyar müv
kritika története c. kézik
. . . . . .
c. lexikon szócikkeinek me
jedelme 1-3 flekk lehet.

A kéziratok leadásána

Az elkészült kézirat
gondoskodik, s a közlés jo
tén az elfogadott szöveg t
szerzőt az érvényes jogsza
illeti meg. Publikáláskor

DOKTORI ÉRTEKEZÉS TÉZISEI

AZ ESZTERGOMI BAKÓCZ KÁPOLNA

ÍRTA:
BALOGH JOLÁN

1955

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA II. OSZTÁLYA

Az értekezés opponensei:

FÜLEP LAJOS
a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja,

KARDOS TIBOR
a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja,

ELEKES LAJOS
a történelemtudomány doktora

Az esztergomi Bakócz kápolna Magyarország legszebb és legkiválóbb renaissance építészeti emléke. Ennek ellenére alig foglalkoztak vele, építészeti problémáit jóformán fel sem vetették, egyetemes jelentősége meg éppen teljességgel a homályban maradt. Mindössze négyen írtak róla behatóbban, Szántóffy Antal (1867), és Dankó József (1875) történeti szempontból, Pulszky Károly (1881) és Gróh István (1894) pedig művészettörténeti szempontból. Ezentúl csak a magyarországi renaissance történetével kapcsolatban jutott neki egy-egy rövidebb vagy hosszabb, értékes, vagy értéktelen megjegyzés. A futólagos hozzászólások következménye volt, hogy a kápolnát merőben tévesen quattrocento jellegű épületnek tekintették és így jelentőségét sem ismerték föl. E tanulmány szerzőjének éppen azért az volt a célja, hogy monografikus feldolgozás keretében a kápolna teljes problematikáját kifejtse és az egyes kérdéseket meg is oldja, és így állapítsa meg a kápolna helyét a renaissance építészet történetében. Ennek érdekében a lehetőségek határáig menően felkutatta és összegyüjtötte a kápolnára vonatkozó forrásokat, úgyszintén a bel- és külföldi emlékeket, amelyek vagy a kápolnával függnek össze, vagy a kápolna építészeti sajátságait magyarázzák.

I. Fejezet

A kápolna története

A kápolna története eleddig csak igen hézagosan volt ismert. A szerző túlnyomó részben kiadatlan források alapján írta meg történetét alapításától kezdve 1875-ig. Először Bakócz pályafutását, mecénási tevékenységét vázolja, majd részletesen szól a kápolna alapításáról, kincseiről, birtokairól. Egykorú oklevelekkel és leírásokkal világítja meg a kortársak magatartását a merőben újszerű, új stílusú kápolnával szemben. Ezután következik a kápolna viszontagságos története a török uralom, majd a visszafoglalás után. Az újonnan felkutatott forrásanyag segít-

ségével a kápolna állapotára, többszörös restaurálására is fény derül. Ugyancsak az új adatokból bontakozik ki a kápolna XVIII. századi élete. Alig ismert, vagy teljesen ismeretlen rajzokkal, metszetekkel világítja meg a szerző az új székesegyház tervezésével kapcsolatos problémákat, a Bakócz kápolna tervformáló hatását Barkóczy prímás idejében, majd azt a hatalmas küzdelmet, amelyet a kápolna megmaradásáért folytattak Rudnay prímás idejében. Végül a „translatio" technikai menetének részletes leírása és a kápolna XIX. századi története zárja be a fejezetet.

II. Fejezet

A kápolna eredeti állapotának rekonstruálása

Ez az alapvetően fontos kérdés eddig egyáltalán nem foglalkoztatta a kutatást, a problémát fel sem vetették. A szerző két teljesen ismeretlen rajzsorozat (Isidore Canevale 1761, Johann Baptist Packh 1823), valamint Széless György (1759) és Mathes János (1823) eddig figyelemre nem méltatott feljegyzései alapján hitelesen és minden részletre kiterjedően rekonstruálja a kápolna eredeti állapotát, elpusztult kupoláját, homlokzatát és rámutat a „translatio" okozta súlyos változtatásokra, illetve vesztességekre. 1823-ban ugyanis, amikor a kápolnát új helyére, az új székesegyházba vitték, megfosztották homlokzatától és rézkupolájától, és az oldalfalak felcserélésével megzavarták belsejének egyensúlyát.

III. Fejezet

A kápolna építészet-történeti elemzése

A kápolna művészi problémáit pontos és részletes genetikai elemzéssel kívánja megoldani a szerző. Keresi a kápolna alaprajzának, felépítésének és az egyes részleteknek építészettörténeti előzményeit és kifejlődését. Ennek érdekében behatóan tárgyalja a centrális-kupolás épület-típus fejlődését Brunelleschitől Giuliano da Sangalloig. A kupolás centrális tér Brunelleschi gondolata volt, tőle származik a belső kiképzés sok eleme is: a falak pilaszter-tagolása, a lunetta-mezők, a tondok. A görög keresztalakú alaprajz fejlettebb típusának kialakításában Leon

Battista Albertinek, Antonio Manettinek, Antonio Rossellinonak és Giuliano da Sangallonak volt nagy része. Műveiken, a mantovai S. Sebastianon, a firenzei Cappella del Cardinale di Portogallon, a nápolyi Cappella Piccolominin, a S. Spirito sekrestye-kápolnáján keresztül a fejlődés egyenes vonalban halad egészen a Bakócz kápolnáig. A belső tagolás bonyolult kettőssége, a pilaszteres-architravos és a pilléres-archivoltos szerkezetek egybekapcsolása Alberti, Cronaca és a Sangallok művészetében fejlődött ki az antik építészet egyre erősödő hatására. A Bakócz kápolna minden egyes szerkezeti eleme elő volt készítve a toszkán építészetben. Mégis még a legközvetlenebb előzményhez, a Santo Spirito sekrestye-kápolnájához képest is a Bakócz kápolna nagy előrehaladást mutat a fejlődés útján, amely pontosan megfelel annak a körülbelül 15 évnyi különbségnek, amely a kettő építése között van. A Santo Spirito sekrestye-kápolnája és a többi épületek mind még tipikusan quattrocento jellegűek, míg a Bakócz kápolna nagyvonalú stílusában, széles, nyugodt arányaiban, a vonalak egymásra vonatkoztatásában és koncentrációjában, a kora-cinquecentonak szigorú logikája, tiszta harmóniája, az érett renaissancenak ünnepi grandezzája érvényesül. Kiegyensúlyozott alaprajza, harmónikus felépítése mintegy betetőzése mindazoknak a törekvéseknek, amelyeket a firenzei építészek legjobbjai a görög keresztalakú templom tökéletes szerkezeti megoldása érdekében kifejtettek.

A továbbiakban a szerző az egyes építészeti elemekkel foglalkozik és kimutatja előzményeiket, mintaképeiket a toszkán építészetben (pilaszterfejek, lábazatok, a háromszögű sarokmezők, a kazettás archivoltok, a feliratos architrav a tondodomborművek, az oltármenza, a stallumok, a sekrestye-ajtó, a kórus-ablak, a sekrestye lavaboja, az ampolnás-fülke). Az egykori homlozat háromszögű sarokmezejével kapcsolatosan ki mutatja ennek a sajátos ornamentális stílusnak az eredetét az antik mintaképektől kezdve a Lombardik műhelyén át Benedetto da Rovezzanoig.

A stílus-analizisen keresztül megállapítja, hogy a Bakócz kápolna tervező mestere toszkán származású építész volt, aki Giuliano da Sangallonak és Salvi d'Andreanak a köréhez tartozott. A kivitelezésben pedig több olasz-toszkán kőfaragó vett részt. Kis műhely keletkezett Bakócz építkezéseivel kapcsolatban, melynek hatása messze terjedt (Szathmáry-tabernakulum, Ioannes Fiorentinus művei). Nagy jelentőségű volt a kápolna bronzöntő műhelye, itt készült a kupola 96 domborműve és feltehetőleg még egyéb szobrok is.

Ugyancsak a stíluselemzés eredményeinek segítségével jelöli ki a szerző a kápolna helyét mind a magyar mind az egyetemes művészettörténetben. Az előbbi szempontból tekintve, mint a toszkán renaissance remeke, mint a centrális-kupolás épület-tipus legtökéletesebb megoldása tűnik fel, mely egykor relief-díszes bronzkupolájával minden más hasonló épületet túlszárnyalt. A magyar építészet szemszögéből tekintve pedig ez az első kupolás-centrális épület az országban és egyben a hazai renaissance döntően fontos emléke, mely a XVI. század elején a legelőrehaladottabb irányt, a tiszta cinquecentot, az érett renaissancet képviselte hazánkban.

A *Függelékben* a szerző a felkutatott és összegyűjtött forrásanyagot dolgozta fel. Az első fejezetben közli a kápolnára vonatkozó adatokat (méret, anyag, felirat, állapot, töredékek), a második fejezetben az írott forrásokat (1513—1891), a harmadik fejezetben a kápolnával kapcsolatos metszeteket és rajzokat (XVII—XIX. század), a negyedik fejezetben a bibliográfiát (1823—1954).

Felelős kiadó: Balogh Jolán

36208/55 — Akadémiai nyomda, V., Gerlóczy u. 2. — Felelős vezető: ifj. Puskás Ferenc

RECENZII

JOLÁN BALOGH, Katalog der ausländischen Bildwerke des Museums der bildenden Künste in Budapest IV.—XVIII. Jahrhundert. I Textband; II Bildband, Budapesta, Akadémiai Kiadó, 1975.

Monumentalul catalog al sculpturilor străine din Muzeul de arte frumoase din Budapesta de Jolán Balogh ocupă un loc privilegiat în cadrul vastei activităţi desfăşurate de autoare, consacrată îndeosebi problemelor Renaşterii, văzută din perspectiva difuzării ei în ţările Europei Centrale, cît şi studiului sculpturii europene (secolele IV—XVIII)[1].

Precedat de laborioase cercetări analitice menite să lămurească un întreg complex de chestiuni de natură iconografică şi situare stilistică [2], odată cu stabilirea unui număr important de atribuţii, acest catalog oferă o prezentare cvasiexhaustivă a secţiei de sculptură veche a Muzeului de arte frumoase din Budapesta, secţie condusă de Jolán Balogh între anii 1935 şi 1967.

Introducerea schiţează succint istoria, caracterul şi componenţa colecţiei, una dintre cele mai preţioase din Europa prin varietatea şi calitatea uneori strălucită a pieselor.

Primele sculpturi intră în posesia Muzeului Naţional imediat după înfiinţarea lui de către Ferenc Széchenyi, în 1802, printre donatori aflîndu-se Josef Kiss, Julianna Széchenyi născută Festetics, pictorul transilvănean Josef Neuhauser (care donează în 1825 o plachetă de monogramistul H.G., reprezentînd o scenă din *Metamorfozele* lui Ovidiu), cunoscutul colecţionar Miklós Jancovich şi alţii. Cîteva dintre operele de vîrf ale actualei colecţii, cum ar fi *Madona cu pruncul* de Andrea Pisano (cat. nr. 25, din colecţia Jancovich), relieful de fildeş din Salerno (cat. nr. 6), cele două « *Feuerbock* » de Tiziano Aspetti (cat. nr. 227, 228) sînt dobîndite încă din această fază incipientă. O parte din ele au rămas în secţia de antichităţi a Muzeului Naţional, o altă parte (în special bronzurile) au fost predate în 1877 la Muzeul de arte decorative, fiind apoi definitiv integrate, în anii 1949—1950, în secţia de sculptură veche a Muzeului de arte frumoase (muzeu fondat în 1896). Achiziţiile cele mai spectaculoase le efectuează eminentul istoric de artă Károly Pulszky — directorul Galeriei Naţionale — cu ocazia călătoriei sale în Italia din anii 1894—1895 cînd, din însărcinarea guvernului, cumpără 121 de sculpturi italiene şi fragmente decorative de arhitectură din evul mediu şi Renaştere, printre care opere celebre ca *Madona cu pruncul*, relief înalt din teracotă de Michelozzo Michelozzi (cat. nr. 53), *Arhanghelul Gabriel* de Agostino di Duccio (cat. nr. 57), de asemenea din teracotă, statueta din ceară *Madona cu pruncul* de Jacopo Sansovino (cat. nr. 141). În anul 1914 este cumpărată colecţia sculptorului István Ferenczy (1792—1856), compusă din 83 de opere strînse în timpul anilor de studii în Italia (1818—1824). Astfel ajung în colecţie piese de mare valoare, cum ar fi: *Răpirea Europei*, de sculptorul din Padua Andrea Riccio (cat. nr. 190), statueta de bronz de reputaţie universală, mult timp atribuită lui Leonardo (cat. nr. 145), grupul *Heracles* de Alessandro Algardi (cat. nr. 249) şi reliefurile lui Georg Raphael Donner (cat. nr. 370—371).

În perioada directoratului lui Elek Petrovics (1914—1935) colecţia de sculptură se amplifică mai ales cu achiziţia unor opere aparţinînd şcolii germane (şcoala din Köln, atelierul lui Riemenschneider, Leonard Kern), deoarece pînă atunci

[1] Menţionăm cîteva din operele mai importante ale lui Jolán Balogh: *Adatok Miláno és Magyarorszag kulturalis kapcsolatainak történetéhez*, Budapesta, 1928; *Márton és György Kolozsvári szobrászok*, Cluj, 1934; *Kolozsvár müemlékei*, Budapesta, 1935; *Az erdélyi Renaissance*, vol. I, *1460—1541*, Cluj, 1943; *L'Origine du style des sculptures en bois de la Hongrie médiévale*, în *Acta Historiae Artium*, t. IV, 1957, fasc. 3—4, p. 231—253; *Olasz falféstmenyek Gyulafehérvart*, Cluj, 1932; *Az magyar Renaissance epitészet*, Budapesta, 1953; *Az esztergomi Bakocz kápolna*, Budapesta, 1955; *A müvészet Mátyas király udvarában*, I—II, Budapesta, 1966.

[2] *Tanulmányok a Szépmüvészeti Muzeum szobrászati gyüjtémenyében*, I, în *Az Országos Magyar Szépmüvészéti Muzeum Évkönyvei*, VI, 1929—1930, Budapesta, 1931, p. 5—51; *Tanulmányok a Szépmüveszéti Muzeum régi szoborgyüjteményében*, II, în *Az Országos Magyar szépmüveszeti Muzeum Évkönyvei*, IX, 1937—1939, Budapesta, 1940, p. 7—136; *Études sur la collection des sculptures anciennes du Musée des Beaux-Arts*, III, *Acta Historiae Artium*, t. I, 1953, p. 71—113; *Un capolavoro sconosciuto del Verrocchio. Studi nelle collezione di sculture del Museo di Belle Arti*, IV, în *Acta Historiae Artium*, t. VIII, 1962, p. 55—98; *Studi sulla collezione di sculture del Museo di Belle Arti di Budapest*, V, în *Acta Historiae Artium*, t. XI, 1965, p. 3—67; *Studi sulla collezione di sculture del Museo di Belle Arti di Budapest*, VI, Parte I, *Pozzi veneziani*, Parte II, *Bronzetti italiani*, în *Acta Historiae Artium*, t. XII, 1966, p. 211—346; *Studi nella collezione di sculture del Museo di Belle Arti di Budapest*, VII, în *Acta Historiae Artium*, t. XV, 1969, p. 77—138. *Sculture italiane* (p. 71—101), *Sculture francesi* (p. 102—120), *Sculture spagnuole* (p. 120—126).

ea se reducea aproape în exclusivitate la sculptura italiană.

Jolán Balogh a promovat în continuare dezvoltarea multilaterală a fondurilor secției de sculptură veche, preluînd și o serie de sculpturi străine din alte muzee budapestane (Muzeul Național, Galeria istorică, Muzeul de arte decorative, Galeria capitalei, Muzeul Ráth György, Muzeul Zichy Jenö). Catalogul critic întocmit de Jolán Balogh este în măsură să satisfacă cele mai severe exigențe, cuprinzînd o documentație completă și precisă asupra fiecărei opere. Astfel fișa lucrărilor este prevăzută (conform unei metodologii îndelung meditate și prin comparație cu cataloage similare) cu următoarele elemente: material, dimensiuni, inscripții, stare de conservare, tehnică (în ce privește descrierea nu se dezvoltă mai departe, deoarece toate piesele sînt reproduse în volumul de imagini), proveniențe succesive, expoziții. Urmează apoi precizări iconografice și stilistice, enumerarea exemplarelor, « repetițiilor », replicilor și variantelor, cu locul de păstrare. În sfîrșit, literatura este ordonată cronologic, cu menționarea atribuțiilor și a contribuției autorilor privind diverse aspecte ale operei discutate. Primim în acest fel aproape un *curriculum vitae*, foarte prețios și uneori pasionant, ce răzbate dincolo de datele seci, extrem de concise. Pentru exemplificarea metodei utilizate de autoare putem cita prelucrarea magistrală a cîtorva opere de înaltă valoare și de maxim interes prin istoria lor zbuciumată. Așa este, de pildă, cazul sculpturii din teracotă (Iisus dintr-un grup *Imago pietatis*, cat. nr. 66), atribuită de Jolán Balogh lui Verrocchio pe baza analogiei cu alte sculpturi reprezentînd pe Iisus ale maestrului și datată între anii 1476 și 1482 [3]. Sculptura provine din colecția lui Ferencz Pulszky, fostul director al Muzeului Național, care a cumpărat-o la Florența împreună cu două figuri secundare (îngeri). Cei doi îngeri se află astăzi, după ce au schimbat mai mulți proprietari, la Muzeul de artă din Toledo (Ohio) și a putut fi probată apartenența lor la același grup *Imago pietatis* pe baza unei gravuri de Jenö Doby din anul 1873, sculpturile fiind depistate de Jolán Balogh în urma unei vaste corespondențe. În problema celei mai cunoscute opere din colecția budapestană, « bronzetto »-ul leonardesc (cat. nr. 145), Jolán Balogh se pronunță cu mai multă prudență decît o serie de predecesori, catalogînd-o drept lucrarea unui continuator al lui Leonardo din mijlocul secolului al XVI-lea. Literatura închinată acestei statuete este imensă (p. 116—122), fiind prin ea însăși semnificativă pentru dificultățile întîmpinate de autoare. Dar aproape fiecare poziție din catalog însumează rezultatele unor investigații minuțioase, cu multiple implicații istorice și comparatiste. Fără să mai insistăm asupra componenței colecției, vrem doar să remarcăm lucrările ce ne solicită atenția și datorită unui periplu cu trimiteri la istoria culturală transilvăneană. Dintre statuetele de plumb *Mercur*, *Venus*, *Atalanta* și *Meleagru* (cat. nr. 372—374) de Georg Raphael Donner, provenind din colecția contelui Miklós Bánffy de la castelul din Bonțida [4], primele două au repetiții de alte dimensiuni la Muzeul Brukenthal din Sibiu (este citată ca referință comunicarea lui Julius Bielz [5]), dar și în numeroase alte muzee. O *Crucificare* (cat. nr. 49) atribuită unui urmaș al lui Donatello (a doua jumătate a secolului al XV-lea) a avut printre posesori și pe contele Sándor Teleki, cunoscut erou al revoluției din 1848, a cărui colecție (destul de importantă, așa cum reiese din descrieri contemporane [6]) s-a risipit. Contele Teleki a stăpînit castelul din Coltău (județul Satu Mare), unde s-a păstrat un timp și acest relief.

Prin bogăția informației și excepționala rigoare metodologică, acest catalog valorifică exemplar una dintre cele mai importante colecții de acest gen din Europa, constituind un admirabil model.

GHEORGHE VIDA

BARBU BREZIANU, *Opera lui Constantin Brâncuși în România*, București, Editura Academiei, 1974, 315 p. cu ilustr.

Cu adevărat un eveniment în istoricul cercetărilor brâncușiene, *Opera lui Constantin Brâncuși în România* a lui Barbu Brezianu (apărută sub egida Institutului de istoria artei) este, cu excepția ansamblului de la Tîrgu Jiu, un catalog al operelor de tinerețe ale sculptorului. Sînt cuprinse aici lucrări datînd din timpul studenției, apoi lucrări executate pînă în preajma primului război mondial, la Paris, dar care, datorită legăturilor permanente pe care Brâncuși le-a păstrat cu țara sa, au figurat în expoziții bucureștene și au ajuns în colecții de stat și mai ales particulare românești. Efortul

[3] Jolán Balogh, *Un capolavoro sconosciuto...*

[4] Despre colecția familiei Bánffy, aflată la castelul din Bonțida, vezi Biro Bela, *A Bonchidai kastély képei*, în *Erdélyi Helikon*, XV (1943), nr. 10, octombrie, p. 595—603.

[5] Julius Bielz, *Statuetele de plumb ale lui Raphael Donner de la Muzeul Brukenthal*, în *Studii și comunicări*, nr. 4, Muzeul Brukenthal, Sibiu, 1956, p. 39—44.

[6] Csetri Elek citează în prefața la memoriile lui Teleki Sándor, *Emlékezzünk régiekről*, București, 1973, descrierea colecției aflate la castelul din Coltău, de către Jokai Mór (p. 44).

SZAKOLCZAY LAJOS

Balogh Jolán életei

Vonások egy művészettörténész arcképéhez

Balogh Jolánt hetvenötödik születésnapján, nyolc évvel ezelőtt, az *Ars Hungaricában* Entz Géza köszöntötte. A méltató írás, amellett hogy eligazít a hatalmas életműben, közelebb visz a roppant szerény művészettörténész személyiségéhez is; érdemes belőle idézni: *„Lelkes, eleven érdeklődésű, fáradhatatlan, puritán egyéniség. Csendesen, szinte észrevétlenül dolgozik, célját szem elől soha nem tévesztvén. Szüntelen tudásvágy fűti. Nem elégszik meg a felületi eredményekkel: a mélybe hatol. A legjelentéktelenebb adat sem kerüli el figyelmét, otthonosan és kitartóan mozog az aprómunkában, de a kicsi mozaikkövekből hatalmas kompozíciót épít, amelyben a történeti valóság és művészi szépség új harmóniája csendül meg, friss távlatok és összefüggések tárulnak elénk. Magányos útján századok művészi életére derít világosságot. Nem törekedett szereplésre: ügyét akarta előrevinni.”*

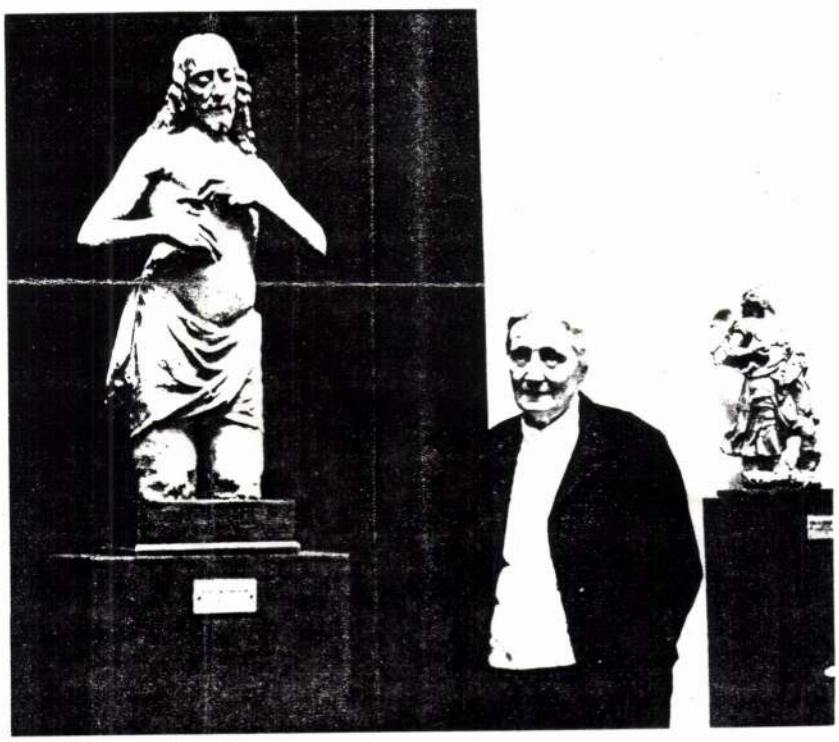

MTI Fotó, Bojár Sándor felvétele

Íme, Balogh Jolán arca — a tudósé, az emberé, a humanistáé. Ismerjük-e őt valójában, megtettünk-e mindent, hogy a világ zajától — pontosabban: a közszerepléstől visszahúzódó — tudós értéke szerint legyen megbecsülve? Ha lelkiismeretünkre hallgatunk, nyugodtan kijelenthetjük: nem. Az 1971-ben elnyert *Herder-díj* — nyugatnémet alapítvány — ugyan valamennyire fénybe vonta az életművet, de utána csönd és csönd. Különösen kínos e hallgatás akkor, mikor a Balogh Jolánénál sokkal kisebb értékű tudományos munkásságok — egyik-másik joggal, némelyik jogtalanul — az égig dicsértettek, mikor pillekönnyű pályák állnak reflektorfényben. Ha Illyés Gyula, Fábry Zoltánt, a szlovákiai magyar írás lelkiismeretét, nevezhette *oltárőrzőnek*, nem mondhatjuk-e ugyanezt Balogh Jolánról, aki valóban oltárőrző: a reneszánsz műveltség és szépség birtokosa s továbbadója.

Eme *közvetítő* szerepről szeretnénk az alábbiakban kissé részletesebben szólni. Nem kimondottan, noha bőven lesz rá utalás, a művészettörténet szemszögéből. Sokkal inkább a *plebejus* — keresztényi alázattal, mély hittel és meggyőződéssel mindig a köznépre figyelő — *gondolkodó*, a művészeti stílusok változásait a főúri (királyi) udvartól a legegyszerűbb parasztházig nyomon követő tudós „népművelői” tevékenysége alapján. Félreértés ne essék, Balogh Jolán minden sorában, minden megnyilatkozásában elhivatott tudós — *Az eiztergomi Bakócz kápolna* című monográfiájával 1955-ben elnyerte a tudományok doktora címet is —, de mindig megtalálja a módját, hogy a „magas tudomány” okos és plasztikusan fogalmazott népszerűsítő cikkek formájában eljusson a *lent*hez is. Közkinccsé akarja tenni mindazt, amit több mint fél évszázad kutatómunkájával föltárt.

Könyvtárak és levéltárak (*historia domus*ok, számadáskönyvek, leltárak, céhlevelek stb.) ezer és ezer lapját böngészte át — és ezt a „holt” tudást megannyi barangolása során élettel töltötte meg. A helyszínen szerzett élmények — akár a firenzei dómban, a gyulafehérvári Lázói-kápolnában vagy egy kis szilágysági faluban, Menyőben szemlélődött — letagadhatatlanul ott vannak minden munkájában. Alapozó és (másszor) kiegészítő szerepük kétségtelen. Hogyan is lehetne másképp! Egy-egy gyámkő, oszlop, boltozat vagy harmóniát árasztó belső tér — egyáltalán a (kívülálló számára) rideg kő — csak annak szólal meg igazán, annak mutatja meg *rejtett* fényét, aki maga is *mögéjük* akar látni: korokba, udvarokba, élet- és szokásrendekbe. És Balogh Jolánt mindig az univerzum izgatta, egy-egy részlet megragadásán túl az *egész*. Ahogyan egyik kandidátusi vitán mondotta, törekedni kell „az épületek formanyelvének a megszólaltatására. Az architektúrának csodálatos és különleges nyelvezete van. Ennek a meghallása és továbbadása az olvasók felé a művészettörténész nagyon szép és vonzó feladata”.

Egy élet munkája bizonyítja, ekképp cselekedett. A rendszert kutató maga is rendszeralkotóvá vált. Hatalmas kompozíciója tengelyében kétségkívül a reneszánszhoz kapcsolódó kutatások állíthatók. Első műve, a bölcsészdoktori értekezésként benyújtott *Az architectúra-festészet fejlődése és problémái az olasz renaissance-ban* (1923) már fölvillantotta érdeklődésének körét. Az olasz—magyar kulturális kapcsolatok — fókuszban

az itáliai reneszánsz Mátyás király udvarában, s az onnan kiindult, legkisebb székely portán is jól nyomon követhető hatások —, az általuk fölidézhető érzéstartammal együtt, szétáradtak az életműben. A tudós, kitartó szorgalommal és bámulatos következetességgel, mindig erről akar hírt adni. Az érdekli elsősorban, hogy a külhonból — Olaszországból — magyar földre hozott reneszánsz miként gyökerezett meg a magyar művészetben, gondolat- és érzésvilágban, s új ízekkel dúsulván, hogyan lett új tartalmak előhívója, illetve hordozója.

Az építészet, ahogyan a művészet minden ága, nem szakítható el az élettől, a társadalmi körülményektől. Minden *műalkotás* magán viseli a kor gondolkodását, a hely szellemét. „Egy-egy hely művészettörténeti és kulturális jelentőségét elsősorban nem az ott felhalmozott műkincsek, hanem a talajából szervesen kinőtt, múltjával szorosan összefüggő műemlékek határozzák meg" — írja Balogh Jolán fél évszázaddal ezelőtt a bethlenszentmiklósi — Bethlen Miklós tervezte és építtette — kastélyról, mely „minden ízében az erdélyi renaissance pompás alkotása". Ha ez így van, s a gazdagságot nem a műkincsek — arany, gyémánt —, hanem a szellemi értékekkel (is) bíró műemlékek határozzák meg, az ország első városa, Buda éppúgy fényes kincsünk, mint egy-egy — ha csak töredékesen is fennmaradt — szobor, sírkő. És e pompázatos gazdagságban fölmutatni a *leggazdagabbat*, értékelni és előtérbe állítani az arra legméltóbbat, ez már nem csupán szakértelem kérdése, hanem a választásé is.

Balogh Jolán jól választott. Az életmű talán legsúlyosabb darabja *A művészet Mátyás király udvarában* című másfél ezer oldalas monográfia. Már a könyv megszületése előtt több mint három évtizeddel — a *Buda és Pest a renaissance korában* című tanulmányában — az író magyarázatot adott arra a mély és belső vonzalomra, mely Mátyáshoz kötötte. „Számára a művészet nemcsak külső fény volt, hanem lelki szükség, amiről számos nyilatkozata tanúskodik. De emellett tudta jól azt is, hogy a művészet nem pusztán az egyén esztétikai élvezetének tárgya, hanem a hatalom legnemesebb kifejezője. Ez a felfogás rokon az olasz renaissance fejedelmekével. De új vonás, az országgal és nemzettel együttérző királyi öntudat megnyilvánulása benne, hogy saját dicsőségét az ország dicsőségével kapcsolja össze."

E pár mondat nemcsak a portré alanyát, hanem valamennyire írójáť is jellemzi. Ebben a fölfogásban Mátyás művészetszeretete és mecenatúrája *szolgálat*. És a művészettörténészt megérinti minden olyan cselekvés, melyet nem csupán egyéni érdek, hanem a köz — egy-egy kisközösség vagy a haza — szolgálata vezérel. Mátyás király udvara, Bakócz Tamás esztergomi kápolnája, Bethlen Miklós bethlenszentmiklósi kastélya, a kolozsvári Wolphard-Kakas-ház — és sorolhatnók vég nélkül a ragyogóbbnál ragyogóbb fennmaradt vagy elpusztult műemlékeket — mind-mind ezen elv jegyében létrejött *alkotások*. Mondhatnánk egy kis megengedéssel: *életművek*, élő szellemiségek, melyek átsugároznak más korokba is. Balogh Jolán, Kolozsvár műemlékeit faggatván, az

Újhelyi Gábor ötvösmester házának ablaka. Kolozsvár, 1724

egymást követő stílusáramlatokról beszél, és hogy Kolozsvár sem gótikus, sem reneszánsz, sem barokk városnak nem nevezhető, tanúsítja: „fejlődése egyik korszaknál sem állt meg, hanem az Európát végigszántó mindegyik stílusáramlat hullámaiba belesimult." Mit bizonyít ez? „A város folyton buzgó, soha meg nem merevedő életerejét."

Az érzékletesen pontos, de stílusukkal sohasem hivalkodó tanulmányainak fontos vonása: a holt tárgyak — városok, települések, épületek, a legmasszívabb dómoktól a legegyszerűbb parasztportákig — tolla nyomán *élőkké*, *lélegzőkké* válnak, s némelykor úgy is jellemzi őket, mint az embereket. „A városok — olvashatjuk egy helyütt — éppoly sokfélék, éppoly különbözők, mint lakóik, az emberek. Egyéniségük sokféle változatát, éppúgy mint amazokét, a környezet és saját lelküknek iránya, hajlama, adottságai alakítják ki." Egy városnak *lelke*, *hajlama?* Miért ne? Balogh Jolán itt nyilván a bennük fölhalmozott — formájukban életre kelt, építésükben-szervezkedésükben megnyilatkozott — szellemiségről szól, s nemkülönben a korról s a kor közvetítette tudományról és műveltségről, melyet eme építmények — Balogh Jolán fölfogásában: élmények — szertesugároznak.

Úgyszeretete egyfajta demokratizmus, nem ismer *kis* és *nagy* célt, egyedül csak célt ismer; a megvalósítandó, a magáévá teendő — s ezáltal a közönségnek átadandó — soros feladat érdekli. Az ügy nagyságát nem annak mértéke, hanem nemessége határozza meg. Egy-egy témára számtalanszor visszatér. Először csak fölvillantja vonzalmát, hogy később, nemegyszer évtizedek szívós munkájával, lehatolhassor a mélybe. Részeredményei (akár egy foglalkozás, név kiderítése) az idők folyamán szépen belesimulnak sok irányból megközelített és alapos kutatómunkával „megszerkesztett" rendszerébe. Minden részeredmény, megvilágosodás is, magában hordozza a *jövőt:* amivé válnia kell. *A renaissance építészet és szobrászat Erdélyben* című tanulmánya (Magyar Művészet, 1934. 5. sz.) már jól láthatóan előlegezte a nagy összefoglalást *(Az erdélyi renaissance*, Kolozsvár, 1943.), mint ahogyan a Mátyás királlyal, udvarával és művészetével foglalkozó írások is előrevetítették a későbbi pompás monográfiát, *A művészet Mátyás király udvarában* című művet. (Bp. 1966.) Egyik tanulmányában már ötven év előtt figyelmeztetett a kolozsvári kőfaragóiskola — „fejlődését körülbelül 150 éven keresztül csaknem lépésről lépésre követhetjük" — tevékenységére és kisugárzására, hogy majdan éppen ő mutassa meg e műhely művészettörténeti jelentőségét és nem mindennapi adattárral bizonyítható fontosságát. *(Késő renaissance kőfaragó műhelyek.* Ars Hungarica, 1974-től 1980-ig *nyolc* közlemény.)

Ezekre az életművet át- meg átfonó „föl-

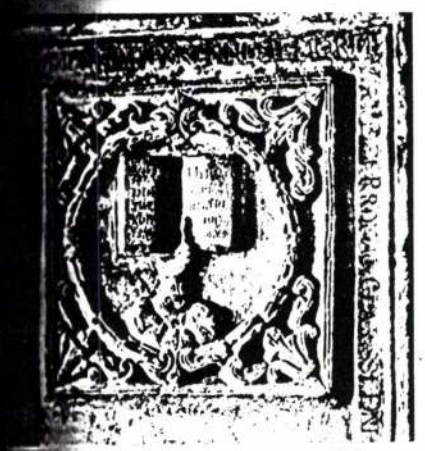

Csepreghy Mihály sírköve. Kolozsvár, 1704

Mátyás király arcképe Kálmáncsehi Domokos Missalejában

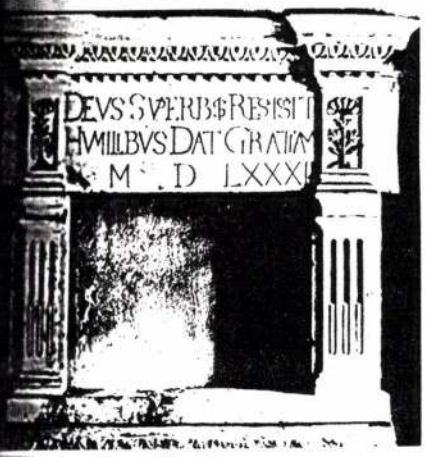

Kolozsvári kandalló, 1582

fejlődésekre", párhuzamokra mindenképp érdemes figyelni. Életműépítést is mondhatnók, ha nem tudnánk, minden ilyesfajta „címkézés" sérti az aszkéta hajlamú, erkölcsére és belső csendjére hallgató s a feladatok megvalósulásához hitből erőt merítő tudóst. Balogh Jolán életművének létrejöttére, a rendszer szabályaira és mozgatójára csak a monumentumból, annak arányaiból és szellemiségéből következtethetünk vissza. Fegyelmezett, zárkózott személyiségét — nem a kimondó, hanem a *kimondott* az elsődleges — azok a műemlékek ragadják meg, melyekben a forma szépsége és gazdagsága élettartamot, erkölcsi értéket közvetít. Fontosnak tartja az olasz reneszánsz magyarországi hatását, de még jobban érdekli a szertesugárzása által megvalósult *új* érték. Örömmel fedezi föl és szívesen magyarázza eme változásokat. Kedvét leli a kapcsolattörténeti kutatásban s miközben egy-egy eddig kevésbé ismert vagy teljesen ismeretlen adalékra, összefüggésre bukkan, maga is gazdagabbnak érzi magát. E benső gazdagodás folyamatát vetíti ki írásaiban, esszéiben, cikkeiben, tanulmányaiban, monográfiáiban. Világosan, tiszta stílussal, sohasem hivalkodó módon. Mintha nem is ő találta volna meg az eddig évtizedek, évszázadok rejtette összefüggést, mintha ő csak a szerencsés közvetítő — *meghalló* — volna, és csupán az Ige szólalt volna meg általa.

Akárhogy is van, életművének számtalan fölfedezése beépült a magyar művelődéstörténetbe. Elődeinek munkáját nem tagadja le, ha úgy találja, hogy egy-egy probléma továbbgondolását segítik, bőven idézi őket, a különvélemény jogának megtartásával gyakran hivatkozik rájuk. Saját felfedezésének értékét semmivel sem kisebbíti, ha megemlíti: másokat is foglalkoztatott a téma, sőt ők is értek el részeredményeket. *A madocsai apát, a „királyi könyvek miniátora"* című tanulmány (1927) például Hoffmann Edith „csak részben helyes" megállapításából indul ki, hogy lefegyverző tudással és okfejtéssel közölhesse saját álláspontját. Balogh Jolán egy, 1487. okt. 8-án Milánóból Mátyáshoz intézett levél segítségével megleli a választ: a madocsai apát valójában olasz volt, a domonkos rendhez tartozott.

Ha azonnal nem is tudja megválaszolni, hogy „mi lehetett *Fra Antonio Cattaneo* szerepe a Corvinában", a stíluskritika segítségével rájön: a Mátyás által teremtett miniátorműhelyben kellett egy „milánói iskolázottsággal bíró mesternek lenni". Művészettörténeti barangolásának eredménye, hogy a budai miniátorműhely addig ismert tagjai — Bandini, Felix Ragusanus, Francesco Roselli — mellett egy negyedik „művészre" is fény derül: Antonio Cattaneo személyére. A művészettörténész azért tartja értékesnek *Mátyás király ismeretlen miniatúra-arcképét* — napvilágra kerüléséig Kálmáncsehi Domokos *Missale*ja rejtette a zágrábi székesegyház kincstárában —, mert az közvetlen az ábrázoltról készült, vagyis „az eszményítő átstilizálás teljességgel hiányzik belőle". (A *Missale* egyébként szintén a budai miniátorműhely alkotása.)

A renaissance építészet és szobrászat Erdélyben című tanulmány (1934) — a kérdés később monográfiában is kifejtést nyer — azért figyelemre méltó, mert Balogh Jolán ebben közli egyik legragyogóbb fölfedezését. A XVII. század második felében az erdélyi reneszánsz stílusból „új hajtás fakadt", melyet legjellemzőbb vonásairól, virágdíszeiről *„erdélyi virágos renaissance-nak nevezhetnénk"*, az „erdélyi stílus valamennyi változata között ez a legszebb, a legtisztábban magyar". Ennek alátámasztására sok egyéb közt a kolozsvári Farkas utcai templom kathedrája, a szentbenedeki Kornis-kastély (hímes oszlopai, virágdíszes kőajtó felei), majd „legdúsabb hajtásként" Újhelyi Gábor ötvös kolozsvári házának ablaka (1724) és a kisborosnyói Domokos-kúria faragott tornáca — Orbán Balázs szerint egy székely faragó molnár munkája — említtetik. Mikor a tanulmányíró megjegyzi, hogy „Erdély lelke ezekben az emlékekben nyilatkozik meg legigazabban", a *hosszú út* értéktermését nyugtázza: „A renaissance, mely kiindult a fényes budai udvarból, és eljutott a székely falvakig, betöltötte hivatását."

Ezek az értékek természetesen csak azok számára nyílnak meg, „akik látó szemekkel, érző lélekkel figyelik, szemlélik a múlt emlékeit". Balogh Jolán az aranyosmedgyesi várkastélyt megpillantva írta mindezt, de a *látó szem* és *érző lélek* egész munkásságára jellemző. Szó sincs arról, hogy ezek a „szubjektív" vonások befolyásolnák tudományos életművét, inkább humanizálják azt, emberarcúvá, azaz közkinccsé teszik. Akik kíváncsiak e múltbúvárló tevékenységre, s a nyolcvanhárom éves korában is aktív tudós szellemének fényére, bátran tegyék meg a lépést: sohasem az összekuszáltság sötét tárnája, hanem világos palota fogja várni őket. Aki e hatalmas összefüggésrendszer titkaiba nem tud mélyebben behatolni, még azt is lenyűgözheti annak levegőssége, tágassága, korrekt, minden érték megbecsülését szorgalmazó-sugalló következetessége.

Életműmonográfiát követelne — egyszer azt is meg kell majd írnia valakinek — Balogh Jolán sok évtizedes tevékenysége. Nem szólhattunk *A népművészet és a történeti stílusok* (1967) jegyében végzett kutatásairól, a Szépművészeti Múzeum régi szobortárát ápoló hasznos munkájáról, a reneszánsz stíluson kívüli (például a gótikát is elemző) megnyilvánulásairól és a *Mátyás-kori, illetve késő középkori hagyományok továbbélése műveltségünkben* című alapvető tanulmányáról (1948). Egyetlen művét azonban mindenképpen meg kell említeni. A napokban került a könyvesboltokba az Akadémiai Kiadónál megjelent kétkötetes mű, a *Varadinum — Várad vára*. Mint minden jelentős összefoglalásnak, ennek is megvan az előzménye: *Vég-Várad Vára* (Kolozsvár, 1947.) Balogh Jolán a Bolyai Tudományegyetem Erdélyi Tudományos Intézete által kiadott 36 oldalas vázlatát teljesítette ki, megmutatván, hogy a középkori és az újkori vár — az Árpád-háztól a Zápolyákig, Báthoryakig, Bethlen Gáborig és tovább — miként szerves része a magyar művelődéstörténetnek és műveltségünknek. Evvel is, mint megannyi korábbi monográfiájával, tudatosította: az ember élete véges, de *életei*, az általa jegyzett könyvek örökérvényűek. Különösen azok, ha olyan életmű darabjai, melyben a szólás mindig az erkölcsi megnyilvánulás egyik formájaként tiszteltetett.

BALOGH Jolán

Budapest 1983. 4.

megírva

Balogh József

balkányi

Virágok c. képe repr.

Magyar Nemzeti Művészet

1939. 5. 4. 118. l

Tanulmányait Budapesten kezdte, Münchenben és Berlinben folytatta. Bentarta Eszak-Afrikat és Kisázsián keresztül Perzsiát. E keleti országok színes flórája sok alkalmat adott neki tudása fejlesztéséhez. Formáit szeles foltokban kenőkéssel vakja a vászonra.

Magyar Nemzeti Művészet

1939. 2. 4. 47. l.

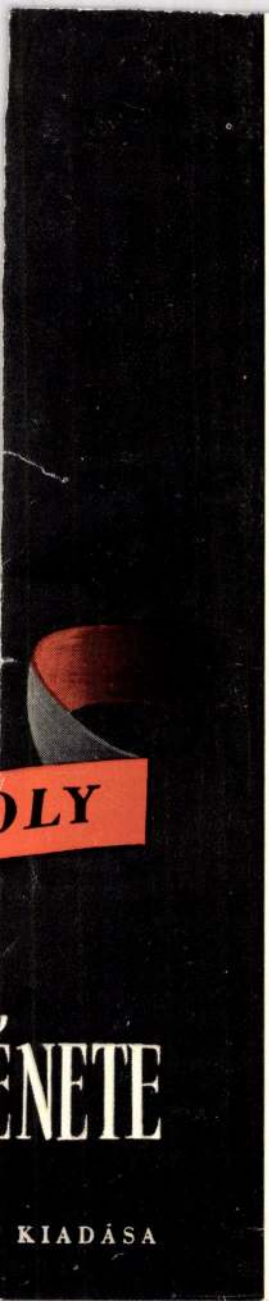
OLY
ÉNETE
KIADÁSA

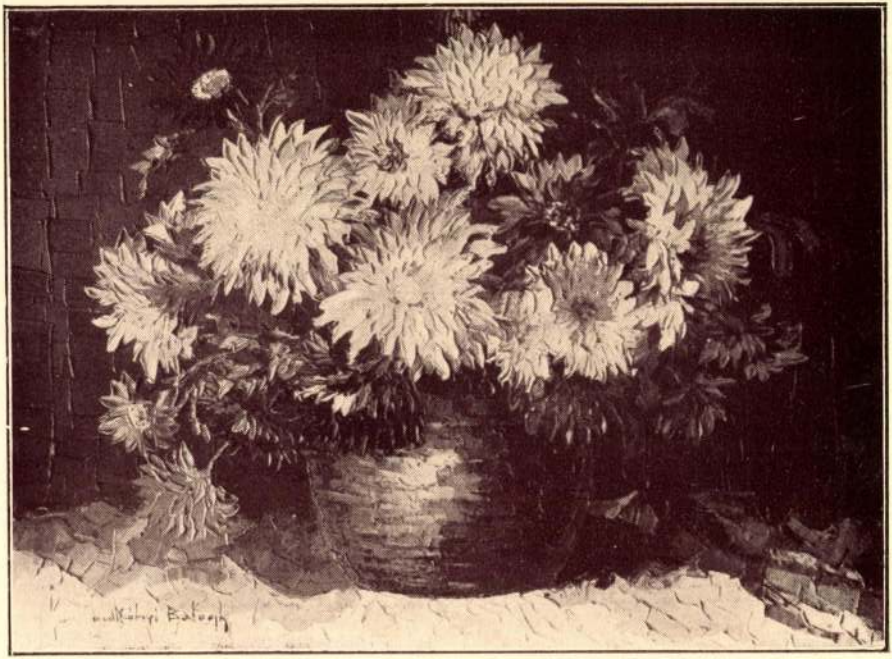

Virágok, balkányi Balogh József olajfestménye

Magyar Nemzeti Múzeum

1939. 2. 27.

Balogh József, balkányi

Úrnapi körmenet, Bánsághi Vince olajfestménye
(Műterem, Gyűjteményes Kiállítás)

Moser

Balogh József

Kiáll.

Nemzeti Szalon

1928. jún.

Főv. képt.

Kiáll. katalógus

Balogh József.

a "Magyar Képirók " társaságának tagja.Részt vett az első kiállitáson 1933-ban a Nemzeti Szalonban.

Bende J:
a Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Balogh József

Festő Miskolc

1903. dec. 31-ém Koll-
kiáll. Miskolcon.
Nagybányai interieurök
portrék, plein-airek,
fiumei, miskolci vész-
letek.

Halm Leszik

265. l.

71—

171. Bassano követője, XVI. sz.: Jézus születése. Vászon, olaj, 113 × 153 cm.

Őszi kiállítás 1930, Ipolyi: 90. szám.

Ipolyi Arnold képgyűjteménye. Uj Magyar Sion, II – 1871, 375 l.

Ipolyi: Biharvármegye, 211. szám.

Balogh József
festő Miskolc

1906. koll. kiáll. Miskolcon. Olaszországi tanulmányok.
1907. koll. kiáll. a vármegyeház nagytermében.
1908. koll. kiáll. Miskolcon.
1921. jan. koll. kiáll. a Borsod-miskolci Muzeumban.
1927. ápr. koll. kiáll. Miskolcon.

Halm Lesich
266-l. 268-l.
270-l.

28

32

Balogh József

festő

Hül. 1874. ápr. 14.

Miskolc

ilctr. lásd

Hahn Lászik

257. l. 258. l

MOB kat. 3708.

✓

Balogh

B. 4. *József*, festő. * Miskolc 1878. A bpesti iparművészeti iskolában, majd öt évig Hollósynál Münchenben és Nagybányán tanult. Miskolcon él, hol festőiskolája is van. Naturalista arc- és tájképeiből 1908. szülővárosában, 1928. a Nemzeti Szalónban rendezett gyüjt. kiállítást.

E. g. I. 68. l.

Ph. de Champaigne: Männliches Bildniss. — 1865, 1866, 1867, 1869: VII. 20. *Ph. de Champaigne:* Férfi arczkép.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: VII. 20. *Ph. Champaigne:* Férfi-arczkép. — 1873: VII. 20. *Ph. de Champaigne:* Männliches Bildniss. — 1876, 1878, 1879: XIII. 481. *Ph. de Champaigne:* Férfi-arczkép. — 1881: 456. *Ph. de Champaigne:* Férfi-arczkép. — 1888: XXI. 727. *Ph. de Champaigne:* Egy férfi képe. — 1896, 1897: XXI. 727. *Ph. de Champaigne:* Férfi képe. — 1897: XXI. 727. *Ph. de Champaigne:* Portrait eines Mannes. — 1898: XXI. 727. *Ph. de Champaigne:* Portrait d'homme. — 1901, 1904: XXI. 727. *Ph. de Champaigne:* Férfi képe.

Balogh József

Fessö

szül. 1874.

szód

Csíkv. Miskolc

33. l.

Balogh József

Börtönök Ref.

Nagybányai kiáll. kat. 1912

77

Tü bronzból, hallstatti VI. 127

Balogh József

Magyar Művészet

1928. 340

Balogh József
festő

Erf. 1928

Tolna vármegye VIII. 233.

Balogh József

ferto

a Miskolczi Művesek

Társaságának

választott rendes tagja

ennek 1928. első kiállítás

sem több mint

Savoyai czölöpépítmények

X. 50, 51.

Balogh J ó z s e f, festő; szül. 1878-ban Miskolczon. Iskoláit szülővárosában végezte,

folyt. a páros old.

1892–96. iparm. isk.

1892
1874
18

1892
1878
14

Balogh József
festő

Nemzeti Szalon

B a l o g h J ó z s e f .

1928. Csoport kiáll.

Bibliai hangulat,olajf,
Faun,olajf,
Sajópart reggel,olajf,
Virág,olajf,
Udvari rész,olajf,
A kiskapu előtt,olajf,
Nyárfák,olajf,
Nyirfák,olajf,
Esti vibrátio,olajf,
Sajópart,olajf,
Táncoló kislányok,olajf,
Kövesd,Cserépvásárolajf,
Pipás ember,olajf,
Kövesd,Ruhavásár,olajf,
Erdőrész,olajf,
Hámori rész,olajf,
Hámori rész,olajf,
Kövesd,olajf,

1932. Magy. Képirók kiáll.

Lakodalom, olaj
Matyók templomba mennek, olaj
Matyó udvar, olaj

1932. Őszi tárlat

Mulató vadásztársaság, olaj

Balogh József.

a Iskolai Művészek Társaságának tagja lett.

Budapesti Hírlap, 1928 Okt. 28.

Balogh József

Részt vett a Borsod- Miskolci Képzőművészek Szabadszervezetének kiállitásán, amely 1945 jun.17-én nyilt meg Miskolcon.

Megnyilt a Képzőművészek Szabadszervezetének kiállitása
Szabad Magyarország 1945. jun. 20. 2.l.

Balogh József

Nevető fiam 1925
olaj 39,5 x 29

Képek a Herman Ottó Múzeum
gyűjteményéből Miskolci Képtár
1970

MDK

Balogh József,

a N.Sz. által rend. 63.kiáll. egyikének a résztvevője
1928.

A Nemz. Szal.4cc-ik gub. és a KEVE XX-ik kiáll.-a.
1929.febr.

MDK

Balogh József

Sakkozók, of.

Öregember, of.

Miskolci kiáll. I. 1955.
16. 1.

Herman O.Muz.

Balogh József

Alkotásával szerepel a miskolci Lévay József Egyesület képkiállitásán.

P.H.930.XII.7.

Balogh József

Festőművész

Magyar Képírók kiállítása - Nemzeti Szalonban - képével szerepel.

Budapesti Hírlap
1937.I.15.

Balogh Ernő

festőművész

Magyar képírók kiállitása - Nemzeti Szalónban - képével szerepel.

8 Órai Ujság
1933.I.15.

mdk

Balogh József

felvétele: Egy ajkai paraszthaz gazdagon festett pitvaráról.

Kép az 1. sz. hátsó borítólapjain

Népművelés 1959. 1. sz. hátsóborítólap.

Balogh József

MDK

Szegedi építkezés.

Építészet és Iparművészet, 1912. 11.sz. 13-14. l.

Balogh József.
A Bessenyei György Képzőművészeti Népfőiskolát (szabadiskola) ősz Dénes szervezte meg Balogh Józseffel és Berky Nándorral

Korokmay Gyula: Szabolcs-Szatmár képzőművészete.

Alföld 1973/10 66 old.

MDK

Balogh József, festö

Mulató vadásztársaság. Olajf.

Nemzeti Szalon.-Öszi Tárlat.1932.szept. Kat.

[illegible]

MDK

Balogh József,

1901-ben az iskolához tartozott.

A Hollósy-iskola ideje./1896-1901./ 77.1.

MDK

Balogh József festőműv. sz. Miskolc

Bartus Ö: Vidéki centrumok. Miskolc.
Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29 l.

M. D. K.

BALOGH József festő

1901-ben Nagybányán tartózkodott

Réti Bp. 1954. 325. l.

K. D. K.

BALOGH József festő

1899-ben Nagybányán a Hollósy-iskola növendéke

Réti Bn. 1954. 325. l.

MDK

Balogh József

Lakodalom, olaj

Matyók templomba mennek, olaj

Matyóudvar, olaj

M. Képirók kiáll. N.Szal. 1933. jan.

8 l.

MDK

Balogh József

N. Szal. csop. kiáll. 1928. jun.

BALOGH JÓZSEF, festő

Egy 1946-os rendelet lehetővé tette, hogy tehetséges munkás parasztfiatalok részére előkészítő-iskolat szervezzenek, mely érettségi nélküli felvételi lehetőséget ad a képzőmüv. Főiskolára. Ősz Dénes, Balogh József és Berky Nándor megszervezték a b mulakásos tanfolyamit, s tavozásukig Ősz, majd Berky vezetie azt. 63.old

KOROKNAY GYULA: Számadás a megyei képzőművészetről
61.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1975. X. 1.sz.

Balog József

Vagy két esztendeje lázas izgalom fogta el a pedagógusok, akadémikusok egy részét; mindenki egyszerre tárgyalta az esztétikai nevelés kérdéseit. – Nálunk Vida Mária könyve keltett érdeklődést a japán gyerekek rajzoktatásának ismertetésével. – Követte 2 kísérleti tankönyv, Xantus Gyulai és Balog József, elsősorban az oktatók számára.

Bajár Iván: Feltörni a diót.

Tükör, Budapest, 1946. dec. 5.

BALOGH JÓZSEF, kovácsmester

Bacsó Mihály kovácsmester Pálházán/Zemplén m./dolgozott. Hires gyógyitó embernek ismerték a körn.éken. A gyógyitást Balogh kovácstól tanúlta Sátoraljaújhelyen. Tanúlt pásztoroktól, Göndör állatorvostól és könyvekből is. 474.old.

* BODGÁL FERENC: A kovácsok lógyógyitása 457.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

Balogh József.

a tiszameati képzőművek dolgozója.

A szolnoki képzőművészeti kör kiállításán vajzai szerepeltek.

Szolnokmegyei Néplap, 1972. Szept. 10.

MDK.

Balogh József

Gyermekrajza aranyérmet kapott

Tolnamegyei Népújság 1966 juni.3,

Balogh József festő

Iskoláim elvégzése után a budapesti iparművészeti iskolát végeztem. Innen Hollósy Simon növendéke lettem (5 évig). Haza térve, dolgoztam s festő iskolát tartottam. Közben pár esztendeig polgári iskolában mint helyettes rajztanár működtem. Egy pár évi itthon tartózkodásom után Olaszországi tanulmány utra mentem. Acona, Róma, Milánó, Nápoly, Flórenc, Velence Rómából a Vezúv kitöréséhez 1906. IV. majd Pompeit és az elpusztitott falvak, festőileg igen jelentős dolgokat tanulmányoztam. Haza jöttem nagy reménnyel falumba De mint hogy s enkisem próféta saját hazájában ... stb. ez nálam is bekövet kezett. Nagy bánya, a meg nem értés, mellőzés hosszú időkig hicsavartaz az cesetet a kezemből. Iskolát újból megnyitottam, s helyt álltam az ármánykodásnak. Az idő forgott-s ma ujerővel dolgozom s eredményes iskolát tartok fenn.

Koll. kiáll. a Nemzeti
Szalonban 1928. junius

3115

13. Ismeretlen.

(A XVIII. század első feléből.)

IV. Béla.

A ~~[illegible]~~ derékig és kissé jobbra
czát tart. Prémes kucsm
töse, melyen a gombok élek
ra vetetten hordja. Haja, t
barna. Felirata a kép al
POSITVRAE B. MARIAE(?)..."

Vászon, méretei
A znyóváraljai z

275.

Balogh József

festő

Nevető faun,

olaj. 1925.

Brutalisan, erőszakosan festett

kép a

Borsod-Miskolci

Múzeumban

Láttam

1947. okt. 29.

24090

Balogh József

festő

1892–96.

Érmisk 1930. 81. l.

ERZSÉ

űvészek

ES KIÁLL

ől április 3-

lij nincs

Virágcsendélet. Balkányi Balogh József olajfestménye.

Ősz a művészetben.
(Bpest, 1941)

Balkányi Balogh János

Enteriör. Apátfalvi Czene János olajfestménye.

Balogh József festő

azután a budapesti iparművészeti iskola növendéke lett. Innen Hollósy Simon festőiskolájába lépett s Münchenben és Nagybányán fejezte be tanulmányait. Ezután Olaszországba ment tanulmányútra s Rómában, Milanóban, Florenczben és Velenczében időzött hosszasabban. Hazatérve, Miskolczon telepedett le, ahol eddig több kiállítást rendezett műveiből. Legutóbb, 1908-ban mintegy nyolczvan képét állította ki a polgári leányiskola egyik termében. A kritika különösen egy fiatal leány arczképét, Csábítás czímű vásznát és erdélyi tájképeit dícsérte.

Miskolczi Napló. 1908 decz. 23. sz. (Balogh József ~~kiállítása.~~) — Önéletr. adatok.

Balogh József festő.

Hollósy Simon iskolája. /Emlékezések és levelek/
A Mübarát 1922.I-.évf.169-179 l.

Balogh József festő.

Illusztráció Kiss József költeményeihez.

Interiőr.
Kati néni.
Tájkép.

Katalógus a nagybányai festőkolónia szatmári kiállításáról 1901. 3 l.

Balogh József.

A Nemzeti Szalonban ~~va~~ kiállítása mjelt meg, hét művéssel közösen.

Az lest, 1928. Jún. 10.

Balogh József.
festőművész

*** Uj kiállitás a Nemzeti Szalonban.** A Nemzeti Szalón e hó 10-én, vasárnap, délelőtt nyitja meg ünnepélyes keretek között uj kiállitását, amelyen résztvesz: *Balogh* József, *Brenner* László, *Császár* Bertalan, *Ruicskay* György, *Sreier* András, ilosvai *Varga* István festőművészek és *Kovács* Margit iparművésznő.

Magyarság, 1928. Jún. 9.

Balogh József.

A Nemzeti Szalonban rendezett csoportkiállításon fertményei szerepelnek.

Nemzeti Ujság, 1928. Jún. 10.

Balogh József

Művével szerepel a Szegedi
Képzőművészeti Egyesület
nagy Tárlatán.

Szegedi Új Nemzedék, 939. XI. 18.

Balogh József.

Csaportkiállításon szerepel festmé-
nyeivel a Nemzeti Szalonban.

Pesti Napló, 1928. Jún. 10.

Balogh József.

A Nemzeti Szalonban csoportkiállítás keretében látjuk tájképeit és falusi utcavérzletét ábrázoló festményeit. (mulítva)

Magyarság, 1928 Jún. 10.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh József

MÉRLEG

1988 JUL

1021

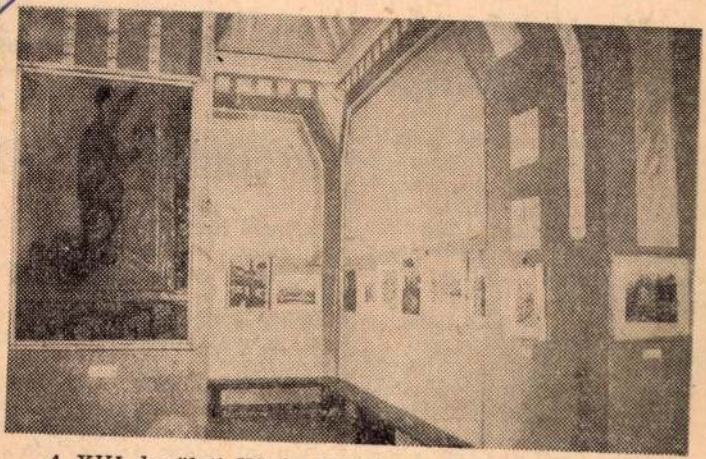

A XIII. kerületi Közért Vállalat szakszervezeti bizottsága és KISZ szervezete képzőművészeti és fotoművészeti kiállítást rendezett. Bemutatták a vállalat dolgozóinak művészi munkáit. A kiállítók között szerepeltek Balogh József Sándor, Bekes Ferenc, Deák Gyuláné, Mányi Attila, Prókai János, Rudas József, Süle József és Veres Gy. Zoltán.

Varjú készül az Európa-bajnokságra

Alig fejeződnek be *Angliában* a labdarúgó-világbajnokság 16-os döntőjének küzdelmei, máris *Budapest* felé fordul a sportvilág figyelme, miután fővárosunkban kerül sorra az ez évi atlétikai Európa-bajnokság.

Az EB-t rendező Magyarország nem tekint túlzott derűlátással a *„sportok királynője"* budapesti seregszemléje elé, az ügyességi számokban azonban kétségtelenül emény van egy-két aranyrem itthontartására. Külösen *Varjú* Vilmos, a Vörös teor KÖZÉRT kitűnő súlyója győzelmét reméli az ményeket váró hazai köznény.

arjú Vilmos néhány hét- EB előtt kitűnő formá-

belkeresk

Vevőtanácsadó-szo

Újpest lüktető életének egyil 14 évvel ezelőtt létesített *A* épülete. Naponta egy kisváros megfelelő — 12—15 ezer — v a világos, jól áttekinthetően el dag áruválasztékkal rendelkez tesítményt.

Az áruház vezetői és dolgoz is követnek azért, hogy a vevől távozzanak. Az amúgy is gazd tékot állandóan új cikkekkel b doskodnak arról is, hogy *a* *színvonala azonos maradjon.* sokat úgy ütemezik be, hogy a kon, amikor nagyobb a forgalo nek megfelelő készlettel rende

A vásárlók elégedettek. A nyítéka ennek az, hogy az év

BALOGH József (1874-1957)

HOMÉV. 35-36. 1957. 764-765.

Harang. Felirata: Me fe. G. DNs Ottlik, Alex, Suja
S. Trinitatis. Anno Domini 1668.

Az Ottlik kastély

A XVIII/XIX. században gyökeresen átalakított,
festői hatású XVI-XVII. századbeli eredetű épül
oldalán, a templom felé néző homlokzaton hár
három félköríves nyílású loggia; balfelől egykor
lejtős támasztó pillérekkel. Északkeleti oldalán
kiugró előépítmény, emeletének alján rovátk
sarokerkéllyel. A kastélyt és az ev. templomot h
bástyás falak övezték.

Horócz Kastély

Zord külsejű háromemeletes, zömök épület, va

M.D.K.

Balogh József szobrász

A Nyiregyházi Besseny ei György Népfőiskola Képzőművészeti Tagozatának tanára. 1948.

Képzőművészeti élet a felszabadulás után 298.1.
A MÜVÉSZETTÖRTÉNETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II;
Bp. 1965.

magirva

Balogh József

ötvös

1732 Mármarossziget

Jelentése szerint: „mesterségemet itten Szigeten lakó Eötves László uramtól tanultam, azután Enyeden legénykedtem Beszi István uramnál, azután Nagybányán is legénykedtem Eötves István uramnál" — Helyt. Fasc. mens. litt. 1732. febr. 21. — Illéssy — id. m. 388. l. — sem öt magát, sem mestereit nem ismeri.

Kap. magyarossz ötvös 14 l.

Csörgetyű bronzból IX. 114.

Balogh József

ötvös Maramaros-
niget
XVIII n

l.

Kaposy: Magyaros-
nági ötvösök.
11. l.

megerva Balogh József

vinhaži festő

1849 Kolozsvár

l.

Endrödi

526. 528 l.

Római bronztükör X. 148.

megírva

Balogh József

Műanstalos

Élete.

Csikvári Csongrád

22. hasáb.

BUDA
42 V 12 15
TE 82 TA

Balogh József

Kerén

Balogh József, kertépítő, X. Kereszturi-út 4. 135-475

Bptávb 1940 szept.

a 1942 jan.

Népvándorláskori temető, lesenczeistvándi

VI. 7.

Ø Balogh József
plakátfestő és grafikus
Nyíregyházán.

Vándortűz, Nyíregy-
hára, 1948 febr. 17. 11. l.
(z. Sz. P. Nyíregyhára
képzőművészete.)

Ugylatszik nem
arvnos a
miskolci hasonló
nevű festővel.

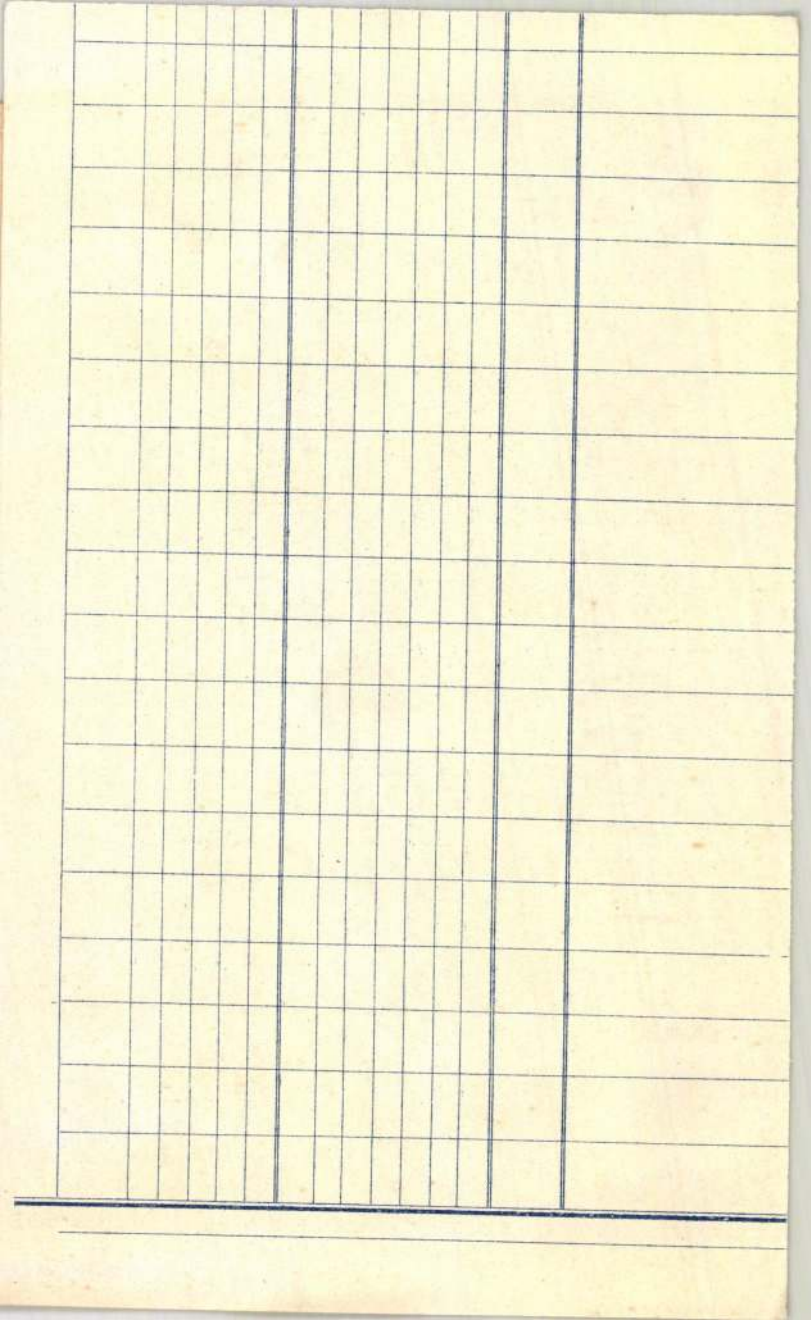

M.D.K.

Balogh József szobrász

Társaival 1946 . szept. lo-én "Keletmagyarországi Szabad Müvészakadémia" nével iskolát alapitott, melynek müködéséhez engedélyt kérnek.

Társa: Berky Nándor, Ősz Dénes

Képzőművészeti élet a felszabadulás után, 289.l.
A MÜVÉSZETTÖRTENETI DOK. KÖZPONT FORRÁSKIADVÁNYAI II.
Bp. 1965.

Balogh József

- Mezei József írta a monografiájának szöveget
- Sepsiszentgyörgyön katona-robrot állított fel

Említve: Incze János, Szervátiusz Jenő, Vida Géza, Szolnay Sándor, Nagy Imre, Nagy István, Nagy Albert, Tihanyi, Berényi, Kinetty Czigány, Fülöp Antal Andor, Mohi Sándor, Kós András, Balázs Péter, Csontváry, Szőnyi István, Krizsán János, Gyárfás Jenő, Balogh Péter, Bortnyik, Vasarely Victor, Moholy-Nagy, Kassák, Dési Huber, István, Kemény Zoltán, Thoma János, Mattis Teutsch János, Klein József

Jakabovits Miklós: Művészeti monografiákról és a képzőművészeti háznevelésről

Vonnak 1948/7 606 old

Balogh József kobrász

M.D.K.

Balogh József, szijgyártó inas

1840-ből egy bizonyitvány. A győri szül. B.J.
1839-ben vallásoktatást nyert.

Timaffy László: Adatok a győri szijgyártó és nyergesmesterek történetéhez. 155.o.

Arrabona, 8. A Győri Múz. Évkönyve. Győr. 1966. Xantus János Múz.

MDK

Balogh József

Miskolcon született, a nagybányai iskola jelleg
zetes képviselője. Egy magán festőiskolát tart
fenn.

Bartus Ödön festőművész: Miskolc.

Képzőművészet, 1927. 4.sz. 28-29. lap

ifj. Balogh József festő

VALLÁS

Az egyén felelőssége

Az ember közösség alkotására és közösséghez csatlakozásra teremtetett. Kiindulópontja ennek a ténynek az, hogy maga a Teremtő sem hagyta magára, szüntelen kapcsolatot tart vele. A közösséghez tartozásnak egyik nagyon fontos előnye abban nyilvánul meg, hogy nem hagyja az egyént saját - sokszor elburjánzó és félrevezető - gondolatainak csapdájában.

Mindenki által elismert: nem jó egyedül. - Hacsak valamilyen kis ideig tartó elhúzódásról nem beszélünk, amely újra visszaállítja azt a nyugalmat, amely a rohanó életben vész el. Lényegre térően: mindenkinek előbb-utóbb csatlakoznia kell valamilyen közösséghez. Ezt a személyes döntésen alapuló csatlakozását elsőrenden emberi síkon ítélik meg ilyenformán: Mondd meg, melyik párthoz, csoporthoz, közösséghez tartozol, - megmondom, ki vagy. Az ilyen minősítésnek van ugyan valami igazság alapja, mert manapság túlságosan is nagy a választék, azonban számítsuk be - mentségéül az önállósággal nem rendelkező személyeknek - azt, hogy ők képtelenek attól szabadulni, amibe beleszülettek, amit örököltek.

A Teremtő - az utolsó ítéletkor, - (amelynek előbb-utóbb eljöttét mindenki elismeri) - nem a közösséghez tartozás szempontjából fog értékelni, hanem egyénileg. Nem azt kérdezi majd: melyik csoporthoz, felekezethez tartoztál földi életedben? - hanem azt: a Szabadító Krisztus által felajánlott kegyelmemet elfogadtad-e?

Az egyén felelősségének alapja és alap-kérdése ez. Senki helyett nem lehet hinni, bízni, szeretni, bűnbánatot tartani. Mindenkinek személyes ügyeként kell ezeket intézni. Egymásért csak imádkozni tudunk, azzal a céllal, hogy az egyén jusson el a felelősségteljes személyes döntésre. Reméljük, jó alkalom lesz az egymásért való imádkozásra az EGYETEMES IMAHÉT, amit minden felekezet 1993. január 18-tól 24-ig tart. Közös alkalmainkn nem az egyének önmagunknak való megnyerését célozzák, hanem azt segítik elő - a Szentlélek erejével - hogy szülessen döntés a lelkekben a kegyelem elfogadását illetően. "Hogyan juthatok el kegyelemre?" - kérdés sok kínlódó, bizonytalanságban élő ember testvérünkben felmerül. Felelősségteljes döntésének meghozatala érdekében segítséget kell adni. Hiszen nem mindegy, milyen utat, eszközt, módot ajánlunk.

Gyülekezetünkben 1993. február 1-vel kezdődő héten lesz EVANGÉLIZÁCIÓ, amelynek este 5 órakor kezdődő alkalmain idős Somogyi László szalkszentmártoni lelkész szolgál.

Istenünk naponként megújuló kegyelme hálára késztet. Ez a hála serkent a felelős döntés meghozatalára, de van egy másik sürgető tény is: gyorsan múlik a földi élet, és ebben az anyaghozkötöttben kell egyértelműen határoznunk. Ne éljünk felelőtlenül! Ne beszéljünk felelőtlenül! Ne gondolkozzunk felelőtlenül! A számadás nem kerülhető el.

Egyik énekünk bizonyságtétele ebben a témában így hangzik:

Az én időm, mint a szép nyár,
Menten eljár, nem messze tőlem a vég.
Ám a lélek el nem enyész, sőt bére lész
Jó, vagy jaj: pokol, vagy ég.

Nem szükség hát veszteg ülnöm,
Kell készülnöm: égjen jól a szövétnek,
Mert majd amaz öt szűzekkel, mint
Ezekkel, vélem is számot vetnek.

Ó, Uram, hová kell lennem,
Ha kell mennem, Veled bírámmal
szemben!
Már ezt is alig állhatom,
Ha forgatom ezt előre eszemben.

A kürtzengés .náris hallik,
Már hajnallik, útban már az angyalok.
Életem csak egy tenyérnyi,
S számonkéri Jézusom, ha meghalok.

Kezem én is feléd nyújtom, Szabadítóm
Jézusom, hozzád tartok.
Bízzál lelkem, nem süllyedsz itt,
Kormány a hit, várnak már a révpartok.

(366. dícséret,
- Szőnyi Benjámintól, 1762.)

Bérces Lajos
ref. tiszteletes

Kicsitér...

Ez a cinegemadár "szájára" adott mondóka jutott eszembe, ahogy néztem, hogyan lopkodják a cinkék az ablakpárkányra szórt napraforgómagokat. Körültekintően, óvatosan nézi ki egy közeli ágról a zsákmányt, aztán puhán odaröppen, fölkapja, s már menekül is vissza a fára, ahol önmagát is, szerzeményét is biztonságban tudja. Ha öntudata volna, így fogalmazná meg: loptam, szereztem, elcsentem, - minden bizonnyal, hiszen ez a kis madár hozzászokott, hogy ő a napszámos, az ember a gazda, az birtokol, ő csak szerezhet, az dúskál a javakban, neki csak a morzsák jutnak, a szalonnából is csak a disznó tisztességtelenebb része...

Igen, te kis madár, te ingyen napszámos, előbb voltál, mint az ember, előbb álltál be a teremtés iszonyúan nagy munkájába, segítettél fenntartani az egyensúlyt az élők hatalmas és bonyolult rendjében; te már akkor kerested a kártevő rovarokat, amikor még az ember nem is álmodott a paradicsombéli almáról. Mégis az ember a nagy, te a kicsi, ő a birtokos, és te nincstelen vagy. Pedig a munkád nem kicsit ér, hanem rettenetesen sokat, csak hát nem veszik észre, s nem díjazzák. Sőt, munkanélkülivé is akartak tenni téged, félreállítani a termelés harmóniájából, s majdnem ki is irtották a fajtádat hatásos mérgeikel. Látod, ez a fizetség önzetlen segítségedért!

Ugyan mi az, ami kicsit ér? A munkád nem, az bizonyos. A jutalom bizony nagyon vékonyka. Ha eszükbe jut, vetnek oda néhány morzsát. Hát, ez bizony kicsit ér. Te mégis szívesen veszed, tavasztól szászszorosan meg is hálálod e kicsit érő figyelmességet. Mi ér még vajon kicsit? Hát te, magad, buta madárka! Lelkiismeretfurdalás nélkül hallgattatták el fajtád tízezreit, fészkeitek sírkamrákká váltak, a zenés gyümölcsösök egyre siralmasabb siralomházakká. Bizony, kicsit érsz, ha egy-két ökológus észre nem vesz, és fel nem vétet a védett madarak listájára, hogy utána büntethetően pusztítsanak, csak úgy, mint eddig.

Nem a vígasztalásodra akarom mondani, de az ember sem ér sokkal többet, aki ítélő bírád, gazdád és egyben gyilkosod szokott lenni. Tudod, nálunk is szokás az, hogy míg néhányan dúsan lakmároznak, addig a legtöbben csak morzsákat kapnak, évente három napig ingyenlevest ehetnek, pontosan ebben a hidegben, amikor te is könyöradományért jársz a gazdag portájára. Tudod, mi is elküldünk néhány százezer embert a biztos halálba, Don melletti fagyba, vérbe; tudod, mi is hagyjuk, hogy milliók haljanak éhen, míg mások jóllakott tehetetlenséggel beszélnek az élhetetlen, nem e világra való haldoklókról. Nálunk is elhallgatott az ének, az emberi fészkek is kiürültek, kriptaszagúak lettek élet nélkül; sőt, míg egyre kevesebb lett a házainkban a kicsinyek hangja, annál többen kerültek temetetlenül kórházi kukákba... Bizony, madárkám, nálunk sem jobb a helyzet, az emberi élet is nagyon kicsit ér.

Pedig a te Urad és Teremtőd, akinek te is szolgálsz, megbecsülte a kicsinyeket nagyon! Azt mondta: Ha valaki csak egy pohár friss vizet ad is egynek a legkisebbek közül, nem marad el jutalma. S ha valaki egy ilyen kis gyermeket befogad, engem fogad be; a kicsinyeket megbotránkoztatóknak halálos ítéletet helyezett kilátásba, s a kisded nyájnak ígérte meg az Országot... Ő tud a te szorgalmas munkádról, hűségedről, de látja azt is, amit szívtelenül tettek veled. Azért a te mennyei Atyád táplál téged, gondoskodik rólad. S minket is be akar vonni a rólad való gondoskodásba. Ugye, láttad már, hány fészkelő odút helyeztek el jóságos, szorgos kezek a fákon, s hány udvarban lengeti a szél a fákon a madáretetőt? Látod, az emberek közt is akadnak az Istennek napszámosai, akik a kicsit megbecsülik, mert tudják, hogy az Isten szemében a kicsi a nagy!

Látod, cinege, végül még én panaszkodom neked. Ha tudnál imádkozni, mint ahogy nem tudsz, bizonyára kérnéd a te mennyei Atyádat, hogy fordítson a mi szívünkön annyit, amennyi elég, hogy észrevegyük és megbecsüljük a kicsit, a jelentéktelent; hogy adjon szívet befogadni téged és saját kicsinyeinket, megetetni téged és saját éhezőinket. Hogy föl tudjuk ismerni az igazságot: az Úr előtt a kicsi sokat ér! Akkor talán te is áthangolsz, és a kicsitér helyett a sokatér lesz a nótád!

Podmaniczki Imre
plébános

HELYTÖRTÉNET

Az izsáki mozgókép-színház története

Adatszolgáltató:
Géró Sándor mozitulajdonos

Izsákon első ízben a mai földművesszövetkezeti vendéglő belső udvarrészében levő raktárhelység és lakóház helyén épült 1915-ben. Tulajdonosa Teischler József volt. Majd az 1920-as évek közepén Kozma József építésszel felülvizsgáltatják, aki az épület lebontását javasolja, mivel a vályogfalak a nagy terhelést nem bírták tovább. Kb. 14 évig működött ez a mozi. Kiemelkedő filmek e korból: Quo vadis Domine" és az "Elsodort ember" című filmek.

Előadási módszer: a felírás nélküli néma filmet néhány cigány hegedűszóval kísérte, akik az érdekesebb részletek igézetének hatására időnként abbahagyták a zenélést. Az eseményeket egy beszélő, mesélő személy mondta el a vetítés menetét követve.

A következő mozit Géró Sándor létesítette 1938-ban. Saját kezelésében működtette egy évig a KISZ székházban, az akkori Ipartestületben. Műsornyitó a "Királyok királya" című Krisztus életéről szóló film volt.

A következő filmszínház a mai utasellátó, illetve "Sárfehér vendéglő" belső táncermében létesült az Izsák Gábor féle épületben, az akkori "Úri Casinóban" "Casinó mozi" címmel. Műsornyitó film még ezidőből az "Éneklő bolond". A "Singing Fool" volt az első hangos film. Ezt követte Mikszáth Kálmán "Vén gazember"-e, majd más híres filmek sorozata, pl. "Hyppolit a lakáj" stb. Az első hangos filmvetítő gépet maga Géró Sándor konstruálta saját elgondolása alapján. Ez 12 évig szolgált. Érdekesség: a kezdeti hangos filmek hanglemezei a 45 cm-t is elérték.

A mai "Petőfi Filmszínház" 1939-ben épült. Tervezője Kozma József építésmester volt. Építője Király József építőmester. Tulajdonosa Géró Sándor, aki a gépészeti teendőket is ellátja.

Megnyitó előadás "Bors István" című magyar film volt. A megnyitó előadás időpontja 1939. augusztus 26. Az ünnepélyes megnyitón jelen volt az akkori országgyűlési képviselő, valamint a község vezetősége.

1944-45-ben a háborús időkben lényeges rongálás, károsodás nem érte a mozit. Sem a németek, sem a szovjetek le nem foglalták, csupán propaganda filmek vetítésére használták fel néhány esetben.

1949. március 1-ig magántulajdonban volt. Ekkor vette kezelésbe a Földművesszövetkezet Meszméder László párttitkársága idején.

1949. október 1-én a Mozgóképüzem Vállalat államosítja. Klein Mór és Reisinger Béla megbízottak hajtják végre az államosítást.

Felszerelését nagyrészt már felújították. 1958. október 1-én szélesvásznúra alakították át. A megye 106 mozija közül ez is beletartozott a 10 első szélesvásznú mozi közé.

Műsora változatos. Színes szélesvásznú import filmek is gazdagítják a műsort. A napi műsorok összeállítása: híradó vagy valamilyen oktató jellegű kisfilm, a következő műsor bemutatója, majd pedig az illető napi un. nagyfilm.

Előadások fajai: 1. rendszeres napi előadás, 2. havi egy matiné, mely mérsékelt helyárú (2 Ft), 3. gyermekeket érdeklő alkalomszerű ifjúsági előadások mérsékelt árral.

Személyzet: 1. üzemvezető: Paksi Imre ált. isk. tanár 1957.dec.6. óta, 2. gépész kezdettől fogva Géró Sándor, 3. pénztáros Papp Istvánné, Horváth Irén 1952 óra, 4. takarító Végh Józsefné Papp Piroska 1952 óta, 5. tekercselő, jegykezelő Cséplő Józsefné, Seres Sára

1969-ben szakértő bizottság vizsgálta meg az erkély állapotát, azt gyengének, további használatra alkalmatlannak találta. A gépház falai a 2 vetítőgép súlyát nem bírták volna el biztonságosan. Így került sor a teljes felújításra 1972-ben. Komoly összegbe, közel 2 millió Ft-ba került, de elkészülte után a megye egyik legszebb mozijává vált.

Az erkély megszüntetése után kisebb, de otthonosabb lett. A régi 4 db 100-as égőt 64 neoncső és 50 db kisebb rejtett világítást adó égő váltotta fel. Padlózata magnezitből, mennyezete hungarocelből készült, a falak műbőr bevonatúak.

Az átépítés után a III-as kategóriából a II-es kategóriájú mozik közé sorolták. Ez azt jelenti, hogy a premier mozik után 3 hónapon belül mutatják be a hazánkban megjelenő filmeket.

Izsák P. György

A fenti írásrészlet a szerző Izsák történetét feldolgozó monográfiájából való.

Egyházi hírek

• Köszönetnyilvánítás. Hálásan köszönjük testvéreinknek, akik a Templom Alapítványra adományokat adtak! Isten fizesse meg nagylelkűségüket, adjon helyette ezerannyit!

• Februártól szeretettel várjuk a házasságot kötni szándékozó fiatal testvéreink jelentkezését a jegyes kurzusra!

• A bérmálásból kimaradt fiatalok számára szintén februártól szombatonként külön kurzust tartunk a plébánián. Várjuk jelentkezéseteket!

• Minden kedves izsáki testvérünknek, Vezetőknek és Vezetetteknek egyaránt békés, boldog, áldásos új esztendőt kíván a katolikus egyházközség!

JOGSZABÁLYOKRÓL RÖVIDEN

Valószínűleg sokan tapasztalták már, hogy milyen nehéz az újabbnál újabb jogszabályok között eligazodni, egyáltalán megérteni, hogy mit is tartalmaz az valójában. Most induló sorozatunkban ebben kívánunk segíteni olvasóinknak.

Röviden az illetékekről

Öröklés, ajándékozás és visszterhes vagyonátruházás esetén vagyonszerzési illetéket, államigazgatási és bírósági eljárásért eljárási illetéket kell fizetni.

Illetékmentesség, vagy személyi, vagy tárgyi mentesség lehet.

Magánszemélyeket általában nem illet meg személyi mentesség, hanem jogi személyeket, így többek között a helyi önkormányzatot, társadalmi szervezeteket, egyházakat és alapítványokat.

Az egyes illetékek fajtái:

Öröklési és ajándékozási illeték:

Az illeték tárgya az örökség, beleértve a haszonélvezeti jog megváltását is, a hagyaték, a kötelesrész megszerzése, valamint a halál esetére szóló ajándékozás.

Az ajándékozási illeték tárgya az ingatlan és ingó dolog ajándékozása, valamint vagyoni értékű jog ingyenes alapítása, illetve átengedése.

Ingó dolog ajándékozása esetén csak akkor kell illetéket fizetni, ha a dolog forgalmi értéke a 150.000.- Ft-ot meghaladja.

Az illeték mértéke: az örökhagyó, illetve ajándékozó gyermeke, házastársa, szülője részére 5 %. Az örökhagyó és ajándékozó unokája, nagyszülője, testvére terhére 8 %.

Minden más örökös, illetve megajándékozott terhére 10 %.

Mentes az öröklési illeték alól:

- az értékpapír és takarékbetét öröklése,
- lakástulajdon haszonélvezetének öröklése a túlélő házastárs által,
- kiskorú utáni öröklés,
- lakótelek öröklése, ha az örökös vállalja, hogy azon 4 éven belül házat épít.

Kedvezmények:

- kiskorú örökös az öröklési illetéket nagykorúvá válásától számított 2 évig pótlékmentesen fizetheti meg. Amennyiben ezt előbb megteszi, maximum 60 % kedvezményt kaphat,
- lakástulajdon öröklése esetén az öröklési illeték felét kell megfizetni,
- külterületi termőföld öröklése esetén az öröklési illeték felét kell megfizetni,
- külterületi termőföld ajándékozása esetén az ajándékozási illeték felét kell megfizetni.

Vagyonátruházási illetékek:

E körbe tartoznak az adás-vétellel, cserével, öröklési szerződéssel történő ingatlan átruházások.

Az illeték általános mértéke a megszerzett vagyon forgalmi értékének 5 %-a.

Különös illetékek:

Lakástulajdon szerzésének illetéke a forgalmi érték 2 %-a.

Lakástulajdon csere esetén az elcserélt ingatlanok forgalmi értéke különbözetének 2 %-a.

Közös tulajdon megszüntetése esetén vagyonszerzési illetéket (2 %) akkor kell fizetni, ha a megosztás folytán valamelyik tulajdonostárs korábbi tulajdoni hányadának megfelelő értéknél nagyobb értékhez jut.

Gépjármű illetéke:

Gépjármű tulajdonjogának, haszonélvezetének megszerzése esetén az illeték mértéke a gépjármű korától és hengerűrtartalmától függ.

Így a 3 évesnél fiatalabb, köbcentiméterenként 6 Ft.

3-tól 6 évesig köbcentiméterenként 4 Ft.

6 évnél idősebb köbcentiméterenként 3 Ft.

Pótkocsi tulajdonjogának, haszonélvezetének megszerzése esetén az illeték 1.500.- Ft.

Mentes az illeték alól az új gépjármű és pótkocsi első ízben történő megszerzése az értékesítésre jogosult vállalkozótól.

Államigazgatási illetékek:

Az államigazgatási eljárás általános illetéke 300 Ft.

A fellebbezés illetéke minimum 600 Ft.

Illetékmentességek:

- Általában mentes a születéssel, házasságkötéssel, örökbefogadással, tartással és halálesettel kapcsolatos eljárás.
- Az anyakönyvi kivonat kiállítása első ízben, valamint a személyi igazolvány kiállításához kiadott anyakönyvi kivonat.
- Honvédelmi kötelezettséggel kapcsolatos eljárás.
- Gyámhatósági eljárások.
- Holtnaknyilvánításhoz szükséges iratok.
- Tankötelezettséggel kapcsolatos iratok.
- Szociálpolitikai eljárások.
- Adóhatóságnál kezdeményezett elsőfokú eljárás, kivéve a méltányossági eljárást.

Egyes államigazgatási eljárások külön illetéke:

- útlevél illetéke 1.000.- Ft,
- névváltoztatási eljárás illetéke 500.- Ft,
- ingatlan tulajdonjogának bejegyzésére irányuló eljárás illetéke 1.000.- Ft,
- tulajdoni lap másolat illetéke az első oldal után 100.- Ft, minden további oldal után pedig 50.- Ft,
- haszonélvezeti jog bejegyzése az ingatlannyilvántartásba: 400.- Ft,
- kettőnél több lakótelek kialakítására irányuló engedély kérelem telkenként 300.- Ft,
- külterületi földrészlet kialakításának illetéke földrészletenként 500.- Ft.

Bírósági eljárás illetéke:

A polgári eljárás illetéke az eljárás tárgyának az eljárás megindításakor fennálló értéke után

- peres eljárásban 6 %, de legalább 600.- Ft,
- fizetési meghagyásos eljárásban 3 %, de legalább 300.- Ft,
- végrehajtási eljárásban 3 %, de legalább 300.- Ft,
- egyéb, nem peres eljárásokban 3 %, de legalább 300,- Ft.

Egyes külön-illetékek:

- házassági bontóper előtti meghallgatás illetéke 1.000.- Ft,
- házassági bontóper illetéke 5.000.- Ft,
- birtokháborítás megszüntetése iránt indított per illetéke 2.000.- Ft,
- államigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti eljárás illetéke általában 1.000.- Ft, egyes esetekben 2.000.- Ft.

A büntető eljárás illetéke, ha az magánvád alapján folyik, akkor a feljelentés illetéke 800.- Ft, a fellebbezés illetéke pedig 1.000.- Ft.

Az illetékeket részletesen jelenleg a többszörösen módosított 1990. évi XCIII. törvény szabályozza.

Dr. Hauzmann János
jegyző

Kábeltévé hírek

Mivel az utóbbi néhány hónapban több tv adóállomást újítottak fel, illetve helyeztek üzembe, megnőtt a választási lehetőségünk, honnan fogjuk az MTV 1 és MTV 2 műsorát. A megnövelt adóteljesítmények miatt viszont problémák is keletkezhetnek, tudniillik az egymáshoz közeli csatornán működő adók jelének elhangolódása esetén - különösen a nem eléggé jó szűrőberendezéssel ellátott tv készülékeknél - mindkét műsor látszik a képernyőn. Az is előfordul, hogy ugyanazon a csatornán dolgozik 2 tv adó, és bár elvileg csak földrajzilag távol eső helyeken lehet így telepíteni adótornyot, különleges időjárási, légköri viszonyok, erősebb napfoltevékenység, stb. következtében mégis eljut hozzánk a jel, ennek kiszűrése szinte lehetetlen. Erre példa a Belgrád 2 műsora, amely ugyanazon a 24-es csatornán működik, mint az MTV 2 budapesti adótornya.

Szerencsére ez év elejétől a NAP TV műsorát már nemcsak ez utóbbi, hanem az összes országos adó sugározza, így lehetőség van például a 23-as csatornán dolgozó szentesi adótoronyról az MTV 2 vételére, ahonnan a regionális műsorok ideje alatt a dél-alföldi megyékben történt eseményekről láthatunk tudósításokat.

A műholdas adásoknál korábban jelzett változások miatt a TELE 5 műsora helyett a DUNA TV adásszünetében a DSF német sportcsatorna műsorát továbbítottuk, 1 hétig pedig teljes műsoridőben, hogy megfigyelhessük, nem lenne-e érdemes a rendkívül sok ismétlést tartalmazó EUROSPORT helyett ezt továbbítani a hálózaton.

A TELEHOLD című műholdas műsorújságban olvashattuk, hogy több műsort kódolni akarnak, köztük a SKY ONE és az MTV-Europe adását. Ha ez megtörténik, másik angol nyelvű műsorként a LIFESTYLE/CHILDREN'S CHANNEL illetve, a zenei csatorna helyett a SUPER CHANNEL jöhetne számításba. A KTV stúdiójában a MUSIC TV helyett a DEUTSCH WELLE-t tervezik beiktatni, ez viszont hírműsort jelent.

Fel kell tehát készülnünk arra, hogy egy-egy műsor eltűnhet a kínálatból, amelyet a megállapodásokban rögzítettünk, ezért ezentúl csak a szolgáltatott műholdas műsorok számát tüntetjük fel, mellékletben a választékot.

A hálózatépítést ez évben a Mátyás kir. u. - Tél u., és a Széchenyi u. - Damjanich u. által határolt területen, valamint a víztorony környéki utcákban tervezzük folytatni.

Szrapkó István

Rendőrségi tájékoztató

A KMB Csoport tájékoztatja a lakosságot, hogy a Kecskeméti Rendőrkapitányságon az alábbiak szerint tartanak fogadóórát személyi igazolvány, vezetői engedély és gépjárművel kapcsolatos ügyek intézésében.

Hétfő: szünnap
Kedd: 07.30-tól 12.00-ig
Szerda: 13.00-tól 15.30-ig
Csütörtök: 14.00-tól 18.00-ig
Péntek: 07.30-tól 12.00-ig.

Felhívom a figyelmet, hogy az ügyintézés Kecskemét, Batthyány u. 14. szám alatti rendőrkapitányság oldal bejáratánál eszközölhető, ahol a nagy forgalomra figyelemmel nem biztos, hogy egy nap alatt le tudják rendezni ügyeiket.

A vezetői engedély cseréjéhez, pótlásához orvosi alkalmassági, fénykép szükséges. Forgalmi engedély cseréjéhez, pótlásához nyilatkozat valamint 500.- Ft illeték szükséges. Gépjármű átíráshoz forgalmi engedély, szerződés, az új tulajdonos nevére befizetett biztosítás valamint a helyszínen kapható nyomtatvány szükséges. Az átírási költség minden esetben a helyszínen kiállított postai befizető csekken az ott meghatározott összegben történik. Eddig az átírási illeték 3 éves korig 6,- Ft, 4-6 éves járműveknél 4,- Ft, míg a 6 év feletti járműveknél 3,- Ft összeg volt köbcentiméterenként.

A személyi igazolvánnyal kapcsolatban megjegyezni kívánom, hogy ez évben is szeptember hónapban helyben 1-2 nap, cserét, illetve újítást lehet eszközölni, melynek időpontjára később visszatérünk.

Tájékoztatom a lakosságot, hogy 1992. december 31-ével Pajkó György r.zls. kollégánk családi okok miatt a KMB beosztásból felmenttette magát és a Kecskeméti Közlekedési Alosztály baleset helyszínelői beosztásba került. 1992. november 1-ei hatállyal a KMB csoport Kardos Sándor r.örm. személyével, majd 1992. december 1-ei hatállyal Kiss Zoltán r.zls. személyével egészült ki.

Kérem, mivel a két kolléga e beosztásban teljesen új, munkájukban segítsék Őket.

Az lenne a kérésünk a lakosság felé, hogy vagyontárgyaikat, értékeiket zárják, járműveikben az indító kulcsot ne hagyják benne, ne adjunk lehetőséget a tolvajoknak.

Kérem amennyiben a járművével az úton lerobban, balesetezik, a legrövidebb időn belül helyezze biztonságba, mert arról az értékes dolgokat elviszik.

Csorba

Az Izsáki Hírek 1993. február 1-jétől érvényes hirdetési tarifái magánszemélyeknek, vállalkozóknak, közületeknek:

1/1 oldal	5000 Ft + ÁFA
1/2 oldal	2500 Ft + ÁFA
1/3 oldal	1300 Ft + ÁFA
1/4 oldal	750 Ft + ÁFA
1/8 oldal és ennél kisebb keretes hirdetés egységesen:	450 Ft + ÁFA
Lakossági apróhirdetés: 10 szóig	200 Ft + ÁFA
további szavanként	10 Ft + ÁFA

REJTVÉNY

Decemberi rejtvényünk megfejtése: NIKOLA TESLA, HUMPHRY DAVY, GUGLIELMO MARCONI, KANDÓ KÁLMÁN.

A helyes megfejtést beküldők közül 200-200 Ft-os vásárlási utalványt nyertek: Szabó Sándor izsáki és Bolyki Jánosné ágasegyházi olvasóink.

Anyakönyvi hírek

1992. december

Születtek:
Patai Márk, anyja: Radics Katalin
Pataki Diána, anyja: Cséplő Aranka
Izsák László, anyja: Nagy Klára
Vikor Fanni, anyja: Takács Erika
Kovács Máté, anyja: Izsák Edit

Házasságot kötöttek:
Kakulya Zoltán és Berta Judit,
Papp Lajos és Bukori Józsefné,
Ádám Csaba és Bárdi Andrea,
Papp Kálmán és Süveges Adrienn,
Polgári Sándor és Kamocsai Sára.

Meghaltak:
Hörcsög Julianna 85 éves,
Huszár Lajos 82 éves,
Vígh Imre 68 éves,
Kukucska Jánosné 78 éves,
Kaszás Imréné 80 éves,
Melegh Imréné 61 éves,
Kamocsai Jánosné 80 éves,
Borsodi Antal 52 éves,
Farkas András 81 éves,
Kozma László 56 éves.

Izsáki festő kiállítása

A dunaújvárosi Munkás Művelődési Központban önálló kiállítást rendeznek

ifj. Balogh József

festményeiből.

A január 18-ától nyitvatartó tárlat egy héten át várja az érdeklődőket. A tehetséges izsáki fiatalembernek ez a második jelentkezése. Decemberben a kiskőrösi Művelődési Központban mutatkozott be. Az év folyamán Izsákon is láthatók lesznek képei.

megjöve

Balogh Józsefné

Láda Klára

aki szürszabó leánya
volt, és az 1870-es
években működött
Debreceaban, ki-
tünő szürhimző
volt.

Grőffy szür

141. l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh Józsefné

PETŐFI NÉPE

1968 JUN 6

A PETŐFI NÉPE HALASI KIADÁSA

1021

Gyermekművészek kiállítása

A keceli batik-szakkör gyermekművészeinek legszebb munkáiból rendez kiállítást a Thorma János Múzeum. Mindazt, amiből a tv húszperces riportjában a múlt héten ízelítőt kaptunk, most közvetlen közelről, színesen láthatjuk majd. Mese, költészet, álomvilág keveredik a keceli gyermekművészek selyemkendőin.

Balogh Józsefné keceli festőművész, tanárnő néhány évvel ezelőtt megtanította a tanítványait a batikolás művészetére. Jobb, ha mesterség helyett művészetet mondunk, mert amit a szakkörré alakult keceli gyerekek a mesterség fogásaival műveltek, az túl a mesterségen, sajátosan egyedi művészetté vált.

A keceli gyerekek háromszor szerepeltek műveikkel budapesti kiállításokon, 1966-ban Prágában és Delhiben, 1968-ban újólag Delhiben nyertek nemzetközi nagydíjakat. Negyvenvalahány nemzet több ezer gyermekművésze közül Indiában, a batik hazájában első helyezést elérni olyan eredmény, melyre méltán figyeltek fel képző- és iparművészeti nevelésünk felelősei.

A gyermekek rajztanárnője maga is tehetséges festőművész. Mikor valamelyik pedagógus továbbképző tanfolyamon elsajátította a batikolást, még maga sem sejthette, hogy a tanítványainak továbbadott fogásokkal milyen gátlástalan, ösztönös művészkedő hajlamokat szabadít fel bennük. Balogh Józsefnében szerencsésen találkozott a tehetséges művész és a kiváló pedagógus. Az első sikeres próbálkozások egyik felfedezője, fenntartás nélküli elismerője Diószegi Balázs festőművész, megyei rajzszakfelügyelő volt. Ösztönző, sugalmazó tevékenységével neki is jelentős része volt a későbbi sikerekben.

A nagy érdeklődésre számottartó, félszáz gyermekalkotást felsorakoztató kiállítást június 9-én, vasárnap délelőtt 11 órakor dr. Domonkos Imre művészettörténész, a rajzoktatás budapesti vezető szakfelügyelője nyitja meg.

Vo[illegible]ák József

...gyula, szentesi munkahelyekre. A dolgozó és családtagjai vasúti szabadjegyet kapnak. A segédmunkások munkásruhát, a szakmunkások egyenruhatérítésben részesülnek. Munkásszállás biztosítva. Darabér megegyezés szerint + üdénypótlék és különélési pótlék. Jelentkezni lehet személyesen, vagy írásban a felsőbbolt MÁV-állomásokon levő építkezések művezetőinél, valamint az Építésvezetőség központjában Szeged, Tolbuhin körút 14. sz. alatt. 4406

*

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS! — Hálás köszönetet mondunk mindazon ismerőseinknek, munkatársaknak, barátoknak, akik drága jó férjem, édesapám, Varga János MÁV-állomásfőnök temetésén megjelentek és virágaikkal fájdalmunkat enyhítették, felejthetetlen halottunknak a végtisztességet megadták és utolsó útjára elkísérték. Varga Jánosné és fia, ifj. Varga János. Bácsbokod. 333

Köszönetnyilvánítás.

Köszönetet mondunk minden rokonnak, ismerősnek, akik felejthetetlen férjem, édesapánk

id. Bársony János

temetésén megjelentek.

Felesége és családja.

13 488

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy felejthetetlen drága jó férjem, testvérünk, sógorunk, keresztapánk

Forró Ferenc

lakatos

életének 61. évében, hosszú, súlyos betegség után elhunyt. Temetése ...-én, délután 2 órakor lesz a kecskeméti új Köztemetőben. Gyászoló család.

4433

GYÁSZHÍR

Fájdalommal tudatom, hogy édesanyám

Warszawa, Mo...
gépkocsik

motorfelú...
rövid hat...

a fentieken kívül 0,75-ig teherkocsira

tíznapos átfutási időre vállal

Új módszerű autódukkozást végez a Kecskeméti Autó- és Gépjavító Ktsz, Külső-Szegedi út 1. Telefon: 25-27.

Balogh Józsefné, textiles

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség Központi Bizottsága, a Művelődési Minisztérium, a Népművelési Intézet és a Népi Iparművészeti Tanács pályázatán a *Népművészet ifjú mestere* címet nyerte el:

Balogh Béla néptáncos, **Balogh Józsefné** textiles, **Bereczki Csaba** fafaragó, **Birinyi József** zenész, **Fajcsák Attila** zenész-énekes, **Honfi Péter** és **Honfiné Mihalkovics Ildikó** bőrművés, **Koch Árpád** fafaragó, **Kovács Jánosné** textiles, **Markóné Molnár Éva** énekes, **Mlinár Pál** és **Mlinárné Kolarovszky Mária** néptáncpáros, **Sólyom Imre** keramikus, **Szvorák Katalin** énekes, **Tanai Erzsébet** énekes, **Tóth Géza** keramikus, valamint **Villányi Péterné** textiles.

- Kiváló népművelők és népművészek kitüntetése 4

Népszabadság, Bp. 1980 aug 19.

MDK

Baloph Júlia [építész]

„Építészmérnök". Második

díjat nyert.

–: Kihirdették a diplomamunkák
eredményét 8.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 16.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

1021

Balogh Judit rajztanár

1977. VIII. 19. 2o.ol Televizió 2.müsor - Vné -
Szentendre, a szeretett város

- A tovatünő táj sokféle emléket hagy az emberben. A képeket csak egyfajta embertipus alkot. Ők sem látják egyformán a világot, mert nemcsak a többi embertől, de egymástól is különböznek. Szenvedélyesek és liraiak, szentimentálisak és irónikusak, akárcsak embertársaik. Csak egy vonás közös bennük, képekben látnak, képekben gondolkodnak.

/ Zene /

Ha meg akarjuk találni a müvészt, tudnunk kell, hol keressük, megtalálhatjuk szép és harmonikus tájban, amelynek nem kell különlegesen gondozottnak lennie. Keressük a baráti, összeszokott és harmonikus közösséget. Ha ezt megtaláltuk, a müvész közel van. Ettől a filmtől mégsem várjuk azt, hogy a müvészet lényegéről, a müvész érzelmi világáról szóljon. Nem ezzel a céllal készitettük. Figyeljük a képeket, azt a környezet mutatják, amelyhez a müvész is tartozik. A film Szentendréről szól, pontosabban arról, hogyan élnek itt az emberek, mi történik városukkal és mit tesznek érte.

/ Zene /

Szentendre kisváros a Duna mellett, Budapesttől 2o kilométerre. Lakosainak száma körülbelül tizenötezer. Müemlékei, festői szépségü fekvése vonzza az érdeklődőket. Arca szüntelenül változik. Most azonban nem erről lesz szó. Most azonban nem erről lesz szó. Ez a dokumentummüsor a közösség tervezési politikájáról készült. De nézzük a képeket! A képalkotó fantázia már olyan fiatal korban is müködik, amikor ezek a fogalmak, környezet, épitészet, müemlék még hiányoznak a szókincsből. Amikor ezek a gyerekek városnéző sétára indultak szülővárosukban, Balogh Judit rajztanárnő volt a vezetőjük.

- Szentendrét egy játékos rendetlenség jellemzi. Egy ugyanilyen mesaszerü rendetlenség látható a gyerekek munkáin is. Különös az a véletlen egybeesés. Ezek a rajzok nem természet utáni tanulmányok, hanem kis vázlatok előzték meg a képeket. Városnéző sétára mentünk, ahol Szentendre jellegzetes motivumait vizsgáltuk, nézegettük meg.

/ Zajok /

MDK

Balogh Károly

kaposvári fazekas.

Szerepelt a kaposvári művelődési házban rendezett kiállitáson.

W.E. : Népi iparművészeti kiállitás.
Somogy Megyei Néplap. 1963. aug. 6.

Balogh Kálmán

debreceni épületei

A debreceni püspöki palota terveire tartott szűkebb pályázaton a debreceni ev. ref. egyháztanács presbiteriuma Balogh Kálmán tervét találta az első díjra érdemesnek.

Művészet 1909. 264. l.

Budapest, 1929. március 10.

Hoffmann Úrnak,
Düren

iratukra: ajánljanak pehely fél-
t tollat" sürgönyileg azonnal
a pehelyt tizenhét, kettö a pe-
elyt tizenkettöötven mellesztett
svfr-ért ajánlunk" amit
ünk.

tehát Önöknek:

Balogh Kálmán

Lásd

Debreczenhe
Levelet írtam
1913. X. 29.
Választ nem
kaptam

Művészet 1909

pótkötetre

264

A debreczeni püspöki
palota terveire tartott
nyitebb pályázaton a debreczeni
ev. ref egyházmegyei presbi-
terinna Balogh Kálmán
tervét találta az első
díjra érdemesnek.

Magyar királyi államvasutak.

T. Műhely

Miután keresményemnek 191 .... é

tésénél .....

jelenhetek, keresményemnek átvételére

nevü munkástársamat szóbelileg megbizt

Kelt ....., 191....

.....

tanu.

.....

tanu.

+ 1 [illegible]

Balogh Kálmán, Epesti mérnök M.D.K.

[híd- és útépítő vállalkozó]

tervét fogadta el a debreceni ref. egyháztanács a debreceni püspöki palota terveire kiírt szürebbkörű pályázaton. Ezzey a lep vezércikkében keserű gúnnyal bőrli a hírt. Szerinte ehhez a döntéshez 3 dolog kellek: az hogy a díjnyertes református legen, debreceni legen, és tehetséges legen. „Én a magam részéről az utolsóval is beértem volna" – fűzi hozzá.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

jul. 7. sz. 5. old.

+ " " " 13. "

M.D.K.

Balogh Kálmán, Cpesti mérnök

nyert megbízást annak idején a debreceni református püspöki parochia egy milliós bérpalotájának terveire. A presbytérium a hagy. kérnök és Epitéz Egyletnek a terveire vonatkozó kedvezőtlen véleménye alapján, a megbízást visszavonta és uj-teropályázat kiírása mellett döntött

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

jul. 13. sz. 9. old.

Г. Д. К.

MDK

Balogh Kálmán és Kraybig László

a Török-bankház tervpályázatán pályamunkájukat dicséretben részesitették

Művészet 1905. 202.l.

Balogh S. Károly

Szerepel a bajai művének
kiállításán Szegeden

Est 1936 XI. 27

MDK

Balogh Károly, festö
/XIX.sz./

Öszirózák.Jel.:Balogh K. Vászon.

gr.Almásy-Teleki Éva müv.int./v.Ernst Muz./
IX. Müvészeti aukció. 1942 Máj.lo-töl kiáll.
Aukció:máj.18. Kat. 2.1.

Balogh Károly

mandróbükki

Kul. 1848 jún. 11.

+ 1924 Pécs-

irod

=

Balogh Károly:

Madách, az ember és a költő. Bp. 1934.-

Mohácsi Jenő: Madách, az ember és a költő. Balogh Károly, ily Madách-könyve-

Budapesti Hirlap

1934. okt. 21.

helyiségbe vagy helyre helyeztetem át, az
.vbeszélő-készülék után 7 korona átalány-

tokat szándékoznám feladni, vagy átvenni,
s távirdaigazgatóságnak előzetesen bejelen-
ztosítékot ugyanott előzetesen letéteszem.
alamint az azok leírására használt szelvé-
en egyes feladott vagy átvett távirat után
- a táviratoknak utólagos leszámolása mel-
kor érvényben álló módozatok mellett —

elyközi távbeszélő összeköttetéseket — mint
ndékomat előzetesen bejelentem és a buda-
ltal meghatározott összegű készpénzbizto-
mról lebonyolított helyközi beszélgetések
si díjakat azon összegben fizetem, mely
daigazgatóság velem közöl.
ávbeszélő-forgalomból felmerülő, — a 9. és
stai kézbesítő által felmutatott hivatalos
ul kifizetem, fenntartván részemre a jogot,
tartott díjak visszatérítése iránt, a nyugta
szólamlással élhessek.
posta- és távirdaigazgatóságot, hogy ha
ségeket nem teljesíteném, vagy ha táv-
llen illem-, vagy becsületsértő kifejezések
ában elvállalt kötelezettség épségben tar-
távirdaigazgatóság távbeszélő-állomásomat
theti, a nélkül, hogy én e czímen bármi-

sti m. kir. posta- és távirdaigazgatóság

megirva

Balogh Károly
festő
XIX. sz.

25. Őszi rózsák, olaj-
65 x 58

P 80.—

Almásy-Tellki X. 1942

Fenti szül. 1848.
jun. 11. Budai
+ Pécsett 1924
körül

Balogh Karól

Verrel verejtékkel.
Bpest. az ismeri
minvét saját
vajzával elszitette
okvr. megnézendő"

pótkötetre
hagyni

Balogh Károly

Kiv itelő táblai elnökként mint
nyugalomba Pécsett. A
mecseki növényeket akva
rellben festette le. Ez a
gyűjt. a család birtokában
van. Tud. szempontból
szép ci jó gyűjtemény, melyet
a pécsi városi muzeum
reszére kértek, de nem
kapták meg. Halála
kb 10 év előtt következett
be. Mecseken Balogh-pi-
henő vila elnevezve.

Szőnyi Ottó dr. Közlese.

1934. X. 9.

nak rajtam és azon a szegény szerencsétlenen odafönt. Mit tudnak ők? Csak annyit fognak látni, hogy a megszökött feleségem itt ápoltatja magát a másik asszonyom házában. Olyannak ismersz, aki kiteheti magát ennek? És aki kitehet ennek téged?

— Engem ne féltsen. Mit bánom én, mit beszélnek rólam az emberek? Meg aztán ismerek valakit, aki nem fog fecsegni és nem fog rosszat mondani rólam.

— Ki az a csodalény?

— Gottlieb... Ő ma a legkülönb tüdőspecialistánk. Bátran rábízhatja Évit. Mind a kettőnknek nyugodt lehet mellette a lelkiismerete.

Kelemen úgy ragadta meg az Éva csuklóját, hogy a leány szinte fölszisszent bele. Sokat hallott már a professzor hirtelen kirobbanó haragjáról, de most először érezte, hogy milyen ez a harag, — azóta a bizonyos Röntgen-eset óta. Az azonban csak tréfa volt. Édes emlék az emlékgyűjteményben. Ez: szörnyűség.

— Mérhetetlen és borzalmas a te jóságod, Éva — mondta Kelemen és fogta a kemény, véreres szemével, jobban, mint a kezével. — Te most azt gondolod, hogy Gottlieb Mihály az egyetlen, aki mindent meg fog tenni azért a szerencsétlen asszonyért, mert Gottlieb Mihály még ma is szerelmes beléd; engem pedig gyűlöl.

— A kórházi vizitje után azonnal kijön, — felelte Éva. — Már korán reggel telefonáltam neki. Most be kell mennünk a klinikára, mert már elmult tíz óra.

A taxi, amelyen Kelemen érkezett, odakint állt a kapu előtt. Nyitott kocsi volt, még beszélgetni sem lehetett benne. A két doktornak még órákra való beszélni valója lett volna, de kergette őket a kötelesség.

Éva némán nézte a soffőr mellett lévő órát és a professzor is türelmetlenül dobbantott a lábával a leeresztett sorompó előtt.

Amikor megérkeztek, kezet nyújtott Évának, hogy lesegítse a kocsiról. A leány nem viselt kesztyűt és a professzor komoran mosolygott.

— Hol hagytad a jegygyűrűdet?

Folytatjuk

Öreg kanadások

Éltet s hazát cseréltünk,
Mi mienk volt, betellett.
A gödör csak egy hajtás,
Számoljunk el hát, pajtás.

Anyánk színes kendőjét:
Hitünket, hova tettük?
— Öreg párunkkal sírba,
Reményeink befedtük.

Virágos mosolyunkkal,
Milyen szép hetykén jöttünk!
— A tallérért a gyárba,
Mind csokorba kötöttük...

Acélos szép erőnket,
Karunkból merre hagytuk?
— A bányából kicsaptak,
Bizony, hogy olcsón adtuk...

Es vérünk verejtékén,
Ha zsendült néha búza,
Hogy mit fizettünk érte,
Csak a Teremtő tudja...

Aranyvirág az emlék,
Szirmait lassan ejtjük,
Anyánk csókjának ízét
Beh régen elfeledtük...

Lányunk: cifra ajándék,
Fiunk: szónkat sem érti.
Szeretnek-é... nem-é,
Szívem már nem is kérdi...

Mindegy már nekünk pajtás,
Szeretnek, nem szeretnek,
Itt is, mint falunk végén,
Ölelnek a keresztek...

Megölelnek és áldnak...
De fönt virraszt a vágyunk
S csillagos nyári éjjel
Csabával visszajárunk...

1933, Hamilton, Canada

K. PÁLL RÓZSA

Gordon őrnagy

Irta: **ifj. Hegedüs Sándor**

Mikor Karthumban a pályaudvarra mentem, hogy visszatérjek Kairóba, a vonatszerelvényben hiába kerestem a számomra lefoglalt szalonfülkét, mert az ottani szokás szerint mindenkinek a névjegyét megtaláltam a vagonok falán, csak a magamét nem, pedig a jegyem világosan mutatta: negyedik kocsi, második appartement. A jelzett helyen idegen névjegy volt kifüggesztve: Major Gordon. Kénytelen voltam megvárni az ő érkezését, aztán a kalauzzal felkerestem és a jegy alapján bizonyítgatni kezdtem, hogy itt valami tévedésről van szó, mert ez a fülke a mai napra részemre van lefoglalva. Az őrnagy kedves előzékenységgel hallgatta meg érvelésemet s aztán békésen elintéztük az ügyet úgyannyira, hogy végül is megbarátkoztunk és az estebédnél az étkezőkocsiban egy asztalhoz telepedtünk.

Minthogy a bemutatkozás már Karthumban megtörtént, az étkezőben azonnal társalogni kezdtünk.

— Mikor az ön nevét hallom, uram — szóltam — önkéntelenül, folyton Gordon pasa jár eszemben, aki Angliáért hősi halált halt Karthum városában.

Az őrnagy elgondolkozott, nagy kék szemeivel rám nézett s csak ennyit mondott:

— A nagyatyám volt.

Tiszteletteljesen néztem rá:

— Uram, igazán örvendek, hogy az ő családjából valakit megismerhetek, élénken emlékszem gyermekkoromra, azokra a szörnyű napokra, mikor egész Európa Gordonért rettegett. Akkor még kis fiú voltam...

— Én is kisfiú voltam — szólt az őrnagy — és Angliában az egész család visszafojtott lélekzettel figyelt Szudán felé... ahol nagyapa akkor rendületlenül állt a máhdival szemben és tartotta Union Jacket, mert hiszen Anglia presztizséről volt szó és Szudán élet-halál kérdése volt a brit birodalomnak.

— Annak ötven éve és ma is élénken emlékemben vannak azok a szörnyű napok, mikor nagyanyám árnyékszerűen járt a szobában és senki sem mert felnézni rá. Suhanva ment a templomba, ahol hosszasan imádkozott, hogy az ég óvja meg az angol fegyvereket és védje meg nagyapámat. Egyszer én is vele mentem. Ő fogta a kis kezemet, mikor a katedrális felé mentünk, ahol sok nép gyülekezett össze. Akkor hallottam mögöttünk a tömeg morgását: — Gordon! Gordon!

— Aglia reszketése volt ez, mert mind szerették őt, a hős katonát, akin hetekig megtört a dervisek hullámverése és mindenki bizott, hogy ő be tudja várni a felmentő sereget.

— De egy este nagyon rossz hírek jöttek, bizonytalan hírek, senki sem tudta, hogy valójában mi történt, csak nagyanyám nem ült az asztalhoz, nagyapa képe előtt térdelt és ott imádkozott. Engem korán lefektettek, elaludtam, de nyugtalan álmom volt, álmomban szívettépő sikolyt hallottam, amire megborzongtam, de azért aludtam tovább. Reggel, mikor lementem szobámból, nagyapa képét virágfüzérrel körülfonva találtam és gyertyák égtek a kép körül. Délben jött nagyanyám nehéz gyászban, leült a kép elé és nézte, nézte, órák hosszat nézte... Karthum elesett!...

Némán ültünk az étkezőben egymással szemben. Abban a hallgató csendben benne volt Gordon pasa egész tragédiája, amelyre én ép oly jól emlékeztem vissza a gyermekévek homályos ködén át, mint ahogy az őrnagy azt nekem előadta.

Majd szépen bocsánatot kér. De lehet, hogy bocsánatot sem kell kérnie. Azelőtt is, ha túlságosan sokat vásárolt, vagy ha nagyon lenyúzta a kocsit, vagy ha nagyon is kivágott ruhát vett fel: az ura megelégedett avval, hogy látta a megbánását. Most pedig csak rá kell néznie, hogy megindul-jon a szíve...

Nem lepődött meg rajta, hogy tárva a kapu és hogy mindenütt a régi rend fogadja. Ismerősen ment át az előcsarnokon, föl a kettős lépcső egyik szárnyán az emeletre. Már lentről, a kertből látta, hogy ura szobájának az ablaka nyitva van: milyen szerencse lenne, ha éppen otthon volna!

Titokban azért félt egy kissé ettől a megbeszéléstől — a szíve vadul, szabálytalanul vert. Már a néhány lépcsőfok is kimerítette. Soha sem tudott emeletet járni, most pedig nagyon fáradt, nagyon beteg volt. Hozzá egész éjjel utazott egy kényelmetlen, középső ülésen. Szédült.

Belépett a nyitott ajtón és látta, hogy Éva rakosgat odabent. Milyen jó, hogy Éva is itt van: ez is mutatja, hogy semmi sem változott meg azóta, amióta elment. Évának írhatott volna néha, ő azonban soha sem szokott leveleket írni. A barátnőit abban a pillanatban felejtette el, amikor elvált tőlük. Éva azonban bizonyosan nem feledkezett meg róla és nagyon jó, hogy vele találkozott először: ő, ha éppen szükséges lesz, majd közbenjár közte és az ura között. Csak megfordulna már!

Megfordult.

Az arca fakófehérre vált, a szeme tágranyílt az ijedtségtől. Évi — mintha csak most érezte volna meg, hogy még sincs minden egészen rendben — hirtelen elszédült. Csak annyit tudott még mondani:

— Hazajöttem, Éva...

XIX.

Kelemen tanár a refektórium-asztal mellett állt az előcsarnokban. Két keze görcsösen markolta a fekete fát, anélkül, hogy tudott volna róla. Az arca hamuszürke volt, a szeme pedig véres.

Korán reggel érkezett. Már éjjel, amikor kitelefonált a villába, tisztában volt vele, hogy történt valami. Az volt az első gondolata, hogy azonnal kimegy és megnézi, mi baj van a menyasszonyával, de aztán ráparancsolt magára: várnia kell reggelig. Mit gondolna Vince és mit gondolnának a falusiak, ha éjnek idején tenne látogatást Évánál!

Most Évi ágya mellől érkezett. Világos, mindig fegyelmezett elméjében egyetlen gondolat sem tudott azóta kialakulni. A fejére szakadt a világ és most, a romok alatt, kétségbeesetten kapkodott levegő után.

Éva soha életében nem felejtette el többé, milyen volt az arca, amikor fölnézett.

— Természetesen elvitetem innen, — mondta rekedt, megkínzott hangon. — Odaát, a belgyógyászaton, lesz egy különszoba — mostanában nem nagyon törik magukat a betegek a különszobákért. Majd beszélek Anzelmyvel. Csak légy türelemmel, Éva. Mindent, mindent odaadtam volna érte, hogy ez ne történjék meg. De... tudod, Éva, nagyon roszszul van. Ha esetleg eltart még egy-két napig, amíg el lehet vinni...

Éva nem tudta nézni a kínlódását.

Rátette kezét a vállára, mint valamikor, amikor éppen így szenvedett Évi miatt.

— Nem fogják elvinni, — mondta egyszerűen. — Nagyon beteg hozzá. És... és nem vihetik el innen azért sem, mert azt hiszi, hogy itt van odahaza. Nem tudja, hogy már nem a felesége.

A sztregovai kis kerti lak, az Eremitage, ahol Madách Imre Az ember tragédiáját írta. Madách neveltfiának: Balogh Károlynak, a későbbi ítélőtáblai elnöknek egykorú rajza

— Éva! Hát történt már valaha emberrel ilyen ostobául tragikus dolog? Ha meggondolom, hogy még három nap...

Elhallgatott. Eszébe jutott Éva ijedtsége, valahányszor a napokat kezdte számlálni. Csakugyan volna egy asszonyi ösztön, amely belát nem csak az ibolyántúli sugarak, hanem a földön kívül való világosságok birodalmába is?

Éva most nem szólt. Igazi asszony volt abban, hogy félelem gyötörte, ha az ismeretlenre gondolt, de hősiesen tudott szembenézni a kész helyzettel, akármilyen ijesztő volt is.

— Nem, — rázta meg fejét a professzor. — Nem maradhat itt. Én nem gyógyíthatom és te sem gyógyíthatod...

— Igaza van, — csendült meg az Éva mély, komoly haranghangja. — Ha... ha valami baj történnék, azt gondolhatná, hogy nem kezeltem úgy... ahogyan más beteget kezeltem volna...

— Éva! Miért alázol meg ilyen rettenetesen?

A leány elmosolyodott. Barna, finom arcát mérhetetlenül szomorúvá tette ez a fájdalmas kis mosoly.

— Ne gondolja, hogy megbántott. Magam is mindig azt kérdezném magamtól, nem követtem-e el, tudat alatt, valami mulasztást. De azért itt maradhat. Majd hívunk valakit.

Kelemen rácsapott az öklével az asztalra. Egy könnyű, muranói váza ugrott egyet ijedtében, a víz is kiloccsant belőle és néhány parányi, sárga mimózafej-labda hullott a fekete fára.

— Az a valaki fecseghet, — csikorgatta össze a fogát Kelemen. — Nem kérhetem meg rá, hogy hallgasson, ehhez túlságosan büszke vagyok és túlságosan kevés igazi barátom van közöttük. Nevetni fog-

Megszámláltattál

Bánffy Miklós gróf regénye

A magyar társadalmi regény könyvespolcán máig üresen állott az arisztokrácia regényének helye. Akik hozzáfogtak, hogy megírják, csak gyenge torzót tudtak alkotni. Talán azért, mert kívülállók voltak. Csak messziről látták ezt a teljesen zárt réteget. Akik pedig benne éltek, vagy hozzátartoztak, nem tudták az előttük álló irodalmi feladatot megoldani. Ez a regény pedig nagyon hiányzott, hiszen a magyar főúri osztály az idők során sokszor döntően beleszólhatott a magyar sors alakulásába. Gazdasági és társadalmi súlya mindig megkülönböztetett pozíciót biztosított számára. Életének, örömének, bánatának az állásfoglalását befolyásoló tényezőknek és lelki világának ismerete nélkül — aminek elénk vetítése elsősorban irodalmi feladat — nagyon hiányos az egész társadalom szociográfiai áttekintése.

Az irodalom bomlási termék, a pusztulás virága: társadalmi osztályok akkor találják meg irodalmi önkifejezésüket, amikor a hatalom kezd kicsúszni a kezükből, — mondja *Szerb* Antal új irodalomtörténetében. Ez a megállapítás, ha vitatható is, talán megadja a magyarázatot arra, hogy miért késett máig a magyar arisztokrácia regénye. De arra a kérdésre is válaszol, hogy miért éppen Erdély ajándékozott meg ezzel a nagy hiányt pótló regénnyel. Mert a magyar arisztokrácia regénybe foglalt hősi époszát Erdélytől kaptuk. Szerzője *Bánffy* Miklós gróf. Kétkötetes monumentális regény. Címe: *Megszámláltattál.* Tulajdonképpen *Erdélyi Történet* az egész munkának a címe és a *Megszámláltattál* a *Fali Irás*-nak első szava. De ez a két kötet önállóan is maradéktalanul lezárt egész regény.

A regény a háború előtti Magyarországon játszik: fölváltva és párhuzamosan Erdélyben és a szükebb Magyarországon. Ennek a két világnak förangú szereplői a történelmi ország szívében találkoznak. De amikor visszavonulnak szükebb pátriájukba, a maguk külön világát élik. Az erdélyiek életén érzik az a különös erdélyi szellem, amely az ott élő többfajú nép együttélésének és Erdély különleges történelmi sorsának következése. A regény másik szereplő csoportjának életén pedig megfigyelhető Bécs közelségének hatása.

A regény előterében Abády Bálint és Miloth Adrienne nagy szerelme áll. Abády Bálint abból a bessenyő Tomaj-családból származik, amelyiknek egyik tagja nagy szerepet játszik egy jeles erdélyi történeti regényben, Makkai Sándor *Táltoskirály*-ában. Ez a szerelem regényes és lélegzetfojtó fordulatok után Velencében egyelőre a boldogság révébe ér. De az ára: egy házassági kötelék tragikus válsága és egy férfi boldogtalansága. Ezzel a szerelmi történettel párhuzamosan szövődik a másik szerelem. Hősei: Gyeröffy László, aki félig erdélyi és félig magyarországi ember, meg a kisebbik Milóth-leány. Ezt a férfi emberi gyengesége és a leány hiszékenysége derékbatöri. Hősei összeomlanak.

Ezt az itt nagyon leegyszerűsített regényvázt hatalmas és mesterien megkomponált meseanyag foglalja össze. A mágnáscsaládoknak a világ elöl elzárt élete, apró pletykáival, intrikáival és sok furcsa szokásukkal, amelyeket Bánffy egyik memoáríró elődje, Apafy Péter valamikor „nájmodi"-nak nevezett. Egy békebeli kolozsvári szezon. Vadászélet és lóverseny Zsukkon. A mágnáskaszinók exkluzív élete. A politika megnyilvánulásai és a politikai fordulatokat előidéző titkos rugók. A nemzetiségi kérdés, a beleágyazott feszítő erővel és erjedésének jobb meg baloldali vámszedőivel. A regény hősei, szereplői és történései mögött pedig kibontakozik a háború előtti nagy Magyarország egész élete, mindenki fölé emelkedve Tisza István alakjával.

Bánffy Miklós regényében az alakok egész tömegét szerepelteti és mozgatja bámulatos biztonsággal. Mindegyiknek külön színt tud adni s valószínű, hogy sok alakját az életből mintázta, anélkül azonban, hogy a kulcsregény olcsó sikerére pályázott volna. A regényíró Bánffy Miklósnak nagy segítségére volt a festő és karrikaturista Bánffy Miklós.

Ez a nagyszabású regény bátor cselekedet is. Nem azért, mert egy eddig érintetlen világhoz mert hozzányúlni. Bátor cselekedet azért, mert az író az elfogulatlan és szatirikus készségű bíráló igényeivel mert hozzányúlni egy zárt és erre az elzárkózottságára féltékeny társadalmi réteghez, amelyhez maga is hozzátartozik. Ennek ellenére, ha néhol elfogulttá is válik, az sohasem történik osztálya javára, hanem inkább a hátrányára. *Ibsen* azt állítja, hogy költeni annyi, mint ítéletet tartani önmagunk felett. *Bánffy* Miklós regényében hibátlanul megfelelt ennek a kegyetlen költői feladatnak. Regénye ítéletmondás is a legemelkedettebb irodalmi eszközökkel és osztálya minden titkának, meg gyöngeségének feltárásával. Az ítéletmondásra vállalt kötelezettségére külön is figyelmeztet, amikor mottójául az Irás következő szavait választotta: „Vala a Király palotaházában nagy bőség és lakomázás, táncolás és sok boroknak ivása, és ki-ki dicsérte az maga aranyból, ezüstből, rézből, köből, fából vagy agyagból csinált isteneit és csúfolák egymást, vagy veszekedének miattok. Ugyanazon órában az palotaház falának oldalán megjelenének tüzes emberi kéznek ujjai és kezdének írni tüzbetükkel a falnak kövére. Lassan rótták az írás betüit, miglen ott ragyoga ama szó: Megszámláltattál. — De az írást nem látá meg senki.

Amikor elválunk Bánffy Miklós ragyogó költői alkotásától, amelynek záróakkordja a regény hősének és legnemesebb szándékú figurájának boldog találkozása élete női eszményképével, Adriennel, érezzük, hogy amint ennek a párnak mindent felejtő boldogsága fölött ott kering egyéni végzetük, úgy zárul össze az akkori Magyarország fölött is közeli tragikus sorsának sötét kárpitja. Bánffy Miklós regénye nagy segítség a közeli ma[illegible] kiegértéséhez és annak az új ma[illegible] köte- [illegible]teremtéséhez, amelynek [illegible]dalék- [illegible]echenyi István már megjelölte: Kezd[illegible]újra türni és tanulni.

A regénynek, amelynek bizonyosan és megérdemelten nagy sikere lesz, külön értéke stílusának nemesveretű erdélyi zamata.

B. I.

(*) Muraközy Gyula: A diadalmas élet. Az emberi művelődés történelmét, a barlanglakó ősember kovaszerszámaitól a XX. század emberének a modern technika csodáival benépesített világáig többféle tudományos módszerrel és a legváltozatosabb szempontok szerint lehet megírni. A történelmi materializmus „elfogult tárgyilagosságától" a szellemtörténeti módszer tágas látóhatárokat kereső világszemléletéig rengeteg változata van a történetírás tudományos módszereinek. *Muraközy* Gyula könyve a legsajátszerűbb történetírás, ha nem is egyedülálló a maga nemében. Az örökkévalóság síkjára — *sub specie aeternitatis* — helyezi az emberiség sorsát és úgy vezeti végig olvasóját az Istenhit derengő félhomályától a keresztyénség Jézus Krisztusban megalapozott hitvilágáig. A könyv nem hivatásos theologusoknak készült, hanem olyanoknak, akik vallásos érzéseik világában tájékozódást keresnek, egyrészt az évszázadok lassan múló szerpentinjeinek az útján, másrészt a körülöttük levő világ társadalmi, állami, egyházi és egyéni vonatkozásaiban. A könyv első nagyobbik fele a már említett sajátszerű, hogy nevén is nevezzük: *szentágostoni történetírás,* amely három nagyobb részben tárgyalja az emberi lélek vallásos fejlődését, Jézus Krisztus megérkezése előtt, az evangéliumok tanításában és az egyház alakulásában és fejlődésében a reformáció koráig. A második rész a református hit és a református életformák modern vonatkozásainak ismertető leírása. „A diadalmas élet" megirását, amint az előszóban olvassuk, *Rácz* Albert, törökszentmiklósi ügyvéd, a tiszántuli református egyházkerület főjegyzője tette lehetővé, nagyobb anyagi áldozatok árán. A cél az volt, hogy a szerző olyan művet alkosson, amely „egy gondolkodó, általános műveltségű, a materiális világfelfogás Szaharáján átvándorolt, pihenés és újabb cél után, vagy modern magyar lelket érdekelhet." *Muraközy* Gyula a feladatot úgy oldotta meg, hogy megírta ezt a művet, amelyet ő „egy lélek naplójá-"nak nevez. A feladat megoldása kitünően sikerült. *Muraközy* Gyula könyve nagy és komoly értéket jelentő munka a magyar vallásos irodalom alkotásainak sorában. *M. E.*

(*) A Magyar Történelmi Társulat október 25-én, csütörtökön délután öt órakor a Magyar Tudományos Akadémia heti üléstermében tartja rendes közgyűlését. Az elnöki megnyitóbeszédet *Hóman* Bálint dr. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter, elnök tartja, *Angyal* Dávid dr. tiszteleti tag pedig „Ferenc József ifjúság" címmel olvas fel.

A BUDAPESTI HIRLAP telefonszámai:

444—05.	444—08.
444—06.	444—09.
444—04.	444—07.

Alexander Bernát

Sebestyén Károly tanulmánya

A nála fiatalabb ujságírónemzedék, amely az átfogóbb műveltségben kereste a jövendő érvényesülést, talán senkitől sem tanult annyit és olyan szívesen, mint Alexander Bernáttól. Filozófiai műveiből az általános tudást, kritikai, publicisztikai és egyéb írásaiból az ujságíró nemesebb és magasabbrendű feladatainak megoldását, minden mondatából pedig egyaránt *a gondolkodást* sajátította el ez a nemzedék. Örömmel és megelégedéssel tölt el tehát bennünket, hogy — ha csak rövidlélegzetű tanulmányban is, — de szellemben, tudásban, mélységben a mesterhez méltó emléket állított neki *Sebestyén* Károly, az ő legkiválóbb tanítványa.

Ennek a most megjelent kis tanulmánynak legfőbb érdeme, hogy bár a tisztelet és a rajongás lírája magasra emeli, de nem vonja el a való élet látóköréből a pár évtized előtti nemes alakot, aki éppen a mindennapi életnek volt páratlan tanítómestere. Filozófiai műveinek nyelvbeli egyszerűsége és finom érthetősége, de főként ujságkritikáinak és cikkeinek magasrendűségükben is általános vonzóereje voltak azok a nagyszerű eszközei, amelyekkel tömegeket tudott a kultúra számára hódítani. Mindehhez pedig szüksége volt arra a messzehangzó hírnévre, tudásának csalhatatlanságába vetett általános hitre, amely tekintélyt adott neki arra, hogy a nemzet igen széles rétegeit nevelhesse. Ő maga írja magáról: „Legendák keringenek nagy munkabírásomról, sokoldalúságomról, szorgalmamról. Aki ismeri a filozófiáról való felfogásomat, tudja, hogy ez *a sokoldalúságot kötelezővé teszi rám nézve.* De soha egyébbel, mint filozófiával nem foglalkoztam. Minden egyébbel csak amennyiben a filozófiát szolgálja." És vajjon hol van az a tudás, amely nem a filozófiát szolgálja? Ezért mondhatja róla egész joggal *Sebestyén* Károly, hogy mindenki *hitt* a tudásában, meg, hogy nem *polihisztornak,* hanem *panhisztornak* tartották.

Óriási tudományművelő és nemzet-tanító munkáját erőteljes, jellemző vonásokkal mutatja be *Sebestyén* Károly, aki azonban ebben a füzetében mégis legfőként Alexander Bernátnak, az *embernek* és a *tanítónak* akart emléket állítani. És ez sikerült is, mert a tanulmánynak ezek a részei a legbensőségesebbek, igaz, emberi szívből fakadó, szeretetteljes ábrázolásai ennek a megejtő egyéniségnek. „Felsőbbrendű ember volt abban az értelemben, ahogy ő maga, az örökös ideálista, az igaz ember képét megalkotta, formáját megszabta, önmaga részére a cselekvés kötelező irányvonalát előírta." Az *embert* így, ilyen mélyen csak benső barátai láthatták; de láttuk valamennyien Alexander Bernátot, a *tanítót.* A tanítót, aki elhalmozott bennünket tudásával, ismereteivel telehintette az útunkat, hogy amikor levegőt szívunk, amikor a porban lépünk, akkor is, mindig, minden pillanatban műveltebbek, kulturáltabbak legyünk. Mintha előre látta volna az időt, amikor csak kultúrája révén érvényesülhet a magyar.

— g —

(*) A Magyar Néprajzi Társaság októberi felolvasóülését) 24-én, szerdán délután 6 órakor tartja a Magyar Tudományos Akadémia kistermében. Az ülésen *Heller* Bernát dr. Gógról és Magógról, *Gombosi* Ottó dr. pedig a késő középkori müzene és népzene kapcsolatairól ad elő. A Társaság vendégeket szívesen lát.

Rózsavölgyi hangversenyei:

Toscanini holnap 8-kor. Minden jegy elkelt.

Lauri-Volpi nov. 3. (Lyra I.)

az ária és dalirodalom remekeit énekli. Kérjen prospektust.

Backhaus-Beethoven-est

Uninsky, Darré stb. Rózsavölgyi olcsó zongorabérletben. Bérlet 6 estére 3.60—16.— pengőig.

Szakolczay—Riegler Ernő orgonaest nov. 8.

Ligeti Lajos: Sárga istenek, sárga emberek

(497 oldal 78 képpel. Magyar Egyetemi Könyvnyomda)

Ligeti Lajos, a budapesti tudományegyetem neves, fiatal orientálistája 1928—1931 között három esztendőt töltött Kínában, az északi részeken, hogy a mongol kolostorokban, régi írások között a magyarság nyomait kutassa. Ligeti Lajost ugyanaz az érdeklődés vitte erre az útjára, amely Körösi Csoma Sándort vezette, ez erősítette meg annyira, hogy esztendőket töltsön el számunkra elképzelhetetlenül nyomorúságos viszonyok között, hogy beférközzék a mongol lámák közé, hogy velük együtt élje le szegénységgel telt életüket és mintegy utolsó híradást hozzon erről az ősi kultúráról, amely a modernizálódó Kínában sokkalta gyorsabb halálra van ítélve, mint a császárság alatt.

Ligeti Lajos útjának eredménye igen becses anyag, amely sorozatosan fog megjelenni különböző tudományos kiadványokban. Ebben a könyvében nem foglalkozik tudományos kutatásaival, itt útjának emberi, társadalmi, kortörténeti tapasztalait és élményeit foglalja össze. E könyv szerzője modern értelemben vett tudós, aki nem zárkózik be egyetlenegy tudomány szük látókörébe, hanem a multat is a saját maga korán keresztül szemléli. A modern tudós riporter és tudós egyszemélyben s ebben a kötetben a nagy útnak riport-része tárul fel előttünk. A mai Kína a maga millió szenvedésével, vergődésével, bajaival és eseményeinek kiszámíthatatlan egymásutánjában, egy egész vajudó világ bontakozik ki előttünk. A szerző elég jó író még ahhoz is, hogy azt a fordított képet is érzékeltesse velünk, amit ott, Kínában, a távoli és idegen európai megjelenése kelt. Ha mi oly melegen érdeklődünk Kína iránt, akkor az európai tudósnak meg abban vész el ideje javarésze, hogy Európáról ad felvilágosításokat a kínai ismerősöknek és barátoknak és jó humorral érzékelteti azt is, hogy amilyen naivak a mi kérdéseink, amelyeket Kínára vonatkozóan fel szoktunk neki tenni, éppen olyan lámborul érdeklődnek a kíniaiak is azirán, hogy például van-e Európában tehén?

Ennek a könyvnek élmény-jellege van, ennélfogva élménnyé válik abban is, aki olvassa. Mozgalmas út volt ez, tarka és mindvégig érdekes. A könyvnek igen értékes kiegészítő része a sok fénykép, amely embereket, típusokat, intézményeket, palotákat és romokat, lámakolostorokat és könyvtemetőket mutat be s megeleveníti az olvasó előtt azt az életet, amelyet a szerző tolla olyan nagy odaadással igyekszik előtte minél színesebben rajzolni. A könyvet az Egyetemi Nyomda állította ki s egy könyvről ez a könyvismeröknek majdem mindent elárul. Mert az Egyetemi Nyomdának van ma leginkább a főváros könyvkiadói között egyéni stílusa és amely nemcsak véletlenül ad ki sikerült könyveket is, hanem formájában, papírjában, kötésében, nyomásában, éppen olyan egyéni hangon beszél a maga közönségéhez, mint ahogy az író beszél a tollával és a rajzoló a ceruzájával. Szép könyv ez is, öröm a kezünkbe venni és segítségével távoli világok életébe belepillantani. —cz

A BUDAPESTI HIRLAP utazási irodája

A BUDAPESTI HIRLAP–IBUSZ különvonata

PÁRIZSBA

NOVEMBER 4–12.

Vasutijegy, 6 napi teljes ellátás és lakás:	CSAK VASUTIJEGY:
III. oszt. . . 255.- P	III. oszt. . . 165.- P
II. „ . . 324.- „	II. „ . . 234.- „

Kivánatra részletes ismertetőt küld

a Budapesti Hirlap Utazási Irodája

VIII., József-körút 5 Telefon: 397-48

Megjelent

az őszi könyvpiac eseménye

Ifj. BÓKAY JÁNOS

MEGVÉDTEM EGY ASSZONYT

című, csillogóan derűs pesti szerelmi regénye, amelyet a **BUDAPESTI HIRLAP** közölt először folytatásokban. A pezsgő szatirával és könnyed, finom lírával átszőtt fordulatos, rohanó tempójú regény.

Singer és Wolfner kiadásában, a Magyar regények sorozatban jelent meg.

Ára: fűzve 2 P., kötve 3 P.

Kapható minden könyvkereskedésben.

A nyolcszázéves Karád

Poros országúton röpített az út Karád felé, amely most ünnepelte alakulásának nyolcszázéves fordulóját. — Érdekes diadalkapú fogadta a vendégeket: két óriás bicska meredt az égnek, fent összeért a hegyük.

Az ízig-vérig magyar falu ünnepi díszbe öltözködött a jubileum alkalmából. Gyönyörű, több száz éves himzéseket láttunk a nőkön, akik tarkaszínű magyaros bluzokat viseltek.

A fehér kis házak között lovasbandériumok vonultak fel, ősi karádi nótákat, táncokat mutattak be.

Ünnepel Karád

látványos mezőgazdasági és ipari kiállítás keretében.

Este előadták a karádi legények *Gárdonyi* Gézának *A bor* című darabját, utána tánc volt. Vígság, öröm volt Somogyban, jókedvű leányok és vírtusos legények reggelig táncoltak.

Ennek a karádi népi bokrétának gyönyörű képeit találjuk meg a

Vasárnapi Ujságban,

a *Budapesti Hírlap* képesmellékletében. Szép fényképek mutatják a büszke somogyi falunak színeit, életét.

Külön érdekessége a *Vasárnapi Ujság*nak *Lónyay* Sándorné izgalmas cikke a rejtelmes lelkekről a szellemidézés sokat vitatott játékáról — *Palásthy* Marcell „A fátyol mögé rejtőzött nő" címmel hangulatos novellát írt. Az irodalmi részhez tartozik *Turcsányi* Elek és *Fekete* Lajos finom verse is. *Kassandra* ezúttal a nagytakarítás szimfóniájáról ír, *Trócsányi* Zoltán pedig *Az áldott krumpli* címen írt kuriózumban gazdag, érdekes cikket. *Lambrecht* Kálmán a magyarság néprajzáról. *Székely* Tibor pedig a pesti levegőről elmélkedik. Ezenkívül megtaláljuk a

A Magyar Kultura Kistükre

című rovatot, amely gondosan tárja fel a tudományos világ kisebb és nagyobb eseményeit, a *Gyerek B. H.*-t, az asszonyrovatot és ezenkívül a kert-, konyha- és bridge- és rejtvényrovatot. A képes mellékleten *Aszmánn* Ferenc gyönyörű fényképfelvételét látjuk *a vágtató ménesről.*

Külön szenzációja az érdekes mellékletnek a *Heti Gáspár* kitünő művész legújabb rajzának a címe: *A dzsungelben.*

GYÁSZROVAT

Stockinger Rudolf, Tolna vármegye törvényhatósági bizottságának tagja, az Általános Ipartestület elnöke, a tolnatamási járás tüzrendészeti felügyelője, október 18-án Tolnatamásiban meghalt.

Lukács Ferenc nyug. pénzügyi főtanácsos október 19-én, életének 73. évében váratlanul elhunyt. Temetése 21-én délután 3 órakor lesz a kerepesi-úti temetőben a róm. kat. egyház szertartása szerint. Az engesztelő szentmise 22-én reggel 9 órakor lesz a törökőri plébániatemplomban (Külső Kerepesi-út). A „Szeretet-Egyesület" nevében *Urbányi* József elnök mond beszédet.

Özv. inárcsi *Farkas* Lászlóné kökényesdi *Papp* Jolán október 18-án, életének 89. évében, Tetétlenpusztán elhunyt. Földi maradványait Nagykörösre szállították és a nagykörösi református sírkertben helyezték örök nyugovóra.

Október 6-i rejtvénypályázat nyertesei

Az október 6-ikán megjelent rejtvények megfejtését képes mellékletünk, a *Vasárnapi Ujság* mai számában közöljük.

A nyertesek névsora a következő:

1—1 ezüst sótartót nyertek: Szilassy Fery Budapest és Bogdán Zoltán Szolnok.

1—1 illatszercsomagot nyertek: Ermei Mária, Berendik István és Ragályi Halász Anna budapesti nyertesek. Rosta Karolin Nógrádszakáll, Szabó Gyula Nyiregyháza.

1—1 Diskay-fényképész céghez szóló fényképutalványt nyertek: Bessenyey László, Irsa Ferenc, Kőnig Irén, Pokkorny Margit, Szabó Ferenc budapesti nyertesek.

1—1 üveg bort nyertek: Pongrácz Tasziló, dr., Joó Gyula, Szodin Viktorné budapesti nyertesek.

2—2 darab díszkötésű szépirodalmi könyvet nyertek: Kocsis István Debrecen, Bérczesi György Villány, Vitéz Attila Miskolc, Takáts Ferencné Simontornya, Fiáth Rózsa báró Apáti, Vécsey Oszkárné Kaposvár, Laschober Sándorné Petőháza, Simay Miklósné Székesfehérvár, Kőszegi Mihály Gyoma, Horváth Jenő Sátoraljaújhely.

A nyereményeket a budapesti nyertesek csütörtökön estig kiadóhivatalunkban vehetik át, a vidékieknek postán küldjük el.

× **(Ha az arcszíne fakó, szürkéssárga)** és tekintete bágyadt, ha szomorú, hangulata nyomott és nehéz álmok gyötrik, ha a bél túlságos rothadási folyamatai, gyomorfájás és epepangás kínozzák, olyankor tanácsos néhány napon át reggel éhgyomorra egy-egy pohár természetes *Ferenc József*-keserűvizet innia.

— **Idegesség, fejfájás, álmatlanság,** reggeli rosszullét, levertség, bágyadtság, szédülés esetében a természetes **„Ferenc József"** keserűvíz az emésztőszervek hiányos működéséből eredő zavarok nagy részét azonnal megszünteti, az étvágyat erősen fokozza s visszaadja a testnek és szellemnek régi frisseségét.

Társaság

Az előkészítő teák és a farsangi bálok naptára

Ilyenkor, október vége felé, amikor a hölgyek a párizsi divatlapokat böngészik és megindulnak a nagy körültekintő tanulmányútak a pesti divatszalonokban, a férfiak szmokingja és frakkja pedig kikerül a garderobe naftalinszagú tömlöcéből, itt az ideje, hogy hírt adjunk arról a készülődésről, amelyet a bálok és teák rendezői a küszöbön álló báli évad sikere érdekében kifejtenek. Az idén a bálrendezők felhagytak eddigi módszerükkel, amely szerint a bálokat minden *rendszer nélkül rendezték,* lehetőleg úgy, hogy egy „jól ülő napon" (a hónap első szombatján) *öt vagy hat bál legyen.* Az eredmény az volt természetesen, hogy az ifjú hölgy nem akarván megsérteni sem az egyik, sem a másik társaságot, miután mindenhová nem mehetett el, *egyszerűen otthon maradt* és nem ment el egyik bálra sem.

A sokat hányatott, széthullott és most összekovácsolódott *Bálközi* Blokk a napokban ülést tartott *a MAC Margitszigeti klubházában és* szokatlan *harmóniával összeállitották a bálokat előkészítő teák és farsangi bálok naptárát.*

Az idei farsang, az eddigi szokástól eltéröen, *nem a Jogászbállal,* hanem a *BEAC-bállal* kezdődik ,amelyet *január 9-én* rendeznek a *Pannóniában.* A bál rendezősége élén a tavalyi gárdavezető: *Telkes* Tibor és *Sárga* Ferenc dr. állnak. A *Jogászbált január 12-én* rendezik a *Hungáriában,* vagy a *Pannóniában, Szentgyörgyi* Elemér és *Frenreisz* Ferenc elnökletével. *Január 19-ére* két bál is esik: a *Medikusbál* a *Hungáriában* és az *Evezős-bál,* amelyet *a Hungária Evezősegylet rendez.* Január havában ezenkívül még két bál lesz: 23-án a *Szent István-bál* a *Pannóniában,* 26-án pedig *a Katolikus-bál a Vigadóban.*

A *február* elsejei dátum fénypontjának az [illegible] *Comitat*-bálokat, amelyet minden valószínüség szerint ismét megrendeznek. Ezen a napon tartja az *Emericana* is hagyományos bálját a *Vigadóban.*

*Február második*a a Bálközi Blokk harmónikus megállapodásának egyedüli „árnypontja". Erre a napra ugyanis *négy nagy bált irányoztak elő.* Ugy látszik ez az idei báli szezón *csábító dátuma,* amelytől az egyes bálelnökök semmiképpen sem akartak tágítani. *Február 2-án lesz a Vitézi-bál a Vigadóban, a Protestáns-bál a Hungáriában, a Ciszter-bál a Pannóniában és a BYC-bál a Britanniában.* Február 9-én az *Atléta*-bált rendezik a *Vigadóban* ifjabb *Wahlkampf* Henrik és *Liedmann* János elnökletével. A *Minta-bál* február 16-án lesz a *Dunapalota-szállóban.* Február 23-ára tüzték ki a *MEC-álarcosbált,* míg a farsang bezáró nagy bálját, *a Tavasz a télben táncestét, március 2-án* rendezik a *Hungáriában.*

Az előkészítő teák sorát *a november 2-iki Medikus-tea* nyitja meg, amelyet a *Pannóniában rendeznek.* A második *Medikus-tea* december 2-án lesz. *November 12-től kezdve* minden hétfőn megrendezik a *MAC-teát* a *Hungáriában. November 10-én* és *december elsején* a *BAEC-isták* rendezik két teájukat a *Pannóniában. December 1-én* és *március 9-én* a *BYC* is rendez két teát a *Britanniában.* A *Piaristák* az idén csak egy teát rendeznek, *január 5-én a Hungáriában.*

TUDOMÁNY IRODALOM

Madách, az ember és a költő

Balogh Károly új Madách-könyve

Irta: MOHACSI JENŐ

A nagy Madách-irodalom új értékes művel gyarapodott. *Balogh* Károly, *Madách* Imre rokona, megírta tartalmas Madách-könyvét. (Megjelent *Vajna György dr. és Társa* kiadásában, annál a cégnél, amely kiadta legutóbb *Az ember tragédiája* új német és angol fordítását.) *Voinovich* Gézának *Madách és Az ember tragédiája* című nagy műve óta ez az első önálló kötet, mely a most már világhírű magyar költővel és műveivel foglalkozik. 1923-ban, a Madách-centennárium évében és azóta is, több értékes értekezés látott napvilágot, mely új szempontokkal gazdagította a Madách-irodalmat. Balogh Károly azonban 1915 óta az első, aki vaskos kötetben új adatokkal gazdagítja Madách Imrének és családjának életrajzát, tudományos munkában. (Kivételes hála illeti természetesen, úgyszólván versenyen kívül, Harsányi Zsoltot, akinek három[illegible]tes Madách-regénye rengeteg új a[illegible]kal szolgált és a hazai Madách-kultu[illegible]k elsőnek új impulzust adott, amelyet aztán a Nemzeti Szinház ötszázadik Tragédia-előadása és a bécsi Burgszinház bemutatója öregbített.)

Balogh Károly unokája *Madách* Imre legidősebb nővérének, Máriának és férjének, Balogh Károly honvédőrnagynak, akiket a szabadságharc leverése után Erdélyben fuvarosok gyilkoltak le kegyetlenül. Édesapját, az akkor egyesztendős Balogh Károlyt, nagyanyja, Majthényi Anna, Madách Imre édesanyja, fogadta magához Alsó-Sztregovára. Amikor Madách Imre börtönből való kiszabadulása után családjával Csesztvéről Alsó-Sztregovára költözött, Balogh Károly együtt nevelkedett a nála félesztendővel idősebb Madách Aladárral, Imre fiacskájával. Ez a Balogh Károly később jogi pályára lépett és a pécsi királyi ítélőtábla elnöke lett, akit a dunántúli ősi város társadalma szeretve tisztelt. Balogh Károly táblai elnöknek érdekes, színesen megirt és sokhelyütt költői följegyzései maradtak fenn, akiket fia új könyvében bőven felhasznált. A most megjelent Madách-könyvnek egyik rendkívüli érdekessége és értéke éppen e följegyzések idézése, amelyek csodálatos módon elevenítik meg az alsó-sztregovai hangulatokat, abból az évtizedből, amelyben Madách halhatatlan remekműve kipattant a költő agyából. Felejthetetlenül szépek ezek a hangulatok, plasztikusak és színesek ezek a leírások, a Madách Imre körül élő családtagok és barátok és egyszerűbb emberek avatott író tollától nyernek új életet. Lehet, hogy magának a költőnek alakját e följegyzések nyomán nem látjuk egészen új megvilágításban. De Madách Imréről már annyit írtak eddigi életrajzírói, Bérczy Károly óta, aki 1866-ban a Magyar Tudományos Akadémiában emlékbeszédét tartotta Madách Imréről (és aki különben Balogh Károlynak, az új könyv írójának anyai részről nagyapja is volt), a költő életét Palágyi Menyhért óta oly jól ismerjük, Voinovich Géza klasszikus művében pedig cselekedeteinek és gondolkozásának rugóival annyira tisztában vagyunk, hogy ismert képét Balogh Károly éppen hogy új árnyalatokkal láthatta el. Ezek az árnyalatok azonban, ezt nyugodtan mondhatjuk, megdöbbentően érdekesek.

*

Második nagy értéke az új könyvnek, hogy egészen új adatokat szolgáltat Fráter Erzsinek, Madách Imre boldogtalan nejének későbbi, Sztregova után elkövetkezett sorsáról, életének utolsó két évtizedéről és haláláról. Palágyi Menyhért óta igen szabadon és keményen írnak Madách Imre életrajzírói Fráter Erzsi bűnéről és sorsáról, minden kertelés nélkül, mert hiszen ezt a sorsot vállalni kell mindenkinek, akinek Az ember tragédiája drága és szent. E boldogtalan asszony nélkül, amint ezt már számtalanszor megírták, talán soha meg nem született volna Madách remekműve. Eddig azonban csak általánosságban tudtuk, hogy Fráter Erzsi élete hogyan alkonyult le korai haláláig. Balogh Károly az édesapjától és Madách Aladártól hallottak nyomán és azokból az adatokból, amelyeket Madách Imre leszármazottai bocsátottak rendelkezésére, megírja szükszavúan bár, de a legnagyobb emberi részvéttel Fráter Erzsi utolsó éveinek rettentően elszomorító történetét. Azt kell mondanom, hogy ezek az új adatok Fráter Erzsi életéről sok olvasó lelkében azt az érzést fogják támasztani, hogy ennek a boldogtalan asszonynak csupán ókori tragédiák mértékével mérhető végzete új szempontok fölvetését teszi kívánatossá Madách Imre iránt való viselkedésének megbírálása körül.

*

Balogh Károly könyvének második része a nagy költő műveivel foglalkozik. Az író itt néha járt utakon magyarázza meg a költő életkörülményeinek és műveinek összefüggését. Nem először történik meg az is, hogy megmutatódik Madách költeményeinek és drámáinak mélységes kapcsolata. De dicsérettel kell megállapítanunk, hogy Balogh Károly igen alapos vizsgálatnak vetette alá Madách Imre [illegible]ját, sorról-sorra tanulmányozta át a verseket, vizsgálódásai következtében érdekes új megállapításokat tesz, úgy értékelés, mint a versek keletkezésének időpontja dolgában. Balogh Károly könyve végén antológiát is ád Madách Imre költeményeiből. Ezzel igen nagy hálára kötelezi a költő tisztelőit. Mert Madách Imre költeményei, akárhány kiadásban is szerepelnek, bizony félhomályban lappanganak. A mai olvasó örömmel élvezi e költemények mélységét, nem retten vissza az itt-ott nehézkes stílustól, hanem szinte belefúrja magát e gondolatoktól túlterhelt, de azért igen eredeti nyelvezetébe.

Nagyon szép és érdekes az előkelően kiállított kötet képanyaga is. Madách Imrének egy eddig nem igen ismert képmását látjuk, aztán a családi képek egész sorát, a költő és idősebb Balogh Károly rajzait, Alsó-Sztregovának és a kastély legnevezetesebb szobájának reprodukcióját, Fráter Erzsi egyik levelének fényképmásolatát és így tovább.

*

Minden külön értékén kívül az új Madách-könyvet az teszi minden lapján oly ízessé, hogy a sok kitünő életrajz után most megszólalt végre a nagy költőről familiájának egyik tagja, aki mindazt, amit eddig valahogyan idegen nézőszögből, kívülről láttunk, most belülről világítja meg.

(Mózes.) A pápai ref. theol. akadémia kiadványai sorában jelent meg *Domján* János dr. „[illegible]" cimü vallástörténeti tanulmánya. A tudós fiatal professzor. A szövegkritika a történelmi, vallástörténeti és régészeti kutatás legújabb eredményeinek figyelembevételével rajzolja meg Izrael nemzeti hősének gigászi alakját, akinek „arcáról az Isten közvetlenül látott dicsfényének visszfénye sugárzik". Részletesen ismerteti Izrael népe és vallása keletkezésének politikai, vallási és kultúrtörténeti hátterét; szigorú tudományos eszközökkel boncolja a mózesi históriátus kérdését, behatóan foglalkozik a mózesi tanítás lényegével, amelynek végső gyökereit Mózes lelki alkatában és a Mózes lelkében elhangzott kinyilatkoztatásban találja meg. Végül Mózes [illegible] rajzol megkapó és jellegzetes portrét. „Mózes — írja — vallásos géniusz [illegible] és Pálok lelkével rokonszellem, született vezér, kivételes szervezőtehetség, aki vallásos közösségben forrasztva össze népét, törvényt adott neki. Lelki világán az értelem uralkodott. Érzéseiben a viharok orgonája zúg. Mindenekfölött van benne valami elementáris erő, amellyel teljesen egy tud lenni; a nagy érzések embere, aki ha valamit érez, egész szívével érzi. Rettenhetetlen a bátorsága; bátorságával rokon igazságérzete s népe iránt érzett forró szeretete. Ez a forró szeretet, az igazságnak és népének mindenekfölött Jahvetnek forró szeretete lobbantja fel szenvedélyes haragját, amellyel legfeljebb Jézus haragját hasonlithatjuk, aki a templomban korbácsot fogott a kereskedő latrokra. Érzelmi világát döntően színezi komoly erkölcsi felfogása, kemény akarata, kitartó szivóssága, küldetésében vetett hite. Gazdag lelkében a rokonvonások uralkodnak, pusztai viharszelek süvöltenek és vallásos élményekben a magát kijelentő Jahvet rettentő fensége és akarata zug. A ringó búzatengerek szelid zenéje és az isteni szeretet ezüst harangszava nem zendül meg nála: az emberfölötti vonásokba zordon, hősi jelleg vegyül. Hős, akihez hasonló csak ott támadhat, ahol történelem születik és népek bölcsője reng." *Domján* János dr. [illegible] tásokban gazdag tanulmánya utolsó fejezetében a mozaizmus jelentőségével foglalkozik.

Balogh Károly

Baja város képzőművészeti és népmüvészeti kiállitást rendezett a Nemzeti Szalonban, melyen müvei szerepelnek.

Nemzeti Ujság 1935.VIII.17.

Balogh Károly

BALOGH KÁROLY KIÁLLÍTÁSA. *A balassagyarmati Palóc Múzeumban kedden megnyílt az a kiállítás, amelyet Balogh Károly — Madách Imre unokaöccse — hagyatékából rendeztek. Balogh Károly nagybátyjának sztregovai otthonában nevelkedett; a későbbi pécsi táblabíró emlékiratai, korabeli rajzai, portréi érzékletesen tudósítanak a Tragédia alkotóműhelyéről, Madách életéről, mindennapjairól, családi, baráti környezetéről.*

Magyar Hírlap
1986. VII. 9.

Balogh S.Károly
festő

Részt vesz a bajai festők kiállitásán a Nemzeti Szalonban.

Est, 1935.VIII.18.

1./

MDK

Balogh S.Károly, festöm.

Szeremlei Duna.	Olaj.
Pandurszigetröl.	"
Bajai látkép.	Akvarell.

Városi Muzeum. Baja.
Bajai festök képei Bajáról. Kiállitás. 1942. Kat.
dec. 19.-26.

3/.

Balogh S.Károly, festőm. MDK

Szeremlei-u. vámház.	Akvarell.
Részlet a rétipusztáról.	"
Udvaromból.	"
A Szeremlei-u. végéről.	"

Városi Muzeum, Baja.
Bajai festők képei Bajáról. Kiállitás. 1942. Kat.
dec. 19.-26.

MDK

Balogh Károly

Kályhásmester

Kaposváron dolgozik.

Szüts István: A jó bornak is kell cégér, az agyagipari készitményeknek is.
SOMOGYORSZÁG, 1957. febr. 27.

П

Balogh Károly.

Az RM. Képzőművészeti iskola tanulója a Vasas Szakszervezet februári pályázatára „Fűtő" szobrán dolgozik. (emlétve.)

Világosság, 1952. febr. 1.

2/.

MDK

Balogh S.Károly, festöm.

Dunai Türr emlék. Akvarell.

Dunai malmok. "

Butika kertrészlet a zsilipnél. "

Városi Muzeum. Baja.
Bajai festök képei Bajáról. Kiállitás. 1942. Kat.
dec. 19-26.

BALOGH JOLÁN KÖSZÖNTÉSE

Lelkes, eleven érdeklődésü, fáradhatatlan, puritán egyéniség. Csendesen, szinte észrevétlenül dolgozik célját szem elől soha nem tévesztvén. Szüntelen tudásvágy füti. Nem elégszik meg a felületi eredményekkel: a mélybe hatol. A legjelentéktelenebb adat sem kerüli el figyelmét, otthonosan és kitartóan mozog az aprómunkában, de a kicsi mozaikkövekből hatalmas kompoziciót épit, amelyben a történeti valóság és müvészi szépség uj harmóniája csendül meg, friss távlatok és összefüggések tárulnak elénk. Magányos utján századok müvészi életére derit világosságot. Nem törekedett szereplésre: ügyét akarta előrevinni.

Munkamódszere teljességre irányul. A müalkotás alapos ismeretéből indul ki, az addigi eredmények felhasználásával uj forráskutatást kezdeményez. A közvetlen és közvetett adatok szigoru, de a lehető legtágabb értelmezése által nemcsak a legkisebb részletkérdéseket igyekszik megoldani, hanem egyszersmind történeti atmoszférát teremt, amelyben drágakövek tüzeként izzik fel a mütárgy vagy akár egész stiluskorszak hajdani élete. Hosszu pályáját elejétől kezdve a budapesti Szépmüvészeti Muzeumban töltötte, munkahelye mégis az iróasztal mellett maga a terep: városok, falvak, völgyek, hegyek. Mindenütt megfordul, ahol a magyar mult szerény nyoma vagy gazdag kincstára kitárulkozik. Azoknak a nagy elődöknek nyomdokán halad, akik szinte megállás nélkül járták az országot, hogy felkutassák müvelődésünk és müvészetünk elfelejtett, lappangó, eltünt értékeit.

Tevékenysége bámulatosan céltudatos. Elsősorban a renaissance-hoz kapcsolódik. Kiindulva Itáliából az olasz-magyar kulturális összefüggések szálain mindig hazatalál. Hekler Antal tanitványaként 1928-ban készíti el bölcsészdoktori értekezését, amelyben a Sforzák Milánója és Mátyás király Magyarországa közötti viszonyra keres és talál ujabb bizonyitékokat. Disszertációja megadta azt az alapakkordot, amelyből élete munkájának egésze táplálkozott és kiteljesedett. Márton és György kolozsvári szobrászokról 1934-ben irt nagyszabásu és szellemesen kifejtett tanulmánya pedig a renaissance előzményei iránt tanusitott különleges érdeklődéséről tesz már pályája kezdetén tanuságot.

A hazai renaissance kialakulása, az itáliai ösztönzéseknek honi meggyökerezése és továbbágazása, a királyi udvarból a legeldugottabb falvakig történő lehatolása, páratlanul gazdag és szinte jelenkorunkig eltartó utóélete számára olyan vonzóerőt jelentett, amelynek büvölete végig fogva tartja s örvényként egyre mélyebb rétegekbe huzza. Az emlékek legszélesebb körben való felderitése és aprólékos vizsgálata, a szerkezetek és formák alapos ismeretéhez vezetett. A szinte teljesen elpusz-

tult budai központ közeli és távoli kisugárzása, más helyi központok keletkezése és fejlődése, a vidék többszázados, szivós ragaszkodása az egyszer megkedvelt és saját képére alakitott mintakincshez, mindez igen változatos, nagyszámu termést hozott, amelynek részbeni ujrafelfedezése és gondos elemzése egyszeriben kitágitotta az addig jóval szükebb horizontot. Az önmagában is jelentős mennyiségi növekedés az összefüggések számos lehetőségét nyitotta meg, amelyek kihasználását Balogh Jolán nem mulasztotta el. Állandó figyelemmel kisérte az itáliai ősforrásból származó áramlatokat, azok lecsapódásait és ösztönzéseit módszerének mesteri példáját adván az épitészet terén az esztergomi Bakócz-kápolna monográfiájában /e munkájával nyerte el a tudományok doktora fokozatot/, szobrászati vonalon pedig Joannes Duknovich de Tragurio-ról irt dolgozatával. Az olasz szobrászatban való különös elmélyedésre nyujtott alkalmat a Szépmüvészeti Muzeum szoborgyüjteményének körültekintő és alapvető feldolgozása főként az Acta Historiae Artium cimü folyóiratban. Nem kevésbé érdekes problematikát rejtett magában a renaissance stilus hazai mozgása. A kiindulás természetesen a királyi udvar és annak központi személyisége: Mátyás király. A nagy uralkodó sajátos egyénisége, európai szintü müvészet pártolása kezdettől fogva vonzotta a tudós kutatót. Az a hatalmas két kötetes mü, amely 1966-ban jelent meg és Mátyás személyére valamint az általa kezdeményezett és pártolt müvészeti élet minden rezdülésére kritikai adatszerüséggel terjed ki, hosszu ideig nélkülözhetetlen marad történet- és müvészet-történetirásunk számára. De nehezen belátható ut vezet Budáról a Dunántul, Erdély vagy Északmagyarország messzi falvaihoz és ezt az utat Balogh Jolán fizikailag is, szellemileg is végigjárja, feldolgozza és értékeli felderitvén a népmüvészet és a történeti stilusok kapcsolatának teljes problémakörét. Hasonló elmélyüléssel vizsgálja a renaissance müvészet társadalmi vonatkozásait. A megrendelő és a megvalósitó gyakran homályban maradt vagy csak fáradságosan megfogható szerepe munkáiban valósághü jellemzést kap a királytól a jobbágyig, a vezető müvészettől a falusi mesterekig. Az erdélyi renaissance-ról szóló vaskos kötete 1943-ból sokrétü előtanulmányok után meggyőző erővel eleveniti meg az 1460-1541 közötti időben azt az életet, amelyben Erdély renaissance müvészi termése létrejött és virágzott. E környezetben kivételes szerepet játszott Kolozsvár, ahol a XVI-XVII. században a kőfragó és egyéb kézmüipari mesterség nemcsak a város, hanem szinte az egész fejedelemség számára dolgozott mégpedig a helyi legmagasabb szinvonalon. A városi számadáskönyvek gazdag adatainak teljes közlését mostanában kezdte meg Balogh Jolán, miután 1935-ben Kolozsvár müemlékeinek teljes feldolgozásával e müfaj korszerü megoldásának egyik legkorábbi példáját nyujtotta. Bármenynyire fontos azonban Erdély főként a renaissance hosszu utóvirágzásában, mégis csak egy része a magyar müveltség egykoru területének. Renaissance müvészetünket a tudós kutató már kezdettől fogva a helyi különbségek ellenére egységesen szemlélte. A Magyar Müvészet 1933-i és 1934-i köteteiben közzétett stilustörténeti vázlata már akkor biztos kézzel rajzolta meg a fejlődés főirányait megadván azóta is lényegében érvényesen azok formai és tartalmi értékelését.

Tévedés volna azt hinni, hogy a szóban forgó életmü minden figyelmét kizáróan a renaissance müvészetre összpontositotta, nagy gondot forditott az előzményekre is. Különösen a gótika foglalkoztatta és az a sokrétü, finom átmenet, amely a XV. század második felétől kezdve az ujjászületés nagy korszakát előkészitette és a két stilus párhuzamos életéhez vezetett. A Magyar Müvelődéstörténet II. és III. köte-

tében megjelent XV-XVII. századot bemutató művészettörténeti áttekintésnek éppen ez az együttlátás és történeti szemlélet ad kiemelkedő értéket. Ugyancsak a teljességre való törekvés nyilatkozik meg abban, hogy a Szépművészeti Muzeum régi szoborgyüjteményének feldolgozását nem határolta le a kétségtelenül legnagyobb hányadot kitevő olasz renaissance müveknél, hanem alaposan belemélyedt az európai romanika, gótika és az északi renaissance alkotásainak feldolgozásába. E tevékenysége eredményeként az egész szoborgyüjtemény alapvető ismertetését és értékelését végezte el példát adván arra, hogyan kell bánnia egy muzeumi részlegvezetőnek azzal az anyaggal, amely gondozására van bizva.

A szinte aszkéta magatartásu tudós, a könyvtárak és levéltárak vasszorgalmu kutatója, a fáradhatatlan országjáró soha nem feledkezik meg arról, hogy müködésének központja a művészet. A műalkotásnak pedig nemcsak története van, hanem egyuttal szépségnek is forrása. Nemcsak a szigoru tudományos igazságra törően, hanem szépen is kell róla irni, mert a szépség lényegéhez tartozik. Balogh Jolán minden tanulmánya, értekezése és könyve telve van finom esztétikai megfigyelésekkel, meggyőző jellemzésekkel és a művészi szépség őszinte érzelmekből fakadó, látó és láttató ünneplésével. Szerény és visszavonult élete során ritkán ragyogott fel külső elismerés, négy évtizedes közszolgálatból szinte észrevétlen távozott és csak az 1971-ben elnyert Herder-dij irányitotta reá ismét a figyelmet. Munkáját lankadatlanul folytatja kerek életművét tovább csiszolván. Művészettörténetirásunk tartalmi szempontból sokat, nagyon sokat köszönhet neki, hiszen egy egész korszakot a maga teljes fejlődésében teremtett ujjá. De talán még nagyobb hálára kötelez a művészetnek irásaiból felénk áradó mély szeretete és az az emberi magatartás, amely életéből és müveiből kortársaira és a jövő nemzedékre áramlik.

Entz Géza

BALOGH JOLÁN TUDOMÁNYOS MUNKÁSSÁGA

BIBLIOGRÁFIA

1923. Az architectura-festészet fejlődése és problémái az olasz renaissanceban.
Bölcsészet-doctori értekezés. 1923. 264 lap. /Kézirat/

1924. A hercegprimások épitkezései Esztergomban.
Napkelet II. 1924. 303-304.

1925. Mantegna magyar vonatkozásu portréi.
Századok LIX. 1925. 234-263.

1926. Mantegna magyar vonatkozásu portréi. (Pótlások és javitások)
Századok LX. 1926. 889-893.

Andrea Scolari váradi püspök mecénási tevékenysége.
Archeológiai Értesitő XL. 1923-1926. 173-188. 326-327.

Néhány adat Firenze és Magyarország kulturális kapcsolatainak történetéhez a renaissance-korban.
Archeológiai Értesitő XL. 1923-1926. 189-209. 328-331.

Die ungarische Kunstgeschichtsschreibung nach dem Weltkriege.
Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte. IV. 1926. S. 196-199.

1927. Ritratti ungheresi dipinti dal Mantegna.
Estratto italiano dell' articolo pubblicato nel periodico "Századok" nell' anno 1925. Budapest, 1927.
Magyar cimeres ereklyetartó az apuliai Bariban.
Henszlmann-Lapok. 3. sz. 1927. 4 lap.
A madocsai apát "a királyi könyvek miniatora".
Henszlmann-Lapok. 5. sz. 1927. 4 lap.
Nanni Unghero.
Az Országos Szépmüvészeti Muzeum Évkönyvei IV. 1924-26. Budapest, 1927. 91-115.

1928. Adatok Milano és Magyarország kulturális kapcsolatainak történetéhez.
Contributi alla storia delle relazioni d'arte e di cultura tra Milano a L'Ungheria. Budapest, 1928. 88. lap.
Európa auf dem Stier. Bronze Gruppe im Museum der Bildenden Künste zu Budapest.
Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichte. V. 1928. S. 209-218.
Europa auf dem Stier.
Augsburg, s. a. (1928).

1929. A magyarországi Szent György-ábrázolások forrásai.
Archeológiai Értesitő XLIII. 1929. 134-155.
Ujabb adatok Firenze és Magyarország kulturális kapcsolatainak történetéhez.
Archeológiai Értesitő XLIII. 1929. 273-280.
Jacopo Sansovino mühelyéből való szobor a Szépmüvészeti Muzeumban.
Az Országos Szépmüvészeti Muzeum Évkönyvei. V. 1927-1928. Budapest, 1929. 79-88.

1930. L'Arte Italiana in Ungheria.
"Le vie d'Italia." XXXVI. 1930. p. 661-673.
Tiziano Aspetti két ismeretlen müve.
Archeológiai Értesitő XLIV. 1930. 170-176.
Ybl E.: Toscana szobrászata a quattrocentoban. Budapest, 1930. (Könyvbirálat.)
Archeológiai Értesitő XLIV. 1930. 262-265.
Bibliotheca Corvina (birálat: Fraknói V. - Fógel J. - Gulyás P. - Hoffmann E.: Bibliotheca Corvina, Budapest, 1927. cimü munkáról).
Magyar Müvészet VI. 1930. 176-180.

1931. Tanulmányok a Szépmüvészeti Muzeum szobrászati gyüjteményében. I.
Az Országos Szépmüvészeti Muzeum Évkönyvei. VI. 1929-1930. Budapest, 1931. 5-51.

1932. Olasz falfestmények Gyulafehérvárt.
Erdélyi Muzeum XXXVII. U. F. III. 1932. 328-331.
Olasz falfestmények Gyulafehérvárt.
Erdélyi Tudományos Füzetek. 51. sz. Cluj-Kolozsvár, 1932. 8. lap.

1933. Uno sconosciuto scultore italiano presso il Re Mattia Corvino.
Rivista d'Arte. XV. (Ser. II. Anno V.) 1933. p. 273-297.
Erdélyi szépségek. Bethlenszentmiklós müemlékei.
Pásztortüz. Cluj-Kolozsvár. XIX. 1933. 301, 355.

A renaissance építészet Magyarországon I.
Magyar Művészet. IX. 1933. 12-26.
A renaissance építészet Magyarországon. II.
Magyar Művészet. IX. 1933. 328-350.
1934. A renaissance építészet és szobrászat Erdélyben.
Magyar Művészet. X. 1934. 129-158.
Die Renaissance-Architectur und Skulptur in Siebenbürgen.
Forum. Bratislava-Pressburg. IV. 1934. S. 297-299.
Márton és György kolozsvári szobrászok.
Erdélyi Muzeum XXXIX. U. F. V. 1934. 108-136, 273-340. XL. U. F. VI. 1935. 185. (Hibaigazitás)
Márton és György kolozsvári szobrászok.
Erdélyi Tudományos Füzetek. 71. sz. Cluj-Kolozsvár. 1934. 106. lap.
E. Schaffran: Mattia Corvino re dell'Ungheria et i suoi rapporti col rinascimento italiano. Rivista d'Arte 1932. p. 445-462. (Birálat).
L'Arte. 1934. p. 179.
E. Schaffran: König Matthias Corvinus und die italienische Renaissance.
Pantheon. 1933. p. 252-253. (Birálat.)
L'Arte. 1934. p. 179-180.
Agostino di Duccio egy ismeretlen Madonnája.
Petrovics Elek Emlékkönyv Budapest, 1934. 71-75.
1935. Buda és Pest a renaissance korában.
Magyar Női Szemle. I. 1935. 7-8. sz. 153-163.
Kolozsvár müemlékei.
Budapest, 1935. 50. lap.
Sipos Dávid néhány ismeretlen müve.
Pásztortüz. Cluj-Kolozsvár, XXI. 1935. 481-482.
E. Schaffran: Mattia Corvino re dell'Ungheria ed i suoi rapporti col rinascimento italiano. Rivista d'Arte. 1933. p. 191-201. (Birálat.)
L'Arte. 1935. p. 157-158.
Csabai I.: Az erdélyi renaissance müvészet. Budapest, 1934. (könyvbirálat)
Magyar Művészet. XI. 1935. 31-32.
1936. Márton és György kolozsvári szobrászok.
Magyar Női Szemle. II. 1936. 3. sz. 46-54.
Die alten Bildwerke des Ungarischen Museums der Bildenden Künste.
Magyar Női Szemle. II. 1936. 7. sz. 197-206.
Martin et Georges, schulpteurs de Kolozsvár.
Nouvelle Revue de Hongrie. 1936. p. 254-259.
1937. Magyar mecenások Transzilvániában.
Hitel. Cluj-Kolozsvár. 1937. 123-132.
Die alten Bildwerke des Ungarischen Museums der Bildenden Künste.
Forum VII. Bratislava-Pressburg. 1937. S. 91-92.
1938. I monumenti del Rinascimento della chiesa parrocchiale di Pest.
Rivista d'Arte. XX. 1938. p. 64-77.
1939. A késő-gótikus és a renaissance kor művészete.
Magyar Művelődéstörténet II. Budapest, 1939. 509-584.

1940. Mátyás király ikonográfiája.
Mátyás Király Emlékkönyv. I. Budapest, 1940. 437-548.
A késő-renaissance és a kora-barokk müvészet.
Magyar Müvelődéstörténet III. Budapest, 1940. 513-570.
Kolozsvár müemlékei.
Magyar Női Szemle. VI. 1940. 8-9. sz. 162-167.
Erdély hazatérő müemlékei.
Pásztortüz. Kolozsvár, XXVI. 1940. 506-514.
Tanulmányok a Szépmüvészeti Muzeum Régi Szoborgyüjteményében. II.
Az Országos Szépmüvészeti Muzeum Évkönyve. IX. 1937-1939. Budapest, 1940. 7-75.
1941. Ungarische Kunstdenkmäler im heimgekehrten Siebenbürgen.
Ungarn 1941. S. 347-359.
Az aranyosmedgyesi várkastély.
Erdély. Kolozsvár, XXXVIII. 1941. 2. sz. 22-23.
1942. Kolozsvár régi lakói.
Hitel. Kolozsvár, 1942. november VII. évf. 8. szám, 475-482.
Palotay Gertrud: Oszmán-török elemek a magyar himzésben. Budapest, 1940. (Könyvbirálat)
Századok LXXVI. 1942. 362-363.
Kolozsvár müemlékei.
Szépmüvészet III. 1942. 102-105.
Kolozsvár müemlékei.
Müvészeti Hetek. Kolozsvár, 1942. máj. 9.-jun. 6. Budapest, 1942. 46-55.
1943. Csikszentimrei oltárszárnyak.
Erdélyi Tudósitó. XXII. 1943. 39-41.
Az erdélyi renaissance. I. 1460-1541.
Az Erdélyi Tudományos Intézet kiadása. Kolozsvár, 1943. 412. lap.
1944. Entz G.: Szolnok-Doboka megye középkori müvészeti emlékei. Kolozsvár, 1943. és Entz G.: A középkori székely müvészet kérdései. Kolozsvár, 1943. (Könyvbirálat)
Századok LXXVIII. 1944. 325-326.
Kunstgeschichte - Randbemerkungen zum rumänischen Sammelwerk "Siebenbürgen". (Siebenbürgen. I-II. Bd. Bukarest, 1943. - Institut für rumänische Geschichte in Bukarest).
Archivum Europae Centro-Orientalis. IX-X. Budapest, 1943-1944. S. 476-487.
Külön kötetben: Ostmitteleuropäische Bibliothek. Nr. 53. Budapest, 1944. S. 66-67.
Pákei Lajos rajzai Kolozsvár épitészeti emlékeiről.
Erdélyi Muzeum. XLIX. 1944. 293-303.
Pákei Lajos rajzai Kolozsvár épitészeti emlékeiről.
Kolozsvár, 1944. 16. lap. Erdélyi Tudományos Füzetek. 186. sz.
1946. Biró J.: Erdély müvészete Budapest, 1941. és Biró J.: Erdélyi kastélyok. Budapest, 1943. (Könyvbirálat)
Századok. 79-80. évf. 1945-1946. 243-245.

1947. La Madone d'André Báthory. — Báthory András Madonnája.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. Az Országos Szépmüvészeti Muzeum Közleményei. No. 1. Budapest, 1947. p. 8-14. 28-30.

Vég-Várad vára.
Kolozsvár, 1947. 36. lap

1948. Titien et Marie de Hongrie. — Tizian és Mária királyné.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. — Az Országos Szépmüvészeti Muzeum Közleményei. No. 2. Budapest, 1948. p. 19-22, 55-57.

Valentin Vári — Vári Bálint (nekrolog)
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. — Az Országos Szépmüvészeti Muzeum közleményei. No. 2. Budapest, 1948. p. 41-42, 66-67.

Helene Balogh — Dr. Balogh Ilonka (nekrolog)
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. Az Országos Szépmüvészeti Muzeum Közleményei. No. 2. Budapest. 1948. p. 42-43, 67-69.

Dr. Hoffmann Edith emlékkiállitás.
Budapest, 1948. Országos Szépmüvészeti Muzeum.
A Grafikai Osztály LXXXII. kiállitása.

Magister Albertus pictor Florentinus.
Anuario 1947. Istituto Ungherese di Storia dell'Arte. Firenze, 1948. p.

Tárház és bibliotheca a budai királyi várban.
Antiquitas Hungarica. II. Budapest, 1948. 205-208.

1949. Mátyás-kori, illetve későközépkori hagyományok továbbélése müveltségünkben.
Ethnographia-Népélet. LIX. 1948. Budapest, 1949. 13-28.

Un relief allemand de la renaissance tardive. — Német dombormü a késő renaissance korból.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. Az O.M. Szépmüvészeti Muzeum Közleményei. No. 3. Budapest, 1949. p. 23-24, 45-46.

1950. Die Ausgrabungen in Visegrad.
Österreichische Zeitschrift für Denkmalpflege. IV. 1950. S. 41-50.

1951. Középkori faszobraink stiluseredetéről.
Magyar Tudományos Akadémia II. Osztályának Közleményei. 3. sorozat. II. köt. 1. sz. Budapest, 1951. 41-52.

1952. A magyar renaissance épitészet.
Budapest, 1952. (Lithografált jegyzet) — Mérnöki Továbbképző Intézet előadássorozatából: M. 37.

A Szépmüvészeti Muzeum Régi Külföldi Szoborgyüjteményének lapidáriuma.
Muzeumi Hiradó. 1952. VI. sz. 50-51.

A budai királyi várpalota rekonstruálása a történeti források alapján.
Müvészettörténeti Értesitő. I. 1952. 29-40.

1953. A magyar renaissance épitészet.
Mérnöki Továbbképző kiadványok. — Épitőmüvészet kérdései. Budapest, 1953. 60. lap

Études sur la collection des sculptures anciennes du Musée des Beaux-Arts. III.
Acta Historiae Artium I. 1953. p. 71-114.

Tino di Camaino magyarországi kapcsolatai.
Müvészettörténeti Értesitő. II. 1953. 107-110.

1954. La collection des sculptures anciennes. — Régi Külföldi Szoborgyüjtemény. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. Az O. Szépmüvészeti Muzeum Közleményei. No. 4. Budapest, 1954. p. 58-62. 98-100.

A magyarországi négysarokbástyás várkastélyok. Müvészettörténeti Értesitő. III. 1954. 247-253.

1955. Az esztergomi Bakócz kápolna. Budapest, 1955. 140. lap

Az esztergomi Bakócz kápolna. Doktori értekezés tézisei. Budapest, 1955. 1-6.

Sur des statues de l'époque Arpadienne. 1. Tete de pierre retirée du Danube. Árpádkori szobrokról. 1. Kőfej a Dunából. Bulletin des Musée Hongrois des Beaux Arts. Az Országos Szépmüvészeti Muzeum Közleményei. No. 7. 1955. p. 18-27. 77-82.

Kandidatusi vita Radocsay Dénes: A középkori Magyarország táblaképei c. dolgozatáról. Balogh Jolán opponensi véleménye. Müvészettörténeti Értesitő. IV. 1955. 261-263.

1956. Vita Balogh Jolán: Az esztergomi Bakócz kápolna c. doktori értekezéséről. Balogh Jolán válasza az opponensi véleményekre. Müvészettörténeti Értesitő. V. 1956. 65-67. 68.

La Capella Bakócz di Esztergom. Acta Historiae Artium III. 1956. p. 1-198.

Vayer Lajos: A müvészettörténet módszerének főbb kérdései. Balogh Jolán hozzászólása. A MTA Társadalmi-Történeti Tudományok Osztályának Közleményei, 1956.

A "Korarenaissance" és a "Későrenaissance" cimü fejezetek. A magyarországi müvészet története. Szerk. Fülep L. I. köt. Szerk. Dercényi D. Budapest, 1956. 249-326.

Mátyás király ismeretlen miniatura-arcképe. Müvészettörténeti Értesitő. V. 1956. 132-134.

Sur des statues de l'époque Arpadienne. 2. La Lunette de Szentkirály. — Árpádkori szobrokról. 2. A szentkirályi lunetta. Bulletin des Musée Hongrois des Beaux-Arts. Az Országos Szépmüvészeti Muzeum Közleményei. No. 8. 1956. p. 20-32, 97-103.

A Régi Szoborosztály. — A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956. Budapest, 1956. 113-130.

A Régi Szoborosztály kiállitása. Vezető. Budapest, 1956. 1-26.

1957. L'origine du style des sculptures en bois de la Hongrie médiévale I. Acta Historiae Artium. IV. 1957. p. 231-253.

Vita Entz Géza: A gyulafehérvári székesegyház c. monográfiájról. Balogh Jolán opponensi véleménye. Müvészettörténeti Értesitő. VI. 1957. 223-225.

Kolozsvári láda 1776-ból. Emlékkönyv Kelemen Lajos születésének nyolcvanadik évfordulójára. Kolozsvár, 1957. 1-23.

1958. Emeric B. Papp — B. Papp Imre (nekrolog) Bulletin du Musée Nat. Hongrois des Beaux-Arts. No. 12. 1958. p. 76, 128.

Vayer Lajos: A rajzmüvészet mesterei. Budapest, 1957, (Könyvismertetés) Müvészettörténeti Értesitő. VII. 1958. 299-300.

1959. L'origine du style des sculptures en bois de la Hongrie médiévale. II. Acta Historiae Artium. VI. 1959. p. 21-31.

L. Vayer: Meisterzeichnungen aus der Sammlung des Museums der Bildenden Künste in Budapest. (1956). (Könyvismertetés)
Acta Historiae Artium. VI. 1959. p. 239-240.

Ercole de Roberti a Buda.
Acta Historiae Artium. VI. 1959. p. 277-281.

Botticelli-Zeichnungen für Stickereien.
Acta Historiae Artium. VI. 1959. S. 299-308.

L'art francais et la sculpture de la Hongrie médiévale.
Actes du XIXe Congrés International d'Historie de l'Art Paris 8-13 septembre 1958. Paris, 1959. p. 33-35.

1960. Az alistali Mária-szobor.
Müvészettörténeti Értesitő IX. 1960. 106-112.

Ioannes Duknovich de Tragurio.
Acta Historiae Artium VII. 1960. p. 51-78.

1961. Une statuette de Vierge gothique espagnole. Gótikus Madonna szobrocska Spanyolországból.
Bulletin du Musée Nat. Hongrois des Beaux-Arts. No. 18. 1961. p. 31-38, 118-120.

A "Kora-renaissance és a "Késő-renaissance" cimü fejezetek.
A magyarországi müvészet története. Szerkesztette Dercsényi D. II. kiadás. Budapest, 1961. 265-370.

A Szépmüvészeti Muzeum Régi Szoborosztályának állandó kiállitása.
Müvészet II. 11. sz. 1961. nov. 39-41.

1962. Un capolavoro sconosciuto del Verrocchio
(Studi nella collezione di sculture del Museo di Belle Arti. IV.)
Acta Historiae Artium. VIII. 1962. p. 55-98.

Renaissance oltár Sopronban.
Soproni Szemle. XVI. 1962. 144-146.

Une gravure sur bois allemande du XVe siecle. Német fametszet a XV. századból.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. No. 21. 1962. p. 45-54, 129-131.

Exposition permanente du Département des Sculptures Anciennes. I. partie. Écoles Italiennes. A Régi Szoborosztály állandó kiállitása I. rész. Olasz iskolák.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. No. 21. 1962. p. 95-97. 152-154.

1963. Italian Sculptures in Budapest.
The New Hungarian Quarterly. Vol. IV. No. 9. 1963. p. 143-149.

Une tete de Saint Jean gothique d'origine anglaise. Gótikus Szent János fej Angliából.
Bulletin du Musée des Beaux-Arts. No. 22. 1963. p. 33-39. 143-145.

1964. A "Kora-renaissance" és a "Késő-renaissance" című fejezetek.
A magyarországi művészet története. szerk. Dercsényi D. III. kiadás.
Budapest, 1964. 265-370.

A Szépművészeti Muzeum Régi Szoborosztályának Állandó Kiállitása.
II. rész. Északi iskolák.
Művészet. V.8. sz. 1964. aug. 36-37.

Un bas-relief en bronze de l'ateliter de Hans Reichle. — Bronz-dombormű Hans Reichle műhelyéből.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux Arts. No. 24. Budapest, 1964.
p. 79-84. 138-139.

Vierges gothiques francaises. — Francia gótikus Madonna-szobrok.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. No.25. Budapest, 1964.
p. 29-49, 139-145.

A soproni Szent György templom középkori szobrai.
Soproni Szemle. XVIII. 1964. 203-217.

A vázsonyi kérub-fejes töredék.
A Veszprém Megyei Muzeumok Közleményei. 2. köt.
Veszprém, 1964. 225-230.

1965. Studi sulla collezione di sculture del Museo di Belle Arti di Budapest. V.
Acta Historiae Artium. XI. 1965. p. 3-67.

L'exposition permanente du Département des Sculptures Anciennes. IIe partie.
École du Nord. Régi Szoborosztály állandó kiállitása. II. rész Északi iskolák.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. No. 26. Budapest, 1965.
p. 81-87. 136-138.

Szépmüvészeti Muzeum. (Általános vezető). — A Régi Külföldi Szobrászat kiállitása.
Budapest, 1965. 21-22, 65-75.

Bethlen Miklós
Művészeti Lexikon, I. köt. Budapest, 1965. 230.

Budai miniátormühely
Művészeti Lexikon, I. köt. Budapest, 1965. 324.

Corvina
Művészeti Lexikon, I. köt. Budapest, 1965. 437-439.

1966. Wealthy patrons of the Hungarian Renaissance.
The New Hungarian Quarterly. VII. no.21. Budapest, 1966. p. 195-201.

Famenyezetek festett disszel
Művészeti Lexikon, II. köt. Budapest, 1966. 18-19.

Fogaras
Művészeti Lexikon, II. köt. Budapest, 1966.95.

Kolozsvári kőfaragó iskola
Művészeti Lexikon, II. köt. Budapest, 1966. 669-670.

A művészet Mátyás király udvarában I. köt. Adattár 800 lap, II. köt. képek.
512. lap, 703 kép. Budapest, 1966.

Studi sulla collezione di sculture del Museo di Belle Arti di Budapest. VI.
Acta Historiae Artium. XII. 1966. 201-346.

A Régi Szoborosztály állandó kiállitása. Katalógus. — Die ständige Ausstellung der Abteilung für Skulptur. Katalog.
Budapest, 1966. 38 lap.

A nagytétényi Butormuzeum uj kiállitása.
Művészet VII. 12. sz. 1966. dec. 43-44.

Statues gothiques allemandes. — Német gótikus szobrok.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. No. 29. 1966. p. 25-68, 99-113.

Due bronzetti di Alessandro Algardi.
Arte in Europa, scripti di Storia dell'Arte in onore di Edoardo Arslan. Milano, 1966. Vol. I. p. 699-701.

1967. A Szépművészeti Muzeum Régi Szoborosztályának állandó kiállitása. III. rész. Barokk szobrok.
Művészet, VIII. 4.sz. 1967. április. 33-34.

I mecenati ungheresi del primo rinascimento.
Acta Historiae Artium. XIII. 1967. p. 205-212.

Magyar renaissance épitészet
Művészeti Lexikon, III. köt. Budapest, 1967. 153-157.

Magyar renaissance szobrászat
Művészeti Lexikon, III. köt. Budapest, 1967. 174-178.

Magyar renaissance festészet
Művészeti Lexikon, III. köt. Budapest, 1967. 186-187.

Petrovics Elek.
Művészettörténeti Értesitő. XVI. 1967. 132-138.

A népművészet és a történeti stilusok.
Néprajzi Értesitő. XLIX. 1967. 73-165.

A népművészet és a történeti stilusok.
A Néprajzi Muzeum Füzetei. 24.sz. Budapest, 1967.

1968. Anne Coffin Hanson: Jacopo della Quercia's Fonte Gaia. Oxford, 1965. (recenzio.)
Acta Historiae Artium. XIV. 1968. p. 110-111.

Sipos Dávid
Művészeti Lexikon IV. köt. Budapest, 1967. 285.

Mátyás király soproni arcképe.
Soproni Szemle. XXII. 1968. 151-155.

L'exposition permanente du Département des sculptures anciennes du Musée des Beaux-Arts. III. Les sculptures baroques. A Szépművészeti Muzeum Régi Szoborosztályának Állandó Kiállitása. III. rész. Barokk szobrok.
Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts. No. 31. Budapest. 1968. p. 79-82. 133-134.

1969. Studi nella collezione di sculture del Museo di Belle Arti in Budapest. VII.
Acta Historiae Artium. XV. 1969. p. 77-138.

1970. A "Kora-renaissance" és a "Késő-renaissance" cimü fejezetek.
A Magyarországi Művészet története. IV. kiadás. Budapest, 1970. I. kötet. 189-254. II. köt. 255-398.

Die ungarische Mäzene der Frührenaissance.
Jahrbuch des Kunsthistorischen Institutes der Universität Graz. Bd. 5. 1970. S. 23-31.

1971. Influssi veneziani nell'arte della Transilvania.
Studi di storia dell'arte in onore di Antonio Morassi. Venezia, 1971. p. 188-196.

Margrit Lisner: Holzkruzifixe in Florenz und in der Toskana. München, 1970. (recenzio).
Zeitschrift für Kunstgeschichte. 1971. S.300-303.

1972. Mattia Corvino ed il primo rinascimento ungherese.
Actes du XXIIe Congres International d'Histoire de l'Art. Budapest, 1969. Budapest, 1972. Tome I. p. 611-621, Tom. II. Pl. 188-189.

1973. A "Kora-renaissance" és a "Késő renaissance" című fejezetek.
A magyarországi művészet története. V. kiadás. Budapest. 1973. I. köt. 191-256. II. köt. 255-398. kép.

1974. Italienische Pläne und ungarische Bauten der Spätrenaissance.
Acta Technica Academiae Scientiarum Hungaricae. 77. 1974. p. 13-93.

Késő-renaissance kőfaragó műhelyek. I. Közlemény. Az előzmények.
Ars Hungarica 1974/1. 27-58.

Késő-renaissance kőfaragó műhelyek. II. Közlemény. Kolozsvári műhelyek (első folytatás).
Ars Hungarica. 1974/2. 249-380.

1975. Katalog der ausländischen Bildwerke des Museums der Bildenden Künste in Budapest IV-XVIII. Jahrhundert. I. Textband II. Tafelband.
Budapest, 1975. 748 lap. 498 kép.

Végh János

BALOGH JOLÁN 1900–1988

Ismét eltávozott közülünk szakmánk nagy öregjeinek egyike, egy immár aggasztóan fogyóban levő kutató-típus sokunknak példaként választható, nagyon tiszta megtestesítője. Tekintélye legfőbb forrásának, hihetetlen anyag- és forrásismeretének az a magyarázata, hogy Balogh Jolán rendkívül komolyan vette a művészettörténész *történész* voltát. Hozzájárult ehhez az is, hogy ő még egy igen régi iskolán nevelkedett. Őneki még nem az tűnt legvonzóbb feladatnak, hogy a különböző műveket, történeti tényeket és hasonlókat új és újabb szempontok szerint vizsgálja, hanem az, hogy közülük minél többet tárjon fel saját maga és kollégái számára, minél jobban felhasználható állapotban tegye közzé azokat. Az ilyen kutatásokat minden módon szorgalmazó Hekler Antal tanítványának végül is ugyanolyan természetes munkahely volt a levéltár, mint a múzeum, nem akadályozták a régi írások rejtelmei. És mint a múlt századi, erősen családtörténeti beállítottságú kutatók kivétel nélkül, ő is bármikor tudta az éppen megvizsgálandó mű megrendelőjének rokonsági viszonyait, hogy bármikor ezen az úton is megközelíthesse a mester kilétének vagy Magyarországra kerülésének problémáját. Erre bárki azt mondhatja ugyan, hogy nem korszerű kutatási metódus, de a régi magyarországi és erdélyországi művészet történetével kapcsolatban milyen sok megállapítás elmaradt volna, ha Balogh Jolán nem alkalmazza éppen ezt a módszert. Még a mai kutatóknak is nagy hasznára válik, hogyha élni tudnak vele.

A történész-komponensen kívül igen fontos volt stíluskritikai érdeklődése. Ebből a szempontból korán érő, igen hamar meglepő eredményeket hozó egyéniségnek mondhatjuk. A Szépművészeti Múzeum pompás Európa-kisbronzáról ő ismerte fel, hogy Riccio műve (addig egy nem különösebben jelentős padovai Donatello-követő, B. Bellano munkájának számított), és ez annyira meglepte a hazai szakértőket, hogy egyetlen magyar folyóirat sem volt hajlandó közölni az új attribúciót ismertető cikket. Szerencsére volt rá lehetősége, hogy elküldje a Wiener Jahrbuch für Kunstgeschichtének, és így a még harmincadik événél sem tartó kutató megállapítása mindjárt a külföldi szaktekintélyek szeme elé került, akik egyébként haladéktalanul elfogadták. Későbbi hasonló bravúrjaiból legyen talán elég Verrocchio terrakotta Krisztusával kapcsolatos felismerésére utalni, vagy a hazai vonatkozásúak közül arra, hogy a legrégibb, 14. századi felvidéki Madonna-szobrok gyökereit keresve ő mutatott rá először: a német példaképeken túltekintve érdemes a francia őstípusok után nyomozni.

Itt nem véletlenül hangzott el a régi magyarországi művészetre való hivatkozás, az ő legfőbb kutatási területe éppen ez volt. Elsősorban a magyar reneszánsz, ebből is az erdélyi, a budai királyi vár és az esztergomi Bakócz-kápolna köré csoportosítható emlékek, de ennél korábbi és későbbi témákkal is megpróbálkozott, Árpádkori faragványoktól egy 1776-os kolozsvári ládáig. Ő dolgozta fel elsőnek az erdélyi művészet talán legbecsesebb korszakát az új anyag közzétételét, a fejlődésvonal meghúzását, az ehhez tartozó források bemutatását egyszerre elvégző, magyar művészettörténész által utól azóta sem ért remek Erdélyi reneszánszában, amelynek második kötete sajnálatos módon nem jelent meg. Budáról ilyen nagylélegzetű áttekintést nem írt, de számos összefoglaló művében juttatott érdemének megfelelő szerepet, és őneki köszönhetjük az egykorú források művészeti emlékekre vonatkozó passzusainak legtökéletesebb, legteljesebb értékelését. A Bakócz-kápolnát ismertető monográfiája pedig olyan egyöntetű sikert aratott a szakmában, hogy min-

denki elismerte, méltán nyerte el érte a „tudományok doktora" címet. Szívügye volt a hazai reneszánsz periódus becsületének kivívása, jelentőségének elismertetése. A lekicsinylő, az új stílust mesterségesen betelepített melegházi palántának minősítő nézetekkel szemben különösen azt tartotta szükségesnek ismételten leszögezni, hogy ez nem Beatrix hozzánk kerülésével divatossá vált jövevény, hanem a későközépkori fejlődésünk folyamán az újra és újra fontossá váló olasz kapcsolatok által gondosan előkészített talajba hullott magból kisarjadt életerős növény. Korai ideérkezésében Mátyás király biztos ízlésének, határozott, a reprezentációt nem személye, hanem a nemzet érdekében felhasználó felfogásának nagyobb szerepe volt, mint felesége esetleges befolyásának.

Mátyásnak a művészetekre gyakorolt hatását kívánta minél alaposabban bemutatni, minél meggyőzőbben dokumentálni lenyűgöző méretű és imponáló alaposságú adattárával (amelynek egy utólagos szerkesztés bizony hasznára vált volna, mert ugyanaz az adat nem egyszer ismételten felbukkan, holott elég lett volna egy-egy utalás a legfontosabbnak érzett helyre). Szomorú tény, hogy az a szöveg, amelyet ehhez az adattárhoz összefoglalásul írt, csupán húsz év késéssel jelenhetett meg. Még szomorúbb, hogy tulajdonképp már 1943-ra elkészült, de az ostrom alatt elpusztult. Nagy szerencse, hogy a szerzőben volt elég kitartás, hogy mindig újra neki tudott állni a munkának, amelynek újabb kiadásai persze mindig bővített, korszerűsített változatai voltak egykori önmaguknak. Annak is örülnünk kell, ha magyarul nem, de legalább németül már korábban kiadták. Balogh Jolán helyzete ebből a szempontból kivételes a régi magyar művészet kutatói között: legfontosabb művei – az Erdélyi renaissance kivételével – sorra napvilágot láttak idegen nyelveken is, legtöbbször németül, a Bakócz-kápolna történetesen olaszul. Elszigeteltségünk ellen, múltbeli értékeink nemzetközi elismertetése érdekében kevesen tudtak nála többet tenni.

Évtizedeken keresztül egyedül volt a magyar reneszánsz egészének specialistájaként. Számos nevet sorolhatnánk fel, akik igen figyelemreméltó megállapításokat tettek egyik vagy másik részterületen, de senki sem mert volna építészetet és szobrászatot, ötvöstárgyakat és kódexfestészetet egyaránt tárgyaló szintézist vagy akár csak összefoglalást írni. Ilyen módon a Domanovszky-féle Magyar Művelődéstörténet 2. és 3. kötete óta többször is fordultak hozzá, és ő – néha talán muszáj-Herkulesként – újra és újra megírta az összefoglalást a Mátyás király palotájától az erdélyi falvakig eljutó, hivatását ilyen módon betöltő reneszánszról, hogy egy saját maga által ismételten felhasznált szóképet idézzünk. Az összefoglalások között eltelt éveket mindig felhasználta arra, hogy az azalatt született újabb megállapításokat, felszínre került adatokat gondosan bedolgozza, persze anélkül, hogy ezek módosították volna már a harmincas évek során kialakult koncepcióját.

Nagyon fontos volt számára magyar volta, és ez művészettörténeti tevékenységén is meglátszik. Mindig igyekszik felfigyelni, hogy az éppen tárgyalt alkotás vagy jelenség magyar-e vagy nem, hogy a mondjuk olasz hatás közvetlenül, vagy német, dalmát közvetítéssel érkezett-e hozzánk; a többnemzetiségű Erdély művészetében is minél plasztikusabban igyekszik elkülöníteni a szászok és a magyarok művészetének arculatát. Szó sincs vak elfogultságról, mások értékeinek elsajátításáról, de mindig igyekezett azt megakadályozni, hogy a magyar művész alkotása a szász – és így a német – dicsőséget gyarapítsa. A nemzeti önérzet által diktált öröme azonban mindig szemünkbe tűnik, amikor valamiről bebizonyította, hogy magyar munka.

Minthogy mindig nagyon fontosnak tartotta mindannak kutatását, ami magyar, adott esetben a nép művészetéig is eljutott. A néprajzhoz számító „népművészet" és a művészettörténet közötti nagyon nehéznek tűnő híd egyik legfontosabb pillére éppen az ő egyik írása. Intenzív érdeklődéssel és nem csekély eredménnyel tevékenykedett a provinciális, falusi műemlékek kutatásának területén. Mai álláspontunkat – hogy elvileg lehetetlen ha-

tárt vonni a rangos és a provinciális művészet kutatása közé – ő mondta ki legelőször, mégpedig már a harmincas évek elején.

Idáig szinte kizárólag a magyar művészet kutatásának területén szerzett érdemeiről esett szó, és ez talán nem is túlzás egy „Ars Hungarica" címet viselő folyóirat hasábjain. Ám nyilvánvalóan az egyetemes művészet területén való rendkívüli jártasságának köszönhette, hogy ezeket a stúdiumait olyan magas szinten tudta folytatni, hogy a magyar művészet különböző jelenségeit európai rangú vártáról tudta vizsgálni. A Szépművészeti Múzeum jó iskolának bizonyult, ott nem következhetett be a csak saját nemzetük művészetét ismerő, így azt óhatatlanul elfogultan szemlélő kutatók gyakran megfigyelhető torzulása, a léptéktévesztés. A múzeum Régi Szoborosztályán a gyűjtemény változatossága magától értetődően hozzájárult sokoldalúságához, és ő nem elégedett meg azzal, hogy csak a számára kedves darabokat studírozza. Katalógust csinált, a híres Pigler-katalógus eddig egyetlen párját és abban az egész anyagot szükségképp feldolgozta, miután jónéhány őt inspiráló, új attribúciókra serkentő darabról már külön-külön cikket írt.

Essék ezek után néhány szó arról a kapcsolatról, mely őt a kutatócsoporthoz fűzte. A magyar művészet történetének kiemelkedő kutatójaként ugyanis számunkra is eminens fontosságú személy volt; érdekes, hogy már 1952-ben írt egy kutatási programot jogelődünk, a Munkaközösség régi magyar művészettel foglalkozó tagjai számára. Több intézeti programban is része volt, több írása a mi kiadványunkban jelent meg. (A késő reneszánsz építészet olasz komponenseiről a Magyarországi reneszánsz és barokk c. tanulmánykötetben, a későreneszánsz kőfaragó műhelyekről szóló cikksorozat először az Ars Hungarica egyes évfolyamaiban, majd 1985-ben önálló kötetként, az 1982-ben napvilágot látott „Varadinum' pedig a Művészettörténeti Füzetek idáig egyetlen dupla kötete volt.) Az Ars Hungarica 1975-ben egy külön számot szentelt neki, többek között Entz Gézának őt köszöntő, az ő munkásságát méltató cikkével és az ünnepelt életművének gazdagságát, sokoldalúságát szemléletesen elénk táró, kilenc oldalas bibliográfiájával. Ehhez hasonlóan zárja majd ezt a megemlékezést is az immár elhunyt Balogh Jolán azóta napvilágot látott írásainak és néhány őt témául választó cikknek a felsorolása. Az a tény, hogy az impozáns irodalomjegyzék már véglegesen lezártnak tekinthető, még tovább fokozza hiányérzetünket. Mert, ha valakiről, akkor őróla elmondható, hogy pótolhatatlan űrt hagyott maga után.

Balogh Jolán 1975 óta megjelent írásai

Késő renaissance kőfaragó műhelyek. I–VIII. közlemény. Ars Hungarica II. 1974 – VII. 1980

B. Nagy Margit: Várak, kastélyok, udvarházak... Bukarest 1973 (könyvismertetés). Honismereti Híradó 1975, 3. sz. 51–53.

Olasz tervrajzok és késő renaissance épületeink, in: Magyarországi reneszánsz és barokk, szerk. Galavics G. Budapest 1975, 35–135.

Janus Pannonius képmásai, in: Janus Pannonius, szerk. V. Kovács S. Budapest 1975, 83–92.

Die Anfänge der Renaissance in Ungarn. Matthias Corvinus und die Kunst. Graz 1975.

Fioravanti in Ungheria. Atti del Convegno Aristotile Fioravanti a Mosca. Arte Lombarda Nr. 44–45. 1976, 225–227.

Kelemen Lajos: Művészettörténeti tanulmányok. Bukarest 1977 (könyvismertetés). Honismeret 1979, 3. sz. 54–56.

Questions de la peinture murale de la Renaissance tardive en Transylvanie – A későrenaissance falfestészet kérdései Erdélyben. Bulletin du Musée Hongrois des Beaux-Arts – A Szépművészeti Múzeum Közleményei 53. 1979, 105–114, 281–285.

A Márvány Madonnák Mestere. Mátyás király szobrásza. Építés-Építészettudomány XII. 1980, 77–86.

Az Anjou-kor kérdéseiről. Művészettörténeti Értesítő XXX. 144–147.

Varadinum I–II. (Művészettörténeti Füzetek 13.) Budapest 1982. Die Bildnisse des Königs Matthias, in: Matthias Corvinus und die Renaissance in Ungarn 1458–1541. Schallaburg (kiáll. kat.) 1982, 6–16. Die ungarischen Mäzene der Renaissance. Uo. 73–80.; Die Kunst der Renaissance in Ungarn. Uo. 81–107.; Der Burgpalast in Buda – Baugeschichte. Uo. 272–277.; Giovanni Dalmata. Uo. 370–371.; Der Meister der Marmormadonnen. Uo. 385–386.; Tabernakel. Uo. 653–654.; Grabmäler. Uo. 676–678. Ezen kívül 107 tétel kidolgozása a katalógus számára.

Giulio Clovio Magyarországon – A schallaburgi kiállítás tanulságairól. Művészettörténeti Értesítő XXXII. 1983, 129–142.

Középkori építészetünk kérdéseiről: 1. Magyar-székely templomvárak. 2. Az erdélyi vajda vára. Művészettörténeti Értesítő XXXIII. 1984, 46–50.

Mátyás király és a művészet. Budapest 1985.

Velencei hatások Erdély művészetében. Ars Hungarica XIV. 1986, 81–96.

Kolozsvári kőfaragó műhelyek. XVI. század. (Az Ars Hungaricában megjelent nyolc közlemény pótlásokkal kiegészített újraközlése. Sajtó alá rendezte Beke László, Marosi Ernő.) Budapest 1985.

Velencei hatások Erdély művészetében. Ars Hungarica XIV. 1986, 81–96.

Sajtó alatt

Erdély művészete 1541–1630. Magyarország művészete 1470 k.–1630. Szerk. Entz Géza.
A régi magyar művészet kérdéseiről. XIII–XVII. század. Művészettörténeti tanulmányok 1929–1987.

Balogh Jolánról szóló írások

Török, Gyöngyi: Dr. Jolán Balogh. Bücher aus Ungarn, Heft 1. 1973, 19–20.

Entz Géza: Balogh Jolán köszöntése. Ars Hungarica III. 1975, 7–8.

Szakolczay Lajos: Balogh Jolán életei. Vonások egy művészettörténész arcképéhez. Budapest XXI. 1983, 4. szám, 15–17.

Entz Géza: Balogh Jolán és a műemlékvédelem. Magyar Műemlékvédelem IX. 1984, 453–454.

Šercer, Marija: Dr. Jolán Balogh: Julije Klović u Ugarskoj. Peristil XXIX. 1986, 173–174.

Entz Géza: Balogh Jolán búcsúztatása. Magyar Nemzet 1988 október 25.

János Végh: **Jolán Balogh (1900–1988)**

Ein kurzer Nachruf auf eine hervorragende Gestalt der ungarischen Kunstgeschichte, auf die ehemalige Ableitungsleiterin des Budapester Museums für Bildende Künste. Die Hauptmerkmale ihrer Forschungstätigkeit waren die einen Historiker auszeichnende Erschließung für die Kunstgeschichte wichtiger schriftlicher Quellen und die Anwendung stilkritischer Methoden. Da die Werke der altungarischen Kunst vielfach dezimiert sind, ist die intensive Benutzung der Quellen äußerst wichtig. Obgleich Jolán Balogh auch den wissenschaftlich fundierten Katalog der ihr anvertrauten Abteilung des Museums anfertigte (Katalog der ausländischen Bildwerke des Museums der bildenden Künste in Budapest. IV.–XVIII. Jahrhundert. 2 Bände. Budapest 1972), war ihr Hauptforschungsgebiet die altungarische Kunst. Da ihre diesem Thema gewidmeten Werke von großer Anzahl sind (s. die Bibliographie ihrer vor 1975 entstandenen Werke in Ars Hungarica 1975, 9–18, und die später erschienenen sowie die Schriften über ihre Person am Ende des Nekrologs), seien hier nur diejenigen erwähnt, die von hervorragender Bedeutung sind. Ein Schwerpunkt ihrer Tätigkeit lag in der Erforschung der Ofener (ung. Budaer) Burg und des Mäzenatentums von Matthias Corvinus. Darüber veröffentlichte sie eine außerordentlich reiche Belegsammlung (A művészet Mátyás király udvarában /Die Kunst am Hof Königs Matthias/. Budapest 1966. 2 Bände), zu der später auch

eine Synthese erschien, – diese ist auch in deutscher Sprache zugänglich (Die Anfänge der Renaissance in Ungarn – Matthias Corvinus und die Kunst. Graz 1972). Aus der Feder von Jolán Balogh stammt die Monographie, die die Baugeschichte des in verhältnismäßig noch am meisten heilem Zustand erhaltenen Kunstwerks der Renaissancearchitektur am besten zusammenfaßt (Az esztergomi Bakócz-kápolna /Die Kapelle Bakócz in Gran/. Budapest 1955), sie erschien später auch in italienischer Sprache (La capella Bakócz di Esztergom. Acta Historiae Artium Academiae Scientiarium Hungaricae III. 1956, 1–198). Das dritte wichtigste Gebiet ihrer Forschungstätigkeit war die Renaissancekunst von Siebenbürgen. Sie konnte ihre auf diesem Gebiet erzielten Ergebnisse nur teilweise in einem Buch veröffentlichen, das die Angaben der Quellen reichlich vermittelt und eine Synthese des Themas bietet (Az erdélyi renaissance /Die Renaissance in Siebenbürgen/. Bd. 1, Kolozsvár 1943), den zweiten Band konnte sie nicht mehr schreiben. Zum Schluß sei noch erwähnt, daß sie einer der geistigen Organisatoren der großen Ausstellung, der bedeutendsten Vorstellung der ungarischen Renaissance war, die vor fast einem Jahrzehnt in Österreich stattfand (Matthias Corvinus und die Anfänge der Renaissance in Ungarn. Schallaburg/Niederösterreich 1982). Darüber hinaus war sie auch noch Verfasserin mehrerer zusammenfassender Studien für den Katalog auch einiger kleinerer Katalogtitel.

Balogh Katalin

Az 1974-75 tanévben fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán, alkalmazott grafika-szakon, az V. évfolyamon.

Címe: Bp. 1115 Bartók B. út. 177/a

Magyar Képzőművészeti Főiskola

Balogh Katalin, grafikus

Illusztrációja: Repr.

Kovács Béres: A munkás-szabadok
életviszonyai M. 1,

B.p. 1975. feb. 2.3,

NÉPSZABADSÁG,

Balogh Klára

a miskolci Tiszai pályaudvar 1968-as tervpályázatán megvételben é szesült 27.sz. pályami egyik munkatársa tervezője.

Molnár Péter: A miskolci Tiszai pályaudvar tervpályázata, 1968. - Magyar Építőművészet, 1969.2.sz. 3.l.

M. P. K.

BALOGH Lajos

Honvéatiszt

a Szerelmey Miklós neve alatt megjelent: „Magyarország 1848. 1849. esztendőben" című „körajz-sorozat német kiadásán rajzolóként szerepel

Művészettörténeti Ertesítő. 1959. VIII. évf. 2-3. sz.

Cennerné Wilhelmb Gizella: Szerelmey Miklós szabadságharci litografiai 154. l.

Balogh Lajos M.D.K.

Pest megyei művész

Pest megyei Hirlap 1962. szeptember 23. 4.l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Balogh Lajos
OKT 15.

1021

Balogh Lajos — Kaszások

Árván maradtam . . .

Hála a sokféle lehetőségnek, érdeklődési köröm szépen fejlődik. Sokan el sem hinnék rólam, de még a Magyar Hirdető műsora is érdekel olyannyira, hogy időnként még be is ugrom neki. Legutóbb például arra biztatta dolgozó népünket a tévében, hogy „reggel kakaó, uzsonnára kakaó, este kakaó".

Úgy gondoltam, hogy ez egy országos akció, én sem maradhatok ki belőle, annál is inkább, mert hátha egy fontos külkereskedelmi szerződés húzódik a fenti buzdító szavak mögött és így hazafias kötelességem is a felhívás alapján élnem.

Be kell vallanom, hogy ezen túlmenően szubjektíve is érdekeltnek érzem magam, miután a Sors kiszámíthatatlan akarata folytán úgy érzem, hogy fogazatom nem lesz elég hóttig, ha továbbra is rágcsáló életmódot folytatok.

Ki is adtam tehát nejemnek az ukázt, hogy a Magyar Hirdető fenti jelszavát tekintse ezután állandó étrendünknek. Mint minden asszony a férjére, nejem is hallgatott rám, annál is inkább, mert tudja, hogy mindig meggondoltan, megfontoltan, reálisan foglalok állást ilyen sorsdöntő kérdésekben.

Rövidesen átható kakaószag, pardon, illat terjengett az egész házban, több mázsa kakaót vásároltam, arra számítva, hogy az országos felhívás nyomán óriási méreteket öltmajd a fogyasztás és féltem, hogy esetleg nekem nem jut elegendő mennyiség.

Kezdetben végtelenül hálás voltam a Magyar Hirdetőnek. Népes családom — lányomon és vejemen kívül 7 kacsa, 1 nyom pedig sok munkájára hivatkozva bejelentette, hogy nem ér rá itthon étkezni. Szegény, most azon a vacak üzemi koszton tengődik.

Nejem aztán végképpen „betette a kaput". Az az asszony, akivel több mint két évtizedet töltöttem általában megértésben, békességben, most visszaélt bizalmammal és rútul megcsalt: in flagranti találtam a kamrában egy jól megtermett avas szalonnával! Persze, nejem ezek után különköltözött, csak búcsúszavai csengenek fülemben: Majd üzenj, ha elfogyott a kakaó, addig engem nem látsz!

Így aztán egyedül maradtam. Most itt ülök kétrét görbülve, az SZTK-ban, várom, hogy kiírjanak táppénzre. Főnököm nem méltányolta hazafias felbuzdulásból eredő gyomorbántalmaimat és kijelentette, hogy menjek orvoshoz, mert nem ülhetek félnapokat máshol, másodülésért nem fizet.

Közben az orvos meghallgatott — vizsgálni nem volt ideje —, és rögtön megmondta a diagnózist: kakaókór, de pár nap alatt rendbe jövök, ha a kakaónak még csak a nevét se hallom.

A táppénzes időm alatt a maradék 240 kiló kakómat féláron továbbadtam és megfogadtam, hogy ezután csak a már jól bevált javaslatait hallgatom meg a Magyar Hirdetőnek: cipőt csak cipőboltban veszek, a hatósági hússzékbe ilyen szándékkal be sem megyek, gyermekruhát a gyermekruha-üzletben és nem a különleges méretek boltjában vásárolok, fenntartás mellett azt is,

Anek

Adele Sandr
harminc év elő
rű, terebélyes é
német színész
keresztelőre. V
gyan fürdetik é
apróságot a n
előtt. Lornyonj
emelve az id
basszus hangon
megszólalt: „Ah
emlékezetem n

Eleonora Dus
olasz színésznő
vállalkozott, ho
házaspár kislán
amíg a szülők
vannak. Amiko
hazatértek, a
ágyban ült, mut
ra téve suttogv
„Pszt! Halkan
szik!"
Duse tényleg
feküdt és hort
resztették. Fel
zsölte a szemét
„Képzeljétek,
meséket mond
szavaltam, dalo
s ő mindig úja
egyszerűen le
aludtam. Így a
maradt".

Johann Seba
lipcsei Tamás-t
orgonaművét já
kor befejezte, a
örömtől ragyog
ladt be hozzá é
Ezt aztán n

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Balogh Lajos
SOMOGY MEGYEI
NÉPLAP
1967 OKT 15.

KASZÁSOK

1021

(Balogh Lajos linóleummetszete)

Kolcsa[illegible]nyeket fűztek. [illegible]. Egyesült Állam[illegible]lista csapatok parancsnoka lett vissza. Amerikai és angol bankházak pénzelték, amerikai és angol fegyvergyárosok látták el harceszközökkel. Kolcsak fejvadászai kegyetlen terrort alkalmaztak.

Idő: 1918. Színhely: Vlagyivosztok, egy hadihajó fedélzete. Szereplők: Amerikai, angol, japán, francia tisztek, a Szovjet-Oroszország elleni intervenciós hadsereg parancsnokai. Egyesztendős sem volt még a szovjethatalom, amikor a világ imperialistái — szövetségben az oroszországi burzsoá-földesúri klikk fehérgárdistáival — rátámadtak a fiatal munkáshatalomra, hogy visszategyék a jármot a munkásokra és a parasztokra.

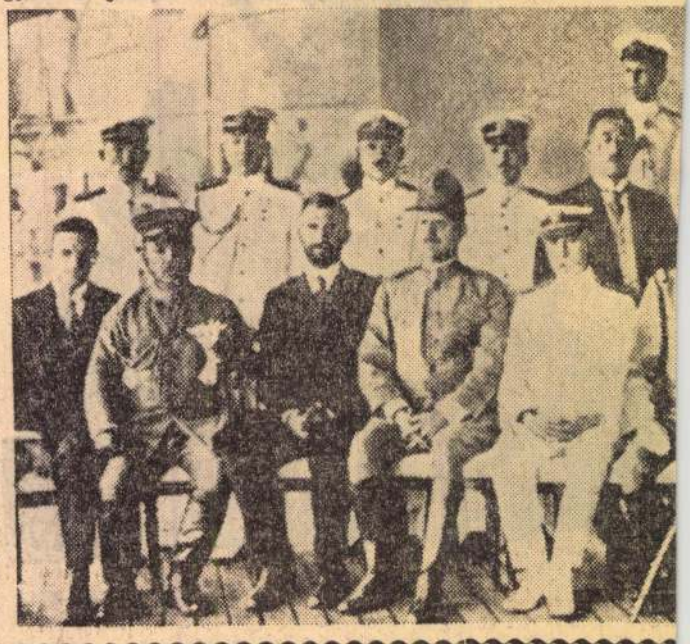

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

Balogh Lajos
1967 OKTT 5.

1921

KASZÁSOK (Balogh Lajos linóleum metszete)

ületéséről

jól táplálkozik, másrészt, a jó táplálkozástól az ember megbetegszik. Este aztán színházba, vagy orfeumba megy a milliomos és igen jól mulat azon, hogy a fent említett tanítást a szegény ember elhiszi. Dél és este között igen komplikált terveket eszel ki a milliomos, hogy hogyan lehetne a szegény emberek általános élettartamát leszállítani, éle-

fizetésért ásott vermekbe ugratja.

A milliomosok szép palotákban laknak, amelyekben nyáron nagyon hideg van, télen nagyon meleg van, amelyek pompás bútorokkal vannak berendezve, remek képek, szobrok találhatók a palotákban és sok könyv. Este alvás előtt a milliomos kivesz a könyvszekrényből egy verses-

Nagy Lajos író, a társadalombíráló novella egyik legkiválóbb művelője. (1883—1954.) Apostagi parasztcsalád gyermeke. Leplezetlen bíráló hajlammal nézi a polgárság életét és józan, határozottan szocialista világnézettel a proletársorsot. Szatirikus írásait tárgyilagos előadás, éles, kritikus észjárás és száraz irónia jellemzi.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÓGRÁD

Balogh Lajos

1967 NOV 19

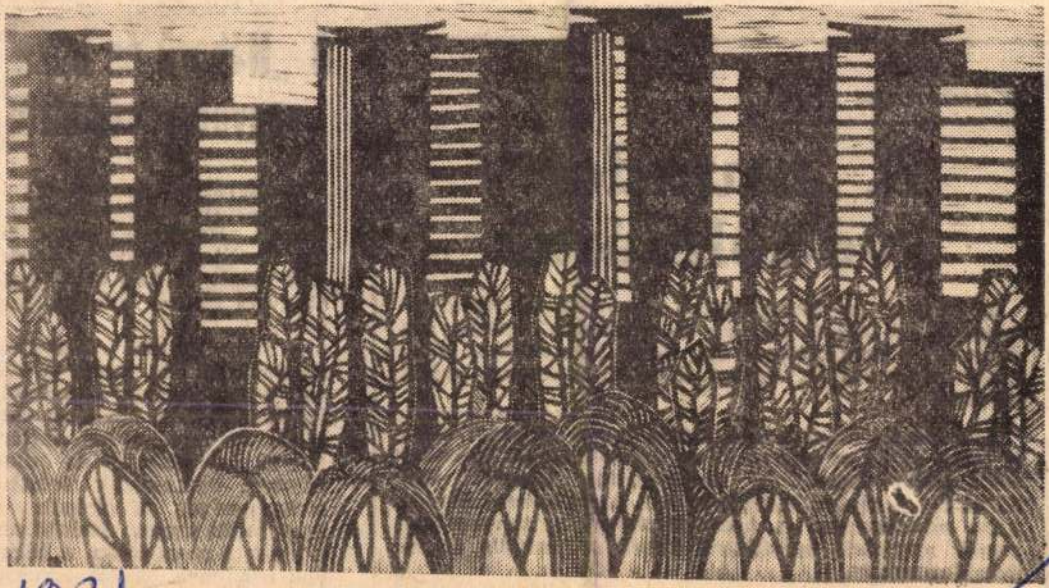

1021

Balogh Lajos: Constancai lakótelep

Vasárnapi levél

A „mundér" védelméről

A férfi a szerkesztőségünk „panaszügyi intézőjét" kereste, de tájékozódni az én szobámba nyitott. Így jutottam a bonyodalmas ügy teljes ismeretéhez. Okulásul mindazoknak, akiket illethet, előadnám, miről van szó.

Liki József salgótarjáni, Úttörők útja 15 szám alatti lakos ez év augusztus 22-én népes családja örömére 6 900 forint lassacskán megtakarított pénzéből egy Ideal 220-as típusú hűtőgépet vett. Ilyen méretű kiadás nem mindennapos a háztartásokban, a szerzeményt ennek megfelelő becsüléssel vitték otthonukba az új tulajdonosok is.

A család öröme — sajnos —, nem bizonyult az ilyen jellegű fogyasztási cikkekre joggal elvárhatón tartósnak. Mindössze szeptember 5-ig, két röpke hétig tartott. Az Ideál 220-ról kiderült, hogy erős fenntartással

A „Háború és béke" negyedik részéről

Moszkvában bemutatták a L. Tolsztoj regénye alapján készült „Háború és béke" című filmeposz negyedik, befejező részét. A film első részét öt évvel ezelőtt kezdték forgatni.

A film alkotói bonyolult feladatot tűztek maguk elé: céljuk az volt, hogy beszámoljanak a regény hőseinek sorsáról, és ugyanakkor feltárják az író filozófiai és etikai nézeteit, bemutassák Tolsztoj emberiességét, az életnek a halál fölött aratott diadalában, a jónak a rossz fölött, a békének a háború fölött aratott győzelmébe vetett hitét.

A negyedik rész bemutatója után az újságíróknak az volt a véleményük, hogy a legsike-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JAN 28

CSONGRÁD MEGYEI HÍRLAP

Balogh Lajos

1021

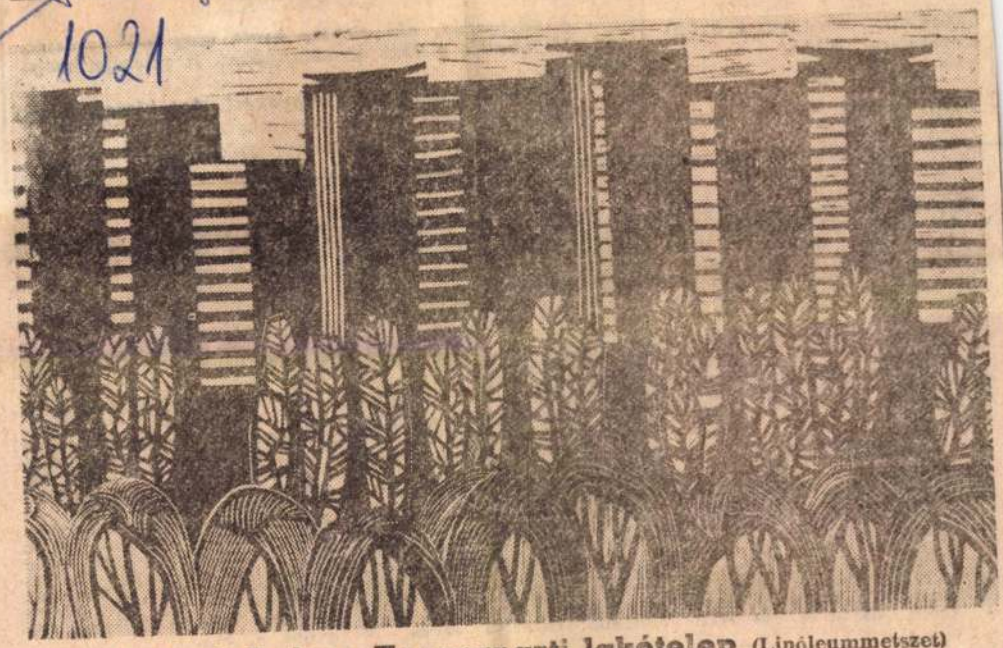

Balogh Lajos: Tengerparti lakótelep (Linóleummetszet)

Spanyolországban a miniszoknya afféle politikai állásfoglalás: tüntetés a Franco-rendszer ellen.

☆

Zambiában a miniszok-

FELI

A házigazda, aki az előszobából elteszi kerdezi:

— Miért teszed el a vendégeid közül va

— Nem, de esetle

Meghalt: Szekeres Anna (Dióta u. 4.); Dégi Béla (Deák Ferenc u. 41.); Oláh Sándorné Kis-Jakab Viktória (Április 4. u. 60.); Nacsa Ferenc (Kossuth u. 26.); Baranyi Imre (Ady Endre u. 26.); Siller János (Pityáros, József Attila u. 2.); Kődár Sándor (Ráday u. 31.); Vári Ferenc (Kossuth u. 54.); Kozák Mihály (Batthyány u. 23.); Szabo Ferenc (Széchenyi u. 57.); Szűcs Antal (Bethlen u. 62.).

SZENTES

Született: Szabó László és Józsa Margitnak (Marx tér E. ép.) László; Czuczi Imre és Csanyiga Zsuzsannának (Somogyi B. u. 34.) Imre; Nyéki László és Bugyi Annának (Berekhát 31.) Ilona; Novák Pál és Paréj Piroskának (Korsós sor 30.) Attila; Botos Sándor és Gál Máriának (Berecsényi u. 116.) M Dancsik László és Faragó Magdolnának (Mentő u. 10.) Magdolna; Paksi Mihály és Szeleczkei Saroltának (Gergely u. 9.) Edit nevű gyermeke.

Házasságot kötött: Vass Sándor (Rákóczi u. 143/a) és Major Etelka (Csongrád, Tinódi u. 1.).

Meghalt: Lakos Lajosné Virágos Jusztina (Lenin u. 104.); Szép Ferencné Vas Terézia (Borza u. 21.); Kereszturi T. Lídia (Nagyörvény u. 95.); Köteles Mihályné Gecse Rozália (Kádár S. u. 62.).

CSONGRÁD

Született: Mátyás Ferenc és Kovács Irénnek (Csanytelek, Dózsa György u. 9.) Sándor; Szepesi János és Gondi Margitnak (Batthyány u. 2.) János; Brindza László és Holler (Knoll) Juliannának (Jush Gyula u. 2.) Julianna; Czibulya János és nya: 307.) János; Szabó Illés és Miskei Katalinnak (Rigó S. u. 10.) Katalin; Keller István és Győri Ilonának (Klapka Gy. u. 10.) Norbert; Zádori Zoltán és Likay Juditnak (Szegfű u. 1.) Éva; Kallai István és Széll Margitnak (Bokros L. 73.) István nevű gyermeke.

Házasságot kötött: Kónya Lajos (Kétágú u. 46/a).

Meghalt: Kovalovszki Józsefné Csósz Erzsébet (Gyula, Sitka tanya 5.); Hajdú János (Árpád u. 18.); Bálint Istvánné Bujáki Etelka (Csáki György u. 2.); özv. Román Zsigmondné Deák Borbála (Jósika M. u. 3.); özv. Gera Andráné Keller Mária (Tolbuhin u. 4.); özv. Német Rókusné Urbán Franciska (Berecsényi u. 33.); özv. Berkes Istvánné Hajagos Erzsébet (Jagenye u. 38.).

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1967 OKT
NAPJAINK

1021

Balogh Lajos

Tanulmány. Balogh Lajos rajza.

sinyesség, sietve hanmozta
ojtokat, a kispárnákat, a vázáka
mindazt a zavaros bóvlitömeget,
ántorkát szerették volna betömn
Azok a hölgyek, akik Krúdy G
ellt itt az ösvények homokján, n
ak halcsontos fűzőjük és malom
mai sétálók napfényben zuhany
ég divatját viselik: saját ragyogó
etömeg helyett aranypihe ékesít
uhának köszönhetik idomaikat, h
égeihez igazítja a szabás vonalait a varrónő. Ezek a
ányok nem lábujjhegyen járnak kényeskedő imboly-
ással, hanem határozottan a sarkukra lépnek, ezért
udják oly szépen kihúzni a derekukat. Önmagukat
ozzák sétára és nem a hazugságábrándjaikat. Ha nem
ökéletes rajtuk önnön testük pompája, akkor is meg-
jtőek, mert minden léptük tiszta vallomás arról, hogy
zonosak saját lényegükkel.

Íme két kislány a nyíregyházi Rozsrétről: Anna és Julianna. Várják az ismerős fiúkat, akik feltétlenül eljönnek utánuk. A fiúk nem nevezik őket madmazellnek, mint ahogy magukat sem fogják bemutatni ezer hold bihari föld örökösének, miként a hajdani szélhámos hozományvadászok. A lányoknak pedig nem lesz okuk letagadni, hogy apjuk már elzálogosította a birtokot és nem talál kezeseket, hogy újabb kölcsönt kapjon. Anna nyilván szívesen beszélget majd a legújabb slágerfesztiválról, ám azt sem tartja fölöslegesnek, hogy gondjáról szóljon — nehéz neki az érettségi után, de sebaj, egy évet ki fog bírni a termelőszövetkezetben, majd kitanulja a műszaki rajzolást, hogy fölvehessék a Felsőtiszai Vízügyi Igazgatósághoz, ahol édesanyja és bátyja is dolgozik. Julianna szerencsésebb valamivel, ő hamarosan varrónő lesz, s munkát vállal valamelyik ktsz-nél.

Hiába, nagy a kánikula, így mégiscsak lengébb, szellősebb minden, a fullasztó hőség is elviselhetőbb. A fe-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Balogh Lajos

ÉLET ÉS IRODALOM

grafi munkái

1979 SEP 29

1021

Balogh Lajos: Éden

NOTA BENE

SZEPTEMBER 20., CSÜTÖRTÖK:

Edward Kennedy tehát elhatározta magát. Elnök lesz-e? Egyáltalán eljut-e, Jimmy Carterrel szemben, a hivatalos elnökjelöltségig? Esélyeit nem ismerem. Az viszont bizonyos, hogy Edward Kennedy hosszan készült arra a szerepre, amelyet eljátszani kész. Hiszen ő volt a három fivér közül az, akit nem annyira politikai nézetei tettek ismertté, mint az aranyifjúságra jellemző botránytempók. Az utóbbi években pedig bejárta a világot, és az egyik legszorgalmasabb szenátor. Ez a megváltozott életmód az egyik *eszköz*, amelyet felhasználhat majd abban az irgalmatlan harc-

Az természetesen, másik kérdés, hogy Edward Kennedy miként értelmezi ezt a legendát. És a gengszter-erkölcsök világában még az is kérdés: mennyire *élhet* a legenda politikai hasznával...

SZEPTEMBER 21., PÉNTEK:

Nálunk, Kelet-Európában, ez a század nem nagyon nyújtott alkalmat katonai karrierek kibontakozására. A kivételek közé tartozik Ludvík Svoboda, Csehszlovákia most elhunyt volt köztársasági elnöke. Sikeres életének, tekintélyének „titka" az volt, hogy tudott és mert *dönteni*. 1939 őszén, illegálisan elhagyja a ná-

ódiumát elviselve — reagáljanak minden újra. Méliusz immár félévszázada él ilyen igényességgel Enyhén szólva nem mindig kedvező körülmények között. É nemcsak ő, mert része van ab ban, hogy ez az igényesség nem zedéki, mi több: történelmi igé nyességgé nőtt.

SZEPTEMBER 23., VASÁRNAP:

Egy adatot keresek, s ezért ú ra fel kellett lapoznom Kád Gyula sok vihart kavart emlé iratát. Véleményemet már mondtam e könyvről, most c pán egy epizódját idézem ide. háború alatt vagyunk, és Ká Gyula vezérkari ezredesként h gatja Nagy Vilmos vezérezre frissen kinevezett honvédelmi niszter bemutatkozó beszé Azét a Nagy Vilmosét, akit „ velt és kitűnően képzett kator ként jellemez. Ezt mondta a zérezredes a vesztett háború

Balogh Lajos

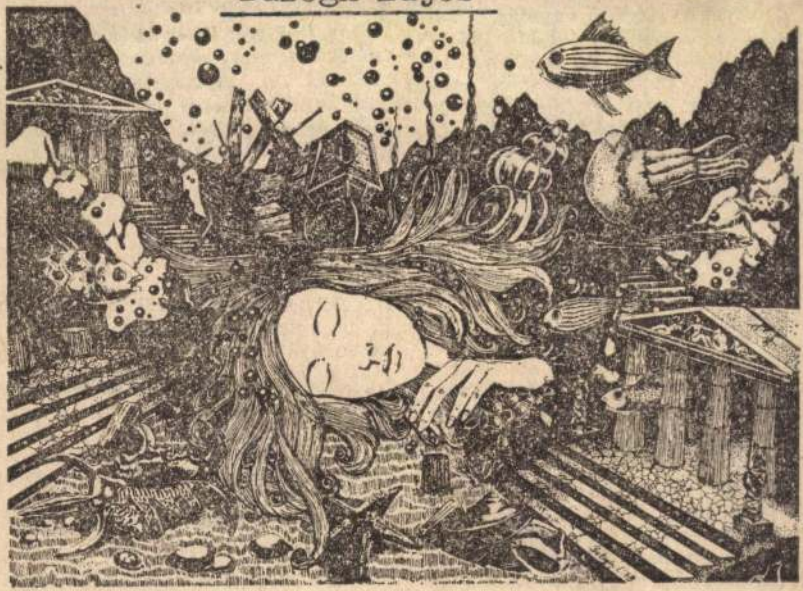

Balogh Lajos: Atlantisz

Élet és Irodalom, Bp. 1979. nov. 10.

XXIII. évf. 45. sz. 5. lap.

Üldözött és üldöző vezetésére különféle ter-ido információkat hamisít: az üldöző közli a sajtóban, melyik városban nyomoz, esetleg hogy kézre került már a tettes; az üldözött levelet küld egy olyan helyről, ahol már rég nem tartózkodik; északi irányban kezd menekülni, hogy körívet leírva végül délnek vegye útját stb.

A legfontosabb azonban az, hogy mindketten egymás (vélt) észjárásából merítenek ötleteket az üldözéshez és a meneküléshez. Az üldöző például így okoskodik: mindenki tudja, hogy a tettes vissza szokott térni a tett színhelyére; nyilván arra gondol, hogy — tudva ezt — éppen ott nem fogom keresni. Ezért éppen ott fogom keresni.

Sarkadi farkas-kergette sielője jól látja, hogy „kettőnk közül ő van a jobb helyzetben, már csak azért is, mert én nem nézhetek mindig hátra futás közben". Az üldözés ősi szereparánytalansága bukkan elő e szépirodalmi leírásból. Az üldöző

„Megítélhetem-e egyáltalán a veszedelmet, mely odúmban fenyeget, azoknak a tapasztalatoknak az alapján, amelyeket idekint gyűjtök?" — tanakodik Kafka odúlakója, aki úgy retteg az üldöztetéstől, hogy azt sem tudja, üldözik-e egyáltalán —, éppen ez helyzetének igazi rettenete. Lehet, hogy üldözője kajánul figyeli őt, nem messze az odú álcázott bejáratától, s csak arra vár, hogy őt túlságosan is eltöltse a megnyugvás, hogy odúja biztonságosan védené, ha benne volna.

Minden korok üldözöttjeinek azonban — milyen figyelemreméltó, hogy mindig kevesebben vannak, mint üldözőik! — nagy erőforrása menekülésük sorsdöntő volta. Egy üldözőnek sem jelent annyit a siker, mint üldözöttjének az, hogy ez a siker elmaradjon.

Míg az üldözőkre legföljebb dorgálás vár, ha hibáznak, rájuk, az üldözöttekre: szablya, sortűz.

Balogh Lajos

Balogh Lajos: Éden

Élet és Irodalom, Bp. 1979. szept. 29.
XXIII. évf. 39. sz. 6. lap.

DON

alig több karcolatnál, de bevezetőnek remek. A *Harvard Advocate* javára rendezett egykori összejövetel felidézése segíthet áthidalni azt a több mint harminc esztendőt, amely Mailert és hallgatóságát elválasztja. De segíthet abban is,

Kertész Erzsébet köszöntése.

Néhány napja ismét gyermekkor-

NOTA BENE

SZEPTEMBER 20., CSÜTÖRTÖK:

Edward Kennedy tehát elhatározta magát. Elnök lesz-e? Egyáltalán eljut-e, Jimmy Carterrel szemben, a hivatalos elnökjelöltségig? Esélyeit nem ismerem. Az viszont bizonyos, hogy Edward Kennedy hosszan készült arra a szerepre, amelyet eljátszani kész. Hiszen ő volt a három fivér közül az, akit nem annyira politikai nézetei tettek ismertté, mint az aranyifjúságra jellemző botránytempók. Az utóbbi években pedig bejárta a világot, és az egyik legszorgalmasabb szenátor. Ez a megváltozott életmód az egyik *eszköz*, amelyet felhasználhat majd abban az irgalmatlan harcban, melynek célja a legnagyobb hatalom gyakorlása. A másik, s nem kevésbé fajsúlyos eszköz — a Kennedy-legenda lesz.

Ez a legenda már John Fitzgerald Kennedy életében létezett. A világtörténelem egyik leggyalázatosabb és legjobban szervezett, máig sem tisztázott gyilkos merénylete, amely erőszakosan lezárta J. F. K. 1036 napos elnök-

Az természetesen, másik kérdés, hogy Edward Kennedy miként értelmezi ezt a legendát. És a gengszter-erkölcsök világában még az is kérdés: mennyire *élhet* a legenda politikai hasznával...

SZEPTEMBER 21., PÉNTEK:

Nálunk, Kelet-Európában, ez a század nem nagyon nyújtott alkalmat katonai karrierek kibontakozására. A kivételek közé tartozik Ludvík Svoboda, Csehszlovákia most elhunyt volt köztársasági elnöke. Sikeres életének, tekintélyének „titka" az volt, hogy tudott és mert *dönteni*. 1939 őszén, illegálisan elhagyja a nácik által megszállt hazáját, és előbb Krakkóba, majd a Szovjetunió területén csehszlovák katonai egység szervezését kezdi el. A döntés merészsége voltaképpen nem az antifasiszta harc vállalása volt, noha Radola Gajda tábornok, annak az első világháborús Csehszlovák Légiónak a parancsnoka, akinek parancsnoksága alatt Svoboda is szolgált, a

ódiumát elviselve — reagál minden újra. Méliusz immá évszázada él ilyen igényess Enyhén szólva nem mindig vező körülmények között nemcsak ő, mert része va ban, hogy ez az igényesség zedéki, mi több: történelm nyességgé nőtt.

SZEPTEMBER 23., VASÁRN

Egy adatot keresek, s ezé ra fel kellett lapoznom Gyula sok vihart kavart iratát. Véleményemet má mondtam e könyvről, most pán egy epizódját idézem i háború alatt vagyunk, és Gyula vezérkari ezredesként gatja Nagy Vilmos vezére frissen kinevezett honvédelm niszter bemutatkozó be Azét a Nagy Vilmosét, akit velt és kitűnően képzett ka ként jellemez. Ezt mondta zérezredes a vesztett hábor lős közepén: „Engem csel teimben csak két könyv el fognak vezetni. Az egyik gálati szabályzat, a másik lia." Vitathatatlan, hogy Vilmos emberségesebb és ségesebb volt, mint elődei dai e tisztségben. De a mo el kellett gondolkoznom.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 349-726

1970 JÚL 28

ÉLET ÉS IRODALOM

Balogh Lajos
grafikusművész

harangszót. A félrevert harangét. Nem tudom, hány óra lehetett, bennem igazán.

1021

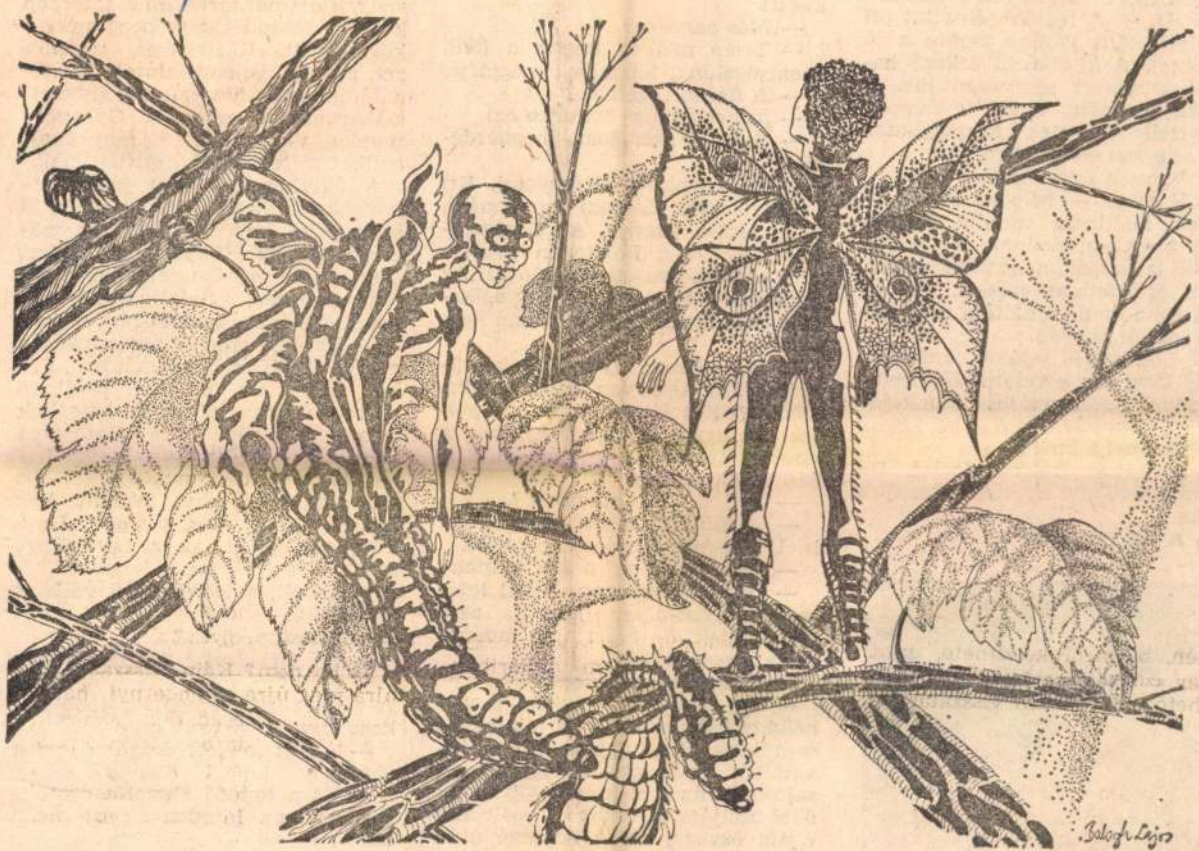

Balogh Lajos: Metamorfózis

A temetkezési részleg alkalma-
ottai nincsenek jó viszonyban a
inikával.
— Nekünk csak az jut, amit nem
állaltak el vagy nem győznek el-
égezni, mert szezon van — panasz-
odik D. — A legtöbb elhaltat ott
töztetik. Ott vágják zsebre a jó
énzeket. A klinikáról érkező ha-
ottakat másért sem szeretjük. A
osszú betegség, a sok gyógyszer
egviseli a testet. Némelyiknek
ár alig van emberformája.
— Vannak szép halottak?
— Hogyne — bólogat F. — Az
regek majdnem mindig szépek.
Iintha csak aludnának. A fiatalok
özött is szépek a szívrohamosok.
élen öltöztettem valakit. Tíz év
latt soha nem sajnáltam még ha-
ottat, de őt nagyon.
Az öltöztetés sajátos művelet,
evés köze van a valahai öltöztető-
sszonyok szertartásos munkájá-
oz.
— Mennyi a tarifa?
— Mondjuk, kétszáz forint. De
a valaki többet ad, nem utasítjuk
issza.
— A legkevesebb?

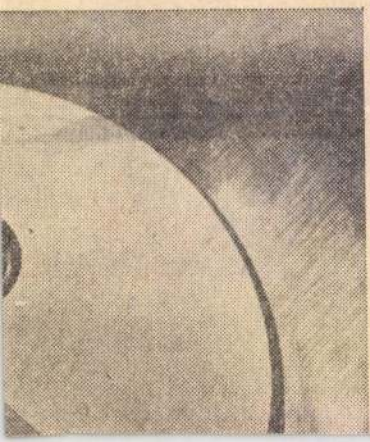

— Soha nem pályázott el innen?
— Tavalyelőtt. Nem rendezték a fizetésünket. Bementünk a központba és felmondtunk. Lett ám futkosás! Azonnal találtak pénzügyi keretet. Elkerülhették volna a cirkuszt!
— Más panasza?
— Télen mélyen fagyos a föld. Szentségelünk. Különben megjárja.
— A fiai mit szólnak?
— Mit szólnának? Munka ez!
— S ha társaságban megkérdezik?
— Nem szokták kérdezgetni. Kit érdekel? Na, jó, nem mondanám, hogy sírásó vagyok. A feleségemmel két éve a Balatonon nyaraltunk, szakszervezeti beutalóval. Az üdülőben azt mondtam, hogy egészségügyi dolgozó vagyok. Talán nem igaz?
F. idős ember, nyugdíjba készülődik. Egy éve van hátra addig. Család? Két lány. Régen kirepültek. Az egyik Budapesten lakik, a másik a szomszédos megyében. Ritkán találkoznak.
— Tudják a foglalkozását?
— Sírásó voltam az ántivilágban is. Úgy ismer mindenki errefelé.
— Van becsülete a szakmának?
— Persze, hogy van. Kicsit lejáratták ilyen-olyan alakok, akik ideverődtek, de azért a jó munkát itt is megbecsülik.
— Sírt már temetésen?
— Azt nem, pedig nekem is van néhány halottam. De mi mindenkit sajnálunk. Hogy úgy mondjam, hivatalból. S higgye el, igazán mi sajnáljuk az embereket. Mi látjuk őket utoljára. A rokonok? Volt már olyan özvegy, aki a koporsó után akart ugrani, de két hónap múlva már párban jött. Egy évig rendesen fizetett, hogy tartsuk rendben a sírt, aztán azt sem tartotta fontosnak. Halottak napja előtt azért minden évben megcsinálom a halmot. Mint [illegible]

[illegible] amiket a tervekről készítettünk.
A fényképek szerint hamisítatlan skanzen hangulatot áraszt majd a kegyelet kertje. A halottak számára, de az élőknek épül. Mert fiatal tervezte? Eszembe jut a sok vidám sírvers, a halotti tor, s más, halálkor életet ünneplő régi szokás.
— Errefelé szorgalmasan ápolják a népi építészet hagyományait. Fából terveztem minden pavilont. A boronafalas házak is megéltek százötven évig. A fa tartóssága bármelyik anyaggal vetekszik. Elégedett vagyok a munkánkkal. Itt egy aluljárón lehet feljutni. Sok lépcső, oldalt végig virágok. Ez a központi épület, az a ravatalozó, amott a sírkőüzem, a koszorúkötő, a virágbolt, s temetkezési vállalat központja.
— S ezek a körök?
— A sírhelyek, természetesen. Zöld és virág. Park lesz mindenütt. A zöldterület-tervező legalább akkora munkát végzett, mint én.
— Az út mellett drágább lesz a sírhely?
— Ez a temető abszolút demokratikus lesz. Minden sír út mellé kerül.
(Lám, a P-i részlegvezető megelőzte korát.)
— A vállalat pozitívan értékelte ezt a szép teljesítményt — mondja az irodavezető. — Jutalmaztuk is a tervet. Szakmai berkekben nagy

Balogh Lajos

Balogh Lajos: Triptichon

Élet és Irodalom, Bp. 1978. dec. 2.
XXII. évf. 48. sz. 6. lap.

Műfordítói tanácskozás Budapesten

Rendhagyó, háromoldalú műfordítói tanácskozás színhelye volt november 21—22-én Budapesten a Magyar Írók Szövetségének székháza. Amint azt *Garai Gábor* főtitkár elmondta megnyitójában, az idei év bővelkedett irodalmi eseményekben, évfordulókban, ezért a kétoldalú megbeszélések összetorlódtak. A szükségből erényt kovácsolva jött létre a háromoldalú, lunk, egyre szükségesebb és sürgetőbb történelmünk helyes értékelése, az öszetett értékek elemzése, rendezése. A tolmácsolások néhány fehér foltjára utalva a műfordítók figyelmébe ajánlotta századunk első felének néhány kiemelkedő alkotóját, Tersánszky, Kosztolányi, Füst Milán és Tamási Áron műveit, majd a mai magyar irodalom legújabb terméséből sorolt fel

CSÁK GYULA:

Akinek egy ország a munkaadója

Kádár János új könyvéről

1. Az utóbbi hat esztendőben elhangzott vagy napvilágot látott beszédek, cikkek, nyilatkozatok gyűjteménye alkotja Kádár János új kötetét. (Irodalmi zsargonban szólva: mai témát dolgoz fel...) A kötet „darabjai" mind ismertek voltak korábban — így együttesen azonban új minőséget jelentenek. Noha nagyon rövid a történelmi időszak, amit felölel a könyv, mégis egy folyamat láttatását teszi lehetővé. Éppen ezért a magyar történelem s a magyar politikatörténet legfrissebb és leginkább autentikus tankönyvének tekinthetjük.

2. A kötet címe: *A szocializmusért — a békéért*, pontos tartalmi megjelölés. Arról szól a könyv, amit a két címszó kifejez: a szocializmusért és a békéért folyó ma-

4. A könyv által tárgyalt hat esztendő nemzetközi eseménysorából elég csupán egy jelenséget kiemelnünk, hogy sejtessük a „szellemi" izgalmak tájékát és nagyságrendjét.

Ezt úgy ismerte meg a köztudat, hogy árrobbanás. Igaz, ennek a robbanásnak az epicentrumától elég távol vagyunk, de a „légnyomás" és egyéb mellékhatások nálunk is kínos következményekkel jártak.

Kádár János könyve bőven dokumentálja, hogy a magyar politikai és társadalmi vezetés nem kerülte meg (nem is kerülhette volna meg!) a nyílt-sisakos küzdelmet ezzel a jelenséggel. Világosan állást kellett foglalni, majd cselekedni is kellett. S elsősorban ezek-

— megfelel a vele szemben támasztott objektív követelményeknek?

Erre a kérdésre válaszolva Kádár János mindig külön hangsúlyt ad annak, hogy a Magyar Szocialista Munkáspárt, amely marxista párt és a munkásosztály pártja, egyszersmind az egész magyar nép érdekeinek legfőbb képviselője. Örökkön az ország egészének boldogulását tartja szem előtt. Folyamatos küzdelmet folytat a nép bizalmáért, ami azonban csakis kölcsönösségi alapon járhat eredménnyel. Összeforrva él tehát a néppel, s éppen ez teszi lehetővé, hogy hűen fejeződjenek ki tetteiben a nép-érdekek.

Elképzelhető, persze, jobb világ is a magyar nép számára, mint ami

Balogh Lajos

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 28.
XXIII. évf. 30. sz. 15. lap.

Balogh Lajos: Metamorfózis

A tuloldalon lásd: Friedrich Ferenc ermét.

Gyere Pápua-Új Guine
Gyere Pápua-Új Guine
Idejön, kit a jósors erre
gyere Pápua-Új Guineá

Itt kókuszolaj, nem fag
ide pálmafa nő, nem ak
s az a part, ami vár, ma
gyere Pápua-Új Guineá

Ha a dzsungelban csak
s aki őrzi, a lány nem a
ha a férfiak itt sem szer
gyere Pápua-Új Guineá

Mondá vala egykor a bö
hamis út felé jár a pará
ne keresd te a Sába kirá
gyere Pápua-Új Guineá

Ha a lelked is ég, ha a l
ha lesántul a vers, a ma
lépcsőt neki, mint csak
gyere Pápua-Új Guineá

Ha a háború végin a láb
ha megillet a vég, a poj
ha a morze csak azt üti:
gyere Pápua-Új Guineá

Idegenben is egyet kopp
csigolyán dobol ott a dal
odatér, kit a jósors arra
gyere Pápua-Új Guineá

bet szerzel álmodban, fel sem ébredsz soha többé.

Valaki azt mondja mellettem: ha túléli, bosszút fog állni. Bosszút állni, ugyan kicsodán? Én megütném, és leütném a csendőrt, aki Gábort elvitte; de hol van Gábor, és hol a csendőr? És ha mást ütök meg, csak úgy vaktában, nem változom-e én is csendőrré? Akkor... Nem tudok most erről gondolkodni, fáradt vagyok, csik az eső. Most másvalaki a váradi deportálás friss legendáját meséli mögöttem. Ez még nyáron volt, mondja, épp az úrnapi körmenet idején, forró délben indították el az állomásról a túlzsúfolt vonatot; hát amint a körmenet közeljut az állomáshoz, egyszercsak látják, hogy Jézus kilép a mennyezet alól, félretolja a püspököt, félre a vagonvigyázó csendőrt, és felszáll a vonatba, a deportáltak közé... értem. Istenveletek, gyerekek, ne vesszetek el itt egészen, talán fel tudtok állni még...

Eddig, látod, én is azt mondtam: fejet hajtani, szót fogadni, eltűrni a bántást, rendben van. De most már azt mondom: nem, nem érdemes, nem kell, nem szabad. Nem tudom, mit jelent ez az őrült ország, ez a háborodott korszak, ez az egyszemű téboly, ez a Polifémosz, aki erővel meg akar ölni; sokszor már olyan, mintha egy iszonyú öngyilkosság folyna körülöttem, lassan és feltartóztathatatlanul. De nem kell meghalnod, megsem, azért sem, ezért: nem! Légy ravasz, légy gonosz és agyafúrt, maradj életben, állj bosszút. Szedd rá, vakítsd meg Polifémoszt, szökj ki, halálraszánt, a barlangból, mielőtt magad is áldozatul válsz.

Jó, ma éjszaka megpróbálom.

mind a kettő. Aguk-boguk támad, egészen befonnak, már egész dallamerdőben járok. Egyre jobban tudom: élnem kell, hogy Gábort és Évit még megtaníthassam rájuk, s hogy egy napon, Klárával együtt, megtaláljam a nyitjukat. Már nem vagyok éhes. Esteledik, még folyvást menni kell; de most már egészen bizonyos, hogy meg fogok szabadulni.

Kin álljak bosszút, ha igazán túlélem? Köves József tizedes, az én monori „keretem", oly jól bánt velem a nyáron, hogy még a szabadságát is el akarta volna cserélni az enyémmel. De én nem mehettem szabadságra, persze, nem mehettem... Az egész század összejátszott, Iván és Sándor megszervezték a titoktartást, mindenki tudta, mi történt Gáborral, csak én nem, egész

nek, Pes
megmen
és halál
a hátan
csomagj
ván. —
Odafordu
előtte
szinte ki
cselekszi
berforma
szerre s
gyok, a
lok, me
irányban
tom a
látott, s
láttára

C. telepi cigány. Négy gyermeke van, maga is gyereknek látszik. Apró, fekete, borongós hangulatot árasztó emberke. Már a termete miatt sem vált volna be gyászhuszárnak egykoron. De változik a kor, s változik a városgazdálkodási vállalat temetkezési részlegének munkaerőhelyzete. C. azt mondja, hogy jól keres.

— Kérem szépen, régen *városi ember* volt a sírásó, megbecsülték. Most lenéznek a telepen. Talán jobb lenne elmenni egy iskolába mindenesnek. Most olvastam az újságban, hirdetik. A virágokhoz értek, kertésziskolát jártam. Egyébként szép munkám van a temetőben, csak az önérzetemet sértik a megjegyzések.

— Mi hozza a legtöbb pénzt?

— A kriptak. Akinek egy kis pénze van, ma már kriptát csináltat. Ha esőben vagy locsoláskor a kripta véletlenül beázik, a tisztításért a vállalatnak is, nekünk is fizetnek. Nehéz munka. Sok sír gon-

zsebpénzt jelent.

zottal illetsenek jó viszonyban a klinikával.

— Nekünk csak az jut, amit nem vállaltak el vagy nem győznek el végezni, mert szezon van — panaszkodik D. — A legtöbb elhaltat ott öltöztetik. Ott vágják zsebre a jó pénzeket. A klinikáról érkező halottakat másért sem szeretjük. A hosszú betegség, a sok gyógyszer megviseli a testet. Némelyiknek már alig van emberformája.

— Vannak szép halottak?

— Hogyne — bólogat F. — Az öregek majdnem mindig szépek. Mintha csak aludnának. A fiatalok között is szépek a szívrohamosok. Télen öltöztettem valakit. Tíz év alatt sokat nem sajnáltam még halottat, de őt nagyon.

Az öltöztetés sajátos művelet, kevés köze van a valahai öltöztetőasszonyok szertartásos munkájához.

— Mennyi a tarifa?

— Mondjuk, kétszáz forint. De ha valaki többet ad, nem utasítjuk vissza.

— A legkevesebb?

Friedrich Ferenc

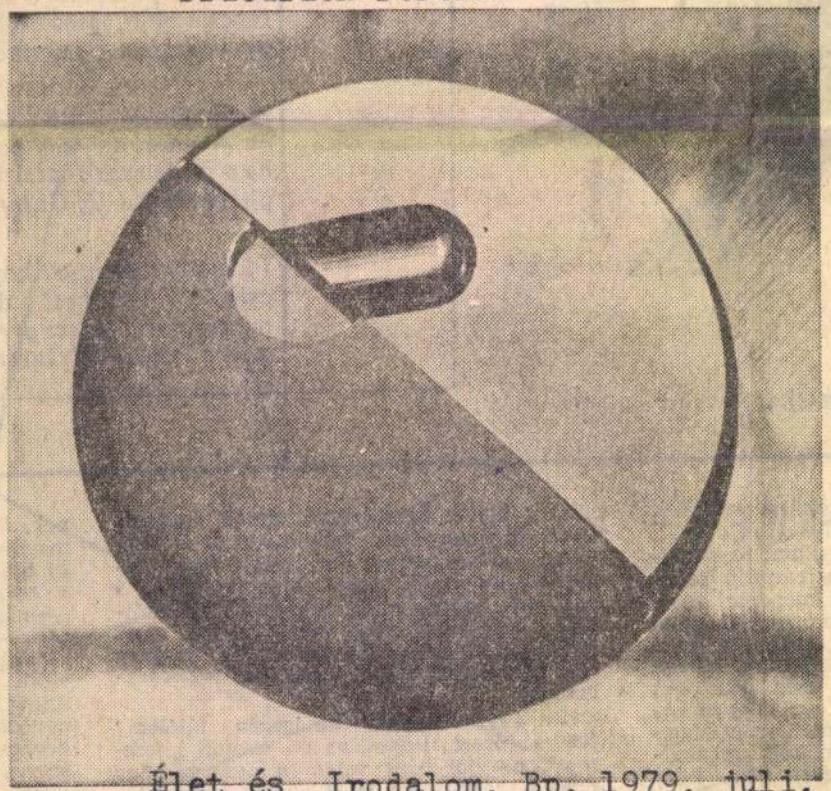

Élet és Irodalom, Bp. 1979. juli. 28.

Friedrich Ferenc érme

XXIII. évf. 30. sz. 16. lap.

fizetésünket. Bementünk a központba és felmondtunk. Lett ám futkosás! Azonnal találtak pénzügyi keretet. Elkerülhették volna a cirkuszt.

— Más panasza?

— Télen mélyen fagyos a föld. Szentségelünk. Különben megjárja.

— A fiai mit szólnak?

— Mit szólnának? Munka ez!

— S ha társaságban megkérdezik?

— Nem szokták kérdezgetni. Kit érdekel? Na, jó, nem mondanám, hogy sírásó vagyok. A feleségemmel két éve a Balatonon nyaraltunk, szakszervezeti beutalóval. Az ismerősöknek azt mondtam, hogy egészségügyi dolgozó vagyok. Talán nem igaz?

F. idős ember, nyugdíjba készülődik. Egy éve van hátra addig. Család? Két lány. Régen kirepültek. Az egyik Budapesten lakik, a másik a szomszédos megyében. Ritkán találkoznak.

— Tudják a foglalkozását?

— Sírásó voltam az ántivilágban is. Úgy ismer mindenki errefelé.

— Van becsülete a szakmának?

— Persze, hogy van. Kicsit lejáratták ilyen-olyan alakok, akik ideverődtek, de azért a jó munkát itt is megbecsülik.

— Sírt már temetésen?

— Azt nem, pedig nekem is van néhány halottam. De mi mindenkit sajnálunk. Hogy úgy mondjam, hivatalból. S higgye el, igazán mi sajnáljuk az embereket. Mi látjuk őket utoljára. A rokonok? Volt már olyan özvegy, aki a koporsó után akart ugrani, de két hónap múlva már párban jött. Egy évig rendesen fizetett, hogy tartsuk rendben a sírt, aztán azt sem tartotta fontosnak. Halottak napja előtt azért minden évben megcsinálom a halmot. Mint azt a másik tíz-tizenötöt, amelyikkel senki sem törődik. Ha ismertem életében, akkor tartozom neki ennyivel.

Visszasírja a „régi idők" szép szertartásait.

— Bizony a temetések egyhangúak lettek, hiába a fúvószenekar. Megszólalásig hasonlók a búcsúztató beszédek. Legtöbbször egy nyugdíjas tanár mondja nálunk. Talán jövőre javul a helyzet. Állítólag új egyenruhát kapunk, olyat, ami igazán illik az alkalomhoz. Három egyenruhánk van, de egyik sem az igazi. Süveg egyáltalán nincs. Hat éve ígérgetik.

Csak a cigánytemetések maradtak régiek.

— Ott aztán van szív, senki sem tűrheti közömbösen. Dobálják lefelé a sült csirkét és a pezsgőt. Az-

Ez most kicsit hihetetlen. Igen — folytatja a tervező —, több évig tartó szorgos kutatómunkával megtalálták a temető helyét. A geodéziai vállalatnál tervezési alaptérkép készült. Beépítési terv, programterv következett. Közlekedés, vízhálózat, parkosítás, ravatalozók, kiszolgáló épületek. Végre elkészülhetett a beruházási program. Gyönyörű munka volt. Íme, a fényképek, amiket a tervekről készítettünk.

A fényképek szerint hamisítatlan skanzen hangulatot áraszt majd a kegyelet kertje. A halottak számára, de az élőknek épül. Mert fiatal tervezte? Eszembe jut a sok vidám sírvers, a halotti tor, s más, halálkor életet ünneplő régi szokás.

— Errefelé szorgalmasan ápolják a népi építészet hagyományait. Fából terveztem minden pavilont. A boronafalas házak is megéltek százötven évig. A fa tartóssága bármelyik anyaggal vetekszik. Elégedett vagyok a munkánkkal. Itt egy aluljáróról lehet feljutni. Sok lépcső, oldalt végig virágok. Ez a központi épület, az a ravatalozó, amott a sírkőüzem, a koszorúkötő, a virágbolt, s temetkezési vállalat központja.

— S ezek a körök?

— A sírhelyek, természetesen. Zöld és virág. Park lesz mindenütt. A zöldterület-tervező legalább akkora munkát végzett, mint én.

— Az út mellett drágább lesz a sírhely?

— Ez a temető abszolút demokratikus lesz. Minden sír út mellé kerül.

(Lám, a P-i részlegvezető megelőzte korát.)

— A vállalat pozitívan értékelte ezt a szép teljesítményt — mondja az irodavezető. — Jutalmaztuk is a tervet. Szakmai berkekben nagy visszhangja van. Remélem megérjük, hogy a kezdeményezés követőkre talál.

6

Éjszakai ügyelet a részleg irodájában.

Csörög a telefon.

— Megint egy — mondja A.

Szaggatott mondatok.

— Igen, igen, igen. Sajnos, csak később tudunk menni. Tessék diktálni az adatokat.

Göcsörtös öregbetűkkel vési be a nevet és a lakcímet.

— Sajnos, csak később tudunk menni — ismétli.

— Mennyi idő van?

— Fél három.

— Ilyenkor mennek el a legtöb-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1979 NOV 10.
Balogh Lajos,
grafikus

Rendben van — mondá valaki az élelmiszeriparból ,— az élelmiszer- nyugtalanságot. Akkora a baj, ho már megnyugtató közleményt ke kiadni? — így a hazai reflex. Pe

1021

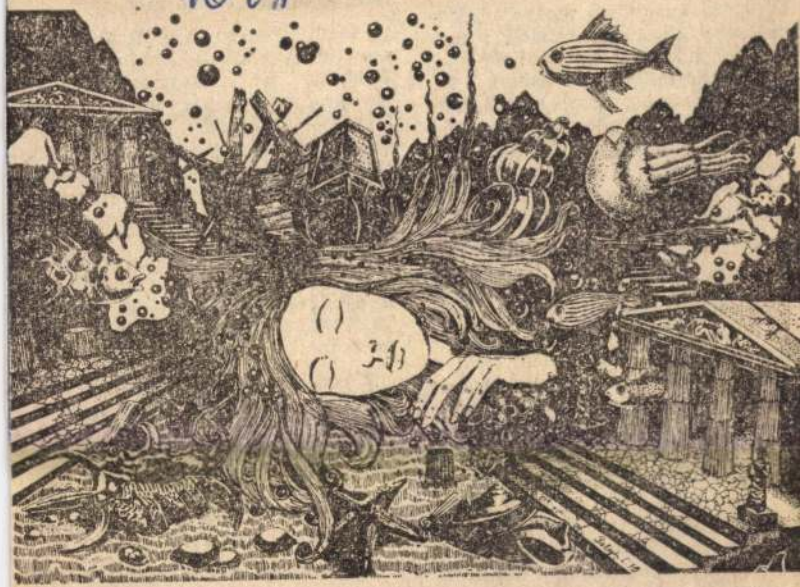

Balogh Lajos: Atlantisz

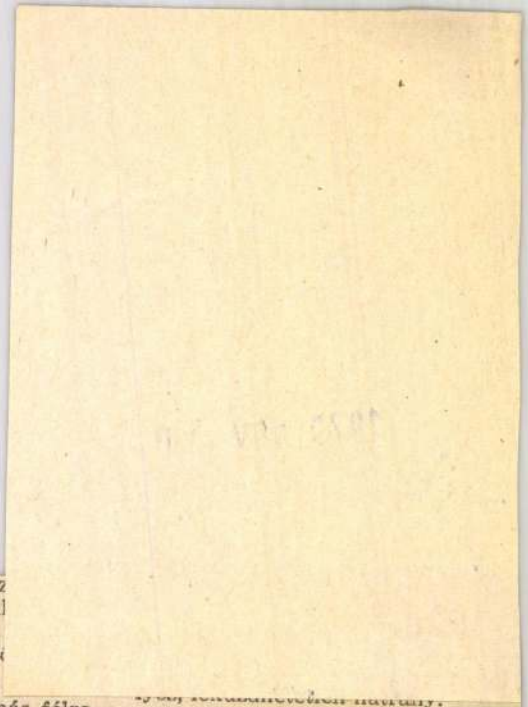

n-nem-látszás, vagyis az
s sikeressége mellett. Al
inni, azt egyáltalán nem
özőbe venni — de azelé
ülni sem lehet igazán.

Üldözött és üldöző egymás félre-
ezetésére különféle tér-idő infor-
ációkat hamisít: az üldöző közli
sajtóban, melyik városban nyo-
oz, esetleg hogy kézre került már
tettes; az üldözött levelet küld
y olyan helyről, ahol már rég
em tartózkodik; északi irányban
ezd menekülni, hogy körívet leír-
a végül délnek vegye útját stb.

A legfontosabb azonban az, hogy
indketten egymás (vélt) észjárá-
ból merítenek ötleteket az üldö-
shez és a meneküléshez. Az ül-
ző például így okoskodik: min-
nki tudja, hogy a tettes vissza
okott térni a tett színhelyére;
ilván arra gondol, hogy — tudva
t — éppen ott nem fogom keres-
. Ezért éppen ott fogom keresni.

Sarkadi farkas-kergette sílelője
l látja, hogy „kettőnk közül ő van
jobb helyzetben, már csak azért
mert én nem nézhetek mindig
tra futás közben". Az üldözés ősi
ereparánytalansága bukkan elő e
épirodalmi leírásból. Az üldöző

„Megítélhetem-e egyáltalán a ve-
szedelmet, mely odúmban fenyeget,
azoknak a tapasztalatoknak az
alapján, amelyeket idekint gyűj-
tök?" — tanakodik Kafka odúla-
kója, aki úgy retteg az üldöztetés-
től, hogy azt sem tudja, üldözik-e
egyáltalán —, éppen ez helyzetének
igazi rettenete. Lehet, hogy üldö-
zője kajánul figyeli őt, nem mesz-
sze az odú álcázott bejáratától, s
csak arra vár, hogy őt túlságosan
is eltöltse a megnyugvás, hogy odú-
ja biztonságosan védené, ha ben-
ne volna.

Minden korok üldözöttjeinek
azonban — milyen figyelemreméltó,
hogy mindig kevesebben van-
nak, mint üldözőik! — nagy erőfor-
rása menekülésük sorsdöntő volta.
Egy üldözőnek sem jelent annyit
a siker, mint üldözöttjének az, hogy
ez a siker elmaradjon.

Míg az üldözőkre legföljebb dor-
gálás vár, ha hibáznak, rájuk, az
üldözöttekre: szablya, sortűz.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh Lajos

KISALFÖLD

1967 DEC 10

1021

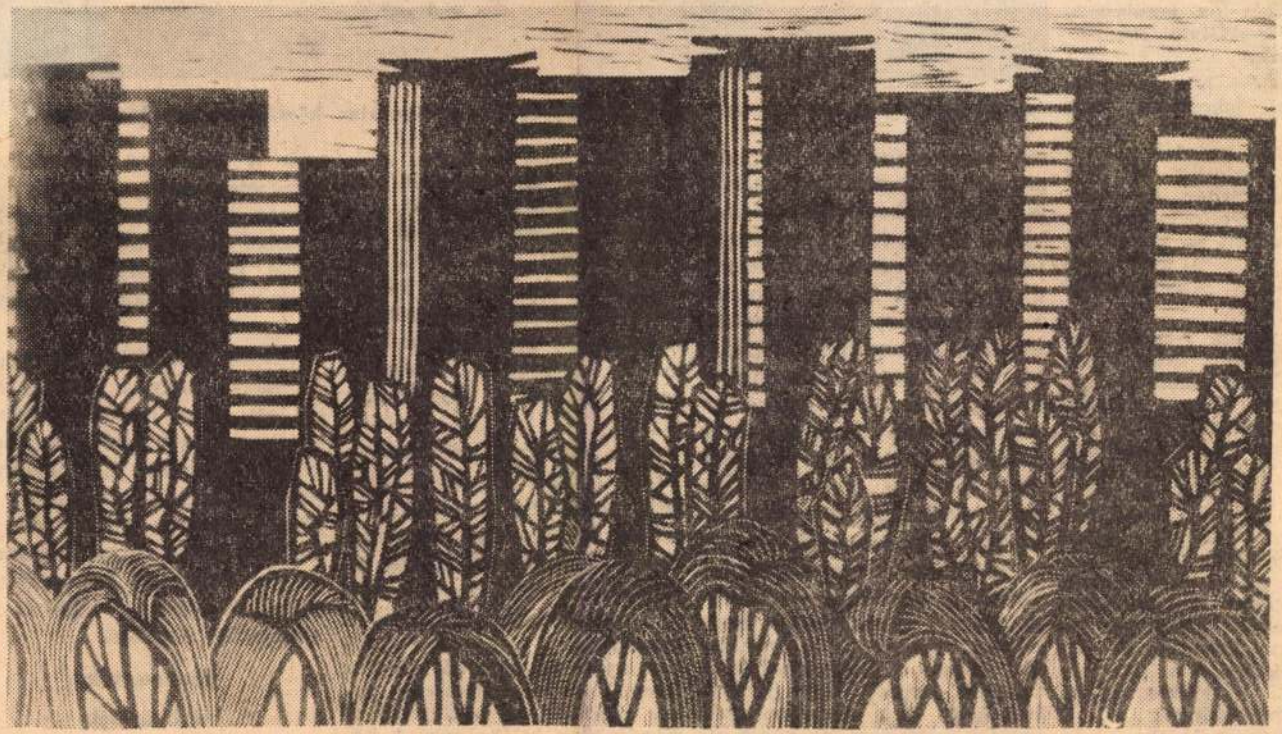

Constanca: lakótelep (Balogh Lajos fin.)

Az új házak sora után kapta az Új utca nevet ez a hangulatos közs

dult meg a
vetítés az iskolában,
1946—47-ben szintén
tünk.

elődési ház megnü-
az iskolában van
s filmvetítés. A lá-
száma az első időben
olt, mindig telt ház
t a vetítés. Az utób-
n a tv elterjedése kö-
nyeként — reméljük,
leg — némi csökkenés
lható a látogatottság-

augusztus 7-én a me-
ó közölte, hogy Pusz-
olvasó község lett.
nkben az olvasási
könyvtári élet jó ha-
okra épült. 1952-ben
ül 200 kötetes letéti
vt kaptunk, és ezzel
k el. A következő
az igények miatt
cseréltük a letéti ál-
. s az olvasók száma
forgalom is lassan-las-
elkedett. Lényeges ja-
kkor következett be,
megtörtént a könyvtá-
ácsi kezelésbe adása.
kapcsolódtunk be a
rát-mozgalomba is.
eztünk el az 1962. év-

sek lebonyolításában nagy segítséget nyújtottak az úttörők is: idős embereknek házhoz vitték a könyvet. A tervszerű, folyamatos munka mindennap új eredményt hozott. Sikerült a közfigyelmet a könyvtári munkára irányítani. Megállapítottuk, hogy a könyvigény nőtt, s az őszi-téli időszakban jól meg kell szerveznünk a kölcsönzést. Az igény felkeltése, fokozása a mi további szép feladatunk. Az olvasótoborzás okos lebonyolítása azt is jelentette, hogy naponként kellett e kérdéssel foglalkozni. Ha azt vártuk volna, hogy minden ember a helyünkbe jön, akkor e feljegyzésünk is foghíjas lenne. Úgy gondoljuk, hogy ez a megállapítás a legfőbb tanulsága az eddig elmondottaknak. Így lett község-

többletet, amely pótolta, amit a természet oly mostohán juttatott a község lakóinak.

tűntek a házakból a régi bútorok, helyet adva az újnak, a fejlődőnek. Emberi körülmények között, emberségesebben élve munkálkodnak, a ma is meglévő nehézségeket nem feledve a pusztacsaládiak.

Nem kívánjuk számadatokkal is illusztrálni azt a fejlődést, amely itt is — miként az ország minden más helységében is — fellelhető. Rádió, televízió, mosógép, motorkerék- már eléggé általános a községben. A takarékbetét-állomány is számottevő. Az emberek gondolkodásmódja sokat fejlődött, a közönyből is mindjobban kilábolnak. A közös ügyét mind jobban maszük a gazdasági, társadalmi jellegzetességeket, melyek a község arculatára jellemzőek.

Ebből fakadnak a néphez közel álló kezdeményezések, és ez a biztosítéka a sikernek is.

Tovább munkáljuk azt a hagyományt, hogy a község lakói egy nagy családot alkossanak, és nagy családként segítsék egymást. Így leszünk hűek a község múltjához, a község nevéhez. Ez lesz a biztosítéka annak, hogy nemcsak szegény határáról, hanem megelégedett, bízakodó lakóiról is emlegetik falunkat.

Szerkesztők:

Molnár Béla

Rózsa Sándor

Balogh L.
fotós

A Tiszán Dombrád és Vencsellő között tölb méteres jégforlasz keletkezett.

—: Vízügy
Tükör, 1974. jan. 15 - 6 oldal.

Balogh Lajos grafikus 1
(1928 Bukarest –)

Bukarestben él. A bukaresti
Nicolae Grigorescu képzőmův. főiskolát
végezte (1954 ben)

Igaz Szó 1972 november

775. old

Balogh Lajos

Első nyilvános szereplése:
1953 - Bukarest. 1958-ban Nagyszeben-
ben, 1963-ban és 1971-ben Bukarestben
volt koncertje.

Igaz Hó 1977 november
775. old.

Balogh Lajos

3

1969-ben Csíkszeredán, és Gyékényudvarhelyen, 1972-ben Nagykárolyban és Szatmárban volt Ziállítása.

Igaz Szó 1972 november
775. old

Balogh Lajos

Az Olmos fellőtt c. képe emlékére.

A Hét, 1972. júl. 7. Bef. 27n. 9p.

Balogh Lajos

Farekas (grafika)

A Két, 1972. júl. 7. 3 erf. 27 sr. 14 p.

Balogh Lajos

Öreg fűzfa (fotó)

A Hét, 1972. júl. 7. Bef. 27 m. 9 p.

Balogh Lajos

Portré (grafika)

A Hét, 1972. júl. 7. 3 erf. 27 sz. 7 p.

Balogh Lajos

Portré (grafika)

A Hét, 1972. júl. 7. 3. cf. 27m. 4r.

Balogh Lajos

Szénacsinálók (grafika)

A Hét, 1972. júl. 7. 3. elf. 27 n. 1 p.

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh Lajos

SZOLNOK MEGYEI
NÉPLAP

1967 NOV 19

1021

1967. november 19.

KASZÁSOK — (Balogh Lajos linóleum metszete)

PLATONOV:

Éjszakai küldetés

(Elbeszélések, Európa kiadó)

Andrej Platonov a szovjet irodalom huszas években induló nagy nemzedékéhez tartozik. Életművének ma már a szovjet irodalom legnagyobb alkotásai mellett a helye. 1922-ben jelent meg első verseskötete, majd 1927-ben megjelenő elbeszéléskötetével, valamint Titokzatos ember című regényével egycsapásra a szovjet irodalom élvonalába került. A még nem is harmincéves prózaíró, korához képest szokatlan epikai érettséggel, nyelvkultúrával, alak- és formavilággal jelentkezik, hozzá hasonló teljesítményt legfeljebb csak a fiatal Solohovnál találni. Azzal a különbséggel, hogy Platonov írói fantáziáját nem a forradalom sorsát eldöntő események epikus hömpölygése izgatja, hanem az új történelmi korszak embereinek, az emberek arculatának alakulása. Gorkij óta aligha ismerte

Csillag kaloná

Jancsó Miklós új filmjének bemutatóját több okból is fokozott várakozás előzte meg. A „Szegénylegények" sikere, a rendező méltán elismert művészi rangja volt talán a legfontosabb ok, ami ezt a várakozást előidézte.

Másrészt a film hangsúlyozottan a forradalom 50. évfordulójára készült s jogos volt az izgalom, vajon az aktualitáson túlmenően milyen helyet foglal majd el filmművészetünkben, meg tudja-e ismételni a „Szegénylegények" sikerét s túl tud-e lépni rajta.

A harmadik ok az volt, hogy — bármilyen furcsa — a húsz éves intenzív magyar—szovjet kulturális kapcsolatok mellett is, ez volt az első jelentős koprodukciós film, melyet a két

Balogh Lajos

rajza a S. oldalon

„Tanulmány"

Napjaink 1967 október 1

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP

Balogh Lajos

1021

KASZÁSOK
(Balogh Lajos finómetszete)

Heti jogi tanácsaink

A gyermekápolási segélyről...
A háztáji földről...
és a munkaközi szünetről...

Mennyit kell dolgozni a közös munkában ahhoz, hogy a tsz-tag gyermekápolás címén betegségi segélyt kapjon?

K. J.-né gyömrői olvasónk nem tudja kire bízni a beteg gyermek ápolását. Hozzánk fordult, tájékoztassuk, jár-e segély a beteg gyermek ápolása esetén.

A termelőszövetkezeti tagok betegségi és szülési segélyezéséről szóló 12/1966. (VI. 23.) FM számú rendelet szerint, az a termelőszövetkezeti tag kisgyermekes anya, aki egyévesnél fiatalabb beteg gyermekét más alkalmas hozzátartozó hiányában maga ápolja, a kórházi ápolás alatt álló gyermeket szoptatja, vagy 14 évesnél fiatalabb vörheny betegségben szenvedő gyermekét otthon ápolja, akkor *betegségi segélyre jogosult*, ha a szülést megelőző naptári évben a termelőszövetkezetben *legalább 80 munkanapot dolgozott*. A 14 évesnél fiatalabb vörheny betegségben szenvedő gyermek

6-ig 12 órás műszakban dolgozik. A vállalat 8 órát rendes bérben, két órát 25 százalékban, és másfél órát 50 százalékban fizet, azért csak másfél órát, — mint ahogy a gyárban őt felvilágosították — mert félórát ebédidőre kell levonni. Írja, hogy ebédidő egyáltalán nincs, a vállalat szerint hogyha este fél hét után bélyegez, tehát még a munka befejezése után a gyárban tölti el a félóra ebédidőt, akkor fizetnének 12 órát. Olvasónk azt kérdezi, helyesen számfejtik-e felesége túlóráját?

Lehetséges, hogy olvasónk problémája időközben megoldódott, mert megkésve válaszolunk levelére a sok jogi tanácsot kérő levél torlódása, és a helyszűke miatt.

Felesége munkahelyén a legjobb tudomásunk szerint, reggel 6 órától délután 2 óráig, tehát napi 8 óra a munkaidő, és váltott műszakban dolgoznak. A Munka Törvénykönyve szerint a dolgozót minden három és fél óra túlmunka után

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Balogh Lajos
FEJÉR MEGYEI
HÍRLAP
1961 / CKT 8
1021

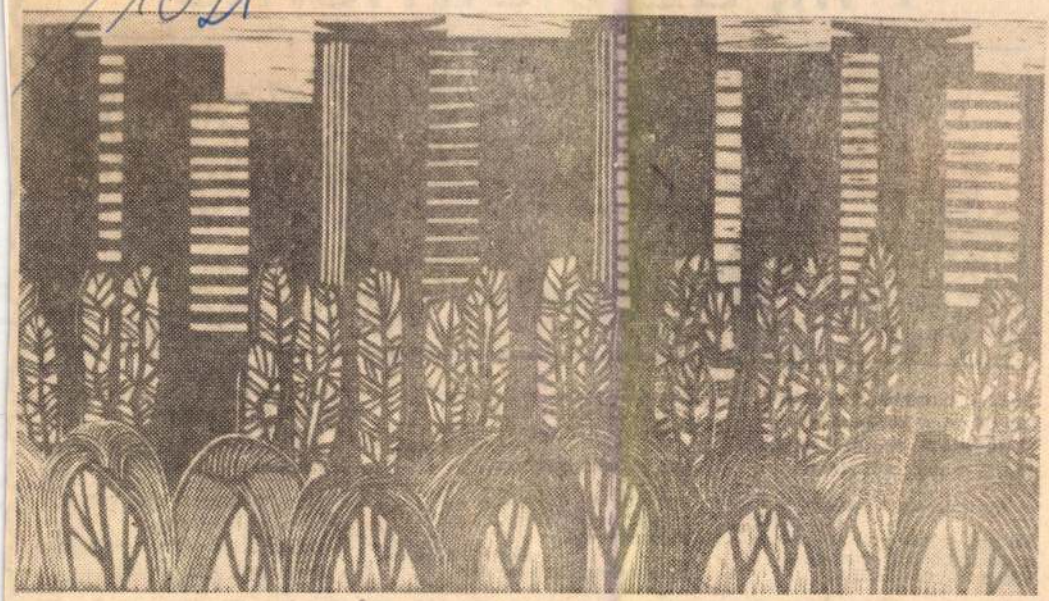

Balogh Lajos: Constancai lakótelep (linoleummetszet)

Fifi, az életm

I.

Mennyi hamvas-piros szőlőt
Jaj de édes, jaj de szép!
— dúdolgatja kis Pindurka,
Ebből semmi sem elég!

— No még ezt a nagy zöld
fürtöt...
Hamm — bekapok két szemet!
S domboldalon nótaszóval
vígan folyik a szüret.

II.

Ám de baj van! Itt az este,
s nem találja az utat.
— Jaj mi lesz most? —
szól Pindurka,
Fifi kutyám sem ugat!

Susog az ág, fúj a szél is,
minden levél fekete.
Pindurka sír: —
Hogy kerültem
ilyen szörnyű messzire?

III.

Egyszerre csak bokor zörren,
s Fifi kutya ott terem:
— Vau-vau! —
mondja farkcsóválva,
— Édes gazdám, jöjj velem!

S elindulnak most már ketten,
kis Pindurka felnevet:
— Hazaérünk! — Ott a présház,
s látom már a kerteket!

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1968 JUN 21
KELET
MAGYARORSZÁG

Balogh Lajos

1968. június 21.

KASZÁSOK

1021

Balogh Lajos linóleum metszete.

arizer

— Nem, nem, dehogyis éreztem magam megbántva! Mindig is méltányolom dolgozó társaim helyzetét... Ugyebár annyi sok ember, mindegyik gyorsan akar végezni... Türelmetlenek... tulajdonképpen nagyon imponált nekem maga, amiért fiatal kora ellenére is olyan nyugodtan...

Most viszont Ilonka vágott közbe:

— De hát... — a panaszkönyvre mutatott — itt arról ír, hogy minősíthetetlen hangon...

Kemecsei arcára a piros színnek egy mélyebb árnyalata szökkent. Elrévülten nézett a változatlanul kedvesen mosolygó leányra.

— Őszintén szólva — mondta halkan, miközben a földre dobta a cigarettája végét és rátaposott — éppen a maga nyugodt hangja zavart meg és idegesített... Ott öldököltük egymást a pult előtt ugyebár... ilyenkor mindenki ugrásra készen áll idegileg ugyebár... s akkor maga — ha jól emlékszem — azt mondta: „Tessék várni egy percig"!

— Bocsánat... de a panaszkönyvben a szocialista keres- — sőt, szíves engedelmével be is írom, hogy a hibát én követtem el, s az elintézést példamutatónak tartom...

Novik Ilona elgondolkozva tartotta kezében a zöld füzetet. Kemecsei a fogason lógó felöltőjéből ceruzát kotort elő. Most úgy állt ott, mint egy középkori lovag, aki kardot rántott az igazság érdekében.

— Mielőtt odaadnám a könyvecskét, szeretnék valamit mondani... persze lehet, hogy kinevet... mondhatok valamit egészen nyíltan?

Kemecsei eddig sötétpiros arca most mintha a biborlila egy árnyalatával gazdagodott volna.

— Tessék. Hogyne.

— Ugye magát nem udvariaskodás vagy figyelmesség vezeti? Szóval, ha mondjuk az öreg Mohos bácsi jött volna önhöz... érti ugye?... Mert igazán nem szeretném...

Kemecsei elnézően mosolygott:

— No, nem, nem, kedves Novik Ilona... Maga roppant rokonszenves, nagyon csinos... igazán kedves és vonzó jelenség, de Kemecsei Béla véleménye belülről szokott kialakulni... Nem vagyok az az ember...

Most szívesen elmondta volna, milyen ember ő, de Ilonka átadta a füzetet s írnia kellett. Irt. Elismerte, hogy hibázott, s megdicsérte a közértet. Aztán átadta a füzetet. Ilonka olvasatlanul [illegible] el és felkelt a helyéről.

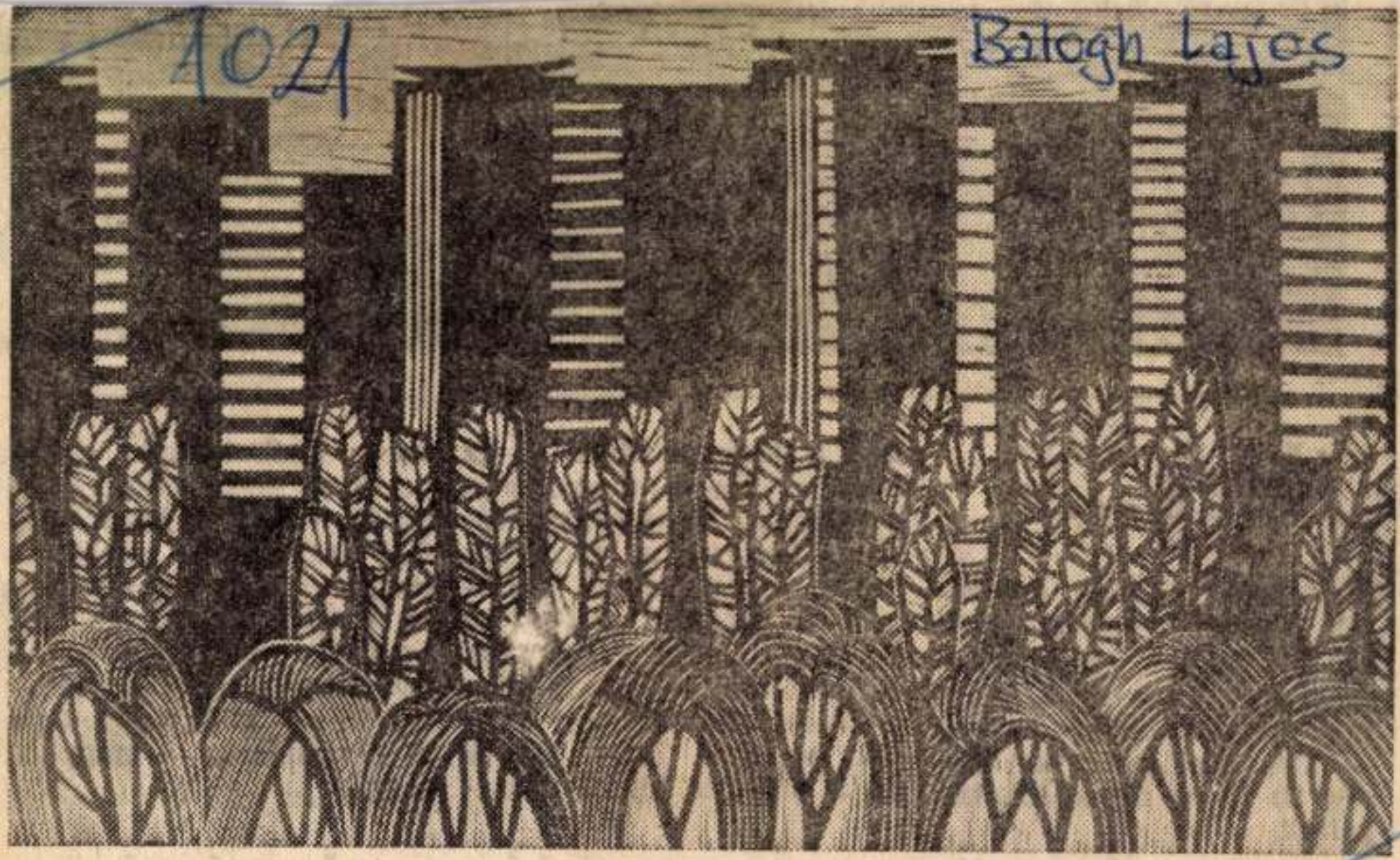

Balogh Lajos: Constancai lakótelep.

PETŐFI NÉPE

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., Ülői út 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

n élnek...

- db. építési jellegű ügyiratot intéztek eddig; ebből 160 — lakásépítéssel kapcsolatos. Tavaly — tehát még a „kisközségi" időben — 120, azelőtti évben pedig 80 ilyen ügyiratot kezeltek.

Aligha kell kommentár, de még tegyük hozzá, hogy az építkezési kedv emel-

ben a
áment.
atyafir
madt
hajós
zött, a
a jogta
cím) v
helybe
ták v
ha a

va
ö-
r-
ta
há
et
ég
en
l-
z-

Átmeneti bizonytalanságok

Balogh Lajos

Alexandru Macedonski portréja

rajz, reprodukció

Nagyvilág, 1960. 5. szám 696. oldal

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
1973 APR 28
A Hét

Balogh Lajos
lvzl

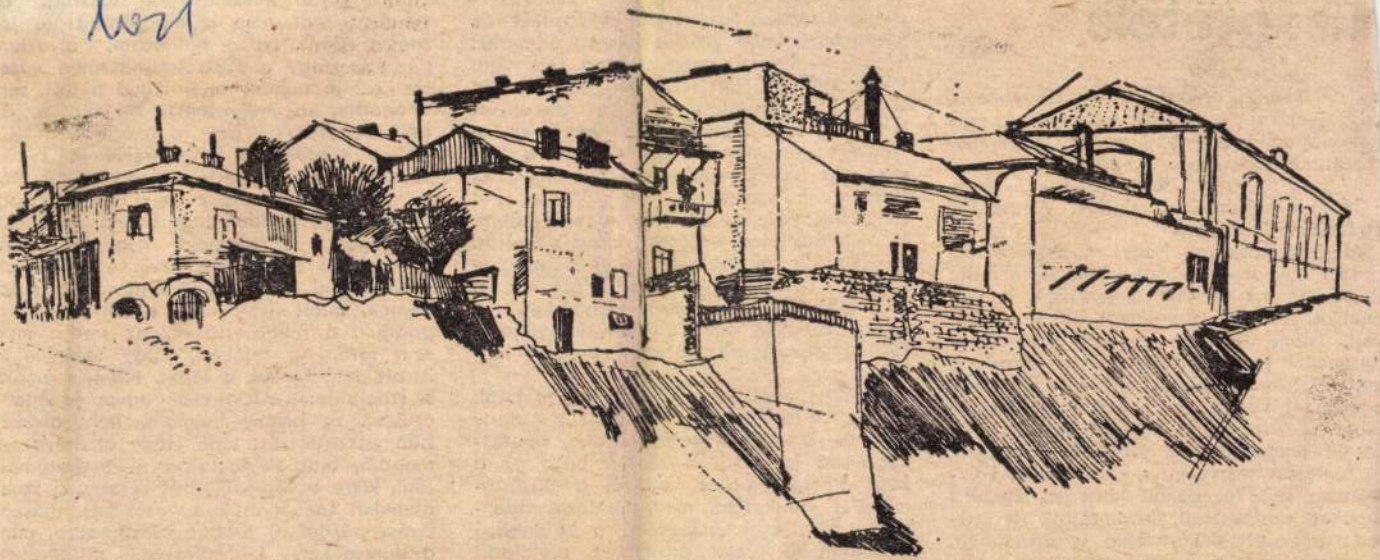

BALOGH LAJOS

Constanţai öregházak

núságtétele

nyilvánosságra, nem kennek el semmit, nem szépítenek, nem színeznek, nem hallgatnak el ezt, meg amazt, valódi koronatanúi koruknak . . .

●

Miért is mondom el mindezt Veress Pál emlékírása kapcsán?

Meggyőződésem, hogy a munkásmozgalom egykori harcosai közül ő folytatja leginkább az erdélyi életrajzírók hagyományát. Teheti. Rendkívül gazdag élete volt, nem csupán egy-két emlékezetes történelmi fordulón vívott osztálycsatában vett részt, nem pusztán egyes „nagy idők" emléke él benne, ő az a harcos, aki valóban vásárra vitte a bőrét, hosszú időn át élt illegalitásban, számtalan sztrájkot és tüntetést szervezett s vívott végig, kommunista sejteket hozott létre és illegális lapokat szerkesztett, nyomtatott, terjesztett; dolgozott Vásárhelyen és Brassóban, Kolozsváron és a Bánságban, sokszor tartóztatták le, szörnyű kínvallatásokat szenvedett el, több évet ült börtönben, járt (illegálisan, kommunistaként) Hitler Hargozott, magánélete nem volt, s érzelemvilágát éppen úgy, mint önképzését az osztályküzdelmek érdekeinek rendelte alá; hosszú éveken át még otthona sem volt, hol itt, hol ott búvt meg, hol ide, hol oda küldték, legállandóbb „lakása" jószerével a börtön volt. Életírásának tehát ilyen — valóban nem mindennapi — élet a forrása. Az pedig mindannyiunk öröme és irodalmunk nyeresége, hogy Veress Pál sikeresen, érdekes és olvasmányos műben tudta elénk tárni sajátos ívelésű pályáját. Az illegális pártmunka korhű bemutatásával, a földalászorítottság leírásával a történelem kevéssé ismert mélységeit, a rejtett vonalak, titkos műhelyek, gerjesztő- és erjesztőerők gazdag eredőit fedi fel.

Mindezt nem lehet eleget hangoztatni, hiszen a történetírás mindenkori nagy kérdése, a rekonstruálás hűsége, pontossága ma is gond. S kérdés, hogy az a kép, amelyet letűnt korokról a históriaművelés elénk fest, mennyire igaz, adekvát? Elég csak összevetni a különböző korokban különféle áramlatok alakította más-más szerzők készítette tankönyveket... mennyire eltérő bemutatást kapunk ugyanarról a korszakról, eseményről, népről,

gadja, o
melyben
zanság d
például,
tői közt j
elfogadni, de megérteni nem tudom, de nem is akarom azt az elfogultságot, amelylyel a szocdemek többségéről ír, s nekem, későbbi nemzedék fiának szinte már tragikomikusnak tetszik az a beállítottság, amely majd minden ingadozást, lebukást, vereséget a szocdemek nyakába varr. Veress Pál nem tartja szükségesnek elgondolkozni afölött, mit vallanak a szocdemek, miért ilyen vagy olyan az álláspontjuk, a magatartásuk, az pedig meg sem fordul a fejében, hogy talán-talán itt-ott még igazuk is lehet. Nem, számára a szociáldemokrácia csak egyet jelentett: árulást. Ez bizony bennem, mint olvasóban visszatetszést szül. Hogy ellenőrizzem magam, oldalak tucatján át megszámoltam, kikre acsarkodik; hát bizony, a szocdemeket (néhol csak a vezetőket, máskor egész pártjukat) többet szidalmazza, mint a burzsoákat, földesurakat, rendőröket, csendőröket, spicliket együttvéve. Ha egy marslakó olvasná könyvét, biztosra venné, hogy a munkásság elsőszámú ellen-

Boros Ilona, művész-pedagógus

1021

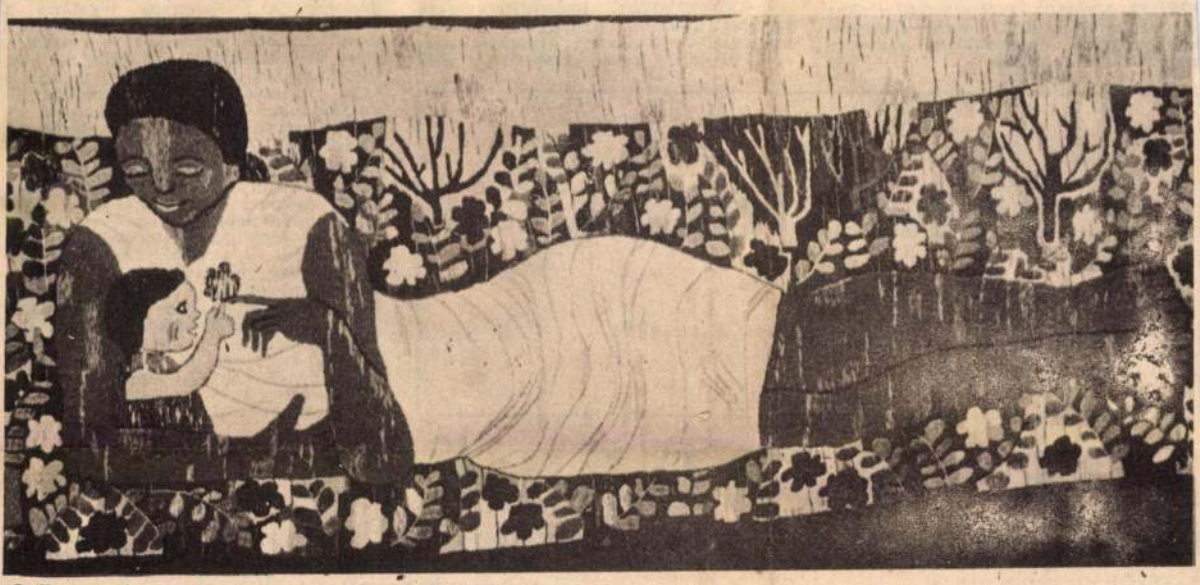

● Boros Ilona: Anya gyermekével. (Textilkompozíció)

RENDEZVÉNYEK A SZAKSZÖVETKEZET KLUBJÁBAN

Kettős kiállítás Kecelen

A múlt héten megélénkült a forgalom a keceli Szőlőfürt Szakszövetkezet ifjúsági klubjában. Óvodások, iskolások kisebb-nagyobb csoportjai és érdeklődők keresték fel az itt megrendezett két ízléses és szép kiállítást, amit egy tehetséges művész-pedagógus, illetve a községi vadásztársaság rendezett.

Balogh Józsefné Boros Ilona a keceli Arany János Általános Iskola rajzszakos tanára. Neve nem ismeretlen a megye képzőművészeti életében. Rangot szerzett már magának a közös, illetve egyéni tárlatokon, és elismerést aratott az általa vezetett képzőművészeti szakkör tagjai által is. Tanítványai — elsősorban batikolt munkáikkal — évek óta sikerrel szerepelnek a különböző rangos, hazai és külföldi gyermekrajz-kiállításokon.

● Boros Ilona: Adria. (Falitextil)

A keceliek most textilből készült faliképeit ismerhették meg. A szakszövetkezet klubjában bemutatott tizennyolc szövött-csomózott textília jórészt hagyományos technikával készült. Úgy tűnik, alkotójukat inkább érdekelte a vizuális látvány végeredménye, mint a megoldás szakmai „trükkjei"; azaz inkább képek ezek, mintsem a mai értelemben vett textilkompozíciók. Ez azonban nem von le a kiállított alkotások értékéből...

Sőt. Boros Ilona textíliái sajátos, egyéni világ megteremtésének kísérletéről árulkodnak. Műveiben sikerrel ötvözi egybe a gyermeki látásmód leegyszerűsítő naivságát és fogalmakban gondolkodó tisztaságát a népmesei folklórkincs ismerősnek tetsző, de friss motívumaival.

Változatos színei látszólag egyszerűek, az egyszerűség mögött viszont nagyon tudatos és bonyolult kolorisztikai összecsengések, különös harmóniák érződnek. A barna és a sárga „összerímeltetésével" készült Napvirág, vagy a Jugoszláviai emlék kékeszöld árnyalatai, a Nyár II. című kompozíció élénksárga, bordó és piros hátterében táncoló gyerekei mind-mind erős hangulati és érzelmi töltést hordoznak.

Boros Ilona textilképein többféle „festészeti" stílus alkalmazásával is kísérletezik. Néhány alkotásában fölrémlik az expresszionizmus hatása (Anya gyermekével, Kékmadár), ismét más viszont az ikonszerűen zárt, szigorúan szerkesztett Anya gyermekével II. című kompozíciója, de találunk modern megoldási kísérleteket is a Vegetáció laza szőttesében, vagy az Ősz üveggyöngy-berakásában. Kiállítása összességében is érdekes, igényes képzőművészeti bemutatkozás a textil „műfajában".

•

A szakszövetkezet klubjának két szomszédos helyiségében a keceli Béke vadásztársaság népszerűsítő kiállítását rendezték meg. Itt a környékbeli állatok: róka, vaddisznó, borz, vidra kikészített szőrmei, vadásztrófeák, és kitömött szárnyasok; szarka, fülesbagoly, kuvik, dolmányosvarjú és fácánok láthatók különböző típusú vadászfegyverek kíséretében. A gyűjtemény elkészítői nem kevés munkával rendezték meg a kiállítást, amely hasznosan szolgálja a vadvédelem, a vadgazdálkodás, és a község környékén élő állatoknak a fiatalokkal való megismertetését.

A látogatóban csupán egyetlen kérdés ötlik fel a keceli Szőlőfürt Szakszövetkezet klubjában rendezett kiállításokról távozóban... Nem lehetett volna ezt a két, egymással alig rokonítható témájú kiállítást nem egyidőben, hanem egymást követően megrendezni?...

Pavlovits Miklós

MUNKAALKALOM

ETŐFI Nyomda érettségizett fiúkat s leányokat felvesz, betanít fényszedés-kopogtató munkakörbe. Kecskenét, Külső-Szegedi út. 1642

A KECSKEMÉTI Barom Vállalat Kiskunhalasi Gyá nyomású olajkazánhoz vizs delkező fűtőt keres felvét

PETŐFI NÉPE
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
1977 DEC 1
SAJTÓFIGYELŐ

FIGYELEM!

Hirdetésfeladás

újságunkba

Kiskunhalas, Magyar u. 2. sz. alatt.

X

Miklós—Tass vasútállomás. Jelentkezés személyesen vagy levélben: MÁV Villamos Felsővezeték Építési Főnökség 1106. Budapest, X., Jászberényi u. 42523/2 hrsz. vagy Kunszentmiklós—Tass vasútállomáson az építésvezetőségen. 5161

APRÓHIRDETÉSEK

Ingatlan

KÉTSZOBÁS, kertes családi ház eladó. Kiskunhalas, Vitéz u. 15. sz. 1247

ELADÓ kétszintes lakóház, igényesnek. Kiskunhalas, Kisfaludy u. 8/a sz. alatt. 1246

KISKUNHALAS, Rekettye 72. szám alatti tanya melléképületekkel, 1200 négyszögöl telekkel, beköltözhetően eladó. Érdeklődni: Kiskunhalas, Polgár u. 2—8. 1645

CSALÁDI ház eladó. Baja, Rózsa F. u. 18. sz. alatt. 1085

ELADÓ Baja belváros központjában, Engels F. u. 6. sz. ház, 4 szoba, összkomforttal. Érdeklődni: mindennap 16 óra után. 1087

LEVÁLASZTOTT félház belvárosban, beköltözhetően 3 szoba, garázs eladó. Cím: Baja, Batthyány u. 34. 1096

BAJAI kertes házat cserélnék másfél, vagy kétszobás budapesti, hévízi, keszthelyi, vagy harkányi lakásért, esetleg üdülőért megegyezéssel. Németh Gyula, Baja, Dózsa 204. 1100

HETÉNYEGYHÁZA, Kossuth L. út 138. szám alatt levő női fodrászüzlet betegség miatt eladó, vagy kiadó. Érdeklődni: Kecskemét, Bethlen krt. 16. sz. délután 3 óra után. Üstökös. 17132

1200 NÉGYSZÖGÖL zártkerti szántó részletekben is eladó. Kiskunhalas, Vasút u. 6. B. II. emelet 21. 17 óra után. 1253

KERTES családi ház eladó. Árpád u. 51. Érdeklődni Kuruc Vitézek tere 26. IV. em. 15. Farkas. 1254

REKETTYE 120. szám alatti tanya és Kárpát utca 4/a szám alatti, beköltözhető lakóház eladó. Érdeklődni: Kiskunhalas, Kárpát u. 4/a. 1268

TANYA 1200 négyszögöl területtel, sok épülettel, a Szabadkai úthoz 200 méterre eladó. (Buszmegállóhoz közel.) Érdeklődni mindennap 16 óra után a helyszínen. Kiskunhalas, Füzes 8. Kátaiéknál. 1275

MÁSFÉLSZOBÁS öröklakás OTP-hitelátvállalással, garázzsal beköltözhetően eladó. Kiskunhalas, Semmelweis tér 11. Segesvári. 1286

3 SZOBA, lakóelőteres, pincegarázsos, új, kertes családi ház eladó. Kecskemét, Pusztaszer u. 3. alatt. Vacsi köz elején. 5265

TÖSERDEI hétvégi ház eladó. Érdeklődni: 18 órától. Kecskemét, Hitel utca 2. IV. emelet 26. 5268

Lakás

KÉT szoba, összkomfortos, főbérleti lakást keresek Kecskeméten, költségmegtérítéssel. Leveleket: „Sürgős 87 174" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 5264

KÉT szoba, összkomfortos lakás, gázfűtéssel, garázzsal eladó. Cím: Baja, Babits M. u. 4. III. em. 13. 1084

ELSŐ emeleti garzonlakás eladó. Baja, Klapka Gy. u. 15. VI. ép. 1. lépcsőház. 4. ajtó. Érdeklődni: 18—19 óráig. 1094

TANYAI lakás kiadó, a városhoz közel. Érdeklődni Kiskunhalas, Kisfaludy u. 23. 1262

ELCSERÉLNÉM Klapka utcai, tanácsi, garzonomat 2—3 szobás, tanácsi lakásra. Baja, Klapka u. 11. VIII. ép. III. em. 12. 1098

Gépek és alkatrészek

ELADÓ UE—28-as traktor pótkocsival, ekével. Érdeklődni vasárnap, Kiskunmajsa, Szélmalom sor 5. 1267

IK-S Zsiguli lejárt műszaki vizsgával eladó. Kemény József, Soltvadkert, Ifjúság útja 44. 5260

7 LÓERŐS, benzines MIB-motor eladó. Érdeklődni: Szegedi Mihálynál, Jánoshalma, Báthori u. 9. mindennap. 1641

NAGYON keveset használt Ladát veszek. Suba Ferenc, 6346 Sükösd, Kossuth L. u. 30. 1091

SKODA Octávia megkímélt állapotban, műszaki vizsgával, sürgősen eladó. Csávoly, Temető u. 1. 1099

VÍZSZIVATTYÚ villanymotorral eladó. (Külön is.) Kiskunhalas, Kisfaludy u. 23. sz. 1263

500-AS szalagfűrész eladó. Kiskunhalas, Tábor u. 2. szám. Horváth. 1265

223-AS Warszawa 1979-ig érvényes vizsgával, jó állapotban eladó. Kiskunhalas, Kisfaludy 22. 1279

ELADÓ 50-es Super 5 tonnás, billenős pótkocsi. Érdeklődni szombat, vasárnap, Kiskunhalas, Székely u. 19. sz. 1284

ELADÓ UT rendszámú 1200-as Zsiguli. Megtekinthető: kedd és péntek kivételével, Tiszaalpár, Alkotmány u. 17. 5259

ELADÓ karambolos Zastava 750-es. Érdeklődni: Asztalos János, Kecskemét, Malom köz 9. sz. (Barnevál előtti sorompónál balra.) 17138

Egyéb adásvétel

HÁLÓSZOBABÚTOR eladó, Kiskunhalas, Míg Károly 53. Érdeklődni 14 órától. 1252

GÁZREZSŐ palackkal nyomáscsökkentővel eladó. Kecskemét, Akácfa utca 23. 5261

ELADÓK: ajtók, ablakok, tégla, parketta, mozaiklap, deszkák, gerendák, cserép, fürdőszoba-felszerelés. Kiskunhalas, Bundzsák utca 17. 5266

ELADÓ Csávoly, Arany J. u. 9. szám alatt 25—30 kg-os süldők, 3 hónapos vemhes anyasertés. 1097

BONTÁSBÓL olcsó áron eladó tégla, helyszínre szállítva is, továbbá ajtók, ablakok, pala, garázskapu, horogfák, gerendák, cserép, léc, deszka, Faanyagot helyszínen méretre fűrészeljük. Érdeklődni: Kecskemét, Dobó I. u. 11. 16539

3 ÉVES csikó kocsival, szerszámmal együtt eladó. Jakabszállás, Jókai út 30. 17145

8 ÉVES szamár szerszámmal együtt eladó. Kecskemét, Szilágyi E. u. 32. 17153

KONYHABÚTOR és olajkályha eladó. Kecskemét, Kádár utca 14. (Alföld Áruház mellett.) 5273

KETTŐ db hókafejű kesely lábú, könnyű sodrott, sárga, 21 hónapos csikók bekocsizva eladók. Bátmonostor, Zrínyi M. u. 54. sz. 1086

ELADÓK új rolós, nagy ablak, kisebb ablakok, ágyak, sublót, karszékek, variálható gyerekkocsi, járóka, kabátok, cipők, permetezők. Kiskunhalas, Hajó u. 1. 1248

Vegyes

BÚTOROZOTT szoba férfi részére kiadó. Kiskunhalas, Batthyány u. 1. 1245

CSALÁDI ház, hétvégi ház, garázs, átalakítás és más építmények tervezését vállalom. Szőke György okl. építőmérnök. Baja, Adv Endre u. 12. sz. 1089

ANNAK a személynek a jelentkezését várom, aki megvette a CB 28—20 forgalmi rendszámú Moszkvics 407-es gépkocsit. Kecskemét, telefon: 13-633. 17147

KÜLÖN bejáratú bútorozott szoba 2 nőnek kiadó. Kiskunhalas, Kisfaludy u. 14. szám. 1255

BÚTOROZOTT szoba kiadó 1—2 nő részére. Érdeklődni 8—12-ig Kiskunhalas, Áchim András u. 13. 1256

A HALASI Kötöttárugyár, Kiskunhalas, Kötönyi út 15. Kiskunhalas terüle bevétel céljából k egy év időtartam vagy két — szob hás, fürdőszobás ményt. Ajánlatokat lat címén a go részére kérjük kü

BÚTOROZOTT szo bejárattal kiadó. K las, Kilián Gy. u.

BÚTOROZOTT szo nalra kiadó egy személynek. Kis Hajó u. 16.

KÉRJÜK azt a ke dégünket, aki a lasi Alföldi Étter nov. 10-én tartott alkalmával a r tévedésből elcser kávébarna prémes ugyanolyan, de méretű sötétkékr azt mielőbb szí az Alföldi Étterem vinni, ahol egyb játját átveheti.

KÉZIMUNKA előnyomást, gombbehúzást, gomblyukkészítést vállalok. Pityi Istvánné, Kecskemét, Sallai u. 4. Halászcsárda mögött. 17122

BÚTOROZOTT szoba kiadó. Kiskunhalas, Széchenyi u. 6. sz. 1260

IGÉNYES gyermektelen házaspárnak bútorozott szoba, konyha- és fürdőszobahasználattal kiadó. Érdeklődni: Kecskemét, Néphadsereg útja 14. földszint 15. (Széchenyiváros) 5271

MATEMATIKA-, fizikatanítást vállalok. Kecskemét, Tinódi u. 12. III. 25. 17133

Házasság

32 ÉVES, 176 cm magas özvegyember, gépjárművezető, kettő gyermekkel, megismerkedne házasság céljából hozzáillő nővel 25—32 éves korig. Leveleket: „Anyukát várunk" jeligére a bajai Magyar Hirdetőbe kérem. 1092

170 CM magas, 27 éves, barna hajú, önhibáján kívül elvált fiatalember, megismerkedne házasság céljából, korban hozzáillő leánynyal, vagy elvált asszonynyal. Mg. Tsz-dolgozó vagyok, havi 4000 Ft jövedelemmel. Lakás megoldható. Csak sajátkezűleg írott fényképes levelekre válaszolok. „Tulipán" jeligére a bajai Magyar Hirdetőbe kérem. 1088

EGYEDÜLÉLŐ, elektrikus beosztásban dolgozó, józanéletű 42 éves férfi megismerkedne házasság céljából házias nővel, 30—5 évesig. Kizárólag fényképes levelekre válaszolok. Leveleket: „Megértés 87 185" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe. 527

71 ÉVES, elvált, józanéletű férfi megismerkedne házasság céljából házias, ko moly nem dohányzó nővel Leveleket: „Szeressük egymást 87 184" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 5274

21 ÉVES, 168 cm magas,

Jogász a háznál

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő Balogh Lajos
1977 DEC 21
A Hét

Háztetők

BALOGH LAJOS

a növekedés 22-szeres, így részese
a világkereskedelemben 0,37 száz
0,61 százalékra emelkedett. Ez a
még mindig kevés, mert ipari terme
már rég meghaladta a világ ipari
lésének 1 százalékát, tehát a men
növekedés a minőségi fejlődéssel
egységben továbbra is szükséges.

A MINŐSÉGI VÁLTOZÁS JELEI

leginkább az árucsere megváltozott szerkezetében és új formáiban tükröződnek. 1976-ban árukivitelünk 50,4 százalékát a gépek és gépipari berendezések, vegyipari termékek és az ipari eredetű fogyasztási cikkek tették ki. Leggyorsabban a komplex, jó minőségű, magas fokon értékesített termékek exportja növekedett. Nagy sikerrel dobtuk világpiacra például a terepjáró gépkocsikat, az új típusú autóbuszokat, a 3500 lóerős Diesel-mozdonyokat, a TIH—455 és az S—1800—IF traktorokat, új típusú automata esztergapadokat és marógépeket, Diesel-teherautókat, falusi telefonközpontokat, transzformátorokat, ébresztőórás rádiókat, integrált áramkörű tévékészülékeket, számítógépeket, bútorokat, szövött- és konfekcióipari termékeket, kötöttárut, hűtőberendezéseket stb.

Ugyancsak 1976-ban az import 31,8 százalékát a gépek és gépipari berendezések képviselték (itt a kivitel még nem fedezi a behozatalt), 41,0 százalékát pedig a fűtő- és egyéb ásványi eredetű nyersanyagok. Ez azt jelenti, hogy iparunk feldolgozó képessége jóval meghaladja a hazai nyersanyagkészletet. Amit csak akkor lehet pozitív tényezőként elkönyvelni, ha külkereskedelmi mérlegünk egyensúlyban van (mint volt például 1976-ban), vagyis a behozott gépek és nyersanyagok értéke

lényegében új termelőkapacitások megtervezéséről, felépítéséről és üzembe helyezéséről van szó, de vonatkozhat szállítóvállalatok és úthálózatok, turisztikai komplexumok, tanügyi és egészségügyi építkezések kivitelezésére is.

Ilyen irányú kereslet általában a gyengén fejlett országok részéről jelentkezik. Számukra nagyon előnyös az, hogy például az új gyáregységeket a kivitelező a helyi környezet sajátosságainak megfelelően tervezi és építi fel, kiképezi a helyi munkaerőt, az új gyárat be is indítja, és a legmegfelelőbb teljesítmény eléréséig szaktanácsadó szolgálatot teljesít. Mindez garancia az újonnan épített termelőegységek optimális kihasználásához és a megfelelő tapasztalat átadásához. A teljes ipari berendezés behozatala lehetővé teszi a helyi természeti kincsek magas fokú hasznosítását, a munkaerő helyesebb elosztását, a munkanélküliség csökkentését, s ugyanakkor az egész gazdaság színvonalának az emelését.

Világos, hogy hazai vállalataink komplex jellegű exportot csak olyan ágazatokban tudnak egyelőre megvalósítani, ahol nemcsak komoly tapasztalattal rendelkezünk, hanem a tervezési, kivitelezési, üzemeltetési munkálatokat is világszínvonalon végezzük. A laikus így gondolkozik: Afrikában és Ázsiában mindent el lehet adni. A valóság az, hogy külkereskedelmi és gazdasági kooperációs vállalataink tényleg nem ütköznek helyi konkurrens cégek

Magyar Hirdető
Sajtófigyelő
1973 APR 28
A Hét

Balogh Lajos

A vaskapui erőműnél

BALOGH LAJOS

tona Jenő — emberi kérdés (Balogh
gár bevezetőjével); Demény Lajos:
raszttábor Bábolnán — együtt a hűb
kizsákmányolás ellen. Ez utóbbi a Bu
Nagy Antal vezette felkelés 540. évf
dulóját köszöntötte. S ha már az évf
dulók kerültek szóba, hadd mondjam
hogy a tavalyi nagy jubileumok kö
hármat fogadtunk külön kötetekkel. A
román történelem nagy eseménye, az ál-
lami függetlenség kivívása centenáriumá-
ról Dan Berindei és Csucsuja István:
1877. A függetlenségi háború és Erdély
című, a hazai magyar nyelvű marxista
történeti irodalomban kiadói premiert je-
lentő kötettel emlékeztünk meg, az 1907-es
parasztfelkelés 70. évfordulója tiszteletére
kiadtuk Vajda Lajos: **1907 — A nagy pa-**
rasztfelkelés erdélyi visszhangja címet vi-
selő monográfiáját, míg a közelmúlt egyik
kimagasló nemzetiségtörténeti mozzana-
tának, a romániai magyar haladó szelle-
mű fiatalok 1937 októberi gyülekezésének
40. évfordulóján Turzai Mária: **A Vásár-**
helyi Találkozó című kötetével tiszteleg-
tünk.

A fiatalok pályaválasztási és társadal-
mi-termelési beilleszkedési kérdéseivel
foglalkozott az Ifjúmunkás riportergárdá-
jának írásait összegező kötetünk, **A De-**
meter gyerekek pályaváltása és más igaz
történetek. A Gondolatok a valláserkölcs-
ről című, nagy sikerű esszé Farkas Zol-
tán munkája.

— Folytassuk talán az idei művekkel.

— A forrás értékű munkákkal kez-
deném. Megjelent Nicolae Ceaușescu

Előkészületben vannak-e újabb ri-
port- és publicisztikakötetek?

— Egyesek már készen is vannak. Ri-
portkönyvvel jelentkezik Kenéz Ferenc
(Lent és fent), aki a szocialista demok-
rácia vetületeit, a tudatfejlesztés jelentő-
ségét boncolgatja. Beke György ezúttal
publicisztikai írásait adja közre **Vállald**
önmagad címmel. Megemlíteném még
Páll Árpád **Kisriport**jait, Bartha Zoltán
Múlt és jelen — a jövőnek című kötetét,
s a tömör mondások kedvelői számára
(az „egy velős gondolat felér egy terjen-
gős könyvvel" jelszó jegyében) készülő
aforizmagyűjteményt Török László szignó-
jával, s a tartalomról is árulkodó **Éppen,**
mert emberek vagyunk címmel.

— A Testamentum-sorozat eddigi kö-
tetei milyen olvasói fogadtatásban része-
sültek?

— Aki hozzájutott az egyes kötetekhez,
az szereti, becsüli és hasznosítja is őket...
Az első kötetre (Kemény G. Gábor: **Mo-**
csáry Lajos — a népek barátságáért) e-
lég hosszú, szinte kétévnyi szünet követ-
kezett. Eleddig nyolc kötet látott nap-
világot, a jövőben pedig szeretnénk éven-
te három-négy kötetet kiadni...

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726
1978 OKT 14

ÉLET ÉS IRODALOM

Balogh Lajos

1021

Balogh Lajos: Rock

Hanglemez

lt a Tragédia

sabb: Palágyi Lajos; a legköznapibb, mintha közülünk tévedt volna be — de hisz nem él-e bennünk mindig egy parányi Lucifer? —, Csortos Gyula. Mennyi „Úr hangja" dörgött, hány Péter apostol emelte fel intőn a megváltó keresztet, hány rabszolgát hajtottak a fáraó elé, hány virágáruslány árulta hervadó csokrait!

És az előadások!...

Láttam ó-módin, amolyan ősbemutató-rekonstrukciót. Láttam nem sikkad el, puritánul célratörő az elképzelés, nagyon világosak az egyes képek, a Lucifer-mutatta történelmi út, volt és mai életünk stációi. A középpontban most is a Tragédia optimizmusa, ahogy Szinetár Miklós vallja: „...az ember legfontosabb, legnemesebb tulajdonsága a mindenkori újrakezdés képessége". A főszereplő ezúttal is Lucifer. Izgalmas és nemes kalandnak nevezi Szinetár Miklós a hanglemezen való értelmezés minden kockázatát, s ez csak akkor nem kockázat, ha Lucifer szólal meg, vagyis *Haumann Péter* vagy *Bessenyei Ferenc* szól

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh Lajos
/1021

Balogh Lajos: Mese

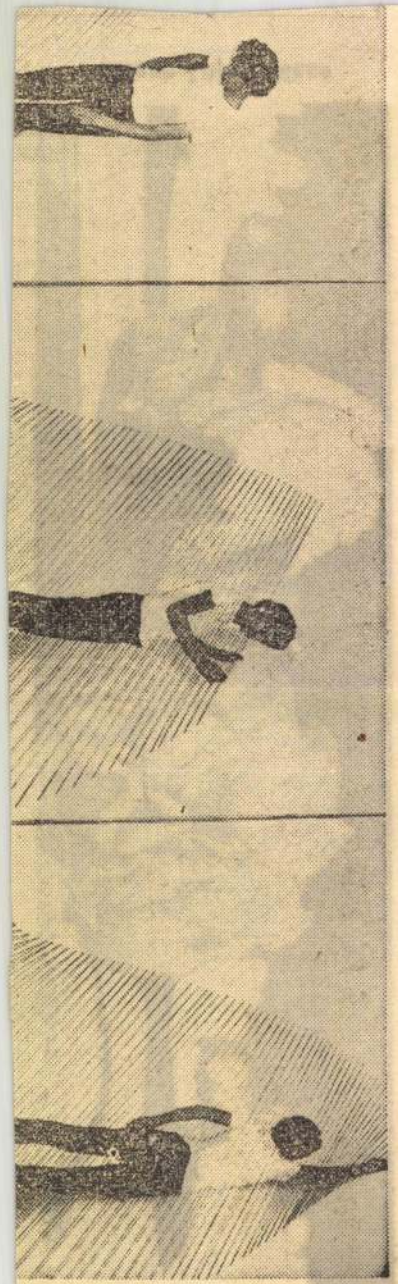

th Tamás: Bezárkózás

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1978 APR 22

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh Lajos:
1021

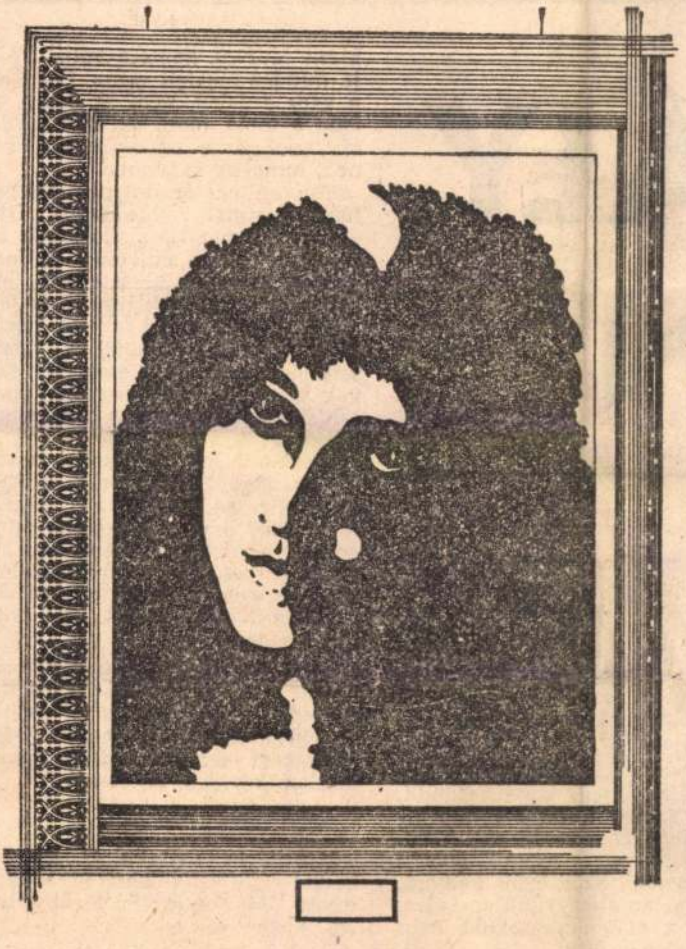

Balogh Lajos rajza

TÁLY
N"

Hétfői napokon általában lógás
okott lenni. Olyankor senkinek
ncs kedve dolgozni. Szombat-va-
rnap otthon voltunk... Mindenki
res magának helyet: tetőn, pin-
ben, olyan helyeket, ahol hunga-
cell van, és jót lehet aludni. Ki-
henjük magunkat, és délben min-
nki előjön.

Aztán vannak a szerszámtolvaj-
sok! Vízimérték, kanál, fándli,
ggő... Ezeket a felnőtt munká-
k mindig meg szokták pattintani.
tanulónak úgyse számít, őnekik
eg nagyobb szükségük van rá.
enkor aztán elmegyünk portyára,
akkor a szakmunkásoknak nem
arad szerszámjuk!

A mester nem enged bennünket
ni. Akármi van: születésnap, név-
p, valamelyik behoz egy liter
rt — azt úgyis behozza —, meg-
zuk, de ha a mester észreveszi,
lhézik. Általában toronyépülete-
n dolgozunk, könnyen megeshet
aj. Aztán van, amikor azt mond-
a mester: — Mi van ma? Pén-
? Délutánra behoztok két litert,
a csoport itt megissza az öltö-
en, de amikor már megyünk
a!

felnőttek bezzeg isznak, vedel-
. Fent az épületen! Fél liter pá-
a, vannak hozzá hárman, be-
oliák, utána jó hogy nem tud-
dolgozni. Ebédidő: hopp, men-
ki a kocsmába, pár korsó sör.
el azzal jönnek be, hogy két
pálinka.

kicsit lóvéval, kaptam volna kéglit is, minden meglett volna. És engem a pénz érdekel, nem az, hogy milyen a meló, mert jól akarok élni. Ha van pénze az embernek, boldog, mindene megvan.

Fölkerültem Pestre, pár régi osztálytársammal összejöttem, aztán elmentünk bandákba, csövesek közé. Átváltottam csövesre. Én nem vagyok az, mert az a csöves, akit kirúgtak otthonról, nincs hédere, nem melózik sehol. Nem veszek részt semmilyen balhéban, rendesen járok a suliba, csak hétvégén vagyok velük. Akkor együtt iszunk, tablettázunk, nőzünk, csavargunk, minden.

Szerintem három társadalom van, három alapvető. Az alsó osztály: ők a csövesek, akkor a középosztály és a fölső osztály. Normális átlagember a középosztályban van. A felsőben például a miniszterelnök vagy akinek rengeteg pénze van. Nyert a lottón, államügyész, vagy ilyen nagy fejes.

Egyik osztályban sem élnék szívesen. Az alsó osztályt megvetik, a közénső meg unalmas. A felsőben se élnék, őket is megvetik. Mert azok nem becsületes úton szerezték, amijük van, az biztos.

★

Másodéves asztalos és kárpitos tanulók írásbeli válaszai arra a kérdésre: „Mi jut eszébe erről a szóról, hogy m u n k a:"

— Lógás, teljesítmény, pénz, munkatársak, minőség, mennyiség, szerszám, anyag, forgács, termék.

— A munka azt jelenti, hogy valaki csinál valamit. Például: tanul, játszik, épít.

— Lógás, melózás, dolgozz keveset, nem ér baleset, korán kell felkelni, a mester bezsong ha kések a munkahelyről.

— Szar.

— Dolog, ténykedés, gürcölés, robotolás. Fáraszt, jót tesz a testnek, izmosodunk tőle, munka után jól jön az alvás, jó munka közben homlokunkról csorog a verejték, az izmok acélosodnak. Munka nélkül nem lehet élni, én nem szeretek dolgozni, de tudom hogy a munka a legfontosabb az életben, ha nincs munka, nincs semmi. Van, amikor jólesik, akkor szívesen dolgozom, de ha nem, akkor legszívesebben elszaladnék. Munka közben szeretek elgondolkodni.

Balogh Lajos

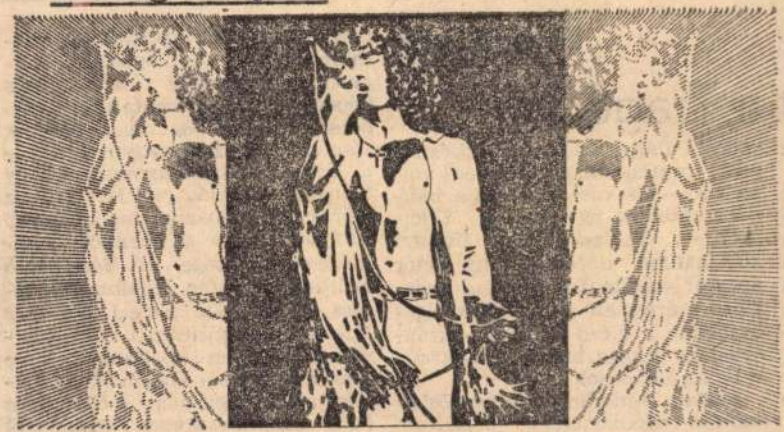

Balogh Lajos: Rock

Élet és Irodalom, Bp. 1978. okt. 14.
XXII. évf. 41. sz. 11. lap.

SIMON KÁSZLÓ

A népbiztos esztéta

alt a Tragédia

sabb: Palágyi Lajos; a legköznapibb, mintha közülünk tévedt volna be — de hisz nem él-e bennünk mindig egy parányi Lucifer? —, Csortos Gyula. Mennyi „Úr hangja" dörgött, hány Péter apostol emelte fel intőn a megváltó keresztet, hány rabszolgát hajtottak a fáraó elé, hány virágáruslány árulta hervadó csokrait!

És az előadások!...

Láttam ó-módin, amolyan ősbemutató-rekonstrukciót. Láttam Shakespeare-i színpadon. Láttam nagyszabású revünek, amikor a látvány, zene, görögtűz lesöpörte a gondolatot. És láttam misztériumnak, kamaraszínpadra alkalmazva, amikor a gondolat diadalmaskodott. Ezt szerettem talán a legjobban; Németh Antal sok vakmerő kísérlete közt a legvakmerőbbet, mert zengő hangok —

nem sikkad el, puritánul célratörő az elképzelés, nagyon világosak az egyes képek, a Lucifer-mutatta történelmi út, volt és mai életünk stációi. A középpontban most is a Tragédia optimizmusa, ahogy Szinetár Miklós vallja: „... az ember legfontosabb, legnemesebb tulajdonsága a mindenkori újrakezdés képessége". A főszereplő ezúttal is Lucifer. Izgalmas és nemes kalandnak nevezi Szinetár Miklós a hanglemezen való értelmezés minden kockázatát, s ez csak akkor nem kockázat, ha Lucifer szólal meg, vagyis *Haumann Péter* vagy *Bessenyei Ferenc* szól az Úr hangjaként, *Kállai Ferenc* hozza a romlott Rómába a kereszténységet. Ilyenkor — s még a felsorolhatatlanul sok mellékszereplő legtöbb megszólalásában — felízzik a mű, dráma lesz, amit könyvlapokra álmodott keserű magányában a költő. De elszürkül, ha Ádám és Éva szólal meg. E két klasszikusan rossz szerepre

Balogh Lajos

„Hajógyárban"

„Hídépítés"

„Nagykárolyi dinnyevásár"

– rajz

A Hét. 1977 / dec. 2.

Balogh Lajos

„Háztetők"

„A munkás"

– rajzok

A Hét. 1977. dec. 2.

Balogh Lajos

Balogh Lajos rajza

CSORI

Fakult
biztat-e
Napont
a nappo
és csak
és csak
a karco

A kuda
a teher

s helyett elriaszt
an nincs értelem
...lgatja egyre csak
„Nem" „Nem" „Nem" — ingatja fejét

s nem esztelense
aki hallgatja me
„Nem" „Nem" „
de nagyon bent

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr. 22.
XXII. évf. 16. sz. 15. lap.

A túloldalon lásd: VEGH ANDRÁS rajzat

doktól vibráló homlokával, drótha-
jával, megjelenésében éppen ellen-
kezője volt Szabó Pálnak, de nyílt,
jóindulatot sugárzó tekintetével
éppúgy megnyerte az érkezőket.
Barsi Dénes személyében találkoz-
tam életemben először olyan em-
berrel, akinek jelentős marxista
műveltsége volt. Hogy híve is lett
volna ezeknek az eszméknek, en-
nek ott tanújelét nem adta, de an-
nak igen, hogy sem sokirányú ta-
nultságával, sem eszmeiségével nem
fért bele sehogy abba a kategóriá-
ba, amelyben elhelyez az ember
könnyelműen egy pusztai tanítót.
Csak később ismertem meg viszon-
tagságos életét, harcait a felettes
hatóságokkal, és kezdtem kibogoz-
ni páratlanul érdekes és értékes

neket hurrogták le, mind dilet-
tánst golyózták ki, mint a prériről
jöttet bélyegezték a folyosón, a
társaság színvonalához nem il-
lőnek. Pedig voltak ott olyanok
is, akikről később kiderült, hogy
már akkor a kommunisták között
tartották őket számon. Nyilván job-
ban értettek a taktikához a telje-
sen magános Barsinál.

A gyűlés utáni hetekben többen
megkérdezték tőlem, mit tudok
Barsi kommunista kapcsolatairól.
Nem tudtam én senkiéről, de Bar-
siról tudtam, hogy nincsenek ilyen
kapcsolatai, hanem ezzel együtt sok
minden másban magános és isme-
retlen. Nem tudnám már meg-
mondani azt sem róla, miért ült

melte volna az ifjúság számára írt
népszerű regényeiért is.

Ekkor találkoztam először Sinka
Istvánnal. Úgy éreztem, sokkal bi-
zalmatlanabbul fogad, mint a má-
sik kettő. Sinka tekintetét külön-
ben is meg kellett szokni, hogy ne
találja az ember gyanakvónak.
Nem volt pedig gyanakvó termé-
szet. Sokkal inkább indulatos azok-
kal szemben, akikről úgy gondol-
ta, valamely számára idegen és
hitvány irodalmi szemléletben té-
velyegve nem fogják fel költői
nagyságát. Számomra Sinka István
talán életem legnagyobb boldog
meglepetése volt. Néhány versének

ményei varázsának. Őszintén szól-
va Sinka fellépését némi szoron-
gással vártam, költészetét minden
külső körülmény ellenére rafinál-
tabbnak éreztem, hogysem egysze-
ri felolvasásban meg tudja moz-
gatni az ugrai közönséget. Alig hi-
hető, hogy ne lett volna rá hatás-
sal a század európai költészetének
java. Honnét lett volna? Ez a leg-
főbb titok. Felolvasását alig tudta
abbahagyni. Nem hiszem, hogy
akadt volna egyetlen vers is a
zsebében felolvasatlan. Meg kellett
itt tudnom, hogy minden, amit
megteremtett, szűkebb hazájának
nyelvi sajátosságából, gondolkodá-
si formáiból, táji szépségeiből, né-
pi történelméből, élceiből, bánatá-
ból született. Teljesen egyéninek

...ZTÁLY ...VAN"

...a feldúlt ál-
...mennyiségű
...ált a nyo-
...yreállítására
...zül lehetett
...ve a takaró-
... az okozott
...ig. Ehelyett
...megoldást
...t rendeltek
... tanulóinak,
...karítani. Az
...erakás mun-
...a alatt hely-
...Más kérdés,
... marad az
...nunká"-ból.
...nban árkot
...a tanulókat,
...imenőnapon.
... éppen mo-
... randevúra
...ell ásni! Es-
...élységben és
...tek a hóna-
...ök nem sze-
... és az árok
...ssan kezdett
...ékről néhá-
... a szemetet,
...y elromlott
...ott. Újabb
...sztítani
...kugyan
...egszer-
...módnapok,
...adt, de
... bele a
... hogy

Hétfői napokon általában lógás szokott lenni. Olyankor senkinek nincs kedve dolgozni. Szombat-vasárnap otthon voltunk... Mindenki keres magának helyet: tetőn, pincében, olyan helyeket, ahol hungarocell van, és jót lehet aludni. Kipihenjük magunkat, és délben mindenki előjön.

Aztán vannak a szerszámtolvajlások! Vízimérték, kanál, fándli, függő... Ezeket a felnőtt munkások mindig meg szokták pattintani. A tanulónak úgyse számít, önekik meg nagyobb szükségük van rá. Ilyenkor aztán elmegyünk portyára, és akkor a szakmunkásoknak nem marad szerszámjuk!

A mester nem enged bennünket inni. Akármi van: születésnap, névnap, valamelyik behoz egy liter bort — azt úgyis behozza —, megisszuk, de ha a mester észreveszi, balhézik. Általában toronyépületeken dolgozunk, könnyen megeshet a baj. Aztán van, amikor azt mondja a mester: — Mi van ma? Péntek? Délutánra behoztok két litert, és a csoport itt megissza az öltözőben, de amikor már megyünk haza!

A felnőttek bezzeg isznak, vedelnek. Fent az épületen! Fél liter pálinka, vannak hozzá hárman, becsókolják, utána jó hogy nem tudnak dolgozni. Ebédidő: hopp, mennek ki a kocsmába, pár korsó sör. Reggel azzal jönnek be, hogy két deci pálinka.

kicsit lóvéval, kaptam volna kéglit is, minden meglett volna. És engem a pénz érdekel, nem az, hogy milyen a meló, mert jól akarok élni. Ha van pénze az embernek, boldog, mindene megvan.

Fölkerültem Pestre, pár régi osztálytársammal összejöttem, aztán elmentünk bandákba, csövesek közé. Átváltottam csövesre. Én nem vagyok az, mert az a csöves, akit kirúgtak otthonról, nincs hédere, nem melózik sehol. Nem veszek részt semmilyen balhéban, rendesen járok a suliba, csak hétvégén vagyok velük. Akkor együtt iszunk, tablettázunk, nőzünk, csavargunk, minden.

Szerintem három társadalom van, három alapvető. Az alsó osztály: ők a csövesek, akkor a középosztály és a fölső osztály. Normális átlagember a középosztályban van. A felsőben például a miniszterelnök vagy akinek rengeteg pénze van. Nyert a lottón, államügyész, vagy ilyen nagy fejes.

Egyik osztályban sem élnék szívesen. Az alsó osztályt megvetik, a középső meg unalmas. A felsőben se élnék, őket is megvetik. Mert azok nem becsületes úton szerezték, amijük van, az biztos.

★

Másodéves asztalos és kárpitos tanulók írásbeli válaszai arra a kérdésre: „Mi jut eszébe erről a szóról, hogy m u n k a:"

— Lógás, teljesítmény, pénz, munkatársak, minőség, mennyiség, szerszám, anyag, forgács, termék.

— A munka azt jelenti, hogy valaki csinál valamit. Például: tanul, játszik, épít.

— Lógás, melózás, dolgozz keveset, nem ér baleset, korán kell felkelni, a mester bezsong ha kések a munkahelyről.

— Szar.

— Dolog, ténykedés, gürcölés, robotolás. Fárasztó, jót tesz a testnek, izmosodunk tőle, munka után jól jön az alvás, jó munka közben homlokunkról csorog a veréjték, az izmok acélosodnak. Munka nélkül nem lehet élni, én nem szeretek dolgozni, de tudom hogy a munka a legfontosabb az életben, ha nincs munka, nincs semmi. Van amikor jólesik, akkor szívesen dolgozom, de ha nem, akkor legszívesebben elszaladnék. Munka közben szeretek elgondolkodni.

★

H. Károly II. éves kőműves tanuló. Családi körülményei meglehetősen rendezetlenek: szülei keveset keresnek, édesapja gyakran iszik, olyankor nagy veszekedések vannak otthon. Korábban már járt egy évig gépszerelő szakmára, de egészségügyi okok miatt abba kellett hagynia:

— Általában szeretek dolgozni, csak ha nagyon meleg van, akkor nem dolgozunk. Szerintem most, tanulókorban kell jobban dolgozni, mert az ember szakmunkásvizsga előtt áll. A vizsgán megadnak egy falat, és ha azt nem tudja normálisan felrakni, akkor kárbaveszett a három év. Mert arra is volt már példa, hogy egy harmadéves vizsgázott, kellett raknia egy tízes vá-

családot alapítson. Ha valami baj van, ne csak a férj kínlódjék, hanem ő is segítsen. Először a család, és azután a többi. És legyen a lelkiismerete tiszta. Ha valami baj szerrel, és ismerőseit a hó is. az árokba csak vezetek. Aztán

Végh András

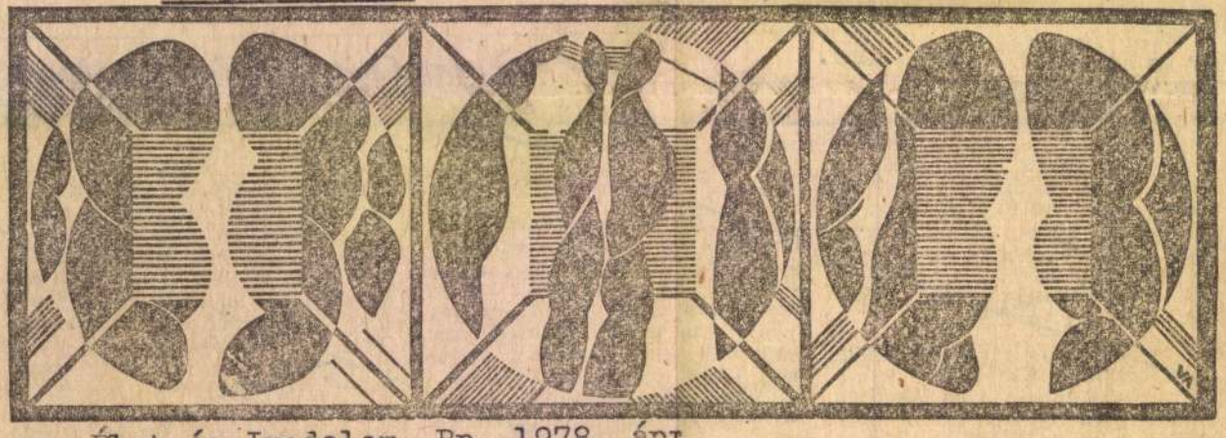

Végh András metszete

Élet és Irodalom, Bp. 1978. ápr 22. XXII.évf. 16. sz. 16. lap.

zében valami szakma. Varrónő, az- rövidesen szakfelügyelő látogatás

R. Béla, II. éves asztalos tanuló.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1980 AUG 2

ÉLET ÉS IRODALOM

Balogh Lajos
grafikus

1021

Balogh Lajos: Illusztráció

...olyhos angol gyepnek indult területet már úgyis elborította a kutyatej, amelynek jól fejlett káposztafej méretű tövei közé otthonosan visszaköltöztek a taracskok is. Szóval, a vakond ásott és ásott — micsoda alagútrendszer lehet már alattunk! —, és nem zavarta, hogy fölötte tereprendezési, füvesítési terveket szőnek. Haragudtam a vakondra sokáig. Exkavátor rohamainak frissen vetett magok, virágpalánták estek áldozatul. Elköltözhetnél száz méterrel odébb, dühöngtem, elhetne innen a fene, ez a hely itt az enyém, megvásároltam, szükségem van rá!

Nézhetjük persze másként is a dolgot. Enyém a föld, enyém a vakond is. Saját vakondom van. Ez se megvetendő manapság. Nem éppen elismert rangjelkép, de még

aztán hirtelen vissza... Észrevehetett. Vártam mozdulatlanul, de a v... mondta odalent, alagútj... útjaiból üzenve: mara... mindenki a maga helyé... borgassuk egymást, ha ... száj. Elférünk itt kett... lent, te odafönt, kettőnk... földfelszín.

Ez a földfelszín ug... kissé buckássá válik, de... tár, végül is elfogadható. Ő kibuckásítja itt-ott, ami engem bosszant. Elegyengetem a buckákat, ami — nincs kizárva — talán őt bosszantja. De ettől még a földfelszín, mint határ, elfogadható. Nagy változásokra nem kell számítanunk — a vakond nem fog több méteres dombokat emelni, én sem tömhetem el a vakond minden kijáratát. Akkor pedig ta.

Keze fogta a láthatatlan kötelet, amely a menekülést jelentette, a partot. A házat, a lépcsőt, a kemény, sima talajt, amin látszik az átsiető apró hangya is. Állt az élő zajoktól lüktető bolyhos csöndben, partközelben, egy végtelenség szélén, amely átnyúlt a bokrokon, egészen a túlsó domb horizontjáig. Bátor kislány.

Balogh Lajos, grafikus

Bemutatjuk Balogh Lajos grafikáit

Huszonkilenc esztendős, hat éve jelennek meg jellegzetes rajzai az ÉS-ben és más lapok hasábjain. Nem „hivatásos" grafikus, nyomdai szakmunkás a képesítése és a pénzkereső foglalkozása. Iskoláit Nagyigmándon és Tatán végezte, de grafikáinak alakjai a pesti utcákon lebzselnek, tintáznak, gagyiznak és strichelnek.

13.

szept. 30 XXVII/39

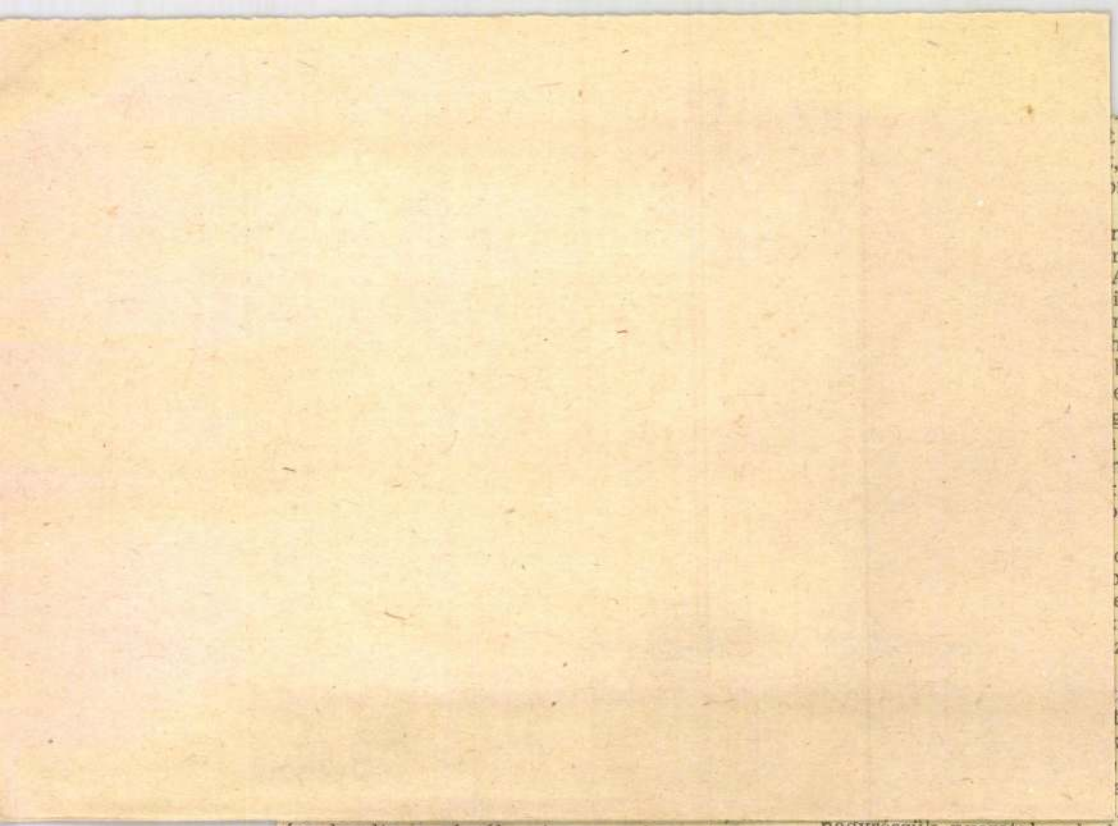

így kezdte, a sírnál, mi meg másnap beken-
ival a gatyáját, hazafelé a temetésről a villa-
kunkból üvöltöttük:

FEJE HELYÉN NŐTT A SEGG,
AZ Ő NEVE JARUSEK.

ládi,
éldául nagyapa, nyers vagy Bandi és kíméletem is egyszer, apa azonban sohasem volt hajskodni ezzel az álszent, önző és mogorva vénmagyarázta, nem kerülni akarom a konfliktugysem lehet, én harcolni akarok, még akkor elen, hogy bebizonyítsam, kis dolgokban létesenkit sem szeretsz, vádolta őt Kálmán, Ilonregedett, kopasz, elégedetlen, morcos és májupa ilyen alakból áll a családunk), egész nap ubbaszt, nem olvas újságot, nem hallgat rája a rendszert, ami félreállította őt, a tehetsét és filozófust, Rákosi egykori bizalmasát (de az, mondta Bandi), kiborítja a levest, ha nem

a legjobb éttermekben, hogy ser
, megpróbálta magát visszakönyö
nyban volt annyi büszkeség, hog
napozójában találkoztam vel
ndta rosszkedvűen, vén fejjel, el
ra gondolok,
AKIT ANNYIRA
ifaragni, mint egy szobrot, állan
nutogatta a könyvemet, A FIA
hogy érezzem, semmi más, másk
beszélt velem, nem érdekelték
edd meg magadnak, hogy gyeng
gyengeségek és az igazság, senk
lielőtt bevittem a kórházba, ma
ni, egy novellámon tökölődtem,
, mondta féloldalasan a konyha
r panaszkodtam, hogy nem megy
természetesek, dolgozni kell, ki
dent, amit csak lehet magadtól
ben lefeküdni, máskor folytatjuk
ez az igazi, megmutatni annak
indulatú disznónak, mert ebbe
z világot ellenségünknek tekinte
ostoba szó, egy novella életéne
lan, akárcsak a női és hím iva
tcán, régóta ismert szó felismer
tacsul és állandóan működő fa
kell, hogy egyetlen jelzését
anatban születik valami benne
, amit még csak én ismerek fe
nagyrészük nyomtalanul elpusztul, de az egyetlen, amelyi
célhoz ér, megtermékenyül, papírra kerülnek az első szava
már látom a történet végét, tudom, hogyan jutok el odái
mint egy világos és áttekinthető lépcsőház, a korláton átha
jolva belélegezzük a szemét, a pletykák és a langyos mos
gatóvíz szagát, nyögések, erőlködések, virrasztások, ernyedé
sek után végre megszületik, én hoztam létre, én lettem ke
vesebb általa, apa csak mosolygott, félted magad és ez na
gyon veszélyes, gyűlöltem, abban a pillanatban, gyűlölten
hogy ilyen távolról tud nézni engem,

még szerencse, hogy a hamvasztás mellett döntöttünk
nincs fekete koporsó, meg a föld dübögése a léceken, eg
falatot se a kukacoknak, MEMENTO MORI, a túlélők ke
gyes önsajnálata, Internacionálé, az Eszme végtisztessége,

nem igaz semmi, Jerikó falai sem álltak, a pillanat mos
nem alkalmas, mindig ezzel védekezünk, ha nincs bátorsá-
gunk elég,

és most a legnehezebb, egyszer csak hátat fordítani,

remélem, elégedett volt, kérdezte Szikra (mert ő, ezt lát-
ni az arcán, igen)

Balogh Lajos grafikus

11 rajz : repr.

Balogh Lajos : Rajzai a 2, 5, 7, 8, 9, 10, 11, 12, [illegible], 14, 15, 16 oldalon

Élet és tudomány, Bp. 1983. szept. 30. XXVII/39

Balogh Lajos

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 387-748, 340-726

Gyafi Miklósné
ÉLET ÉS IRODALOM
1982 OKT 1

1021

TAMÁS ERVIN RIPORTJA:

A CSAPAT

Balogh Lajos rajza

gyfa

virágzott

gy témára)

2.

A meggyfa másodján virágzott.
Ám a hernyó is érdekes.
S a madár is,
bár egykedvűen ül az ágon.
— Rózsaszínűek voltak a virágok.
Ám a hernyót
ez nem tévesztette meg.
S a madár is
fázékonyan borzolta tollát.
— Halottak napján

Balogh Lajos, grafikus

1 rajz : repr.

Balogh Lajos: Állópogadás 2.

Élet és Irodalom 1983. febr. 25. XXVII/8

Balog Lajos, grafikus

[Balogh]

Balog Lajos rajza

Balog Lajos: Rajz 2.

[Élet és] radal cc. 14 XXVIII/50

a füstösképű ravasz. Nincsenel
lelkifurdalásai. Még előnyt is ad
ha tévednék, van egy billenyt

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

6.

8. XX VIII/39

anélküliség további terjedése
is próbálnak a munkaidő rö-
sével küzdeni. Így számunk-
an ez a követés, mint aki azt
rizontot szeretné utolérni,
k a pesti vicc ezt a defiíní-
adja: olyan vonal a föld és
árán, ami annál távolibb, mi-
zelebb látszik.

ne térjünk át annak vizsgá-
hogy ha és amennyire sike-
jd — végre — nekünk is ra-
sabban használni a munka-
kkor ez milyen sürgős társa-
feladatokat halmoz elénk.
erről elég annyi: sokkal
nűbb az, hogy e feladatok
je kulturális jellegű lesz,
er idejének munkán kívüli,
s-értékes tevékenységre for-
ak megszervezése. És sok-
vésbé szociális jellegű. Pon-
n: a munkanélküliség réme
messzebb van tőlünk, mint
sajnos, aligha csekélyebb —
mely már ma is szorít: hogy
miként lehetne sokak igen bő szabad idejének értelmes felhasználását elérni.

(Tanult barátaim egy részét aggasztja, hogy mennyien gyötrik ma magukat — anyagi kényszerből? Azért ne zárjuk ki azt se, hogy részben *az értelmes cselekvés kényszeréből* — a második gazdaságban. Én velük szemben úgy látom, hogy

pénzbefektetést teszi kívánatosabbá. Az arany nem válik ismét etalonná, a világ pénzügyi rendszerében ára tehát szeszélyesen hullámzik.

Több nyersanyag kitermelésével, szállításával tehát mind nehezebb boldogulni a világ számos térségében. Aki erre az útra lép, saját

leset letszámmal nem követték, hanem szinte korlátlanul túlóráztattak. Olcsóbb ugyanis ennek bértöbbletét megfizetni vagy megszervezni azt, amit nálunk „csúsztatásnak" neveznek, mint kockáztatni a később nehezen elbocsátható munkaerő toborzását.

Ugyanakkor a munkanélküliség sohasem akkora, mint a statisztika mutatja. Vannak, akik eleve nem

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

11

XXVIII/31

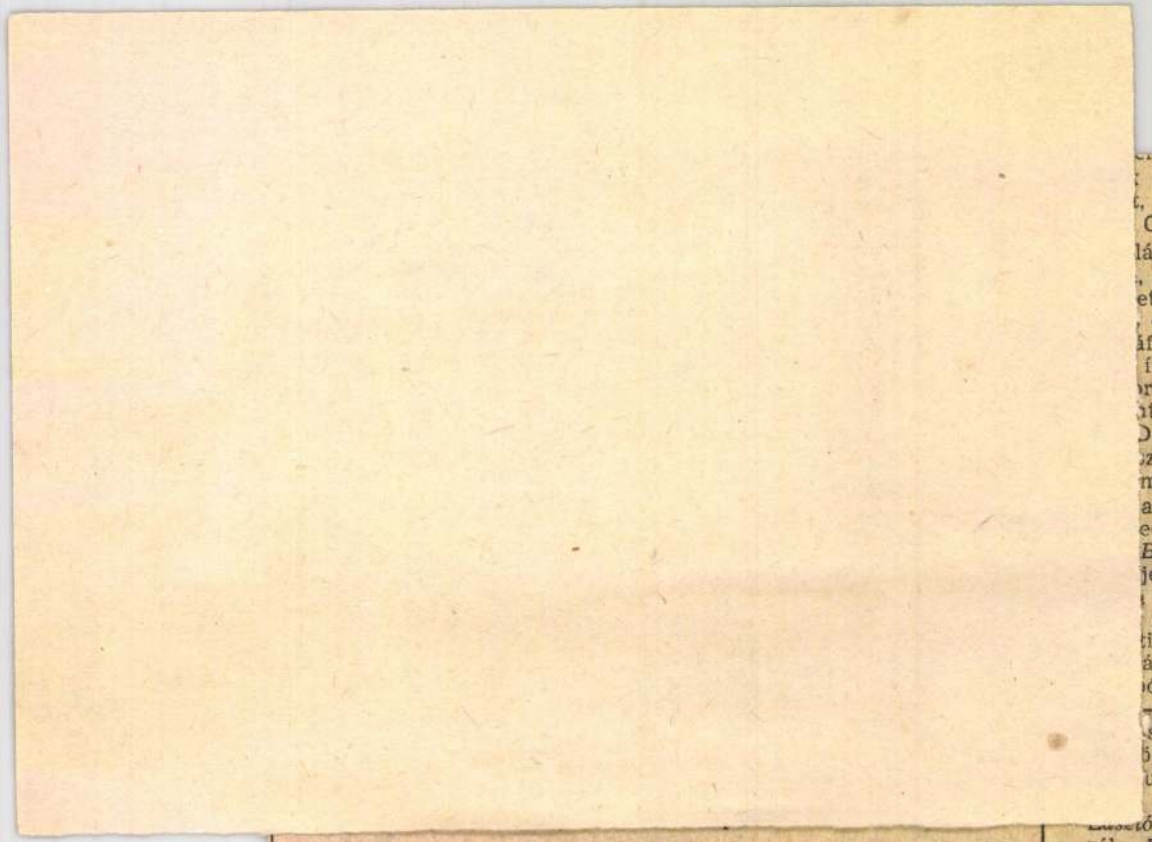

A vándoroknak nem jut itt kenyér
idegen marad aki hazatér
s a temetőben labodák alatt
a gyermekkori álmok alszanak

irodalmi tanszékére Balázs
filozófiai tanszékére pedig
Gábort javasolja.

lázs Béla felszabadulás utáni
utolsó négy esztendeje és
ete meglehetősen viszontag-
— erről Gyuris György bib-
áfiája is árulkodik. Negyven-
írói jubileumát, az Új Ma-
rszág 1948. július 5-i száma
t, megünnepelték, a vacso-
Dinnyés Lajos miniszterelnök
zt vett, válogatott cikkei és
mányai azonban csak 1968-
az első érdemleges monográ-
edig — *K. Nagy Magda: Ba-
Béla világa* — csupán 1973-
jelent meg. Külföldön, külö-
német nyelvterületen még
is jobban ismerik Balázs
ikusi tevékenységét, mint
ában, noha a sokezernyi
ól kitetszik, hogy néhány esz-
— például *Gyertyán Ervin*,
skürty István — és egy-két
örténész-irodalomtörténész —
ul a borsodi *Böszörményi
Ernő* vagy a szegedi *Péter
ó* — állhatatosan cikkezik
róla. Balázs Béla századik szüle-
tésnapja, no meg a centenárium
alkalmából kiadott bibliográfiai
kötet végre lendületet adhat az
akadozó, szórványos kutatásoknak.

Zöldi László

Balog Lajos, grafikus
[Balo-gh]

Balog Lajos rajza

10.

XXVIII/26.

Balog

Elet

vassuk a körlevélben. — Műsorunkban van táncdal, karate, bűvészet, pantomim, sztriptíz, komikustánc, leszbikus tánc, erotikarobic és a rádióból ismert Defekt együttes . . ."

A megrendelőnek nem kell mást tenni, mint aláhúzni, hogy mi az, amit látni kíván, és megjelölni, hogy mikor kívánja látni, azontúl

gondolat annyira vonzó, hogy a kö
zeljövőben valószínűleg magam
igénybe veszem a műsoriroda szo
gáltatásait. Biztosítani tudom a já
szási teret, a MELEG öltözési l
hetőséget és a fenti anyagiakat. T
lajdonképpen a kézmosást is, b
jobban szeretném, ha a művész
még megérkezésük előtt mosnár

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

9

dpt. 27 XXVIII/17

Majakovszkijjal?

■ *Majakovszkij levelei Lili Brikhez (Fordította: Pór Judit. Európa, 160 old.)*

még kér egy szürke flanelpantallót? Mulatságos. Mit kezdjek az örökös adósságaival? Derűsen új-

nemzetközi költői almaich. Az új szám két aktualist kapcsol egybe: a Babitsfordulót a háborúellenességl, a nemzetközi békeharccal.

A jól válogatott munka gonsan tárja a „népek hazája", a gyvilág elé Babits jelentőgét mind az itthoni, mind az rópai szellemi életben, amor így beszél róla: „... A *háború háborúját« vívó, kétgbeesetten is reményt surzó nagy költőről és gonlkodóról szeretnénk némi galmat nyújtani, aki a »bé- és háború közt« az értékek zőjének szerepét töltötte*

A keresztmetszetben megtalható a prózai vallomáson lyés Gyula), tanulmányokon sécsy Imre, Nicolas Abram, Emery George), jegyzen (Bóka László) és recenzión álint György) kívül a kölnéhány prózai írása és pubsztikája is, például: Kant és örökbéke (kivonatosan), önyvpropaganda és könyvégetés, Bergson, Az erkölcs és a vallás két forrása (kivonatosan), Mit tegyen az író a háborúval szemben? (Békekiáltvány), Thomas Mann levele, A háború háborúja címűek, továbbá (rövidítve) Az európai irodalom történetének a beve-

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

12

Élet és Irodalom Bp. 1984. júl. 20. XXVIII/16.

vasva az első írás, és változatlanul „nem-novellának" tetszik a második. Igaz, hogy mindkettőt egyazon szomorkás hangulat lengi be, de a Kárácsonyi oroszlánok minden mozzanata élményszerű, az Erősebb a halálnál figurái azonban belülről nem megélt alakok, még akkor sem, ha az öreg tanár baráti alakjában a szerző önportréját kell látnunk.

Domahidy András elbeszélése — *Kaláberparti a strandon* — adja a kötet első fölfedezésörömét (az írásokat a szerzők születési rendje szerint rakta egymás után a szerkesztő). A gyermekkori nyárból előhívott pillanatkép alaptónusát ugyan szívfájdító nosztalgia adja meg, de minden könnyfakasztás nélkül. Domahidy András mikszáthi iróniával és a klasszikushoz fogható megfigyelő erővel, egyszerre a szeretet és a bíráló kívülálló érzékenységével láttatja a figurákat, rak messzevivő anekdotacitérőket a csöppnyi [illegible]

zösség nélkül, valami vagy valakik iránt végérvényesen vállalható összetartozás-tudat nélkül, nincsen értelme az életnek. Az elbeszélés hőse a szabadság bűvöletében nevelkedett, minden választásával ezt a szabadságot vágyott közelíteni, s végül mindenből kisodródott: családból, hazából, mesterségből, országokból, ambíciókból. Mint egy megbabonázottat, mindenütt ugyanaz érte utól: gyermekkora faluscskájában a fasizmus, egyetemi éveiben a személyi kultusz, francia földön a terrorcselekmények, Kaliforniában a vietnami háború és végül az egyetemes „nincs hová". Leegyszerűsítőn a totális hazátlanná válás története ez a Hazatérés. Kivételes érzékenységgel és pontossággal megrajzolt lélekrajzban egy korosztály és egy értelmiségi út elidegenedésének története. Túl egyszerű volna azt mondani, hogy a szabadságideállal szemben az áldo

Balogh Lajos, grafikus

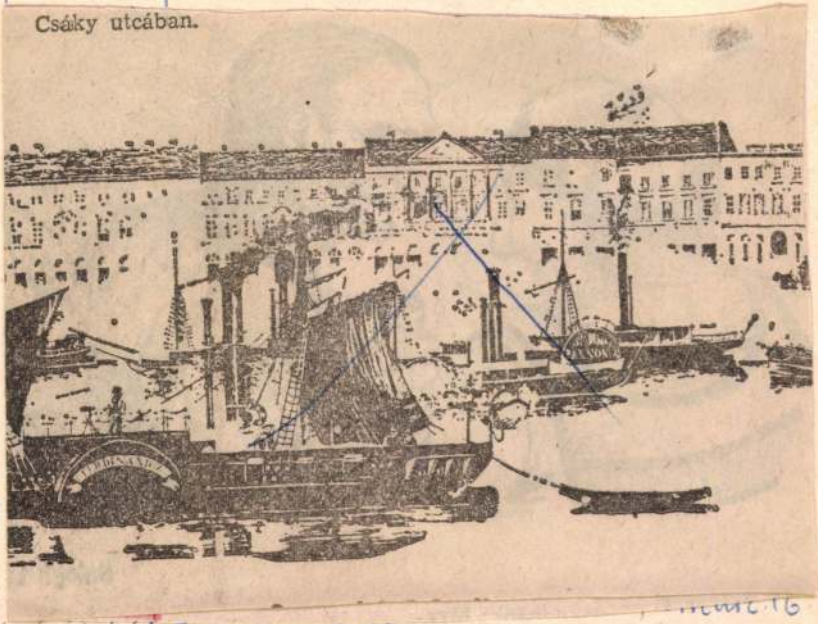

Balog

2.

XXVIII/11

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos: Ki tudja, meddig húzhatod

Balogh Lajos

Élet és Irodalom

9

XXVIII/9

kínálva a „beszélgetések" olvasójának. Mert többségében gazdag szegények állnak szemben egy szegény gazdaggal, hogy hol önfeledt erőszakossággal, hol a megértés és „beleérzés" leplébe burkolt kérlelhetetlenséggel próbálják eltéríteni a költőt saját pályájáról.

A kérdezősködést ne tévesszük össze a beszélgetéssel. A beszélgetéseknek van egy saját koreográfiája, amelybe beszélgetőpartnereknek pingpongbeleszólásuk: a

csőtől a koporsóig tart.
kor vertikálisan is élünk
tem épp amikor tudunk
kor halottak vagyunk, c
momra a halál önkívül
inkább, mint megsemm
mondja Pilinszky, s ezz
rajzolja fel azt a koord
szert, amelyben partner
helyezkednek. A beszé
— talán Hegyi Béla

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos: À la carte

Balogh [illegible]

9.

Élet és Irodalom Bp. 1984. febr. 17. · XXVIII/7.

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos: rajza

Balogh Lajos: 12.

Élet is Irod 84. jan 13. XXVIII/2

Ez a költészet nem attól erős személyes kisugárzású, hogy kibeszéli naplószerűen felfogott magánéletét, vagy mert gyakran kinyilatkoztatja politikai és más elveit. Hiszen többnyire az időjárásról, a kert vagy a Duna-parti táj változásairól ír, vagyis az „objektív körülményekről". Attól személyes, ahogy a leírt élethelyzetekről beszél; attól, ahogy a hangját hordozza, ahogy aforisztikus mondatait elhelyezi a megtévesztően cse-

Balogh Lajos, grafikus

2.

8. XXVII/7

Balogh Lajos: Csemsertsültpirburgpárkáp

E

DA

S POLIT

NK JELENTI

A TÉLI KALO

Ne tessék hóakadályra, lavinára, jégtorlaszra képzettársítani. Igaz, amidőn e sorokat fogalmazom, harmadik napja tombol a tél. Mintha csak most kapott volna észbe: jesszusom, rögvest vége a szezon-

ekete, pekete, cukata pé, ábel b
bel dominé...? Vagy látogas
meg az óvó néniket, esetleg az i
tézmény vezetőjét, s jelezze két
lyeit ez alapfokú világnézeti okít
eredményességével kapcsolatba

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos: Full Member of the Child Molester's Lib

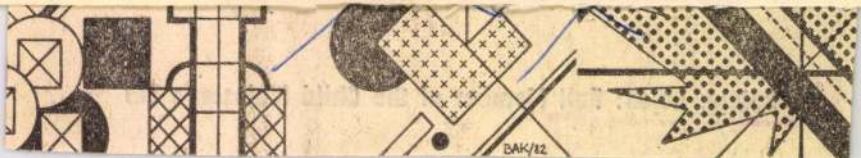
BAK/82

Balogh Lajos, optikus

Balogh Lajos rajza

Balog

Élet

6.

XXVII/43

út lehet nyílegyenes és teljesen közvetlen is", de ezzel még csak az eleve üzleti célokra előállított műveket intézte el. Mit gondoljunk a jeles műalkotásokról, vagy azok foszlányairól, amelyek bekerülnek, mert bekerülhetnek a kultúra általános vérkeringésébe? Eredeti mély- és sokértelműségük, illetve komolyságuk és felelősségteliségük elvesztése az az ár, amelyet közkedveltségükért fizetniük kell. A tévétorna közben, jazzorgonán elpöntyögött Örömóda-motívum művészethez tartozása épp

hasem szakértője a művészetnek. (Ha az volna, az illető társadalom egyhamar kipusztulna.) Empirikusan igazolhatatlan feltevés, hogy minden ember veleszületetten ért a művészetekhez. A történelem minden korának és társadalmának külön szakembergárdája van a művészetek művelésére és — kisebb mértékben — használatára, élvezetére. A művészetnek ugyanakkor mindenütt megvannak nemcsak a kiemelkedő alkotói, hanem átszabói, ügynök

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

Balogh

16.

Élet és Irodalom 1983. szept. 16. XXVII/38

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos: Ószólemjó

1.

XVII 15

Szerb Antalne

zeplő

gy kitűnő cikkében
sok sírkereszt?", ÉS
n egy apró pontatlan-
csekélysége ellenére
ligazítani, hiszen az
ill tájékoztatni, s ha
kötetbe gyűjti íráott helyesen adhastt, hogy Várnai Zsee, a *Katonafiamnak*
s refrénjéről *Ne lőj,*
ünek mondja) négy
tán, azaz 1918 őszén
lójában azonban az
23-i vérvörös csütörs akkor keletkezett.
később jelent meg a
; el is kobozták miat-

rögtön leleplezte egy másik tör- szer csak a Kék fény egyik muso- meg (és az Egyesült Államokbeli
vényszéki írásszakértő, dr. Fischof, rában *bűnelkövetőként* láthattuk Bloomington

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos: Butik

Balogh

Élet

4.

XVII/15

talan? Nem mozog-e örökös szélsőségek között?

eszközével *helyet csinálok a ti egyéni kezdeményezéseiteknek!* To-

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos: Saturday Night Fever

25

23. XXU4/51-52

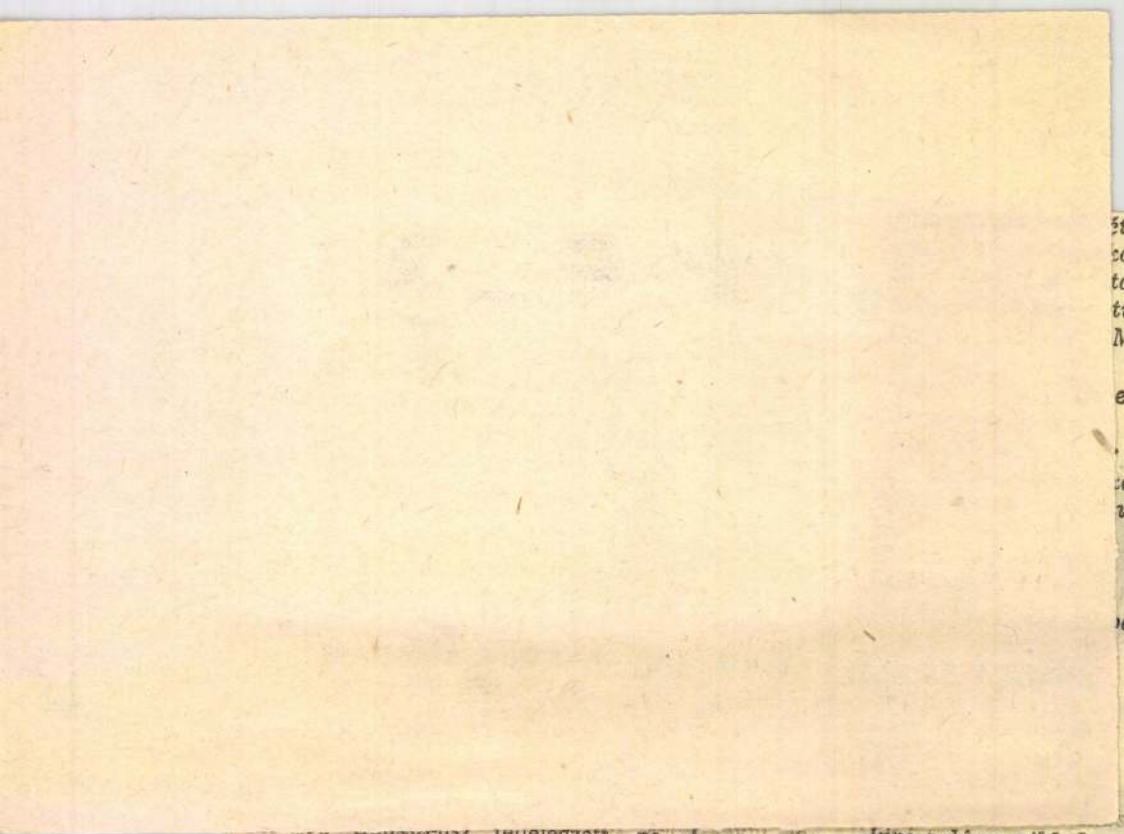

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

3.

Lec. 9. XXVII/49

MEDDIG

Babitsot ünnepeltük. Az ÉS i
(Élet és Irodalom, november 25
Ünnepeljük még legalább az év v
géig. Az értő, írástudó utókor n
pilapokban, folyóiratokban és m
tinékon ünnepelt, de ünnepeltek
olvasók és hallgatók: a civilek
velünk, öreg hódolóival együtt.

A jubileumi év alkalmával n
hány, nagyon régi emléket vagy i
kább csak emléktöredéket szer
nék feljegyezni, mert több mint
évtized távlatából már csak tö
dékek maradtak az adattárolób
1930-ban, ifjú olvasók, hogyan v
zódtunk az irodalmi élet mágne

megkezdik az adakozast. Nem az
szeg miatt. Hanem a nagy akció jelképes nyitányául. Ám nem volt
egybehangolt közvetítés, nem voltak urnák. A nagyközönség a
nyitó aktusnak nem vált igazán részesévé, s csak utóbb jutott in-
formációhoz, hogyan teheti a nemzet, a Nemzeti asztalára saját
obulusait. Információhoz igen — lehetőséghez még nem. A csekk-
számla megnyílt, ám nem volt még előre nyomott befizetési lap.
csak" csak november végére készültek el, egyelőre 135

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

6.

Élet és Irodalom Tp. 1983. nov 18. XXVII/46

EMBER

udnék örülni, ha Fekete Sán-
ikke éppen most nem emlé-
t azokra az egykori felvonu-
ra és gyűlésekre, ahová nem
ni autóbusz vitt minket, ha-
a lábunk. Így azonban éppen
a rendhagyóan rokonszenves,
nem kötetlen békegyűlés nyo-
tolulnak fel bennem szent-
örő kérdések.

Balogh Lajos, grafikus

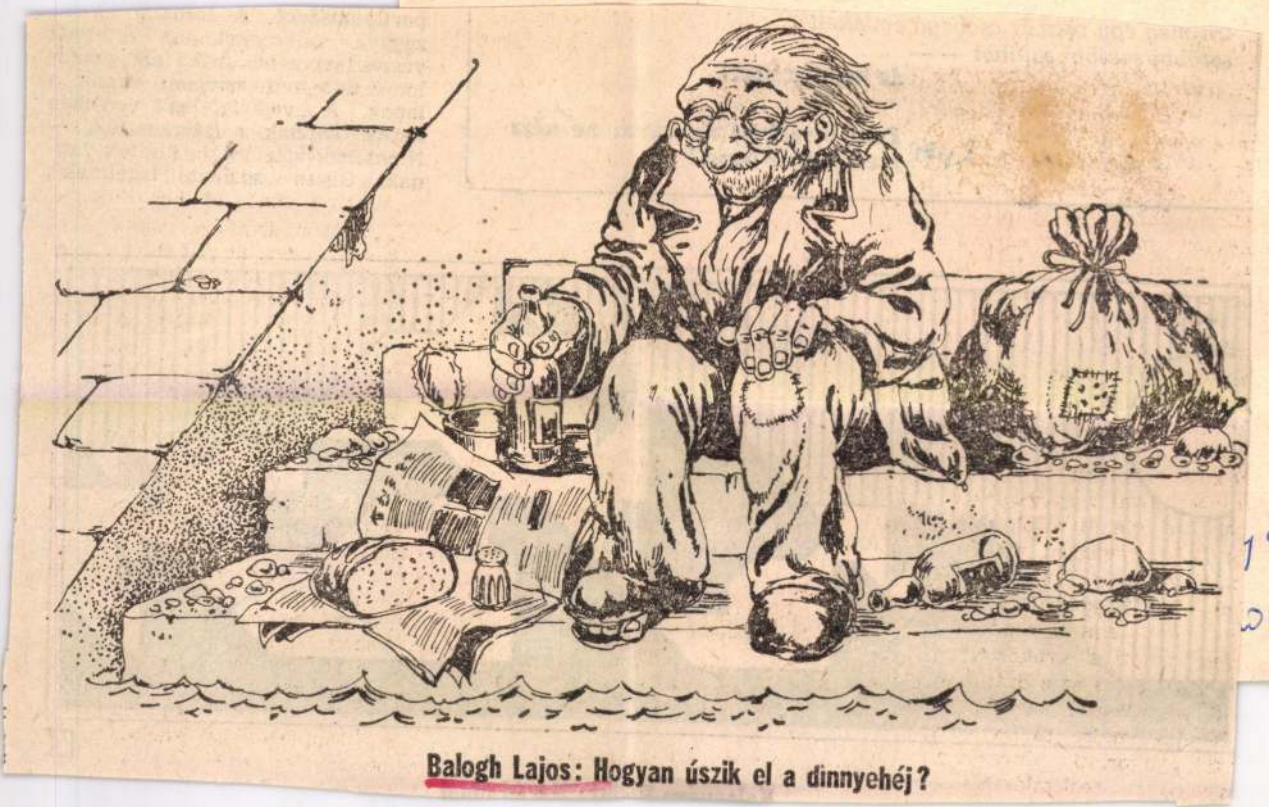

Balogh Lajos: Hogyan úszik el a dinnyehéj?

dinnyehéj 2.

DU 11. XXVII/45

rttalanságot. A sorokba tor...
gyva szövegeket, az értelmét
sztett verseket (néha azt gondo-
n) már-már szívesen veszik a
ok. A „veszélytelen" verseken
pva kapnak a szerkesztők. —
ncsenek igazi viták; álviták van-
k. Olyan „szellemi izgalmak",

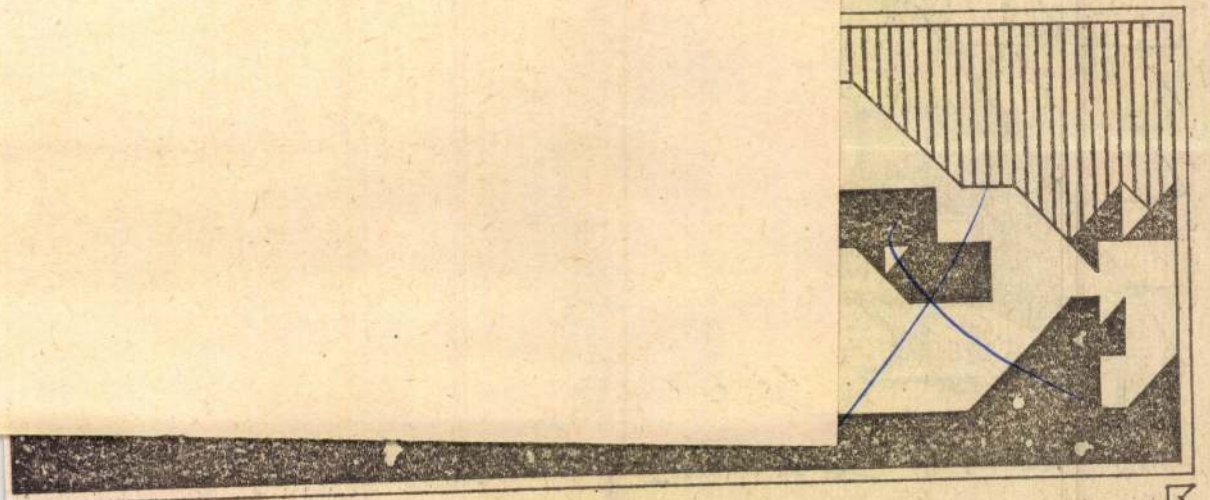

Kolozsvári Pálint: Nárád-oldal

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

Bologh

Élet i

13.

XVII/29

nak valami színházi embert, aki elkísér téged az apajl lovas-
napokra, én erre nem vagyok alkalmas, ne gyere többet, Zi-
ta..."

Mi történt Pelbárttal, hogy romjaiba hullott? Hogyan esett
szét ízekre? Nem írt, nem olvasott, csak zenézett és ivott, szó-
rösen fekve lakásában?... — Igen. P. íróként elvetélt. Az ér-
te, ami a legrosszabb: kiesett a toll a kezéből (egy vészteli
reggelen). Egyetlen ép sort se tudott leírni, a nevét is alig.
Hiába erőlködött, hiába ütötte-verte a tollát, s a papírokat:
a Szó s a pontos narráció idegenbe szökött, csak az emléke
maradt meg Pelbárt gondolataiban... Az ígéret (P.) meghalt.
S aztán az Egri Víz, literszám. S a kihúzott, néma telefon. A
zárt ajtók. A leeresztett redőny. A poros íróasztal. A fekete
könyvek. A hulló vakolat, a reccsenő padló, a szekrény, mely-
nek ajtaja magától kinyílik, s taláros alak lép ki belőle, „el-
jöttem, Pelbárt, hogy társad legyek", „menj innen, te állat,
ki hívott?", „itt vagyok, Pelbárt, s viszlek magammal", „nem,

dushaju F
szót?"...

A napp
bogva az
széles, fer
liját (mer
mit; a pa
üldögél P
rosról ábr
gett, a hc
ne, s füs
templom
nak: kör
reformát
terem P
alszik a
tajtékcsi

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 JAN 13

1021

Balogh Lajos: rajza

DEÁK MÓR:

öltészete

ra paradoxon. S ez igen lényeges mozzanat Vas István költészetében: az egyéniség jogaiért küzdő harmadfél vagy hány ezer éves értelmiség öntudata itt azonosul az internacionalista, közösségi ember gondjaival. (A közösségi társadalom egyik súlyos ideológiai gyermekbetegsége volt, hogy sokáig semmibe vette az egyéniség szabadságharcának évezredes tradícióit.) Ez az életmű azonban, minden paradoxona mellett, idejekorán elkerülte a mai posztavantgard líra legveszélyesebb önellentmondását: azt, hogy minél individualistább és privatizálóbb lesz, minél tüntetőbben elfordul nemcsak a közösségtől, hanem immár a közönségtől is, annál személytelenebbé válik, s így felszámolja önmagát, mint a lírai műnemhez tartozót.

Ez a költészet nem attól erős személyes kisugárzású, hogy kibeszéli naplószerűen felfogott magánéletét, vagy mert gyakran kinyilatkoztatja politikai és más elveit. Hiszen többnyire az időjárásról, a kert vagy a Duna-parti táj változásairól ír, vagyis az „objektív körülményekről". Attól személyes, ahogy a leírt élethelyzetekről beszél; attól, ahogy a hangját hordozza, ahogy aforisztikus mondatait elhelyezi a megtévesztően csevegő modorban folydogáló, a monotonság határmezsgyéjén tartott (bár indulattól sosem mentes) versbeszédben. Attól személyes,

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓVÁLLALKOZÁS
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Balogh Lajos, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JUL 3 01

1021

Balogh Lajos rajza

ÁTOGATÁS

Ezt minden évben, április negyelike után megkérdezte. Egyszer, még kamaszkorom táján, amikor olyton anyám emlékéhez menetültem és őt kerestem a nők köött, azt válaszoltam neki, hogy: ninek látogassak én egy kődaraot, amire az van írva, hogy „a egjobb anya és feleség"?

— Voltam — bólogattam, és hozátettem: — Judit elkísért.

Apám félrenézett. Talán az ágya. Széles, kihúzható ágy volt.

— Kaddist mondtál?

— Mutasd csak a személyi igazolványodat!

Igen, most ő is olyan zavartan vigyorgott, mint én. Csak a száj bal széle emelkedett egy kissé feljebb, s azzal együtt az orrcimpa meg a szemöldök. Az arc másik fele ilyenkor tulajdonképpen mozdulatlan. Azazhogy olyan, mint máskor: táj, amelyen a zsidó bánatok végzik terepgyakorlataikat.

Talán néhány másodpercig ülhettem még mozdulatlanul és

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 FEB 4

1021

Balogh Lajos: Ószólemjó

az állítólag általam írt, s a helyszínen talált cédulát, amely bizonyította, hogy kommunisták a merénylők. Én, a KMP II. kongresszusán választott KB-tag, éveken át a kommunista ifjúsági szövetség (KIMSZ) titkára és az illegális KMP titkárságának tagja voltam, a merénylet idején azonban Moszkvában tartózkodtam, mint a Lenin-iskola diákja.

A filmmel kapcsolatban azokról a ziccerekről, kihagyott lehetőségekről szólnék, amelyeket a szerző forgatókönyvíró, rendező elmulasztott kihasználni. *Az első:* a filmben felolvasott cédulát (szövege hiteles), amellyel bizonyították, hogy 1931-ben én robbantottam — *a rendőrség fogalmazta és írta. Ezt a film nem mutatja be,* pedig a hamisítvány készítése a nézőknek meggyőző lett volna. *Második:* Hetényi rendőrfőkapitány megparancsolta a rendőrségi írásszakértőnek, hogy szakvéleményében azt állítsa: a cédula az én kezem írása, és kiadta az utasítást az újságíróknak (Matuska társaságában!): írják meg, hogy a kommunisták robbantották fel a vonatot. A rendőri írásszakértő ezt nyilvánosan meg is tette. Az okmányhamisítást rögtön leleplezte egy másik törvényszéki írásszakértő, dr. Fischof.

Csuggeden olvastam *Dezső* élvezetesen megír nak. zárófejezetét. (Élet lom, 1983. január 21.; *M rép?*) Jószerével magam szakértővé váltam; a kén rá, hogy a szipózás, a d orvosi, pszichológiai, kén letével megismerkedjem. tésemnek kettős terepe hány szemem láttára r fiatal, s barátom nagyfián mos droghalála.

A *Tabus tubus* című ír ra jutott az én buzgólkoc Dokumentumfilmet terveztünk az ügy feltárására, híven reménykedve abban, hogy sikerül az ifjúság körében rádöbbentő erővel szólni a ragasztózás és más — az életre ártalmas — szer veszélyeiről. Módomban állt akkortájt még az egyik rangosnak tartott ifjúsági tévéműsorban is fellépni a terjedő ragály ellen. Engedélyezés végett főnöktől főnökig sodort az érvelő indulát, de mindenütt azzal nyugtatgattak, hogy az ügy nem is olyan veszélyes, az esetek szórványosak, ha szóvá tesszük a drogozást (méghozzá a képernyőn!), többet ártunk, mint használunk.

Közben három év telt el, s egyszer csak a Kék fény egyik műsorában *bűnelkövetőként* láthattuk

ság, amelyet csekélysége ellenére is érdemes kiigazítani, hiszen az olvasót jól kell tájékoztatni, s ha netán később kötetbe gyűjti írásait a szerző, ott helyesen adhassa. Azt írja itt, hogy Várnai Zseni híres verse, a *Katonafiamnak* (ő emlékezetes refrénjéről *Ne lőj, fiam...* című*nek* mondja) négy háborús év után, azaz 1918 őszén született. Valójában azonban az 1912. május 23-i vérvörös csütörtök ihlette, s akkor keletkezett. Két nappal később jelent meg a Népszavában; el is kobozták miatta a lapot.

Ránki Györgyöt az tévesztette meg (és az Egyesült Államokbeli

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 FEB 25

1021

Balogh Lajos: Állófogadás

Hűség a pudinghoz

tszunk Marx Györggyel

gebintől (riport)

IRODA

IRODALMI ÉS POLIT

BERTHA BULCSU:

FESTMÉNY TAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos
grafikus.

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 SEP 16

1021

Balogh Lajos rajza

ÉSZÖLY MIKLÓS:

MAKK AS

(In memoriam Vilt Tibor, Schaár E

*smered a Makk Ászt? Ott guggol, kucorog a tűz kö-
elég rongyul megrakott kis tűz, de azért mégis csak
g, már ahogy Piatnik mester elképzelte. Oda lehet
orogni melléje, melegedni lehet, tűz, a Makk Ász
n válogatós, csak makacs, ha ő melegszik, akkor őrzi
tüzet.*

zomszédokkal gyakrabban esik meg, hogy ritkán ta-
oznak. Talán mert szomszédok, s jobban bíznak az
en? Úgyis kézügyben vannak, minek a sietség.
lehet, hogy ez is térprobléma? Tiborral már ré-
óta nem láttuk egymást. Nekem a sötét alakok,
a roggyant kis Citroën az ellenőrző, bizonyság

tiltakozás, megr
geometria antro
gyott működés, a
nézem a vitrint,
ződő arcát is fi
cára.

— Nézd csak,
és benne ez m
van... ami oda
ban született, r
csolástól, a vég
tam, mit beszé

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 SEP 3 0

1021

Balogh Lajos rajza

Azonnal felriadtam
m. Koromsötét volt
ideg jött be a völgy
g fáztam és azon g
ogy mit nem kellene
e tudni, mert az
indent csinál regg
ogy a hibát, amit ne
övetni, akaratlanul i
gy itthon ülök és igy
evesebb dologgal foglalkozni. Elő-
rdulhat, hogy itthon történik meg,
minek nem kellene. De itthon elég
iztonságosnak látszik az élet. Itt-
on, magamban alig történik vala-
ni. Így írni, gondolkodni is csak
pró, jelentéktelen dolgokról tu-
ok. Ezek már csak élmény- és lát-

udvarunk egét ez a sok úrjárm
Úgy tűnik, nem függ össze semm
féle új űrhajós hírrel vagy szenz
cióval ez a jelenség... Arra k
gondolnom, hogy a magyaráz
mint a legtöbb emberi dologba
egyszerűbb. Most sikerült valaho

SZEPESI ATTILA:

Rák hava

fecskék föveny ladik és gólyalábú lányok
Izlandtól Hellaszig tülekvő kontinens
mint horgadt remete bújsz régi fóliákat
ablakodba a szél csap fél-világnyi pernyét
Jeruzsálem felől hallod a harangbongást

hallod a hajókürtöt a tamtam-dobokat
távol erdőtüzek sors- és földindulások
lélek-karambolok percenként az agorán
lennél bálnavadász lennél aranymosó
ülj tépett varjúként az útjelző-karóra

áthabzik az idő derengő arcodon
korok vízjelei mind egymásra-vetítve
ki voltál és ki vagy álcákkal játszol és
ahogy kilépsz magadból egyetlenné leszel
és ahogy visszatérsz tengernyi önmagad

az országútakat ellepik flagellánsok
vízparton gyújtanak késő máglyatüzet
rekedten kornyikálnak vállukon lánc csörömpöl
és nem tudod a föld alól hallik daluk vagy
belőled zúg fel a panelfalak mögül

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos

ÉLET ÉS IRODALOM

grafikus ut

1983 SEP 3 0'

1021

HASZNÁLATI
DÍJ
2 Ft.

Balogh Lajos rajza

Házak frontja

A családi házak „frontján" heves harcok dúlnak országszerte. Harcok a nagyobb társadalmi rangért, elismerésért, sőt itt-ott már-már a sárga irigységért. Hadd pukkadjon a szomszédság az új ház, az új homlokzat, az új kerítés láttán. Vagy hadd ámuljon legalábbis. Nézze meg mindenki, aki arra jár: századjára se tudja levenni róla a szemét!

E küzdelembe sok minden belefér. Olykor még a szép győzelme is a csúnya és közönséges felett. De ez ritka eset. Joggal írta Erdei Ferenc: „A formák kimozdultak a paraszt ökonómia rideg zártságából anélkül, hogy gazdagabb és érettebb művészi formákká idomultak volna."

Erről vall Tóth Ferenc *A makói ház* című könyve is, ez az Erdei Ferenc eszméi nyomán íródott — s az ő emlékének ajánlott — kitűnő monográfia, melyet a Művelődéskutató Intézet adott ki. Például a házak utcai frontjáról szólva: „A legkülönbözőbb színű, a legváltozatosabb tagolású kőporos vakolatot alkalmazzák. Az egyik apátfalvi kőműves mester — ahogy ő mondja — »puszilni való homlokzatokat« készít, ami azt jelenti, hogy a szokványostól eltérő és kiabálóan kirívó. Az a fölka-

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos

ÉLET ÉS IRODALOM

Grafika

1983 SEP 30

1021

Balogh Lajos rajza

dai

ZATOSI

a Maszatosi esete először
gadta meg figyelmemet,
embe juttatta Haragosit,
ztudomásúan fut, robog a
si.

ódi, ráadásul japán Maszaze csupán annyiban hasonHaragosinkhoz, hogy megeki sincsen. Ő is fut, robog
kicsi kocsijával, mely tersen világszínvonalú. Hajtópedig a menekülési ösztön,
g tudok érteni.

ra Maszatosi szakírót a
g üldözi. Több százezer
ban könyvet adott ki. Megbenne, hogy f. hó 12. és 16.
etes erősségű földrengéssel
e kitör a Fudzsi.

jön ama pont, melyről a
si úgy számomra maszek
ásból „nekünk Mohács kell"
sztétikai magasságokba ruik. A tűzhányó tudniillik
Maszatosinak. Elfelejtett
A katasztrófára fegyelmeölkészült, kamikáze-lelkűánok meg, ahelyett, hogy
ljuk az ördögűző mameertartás keretében — örénekelt életbenmaradásuknak

Balogh Lajo

mások, mint az iménti fiúk, akik kézzel-lábbal magyaráznak neki

MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 327-748, 340-786

Balogh Lajos
grafikus ny

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 SEP 30

1021

Bemutatjuk Balogh Lajos grafikáit

Huszonkilenc esztendős, hat éve jelennek meg jellegzetes rajzai az ÉS-ben és más lapok hasábjain. Nem „hivatásos" grafikus, nyomdai szakmunkás a képesítése és a pénzkereső foglalkozása. Iskoláit Nagyigmándon és Tatán végezte, de grafikáinak alakjai a pesti utcákon lebzselnek, tintáznak, gagyiznak és strichelnek.

kovics, a személyzetis egyszer figyelmeztette is,
em nagyon népszerű ez a gúnyolódás, a mun-
sz néven veszik, értekezletek alatt karikatúrá-
róluk, hogy veszi ez ki magát, szarok rá, fe-
ez jellemző volt rá. Berkovics összeráncolta a
hogy mondtad, O. elvtárs, mert akkor már
ıdikámnak lenni, úgy játszott a szavakkal, mint
üveggolyókkal, szarok rá, ismételte apa, és sza-

CSALÁDI ÉLET

elesleges szó kell egy gyászbeszédhez, először
am ilyet,
elesleges és hazug
neghalt Jarusek, a gimnázium szigorú, gyomor-
denki által gyűlölt történelemtanára, ez is ritka
gy kívánság így beteljesedik, dögölj meg, mo-
a mögött, a folyosón, és aztán egyszercsak hal-
tényleg meghalt, azt pletykálták, a műtőaszta-
mentünk ki a temetésére, az is tiszta haszon,
s, az igazgató micsoda beszédet mondott, isko-
n, így kezdte, hát erre azonnal borzasztó mérges
nyilatkozik ez a nevünkben, majd mi nyilatko-
dekel valakit, minek a halottakat bántani, je-
anyám a maga állandóan békességre és komp-
ra hajló hangján, amíg él, addig bezzeg min-
ontam le a tanulságot, ráadásul a diákok nevé-
, a legnagyobb stréber is beszédet mondott, tisz-
r, így kezdte, a sírnál, mi meg másnap beken-
taival a gatyáját, hazafelé a temetésről a villa-
orkunkból üvöltöttük:

FEJE HELYÉN NŐTT A SEGG,
AZ Ő NEVE JARUSEK.

családi,
például nagyapa, nyers vagy Bandi és kíméletlen
nem is egyszer, apa azonban sohasem volt haj-
iaskodni ezzel az álszent, önző és mogorva vén-
n, magyarázta, nem kerülni akarom a konfliktu-
úgysem lehet, én harcolni akarok, még akkor
nytelen, hogy bebizonyítsam, kis dolgokban léte-
te senkit sem szeretsz, vádolta őt Kálmán, Ilon-
egöregedett, kopasz, elégedetlen, morcos és máj-
(csupa ilyen alakból áll a családunk), egész nap
gubbaszt, nem olvas újságot, nem hallgat rá-
idja a rendszert, ami félreállította őt, a tehetsé-
ítőt és filozófust, Rákosi egykori bizalmasát (de
igaz, mondta Bandi), kiborítja a levest, ha nem
rja a lépcsőházat, hogy kifejezze a véleményét,

[illegible] nem vacsoráz
ki sem vasalja ki az in
rögni Annához, de az a
kidobta, a Lukács usz
utoljára, RÁFÁZTAM,
fog a hányinger, ha ma

ÉS EGYETLEN FIA

néha szeretett voln
dóan magánál tartotta
csak az a fontos, mond
indokolatlanul keményj
rossz hangulataim, ne
legyél, ez a két dolog, a gyengeségek és az igazság,
se érdekel, utolsó este, mielőtt bevittem a kórházba, már
nem tudott rendesen aludni, egy novellámon tökölődtem, a
gyötrődések indokolatlanok, mondta féloldalasan a konyha-
asztalra könyökölve, amikor panaszkodtam, hogy nem megy
az írás, indokolatlanok és természetesek, dolgozni kell, ki-
hozni, érted, kihozni mindent, amit csak lehet magadtól,
jól van, papa, menjél szépen lefeküdni, máskor folytatjuk,
újra és újra nekikezdeni, ez az igazi, megmutatni annak a
sok tehetségtelen és rosszindulatú disznónak, mert ebben
egyformák voltunk, az egész világot ellenségünknek tekintet-
tük, MŰVÉSZET, micsoda ostoba szó, egy novella életének
első pillanata azonosíthatatlan, akárcsak a női és hím ivar-
sejtek egyesülése, arc az utcán, régóta ismert szó felismeré-
se, saját hazugságaim, makacsul és állandóan működő fan-
táziám, amelyre figyelnem kell, hogy egyetlen jelzését se
mulasszam el, minden pillanatban születik valami bennem,
nyálkás, színtelen gondolat, amit még csak én ismerek fel,
nagyrészük nyomtalanul elpusztul, de az egyetlen, amelyik
célhoz ér, megtermékenyül, papírra kerülnek az első szavak,
már látom a történet végét, tudom, hogyan jutok el odáig,
mint egy világos és áttekinthető lépcsőház, a korláton áthaj-
olva belélegezzük a szemét, a pletykák és a langyos moso-
gatóvíz szagát, nyögések, erőlködések, virrasztások, ernyedé-
sek után végre megszületik, én hoztam létre, én lettem ke-
vesebb általa, apa csak mosolygott, félted magad és ez na-
gyon veszélyes, gyűlöltem, abban a pillanatban, gyűlöltem,
hogy ilyen távolról tud nézni engem,

még szerencse, hogy a hamvasztás mellett döntöttünk,
nincs fekete koporsó, meg a föld dübögése a léceken, egy
falatot se a kukacoknak, MEMENTO MORI, a túlélők ke-
gyes önsajnálata, Internacionálé, az Eszme végtisztessége,

nem igaz semmi, Jerikó falai sem álltak, a pillanat most
nem alkalmas, mindig ezzel védekezünk, ha nincs bátorsá-
gunk elég,

és most a legnehezebb, egyszer csak hátat fordítani,

remélem, elégedett volt, kérdezte Szikra (mert ő, ezt lát-
ni az arcán, igen).

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos
grafikus
ÉLET ÉS IRODALOM

1983 SEP 3 0

1021

Balogh Lajos rajza

jos rajza

■ *Békés Pál: szerelmem, útközben (Szépirodalmi, 175 old.) Vámos Miklós: Hanyatt-homlok (Magvető, Ra-Re, 340 old.) Fábián László: Hosszú gyász (Magvető, 224. old.)*

Bolond dolog utazni: az ember pénzt költ, hivatalokban várakozik, járműveken töri magát, idegen nyelveket biflázik csak azért, hogy néhány órát ácsoroghasson az Akropoliszon, hogy gyanús küllemű ételeket ízlelhessen, hogy palimadárnak nézzék mocskos bazárokban, hogy hazahurcoljon néhány szokatlan formájú kavicsot, aranygyanús mütyürkét, elszíneződött fotográfiát. Na és persze mesélhessen mindarról, amit könyvből is meg lehet tudni, s mennyivel jobban. De mégis: utazunk, hogy megérkezhessünk — haza. A

MAHIR
MAGYAR HÍRLAP

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-736

Balogh Lajos
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 SEP 30

1021

Balogh Lajos rajza

ó emlékművei

san gazdag szobrászi nyelvet, fájdalmat, drámaiságot és gondolatot, életességet és jelképiséget hordozó belátható, áttekinthető, ember-léptékű világot épített fel. Bizony, nagy művészi és emberi példa az övé, hirdeti: csak így volt érdemes élni, a műre szegezett szemmel, aszkétikusan alárendelve magát a vállalt feladatnak, őrizve az elkötelezettség szuverenitását.

Bartókhoz hasonlóan ő is évekre, évtizedekre alámerült a népélet mélységeibe, vállalta népének nemcsak az ünnepnapjait, hanem keserűségeit, drámáit is. Az eldugott távoli falvakban erdőmunkások, bányászok, parasztok közt találta meg követ, fáit, és mindenekfelett művészi küldetését. A valóság döbbenetes erejű hatásaiból s a társadalmi mozgások érzékeléséből természetesen el kellett jutnia a balladiszMa

Beszélgetés az őskutat

Kik vagyunk, honnan jöttünk? Mostanság egyre többen merednek a múlt „mélységes mély" kútjába, hátha találnak valamit, ami népünk eredetéhez vezeti őket. Növekszik az érdeklődés — és nő a homály. Néhány éve mégcsak nyugatról érkeztek meghökkentő hírek a sumerológia idült-önjelölt bajnokairól, ma már ezen itthon is túl vagyunk. Az utóbbi években a tömegtájékoztatás is mind többet foglalkozik a magyar őstörténettel; a televízióban nemrég ismételték meg a magyarok elődeiről és a honfoglalásról szóló sorozatot, a rádióban pedig régész, történész, néprajzkutató, sőt még a csillagászat historikusa is kifejti véleményét e tárgyban. Miért lett szinte divat az őstörténet, miért nem elégednek meg sokan a tudomány válaszaival — erről kérdezzük a téma egyik legkiválóbb ismerőjét, dr. Róna-Tas András professzort, a szegedi József Attila Tudományegyetem altajisztikai tanszékcsoportjának vezetőjét.

— Miért érdekli az embereket az őstörténet? És miért ennyire?

— Történeti kategória ez is: megvannak a maga dilettánsai. Minthogy azonban a mi területünk különösen nehéz, hiszen ele-

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos

ÉLET ÉS IRODALOM

Gyulai

1983 SEP 3 01

miértje és mikéntje a legizgalmasabb és a legtanulságosabb.

1021

Balogh Lajos rajza

versekben örökítette meg Tamási Lajos az Alkony utca és környéke sűrű lombjait. Egyszer olyan tüzetes és szeretetteljes leírást kellene adni erről a hegy-völgyes, alpesies városnegyedről, amilyet Lengyel Péter adott az újlaki dombokra vezető utcákról, a Lelkész utcától egészen a rózsadombi Áldás utcáig. Vagy mint amilyet Dobai Péter írt, szintén az Új Tükörben, a főváros több kerületéről, teréről, tájegységéről. Megérdemli Zugliget is, hogy szeressék.

★

A két Péter keresztnevű íróról további Péter keresztnevű írók jutnak eszembe, ugyancsak az

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 SEP 3 0

1021

Balogh Lajos rajza

Vivaldi
12 Concerto Op.8
It cimento dell' Armonia e dell' Inventione
Rolla János – hegedű
Pongrácz Péter – oboa
Liszt Ferenc Kamarazenekar
Hangversenymester: Rolla János
(Digitális felvétel)
SLPD 12465-67

Magyar népzene
Kodály Zoltán fonográf felvételeiből
Szerkesztette: Tari Lujza
LPX 18075-76

HUNGAROTON

[illegible] őszi napsütésben. Előlvastatott velem egy keretszerződéses-nyomtatványt. A német műfordítók hosszas huzakodás után kiharcolták a jogaikat. Meg kellett ígérnem, hogy mielőbb küldök egy nálunk használatos műfordítói szerződés-formuláért, kiegészítem honorárium- és egyéb adatokkal. Aztán a német könyvkiadás helyzetéről beszélgettünk, a piac pangásáról. Szó esett egy az idén, minálunk esedékes nyugatnémet—magyar irodalmár-találkozóról, és ennek 1984 őszén, nálunk esedékes párjáról. Csak ilyesmiről esett szó. Nem voltunk ünnepélyesek, még kevésbé fennköltek.

Jó érzés fog el, ha együtt nézem a két részletet. Valakit negyvenöt évvel ezelőtt valaki okos szóval a magyar irodalom művelésére buzdít, és ez a fölbuzdított ember negyvenöt év múlva szikáran és gyakorlatiasan szolgálja a fölvállalt ügyet. Elkötelezettségéről nem ejt nagy szavakat. Cselekszik. Korunk szellemi embere: a cselekvő elkötelezett. A tevékeny.

Bor Ambrus

SZLAUKO LÁSZLÓ [illegible] a [illegible]vani Városi Könyvtárban

BODA GÁBOR szobrász életműkiállítása a Gödöllői Galériában

HALÁPY JÁNOS festményei a győri Képtárban

PÉCSI LÁSZLÓ textiltervező kiállítása a tatai Várban

MAGHY ZOLTÁN festményei a debreceni Déri Múzeumban

BOLGÁR JÓZSEF festményei a Csók Galériában

FEJES ISTVÁN emlékkiállítása a vaskúti művelődési házban

FEJÉR MEGYEI ŐSZI TÁRLAT a dunaújvárosi Uitz Teremben

FARKAS ÉVA ÉS PÁJER EMILIA kiállítása a Budavári Iparművészeti Boltban

JOLÁTHY ATTILA kiállítása Nyíregyházán, a művelődési központban

ef ZÁMBÓ ISTVÁN kiállítása a kecskeméti Erdei Ferenc Művelődési Központban

MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 SEP 30

1021

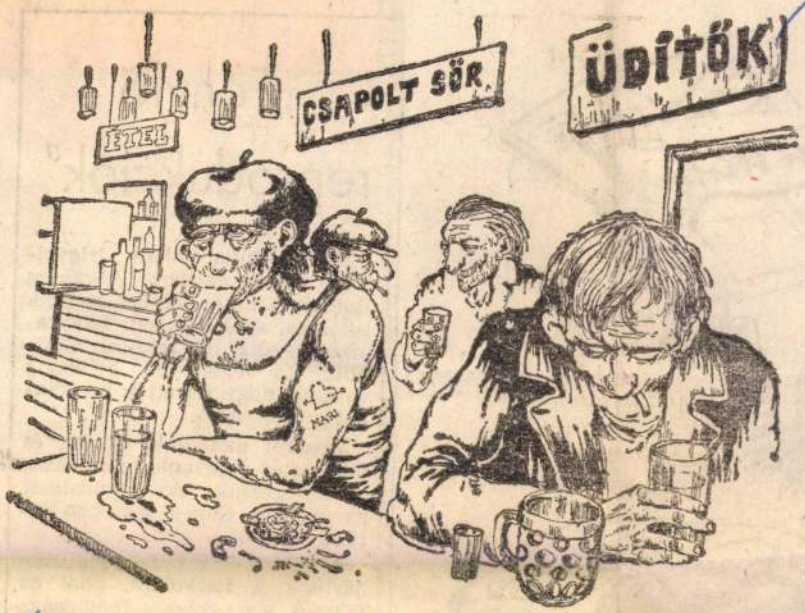

Balogh Lajos rajza

„Fénylő reprodukciók"

Már ifjúkoromban irigyeltem szép nevéért Ábrahám Rafaelt, amikor együtt jártunk iskolába, ahol nemigen folyt tanítás. Pedig mi tanulni akartunk és végtelenül boldogok voltunk, hogy felvettek bennünket a főiskolára.

Tanulni akartunk, utazni, és művészek akartunk lenni. Meg is előlegeztük ezt a bizalmat egymásnak. Ennek jegyében lettünk barátok.

A Rákosi-kor után, 1956 után jártunk a főiskolára, ahol az eszmék viszonylagos lomhasága révén sok szamársággal, „állathős igékkel" tömték a fejünket,

MAHIR
MAGYAR KIADÓ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748/ 340-726

Balogh Lajos
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 SEP. 3 01
1021

"Végképpen elszakadni tőle."

Balogh Lajos rajza

Az orvos
géig csak
yensúlyban
kor jutott
ekkoromból
nagyapám
reztem egy
jóga élet-
fokozatosan
rek szedésé-
helyettesítet-
le a nyugal-
Ha valame-
grat, nem is
k, csak any-
sön a felesé-
elyikünk áll

...oknak meg-
...lelben. A jóga tehát eszközből
céllá változik.

— Hogy érted ezt? — kérdezem.

A gyógypedagógus lendületesen magyaráz tovább:

A jóg
mint a szo
pességei leg
— mondja
nöke. — A
ben pedig s
Van köztünk

kesztő: BATA IMRE; helyettes főszerkesztő: FARAGÓ VILMOS és ZÖL
ség: Budapest, Széchenyi utca 1. 1054. Telefon: 310-920, 310-928, 310-929; 16
IRATOKAT ÉS RAJZOKAT NEM ŐRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK
DÓ VÁLLALAT, Budapest VII., Lenin krt. 9—11. Levélcím: 1906 Postafiók
RT vezérigazgató. 83—4462. Szikra Lapnyomda, Budapest. Felelős vezető:
lőfizethető: a helyi (Budapesten a kerületi) kézbesítőhivataloknál és k
ltúra" Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat. H — 1389. Budapest. Po
si díj havonta 24 forint, negyedévre 72 forint, fél évre 145 forint, egész év
INDEX: 25 244
HU ISSN 0424—8848

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 SEP 3 0'

1021

Balogh Lajos rajza

ANEK ZOLTÁ...

A VISSZAFOLYÓ

nak ma
társuló g
talmasab
visszafol
rendszer
rulva, c
folytán
az annal
színen t
a tenge
tengerfél
Atlanti-
ternyi t
tonna te
be hord
hatás sz
(a viszaf
riség bár
élet, az e
ki sem fi

Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos

ÉLET ÉS IRODALOM

avafiles és

1983 SEP 30

1021

Balogh Lajos rajza

JÁNOS:

Utazások a fabiciklin

karom bántani a *Nagyvi-*
tévéjáték alkotóit. hi-
sületes munkát végeztek
manapság már ez a kité-
ezelően hangzik, ami nem
letes munkára, hanem
tainkra vet rossz fényt),
z olvasó talán vérmesebb
atokra számít, most az
inom leszek és diploma-
váltképp, hogy a fent em-
sfél órás produkció fő hi-
hibák, okukat nem isme-
k azt tudom, hogy maka-
yógyíthatatlanok, mint az
. Meg aztán nem a kivi-
van baj, inkább némely
ssel, amelyek időben és
megelőzik a becsületes
Ha valaki elhatározza,
ból gyárt biciklikereket
r rá példa, valamikor ré-
ennek szenteli minden
t, pénzét és tehetségét,
ggal várhat embertársai-
eletet, de legalább tapin-
ak egyet nem: hogy meg-
amit csinál. Most pedig
zék a tévhiedelmek rövid

dent csinál, csak nem vágtat. A színésznek, akár rossz, akár jó, bőségesen marad ideje játszani. Ha mosakszik, akkor harákol, trüsszög és fújtat. Ha lelkiválságba kerül, akkor hosszan és sejtelmesen néz maga elé. Ha szerelmes, akkor lázasan csillog a szeme. De sebaj. Van aki éppen ezt szereti. Jobb híján a manír is elszórakoztat. Ha ráadásul a darab abból áll, hogy a szereplők fölkészülnek valamire, várnak valamit (mint itt a nagyvizitet, a gyógyulást vagy a halált), és közben többé-kevésbé céltalan cselekedetekkel töltik el az időt (mondjuk, nyolcvan percet), akkor különösen nagy kockázatot vállal a tévés adaptáció rendezője. Tudniillik, minél jobbak a szerepek és a színészek, annál valószínűbb, hogy az *egész* széthullik jelenetekre, jelenetecskékre, magánszámokra, duókra és triókra. A kamera ugyanis nem fontos és mellékes tárgyak, személyek együttesét látja, mint a néző a színházban, ha-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 JÚL 2 21

1021

Balogh Lajos rajza

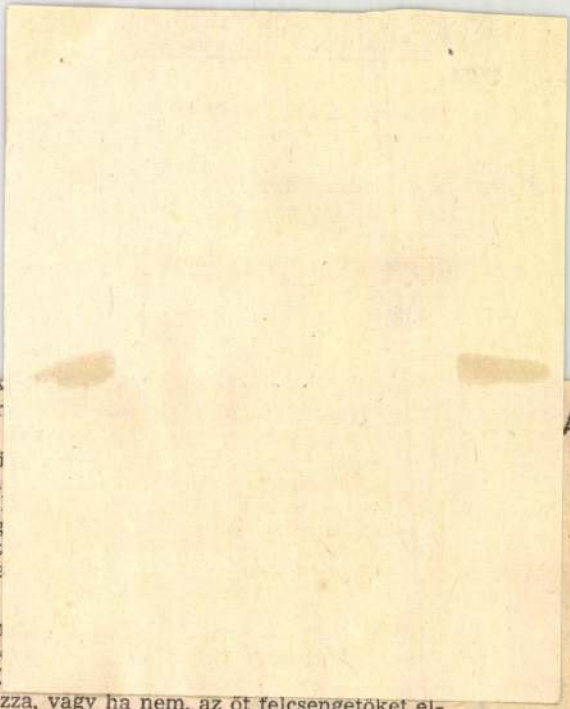

magát; — sok ilyer
tak, mint a legyek,
Mintha egy egész ki
lálra, úgy találva, h
kedésnek nem itt a
angyalok ítélik meg
lét, s az utolsó ítélet
ne el. — P. általába
nemes pálinkát.

— Baj van — mo
Pelbárt, a nagy teh
a gödény — így G. (
szik, a telefont kihúzza, vagy ha nem, az őt felcsengetőket el-
küldi a francba; a lakásajtót még a rendőröknek se nyitja ki,
az utcára csak akkor megy — félve, sántán —, ha újabb adag
vizet kell vennie...

— Baj van — mondta Zebulon Hédikének, az A. utcai kocs-
ma tündérének... P., a régi vendég naphosszat otthonában
döglik, nem látogatja már a kocsmákat, hol tisztelői ülnek, s
isznak rá, módszeresen: Etelka, az orvosnő, a felláció feltét-
len híve; Gezemice, az iparos; Izabel, a lapálymarha bamba-
ságú színésznő... Néha betoppan a krimóba Zita is, a cej-
tungsreiber, a Budai Hírlap munkatársa, a legutolsó Pelbárt
szerelmei sorában; ő — talán ő egyedül — még bízott abban,
hogy megváltja P.-t, szófogadó emberré varázsolja, aki nép-
szerű és kedves, tiszta és okos, szívesen forog az emberek kö-
rében, egyik hangversenyről a másik színházba támolyog
(természetesen karöltve Zitával, aki büszkén kapaszkodik a
híres íróba)... Igen, Zita hitt P. gyógyulásában, s még akkor
sem keseredett el, amikor Pelbárt kirúgta őt az erzsébetváro-
si hodályból, „elmész innen, Zita, a jó fenébe, keress magad-
nak valami színházi embert, aki elkísér téged az apaji lovas-
napokra, én erre nem vagyok alkalmas, ne gyere többet, Zi-
ta..."

Mi történt Pelbárttal, hogy romjaiba hullott? Hogyan esett
vzét ízekre? Nem írt, nem olvasott, csak zenézett és ivott, szó-
rösen fekve lakásában?... — Igen. P. íróként elvetélt. Az ér-
e, ami a legrosszabb: kiesett a toll a kezéből (egy vészteli
reggelen). Egyetlen ép sort se tudott leírni, a nevét is alig.
Hiába erőlködött, hiába ütötte-verte a tollát, s a papírokat:
Szó s a pontos narráció idegenbe szökött, csak az emléke
naradt meg Pelbárt gondolataiban... Az ígéret (P.) meghalt.
S aztán az Egri Víz, literszám. S a kihúzott, néma telefon. A
árt ajtók. A leeresztett redőny. A poros íróasztal. A fekete
könyvek. A hulló vakolat, a reccsenő padló, a szekrény, mely-
ek ajtaja magától kinyílik, s taláros alak lép ki belőle. „el-
öttem, Pelbárt, hogy társad legyek", „menj innen, te állat,
ki hívott?", „itt vagyok, Pelbárt, s viszlek magammal", „nem,

sült a ka
van (80)
„jó közé
Emléke
hajtott P
Korty,
Uram", g

... Nap
együtt ér
baby, tha
keres Já
ték a fa
P., „Pelb
dúshajú
szót?"...

A napr
bogva az
széles, fe
liját (me
mit; a p
üldögél P
rosról áb
gett, a h
ne, s füs
templom
nak: kör
reformát
terem P.
alszik a
tajtékcsil

MK SAJTOFIGYELO
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Balogh Lajos, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 NOV 11

1021

Balogh Lajos: Hogyan úszik el a dinnyehéj?

satöbbi satöbbi satöbbi — —

de hogyha nem!

Fuss menekülj de vissza
mert Lótné leszel!

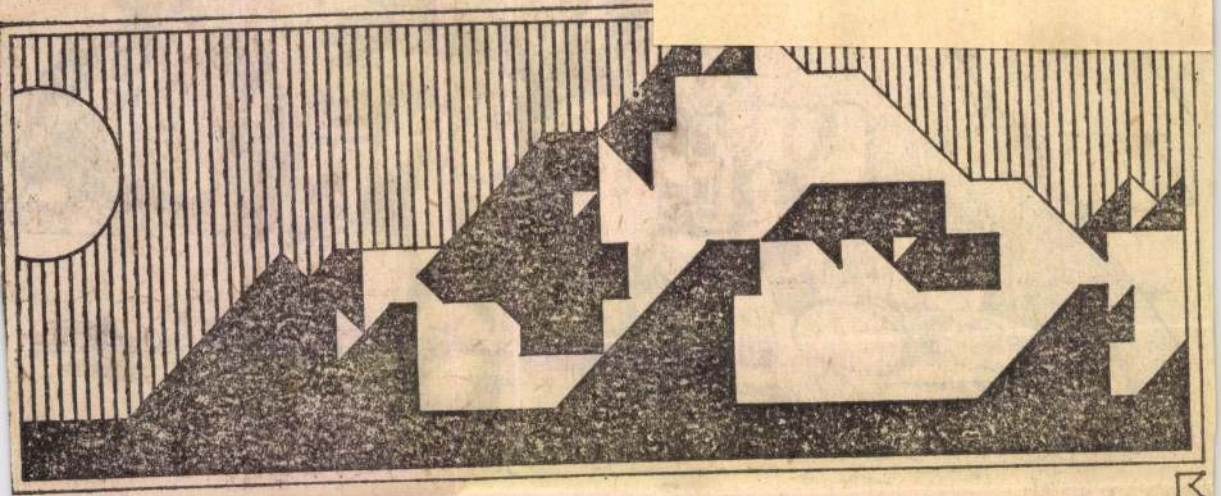

Kolosváry Bálint: Nárád-oldal

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 NOV 18

1021

Balogh Lajos rajza

MÁRIÁSSY JUDIT:

TIZENKÉT SZELID EMBER

Hány éves korában találkozik
őször a magyar állampolgár az
nökségi asztallal? A bölcsődé-
n, óvodában még nem ül vele
emközt. De ha a lakás szűk, és a
nőttek szorgalmasan nézik a
véhíradót, már pöttömnyi em-
rként megszokja, hogy vannak
tét öltönyt, kosztümöt viselő na-
ok, akik egy többnyire piros vá-

Az első, igen kellemes csalódást a tömeg okozta. A telt ház, amely legalább nyolcezer részvevőt jelent. A színpad ízléses dekorációja is eltért a sablontól, még inkább az a zenés, táncos, írói, költői szövegekkel, jeles előadókkal hangulatot teremtő produkció, amit végre nem lehet szabvány „kultúrműsornak" nevezni. Koltai

ban tudnék örülni, ha Fekete Sándor cikke éppen most nem emlékeztet azokra az egykori felvonulásokra és gyűlésekre, ahová nem üzemi autóbusz vitt minket, hanem a lábunk. Így azonban éppen ez a rendhagyóan rokonszenves, csaknem kötetlen békegyűlés nyomán tolulnak fel bennem szentségtörő kérdések.

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

Balogh

Élet

9

XXIX/49

hol van születni jog, s hol majd hamis
belégek alapján eltemetnek.
S testálom rád fajtánk hatalmát:
halandóságunk. Titkát ne add át
semmi túlélő isteneknek.

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

16.

WV. 15. XXIX/46

st

a lugasban a kétszeres *nincs* üdítő
eljen?

atolhatatlan isteni szándék azonba
ncsol, az elégtételért bőszült Posze
meg áhított bikaáldozatát, a sá
jszolja Pasziphaét, aki már csak az ös
ven ért és beszél: nedves, forró kí
tengerből kiszökkent, csodálatos
idalosz, találj ki, szabj valami *ruhát*
szhetek *öneki!*, zokog a királyné.
zban elparázslik a szerelem, nem
n az anyag, a módszer, a szerkezet;
lét, belőle marhaalakot formáz, a
rel borítja, és a patákba kicsiny g
éri a királynét a Napnak szentelt
gyes legelőjére, ahol az asszonyt be
átuljába, és mielőtt megfutva az u
sára hagyná Pasziphaét, a szerkeze
kinyitja az illetlen csapóajtót. Mikor a savós f
rákönyököl az alvadt nap, érkezik Poszeidón

miért is visszatérve a halandók fölött törvénykezhes-
sen.

Izgatott vérütemével mérte az éjszakát, amely hosz-

Balogh Lajos, grafikus

Balogh

Élet

9.

XXIX/43

Balogh Lajos: Már csak te vagy nekem

Csaba tanulmánya olvasásakor, mert a művészetben töprengve-gyönyörködő kultúrhistorikus — a művészettörténet, az irodalom, számos más művelődéstörténeti és elméleti ágazat komplex vizsgálatára képes esszéíró — az egyetemes művészettörténet genezisét és kiteljesülését látja reprodukálódni Picasso sajátos életművében.

Nagy szavakként hatnak az előbbiek. De ha összevetjük azzal a Picassónak tulajdonított mondással, hogy „rengeteget tanultam, míg birtokába nem jutottam annak a tudásnak, amivel egy hároméves gyerek tud rajzolni, de vele szemben megvan az az előnyöm, hogy tudom, amit Raffael tudott" — már feloldottuk a nagy szavakat gyanús fennköltségük alól. Sík Csa-

A francia kisváros lakói kis h
ján kétezer éves, véletlen ad
reminiszcenciára ismertek a n
vezetés falbeázás foltjaiban. Az á
latok a legélethűbb fotókon, pos
tereken sem ismerik föl az ábr
zolat eredetijét — az „élethű" ko
bászfotó a kiéhezett kutyát is k
zömbösen hagyja. A képi közhe
„déjà vu"-je primitív fokon
emberi képesség. A belemagyar
zott tartalmak iránti (soksz
naiv) hódolat úgyszintén; vesz
lyes kultusszá is fajulhat. De P
casso teremtményeiben föllismer
önmagunk lényegét, a génjeinl
ben örököltet, a manipulálhata
lant — az emberlét magasiskol
ja. Ennek megértéséhez hoz köz
lebb Sík Csaba könyve.

Balogh Lajos, grafikus

Balogh

13.

Balogh Lajos rajza

XXIX/35

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

1p.

aá. 1. XXIX/9

nincs. Ha úgy tetszik: anakro-
kussá lett.
nány napja viszont tudom:
az a fohász, amely idővel, az
erűség jegyében meg ne hall-
ssék. Mert most, 1985 telén
nem kell kérdezgetni, hogy hol
István király. Itt van. Min-
könyvesboltban. Szegeden és
pesten, Koppány vezér somo-
fészkében és Veszprémben,
nek közelében a döntő csata
lott. Mindenütt az országban.
hadával, hatalmas hegyekben,
gyatottan áll a boltokban, 68
tos egységárban. Időtlen szép-
en és érintetlenül, akár a koro-
si jelvények a múzeumban.
enyhén szólva azokkal össze
hasonlítható érdeklődéstől és
elettől övezve, de sebaj. Most
zerű. Avagy nagy királyunk
emében szólva: „mert király-
szóló tanács zárva legyen a
s szívbe, ne terjessze a bolon-
szelessége."

Domonkos László

tartott jutalomsorsolá
garanciajegyemmel táborozást
nyerjek.

Ludassy Mária

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

Balogh 6.

Élet és Irodalom XIX/6

MAHIR SAJTOFIGYELO
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos

ÉLET ÉS IRODALOM

grafikus

1983 OKT 28

latos tájékozatlanságomat hamar

sőbb megismerve öt, te

1021

Balogh Lajos rajza

ki száz évvel ezelő
lte volna az életét
< nélkül, de ma
ellenek nekik, kis
alom!"

észet-e még az a
amelyet a tömege
könnyített adag
vesznek? Figyeljül
elitet! Ő hangyac
l ki a várból (s ta
r valaha is a műv
ott volna), mihely
r környékét a tön
dagálya. A kultúrkritika
incs mindig a művelt
n — hasonló gesztussal
a művészet címet min-
esen kedvelt műtől. Hol
a terméket már pusz-
mazhatósága miatt go-
gazdasági-kereskedelmi
talja, hol meg azzal,
negesen üzött katarzist
k modern megfelelőjét)
, erejét vesztettnek

ól véli, miközben vitat-
asági szféra közvetlen
rmáló hatását, hogy „a
l a művészethez vezető
nyílegyenes és teljesen
is", de ezzel még csak
izleti célokra előállított
ntézte el. Mit gondol-
es műalkotásokról, vagy
ányairól, amelyek beke-
ert bekerülhetnek a kul-
lános vérkeringésébe?
ély- és sokértelműségük,
nolyságuk és felelősség-
elvesztése az az ár, ame-
edveltségükért fizetnilük
vétorna közben, jazzor-
öntyögött Örömóda-mo-
vészethez tartozása épp

elvan. Nélkülözhető
művészet, mert busásan van ré-
sze művészetillúzióban.

●

A nagy kérdés azonban az, hogy nem viselkedett-e mindig is így a társadalomnak a művelt elittől elkülöníthető, nagyobbik része? Nem élt-e mindig is a művészettel való teljes találkozás nélkül?

Az életben maradáshoz — mint ma, úgy máskor is — nem kell több, mint némi technikai és gazdasági körültekintés, taktikai-politikai érzék. Kinek-kinek a maga fertályán vagy szakágazatában. Az emberek túlnyomó többsége sohasem szakértője a művészeteknek. (Ha az volna, az illető társadalom egyhamar kipusztulna.) Empirikusan igazolhatatlan feltevés, hogy minden ember veleszületetten ért a művészetekhez. A történelem minden korának és társadalmának külön szakembergárdája van a művészetek művelésére és — kisebb mértékben — használatára, élvezetére. A művészetnek ugyanakkor mindenütt megvannak nemcsak a kiemelkedő alkotói, hanem átszabói, ügynökei, pincérei, gyártásvezetői, kalkulá-

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 DEC 2 3

grafikus

1021

Balogh Lajos: Saturday Night Fever

dász

ász meghallotta, hogy Piroskáék házá-
en horkol, benyitott megnézni, hogy
. Hát, ott feküdt a farkas, igen mély
el láthatóan jóllakottan.
r az ágyhoz lépett, tőrével felmetszette
melyből boldogan ugrott ki Piroska, s
yből a vadász karjaiba.
itt vagy, fiam — rebegte nagymama
egbicsakló hangon, és karját nyújtotta
gy az Piroska után őt is kisegítse a far-

eintette.
em volt szó — modta sajnálkozva a
gyors öltésekkel visszavarrta a farkas

dász azóta is boldogan élnek nagyma-
ugyan azóta meg nem haltak.

pé ismertette az íjverseny lebonyolí-
endjét, Odüsszeusz fellélegzett, na,
leszámolás órája.
kérő próbálkozott a rettentő íj ívének
telenül, amikor az utolsó kérő került

ő volt a legnagyobb lump a teremben.
ázott és szakadatlanul ivott, minden-
, a testmozgásra pedig semmi gondot
évek óta, ráadásul Zeuszt és az is-
rendszeresen, úgyhogy Odüsszeusz
ő következik.
p odalépett a rettentő íjhoz, egyetlen
tal felajzotta az ideget, majd magától

Hetvenhét rózsafejét
csóválva a tüskebokor
Alice szemét kiszúrta
hogy átléphessen a tü
Csakhogy Hüvelyk Matyi

már korát megelőzve
a foncsoros üveget
ravaszul becsúzlizta:
a lány mezétláb lépked
szilánkon és cserépen
és koóperencián
túl az Ooperencián
és koónferencián
míg a játékkaszinókban
kivetik kártyán
hogy Szentferencia
és inter-ferencia
mint fér egy pakliba
az új jozefinizmussal

A Királynő
kire a dáma pikkel
szuperfeminizált
papiruszhajóján
az interkontinentális
pirotechnikával
alkémiáskodik
s váratlan leég
az Elvarázsolt Kastély

A robotkutyák
vörös brigádok után
szimatolnak
pedig meglehet hogy amatőr volt

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos
Grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 FEB 17

1021

Balogh Lajos: À la carte

bizonyul, csak b
agyis eleve, árán is
ető lett volna. Bevetl
kemény" közgazdasá
émákat is az országo
sak. Érden igazán kitapasztalt
uzgólkodás megragadására.
gyáltalán: hányan jártak ugyan-
ban a cipőben, mint ő, amikor
khatóvá tette a házat? Hányan
rnának, ha tehetnék? Hányan
kkantak bele, s hányan lesznek
mint ő — épebbek, erősebbek
le?

Nincs hiány általánosító, ösz-
egező passzusokban. Kunszabó
egész országot akarja jellemez-
(és valódi emberek valódi tény-
déseiről szólván eleve nagyobb
ménye lehetett az igazmondás-
mintha X költő verseskötetéé
akart volna az ország állapo-
a következtetni). A teljes igaz-

szi azokat a tanári erőfeszítéseket, amelyek ellene szegülnek annak a szelekciónak, amely a gyerekekben szüleik társadalmi státusát reprodukálja. Igaz, csupán egyes pedagógusok olykor hősies, mert elszigetelt próbálkozásai ezek, de az eredmény — mint a tanulmány bizonytalan táblaeloszlásai is tanúsítják — az általánosnak tartott szelekciós mechanizmus eléggé számottevő megingása. Magyarán: sok a kivétel a szabály alól. Sok pedagógus *éppen azért* támogatja valamelyik tanítványát, mert annak társadalmi háttere szegényes.

Legjobb volna persze, s ebben

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh Lajos

ÉLET ÉS IRODALOM
1983 DEC 9

1021

Balogh Lajos rajza

LÁZÁR ISTVÁN:

AMI ÉPPEN AZ ESZEMBE JUT

Lesz-e hát új Nemzeti Színház?

Még egy nyári főszerkesztői értekezleten kaptunk először tájékoztatást arról, amiről akkor a város már regélt: lesz hát új Nemzeti Színház. Ám a sajtót még csöndre kérték. Egyelőre várjunk. Aztán majd: mindent bele! A hírverésre — úgymond — részletes sajtóterv készül. Ünnepélyes bejelentés szeptember 21-én, a *Tragédia* Paulay-féle ősbemutatójának centenáriumán. Így is történt: a mai Nemzeti színpadáról szólt a nyilatkozat az elhatározásról, az építkezés üteméről, és arról, hogy e nagy nemzeti ügy támogatására — miként az az ős-Nemzeti alapításakor is történt — közadakozásra szólíttatik a nemzet, a bel- és a külhoni magyarság.

Hallgattam a rádiótudósítást, és már ekkor csodálkoztam kissé. A jó előre megtervezett aktus miért ilyen szegényes? Miért nem közvetíti a díszünnepséget és -előadást egyenesben a tévé és rádió? S a közvetítések miért nem mutatják-említik az előcsarnokban máris felállított urnákat, ahol az ünnepség résztvevői megkezdik az adakozást? Nem az ott, helyben tőlük várható összeg miatt. Hanem a nagy akció jelképes nyitányául. Ám nem volt egybehangolt közvetítés, nem voltak urnák. A nagyközönség a nyitó aktusnak nem vált igazán részesévé, s csak utóbb jutott információhoz, hogyan teheti a nemzet, a Nemzeti asztalára saját obulusait. Információhoz igen — lehetőséghez még nem. A csekkszámla megnyílt, ám nem volt még előre nyomott befizetési lap. A „bélyegek" csak november végére készültek el, egyelőre 135

MEDDIG T

Babitsot ünnepeltük. Az ÉS is
(Élet és Irodalom, november 25.
Ünnepeljük még legalább az év vé
géig. Az értő, írástudó utókor na
pilapokban, folyóiratokban és ma
tinékon ünnepelt, de ünnepeltek a
olvasók és hallgatók: a civilek is
velünk, öreg hódolóival együtt.

A jubileumi év alkalmával né
hány, nagyon régi emléket vagy in
kább csak emléktöredéket szeret
nék feljegyezni, mert több mint é
évtized távlatából már csak töre
dékek maradtak az adattárolóba
1930-ban, ifjú olvasók, hogyan vor
gódunk az irodalmi élet mágnes

Balogh Lajos

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 MÁR

ÉLET ÉS IRODALOM

/1021

Balogh Lajos rajza

ég mielőtt a második fogás
ára került volna, megszó-
telefon. Engem kerestek.
túlsó végén: apám. Jobb
ha nem jönnél haza —
Miért ne jöjjek haza? Jobb
a nem jönnél haza. Hall-
ádiót, bár eddig még nem
emmit. A sógorék megér-
Hová? Az egész or-
mondta apám. Örül-
ott maradnál, ahol vagy.
gosabb volna. És letette a

odik fogás már ott gőzöl-
asztalon. Én egy Jeanne
almával és örömével kö-
családdal: vége a magyar
ik. A németek bevonultak
gba. Tamás apja bekap-
rádiót. Zene szólt. Liszt
s preludes. Szöveg, köz-
ír nem hangzott el. Talán
az. De mi — Tamással —
a apám telefonál és éppen
t mondja, hogy ne siessek
nem lehet tévedés.
ann Árpád végtére is po-

Moravecz, Cicovszky, Mulató János. Érkezésünk nem okozott sem meglepetést, sem örömet. Ezek a

A hóvirágot ot
Csáky utcában.

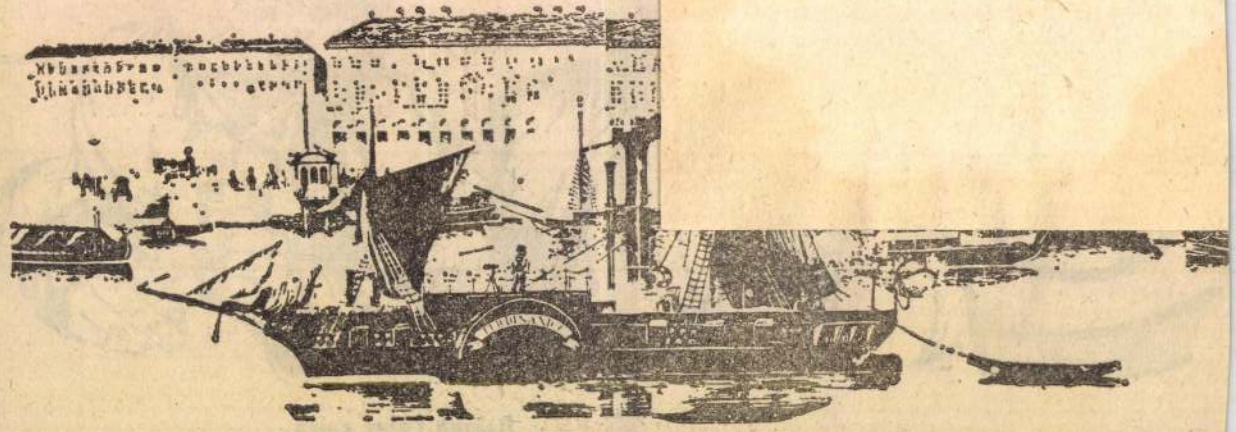

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPKIADÓ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-743, 340-726

Balog Lajos
grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM
1984 JUN 29

1021

Balog Lajos rajza

pá.

VANNAK MÉG ÖRÖMÖK

Örömmel értesültünk arról, hogy megalakult a *Video-Varieté* szövetkezeti műsoriroda, amely kulturálan és színvonalasan elégíti ki a vállalatok, művelődési intézmények, vendéglátóipari egységek vagy akár a magánmegrendelők szórakoztatási-szórakozási igényeit. Önre bízzuk a választást... — olassuk a körlevélben. — Műsorunkban van táncdal, karate, bűvészet, pantomim, sztriptíz, komikustánc, veszbikus tánc, erotikarobic és a rádióból ismert Defekt együttes..." A megrendelőnek nem kell mást tenni, mint aláhúzni, hogy mi az, amit látni kíván, és megjelölni,

zői és propagandaköltség, valam a szállítás díja, 3,80 Ft/km, a szintén nagyon méltányos, ha t ténetesen a művészek nem Cé lédbercelről érkeznek az előad színhelyére. Az adót nem is érd mes megemlíteni, nevetségesen cs kély, a tiszteletdíj negyven száz lékából mindössze két százalé ami kedvezményesebb, mint írókra vonatkozó adórendelet.

A felsoroltakból látható: bár megengedheti magának azt a sz rény luxust, hogy egy meghitt cs ládi ünnepség keretében a saját f teljéből élvezhesse a rádióból mert Defekt együttes műsorát. gondolat annyira vonzó, hogy a k zeljövőben valószínűleg magam igénybe veszem a műsoriroda sz gáltatásait. Biztosítani tudom a j szási teret, a MELEG öltözési hetőséget és a fenti anyagiakat. T lajdonképpen a kézmosást is, jobban szeretném, ha a művés még megérkezésük előtt mosná

Balogh Lajos, grafikus

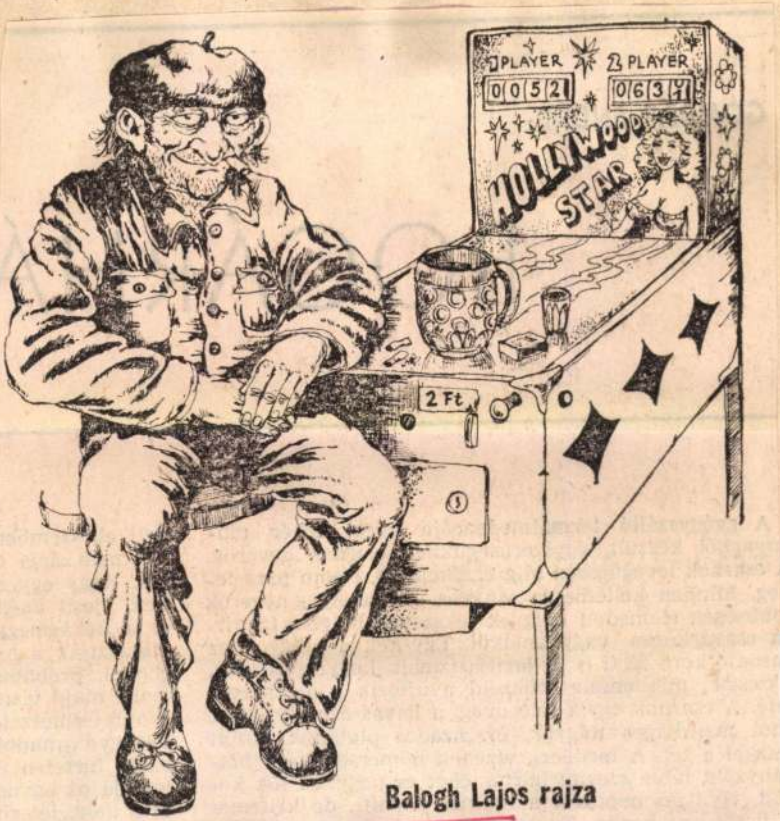

Balogh Lajos rajza

Balogh
Élet

13.

28 XXX/13

a csavarkózva vagy [illegible]
asonló korú férfi is itt lazítja izmait. Legyezőpálmák,
kuszok, mindenféle örökzöld nyújtózik a mennyezet
elé. A csarnok egyik fele üveg, a havas ősparkra néz,
hol méltóságos tölgyek, évszázados platánok között
észkel a tél. A medence vízének hőmérséklete a hal-
ányzöld tábla szerint harminchét és negyven fok kö-
ött. Nyilván nemcsak a reumát enyhíti, de kellemes
ücsörögni benne. Tucathyian ülnek az erre a célra

gondol, próbálna
lenne majd visít
gyobb természete
Levegye a nadrá
aztán hirtelen el
lógatja az egyik
üres hely, leteríti
a kályha mellé

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 187-748/340-726

Balogh Lajos, grafikus

ÉLET ÉS IRODALOM

1984 MÁR 2 4

1021

Balogh Lajos: Ki tudja, meddig húzhatod

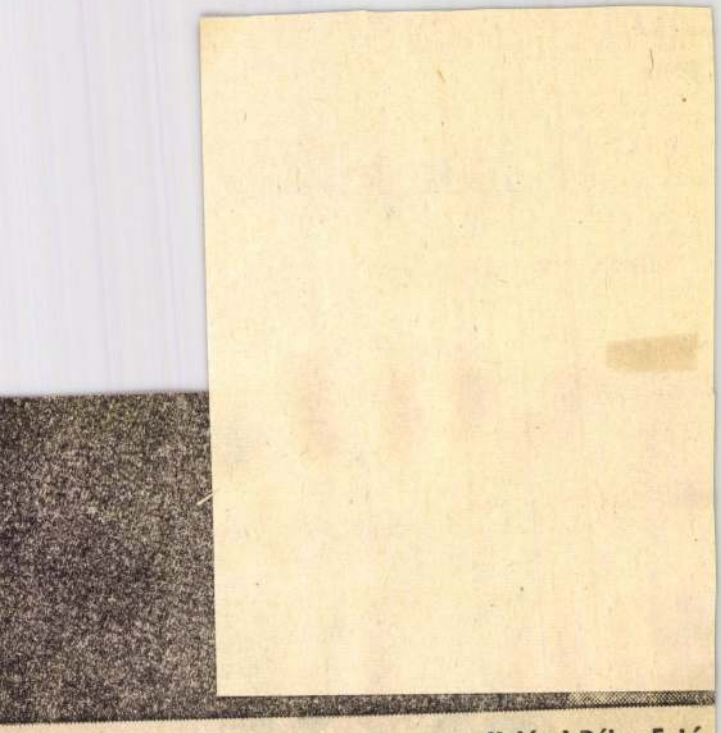

Kelényi Béla: Fotó

élbeszakított gondolato

Beszélgetések Pilinszky Jánossal (Magvető, 256 old.)

Akinél a részletek zaja elnyom-
az »egész« csendjét, szegény
dag az. Ezzel szemben a valódi
zéd a művészetben mindig a
dag szegénység beszéde" —
ndja egyik beszélgetőtársának
nszky, akaratlanul támpontot
ílva a „beszélgetések" olvasó-
ak. Mert többségében gazdag
ségények állnak szemben egy sze-
y gazdaggal, hogy hol önfeledt
szakossággal, hol a megértés
„beleérzés" leplébe burkolt kér-
etetlenséggel próbálják eltéri-
a költőt saját pályájáról.

kérdezősködést ne tévesszük
e a beszélgetéssel. A beszél-
seknek van egy saját koreog-
ája, amelybe beszélgetőpart-
eknek nincsen beleszólásuk: a
ólyabb társalgást sem csak

Cs. Szabó László, aki majdnem
interjút készít: Pilinszkyt re
félbeszakítja, hogy maga mo
el helyette azt, amit hallani sz
ne.

„...van egy lineáris éle
hogy miért, erre nem tudok
szolni, s ez a lineáris élet a
csőtől a koporsóig tart. Ugy
kor vertikálisan is élünk, s s
tem épp amikor tudunk írn
kor halottak vagyunk, csupá
momra a halál önkívületet
inkább, mint megsemmisülé
mondja Pilinszky, s ezzel ő
rajzolja fel azt a koordinát
szert, amelyben partnerei é
helyezkednek. A beszélget
— talán Hegyi Béla az e
kivétel — a vertikális te

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

Balogh

4.

Élet és Irodalom 1986. ápr. 11. XXX/15

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos: Sorsom a bús magány

2

XXX/28

DAL

ES POLITI

BŐRÖND ES FOR

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

Balogh Lajos rajz

3.

Élet és Irodalom Bp. 1986. aug. 1. XXX/31

Balogh László, festő-grafikusművész

Az első Schöffer-szeminárium – melyet Kalocsa város tanácsa az egy éve működő Schöffer-gyűjteménnyel közösen rendezett az érdeklődők számára – ott voltak a kinetikus művészet hazai művelői közül Balogh László, Szegedi Dobó Ilka és még többen.

– tt. – Schöffer-szeminárium Kalocsán.
Nógrád, 1984. szept. 2.

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

Balogh 2.

Élet és Irodalom Bp. 1986. aug. 29. XXX/35

Balogh Lajos, grafikus

Bálogh Lajos: Koránkelők balladája

megújult — a színpadon", írja a tudós Péter László, s bizonyára igaza van. Csak egyben nem: a „divatos" megszólítás: *édes úr* nem váratott magára másfél száz évet, hogy fölhangozzék színpadon. Bevallom, nem tudom, hogy Arany János fordításának 1867-es megjelenése *előtt* hangzott-e ez a szó magyar színpadon, Kazinczy és Vajda Péter miképp mondatta Polonius cselszövő szövegét a *Hamlet* második felvonásának első színében, amikor is besúgóját oktatja a dán királyfira leskelődni:

Figyelj.
Az embered, kiből szót lesni célod,
...
Tódítja, meglásd, mint következik:
„Jaj, édes úr" — „barátom" —
vagy: „kegyed" —
Vagy ami cím, vagy szójárás divat
Nép- és tájszerűleg —

Majd néhány sorral alább, mert Polonius elveszítette csevelye fonalát, a készséges *fül*, Rajnáld megismétli:

Tódítja majd, amint következik:
„Barátom!" „édes úr" — vagy más
ilyen.

dik, hanem százegyedik elhalálozási évfordulójáról emlékeztek meg. Ám tették volna ezt egyszerűen, az irodalomtörténeti ismertetéseket a költő verseit szépen mondó színészek szereplésével! Miért kellett a rendezőnek magyar tájon futó francia batárral — «színesíteni» — filmjét vagy megelevenítve V. H. nagy szerelmét, egy kis színészi korhűnek szánt jelmezbe, mai **panofix** bundába bújtatva átlebegtetnie a díszleten? Állítólag kevés a pénz... De bizony futotta a pénz Budavár felszabadítást megörökítő irodalmi összeállításra! Kérem, lehetséges, hogy konzervatív vagyok, de én bizony nem lelkendeztem, amikor az amúgy is mindenütt szereplő Benkő Dániel jelmezben és egy fehér ló társaságában daloit, akkor sem, amikor a kitűnő Bánffy művész úr a fején fezzel, piros parókával jött elő, majd később ősz magyarként szomorú bajusszal. A lenge öltözetű török szépségek a nudizmus híveit sem elégítették ki, én viszont sokallottam fedetlen bájaikat. Mennyivel méltóbban tolmácsolja a költészetet egy-egy átszellemült színészi arc, ha az illető érti a verset. Hagyjuk meg a jelmezbált Szilveszterre és farsangra!" Bár az ízlések és pofonok különbözőek, a mienk most megegyezik a Tanár úréval.

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

16.

Balogh Lajos: Kaz

Élet és Irodalom Br. 1986. sept 26. XXX/39

Balogh Lajos, grafikus

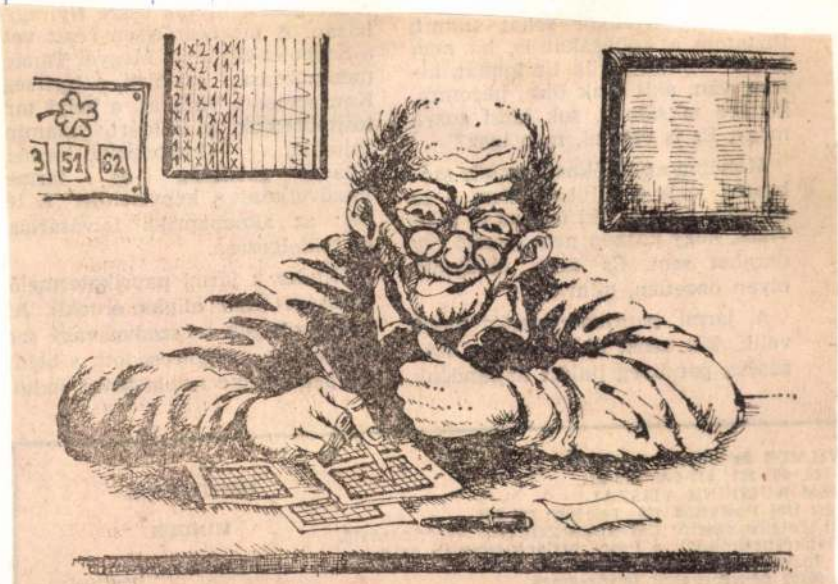

Balogh Lajos rajza

Balogh

15

Élet

XXX/40

Balogh Lajos, grafikus

Balogh Lajos rajza

Élet és Irodalom Bp. 1986. dec. 12. XXX/50

HUBAY MIKLÓS:

A MAGYAR

Az első szó legyen az örömé és az ünnepé. Örüljünk, hogy végre ilyen szépen összejöttünk, annyi rossz előjel ellenére, mégis. Hogy magányos tűnődéseinket és az írást két napra feladva: fórumra lépünk. Az írói találkozók helyei és alkalmai nagyon megritkultak. Nincs már Pilvax, nincs írókat befogadó Magyar Tudományos Tár-aság, se Centrál, se Japán, se Bu-

nál ke
lenni
ban. S
írói m
ólálkoc

Egy
lehetn
tunk n
vagy s
lik, h
nak a

november 29—30-án tartotta tisztújító köz-
agja közül 444-en jelentek meg. A közgyű-
otta meg, majd Hubay Miklós, az írószö-
át. Az alább következő írás ennek némiképp-
néhány mondatnyi zárószó is illeszkedik; ez
te be. E mondatok és az előadás közti han-
ára, amelyben 42-en kaptak szót, s amely-
Köpeczi Béla elvtárs, mint a felügyeletet el-
együttműködést. Még az elnöki expozét kö-
ésre került a kommunista írók levele, ame-
s amely határozott politikai állásfoglalást
vőbeli tevékenységével kapcsolatban.

A Szerkesztőség

m
é-
en
m
a
ta
or
ra,
mi

Kerekebben kimondva — *Takács Imre* találó szóhasználatával — „helyben jártatott".

Valamiféle stabilnak ígérkező értékrendet már azért is lehetetlen megállapítani ebben az elmúlt öt évben, mert inkább, mint bármikor, tapasztalható volt a kirekesztés, amely műveket is sújt, esetleg csupán az írója ide- vagy odahúzó

Balogh Lajos, grafikus

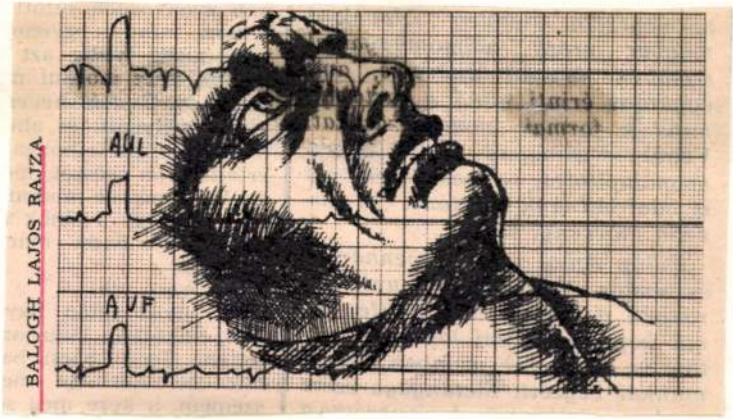

Szőnyi Sándor. Újrácsekszi 15

Ü: Jübär, Bp. 1986. jan. 5 XXIII/1.

Balogh Lajos, grafikus

Tóth - M

Új J

14.

XXIII/4

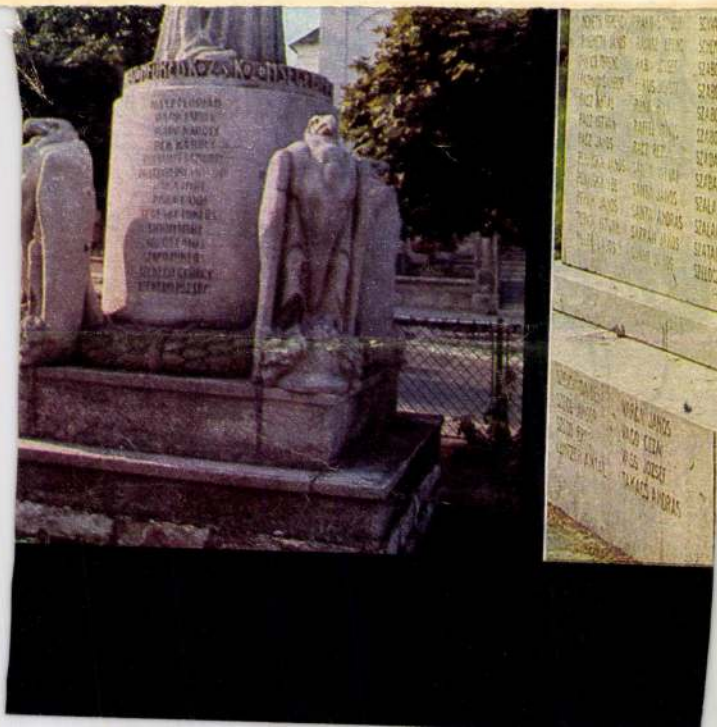

Balogh Lajos, grafikus

BALOGH LAJOS RAJZA

Bólya

Új Fü

15

XXIII/11

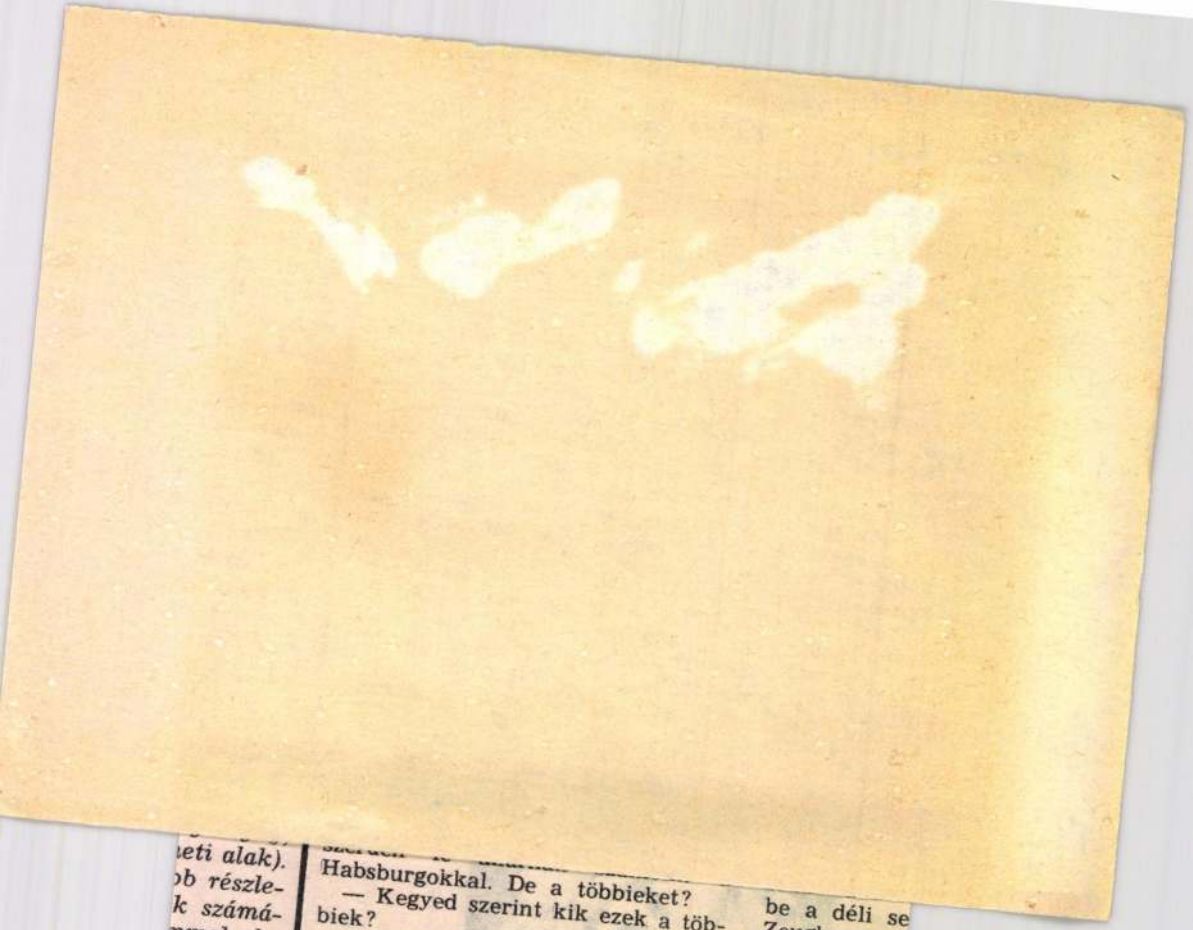

...eti alak).
...b részle-
...k számá-
...nmal ab-
...yve rövi-
...sti kiadó-
...választott
...ó megfo-
...vannak
...g kiállni
...fontosabb

Habsburgokkal. De a többieket?

— Kegyed szerint kik ezek a többiek?

— Ezt keresem. — Gondolkodott. — A vakok. A zsoldosok. És azok, akik nem mondtak el mindent.

— Meg azok, akiket rosszul faggatnak! Olyan bírák, akik a magatartás indokait még ezekben a hónapokban is pusztán az eszükkel keresik!

— Igen, mert sikerült megőrizniök! Ezekben a tébolyító hónapokban is!

— Ha így van, Digbyt mire ítélné? — Ez az újra megtalált nyugodt hang ellenségesebb volt, mint az iménti kirobbanás a vakok és a zsoldosok miatt. — Érdemrendre? Vagy azt mondaná, hogy jó helyen van ott, ahol van?

— Ki ez a Digby?

be a déli se
Zeughaus t
hagyták.

„A gráci di
grácihoz!" A
utoljára. Digl
gott a július
fölötti tisztk
redben: mos
sát az első o
szertárban e
gi pisztolyok
te óta: kovás
tolyok, fojtás

— Öt hón
Leiningen h

„Jól ismer
nektől. A n
jutott: Digby
magam, mon
láttam a me
nalt, amiko

BALOGH Lajos

Az a fránya gondolkodás

(Folytatás az 1. oldalról.)

10. Az Ausztriával való szövetséget keresni és fenn tartani, egész Németországra szóló leendő uralkodását színleg támogatni kell, titokban azonban ellene uszítani a tartományok féltékenységét, gondoskodni kell arról is, hogy vagy az egyik vagy a másik Oroszország segítségére szoruljon, és hogy így az egész országot mintegy protectiónk alá vegyük, mi útat tör a jövendő uralkodáshoz.

Kommentár nincs. Összevetve ugyanis az elmúlt évek, évtizedek napi sajtójával — megáll az ész.

Viszont ami a kiindulópontot, a TÉRSÉG-et illeti, nem hagy békén a gondolat. Tehát a szétvert Monarchia. Nem tévedés, nem a *felbomlott* (fogja magát, és elkezd bomlani, mint napon a szardínia?), hanem, Fejtő Ferencnek van igaza, a *szétvert* Monarchia. Persze nem katonai értelemben. A *térség* gazdasági egység. A belerajzolt államhatárok olyanok, mint szép könyvben a gyerekfirka. Mindegyik ország többnemzetiségű. Mindegyiknek van mindegyikből. Az önálló nemzetállamok múlt századi ideája nem valósult meg. Az úgynevezett utódállamok 1919 óta keresik helyüket, és nem találják. Mert ami összetartozik, nem másként, mint szinte valami természeti törvény által, azt nem lehet szétszakítani.

Talán ennek a természeti törvénynek engedelmeskednek most a Duna—Adria társulás tagjai, amikor egymás felé nyújtják kezüket. És talán az sem véletlen, hogy a részvevők meghökkentően azonosak egy hajdani, egyszer már sikeres államalakzat tagjaival. A történelmi analógiáknak nemcsak óva intéseik, de ajánlásaik is lehetnek. A térség gazdasági egység, és mindegyik „utódállam" (talán önmagáért beszél, hogy hetven év után még mindig az) szó szerint is igen drága árat fizet ezért a maga választott, rákényszerített önállóságért, még ma is. Fenti országok fiai, képzettségre, társadalmi osztályra való tekintet nélkül, fehér asztalnál, feloldódva, mindig maradéktalanul osztották nézetemet. És nem udvariasságból. Legtöbbször nem is én kezdeményeztem a témát. Ezen államok ideológiájában még ma is az első világháború utáni reflexek működnek, miközben nem veszik észre, hogyan mélyül a szakadék állami ideológia és a magánember véleménye között. Talán egy pszichológus meg tudná magyarázni a hasznavehetetlen, maradi elméletekhez való ragaszkodást.

Azt hiszem, nem közismert, hogy 1919-ben, a román csapatok kivonulása után (!) Bethlen Istvánnak volt egy olyan elgondolása, hogy esetleg tapogatózni lehetne egy Magyar—Román Monarchia megvalósításának irányába. Az ötlet, anélkül, hogy értékelném, mindenesetre bizonyítja az *útkeresést*, hogy ugyanis egyedül nem megy. És Bethlen nagy politikus volt. Ha ő idáig „vetemedett", akkor annak a fentiekben kell keresni az okát. Egyébként hogy mennyire nagy volt, azt bizonyítja, hogy 1945-ben a szovjet csapatok a Szovjetunióba hurcolták, és ott is halt meg. Bethlen nem volt náci, sőt kifejezetten németellenes volt. A háború kitörésekor már régen nem volt hivatalban sem. Tehát az elhurcolás büntető jellege kizárható. Akkor hát miért? — tehető fel a kérdés. Akárhogy is próbálgatom, csak egy elfogadható válasz marad: ő volt az egyetlen nagy formátumú politikus itthon, aki az ország élére állhatott volna. Mivel 1945 elején az érdekszférák már eldöntöttek voltak, de a társadalmi rendszer még nem, Sztálin minden bizonnyal úgy gondolta, hogy egy erős politikus, aki ráadásul jó angolszász kapcsolatokkal is rendelkezik, csak bajt okozhat neki. És mit tesz ilyenkor a tatár kánok, a bizánci császárok méltó utóda, még ha a XX. században él is? Eltünteti. Bethlen István szomorú sorsát is olyan „diszkréten" kezelték, mint Raoul Wallenbergét. Az érdekes csak az, hogy még ma sem beszélnek róla.

Sajnos, Bethlen volt az egyetlen. Hasonlítsuk csak össze az akkor pozícióba került politikusokkal, akiknek az emlékét most tisztelettel övezzük, de vallják be, volt minőségi különbség. Nézzük meg, kikből tevődtek össze az első kormányok! A háború előtt, alatt megtűrt parlamenti pártok képviselőiből és funkcionáriusaiból. És a kommunistákból, akik egy része a hazai illegalitásból, másik része Moszkvából jött. Kétségtelen, mindannyian politikusok. De államférfiak?

Istenem, elgondolom... (Biztos, hogy az ilyen „elgondolásokból" ma már nem lehet baj?) Szóval, elgondolom, hogy — igazán csak kiragadott példa — Gyöngyösi János, tisztességben megőszült békéscsabai könyvkereskedő, a párizsi békedelegáció elnöke, külügyminiszter... Az utóbbi időben még vádak is érték szegényt, hogy a béketárgyaláson többet is elérhetett volna. Hogyan, mikor az még Apponyi Albertnek sem sikerült Trianonban?! („Apponyi Albert gróf, 63 éven át tagja minden magyar parlamentnek... képviselőházi elnök, vallás- és közoktatási miniszter, a magyar békedelegáció elnöke, öt nyelven világhírű szónok..." Bölöny József: Magyarország kormányai, 1848—1975.)

Eszembe jut, hányan — és pártállásra való tekintet nélkül — intéztek támadást a tehetség gyermekkorban való felkarolása, majd az azt követő elitképzés ellen. Ezt hallván, mindig feltettem magamban a kérdést, hová jut az a nemzet, amelyiknek nincs elitje? Oda, ahol mi voltunk 1945-ben, és még négy évtized után sem vagyunk túl rajta egészen.

És a „Fényes szellők" — vethetnek ellen — nem rejtették magukban ennek ígéretét? Igen, rejtették, sőt rejtegették, és csak az ígéretét. Nekem erről mindig a fejjel földbe fúródott Pázmány-szobor jut eszembe, meg a körülötte álló tizen-huszonévesek sokasága, akik jót röhögtek a heccen, és többségük — akkor még — azt sem tudta, ki volt Pázmány Péter. Akkor miért tették? Mert mondták nekik. A jóhiszeműséget a legkönnyebb megnyergelni. A biztatásokban a kínai kulturális forradalom vagy a Pol Pot-rezsim ideológiájának korábbi megfelelője lappangott. És nagyon tudatosan. Mert a vidék lakosságát sem véletlenül bujtogatták évszázados kastélyok kirablására és felgyújtására. (Becsületükre legyen mondva, nem ment könnyen, de végül is az ember nem angyal.) Bizonyítani kellett, hogy a felszabadított nép kifejezte gyűlöletét feudális és klerikális uraival szemben. Ez volt az első sakklépés a „fordulat éve" felé?

Most arra gondolok, hogy miért gondolok én mindezekre, mikor éppen most egészen másra, elsősorban a jövőre kellene gondolni. Azért, mert mind megannyi figyelmeztetés, éppen a jövőre. Már annyi bölcsességet leírtak arról, hogy mivel jár, ha egy nép nemhogy elveszíti, de nem tanulmányozza folyton a történelmét.

Balogh Lajos rajza

AZ AVANTGÁRD LÉPCSŐI

(Folytatás a 7. oldalról.)

ellentétet fedeztem föl köztük. Amennyiben van közös vonásuk, az részint a ritmikában és a kombinatorikában van. S ez már a kompozícióhoz vezet. Akárcsak a zenéhez, a költészethez is van köze a matematikának. A Divina Comediában például olyan matematikai rend van, mint egy gótikus templomban.

— *Még mindig az avantgárdról beszélünk?*

— Természetesen. A verset megpróbáltam nemcsak síkban, hanem térben is elképzelni. Olyan szigorúan szabályozott versekről van szó, amelyeknek vízszintes és függőleges olvasatuk is van. Igyekeztem így sűríteni a versben foglalt információt. Olyasfajta sűrítővállalkozás ez, mint mikor egy provanszál poéta szonettet kezdett írni.

— *Mennyiben előörsi költészet ez?*

— Ha az avantgárd mű *új tárgy a világban*, akkor nem minden versem avantgárd vers. Nem hiszem, hogy csak magam teremtem a magam világát; inkább rátalálok valami eleve adottra.

— *Föltedező a költő, vagy föltaláló?*

— Az alkotó művészetben ez a kérdés nyitott, akár a matematikában: szuverén-e az alkotó vagy föltedező? Sokszor mindkettő. Miként s hogyan? Mind ez ideig rejtély.

— *Mi a véleményed a Magyar Műhely köréből kiinduló, új avantgárdról?*

— Részben szemiotikai, részben tipográfiai avantgárd ez, olykor lettrizmus, hang-írásjel/betű-szócafatokra lebontott költészet. Kezdeményeiket Weöres életművében rendre föllelhetjük. Érdekes, hogy összeszokott stábként lépnek föl, s nem törekednek individualitásra. Az itthoniak közt elég sok fiatal avantgardista van, akinek munkáját szívesen szimatolgatom-karmolászom. Ők mintha elégtelennek éreznék a dogmatikusan felfogott avantgárdot, és lehetőségeiket a hagyományos formavilág irányában tágítanák. Azt hiszem, jó úton járnak. Nem kell kiönteni a fürdővízzel együtt a gyereket — de az öreget sem.

Alföldy Jenő

LEVÉL LILLE-BŐL

A kép ünnepe: anno 1

Van már anyák ünnepe, apák ünnepe, virág ünnepe, zene ünnepe, költészet ünnepe. És íme megszületett a kép ünnepe is. Ideje volt. Hisz a jó öreg kínai közmondás — melyet a bölcs *Mao* megpróbált kisajátítani — joggal állítja: egy kép ezer szóval felér. Különben is, mondják, a kép civilizációjában élünk. Franciaország „képfogyasztását" ezermillió kép/órára lehet becsülni (azaz harmincmillió ember napi három órát néz televíziót, mozit vagy egyéb képet).

A *képünnep* ötlete Rennes-ben fogalmazódott meg, s két év vajúdás után Lille-ben vált valósággá. Ismerik Lille-t? Kőhajításnyira van Belgiumtól — attól a Belgiumtól, amely évszázadokon át a két Habsburg-ág között „ingázott". A város képe magán viseli e szomszédság nyomait. Nem francia, mint Avignon, nem belga, mint Brugge, nem is vallon: tipikusan pikárd. Talán nem tévedek, ha némi Monarchia-ízt is felfedezni vélek itt.

A város atyja, jelenlegi polgármestere, *Maurois úr* (aki *Mitterand* első miniszterelnöke volt). A reneszánsz német-alföldjének komoly és megbízható Burgmeistereire emlékeztet megjelenésével. Pedig szocialista, már akkor az volt, amikor ez nem volt divat, és most is az, amikor talán már kevéssé divat.

A képünnep *Joel Boutteville* „kultúranimátor" — bocsánat, nem tudok rá jobb szót — találmánya, de Maurois úr karolta fel az ötletet, az ő európai ideáinak jegyeit is magán viseli. A képünnepet, túl azon, hogy a maga nemében az első, legalább további három újdonság jellemzi.

A készülő új Európa nyilván nem lesz központosított. A jelenlegi történelemcsinálta határok sem a földrajzi, sem a szociológiai, sem a néprajzi adottságokat nem fejezik ki híven. Ez az új képünnep nem úgy nemzetközi, ahogyan azt eddig érteni szokták, hanem regionális. Ez a „régió" azonban a mai politikai határok szerint több országra terjed ki: úgymint Észak-Franciaország, Délnyugat—Németország, a vallon Belgium, Hollandia és Kelet-Anglia néhány tartománya. Tartományok, melyeket történelmi, kulturális és gazdasági kapcsolatok kötnek mélyen egymáshoz, s valószínű, hogy a leendő Európai Egyesült Államokban is szorosabban összefüggő egységet alkotnak majd.

Újdonság Lille-ben, a képünnepen a művészeti iskolák részvétele, mi több, „képversenye". A művészeti iskolák — legalábbis a hivatalosak — vajmi keveset szóltak bele mindmáig a művészeti életbe. Az évvégi zárókiállítások észrevétlenül zajlottak. Szinte szégyenkezve. Mintha iskola jó művészt nem szülhetne. Mintha a művészetet nem iskolában tanulnák. Nos, Lille szakított ezzel a romantikus felfogással. A képünnep főszereplői a művészeti iskolák voltak, e fentebb körülírt régió iskolái.

S a képünnepen szereplő alkotások kivétel nélkül az új technikák termékei voltak. A kép ünnepe ma a komputer, a video, az elektronikus kép ünnepe. És az elektronikát kétségkívül iskolában kell tanulni.

S még egy érdekesség: a szervezők a regionális rendezőelv ellenére kilenc magyar művészt is meghívtak. Miért e megtiszteltetés? *Neumann János* miatt, hisz az ő elvei szerint működnek a ma használatos komputerek. És *Moholy-Nagy László* miatt, hisz ő az új technikák első és legfontosabb élharcosa. És ne felejtkezzünk el *Vasarelyről* sem (bár tudom, őt sokan szeretnék elfelejteni). Az első műalkotások, amelyek nem voltak teljesen összeférhetetlenek a komputerrel tőle, az ő fekete-fehér korszakából származnak. (Még ma is van olyan rosszul informált kritikus, nem is egy, aki azt hiszi, Vasarely komputert használt.)

Kétnyelvű, színes, gazdagon illusztrált katalógust adtak ki külön a magyar résztvevőkről. Az egyik előszó magyar szerzője a komputerművészetet — pontosabb lenne komputer-segítette művészetnek nevezni — a konceptualista művészetre vezeti vissza. Csak részben jogosan. Komputeren már a konceptualista divat előtt is készítettek műveket — főként geometrikus, konstruktivista szemlélettel. De ábrázoló, figurális képeket is generáltak géppel. A Kanadában élő magyar *Leslie Mezei* vagy az amerikás magyar *Charles Csuri* közismert, elismert képviselője ennek az irányzatnak. De a modern technikákat alkalmazó művészet másik magyar úttörője, *Földes Péter* sem számítható a konceptualisták közé.

A kilenc kiválasztott magyar — mondják, a válogatást éles viták kísérték — állja az összehasonlítást nemcsak a Lille-ben talán először bemutatkozó kezdőkkel, hanem a világ legismertebbjeivel is. A meghívottak egyike, *Waliczky Tamás* már számos rangos nemzetközi találkozón díjazott volt. Lille-ben a magyarokat díszvendégeknek tekintették, s a díjakat az ifjú művészeknek szánták. Az első díjat (ezer ECU és egy komputer) *Christophe Jakob* belga diák nyerte, s belgák voltak a video nagydíj kitüntetettjei is, a tournai-i iparművészeti iskola növendékei. Érdekes összevetni a különböző iskolák technikai fölszereltségét és művészi produktumait: kétségtelen az összefüggés eszköz és mű között.

Visszatérve a magyarokhoz — íme névsoruk: *Böröcz András, Gábor Áron, Galántai György, Hegedűs Ágnes, Kiss László, Ráden P. Hannawati, Révész László, Sugár János Waliczky Tamás* — műveik egyenként és összesen kellemes, megnyugtató benyomást keltenek. A kiemelkedőt és a feltűnően rosszat könnyű megítélni, a jók rangsorolására azonban nehéz vállalkozni. És a lille-i kiállítás magyar része kétségtelenül jó. A komputer segítségével alkotott képek művészi értékéhez esetükben nem férhet kétség. Húsz éve még, vagy akár tíz éve is, amikor a komputerek vezérlése a művészet formakultúrájával nem rendelkező technikusok kezében volt, a vérbeli művészek, akik a jövőt készítették elő, húzódoztak a komputertől: embertelennek tartották. Kevés kivétellel — mint amilyen a Bell laboratórium kutatói vagy *Nees Klee* — nem tudták, vagy nem akarták tudni, hogy a komputer tulajdonképpen erősítő: nem a hangot, az intelligenciát erősíti. Eszköz, s ahogy mind tökéletesebb lesz, egyre több alkotó fordul a komputer felé, nemzetközi tekintélyek is. Az isteni *Raffaello* vagy *Tiziano* egyaránt elégedett lenne ezzel a tökéletesített ecsettel.

Vagy mégsem? A komputerművészet elviselhetetlen hátránya, hogy — anyagtalan. A képzőművészet persze nem dísztárgy. Nem dísztárgy, de nem is jelkép. A képeket szeretjük nézegetni. Ám a képernyőt mégsem akaszthatom a falra... Márcsak azért sem, mert akkor a képernyő válna műtárgygyá, nem a kép. Az utóbbi években egész sor különféle készüléket gyártottak a képernyőn lévő kép kinyomtatására. Siker nélkül. Nem ismerek olyan színes nyomatot, amely kielégítené az igényesebb művészt vagy nézőt. Lefényképezni a képernyőt? Ám a fotó eltorzít, megváltoztat, tönkretesz minden formát, minden színharmóniát. Reprodukció — ahogy azt már *Walter Benjamin* is megjegyezte. Marad a kézzel való másolás, montázs, a komputerhez illetlen barkácsolás. Csak a fekete tust használó rajzasztal, a plotter kivétel: kifogástalan, nemes grafikai termékeket produkál. De ilyen a kiállításon nem szerepelt.

Ez az anyagtalan jelleg indokolja a videoművek túlsúlyát (a magyar munkák között is). A video képernyőjét nézni kell, ez már megszokott dolog. A magyar részleg egyik legszebb alkotásához, a Hollandiában élő Hegedűs Ágnes művéhez érve sem kérdeztem kép ez vagy szobor? Természetes: video.

Mindez csupán átmeneti. A művészettörténet tanulsága szerint minden életrevaló javaslat előbb-utóbb megtalálja a formáját. A jövő az új technikáké. Éljen az első képfesztivál!

Molnár Vera

MÁS

Napnap

Összművészeti fesztivál a Pálvölgyi cseppkőbarlangnál, június 21—24. (Szervezők: Július Gyula, Kistamás László.)

Június 21., a nyári napforduló, a francia kultuszminiszter elképzelése nyomán évek óta a zene világnapja. Most először Magyarországon is azzá válik, méghozzá a nagy lendületnek köszönhetően egészen Szent Iván-éjig tart; s nemcsak a zene *(Tomkins, Vágtázó Halottkémek, Balaton, Szemző Tibor és a Takarmánybázis, Orkesztra Luna, fe Lugossy László, Szirtes János és negyven performátor)*, hanem a képzőművészet *(Fiatal Képzőművészek Stúdiója)* és a film *(BBS filmsátor)* ünnepélyes és gátlástalan szerepeltetésével. Hegymászók és barlangászok kivételével mindenki előtt ott a lehetőség, hogy négy éjen és napon át áldozzon a művészetnek és Pucknak.

Bereményi

A Tölgyfa Klubban (II., Henger u. és Tölgyfa u, sarok) Bodor Ferenc vendége Bereményi Géza, június 26-án, kedden este kilenckor.

BODOR FERENC: *Bereményi Géza* már majdnem mindent elmondott. Megírta a józsefvárosi fűszereseket, a Teleki tér megunhatatlan legendáihoz szolgáltatott adatokat. Írt és rendezett filmeket. Fanyar dalszövegeit szólásként idézték sűrű hajú egyetemisták a kis generációkból. Most új kalandokba kezd, színházat indít, darabot ír, drámaírókat fedez fel. Egyenes vonalú a pálya, az arc tépelődő és optimista egyidejűleg. Mire gondol egy középkorúvá öregedett fiatal magyar író az új világ indulásakor?

Gémes és Kamienski

Gémes Péter és Zbigniew Kamienski kiállítása a váci Hincz Múzeumban (Löwy Sándor u. 16.) tekinthető meg július elsejéig.

GÉMES PÉTER: A Fény érdekel. A Fénnyel festek, miközben nyitva van egy fényképezőgép zárja, és időközben elkészül benne is a képem reprodukciója. Ez az az időpont, amikortól állóképszerűen is megjelenik. Az én tárgyam a Fény viszonya a Világhoz, és nem a Világban a Fény által előhívott színek és formák rendszereinek viszonylatai. Minden „ruhát" ledobva, a cselekményt és a tartalmat félretéve a plasztikus nyelven belül csak „ön-magára" vonatkozhat. Kerülvén az interpretáció csapdáját (megfestés, művészi fotó, vagyis pozitív képek), ezeket a negatív Fény-képeket készítem.

Lumen

A genfi Theatre les montreurs d' images vendégjátéka a Városligetben, a Petőfi Csarnok mellett felállított sátorban június 22-én és 23-án este kilenckor.

MONIQUE DECOSTERD: Heten vannak, férfiak és asszonyok, jönnek minden időből. Nem ismerik egymást, azelőtt soha nem találkoztak, soha nem látták egymást. Egy ismeretlen helyen vannak bezárva, semmit nem tudva e szituáció eredetéről. Meddig tart ez a várakozás? Egy óráig, egy napig, egy életen át? Semmit sem tudnak arról, ami kívül történik. Ezekben az új mindennapokban, ahol minden reménytelennek tűnik, felfedezik a legfontosabbat, ami mindegyikükben él, ami nem oldható fel és nem rombolható szét. Ezen a helyen, ahol ismeretlen erők megsemmisítéssel fenyegetik őket, felelevenítik belső erőforrásaikat és hitük erejét.

Na-ne

A Meta—R Kft. Na-ne Galériája június 24-én este kilenckor nyílik a IX., Szamuely u. 41. alatt.

A galéria laza szerveződése azoknak a műfajoknak és művészeknek, akik valamilyen oknál fogva bosszantót és figyelemre méltót alkottak világméretekben is. A művészek részt vettek a nyolcvanas évek Magyarországának vizuális kialakításában, de nagyon sokszor kapták munkáik ellenszolgáltatásaképpen, hogy NA-NE! A galéria művészei: *Bachman Gábor* építész, díszlet- és tárgytervező, *„Doktor" (Czalbert János)* orvos, tárgytervező, *Király Tamás* ruhaszobrász, *Kovács Attila* építész, díszlet- és tárgytervező, *Rajk László* építész, díszlet- és tárgytervező, *Giorgio Söss* festő-designer, teozófus, zenész, *Szalay Tibor* építész, tárgytervező és *Vida Judit* percelán- és tárgytervező.

Paraperspektívák

Kirsten Tomas Dehlholm, Tomas Lahoda és Roberto Fortuna kiállítása a Liget Galériában, július 13-ig.

VÁRNAGY TIBOR, A LIGET GALÉRIA VEZETŐJE: Június 28-án nyílik a Műcsarnokban egy dán—magyar kiállítás, amelyet néhány héttel ezelőtt Koppenhágában is megrendeztek. Ezt a közös kiállítást *Kirsten* („a répahajú performance szüfrazsett" — *Hudra Klári* szerint) kezdeményezte, aki azonban, mint kiállító, nem vett részt. Így a magunk kárpótlására, mintegy ráadásként, a Műcsarnokbéli megnyitót követően (amely — ha jól vagyok informálva — egy performance lesz) kerül sor a Liget Galériában a *Paraperspektívák* című tárlat megnyitására — attól függően, hogy miként érünk át, legkorábban hétkor. A kiállítás tárgya *Roberto Fortuna* néhány nagyméretű, felülnézetből készült fotója Kirsten és *Lahoda Why does night come, mother* című tavalyi performance-éről. A megnyitó után levetítjük e performance videodokumentációját is, majd július 6-án, pénteken este hatkor egy videoadaptációt, hogy ne mondjam: klippváltozatot.

Fénykép és történelem

Párhuzamos dokumentumok 1988—1989: a Környezetvédő Fotósok Stúdiója (Horváth Ernő, Horváth Péter, Horváth Szabolcs, Szabó Gabriella) és az MTI fotói az elmúlt évek demonstrációiról. A kiállítás a Kiscelli Múzeumban tekinthető meg augusztus 5-ig.

HORVÁTH PÉTER: A Stúdió 1985-ben alakult a Belvárosi Ifjúsági és Művelődési Házban. Kezdetben a Duna Körrel, a Nagymaros Bizottsággal együttműködve tevékenykedtünk. Nyilvánvalóvá vált azonban, hogy a környezetvédelem nem szűkíthető a fizikai, természeti környezetre. Tevékenységünket tehát idővel a politikai és szociális környezet vizsgálatára is kiterjesztettük, és kameránkkal követjük a társadalmi folyamatok felgyorsulását, a régi struktúrák megszüntetését és az újak kialakulását.

1988 óta csaknem minden politikai-társadalmi eseményen részt veszünk, fotózunk. Párthoz, szervezethez nem tartozunk, anyagi támogatást nem kapunk senkitől. Bár közvetlenül nem politizálunk, ám képeinkkel szeretnénk a közönyt oldani, és kollektív morális-intellektuális felelősségérzetet kialakítatni.

AZ AVANTGÁRD LÉPCSŐI

Beszélgetés Marsall Lászlóval

Aki a hatvanas években már tájékozódott valamelyest irodalmunkban, az észre kellett hogy vegye: költészetünknek van egy jól elkülöníthető avantgárd áramlata. Az arcélek jobbára csak a hatvanas és a hetvenes évek fordulóján látszottak meg, amikorra az alig tolerált stílusújítóknak sikerült átlépniük az irodalompolitikai tűréshatárt. Néhány jellegzetes alakjuk, első verseskönyvük megjelenésének sorrendjében: Tandori Dezső, Marsall László, Oravecz Imre, Dobai Péter. Avantgárd verseket persze nemcsak ők írtak — többé-kevésbé hozzájuk számítható még Csoóri Sándor, Orbán Ottó, Parancs János, Ágh István vagy Petri György és mások is; az utóbbiak nem kifejezetten avantgárd költők, de avantgárd effektusok az ő műveikben is találhatók, mert stílusuk sokszor messzire rugaszkodik a stílrealizmustól, vagy mert — akárcsak az előbbiek — ők a kor igazi realistái: kimondják az irodalompolitikai hatalom szemében alig elviselhető vagy tűrhetetlen társadalmi igazságokat, a közérzetet. Az 1970-ben, harminchét évesen elsőkönyves Marsall László jellegzetesen avantgárd stílusú kötettel állt elő, a Vízjelekkel. Tőle kérdem, hogyan látja indulását.

— Véleményem az, hogy avantgárd költők voltak ugyan Magyarországon, de avantgárd mozgalom igazából csak az utóbbi években létezik. Kassák és köre ugyan programszerűen szembeszállt a konzervatívnak tartott Nyugattal, de őket hamarosan szétzilálta a történelem. Pedig ők még eredetükben és céljaikban is közösek voltak: munkások, hivatásos forradalmárok, baloldaliak. Rövid életű folyóirataik megszűnése óta olyan mozgalom, amilyen az Európa-szerte meghonosodott szürrealizmus vagy a bauhausszal kapcsolatos konstruktivizmus volt — egészen a legutóbbi évekig nem létezett. Én az avantgárd teljes mellőzése, sőt, hivatalos üldözése idején lettem avantgárd költő. 1957-ben, az írók hallgatásakor, bedutyizásakor, új irodalmat toboroztak azokból, akik hajlandók voltak megtörni a csöndet. Az ekkori antológiákból kiszorult és a hivatalossághoz csatlakozni nem akaró írók, költők, művészek baráti társaságba gyűltek a Belvárosi Kávéházban. Különféle életkorú, származású, világnézetű emberek voltunk, közös program nélkül — ezért mi sem voltunk alkalmasak egy új avantgárd mozgalom elindítására. Abban azonban megegyeztünk, hogy az obligát hivatalos irodalom mércéjét nem fogadjuk el. Magányosan járta ki-ki a maga útját, s harcolta ki művészi létfeltételeit.

— Ezerint a nagyjából egy időben megjelenő első könyveitek a hatvanas-hetvenes évek fordulóján csak látszatra sorolnak együvé téged Tandorival, Oraveczcel, Dobaival és Petrivel?

— Igen; bár mindnyájukkal rokonszenvezem, ha érdekes, hogy melyik nemzedékhez tartozom, akkor én Csoórival, Orbánnal, Tellér Gyulával, az 1960-ban szabadult Eörsivel, Hernádi Gyulával és más írókkal, költőkkel tartozom együvé — nyugodtan veheted úgy, hogy egy brancsba.

— Van-e szerinted valamilyen folytonosság a Kassák-féle ósavantgárd és tiköztetek?

— Kassák hatvanhétig itt élt köztünk, ha magányosan és a mi nemzedékünktől elzárkózottan is. De volt Tamkó Sirató Károly is, és volt Weöres Sándor, aki, ha kellett, klasszicista vagy manierista költő volt, ha kellett, futurista vagy dadaista. Dobossy László szerkesztésében 1958-ban megjelent a *Mai francia költők* című antológia, melyből hatalmas indító löketet kaptam. Supervielle, Reverdy, Perse, Éluard, Tzara, Breton, Michaut, Queneau — lehengerlő volt a hatásuk. Képet kaptunk az avantgárdból mint mozgalomból kiinduló, de mozgalomként már egyénekre bomlott modern költészetről.

— Miért fontos, hogy egykor avantgárdisták voltak, ha nem maradtak azok?

— Egy új világra nyitottak ablakot. Úgy is mondhatnám, új érzékkel ajándékoztak meg. Ismeretlen összefüggésekre, borzongásokra, kombinációs lehetőségekre éreztettek rá. Arra, hogy az ember sokkal többre képes a művészetben, mint sejtenénk. A nyugati világ egészében tiltott világ volt; én egyedül röplabdásként juthattam volna Nyugatra. Ami pedig a nem avantgárd nyugati művészetet illeti, az Európa kiadásában sorozatosan jelentek meg modern versgyűjtemények — innen is tájékozódhattunk. Közülünk akkor még kevesen tudtak idegen nyelveket, de sokat köszönhettünk Konrád Györgynek, aki franciául akkor már jól tudott, s Tellérnek, Tornainak, akik németből fordítottak. Legjobb költőink hagyományosan ragyogó műfordítók is voltak. Például Vas István, Weöres Sándor és Szili József egymástól függetlenül lefordította T. S. Eliot *The Waste Land*jét; ez volt az akkori idők nagy revelációja az avantgárdok mellett.

— Szavaidból joggal következtetek arra, hogy irodalmi hatásokra lettél avantgárd költő?

— Nem! Ne cseréljük föl az okozatot az okkal. Ötvenhat után megéltük azt az életérzést, amelyre Heidegger szava illik: a szorongást. Mi akkor még nem ismertük Heideggert, de később ráismertünk írásaiban saját ötvenhat utáni közérzetünkre. Jó közvetítő volt József Attila, „A semmi ágán ül szívem, / kis teste hangtalan vacog" soraival, meg a bennünk reá rímelő világérzet, világhiány. Az, hogy egzisztenciális élmény, számunkra a legprózaibb, hétköznapi létgondot is jelentette: a megélhetést, annak hiányát, a jövőtlenséget, a kilátástalanságot. A Nyugatról átszivárgó irodalomban magunkra ismertünk: nem éreztük boldog irodalomnak, csak amennyiben ott magától értetődik, hogy amit belülről ki kell fejezni, azt kifejezik, miközben itt az irodalom irányelveit írták elő az ideológusok. A Nyugat irodalma — Camus-től Sartre-ig és Hemingwaytől García Lorcáig — az üresség, meghasonlás és kiábrándultság élményének evidenciájával tökéletesen megfelelt a mi ötvenhat utáni lelkiállapotunknak. Az avantgárdok műveiben fedeztük föl ennek az élményvilágnak a legradikálisabb stiláris-formai, mesterségbeli konzekvenciáit.

— Ezek a stiláris -format, mesterségbeli jellegzetességek jócskán eltértek az itthon látható irodalomtól.

— A támogatottól. De ötvenhatötvenhét táján, amikor még nem sikerült elzárni a szellemi csapokat, hónapokig látható volt az igazi irodalom. Akkor jelent meg Weöres Sándor gyűjteményes kötete, A hallgatás tornya. Megjelentek már Juhász Ferenc és Nagy László első nagy poémái, csodálatos érzéki gazdagságú, felkavaróan gyönyörűséges, izgalmas irracionalitásokkal teli énekei. És ismertük Pilinszky egyetemes érvényű megrendültségét.

— Sokféle hatásról beszélsz. Mindezek csakugyan egy irányba mutattak volna?

— Föltétlenül. Nemcsak az egyértelmű tagadásban, a megszállt és megalázott haza nyomorúságos körülményei közül korlátozatlanul kitörő, szabad indulatban. Hanem abban is, hogy rámutattak: mindnyájunknak radikálisan vállalnunk kell önmagunkat, ha nem akarunk megfulladni vagy elfásulni, lélekben elnyomorodni. Mi egymásban és egymás műveiben azért ismertünk magunkra, mert ugyanazt az élményt sejtettük meg különböző stílusú, de a szocreál tagadására nézve azonos szellemű törekvéseinkben. René Char írja: „Mindegyikünk részesülhet Másikunknak misztériumában, Anélkül, hogy sértené titkát; A bánat, ha másfelől jő, Megtalálja közös sorsát Egységünk közös testében." Ennél pontosabban nem válaszolhatok.

— Most már értem, hogy a „bánat" és az irodalmi hatások egyszerre értek benneteket. Mégis inkább értem, mi taszított az avantgárdhoz, mint azt, hogy mi vonzott oda.

— Ezek szinte megfejthetetlen dolgok. Kérdéssel válaszolok. Tellér Gyula barátomnak ismeretlenül elküldte Nagykanizsáról verseit egy Takács László nevű bérelszámoló. Vajon ő hogy talált meg minket, és miért? Sajnos, miután megírtuk neki baráti véleményünket, mintha megijedt volna saját magától, s az elképzelt jövőtől, hogy miképpen fog létezni költőként állandó légszomjjal küzdve — többé nem küldött verset, levelet, végleg elhallgatott. Azt is megsejtette, hogy a pesti irodalmi tekintélyek is elvéreztették volna: ők fölöslegesnek, érdektelennek és kártékonynak mondták az egyetemen, a sajtóban és minden létező fórumon, nemcsak a magunkfajta költők munkáit, de a világnagyságokét is.

— Ragaszkodástok a tiltott irodalomhoz így lett néma vagy hangos tiltakozás?

— Arra vállalkoztunk, hogy megteremtünk egy irodalmat, amelyet a magunkénak vallhatunk. De nemcsak a sokat emlegetett önmegvalósításra törekedtünk. Az univerzummal akartunk költőileg kapcsolatba kerülni. Halálosan úntuk a társadalmi programverseket, a kolibritojásból kikeltetett és griffmadárnak kinevezett szörnyetegeket.

— A kapcsolatteremtés az univerzummal biztosabb útja szerinted a stílusteremtésnek, mint az önkifejezés, önmegvalósítás?

— Sem az önmegvalósítás, sem az önkifejezés, sem az önismeret nem állt szándékomban, csupán egy hiányt akartam betölteni. Hiányzott a gyerekkori teljesség s a felnőttség fájó csonkasága közti kapcsolat. Emlékszem Csoóri mondására: „Be kell bútoroznunk ezt a kihalt és lakhatatlan világot." Elpusztíthatatlan tárgyakat akartunk teremteni, amikor az atomháború fenyegetett mindent pusztulással. A verset ilyen tárgynak szántuk. Legyen inkább új tárgy, új dolog a világban, mint valami ortopéd „tükrözéselmélet" ürügye.

— Eszerint volt közös programotok, túl a közös tagadáson.

— Közös fórumaink nem voltak, műhelyeink, szervezeteink.

— Hogyan alakult át költészeted avantgárdból modern lírává? Egyre több hagyományos eszközzel élsz a hetvenes évek óta — már az évtized közepén írtál egy archaikus éneket Szent László királyról.

— Ezt alighanem Weöres Sándornak köszönhetem. Amikor úgy éreztem, hogy matematikus jelöltből költővé kell lennem, őt kerestem föl. Sokat köszönhetek neki, jó tanácsot, elismerést, bírálatot. Törődést. Verseimet Fülep Lajosnak is megmutatta. Az én költőiskolám Weöres iskolája volt, annyira, hogy ritmusgyakorlatokat is előírt nekem. Egy tizennyolc oldalas levélben tanított meg a poétikára, melyről azt hittem, már tudom. Arra nevelt, hogy sok irányban fejlesszem magam, ha jelentősebb költő óhajtok lenni. Ha valaki azt mondja, „megtaláltam a hangomat", az illető már le is mondott a többi lehetséges önmagáról; így is lehet valaki jó költő, mint például —, hogy mindjárt a legnagyobbat mondjam — Pilinszky, de a zseni mindig kivétel. De számomra vonzóbb a Lehetőségek rendszere. Egyszer megkérdezte Ravelt egy ifjú zeneszerző, mit csináljon, megtorpant, üresnek érzi magát, nem megy a zeneszerzés. Ravel azt tanácsolta neki, válasszon egy mestert, és utánozza. Ha van tehetsége, így is egyéniség lesz belőle, ha nincs, hiába kepeszkedik. Én egyebek közt a reformáció irodalmára figyeltem fel, eretnekségére, a dacra és erkölcsi, nyelvi erejére. Igyekeztem tanulni festőktől, zenészektől, filmesektől is. És nem távolodtam el a matematikától sem.

— Hogy jön a matézis a költészethez?

— Eleinte, amikor a kettő közt választanom kellett, a diametriális

(Folytatás a 8. oldalon.)

Balogh Lajos

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 237-748, 340-726

1982 ÁPR 2 3

ÉLET ÉS IRODALOM

Grafikusai.

/ 1021

Balogh Lajos: Játékelmélet

BEKE KATA:

AZ „ÁLTAN
MEG AZ IGA

Sose értettem, hogy tanult és szeretett mesterségem: a tanári, avagy anyanyelvünk szebbik szavával élve a *tanítói* mesterség művelői miért olyan érzékenyek. Miért hördülnek fel akkor is, amikor éppen az iskola rangjának védelmében hangzik el egy bírálat, egy ellenvélemény; miért azonosítja magát a bírálat tárgyával az is, akire az nem vonatkozik. Mintha felkent papok és papnők védelmeznék a szentélyt, fölesküdött lovagok a lobogó becsületét, akik között nem létezhetnek méltatlanok, alkalmatlanok, felelőtlenek — s ha mégis, az a szakma hivatali titka, ami nem tartozik a profán tömegekre.

Bizonyára azért nem értem, mert egy nagyszerű gimnáziumba járhattam, ahol szélesre tárták előttünk a világot, ahol magáról *az iskoláról* esett a legkevesebb szó, s még kevésbé esett szó tantárgyi-szakmai sovinizmusról. És bizonyára azért is nehéz megértenem ezt a saját keserű levében forgó pedagógiai glóbust, mert sokféle területen dolgozva, sokféle foglalkozást, embert, érdeklődési irányt ismerhettem meg. Egy változatos életpálya

toztatni a tanulást, a tudást, a szellemi munkát; ha nem nevel személyes példájával is; nem alkalmas a

Egyébként ez a legérthetetlenebb az „áltanár" ügyéb

BALOGH LAJOS

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JUL 9.

1021

Balogh Lajos: Irodalmi talponálló

Új könyve az *Égi szekér* a már felemlegetett könnyen-olvashatóságán kívül is tartogat számunkra meglepetéseket. Először is azzal, hogy elegáns nemtörődömséggel lötyögősre veszi a témáját. A MÉM Repülőgépes Szolgálatáról ír ugyan mindvégig, de hamiskásan hagyja, hogy célgömbje ide-oda csúszkáljon, szocio-fotópuskája a kapitális vadon kívül megsorozzon kisebb vadakat; belőjön mellékterepeket.

Közülük kettőt érdemes említenem hangsúlyosan. Az egyik egy egész könyvfejezetet igényel: a tokajhegyaljai szőlőművelésről szól és meglehetősen elkedvetlenít. A másik melléktémát magamban Savoya-szindrómának neveztem, második világháborús magyar repülős emlékezések nyomán. Kevésbé olyan-amilyen munkája, meg a mi általános, hetvenes évekbeli gazdasági morálunk között. Gondosabb érvelés, hézagkitöltő kerekítés, illetve hangsúlyozó karcsúsítás nem ártott volna a műnek. Egy valami azonban biztos. Mind ismeretszerzésünknek, mind országban-gondolkodásunk ügyének, mind kényes ízlésünknek használt.

SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

/ 1021

Balogh Lajos rajza

BALOGH LAJOS

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1982 JUL 2

1982 FEB 5
BALOGH LAJOS

ÉLET ÉS IRODALOM

1021

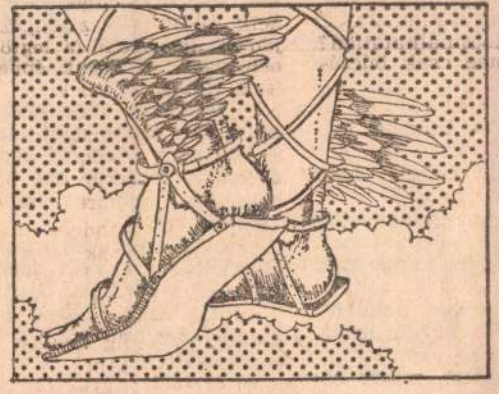

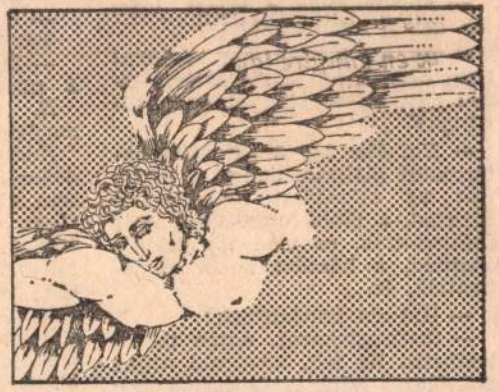

Mitológia

Balogh L. '80

Balogh Lajos: Mitológia

SZOLGÁLATI HÍRLAP

SZOLGÁLATI HÍRLAP

1091 BUDAPEST, IX., Üllői út 51.
Telefon: 337-748, 349-726

— Miért?

— Átjátszhatják a lakást. Időtlen időkig elhúzódhat.

— Na és? Nekem van lakásom! Nem alszom híd alatt! Miért tesznek úgy, mintha kegyet gyakorolnának?

— *Hol élsz te?* A szanálási határozatot aláírtad, ennek a lakásnak az elfogadási nyilatkozatát aláírtad, a többi cserelakást már szétosztották, ez van. Ha ezt elveszíted, a házadat akkor is lebontják, és...

— Híd alá költöztetnek?

— Szükséglakásba. Aztán pereskedhetsz. Ne félj, mindenki neked fog igazat adni, a tanács, a minisztérium peren kívül is mélyen sajnálni fogja, de hát vannak még hibák, és addig te megöregedhetsz egy üzletlakásban vagy mosókonyhában.

Társadalmi munkában

— Nincs anyagkiadás, drága!

— Mikor van?

— Hétfőn.

Telefon a HKI-nak.

— K. úr, tegyen valamit, hogy a raktárosnő kiadja az anyagot.

K. úr, mennyből az angyal, megjelenik hétfőn a raktárban.

Addig egy teljes hétvégén gondolkodtam azon, hogyan szállítsam el az anyagot, tudniillik — *ötven méterre van a raktár a lakástól!* Te jó isten, meg fogok fulladni! Nem tudok úszni! Folyton beverem a térdem — jut eszembe a jó öreg Karinthy. Hol a tehertaxi, amelyik odajön, felpakolja az anyagot azért, hogy ötven méterrel odébb letegye és fölvigye az emeletre? Kézikocsi kéne, meg egy-két markos haver. De az én haverjaim... És honnan lehet kézikocsit szerezni?

K. úr megnyugtat.

— Á, nem valószínű, hogy ott az anyag. Lehet, hogy a P. utcában.

az emelet csak véletlenül volt ott. Megszánta magát.

Mire a közértből visszaérek, már szorgosan emelgeti le a zsákokat a teherautóról. Milyen kedves ember! Megszánt. Úgy látszik, nem eléggé.

— Nincs mész.

— Mikor lesz? — kérdem higgadtan.

— Nem tudom. Lehet, hogy már délután.

— Nézze, mi háromszázban állapodtunk meg. Itt a fele. Kétszáz. Ha itt a mész, akkor kapja meg a másik felét.

Térül-fordul, öt percen belül ott a mész. Ha a P. utcából hozta, legalábbis helikoptere van.

Úgy látszik elégedett, mikor kifizetem.

— Bármi kell, csak üzenjen. K. úrral. N. vagyok. Régi HKI-s.

Miért fekete a fuvar?

asszony.

A vidám fiúk már fel is rakodtak egy kiváló, se nem nagy, se nem kicsi, épp erre való teherautóra, egyikük a sofőr, mellé ülök. Már tudom a tarifát.

— Háromszáz.

— Rendben. Ez a banya! — int a fejével vissza a raktárajtó felé.

— Ha nem volna, ki kéne találni! Él-hal a lóvéért! Azt hiszi, mert stemplizik, mindjárt mindenki a zsebébe nyúl.

(Szóval azért volt olyan mérges. Gondolta: ha nem akarja, nem adja ki a kifizetett árut.)

— Azt hiszi, ingyen fuvarozzuk magát? Le kell adni a banyának a stexből.

— Miért?

— Hát ez feketefuvar!

— Pillanat. Kié ez a teherautó?

— A Vasedényé.

— Maguk milyen állományban vannak?

— A Vasedény szállítói va-

— ?!?

— Sokallja? Mondja meg őszintén, melyik tételt sokallja! — kérdi támadólag.

— Például nem akarom beépíttetni a kádat.

— De az úgy nem szép! És ha a csempézést a mennyezetig akarja, nézze meg, hogy kell itt a falat kiegyenlíteni!

— De én nem akarom a mennyezetig!

— ?!?

— Maga mondta, milyen nehezen megoldható!

— De ha már ennyi csemos

1021

Balogh Lajos rajza

Balogh Lajos

ÉLET ÉS IRODALOM 3 0

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

TÓVAL

neztelensárga fény-
di, szigorú rácsok,
aekül, a kert fölött
záraz ég.
ejtőzködő macskák-
A szürke tépett és
nyorog, szédül. El-

jobb híján, mert nyüzsögtek körülötte elegen. Ennek csurgott a nyála, ha ránézett. Bezzeg később! De ilyesmiről egy úriasszony hallgat, ha keresztrefeszítik, akkor is. Mert ő csak cipelte ezt az embert negyven évig, mint Krisztus a keresztfát.

A villa bejáratát két kőmacska őrzi, nyitott szájukban vastag, és mégis hegyes fogakkal. Felfelé nem néz a

BALOGH LAJOS

XXV. ÉVFOLYAM, 41. SZÁM

Balogh Lajos: Illusztráció

ton.) A kötetet rövid életrajz [illegible]ja. A szöveg összeállítója tudni véli Nadányiról, hogy „huszonkét éves, amikor 1914-ben megjelenik első verseskönyve, az Ilonka." A hamis adatot azonnal követi a többi. „A második kötet (Kerek erdő, 1917) kiadásakor már Nagyváradon újságíróskodik, a Magyar Szó című lapot szerkeszti."

Az csak hagyján, hogy az életrajzíró valószínűleg messziről sem látta Nadányi Zoltán korai köteteit, hiszen ha olvasta volna őket, tudná, hogy nem véletlenül íródott egybe a kötetcímben a Kerekerdő szó. De az is kiderül, hogy mit sem hallott arról a két irodalmi lapról, amely pár napos eltéréssel szinte egyszerre jelent meg 1919 júniusában Nagyváradon. A két irodalmi lap legfőbb nevezetessége az, hogy a román fennhatóság alatt az első magyar nyelvű irodalmi szemlék voltak, a romániai magyar irodalom megalapozói. Az egyik a Magyar Szó, a másik a Tavasz. Az előbbit *Tabéry Géza* alapította, az utóbbit *Zsolt Béla*. Később a „váradi triász" (a két szerkesztő és Nadányi) összebékült, s hármasban szerkesztette — fájdalom, az életrajzíró ezt sem találta el — a Tavasz című lapot, egészen 1920 tavaszáig, amikor is Nadányi repatriált. (Mindez sokkal részletesebb és izgalmasabb előadásban olvas- [illegible] Szó — *Tavasz*-an

vesen olvasna lapunkban. Csak ízelítőül: 1. A villa- és autótulajdonosok alaposabb megadóztatása, leginkább azoké, akik állami lakásban laknak — a lakásínséggel küszködők javára. 2. Riport vagy cikk megjelentetése arról, miért és mennyiért folyik Rákosszentmihályon két régi épület felújítása. 3. Miért szabad az aluljárókban tökmagot, szotyolát árusítani? Általában miért nem teszünk többet a tiszta Budapestért. 4. A Rio kávé új csomagolása — fertelmes. Régi küllemét vajon miért változtatták meg? 5. M[illegible] ban értesítést kapott az Il[illegible] vataltól, hogy jár Önnek [illegible] forint, melyből 570-et f[illegible] kézbesíteni a levonás u[illegible] demény máig sem é[illegible]

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1981 OKT 1 3
ÉLET ÉS IRODALOM

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 FEB 18

BALOGH LAJOS

1021

Balogh Lajos: Csemsertsültpirburgpárkáp

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

A nemzettudat nyomában

◆

ály: A század első fele

◆

Jéza Krisztával (riport)

IRODAL

IRODALMI ÉS POLITIK

AM

KI NEM KÜLDÖTT TUDÓSÍTÓNK JELENTI

A TÉLI KALOD

Ne tessék hóakadályra, lavinára jégtorlaszra képzettársítani. Igaz, amidőn e sorokat fogalmazom, harmadik napja tombol a tél. Mintha csak most kapott volna észbe: jesszusom, rögvest vége a szezon-

ekete, pekete, cukata pé, ábel bábel dominé...? Vagy látogassa meg az óvó néniket, esetleg az intézmény vezetőjét, s jelezze kételyeit ez alapfokú világnézeti okítás eredményességével

ÉLET ÉS IRODALOM

1983 APR 15
BALOGH LAJOS
1021

Balogh Lajos: Butik

MAHIR
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

bb élő köznapi gondolk
Eltekintve a közkeletű
sek — egyébként jócsk
ató — tartalmától, ves
illantást a *baloldalnak*
api gondolkodásnak a vi
baloldal, reformáló v
ális elkötelezettségének
ően, szándéka és eszméi
oha nem akart a hétköz
olkodás uszályába kerül
ldal éppen leleplező és
zándékkal fordult ehhez
iséghez, bemutatva, ho
tthonossága egy hamis világ iga-
olása. *Alakítani, befolyásolni* kell
z emberek gondolkodását, *fel kell*
ilágosítani a tömegeket. Az el-
nült évtizedben ugyanis (első-
orban az angolszász térsé-
ekben) „előzésbe" kezd egy
rogram, amilyen a köznapi gon-
olkodás úgy üt át, mint vér
kötésen. S ez újra fölveti azt
z egyszerű kérdést: hogyan tud
baloldal *együtt haladni azzal,*
mit az emberek gondolnak és
esznek? Élezzük ki: tud-e egyál-
alán? Nem mozog-e örökös szélső-
égek között?

lönbségek ellenére — e három vonal többé-kevésbé állampárti, keynesiánus volt. És több-kevesebb demokráciát „engedélyeztek" (ez is paradoxon!), amikor a hatvanas évek második felétől kormányra, de legalábbis kormányközelbe kerültek.

És ekkor megérkezik egy „kormányvonal", amelyik azt mondja, hogy *veletek szemben* az „államtalanítás" híve vagyok, új gazdaságpolitikával sikerrel alkalmazkodom a világgazdasági helyzet fejleményeihez, és az állami önkorlátozás eszközével *helyet csinálok a ti egyéni kezdeményezéseiteknek!* To-

BALOGH LAJOS

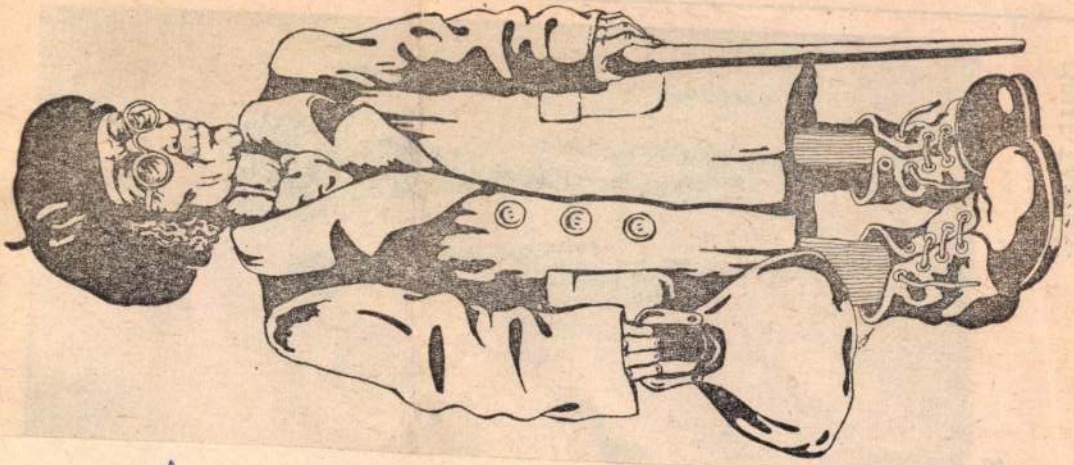

Balogh Lajos: Kenyérért menet

Élet és Irodalom 1982 I. 8.

BALOGH LAJOS

1021

Balogh Lajos rajza

ÉLET ÉS IRODALOM 1982 FEB 1 2

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

rak felé. A FÖLDGÖ
tragédiát igyekezett le
szivarozó, takarékos é
érdeklődő családatyák
európai sajtó hírt ado
ról, melynek célja az
fejsze-szűz ősvadon fe
Fawcett ezredes fényk
némi — nevezzük ezt
öntudatnak — arroga
zi vonásait. Fawcett,
teránja, általános tiszt
kézitusában vett részt
ezekért számos sebesül
szász létére nem kedv
a bridzset, sem a regattát. A repülést, a tengeri vitorlázást és a nagyvadvadászatokat ellenben annál inkább. Kitűnő filmfelvételeket készített repülőgép fedélzetéről, kartográfiai célokból, a brazil állam megbízásából, arról a partvidékről, ahol az Amazonas, annyi hatalmas mellékfolyó vizével egyetlen gigászi víztesttel az óceánba szakad. Talán ekkor tűzte célul maga elé az ezredes, hogy nem csupán hidroplánról, hanem csónakkal és gyalogmenettel is megindul ama soha nem hispanizált, fehér embertől soha kifosztott, nem őstájak belsejébe, a dzsungel zöld acéljába, ebbe a lélegző, élő páncélzatba, s mert előtte senki más nem, majd ő maga

A hét filmjei

SZÁMOKBA FOJTVA

Esztétikatanárunk jellegzetes raccsolásával sűrűn visszatért a szép és a rút, a természeti és az esztétikai alapfogalmak bonyolult összefüggésére. Pedig a hosszas magyarázat helyett elég lett volna bármelyik *Peter Greenaway* filmet megtekinteni.

Most éppen a *Számokba fojtva* című alkotással ismerkedhet meg a mozilátogató, ha akarja. Sajnos, attól tartok, kevesen kívánkoznak majd az akciófilmek helyett valami mást látni. Pedig ebben a másban minden benne van, bár tagadhatatlanul gyomorfelkavaró, összeszorító módon. Szépség és mocsok, költői fennköltség és gyilkos indulat keveredik mindenkiben. És ezt pazar színekben, nagy táblaképekben viszi a vászonra a rendező. A filmben a kétszáz évvel ezelőtt élt és alkotott tájképfestők, csendéletek minden gazdag részlete felsorakozik, letagadhatatlanul angol módra.

Hogy mindjárt utána a kamera közelebb menjen és a lepkék helyén bogarak, hernyók hemzsegjenek rothadó tetemeken. Természetesen az utóbbi is művészi megvilágításban. Valahogy úgy, ahogy *Baudelaire* megénekelte a dögöt. És ebben a félig álombéli világban sorra meghalnak azok, akik nem akarnak részt venni a játékban. Persze az is lehet, hogy valójában ők is játszanak, csak az ő szerepük halálos.

És ha mi nézők gondos versenybíróként számoljuk az áldozatokat, akkor eljuthatunk a kerek százasig. Utána nincs értelme tovább számolni — mondja a rendező.

VÉGTELEN TÖRTÉNET 2.

Annak idején nehezen tudtam elképzelni, hogy miként lehet megfilmesíteni *Michael Endre* csodálatos regényét, a *Végtelen történetet*. De később többé-kevésbé elégedett voltam a látottakkal. Persze az is lehet, hogy csupán a megszépítő messzeség és az elkeserítő jelen miatt emlékezem így.

George Miller rendező elkészítette a folytatást, az eredeti történet második, sokkal szomorúbb és sokkal filozófikusabb részét. Bár ne tette volna.

Sebastien és a szerencsesárkány a Végtelen történetben

Ebben a filmben hemzsegnek a képi trükkök, a látványok, közben erőltetett és didaktikusan szavakba is öntött formában csepegtetik belénk az erkölcsi szentenciát. Miszerint: a semmit, az üreséget a szeretettel tudjuk legyőzni. Ráadásul a végére még egymás nyakába borul apa és kisfia és kölcsönösen biztosítják egymást arról, hogy mennyire szeretik egymást.

Mi közöm nekem ehhez, kérdem én? Nem hiszem el, vagy legalábbis nagyon nem szeretném elhinni, hogy a mai gyerekeknek már csak ilyen sablon mesékre van szükségük, ahol semmilyen saját gondolat nem fontos.

Sajnos, nap, mint nap azt tapasztalom, ha valamit filmen, videón meg lehet nézni, akkor csak a legritkább esetben fordul elő, hogy a gyerekek elolvassák. Azt is tudom, hogy nem tudnak és nem is szeretnek olvasni. Már elvesztettek valami nagyon fontosat. Például a Végtelen történet igazi szépségeit.

Sz. Z. L.

NAP TV

Géprongyos bál

Kezdetben vala a hiánygazdálkodás. Jól hangzó mondat, annyi a hibája mindössze, hogy aligha csak a kezdetben. Volt az mindvégig, amíg csak létezett a „létező szocializmus", egy kicsit még túl is élte. A hiánygazdálkodásban — többek közt — ruházkodási igényeink, a változatos divat iránti nosztalgiáink minduntalan valamiféle elvágyódásra ösztökéltek bennünket olyan tájakra, amelyeken az ember azt kapja az üzletekben, amire a foga fáj.

Ilyen tájék lehetett volna — persze — az egy szem Luxus Áruház is, ott azonban már évtizedekkel ezelőtt csillagászati árakkal riogatták az uralkodó osztályt, s a Clara szalon előtt sem álltak sorban a csepeli munkásasszonyok. A „föllazulással" az árak még magasabbak lettek; jött az Ostermann, a Salamander stb. Bizony, igencsak sokan maradtak le a tizenkétezer forintos nyári vászonruháról, a hatezer forintos félcipőről.

Mivel azonban itt mindig is az egyenlőség társadalmát építették, a kevésbé egyenlők számára új lehetőségek nyíltak: a kilós ruhák boltjai. Tetszik érteni, ahol a ruhát ugyanúgy súllyal mérik, akár a hentesnél az oldalast. A ruha szó itt — természetesen eufemizmus, nyelvi szépítés; a valóságban géprongyról van szó. Hatalmas bálákban érkezik az anyag (főként *Skandináviából, Hollandiából*), itt a kiskereskedő megveszi, nagyvonalú válogatással a rongyot visszahelyezi ruhafunkciójába.

Naná, hogy ez korántsem csupán rongy, naná, hogy jócskán akad közte a kidobástól, az olajtól, a gépzsírtól sajnálni való holmi. Olyasmi, ami még a divatra is emlékeztet, anyaga pedig mindenképpen nemesebb, mint a legdrágább butikok legtöbbjéé. Azt mondja a Nap Tv-ben a kereskedő: harmincszázalékos az árrés. Éppen elegendő, hogy oda még egy ilyen — mondhatni — viszonteladó. beférkőzhessék, mi több, érdemes profitot szerezzen. Mert bizony egyre többen vagyunk, akik ezért-azért odamegyünk turkálni. És még többen leszünk. Lelki szemeim előtt olykor megképlik egy turkáló-guberáló ország. Kiturkáljuk magunknak a bálba valót. Hiszen olykor még szmoking is kínálkozik.

Az aztán a bálba való. A géprongyos bálba. Igazándiból azonban nekem kétségtelenül akkor tetszenek, ha ebben a bálban azokkal is találkoznánk, akik már évtizedekkel ezelőtt megvették — legalább a mi számunkra — ide a báli belépőt.

Fábián László

A nyomor derűje

Balogh Lajos groteszk rajzai

„Kultúrszomj"

A hétköznapok illusztrátorának tartja magát *Balogh Lajos*, a groteszk grafika művelője. A művész harminchét éve *Kaposváron* látta meg a napvilágot, s a közelmúltban ugyancsak a somogyi fővárosban: az *Első országos groteszk képző- és iparművészeti kiállítás* különdíját vehette át *„A zene csak a miénk"* című, utcai muzsikusokat ábrázoló művéért.

— *Fanyar rajzaival évtizede találkozhatni az Élet és Irodalomtól a Rakétáig több lap hasábjain. Miért épp a nyomort „népszerűsíti"?*

— Félóránként zúdul televíziós reklám az emberekre: ott mindenki *okosnak, szépnek, gazdagnak* látszik. De az élet nem ilyen. Peremre sodródott emberek is élnek közöttünk, ők is igénylik és megérdemlik a figyelmet.

— *Csakhogy az ön rajzai elfogadhatóvá, sőt rokonszenvessé teszik a nyomor állapotát, s ezáltal a társadalom igényszintjét süllyesztik. Nem gondolja?*

— Nem. Azt gondolom: nem lehet az ember annyira szerencsétlen, hogy ne legyen egy csöppnyi vidámság az életében. Egy csöppnyi remény. Az életörömöt, a kapaszkodót szeretném érzékeltetni.

— *A tévéreklámok viszont egy jobb világot tükröznek, fölébresztve a vágyat arra, hogy elérjük!*

— Talán ezt kell ellenpontozni. Nyugati fogyasztói társadalmakban vannak, akik eljutottak oda: nem képesek elfogadni, hogy vár rájuk a halál, az élet végén. Ez persze már véglet. Nálunk nem jellemző; azt viszont itt is észrevehetjük, hogy sokan megpróbálnak behunyt szemmel elmenni a baj, a nyomor mellett. Nem szabad.

— *Az ön hétéves kislánya már gyönyörködik is a hétköznapi nyomor ábrázolásában. Jó ez így?*

— Ő nem az ábrázolt világban, hanem a formai kidolgozásban gyönyörködött. Ez nagy különbség. Azonkívül én *korántsem csak a nyomort ábrázolom.* Most készült el egy *Bulgakov*-novellakötet, melyet illusztráltam. *Guruló lakótér* a címe, nagy örömöt szerzett ez a munka.

— *Most azonban a Ludas Matyinál dolgozik. Segít-e munkáival a peremre sodródottakon?*

— A hajléktalanok gondja ma foglalkoztatja a közvéleményt. Talán az én munkám is segített ezen egy töredéknyit, a Ludas Matyiban és másutt közzétéve.

— *Válhat-e divattá a nyomor?*

— Nagyon remélem, hogy *az ország nem a nyomor irányában* fog elmozdulni.

(molnár)

Mit akar a Könyvbörze?

A *Könyvbörze Kft.* nem kevesebbre vállalkozik, mint hogy lerövidítse a könyv útját, az írói gondolattól az olvasóig ívelő pályáját. Működésük szlogenje: *aki elad, keressen többet, aki vesz, kapja olcsóbban!*

A Könyvbörze Kft. olyan kampányokat is elvállal, amely valódi kultúrmisszióként sem megvetendő. Például megszervezik az április 11-i magyar költők, versmondók és versénéklők közönségtalálkozóját. Az egész napos program helyszíne a Városliget, a HB sörsátor.

Várják mindazok jelentkezését, akik a szervezésben kívánnak részt venni, akik kiadványaikat ajánlják fel, s akik az értékesítésre is vállalkoznak.

A Könyvbörze központja az újpesti *Ady Endre Művelődési Központban* található. *Balogh János* ügyvezető nem kevesebbet kínál, mint a könyvkereskedők és a megfelelő adottságokkal rendelkező szervezők egymásra találásának lehetőségét. Abban pedig az olvasó, a könyvvásárló reménykedhet, hogy az újfajta üzleti alapokra helyeződő, rugalmasabb könyvkereskedelem kialakulása őt sem távolítja tovább — ma már egyre költségesebb és ezért többnyire visszaszorításra kényszerülő — szenvedélyétől.

N. Á.

A cirkuszhercegnő Párizsban

A magyar operettkultúra nagykövete, a *Fővárosi Operettszínház* újabb külföldi turnéra indul. Március 14-én indulnak, és *német és francia városokban* mutatják be *Kálmán Imre A cirkuszhercegnő* című nagyoperettjét, melyet *Vámos László* rendezett.

Németországban *Döblingenben két előadást* tartanak. Párizsban *nyolcszor* lépnek föl, és ellátogatnak a normandiai *Caen* városába, ahol *két* estén játsszák a darabot. A tervek szerint április 5-én érkeznek haza. A turnén a társulat legjobb erői — köztük *Zsadon Andrea, Németh Sándor, Farkas Bálint, Oszvald Marika, Jankovits József, Mucsi Sándor, Hidvégi Miklós, Latabár Kálmán, Csere László, Halász Aranka,* és vendégként *Mikó István* — vesznek részt.

(t. i.)

A hét színésze

Joan Plowright

Peter Greenaway most bemutatott filmjének három női főszereplője van. Mindhármat Cissie Colpittsnak hívják és szoros családi — nagymama, anya, leány — kapcsolat van közöttük. A hölgyeket azonban nemcsak a rokonság köti össze, hanem tevékenységük is, nevezetesen az, hogy mindhárman, gondosan megtervezett és pontosan kivitelezett módon, vízbe fojtják férjüket, anélkül, hogy ezért felelősségre vonhatnák őket. A három hölgy legidősebbjét, Cissie I.-et, a nagymamát (középütt) *Joan Plowright* kelti életre, finom humorral, fanyar öniróniával.

Az angol színművészet egyik legkiválóbb alakja nem állt túlságosan gyakran filmkamerák elé. Csak néhány filmben láthattuk, azokban is csak egy-egy karakterfigura alakítójaként, s olyan kommerciálisnak aligha nevezhető művekben, mint a *Peter Shaffer* színdarabjából készült *Equus*, vagy *Lindsay Anderson* gyilkos szatírája, a *Britannia Gyógyintézet*. Első főszerepére majd' hatvanesztendős koráig kellett várnia. (A filmet 1987-ben forgatták.)

Annál fényesebb viszont színpadi pályafutása. Ezen a területen egyenes vonalú, folyamatosan fejlődő, sikerekben, elismerésben gazdag utat járt be.

Születési dátuma: 1929, helye: *Scunthorpe*. Itt nevelkedett és tizennyolc éves korában beiratkozott az *Old Vic Színház* színiiskolájába. Ennek befejezése után a *London* melletti *croydonbeli Grand Theatre* színpadán mutatkozott be. 1956-ban lett tagja az akkor legérdekesebb angol színházi együttesnek, az *English Stage Company*-nak. 1958-ban hívták meg először *New Yorkba*, ahol a *Broadway* különböző színházaiban nyújtott alakításaiért számos díjat kapott, köztük a legrangosabbnak tartott Tony-díjat is.

Később az angol *Nemzeti Színházban* aratta sikereit, olyan darabokban, mint *Csehov Három nővérje*, vagy *Shakespeare Sok hűhó semmiértje, Velencei kalmárja*, amelyben Portia szerepét játszotta, *Laurence Olivier* rendezésében.

Nos, ehhez a névhez fűződik az az egyetlen alkalom, amikor Joan Plowrightról nemcsak a színházi kritikákban olvashattunk. Nagy feltűnést keltett ugyanis, amikor a legendásnak tartott (de mint később kiderült; a valóságban gyötrelmessé vált) Olivier—*Vivien Leigh* házasság felbomlása után, a nagy színész a tőle több mint két évtizeddel fiatalabb színésznőt vette feleségül.

Ám a viharok hamar elcsitultak, s Joan Plowright azóta is csak alakításaival hívta fel magára a nézők figyelmét...

— nr —

A jubiláló Horváth Tivadar

Az utolsó show jogán

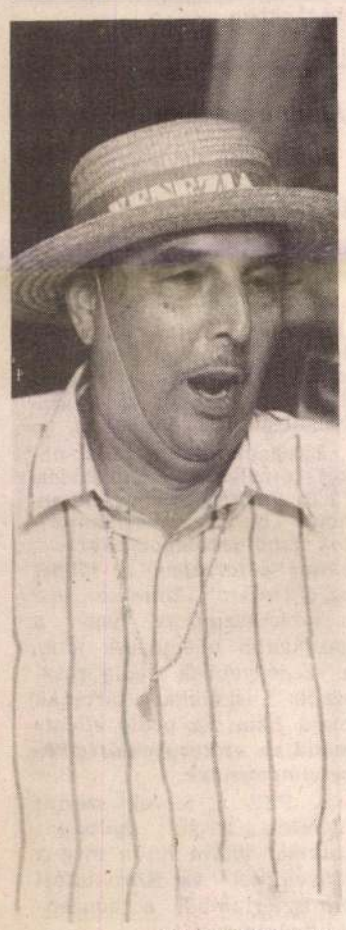

Fotó: Kádár Kata

Kőoszlop-e a színészi életműve, vagy csupán szerteszét röppent forgácsok halmaza? A kérdés persze provokatív. Ám *Horváth Tivadar* bizakodva állhat az igazságos megítélés elébe a most készülő televíziós produkcióban, amelynek minden egyes építőkockáját „maga szállította". Lévén a műsor fél évszázados pályájának összegzése.

— *Ki válogatta?* — fordulok fölvilágosításért a jubilánshoz.

— Természetesen jómagam, *Buzáné Fábri Éva* szerkesztői közreműködésével.

— *S volt miből válogatni?*

— Az utóbbi harminc évből bőkezű kínálattal szolgált a televízió archívuma. A korábbi húsz év annál hézagosabb. Negyven filmem részleteit építettük be az életmű-összeállításba. Ezek részint a szerepléseim, részint a rendezéseim szemelvényei.

— *Műfajilag is reprezentálják a sokoldalú Horváth Tivadart?*

— Van benne próza, sanzon, operett, revü, magánszám. Fölelevenedik a *Slágermúzeumtól* a *Tánckongresszuson* át a *Mayáig* sok minden a munkáim közül.

— *Akkor ez valóságos nosztalgiakavalkád lesz. De hát nyilvánvalóan a visszapillantó művész a mai arculatával is részt vesz benne...*

— Hogy részt vesz-e? A vádlottja. Csak semmi ijedelem. Játékos formában persze. Már a műsor címe — *Az utolsó show jogán* — is erre utal. Az ügyész szerepét *Szuhay Balázs* tölti be.

— *Nem kényelmetlen a vallatószék még tréfából is?*

— Hacsak amiatt nem, hogy tudomásul kell venni: ötven év az mégiscsak ötven év. Még ha udvarias barátaim azt mondják is, nem látszik meg rajtam. No, igen, az, hogy a bírósági tárgyalásból végül is számomra csodálatos jutalomjáték lesz, nem kis részben a barátaimnak köszönhetem, akiket meghívtam az adásba egy kis kommentálásra, beszélgetésre. Nem kell újólag megijedni! Nem Napzárta lesz. Még csak nem is pályazárta. Ott lesznek akikkel összeforrt a pályám. *Vogel Eric*, a színpadi látvány mágusa, *Szirtes György*, a színházvezetés polihisztora, *Schubert Éva*, a színimesterség tudós papnője, *Pethő László*, a nagyszerű táncművész és koreográfus. És nem utolsósorban *Szinetár Miklós*, akinek igazgatói működéséhez egy szép, bár sajnálatosan rövid életszakaszom fűződik...

— *A Petőfi Színház, amely a musical korai hajléka volt nálunk. Ahol többek között az Egy szerelem három éjszakájában a fezőrt játszotta.*

— Az is helyet kapott az emlékképeim között. Sőt, *Ránky György*, a zeneszerzője is megszólal...

— *Ugyebár, az ötven évet a színiakadémiai diplomájának az átvételétől számolja?*

— Pontosan. Ugyan ez okból *Fábri Zoltán* is ünnepelhet. Az évfolyamtársam volt. De ebben a nagy jubileumban sok kisebb is benne foglaltatik. Például tudja-e, hogy március 20-án játsszuk kétszázötvenedszer a *Játékszínben a Hyppolit, a lakájt?*

— *Tegyük hozzá, a tévéközvetítés ellenére. Vagy épp ezért?*

— Meg is hálálom a tévének. Nem csak játszom benne. Nézem is. Karácsonyra kaptam a feleségemtől ajándékba egy 71 cm-es képernyőjű *Panasonic* készüléket. Mintha moziban ülnék...

Sas György

BALOGH Lajos grafika

Kabinet-jogalkotás a parlamentben?

(Folytatás az 1. oldalról)

tilag már *csak a döntéshozatalra* kerülne sor. Akkor mondaná el a kormány képviselője az expozét, majd az illetékes bizottság vezetője ismertetné a bizottság jelentését. További döntés kérdése, hogy ezek után az egyes frakciók, illetve a függetlenek képviselője hogyan fejtse ki álláspontját a törvényjavaslatról. Ezzel a megoldással tehát ki lehetne zárni egy parttalan általános vitát, egy hosszadalmas, részletes vitát — legalábbis a plenáris ülésen.

— *A javaslat bizonyos értelemben a nyilvánosság szűkítését jelentené.*

— Azt kell mondanom, ez talán a nyilvánosság érdekében is történik. A kifejezetten szűk, szakmai jellegű vita nem valószínű, hogy a közvélemény szélesebb rétegeit érdekli.

A kormány átiratának tartalmáról, annak részleteiről a házbizottság ülésének résztvevői, a parlamenti pártok frakcióvezetői *valószínűleg csak ma értesülnek.* Megkértük *Hack Pétert,* a szabaddemokraták képviselőjét, hogy a rendelkezésre álló információk alapján mondjon véleményt a kormány elképzeléseiről.

— A *Ház* lassúsága az én megítélésem szerint — válaszolt a házszabályok ismert szakértője — alapvetően kormányzati felelősség kérdése. Az igazi bajt én abban látom, hogy a kormány a törvényjavaslatok benyújtása előtt *nem egyezteti álláspontját a saját frakciójával.* Ha ez megtörténne, a módosító javaslatok kétharmada elesne. A lassúság másik oka, hogy a módosító indítványoknak nincsen semmiféle szűrése a frakciókon belül; pontosabban nincs minden frakcióban ilyen szűrés. Pedig nyilvánvalóan ésszerűtlen olyan módosító indítványt benyújtani, amit senki nem támogat. A leendő házszabály javaslata: csak azok a módosító indítványok éljenek, amelyeket legalább egy frakció, vagy tíz képviselő támogat. A harmadik lényeges elem, ami a káoszt fenntartja, az az, hogy *nincs a kormánynak jogalkotási programja. A koncepciót nem helyettesítheti a törvényekről készült lista.* Ma az igazságügyi tárca — tapasztalataink szerint — harmadrangú szerepet játszik a jogalkotás menetében. Úgy tűnik, *Kupa Mihálynak* ma nagyobb szerepe van abban, hogy mit fog tárgyalni az Országgyűlés, hogy a kormánynak milyen a jogalkotási programja, mint *Balsai István* igazságügy-miniszternek . . .

— A gyorsítás szándéka azonban, gondolom, nem elvetendő gondolat.

— Igen, de az ügyeknek az ilyen rendkívül gyors kezelése csak *konszenzusos* alapon fogadható el, ha ebben a parlamenti pártok előzetesen konszenzust kötöttek. Ellenkező esetben ez a javaslat veszélyeket rejthet magában.

Bodnár Lajos

Torgyán Józsefnek saját programja van

Nemzeti burzsoázia kell — állítja a kisgazdapárt frakcióvezetője

„Sürget az idő, s ezért nincs mód arra, hogy megvárjam, amíg a kisgazdapárt különböző fórumai megvitatják gazdasági és politikai programomat" — mondta *Torgyán József* azon a sajtótájékoztatón, amelyen ismertette a március kilencedikén tíz órára, a Testnevelési Főiskola aulájába meghirdetett nagygyűlés témáját. Így a *Kiút a csődből! Kivezető út a válságból!* című előadása nem a kisgazdapárt elképzeléseit, hanem Torgyán József egyéni — szakértői csoportok segítségével készített — programját ismerteti. Fő mondanivalója: *milyen lehetőségek vannak a jelenlegi gazdasági katasztrófa elhárítására és a politikai káosz megszüntetésére.*

Az előzetes tájékoztatón két figyelemre méltó megállapítást tett Torgyán József. Az egyik: a *fiatalságot csak* úgy lehet megnyerni, ha *azonnal segítjük* a lakáshoz jutásukat, amely a külföldi tőke bevonásával oldható meg. A másik: *nemzeti burzsoázia nélkül nem tudunk az Európa-házba belépni,* s éppen ideje, hogy *a kisgazdapárt tegyen azért, hogy ez a nemzeti burzsoázia kialakuljon,* mert csak ez tud majd kenyeret adni az országnak.

A sajtótájékoztatón *Bessenyei Ferenc* színművész a VII. kerület kisgazdapárti országgyűlési képviselőjelöltjeként ismertette politikai céljait.

s. i.

Tiltakozó koncert március 15-én

A fiatal generációjú együttesek kihalásának vízióját festették a sajtó, a tv, a rádió munkatársai elé tegnap azon a tájékoztatón, amit a március 15-ei tiltakozó koncert szervezői rendeztek. A zenészszakszervezet szponzorálja a koncertet, melyet a felvonulási téren rendeznek. Fellép többek között *Benkő László, a Bikini, a Beatrice, Koncz Zsuzsa, a Pa-dö-dö, Zoltán Erika, a Hobo, Deák Bill Gyula, Komár László* és sok más ismert és kevéssé ismert hazai előadó.

A tiltakozó koncertet, mint elhangzott, azért szervezik, mert a magyar tömegkommunikáció (rádió, tv) *mesterségesen elsorvasztja a hazai zenei életet,* és ez leginkább a most induló fiatalokat érinti fájdalmasan. A rádióban például csupán 10 százalékos a magyar együttesek szerepeltetése, a nyugat-európai és főként a tengerentúli zenék sugárzásához képest. Mint *Nagy Feró* mondta, ezzel szemben az elfogadható arány a 70-30 százalék lenne a hazaiak javára. Jelenleg, ha valaki nem fizet számai szerepeltetéséért, egyszerűen esélye sincs arra, hogy klipjeit lejátsszák.

A sajtótájékoztatón megjelent rádiós és tévés szakemberek felszólalásaiból ítélve a legkevésbé sem értettek egyet a tüntetés célját megfogalmazók indulataival, és a koncert jellegével. A szemlélőnek a dolog olybá tűnt, hogy a kollégák az egész kezdeményezést személyes sértésnek vették.

(demény)

N

Mármost az a kérdés, hogy szabad országban szabad-e március 15-én koncerttel tiltakozni az ellen, hogy kevés a magyar zene a rádióban és a televízióban. Épeszű társadalom épeszű embere számára nem kétséges a válasz.

De itt, úgy látszik, kérdéseket kel föltenni. A minap a hat parlamenti párt aláírta azt a nyilatkozatot, hogy március 15-ét senki nem sajátíthatja ki, és az ünnepet pártpolitikai célokra nem használja fel.

Ez a koncert mindenesetre kitűnő alkalmat kínál azoknak, akik a külföldi muzsikát kultúrmocsoknak nevezik, és a tévét meg a rádiót nemzetietlenséggel vádolják. Nyilván ezért van, hogy az említett két médium munkatársai hevesen támadták Nagy Feróékat a sajtótájékoztatón.

A mi országunkban tehát az igazi kérdés most az: kinek használ ez a koncert, ilyen felhanggal? Ferósítva: milyen mókus ugrál fenn, a fán?

n—n

Bizalmi válság az MSZOSZ-ban?

Bizalmi válság tapaszalható az MSZOSZ-en belül, a szervezet egyre inkább atomizálódik, miáltal elveszti erejét. Kialakulatlan az érdekegyeztető mechanizmus, nem rendelkeznek megfelelő sztrájkalappal. Az MSZOSZ ma jobban hasonlít egy *önsegélyező egyletre,* mint szakszervezetre, így rendkívül sebezhető. A hatásos munkavállalói fellépés érdekében megfelelő sztrájkalapot kell létrehozni, és meg kell szervezni a középszintű érdekegyeztetést a piacgazdaság új viszonyaihoz igazodva — mondta *Nagy Sándor,* a Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének elnöke azon a konzultatív tanácskozáson, amelyet Miskolcon tartottak szerdán a helybeli szakszervezeti vezetők részvételével.

Az üzemi tanácsok szervezésével kapcsolatban szólt arról, hogy a tanácsok nem a szakszervezetek szerepét veszik át, hanem az üzemeken belül segítik azok működését. Véleménye szerint az üzemi tanácsok létrejöttével egy időben deklarálni kell a szakszervezetek jogait és kötelességeit.

Végezetül Nagy Sándor kifejtette, hogy nem működik a szolidaritás érzése a munkavállalók körében, csupán egyéni túlélési stratégiák működnek, holott a munkavállalók közös fellépése biztosítaná igazán az érdekek hatásos érvényesítését. *(MTI)*

★

Bálint Attilának, az MSZOSZ szóvivőjének véleményét kérdeztük meg arról, hogyan kell értelmezni az MSZOSZ-on belüli válságot.

— Nem hallottam Nagy Sándornak a fórumon elmondott szavait, de egy tudósítás keretei gyakran *mellőzik a gondolatok mögött meghúzódó érvrendszert.* Jómagam *pénzügyi-bizalmi válságról tudok.* Nem szerencsés persze, ha egy szóvivő szakszervezeteket minősít, de úgy érzem, hogy az MSZOSZ tagszervezetei között jó néhány van, amely *önmagában sem bízik,* mert maga is az országos szövetséghez hasonló gondokkal küzd. Az alapszervezetek még mindig nem finanszírozzák megfelelően a működést, annak érdekében, hogy elegendő pénz jusson a tisztségviselők kiképzésére, elmélyült szakmai elemzőmunkára. Sokfelé *a tagdíj 70-80 százaléka az alapszervezeteknél marad,* amiből jobb esetben *helyettesítik* az államiönkormányzati, vállalati szociálpolitikai feladatokat. Az MSZOSZ kellő anyagi alapok nélkül megfelelő színvonalú szakmai munkát nem tud végezni. Egy országos szövetség csak akkor lehet a munkaadóknak és a kormánynak egyenrangú partnere, *ha nemcsak politikai bizalmat élvez, hanem anyagi biztonságot is teremtenek számára a létrehozó szervezetei.*

(n. t. e.)

Az MSZOSZ javaslata

Ingyentej és ingyenhús a rászorulóknak

Utalványokkal megoldható – Segíthetne a Nemzeti Alapítvány – Várják a részletes elképzeléseket

A Magyar Szakszervezetek Országos Szövetségének felmérése szerint *egymillió kétszázezer* 2 és 18 év közötti gyerek él olyan családban, ahol az egy családtagra jutó jövedelem *nem éri el a társadalmi minimum szintjét.* (Tudni kell, hogy az idei számítások, 38 százalékos áremelkedéssel tervezve, 8 ezer 497 forintban állapították meg a társadalmi minimumot az aktív keresős családokban, míg ahol nyugdíjasok élnek, ott 8 ezer 349 forint a határ. A létminimum összege hasonló feltételeket tekintve 7 ezer 066, illetve 6 ezer 983 forint.

Ma minden tizedik állampolgár alultáplált, 1,5 millióan nem jutnak hozzá az élettanilag szükséges élelemhez. Eközben a magyar élelmiszergazdaságban túltermelési válságról beszélnek.

Ennek az ellentmondásnak a feloldására törekszik az MSZOSZ. Azt javasolják, hogy az általános iskolákban *minden gyermek naponta 2 deci tejet kapjon ingyen.* A gyermekek 14 éves koráig — a társadalmi minimumszint alatt élő családok gyermekei — napi fél liter tejet kapjanak a *maximált ár 50 százalékáért.* Hasonló áron juthatnának tejhez a létminimum szintjén élő *öregségi és rokkantnyugdíjasok,* valamint a *nyugdíjszerű ellátásban részesülő testi és szellemi fogyatékosok.* Az a javaslat pedig, hogy a rendszeres szociális és nevelési segélyben részesülők, valamint a hadigondozottak napi 10, illetve havi 300 forint értékben ingyenes tejutalványt kapjanak, megegyezik a Népjóléti Minisztérium kezdeményezésével.

Két deci tej, ennyi kell!

Az MSZOSZ azt javasolja, hogy a nagyobb városokban rendszeres *iskolatej-szállító járatokat kell szervezni,* vagy az iskolákhoz legközelebb lévő *élelmiszerboltokban,* a nagyobb diákok segítségével lehetne elosztani a tejet.

A *húsellátásra* az MSZOSZ egészségügyi és gazdasági számítások alapján azt javasolja, hogy minden 2—18 éves korú gyerek — akinek családjában nem éri el az egy főre jutó jövedelem a társadalmi minimumot — *hetente utalványra fél kilogramm húst* kapjon. Az elképzelés szerint *a rendszeres szociális segélyben részesülők* ezt a mennyiséget *ingyen* kapnák. A létminimum alatti nyugellátásban részesülők hetente fél kilogramm húst szintén utalványra kapnának, azok *az idősek* pedig, akik rendszeres szociális segélyből élnek, ehhez a mennyiséghez *térítésmentesen* juthatnának.

A gyermekek és nyugdíjasok kedvezményes tejjel való ellátásának *éves költsége 6,9 milliárd, a húsellátásé 8 milliárd lenne.* Az MSZOSZ elképzelése szerint a központi szociális ellátáshoz az arányos teherviselés elve alapján *a költségvetésnek* közvetlenül hozzá kellene járulni, és az *önkormányzatok* a nem rendszeres szociális segélyek egy részét is e célra fordíthatnák. Azt sem tartja elképzelhetetlennek az MSZOSZ szakértő bizottsága, hogy a *Nemzeti Alapítvány* — miután részben a szociális feszültségek enyhítése végett jött létre — elkülönítene alapjából ugyancsak e célra egy meghatározott összeget. Lehetséges továbbá, hogy *az élelmiszer-gazdaságban és -forgalmazásban működő vállalatok* gazdálkodásuk szinten tartása érdekében árnyereségükből fordítanának valamennyit a szociális tej- és hústámogatásra.

Megkérdeztük az érintettek egy körének véleményét az MSZOSZ javaslatáról.

Hámoriné Vida Klára, a Nemzeti Alapítvány irodájának munkatársa:

— *Várjuk az MSZOSZ részletes elképzelését.* Jelenleg azonban még nem állt fel az alapítvány kuratóriuma, erre április közepe táján, a közgyűlést követően került sor. Úgy gondolom azonban, hogy egy nemes kezdeményezéssel bizonyára foglalkozik majd a Nemzeti Alapítvány kuratóriuma.

Szabó Imréné, a VII. kerületi önkormányzat szociális előadója:

— Nagyon jó az ötlet, bár szívesebben venném, ha részleteiben megismerhetném. Az a tapasztalatom ugyanis, hogy a *szociális segélyek összegének nagyobbik részét teszik ki az eseti segélyek.* Bár nagyon ügyelünk a rászorultság elvére, *nem lehet kizárni* mégsem, hogy néha olyanok is hozzájussanak a segélyhez, akiknek jövedelmi viszonyai nem indokolnák. Az is előfordul továbbá, hogy *az idős emberek a pénzt inkább a villanyszámla kifizetésére, mint élelemre költik.* Nagyon jó lenne tehát, ha egy tiszta szisztéma szerint, természetbeni juttatást nyújtanánk a rászorulóknak.

Szikszainé Bérces Anna, a Pénzügyminisztérium szociális osztályvezetője:

— Nem ismerem részleteiben az MSZOSZ javaslatát, de úgy tűnik, hogy *elképzeléseik nem állnak messze akár a mi tárcánk, akár a Népjóléti Minisztérium gondolataitól.* Nyitottak vagyunk, várjuk a szakszervezetek elgondolásait, hiszen azt gondolom, hogy közösen kell döntenünk az érdekképviseletekkel ezekben a kérdésekben is. Elképzelhetőnek tartom, hogy a természetbeni juttatások bővítésének valóban jogosultsága van ma hazánkban.

(nógrádi)

Privatizációs csapda

Privatizációs csapdába estünk, állítja a Medosz Szövetséghez tartozó Állami Gazdaságok Dolgozóinak Szakszervezete. Csapda, mert ez a szakszervezet alapvetően egyetért a privatizációval, támogatja is, ám a végrehajtás során több olyan jogellenes intézkedés történik, ami a munkavállalókat sújtja. *Czirmay Tibornak,* a szövetség főtitkárának véleménye szerint az Állami Vagyonügynökség keretén belül létre kellene hozni egy önálló *mezőgazdasági blokkot.*

A szakszervezet tisztázni akarja a privatizáció során gyakorolható *jogait,* elsősorban két alapvető területen. Az egyik az átalakulás *demokratizmusának* ügye. A nyilvánosság hiánya a törvénytelenségek egész sorát rejti magában.

A másik terület szociális vonatkozású. Rendezetlen például a végkielégítés. A gazdasági vezetők elhárítják a kollektív szerződés megkötését, azon a címen, hogy hamarosan úgyis privatizálnak.

L. V.

A Pedagógusok Szakszervezete a közoktatásról

Törvényalkotásból elégtelen

Tömör, homályos és ellentmondásos a készülő közoktatási törvény szakmai koncepciója — hangoztatták szerdán Budapesten, a Pedagógusok Szakszervezete székházában azon a tanácskozáson, amelyen a 14 szakmai tagozatvezető mondta el véleményét a közoktatásitörvény-tervezet szakmai elképzeléseiről.

A hozzászólásokból kiderült: valamennyi tagozatvezető *hiányosnak* tartja a koncepciót. Többen hangsúlyozták, hogy *nem* lehet egymástól függetlenül tárgyalni a közoktatási — a szakoktatási —, valamint a felsőoktatási törvényt. Egységet kell alkotniuk, mert annak hiányában átfedések és ellentmondások lehetnek közöttük. A hozzászólók egységes véleménye volt, hogy akár egyetlen törvénybe is lehetne foglalni a három jogszabályt. Hangsúlyozták, hogy az oktatással foglalkozó jogszabályoknak *egységben* kell lenniük az államháztartási törvénnyel is.

Elfogadhatatlan az a nézet, amelyet a művelődési tárca képvisel, nevezetesen, hogy *„ha az önkormányzatok jobb iskolákat akarnak, akkor áldozzanak is többet az oktatásra".* Ennek az lesz a következménye, hogy a gazdagabb települések jobb, a szegényebbek pedig roszszabb iskolákat tartanak majd fenn. *Ez pedig ellentmond az esélyegyenlőség követelményeinek.*

A PSZ a tervek szerint március 20-án *nyilvános szakmai vitára* hívja meg a Művelődési és Közoktatási Minisztériumból a koncepció kidolgozóit.

(MTI)

BALOGH LAJOS grafikus

(molnár): A nyomor derüje : Balogh Lajos groteszk rajzai. = Népszava, 119.évf. 56.sz. 1991 március 7. 6.p. ill.

Interju a müvésszel

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Balogh Lajos grafikus
1984 AUG 03
ÉLET ÉS IRODALOM
1021

Balogh Lajos rajza

...ial tényekből „olvások". Nem
...étséges, lapunk minden kerek
...agy kereknek mondható évfordu-
...ón megemlékezett Balázs Béláról,
... többnyire szubjektív hangú irá-
...okból bizonyára karakterisztikus
...ötet állna össze. Mégis úgy tű-
...ik fel, mintha az ÉS szerzői túl-
...ottan a filmesre koncentráltak
...olna. Mintha nem merítettek —
...merítettünk — volna abból a ha-
...gyományból, amelyet még az ala-
...bító-főszerkesztő, *Bölöni György*
...alakított ki. A bibliográfiából
...ugyanis egyértelműen kiviláglik,
...hogy az érzékeny kritikus már a

tikát. Életútjuk is találkoz...
koriban mindketten a ha...
emigráns, Korda Sándor ...
lalatnál dramaturgok. Is...
nek az új művészet törvé...
ségeivel, megpróbálják eg...
dolgozni a filmelmélet ...
Balázs Béla esztétikája, ...
sichtbare Mensch oder Die...
des Films — vagyis *A láth...*
ber..., amelynek világ...
köszönheti — 1924-ben jel...
egy bécsi-lipcsei kiadó, a ...
Österreichischer Verlag ...
sában. A másik dramatu...

...s
...58-
...grá-
... *Ba-*
lázs Béla világa — csupán 1973-
ban jelent meg. Külföldön, külö-
nösen német nyelvterületen még
most is jobban ismerik Balázs
teoretikusi tevékenységét, mint
hazájában, noha a sokezernyi
adatból kitetszik, hogy néhány esz-
téta — például *Gyertyán Ervin*,
Nemeskürty István — és egy-két
helytörténész-irodalomtörténész —
például a borsodi *Böszörményi*
Nagy Ernő vagy a szegedi *Péter*
László — állhatatosan cikkezik
róla. Balázs Béla századik szüle-
tésnapja, no meg a centenárium
alkalmából kiadott bibliográfiai
kötet végre lendületet adhat az
akadozó, szórványos kutatásoknak.

Zöldi László

BÉNYEI JÓZSEF:

Idegen marad

Szívemig árad mocsármély közöny
pitvarajtó sír kopott küszöbön
Kút ága vádol Istenre mutat
szél ríkatja az udvarkapukat

A vándoroknak nem jut itt kenyér
idegen marad aki hazatér
s a temetőben labodák alatt
a gyermekkori álmok alszanak

BALOGH Lajos

ÉS XXXI. évf. 44.sz. 1987 11.p.

Balogh Lajos: J. és J. az ezredfordulón

Dugi-puki

a nyári délelőtt igazi eseménye.
És közben? Ha nem nősül, válik, ül a kocsmában, ha éppen nem ájul el, akkor mit csinál? Akkor ír, szerkeszt. Halálos komolysággal, mámoros lelkesedéssel, jól, megbízhatóan, kiválóan. Mert mindig, még félálomban is tudja, hogy lehet írni és hogyan nem. Tudja, hogy a „mondta" helyett csak a nevetségesség kockázatával lehet más, keresettnek tűnő pótcikornyákat írni. Galsai szakember. Így pótolhatatlan.

Legutóbb egyik barátunk temetésén találkoztunk. A szertartás elhúzódott. Szép, napsütéses délután volt. Sárguló gesztenyefák alatt vonultunk a kriptához. Oldalt feliratok: „A hamvak szétszórásának dombja". — Mentünk a család után és feszengtünk. A sokféle memento mori balsejtelmekkel töltött el bennünket. Először négy gyászhuszár emelte fel a koporsót, de nem tudták leengedni a kriptába. Hatan ragadták meg, de nekikoccantották valaminek, vagy leejtették. A pap újrakezdte a szertartás szövegét, hogy időt adjon a gyakorlat embereinek. De hiába. Furcsa zörejek, hangok, majd elfojtott káromkodás hallatszott. Galsai ekkor közelebb

Balla Olga rajza

T-shirt-kiállítás

A T-shirt-kiállításon vol-

Ki mint véd, úgy adat! To save & Protect!

Szerkesztette: Hollauer Tibor; **Tördelőszerkesztő:** Varga Szabolcs;
Kiadja a Montana Rt.; **Felelős kiadó:** Montana Rt., Koródi Bálint vezérigazgató;
Borítóterv: Color Plus; **Nyomdai előkészítés:** Place Art Stúdió;
Nyomás: Press GT Kft.; **Felelős vezető:** Halas János műszaki igazgató;
Angol fordítás: Pálvölgyi Nóra, Szűcs Imre;

Editor: Tibor Hollauer; **Designer:** Szabolcs Varga; **Published by** Montana Inc.;
Responsible Publisher: Montana Inc., Bálint Koródi, CEO;
Cover design: Color Plus; **Prepared for printing** by Place Art Studio.;
Technical Director: János Halas; **English translation:** Nóra Pálvölgyi, Imre Szűcs;

Karikatúristák:		**Cartoons by:**
Balogh Lajos		Lajos Balogh
Baráth József		József Baráth
Békési Joe		Joe Békési
Bene Erzsébet		Erzsébet Bene
Dallos Jenő		Jenő Dallos
Dluhopolszky László		László Dluhopolszky
Dunai Imre		Imre Dunai
Fábry János		János Fábry
Földes Vilmos		Vilmos Földes
Jelenszky László		László Jelenszky
Jeney Klára		Klára Jeney
Kaján Tibor		Tibor Kaján
Kertész László		László Kertész
Lehoczki Károly		Károly Lehoczki
Molnár A. József		József A. Molnár
Nemes Zoltán		Zoltán Nemes
Őszi Zoltán		Zoltán Őszi
Rák Béla		Béla Rák
Sajdik Ferenc		Ferenc Sajdik
Szmodis Imre		Imre Szmodis

BALOGH Rajzos

ISBN: 963 03 8393 4

„Az öltönynek az úton nyoma veszett"

■ *Schifferné Szakasits Klára: Holtvágányon (Könyvértékesítő Vállalat, 336 old.)*

A Paradicsomból való kiűzetésnek csak gyötrelmei vannak. Ha azonban valaki a hatalom paradicsomából kénytelen távozni, annak van egy kedvező következménye: a vesztesnek rá kell jönnie, hogy az élet nem a paradicsomban, hanem rajta kívül zajlik.

E ráeszmélés folyamatát követheti nyomon, aki elolvassa *Schifferné Szakasits Klára* önéletírásának harmadik kötetét.

A memoár — adalék a történelemhez, de semmiképpen sem maga a történelem. A visszaemlékezésnek más a funkciója, mint a történetírásnak. Hitelessége nem elsősorban a felsorakoztatott és rendszerezett dokumentumokban nyilvánul meg, hanem megéltségében, személyességében és a személyiségnek a történelmi környezethez fűződő viszonyában. Mindezt azért bocsátom előre, mert a kötet megjelenése után több, nem egészen a könyv lényegét érintő ügy vert hullámokat. Az önéletírás előző, második részében a szerző már megfogalmazta, hogy az egyesült munkáspárton *belül* a volt szociáldemokratáknak a legális politizálásban, a volt kommunistáknak pedig az illegalitásban mutatkozott meg nagyobb gyakorlata. (Sőt az is bizonyítottnak látszott, hogy az adott viszonyok között a nem legális módszerek eredményesebbek a hatalom megszerzésében.) Ugyanez a tétel most visszatér.

A szerző — az éppen letartóztatott köztársasági elnök, egyszersmind pártelnök lánya, a vezető beosztásából ugyancsak letartóztatott, volt szociáldemokrata politikus felesége — öt gyermekével kényszerült elhagyni otthonát. Noha nem nevezték kitelepítésnek, a valóság mégiscsak ez volt, s ugyanaz az akció célja is: megszüntetni a szokott környezetet, légüres teret teremteni a család szabadlábon maradt tagjai körül. A dermedtség első napjai után azonban — éppen a legalitásból adódó kiterjedt ismeretség révén — működésbe lépett egy kapcsolatrendszer, amely más kitelepítettek esetében csak ritkán vagy egyáltalán nem élt. Lassan-lassan előkerültek, jelentkeztek az egykori barátok, régi szervezett munkások, volt szociáldemokraták, akik hol tettekkel, hol gesztusokkal igyekeztek szolidaritásukat kifejezni.

Schifferné Szakasits Klára egy pillanatra sem igyekszik elhitetni, hogy a kitelepítéssel megváltozott volna gondolkodása. Hályog okozta vaksággal hitt. A hályog azonban lassanként eltűnt szeméről. Miután sikerült elhelyezkednie a debreceni klinika újszülöttosztályán, elszánja magát, hogy megnézze a második emeletet, ahol az elhagyott vagy elhagyatásra ítélt gyermekeket ápolják:

„A folyosón leányanyák surrantak csíkos intézeti ruhában. Az ajtók mögül keservesen síró kisbabák hangját lehetett hallani. A levegőben vizelet- és savanyú tejszag terjengett. Beléptem az egyik szobába: vézna, szomorú tekintetű kisdedek nézték az ajtót. Várakozó arccal a karjukat nyújtották felém az ágyak rácsain át. A Lóczy, a luxus gyermekotthon jutott az eszembe, s a könyv, amelynek az volt a címe: *»A szocializmusban nincs árva gyermek«*.

Nyugtalan lelkiismerettel, szégyenérzéssel gondoltam vissza a Lóczyra. Milyen vakon, ostobán hittem, hogy csak az létezik, amit látok, s úgy létezik, ahogy látom."

Ilyen és hasonló élethelyzetek során leszünk részesei egy fejlődési folyamatnak. A személyes kapcsolatok, amelyek szükségképpen a megfélemlítettekhez, a kitelepítettekhez, az eltávolítottakhoz fűzik a szerzőt, olyan helyzetbe hozzák, hogy folyamatosan el kell gondolkodnia annak a rendszernek a lényegén, amely előbb magasra emelte, majd kitaszította őt és szeretteit. És ezek az élethelyzetek drámaian jellemzik az 1950 és '56 közti éveket.

Olykor kiélezetten és tragikusan, mint Bergerné esetében. Bergernét szülni vitték a DEMKÉ-be, s tudták róla, hogy kitelepítették. Aztán az is kiderül, hogy a háború alatt Auschwitzba hurcolták. A gyermekágyon mondja: „Most másodszor zárták rám a vagon ajtaját, másodszor utaztam sötét tehervagonban ismeretlen cél felé, ahol férfiak, nők, gyermekek és öregek zsúfolódtak össze. De akkor én még lány voltam, most meg az apró gyermekeim sírtak körülöttem... Ez most rosszabb. Higgye el, nővérke, sokkal rosszabb. Szinte elviselhetetlen az élet." S mindez azért, mert a férj maszek vaskereskedő volt.

A naponta, hetente adódó hasonló élményeken kívül fel kellett dolgoznia lelkileg azt is, hogy szembesült az öntudatra ébredt gyermeki értelemmel. A lakás díszéül szolgáló Sztálin-mellszobor a fiúk dühének esik áldozatul. A szerző ezen még fölháborodik, ám nem sokkal később szerepcsere következik, amikor is a börtönből meghalni kiengedett édesanyjának — aki még változatlanul hitt abban, hogy a szólamok és számok egyszersmind tények — elmagyarázza: „...amire te gondolsz, anyám, abból semmi sem lett. Nem épültek iskolák, kórházak, utak. Szó sincs biztonságról, boldogságról, sem valamiféle emberségről... És szülni kell! Szülni a 14 éves leánynak is, akit részeges apja erőszakolt meg... Nem szakították meg a terhességét... A gyermek aztán a menhelyre került." A gyerekek mindig hamarabb nevezik néven a hazugságot, mint a szülők.

A kötet dokumentumai közt kiemelkedően fontos helye van az édesapa, Szakasits Árpád börtönnaplójának és a férj, Schiffer Pál börtönéveiről szóló emlékének. Ettől eltekintve a nagypolitika legföljebb újsághírek révén szivárog be a könyv világába. Szakasits Klára csupán akkor tér vissza a nagypolitikához, akkor viszont nagyon is, amikor a letartóztatottakat szabadlábra helyezik. És megindul a keserves küzdelem a rehabilitációért Schiffer részéről, a skrupulusok nélküli utóvédharc pedig Rákosiék oldaláról a rehabilitáció ellen. Minthogy ismerjük az ütközet kimenetelét, figyelmünket a harcmodor technikájára fordíthatjuk. És ismét szembeötlik az, hogy *itt* csakis a legális eszközök, *ott* csakis az illegális eszközök játszanak szerepet, mint a letartóztatáskor vagy az azt megelőző években. Rákosiék hatalma azonban már nem intakt. A Szakasits perújrafelvételi tárgyalásán előkerült — hamisított — bizonyítékról az ülnök (nem más, mint Nyers Rezső) megállapította, hogy nem hiteles. Ezt a szakértői vélemény megerősítette. Ilyesmi korábban nem fordulhatott elő, miként az sem, hogy volt szociáldemokraták pereiben ne dresszírozott ülnök vett volna részt.

Bár a kötet 1956 nyarával, a család újrakezdésének történetével lezárul, kétségtelen, hogy kimondatlanul megfogalmazódik már ekkor a kérdés: hová lettek, milyen szerepet kaptak, pontosabban miért nem kaptak 1956 után a politikai életben nagyobb szerepet azok az egykori szociáldemokraták — az egy Marosán György kivételével —, akik 1948 előtt bizonyították tehetségüket gazdasági vagy politikai posztokon? Hogy nevekkel is szolgáljak — hiszen a könyvben is említve vannak —: Justus Pál, Vajda Imre, Faragó László, és természetesen Szakasits Árpád és Schiffer Pál. Nem a szerző, hanem a recenzens teszi föl magának halkan a kérdést: miféle politikai reflexek továbbélésének következtében hagyták kihasználatlanul vagy használták ki csak kis mértékben a személyükben rejlő konszolidációs lehetőséget?

Szó volt már arról, hogy Schifferné Szakasits Klára könyve egyúttal az irracionális hit felbomlásának fejlődéstörténete. Jelképesnek tekinthető, hogy a debreceni kitelepítésből Budapestre visszaérő szerző illúzióinak, paradicsomi hitének éppúgy nyoma veszett, mint az öltönynek, amelyet az ÁVH szállított hat évvel korábban a család holmija közt — odafelé.

Gellért Kis Gábor

Kiss Mihály rajza

KOVÁCS ZOLTÁN:

Rugalmas, hatékony szexirodalmat

Minthogy az ember szaporodási ciklusa az állatoktól eltérően nem korlátozódik az év egy meghatározott időszakára, napjainkban hozzávetőleg két és fél milliárd egyed áll ivarérettsége kezdetétől annak végéig folyamatos szexuális késztetés alatt. Vagyis az emberiség az életének jelentékeny részét a szexuális hiányérzet következtében fellépő tudatszűkült állapotban kénytelen leélni. A szexirodalom létrejöttének ez elengedhetetlen kelléke, de korántsem elégséges alapja. Ehhez még az is kell, hogy néhány nőgyógyász, pszichológus vagy szociológus valamiképpen elhitesse azzal a föntebb említett néhány milliárddal, hogy azok csak összevissza ügyetlenkednek, ezzel szemben az igazi tudás birtokában, a korszerű, megalapozott szexuálismeretek tudatában ők maguk vannak, mégpedig kizárólagos jelleggel. S minthogy erről ők az esetek túlnyomó részében legott könyvet írnak, meg is született a kornak megfelelő színvonalú szexirodalom. Még éppen jókor, pont időben, mert arra — szerzők írják könyvük előszavában — egyre erősebb társadalmi igény mutatkozik, a szexuális felvilágosítás múlhatatlan feladatta vált.

Ezek után mit kap a szexirodalmat kedvelő hazai olvasó?

Gyakorlatilag mindent, amire őneki szüksége van. Ezt a szerzői előszókból biztosan állapíthatjuk meg, minthogy nincs olyan szexkönyv, amelyikben a szerző bevezetésképpen ne biztosítaná az olvasót arról, hogy a kezében lévő könyv éppen az ő érdekében, az ő kíváncsiságának a kielégítésére íródott, némely szerző nemes egyszerűséggel állapítja meg, hogy könyve társadalmi szükségletek elébe megy.

Vagyis a szexről könyvet írni: a legtermészetesebb és legvalódibb olvasói érdeklődést kielégíteni. Mert — állítják a szerzők — a szexualitással valamiképpen mindenki kapcsolatban áll. Ha túl van az élet delén, akkor csak a polcra kell néznie, s meglelheti a neki valót: *dr. Pondelicek: Szexualitás túl az élet delén.* Ha a szexuális viselkedés lélektana érdekli, akkor *dr. Buda Béla: A szexualitás modern elmélete.* Ha férfi, akkor *dr. Bágyoni: Üzenet a férfiaknak.* Ha nő? Akkor *dr. Bágyoni: Válasz a nőknek.* Ha a rendezettséget szeretné tapasztalni, akkor *dr. Veres: Erről beszélnünk kell.* Ha esze ágában sincs a rendezettséget keresni, akkor *dr. Szerdahelyi Szabolcs: Szex-tusa.*

Mindez az olvasó érdekében, mert amint az ilyenformán bizonyított, a szexkönyvírás nem egyszerű passzió, de legfőképpen nem üzlet. A szexkönyvírás küldetés, amelynek szilárd ideológiai alapja van: a nyíltság. Ma már nyíltan, őszintén kell beszélni a nemi élet rejtelmeiről, nem elég a szimpla iskolai felvilágosítás, melynek keretében a tanuló az éves tantervi oktatásba illesztve harminc-harmincöt perc alatt ismerkedhetett meg egy-egy ápolónő, olykor az osztályfőnök, de például a mi iskolánkban egy rendőr százados jóvoltából a legfontosabbakkal. Vagyis becsöngetés után néhány ábra, aztán az aktus lényegének bővebb kifejtése, hangsúlyozva a dolog érzelmi vetületét, végül pedig — ha ugyan ki nem csöngetnek közben — a szóba jöhető nemi betegségek érintőleges ismertetése.

Ezen túl vagyunk. Napjainkban példátlan tömegű szexkönyv borítja a könyvespolcok polcait — könyörtelen következetességgel a szakácskönyvek és a virágkertészeti szakirodalom közé állítva, deklarálván, hogy fölvilágosult országban a nemi élet legalább annyira természetes, mint a habarás vagy a gyomlálás. Soha ennyi könyv a nemi élet bonyodalmairól vagy annak társadalmi hatásairól még nem jelent meg ebben az országban. Mintha a magyarság egyugyanazon percben lépte volna át az ivarérettség küszöbét, s most minden intelemre, minden okos tanácsra, de ugyanígy természetesen irodalmi megközelítésre is múlhatatlanul és rögvest szüksége volna.

Nyilván e felismerés jegyében, okulásul adták ki a nem is olyan régen még pornográfnak minősített *Illatos kertet.* A hazai olvasó ebből többek között megtudhatja, hogy mit is kell tennie, hogy duzzadóvá váljék és bőven ontsa majd magvát. Nos, a szerző azt írja, hogy a hímtagot a sakál epéjével kell bekenni, de megfelelő eredményre vezet az is, ha kubebborsot és kardamommagvakat törünk össze, és azt használjuk, külsőleg. De ha teve van kéznél, akkor annak púpjából kell zsírt olvasztani, a hatás ugyanaz. Amikor szombatonként, vasárnaponként elhaladva a sörgyári munkásszálló előtt, a kerítésnek támaszkodva otthonkás, melegítős középkorú nőket, férfiakat látok csókolódzni, akiket a portás nem enged föl a szobába, mindig ugyanaz jut eszembe: honnét vesznek ezek kubebborsot meg kardamommagvakat? Honnét a sakál epéje? De hát a könyv nyilván nem nekik szól, ez csak játék. Az igazi magyar szexkönyv vélhetően azzal kezdené a hazai nemi rituálé kellékeit, hogy végy egy szobát, ahol nem zavar senki. Ilyet itthon szerezni valószínűleg akkora tett, mint egy muzulmánnak puszta kézzel sakált ölni, annak epéjét venni.

Nem, ez a könyv semmiképpen nem alkalmazható hazai viszonyok között, már csak azért sem, mert a harmonikus nemi élet alapfeltételei közé sorolja a kiegyensúlyozottságot, a lelki nyugalmat, a test és lélek tökéletes összhangját. E feltételek hiányában a könyv használhatatlan, nem több, mint olvasási élmény.

Csakhogy a hazai szexirodalom rugalmas, azzal foglalkozik, ami van. Nem lelki harmóniával, nem életigenléssel, nem teszi alaptételé a jövőbe vetett hitet, arra épít, ami adott: példátlan körültekintéssel térképezi föl az erogén zónákkal kapcsolatos ismereteket, ami nagyon is reális, de legfőképpen az élethez igazodó törekvés.

Erogén zónája szinte minden ivarérett magyar embernek van.

A föltérképezettség ilyen magas szintje nem jelent azonban tudományos alaposságot, a mennyiség csak olykor csap át minőségbe, egy-egy szerző pedig megelégszik álirodalmi megközelítésekkel vagy egyszerűen a szenzáció irányába mozdul el: „Véletlenül vettem észre, hogy szexuális izgalmat vált ki, ha a kisujjammal benyúlok a fülembe. Táncolni is azért szeretek, mert a tangónál a fülembe szuszogtak. Mit érdekel engem, hogy közben mit csinálnak a combjukkal? Nincs másról szó, mint hogy kissé felcsúsztak az erogén zónáim." (Szerdahelyi Szabolcs: Szex-tusa.)

Általános tanács: a tulajdonképpeni érintkezést előzze meg valami, ami kellemes érzéseket teremt: zenehallgatás, ünnepélyesen tálalt vacsora, esetleg koccintás egy pohár borral. Nyugdíjas korban — említettem már, rugalmas a hazai szexirodalom —, nos, idősebb korban „elegendő lehet visszaemlékezni az első szexuális találkozásra." (Dr. Pondelicek: Szexualitás túl az élet delén.)

Visszatérve az erogén zónára: modellértékűnek mégis a *Szexualitásról — sorkatonáknak* című kiadványt érzem. Hozzáteszem: egyéb szexuális kérdésekben is. Egyszerűen, sallangmentesen és hatékonyan közelít. A Zrínyi Kiadó gondozásában megjelent zsebkönyv már a 16. oldalon tárgyalja az erogén zónákat, a világ legközérthetőbb módján: egy ránézésre 1:14-es léptékű nagyításban női testet látunk, a női test különböző pontjaira nyíl mutat, a nyíl végén számok. Egytől tizenhatig, minthogy a szerzők ennyi erogén zónakört különböztetnek. A szájtól kezdve, az ágyéki gerincen és a faron keresztül, le egészen a comb belső felszínéig. S hozzá a magyarázat: az ingerlés időtartamát nem lehet előre meghatározni, a nő személyi szükségletétől függ.

Világos beszéd.

Nagyon szimpatikus kiadvány. Nemcsak azért, mert zsebkönyv, de ráadásul papírkötésű, alig hatvan oldal, elfér a farzsebben. Folyamatos zsebben tartás esetén sem nyom, nem törik meg, idomul a farhoz. Hangvétele demokratikus és megengedő, hiszen egy helyütt így ír: „a szerelmi előjátékban minden megengedett, nem tekinthető perverznek, ami a partnerek közös beleegyezésével történik." Lényegretörő, szabatos. „A merevedés nem más, mint a vér beáramlása a hímvessző üregeibe." Vagy, szexuális aktus: „A merev hímvessző hüvelybe való bevezetése." Minden, minden teljesen egyértelmű. Az ember boldogan lapozza át újra és újra, ebben a kiadványban nyoma sincs álirodalomnak, nem egy szűk körhöz szól, nem tudálékoskodó. Ez a könyv nem akar több lenni, mint ami: ez egy bédekker. Hirtelen nehéz elképzelni, mit is lehet kezdeni olyan tudományos, ámde ezekhez a feszes, szikár országokhoz képest fölöslegesnek látszó kísérleti megfigyelésekkel, mint hogy például a nők szexuális reakciójában van egy sajátos tünet: „az orgazmus fázisában a kisajkak élénkvörös színt öltenek." (Dr. Buda Béla: A szexualitás modern elmélete.) Nem tudom, nem tudom, miért fontos ez, bár készséggel elismerem, az ember csak ritkán képes arra, hogy ezt maga is megtapasztalja.

páratlan oldal

Balogh Lajos: Árkádia

LÁNCHÍDI CSATA

Állok a majdnem teljesen felújított Lánchíd előtt. Szép. Szép lesz, ha készen lesz. A vasszerkezetektől a kandeláberekig minden olyan rajta, mint a százharmincnnyolc évvel ezelőtti átadáson.

Csak egy dolog hibádzik. A címer. Amire a felújítás megkezdése előtt Rádayn kívül több tucat újságcikk felhívta a figyelmet. Hogy tudniillik William Clark még nem tervezhetett népköztársasági címert a hídjára.

A Szabadság-hídnál még időlegesen győzhettek a városvédők, a művészettörténészek. Az ésszerűség, a hagyománytisztelet. De most felülkerekedett a másik fél. Valahol egy kopott, dogmatikus, öreg írógép megint a szocializmus jövőjét féltette attól, hogy valami olyan lesz, amilyen volt. Valahol valaki megint igyekszik „megfelelni", „eleget tenni". Valaki, aki a ki nem mondott óhajoknak mindig elébe sietve most is úgy vélte, hogy jó pontokat szerezhet magának.

Sebaj, legalább az oroszlánok olyanok maradtak, amilyenek voltak.

Nekik továbbra sincs nyelvük.

N. Gy.

(SZ)ÓTÉPÉ(S)

Szokatlan előléptetésnek lehetett tanúja, aki legutóbb végigfigyelte a tévé Hatvan egész hatvan tized (népszerűbb nevén Hatvanhat) című modellező-szakköri foglalkozását. Amelynek sorozatában, köztudott: kezdettől példásan funkcionál a demokratizmusnak a modellezett, az igazi Parlamentből egyelőre hiányzó, ám újabban már annál inkább reklamált ügyrendi technikája — a gépesített (tehát garantáltan titkos) szavazás intézménye.

Az történt most, hogy — rendhagyó módon — *százados* avanzsált a programban *tizedessé*. Az utóbbi (nagyság)rendfokozat egyetlen téren valóban magasabb, mint az előző — mégpedig a matematikában. Ezért egyenesen stílszerűnek is felfogható, hogy a meglepő fölértékelést épp egy pénzintézeti legfőbb ember celebrálta. Néhány perc alatt kétszer is ugyanúgy, a nyelvbotlás gyanúja tehát kizárt. Elsőre azt gondoltam persze (bizonyára pármilliomod magammal egyetemben), hogy a televíziós köszereplés rutinjában még viszonylag ártatlan közreműködő bájos bakija a *„három egész hetvenöt tized"*... De aztán elhangzott az adat újból.

Megvallom, a hetvenöt tizedet megjegyeztem, ám, hogy *mi* az *annyi*? — ez már el sem igen jutott a memóriámig. Másvalami nyűgözött le. Az elhangzottak hibátlan tudomásulvételének változatlanul tiszteletteli csöndje és a (műsorvezető részéről elvárt) helyesbítés igényének a mindvégig következetes távolléte.

Egy — használói szempontjából minden bizonnyal igen praktikus, a közüdvös voltát tekintve azonban meglehetősen kétséges új gazdaságszámtani szakzsargon volna születőben? Óhatatlanul az eszembe jut például, hogy nemrég valamiről azt hallottam: a rátája 14-15 százaléknyi lesz jövőre. Mondjuk: 14,50 százalék. Ezt most 14 egész 50 tizednek ejtjük (=19 egész)?... Végül is nehezedőben a honi számtan ezen az egyszerre ezred-század-tizedvégen.

H. Gy.

TOTOLERANCIA

„Ezek szerint nem múlt el az emberekben a félelem és a bizonytalanság a jövőtől?" — kérdezi a képeslap riportere —. „Úgy tűnik" — válaszol az Országos Takarékpénztár helyettes vezetője. „Pedig már közismert az új adórendszer" — teszi hozzá ugyanő. Tóth Béla *Anekdotakincs*ének egy korabéli, kaján politikai tréfapoénja jut eszembe: „nem *pedig*, hanem *mert!*" Így szólt ama szentencia, és szól vissza máig. Ami azonban ez elszólásnál is inkább glosszára csikland, az a folytatás. Muszáj idéznem.

„Mi a helyzet a totó-lottó nyereményekkel?" — „Ezeket továbbra sem vetik adó alá, hiszen a pénz felvétele előtt a nyereményilletéket már levonták." — „1988. január 1-je után sem kell igazolni a nyertes valódiságát?" — „Hogyan? Hiszen a szelvények névtelenek! Mi annak fizetünk, aki behozza."

A legitimizált hazai szerencsejátékágak valóban, tudvalevően, húsz százaléknyi bevételhányadukat szolgáltatják át az állami költségvetésnek. Csakhogy ez az egyenlősdi, minden nyertest látszólag azonos arányban illető adóztatás sehogy sem kvadrál „az új adórendszer" általánosabb elveivel. Amely rendszer progreszszív, s ezt a tulajdonságát sávossága deklarálja, garantálja. Mármost, a totó-lottó bruttó-nyereményalapjaiból elvont húsz százalék olyannyira nem differenciál, hogy a húszforintos, lehetséges legkisebbként elgondolt nyereményből visszatartott négy forint *viszonylag* jóval súlyosabb adótételt jelent, mint a hatmillióból leírandó egymillió-kétszázezer. Semmi progresszivitás — a teljes pénztömeg egyszerre megadózott. Valóban „felvétele előtt". Ily módon, ha én megnyerem a mostanában normaként szokásos hatmilliómat — letudva érezhetem állampolgári közterhemet, és isten bocsá' — nemigen érdekel, adóztam-e vagy sem: kaptam hatmilliót, amely összeg után a továbbiakban nemhogy nem adózom újra, de amely egy fillérrel sem növeli az összes jövedelmem után kiszámolható éves alapom. A hatmillióm igazából — a köz szempontjából — nincs is. Hiszen névtelen. Várhatom hibátlan lelkiismerettel az adóellenőrzést — javaim a már megadóztatott nyereményemből valók. Hogy ezt már az adótörvény előtt évtizedekkel föltalálták? Hogy a nyertes lottótotócédulákat mostanig is felárral adták-vették a „láthatatlan jövedelmek" okos piacán? Mostantól még inkább teszik majd. Tehetik. *Titkosság, nyilvánosság* — pénzügyi terminusok maradnak némely helyzetekben, változatlanul. S hiába, hogy egy-egy, a fentihez hasonló jegyzetért az újság — természetesen — „annak fizet, aki behozza"; névtelenségemet az adónyilvántartás nem fogja méltányolni majd. Pedig közérzetem bizonyos százalékát már „a pénz felvétele előtt" levonták.

(Hágyé)

IGAZ EMBEREK FÖLDJE

Két helyre szerettem volna eljutni világéletemben, ámbár mindkettő elég messze van. Az egyik Prospero szigete, a másik pedig az Igaz Emberek Földje. Hogy Prospero szigete hol található a tengeren, nem tudom pontosan, de néha, amikor valami csalódás ér, jó érzés megkeresni a térképen. Erőt ad az embernek. Az Igaz Emberek Földje (Bourkina Fasso) Malitól délre, Benintől nyugatra, Elefántcsontparttól északra terül el, valóságos földrajzi hely. Bourkina Fasso most azzal került az újságok fontos hírei közé, hogy átvette a hatalmat az országban az Október 15. Népi Front. A puccs némi lövöldözéssel járt együtt, és a mintegy száz áldozat között van a volt elnök is, akit most „a forradalom árulójának" neveznek. Kiderült az is, amiről nekem fogalmam sem volt, hogy nem csupán politikai foglyok, de még „adminisztratív" okból bebörtönzött személyek" is szenvedtek eddig a fegyházakban. Az új vezetés most megígérte, hogy szabadon engedi ezeket az embereket. Remélhetőleg így lesz, és ezentúl jobban mennek majd a dolgok. Az Igaz Emberek Földjén, bár most sem értem, hogyan történhetett meg, ami megtörtént. És nem is vágyakozom már oda.

Igaz, a tapasztalat arra tanít, hogy semmin sem szabad csodálkozni. Ki tudja, egyszer talán még Prospero szigetéről is olvashatunk az újságban, s oda sem fogok vágyakozni majd.

(majtényi)

ORBÁN OTTÓ:

Hódolat Christian Morgensternnek

Száz ok
van arra, mondja a túzok,
hogy télen fázok,
nyáron púzok.

A veréb a közmondásból
arra ugrál és hozzászól:

Reményünk nincs, a hely setét,
átérzem az ön helyzetét.

MÁLNAMORÁL

Az idén nyáron reflektorfénybe kerültek a málnatermesztők erkölcsei. A magyar újságolvasó közvélemény megtudhatta, hogy a honi málnatermelők hadilábon állnak az üzleti tisztességgel. Az elanyagiasodott, lelkiismeretlen gazdálkodók megszegték a szerződést. Képesek voltak hatvanforintos szabadpiaci áron adni a málnát, holott bevált régi partnereiktől a szerződés értelmében akár harminckettőt is kaphattak volna érte. A pénzsóvárság felelős egyéneket is megszédített. Mint a Népszava riportjából kiderült, Győr-Sopron megyében még némelyik áfész elnökségi tagjai sem a saját cégükhöz vitték a málnájukat, holott ez szerződéses kötelességük lett volna, hanem a téeszhez, ahol többet adtak érte.

Érthetetlen eset. A málnatermelők becsületével mindeddig nem volt semmi baj. A málnafronton ezelőtt is kíméletlen harc folyt. Igaz, korábban nem a felvásárlók, hanem a termelők licitáltak egymásra. Attól vette át a málnát az átvevő, aki többet adott neki. A minősítő emberek unott arccal turkálták a beszállított termést, és ha a termelőnek nem sikerült a zsebüket megcéloznia, akkor a részletes szabványkönyv segítségével a legszebb gurulós málnáról is pillanatok alatt bebizonyították, hogy az nem egyéb közönséges lémálnánál. A gurulós málnából egyébként egyszerű várakoztatással is könnyűszerrel elő lehet állítani lémálnát — elég, ha a termelők pár napig ácsorognak vele a felvásárló telep előtt. Eme régi jó erkölcsök idején az sem fordult elő, hogy az áfész elnökségi tagjai a téeszhez vigyék a termésüket. Az efféle öntudatos testületi tagok mindig a saját cégükhöz vitték, oda is a hátsó kapun, hogy ne kelljen sorbaállniuk, és több idejük maradjon fölügyelni az átvétel tisztességére.

Szerencse, hogy e régi bevált gyakorlat csak a málnaforgalmazásban fordult ki a sarkaiból. A zöldség- és gyümölcskereskedelem egyéb hatalmas szektorai még érintetlenek, nem fertőzte meg őket a málnamorál mételye. A becsületes szabolcsi almatermelőknek például eszükbe sem jut, hogy ők is válogathatnának az egymás áraira licitáló kereskedők között. Ők ma is a már jól ismert dilemma előtt állnak: vagy odaadják a jonatán kilóját négy-öt forintért, vagy tövestől kiirtják a fáját is.

Boldog emberek a szabolcsi almatermelők, mert nem viszi őket a kísértésbe a tőkés piac. A málnásgazdák is akkor kezdtek letérni az erény útjáról, amikor kiderült, hogy Nyugat-Európában gyenge a termés, megnőtt a kereslet a magyar málnára. A régi rend egyszerű volt és logikus. Ha kevés a málna, érvénybe lép a szerződésben rögzített limitált ár. Ha sok a málna, érvénybe lép a minőségi követelményrendszer, amit a felvásárló úgy értelmez, ahogy akar. Mindez pedig a népgazdasági érdek miatt van így. Ha a forgalmazó nem keresne háromszor annyit az árun, mint a termelő, akkor kiáramlana a sok vásárlóerő, amitől rögvest fokozódna az inflációs nyomás. Ha ez bekövetkezne, mind megnézhetnénk magunkat: jövőre föl kellene emelni az árakat a málnások miatt. A magukról megfeledkezett termelők, persze, egy szót sem hisznek el ebből a józan közgazdasági érvelésből, miután az idén kiderült, hogy a málnájukat még dupla áron is megéri fölvásárolni.

Bizony, kár volt engedni a konvertibilis deviza csábításának, és letérni a forgalmazás kitaposott ösvényéről. Az idén jó pénzt adtak külföldön a málnáért, írják is az újságok, hogy több millió dolláros vesztesége lett ebből a magyar népgazdaságnak, sőt, még az erkölcsi hitelünk is megrendült a partnerek szemében. Mennyivel hasznosabb volt a népgazdaságnak, amikor a málna jó része a nyakára rothadt a termelőknek! Lehet is olvasni némely híradásban, hogy a málnaháborúból az illetékesek levonták a megfelelő következtetéseket. Máris számos értekezletet tartottak, ahol javasolták, hogy a magukról megfeledkezett termelőket meg kell kötbérezni, a monopolcégek monopolhelyzetét pedig visszaállítani. Ezek az értekezletek önmagukban persze nem jelenthetnek hatékony megoldást. Nem lehet azonban még egyszer akkora pechünk, hogy a tőkés piacon jó ára legyen a málnánknak. Joggal reménykedhetünk, hogy jövőre bő termés lesz Nyugat-Európában, a tőkéseknek nem kell a mi málnánk, és a hazai felvásárlásban újra helyreállhatnak a régi jó erkölcsök.

(tanács)

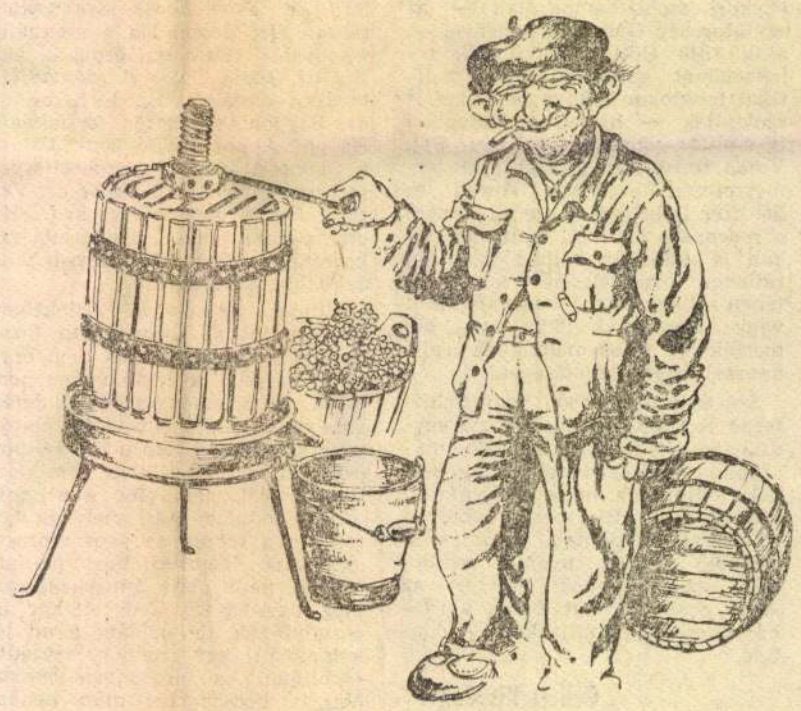

XXXI. évf. 45. sz.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1984 SEP 28

ÉLET ÉS IRODALOM

Balogh Lajos, grafikus-művész

1021

Balogh Lajos rajza

piacot.

Hasonlóan: a rézpiac szinte meg se rezdül a permanens chilei és afrikai válságok hatására. A természetes kaucsuk termőhelyeit már nem figyelik oly aggódó tekintettel a gumigyártók. Kegyetlen, új törvény ez a világgazdaságban. Miközben a közvetlen gyarmatosítás, gyarmati kizsákmányolás hadállásai megingottak és sok függetlenné vált ország remélte, hogy ha pénzügyi és technológiai függőségben marad is a korábbi gyarmatosítóktól, nyersanyagkincsei a kölcsönös függőség olyan állapotába juttatják, amiben ha adui nem is, kártyái azért már lesznek a nagy világgazdasági játszmákban — most e kártyák leértékelődtek. Kinek kell már a szizál- vagy a kenderkötél, a jutazsák? Az ipari gyémántot mesterségesen állítják elő, az ékszergyémánt újabban alig szolgál a vagyonmentés eszközéül, mert a magas dollárkamatláb a pénzbefektetést teszi kívánatosabbá. Az arany nem válik ismét etalonná, a világ pénzügyi rendszerében ára tehát szeszélyesen hullámzik.

Több nyersanyag kitermelésével, szállításával tehát mind nehezebb boldogulni a világ számos térségében. Aki erre az útra lép, saját

[illegible] ezt az ingatag

[illegible] elterjedt a közgazdák a vélemény, hogy a [illegible] mértékéhez viszonyítv[illegible] nélküliség csökkenése [illegible] ott is — például az E[illegible] mokban —, ahol igen [illegible] kahely létesült a k[illegible] aggódnak amiatt, hogy [illegible] a rendelések, majd [illegible] nekilendülését kevéss[illegible] honorálták termelésnö[illegible] zásokkal. Féltek olyan [illegible] pacitást létrehozni, am[illegible] recesszióban fölöslege[illegible] mielőtt kifizetné magát. Ehelyett inkább embereket vettek föl, akiket könnyű elküldeni.

Az USA-gazdaság nagy „rugalmasságot" mutatott abban, hogy válságszakaszban elfogadtassa a létszámcsökkentéseket. Gyakran előfordult az ellenkezője is: a cégek tetemes bércsökkentést vagy a bérnövelés elhalasztását érték el azon az áron, hogy megtartották a munkaerőt. Máshol, főként az NSZK gazdaságában talán az a jellemzőbb, hogy a termelés növelését létszámmal nem követték, hanem szinte korlátlanul túlóráztattak. Olcsóbb ugyanis ennek bértöbbletét megfizetni vagy megszervezni azt, amit nálunk „csúsztatásnak" neveznek, mint kockáztatni a később nehezen elbocsátható munkaerő toborzását.

Ugyanakkor a munkanélküliség sohasem akkora, mint a statisztika mutatja. Vannak, akik eleve nem

[illegible] akkor ez milyen sürgős társadalmi feladatokat halmoz elénk. Legyen erről elég annyi: sokkal valószínűbb az, hogy e feladatok legtöbbje kulturális jellegű lesz, az ember idejének munkán kívüli, hasznos-értékes tevékenységre fordításának megszervezése. És sokkal kevésbé szociális jellegű. Pontosabban: a munkanélküliség réme sokkal messzebb van tőlünk, mint az a — sajnos, aligha csekélyebb — gond, amely már ma is szorít: hogy miként lehetne sokak igen bő szabad idejének értelmes felhasználását elérni.

(Tanult barátaim egy részét aggasztja, hogy mennyien gyötrik ma magukat — anyagi kényszerből? Azért ne zárjuk ki azt se, hogy részben *az értelmes cselekvés kényszeréből* — a második gazdaságban. Én velük szemben úgy látom, hogy

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748/340-726
Balogh Lajos
grafikusművész
ÉLET ÉS IRODALOM
1984. ÁPR 27
1021

páratlan oldal

Balogh Lajos rajza

BENKŐ ATTILA:

Fintorgó leányához

Fosztogatok, mielőtt megnézném
az útikalauzban.
Menyasszony volt,
képzeld, egy igazi
dalmata menyasszony,
akinél megszálltunk, a boszorkány.
Nincs apa-szagom, nincs,
te is távolabb élsz, mióta hazajöttünk.
Az új arcszesz, tudod,
nem nyithatok be tegnaposan
az irodába, kalózként.
Ahol szomjúság gyötör,
a végvidéken is túl
ránk támadt a dögkút szelleme.
Most bezzeg fintorogsz,
ha füstbe burkolódzom.
Nedvesítsd meg szivacsodat,
szorítsd arcodra, szívd, segít,
ha bántanak a telefon-mesék.

Mi történt Majakovszkijjal?

■ *Majakovszkij levelei Lili Brikhez (Fordította: Pór Judit, Európa, 160 old.)*

még kér egy szürke flanelpantallót? Mulatságos. Mit kezdjek az örökös adósságaival? Derűsen új-

„Actualité de Babits"

A Corvina Kiadónál jelent meg az *Arion 14*, a *Somlyó György* szerkesztette többnyelvű nemzetközi költői almanach. Az új szám két aktualitást kapcsol egybe: a Babits-évfordulót a háborúellenességgel, a nemzetközi békeharccal.

A jól válogatott munka gondosan tárja a „népek hazája", a nagyvilág elé Babits jelentőségét mind az itthoni, mind az európai szellemi életben, amikor így beszél róla: „... *A »háború háborúját« vívó, kétségbeesetten is reményt sugárzó nagy költőről és gondolkodóról szeretnénk némi fogalmat nyújtani, aki a »béke és háború közt« az értékek őrzőjének szerepét töltötte be.*"

A keresztmetszetben megtalálható a prózai vallomáson (Illyés Gyula), tanulmányokon (Csécsy Imre, Nicolas Abraham, Emery George), jegyzeten (Bóka László) és recenzión (Bálint György) kívül a költő néhány prózai írása és publicisztikája is, például: Kant és az örökbéke (kivonatosan), Könyvpropaganda és könyvégetés, Bergson, Az erkölcs és a vallás két forrása (kivonatosan), Mit tegyen az író a háborúval szemben? (Békekiáltvány), Thomas Mann levele, A háború háborúja címűek, továbbá (rövidítve) Az európai irodalom történetének a beve-

Balogh Lajos, a Pataky István Művelődési Központ igazgatója.

Meister ~~Károly~~ Kálmán festőművész sörfőzőként dolgozott Kőbányán. A gyári képzőművészeti körben felismerték kiugró tehetségét, felvételt nyert a Képzőművészeti Főiskolán. 1976-ban Balogh Lajos, a Pataky István Műv. Központ igazgatója *a teljesen ismeretlen festő bemutatására. A siker egyértelmű sorra követik egymást a kiállítások. – Mi lehet sikerének titka? Pogány Ö. Gábor művészetét elemezve megmagyarázza Meister Kálmán pikturáját.

* vállalkozik

Tamási Orosz János: Egy munkásművész műhelyében.

Medicor Hangja, 1984. szept. 3.

BALOGH Lajos
91 10. 60

Új Művészet

Új Művészet

Balogh László, festő-grafikusművész.

Motívum vizsgálat 1.

Angyal, bábu (Emberi figura, ikon). Ház T.

5. BALOGH LÁSZLÓ
1975 Képterv P.

Művészet, 1987. október, 23-old.

tartotta a Magyar Színház. A nagy francia forradalom előestéjén egy alvilági kocsmában játszódó drámai groteszkben a szerző úgy rajzolja meg az emberiség nagy sorsjátékait, a közelgő, véres kataklizmát, ahogy azt kevesen tették a drámairodalomban.

A feledés homályából előkotort színpadi műnek, amelyet most a zalaegerszegi színház tűzött műsorára, az átdolgozója Böhm György és Prekop Gabriella. Kétrészes rock-musicallé változtatták az eredeti darabot, helyszínt és szituációkat meghagyva gondolatgazdag anyagot hoztak létre. Kemény Gábor és Kocsák Tibor szellemesen izgalmas rock-muzsikája — inkább egy rockopera stílusában, mintsem egy musicalében — a mű szerves részévé válik. Az új magyar rock-daljáték — mindenekelőtt Schnitzler révén — mélyebb szellemi értékeket mutat be Claude-Michel Schönbergnek és Raymond Jeannot-nak a francia forradalmat feldolgozó nagysikerű rockoperájánál, a zenéje sem marad el a francia játék mögött.

Halasi Imre rendezésének és a fiatal zalaegerszegi társulatnak meg kell birkóznia a dráma súlyos gondolataival és a rockzene könnyedségével — feladatnak éppenhogy nehéz. Ebben találhatóak a bemutató megoldatlanabb, gyengébb pontjai: a drámai dialógusok és a zenés részletek között mutatkozó arányeltolódások. A remek zene élvezete zavartalan. A versszövegeket Fodor Ákos írta.

Szémann Béla

Film

VÉGSŐ KIÁLTÁS
Színes lengyel film

Barbara Sass fájdalmasan keserű alkotásában — amely valóban olyan, akár egy végső, kétségbeesett kiáltás — hitelesen és nagy drámai erővel jeleníti meg a nyolcvanas évek elejének lengyel valóságát. Dokumentumszerű pontossággal ábrázolja a bonyolult társadalmi-politikai folyamatokat.

Filmjének főszereplője az a Dorota Stalińska, akit a nálunk is bemutatott *Szerelem nélkül*ben láthattunk. Ez a különös megjelenésű, tehetséges színésznő akkor egy másokat szenvtelenül kihasználó, kíméletlenül karrierista pályakezdő újságírót alakított. Most, oly sok értelmiségi nő után egészen másfajta figurát kellett megformálnia: egy fiatalon bűnözővé lett, börtönből szabadult lányt, aki jobbra és emberibbre vágyakozva igyekszik szabadulni a régi haveroktól, nyomorúságos családi környezetétől. Dorota Stalińska a színésznő ezúttal túljátssza szerepét. Mariannája kifejezetten idegesítő. Örökösen riszálja magát, flegmán társalog, fogával tépi le a sörösüveg kupakját, ugyanakkor szemérmesen rejtegeti tetoválásait. Kizárólag e természetellenes alakítása számlájára írható, hogy a San Sebastianban és az észak-lengyelországi Koszalinban megtartott filmszemlén is nagydíjat nyert *Végső kiáltás* olykor veszít erőteljes hatásából.

Hollós László

Jelenet a filmből

EGYÉNISÉG?
Színes csehszlovák film

Otakar Fuka szatirikus vígjátékhoz illő, de szerfelett gyakran „megénekelt" témát talált filmje számára. A protekcionizmus elé tart görbe tükröt ez a jó kedélyű, a cseh vígjátékok legjobb hagyományait követő színvonalas komédia. Az élet minden területét behálózó, „én neked, te nekem" alapon működő előnyszerzés mechanizmusát az egyetemi felvételik világában éri tetten a rendező. Történetének hőse egy filozófiát oktató egyetemi docens, aki a katedráról puritán erkölcsi elveket hangoztat ifjú hallgatóinak. Mihelyt vezetési gyakorlattá kellene változtatnia az elméletet, próbálkozása kudarcba fullad. Első házasságából származó lánya érdekében „kéz kezet mos"-akciók szövevényes sűrűjébe bonyolódik. Ráadásul magánélete is gyökeresen felfordul amiatt, hogy feleségét féltékennyé teszi a hozzájuk költöző nagylány és az apa bensőséges kapcsolata. Otakar Fuka kitűnően ismeri a filmkomédia dramaturgiai, ábrázolásbeli követelményeit és biztos kézzel vezeti történetét a kibogozhatatlanságig kusza helyzeteken keresztül, a pihentető kitérőkön át a befejezésig. Irigylésre méltó gazdaságossággal bánik a kurta másfél órás filmidővel is. Röpke pillanatok alatt képes kiaknázni az epizódokban rejlő komikus lehetőségeket. Alakjait azzal a módszerrel tudja közel hozni a nézőhöz, hogy figurái minden mozdulatában felfedezhető az önirónia is. Otakar Fuka remek szögben tartott görbe tükrében kétségtelenül magunkra ismerhetünk. Ám a grimasz mellett a megbocsátó mosoly sem hiányzik ezekről a körképekről.

Gáti Péter

A FEHÉR TÖRZSFŐNÖK
Színes amerikai film

Az iskolai szünidő rohamos közeledtét csalhatatlan bizonyossággal jelzik az ifjúsági filmek egyre szaporodó bemutatói. A kamaszkorú nézők egyébként nincsenek túlzottan elkényeztetve, hiszen a kínálatot meglehetősen szegényes témaválasztás és ötlettelen feldolgozásmód jellemzi. Különösen igaz ez a kritikai megállapítás az indiántörténetekre. A Gojko Mitič nevével fémjelzett NDK-beli szériaprodukciók után most egy semmivel sem épületesebb amerikai változatban élvezhetjük a sápadtarcúak és a rézbőrűek kibékíthetetlen ellentétének örökzöld meséjét. Az aranyásók megjelenésével az indiánok és a fehérek közti törékeny békekorszak ismét véget ér. A rezervátumban élő, földjükhöz jogosan ragaszkodó sziúkat állandóan zaklatják a betolakodó szerencsevadászok. Bátor és igazságszerető hőseink azonban nem ülnek fel a provokációknak, a törvény szerinti megállapodásokat rendíthetetlenül tiszteletben tartják. Államhatóságuk jutalmaként a teljes erkölcsi győzelem nem is marad el. John Hough rendező joggal érezhette úgy, hogy az indiánfilmek szokásos rekvizítumai, a fegyverüket hihetetlen ügyességgel és jártassággal forgató rézbőrű pozitív hősök története önmagában kevés a sikerhez. Új hatáselemnek kitalálta hát az indiánná vált fehérember figuráját. A ki tudja miért sziú harcossá lett egykori angol állampolgár és fia tökéletesen egyesítik magukban a két szemben álló fél összes jó tulajdonságát. Ennek a vezérmotívumnak a hihetetlenségét még csak fokozza az az egész meseszövést átható naiv stílus, mely leginkább kisgyerekek unaloműző „indiánosdi" játékához teszi hasonlóvá *A fehér törzsfőnök* című filmet

G. P.

Jelenet az Egyéniség című filmből

Kiállítás

BUDAPESTI FALFIRKÁK I.
Fényes Adolf terem

Az érintett házak lakói számára természetesen vandalizmus, a szociológusnak esetleg egyfajta információ, a rendőr szemében nyilvánvalóan büntetendő cselekmény, kamaszoknak eggyel több alkalom a röhögésre, Normann Mailer frappáns megfogalmazásában „egydimenziós művészet". A közlés szorongató vágyában talán valóban a barlangrajzokkal rokon falfirkákkal kapcsolatban erősen megoszlanak a vélemények. Annyi azonban bizonyos, hogy azokból a nagyvárosokból, ahol egyszer fölütötték a fejüket, még semmiféle erőfeszítéssel nem sikerült kipucolni. Pedig háború is folyt e tárgyban, nem kisebb apparátus, mint a New York-i rendőrség és a metrókocsikra festett műveiket saját — igaz rejtjeles — szignóval is ellátó alkalmi művészek között. S a végeredmény: műgyűjtők vásárolnak meg kipingált metrókocsikat, a *graffiti* hatni kezd hivatásos művészekre, akik — talán, hogy hitelesebb élményekre tegyenek szert — alkalmasint maguk is munkába vesznek egy-egy falfelületet a föld alatt.

Bár néhány expresszív darabbal kétségkívül találkozhatunk a *Kiss Mihály* által 1977 és 1981 között budapesti utcákon, aluljárókban és kapualjakban gyűjtött falfirkák között, a hatás még ilyen koncentrált tálalásban sem olyan erőteljes, mint várnánk. Talán azért, mert a kiállítás rendezése túlságosan konzervatív (ugyanis nem magukban a falfirkákban, hanem a róluk készült felvételekben gondolkodik), talán azért, mert a különféle ábrák nem színesben, hanem csak fekete-fehér fotókon jelennek meg, vagy talán azért, mert a szerkesztés — a téma hiteles tálalásához elengedhetetlenül szükséges csekély kivételtől eltekintve — előnyben részesítette a szalonképesebb példányokat. Mindenesetre amennyire visszaemlékszem, gyermekkori lakóházunk lépcsőházában az itt bemutatott művekénél jóval kevésbé decens alkotók munkálkodtak!

Acsay Judit

Egy illedelmes portré

MÉSZÁROS KATALIN, MISZLAI SÁNDOR ÉS RADOSZA ATTILA KIÁLLÍTÁSA
Almássy téri Szabadidő Központ

Képzőművészeti főiskolások — Mészáros Katalin, Miszlai Sándor és Radosza Attila grafikáival ismerkedhetünk a Szabadidő Központ galériájában. Mindhárman harmadévesek és Raszler Károly növendékei. Mindenekelőtt azt várnánk tőlük, hogy szűkebb szakmai, technikai, esetleg kompozicionális kérdések foglalkoztatják őket. Ezt várjuk, és kellemesen csalódunk, mert mást kapunk: nem iskolás problémákról, hanem a világról mernek és tudnak elmondani egyet és mást.

Mészáros Katalint a részletek, az anyag pórusai érdeklik. Anyagtanulmányokból, faktúrákból indul ki, felnagyítva őket, a természet adta nonfiguratív formákból állítja össze kompozícióit.

Hármójuk munkái közül szemléletileg és technikailag egyaránt Miszlai Sándor nyomatai a legkiforrottabbak. Színes sokszorosított grafikái a műfaj szürrealizmusba hajló figurális vonulatához kapcsolhatók, a perspektívát imitáló tereikkel és ebben az illuzionisztikus térben sürgő-forgó, groteszk, elvékonyodó, darázsderekú alakokkal. Fanyar intellektualizmus hatja át ezeket a színes

Miszlai Sándor Panoptikum című litográfiája

litográfiákat. Ha rokonítani akarjuk a lapokat másokéval, elsőnek Eszik Alajos grafikái jutnak az eszünkbe.

Radosza Attila is a perspektívával, különböző figurák térbe állításával foglalkozik rézkarcain. Ennek a grafikai látásmódnak is vannak a műfajban előképei: hasonló problémákat dolgoz fel például Dienes Gábor vagy Nagy Gábor festményein, rajzain.

Tanulságos látni a művésznövendékek munkáit, hiszen nem jutnak túl gyakran a nagyközönség elé, s tanulságos azért is, mert többek, mint alkotóműhelyi stúdiumok. A felvonultatott anyag azt bizonyítja, hogy a főiskola nem izolált világ, a hallgatók nagyon is figyelnek arra, hogy mi történik napjaink képzőművészetében, és úgy tűnik, hogy a nyolcvanas évek második felének fiatal grafikusai az artisztikusabb, szubjektívebb kifejezésmódot tekintik művészi ideáljuknak. **Lóska Lajos**

BALOGH LÁSZLÓ GRAFIKÁI
Százhalombatta, Művelődési Központ

A szigorú értelem tudatosságával leegyszerűsítve a formákat keresi Balogh László, korunk egyenleteinek megoldását. Emblémaszerű sűrítettséggel, a konstruktivitás fegyelmével dolgozik. Szentendrén született 1930-ban, és szentendrei abban az értelemben is, hogy Barcsay eszményeinek híve, folytatója. Minden munkája tömör vizuális vallomás térről, időről, az intellektus rendjéről. Képes kiiktatni a fölösleget, s rajzának letisztult látomásai nemcsak tükrözik, hanem ki is tágítják a valóságot. Vonalritmusainak, színkombinációinak képi törvényei jelzik, hogy a személyes „rajzjel" a maga autonómiájával, elvonatkoztatásával századunk újfajta valóság-minősége. Mostani tárlatán nagyvonalú könnyedséggel elkészített, a küzdelmet és mélységet elegánsan sűrítő egyedi grafikáit mutatja be.

Losonci Miklós

Folyóirat

HÁTTÉR

Jó hazai szokás agyonbeszélni a válságokat. Így a magyar közoktatás valóban nem rózsás helyzetét is. Még jobb és örömtelibb azonban a válság felszámolására irányuló törekvésekkel találkozni. Például azzal a japán mintára készült, kitűnő

„újszülött" folyóirattal, a *Háttér*rel, amely az általános iskola 8. osztályától a középiskola IV. osztályáig tanuló diákokat kívánja „megörvendeztetni" — a szerkesztői beköszöntő szavait idézve Most, az első számmal, a 14 éveseket. A lap felelős szerkesztője *Erdei Grünwald Mihály*, a szerkesztőbizottság elnöke *Szabolcsi Miklós*, tagjai a szaktudományok kiváló művelői. A *Hátter*et olvasgatva megvalósulni látjuk a tantárgycsoportos oktatás módszerét, amely a mindennapi gyakorlatba csak lassan tud bevonulni. A folyóirat (nagyon helyesen!) nem zsenipalánták szellemi ínyenckedését kívánja szolgálni, de nem is nyomtatott korrepetitor. Olyan témákról beszél a tizenéveseknek, amiről eddig csak a tanórából ellopott percekben eshetett szó. Külön érdeme, hogy nem tűri az olvasói passzivitást. Csak úgy és annak érdemes kézbevennie, aki vállalja a párbeszédet, a rejtvények és feladatok megoldását. Olykor pedig a tótágas helyzeteket, a fordított szereposztást is! *(Szerepcsere avagy a diák osztályoz!)* Praktikus és áttekinthető tipográfiája nagyon megkönnyíti a tantárgyak-témák szerinti visszakeresést. Gazdag és színes illusztrációanyaga pedig minden olvasójának, de különösen a „hátrányos helyzetű" (technikai eszközökben szegény!) iskolák tanulóinak és nevelőinek nagy élményt és segítséget jelenthet. Színvonala — legalábbis az első szám alapján — még a szokatlanul magas árat is elfogadhatóvá teszi. Végül is: a Kilimandzsárótól a magyar pusztáig, a sóbányáktól a Nap-kohóig, Boka és Áts Feri iskolájától a sci-fi-ig barangolhatunk ezért az összegért.

Petrőczi Éva

TÁVKÖZLÉSI VILÁGNAP

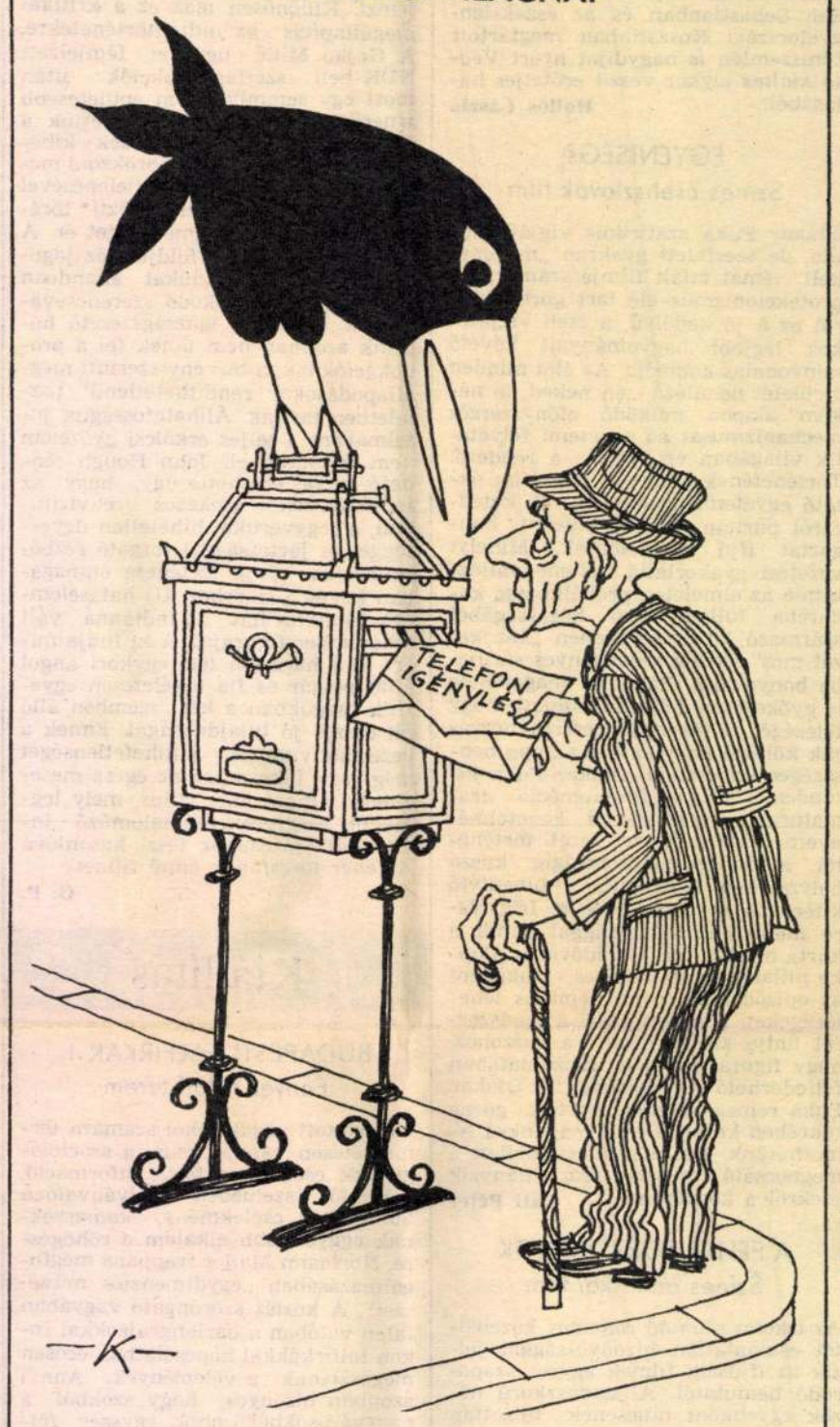

— Szólt a holló: „Sohamár!"

LEVÉLTÁRI SZEMLE

Amióta Vörösmarty megírta gondolatait a könyvtárban, azóta a kultúra embere megilletődve hordja körül tekintetét a polcok sűrű erdején. De vajon van-e gondolatunk egy-egy levéltárban, amelyet régtől fogva a „poros" jelzővel láttunk el? Poros papírok vesztegzár alatt! Ez az átlagember véleménye levéltárainkról, és úgy tetszik, hogy ebből a helyzetből egykönnyen nem tudnak szabadulni.

Pedig levéltáraink nélkülözhetetlenek a régészek, etnografusok, művészet- és irodalomtörténészek, de leginkább a történészek, stb. szempontjából. Ezek a tudományágazatok már más nézőpontból közelednek az aktakötegekhez. A magyar levéltárak, ahogyan ezt Buzási János megállapította, a magyar nép életrajzának, személyazonosságának dokumentumait őrzik. Súlyuk tehát közgyűjteményeink sorában vitathatatlan és egyre növekvőbb.

Más kérdés, hogy a levéltárakba nem fordulunk úgy be, mint a konyhába. Az érdeklődők, kutatók csapata mire idáig eljut, leapad. Helyettük a munka oroszlánrészét anonim levéltárosok végzik, akikre olykor odafigyelni becsület és tisztesség dolga.

Mindezek jegyében ajánlatos pillantást vetni a műhelymunkára. Gecsényi Lajos kitűnően szerkesztett folyóirata szétfoszlatja a levéltárakat burkoló misztikus ködöt. Az 1986/1-es számban kiemelkedő, szinte izgalmas olvasmány Wirth Zsuzsanna ISKOLA ÉS LEVÉLTÁR, Buzási János GONDOLATOK A LEVÉLTÁRI EGYESÜLET JÖVŐJÉRŐL Dóka Klára 1848—49-ES FORRÁSOK... című munkája sok egyéb írás mellett.

Történészek és a nemzeti kultúra iránt érdeklődők olyan impulzusokhoz juthatnak e tanulmányok révén, amelyek kutatásaiknak merőben új irányt szabnak. **Rédey Pál**

ÚJ TÜKÖR / Képes kulturális hetilap

Szerkesztőség: Budapest VII., Lenin körút 9–11. 1073
Telefon: 221-285, 222-408
Főszerkesztő: **BENJÁMIN LÁSZLÓ**
Főszerkesztő-helyettes: **FEKETE SÁNDOR, BERKES PÉTER, KÖRÖSPATAKI KISS SÁNDOR**

Felelős kiadó: **SIKLÓSI NORBERT,** a Lapkiadó Vállalat vezérigazgatója
HU ISSN 0133–1361
Kiadja: **LAPKIADÓ VÁLLALAT**
Budapest VII., Lenin krt. 9–11.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben és a Hírlapelőfizetési és Lapellátási Irodánál (HELIR) Budapest V., József nádor tér 1. – 1900 –, közvetlenül, vagy postautalványon, valamint átutalással a HELIR 215–96162 pénzforgalmi jelzőszámra. Előfizetési díj: negyedévre 120,– Ft, fél évre 240,– Ft, 1 évre 480,– Ft.

Ⓐ 86.1252 Athenaeum Nyomda, Budapest, rotációs mélynyomás. Felelős vezető: **Szlávik András** vezérigazgató. Meg nem rendelt fényképekért és kéziratokért a szerkesztőség nem vállal felelősséget.

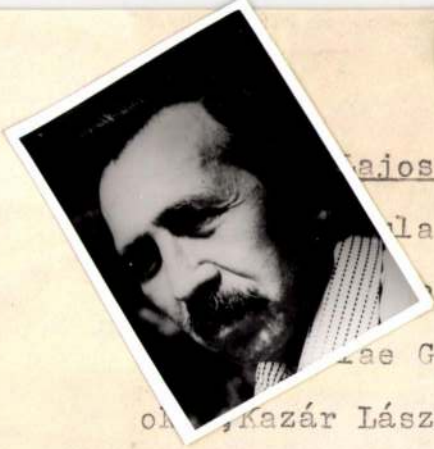

ajos /Bukarest,1928.márc.17. -- /:grafikus,festő. --
la asztalos,Sztoján Erzsébet bútorfényező. -- 1948-ban
Nagykárolyi Magyar Gimnáziumban. 1948/54: a Buka-
ae Grigorescu Képzőm. Intézet grafikai szakán szerzett
ok Kazár László osztályán. 1953 óta jelentkezett kiállításokon.
1954/58: az Előre és Falvak Népe lapok grafikai szerkesztője volt.
Tusrajzokkal,majd egyre hangsúlyosabban akvarellekkel jelentkezett.
Tájakat,portrékat,csendéleteket fest. Egyéni kiállításai: 1958:Nagy-
károly,1968:Bukarest,1969:Csíkszereda,Székelyudvarhely,1971:Buka-
rest,1972:Nagykároly,Szatmár,1973:Arad,1975:Csíkszereda,198o:Nagy-
károly,1981:Szatmár,Nagykároly. Részvétele külföldi kiállításokon:
1971:Cleveland,1972:München,Boston,1973:Berlin,1974:Havanna,1985:
Peking,1987/88:Moszkva. Illusztrációkat készített Majakovszkij,
Apollinaire,T.S.Eliot,Gyulai Pál,Kemény János műveihez.

C. Ro. -- 74619 Bucureşti,Str.Barajul Dunării Nr.3.ap.298.
T.9o/431-o35.

Hann Ferenc

BALOGH LÁSZLÓ

erenc • BALOGH LÁSZLÓ

SZENTENDRE 3/58 D J446

HANN FERENC

BALOGH LÁSZLÓ

BESZÉLGETÉS A MŰVÉSSZEL

SZENTENDRE
1990

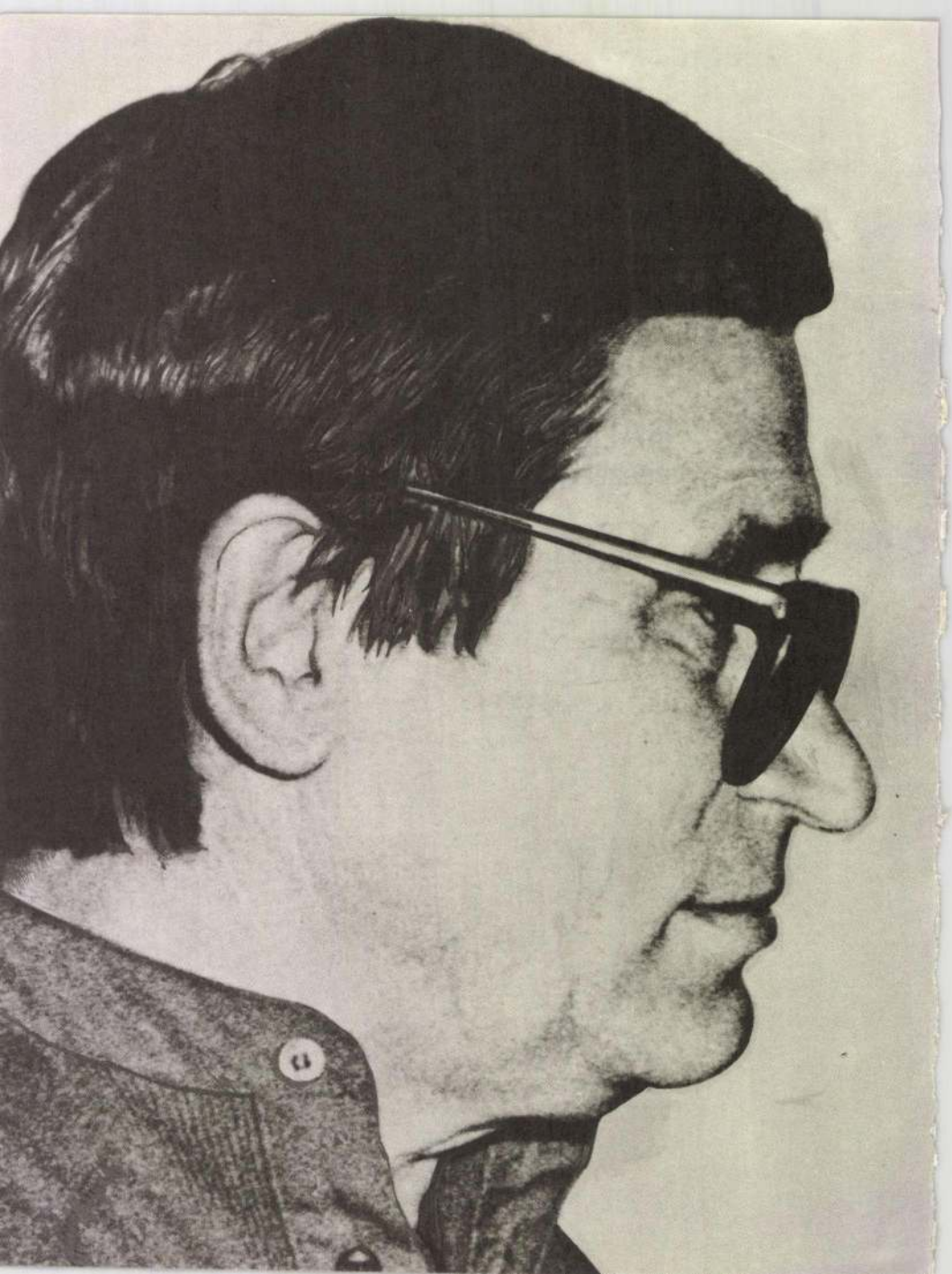

Látomás

Balogh László képe nyomán

Egy ablak ég a vaksötétben.

Körötte éj leng észrevétlen.
Árny fed árnyat s mindük ölében
világtalan a kín, a szégyen.
Egy marék vér parázslik mélyen,
falak merednek fel elébem.
Van kiút innen?
Nincs! Már kétlem,
mert mindent elfed tus-sötétben
e kő világ, akár az ében.
Alszik minden... De mégse, mégsem!

Egy ablak ég, sárgán? fehéren?

S ettől ragyogni kezd az égen
a korom táj, lágy csillagfényben.
Árnyalatok gyűlnek körébem,
színek derengnek tompán, térden-
kúszva, hogy mind szemembe férjen
s reménytkeltően még elérjem.
S e kis fény elég, hogy ne féljen
a lélek,
mert ott, az ablakon túl
valami új, biztató indul:
a rend s a gondolat van ébren.

Szentendre, 1983. október 24.

Jobbágy Károly

© dr. Hann Ferenc

ISBN 963 8035 06 4
Printed in Hungary

Barcsay Jenő
emlékére

HANN
Ferenc: Szentendre kettősségben élő város. Nem ugyanazt jelenti a tömegesen idejáró turistáknak, mint lakóinak. Az itt élő mintegy száz művész számára megint csak mást jelent. Fél évszázada figyeled akaratlanul is, hogyan lett egy festői kisvárosból az, ami ma. Milyen volt Szentendre régen?

Balogh
László: Szentendre nem csupán szülővárosom, hanem életem történéseinek foglalata, immár hat évtizede színtere is. Amíg nem lett „turista-paradicsom", barátságos, meghitt, csendes kisváros volt. Mindenki mindenkit ismert, úgy éltünk itt, mint egy nagy család.
Páratlan fekvése, gyönyörű arányú emberléptékű házai, utcái, kapui, ablakrácsai elmúlt századok mestereinek hozzáértését, szorgalmát, kézmelegét őrzik. Nem véletlen, hogy már a múlt század végén a festők felfedezték. Elsőként, a későbbi nagybányai művésztelep vezető mestere Ferenczy Károly telepedett le családjával és választotta munkássága színhelyéül.

H. F.: A Réti-növendékekből 1928-ban alakult művészcsoport (még ha olyan szélsőségesen értelmezte is a látványt, mint például Paizs Goebel vagy Bánovszky Miklós) mégiscsak az alig átírt konkrét városképhez kötődő posztimpresszionista képeket festett. Talán akkoriban volt utoljára valamiféle stíluskapcsolat az ún. szentendrei festészetben, noha „szentendrei iskoláról" soha nem beszélhettünk.
Mesélj a régi művésztelepről, milyen volt itt a festők helyzete?

B. L.: A 20-as évek végén nyolc fiatal festő az elveszett Nagybányára nagyon emlékeztető táj miatt művésztelepet alapított. Rövidesen újabb kiváló festők csatlakoztak hozzájuk. A fővároshoz való közelsége, csöndes, motívumgazdag világa a Dunával. hegyekkel koszorúzott környéke szinte predesztinálta erre.
A későbbiekben nem „stílusrokonság", inkább a hely varázsa tartotta össze őket. A két világháború közötti időszak volt a művésztelep aranykora. A XX. századi magyar művészettörténetben fogalommá lett.

A háborús évek megpróbáltatásai után, új tagokkal kibővülve, a munka nagy lendülettel újraindult. Ezekben az években, az akkori „kultúrpolitika" ellenére nagyszerű művek születtek a telepen. Már nem tekintették a festőket „csodabogaraknak", hozzá tartoztak a kisváros utcaképéhez. Ilyen környezetbe születtem.

H. F.: Persze a ma már művészettörténetet jelentő események nem biztos, hogy egy sejthetően igen eleven gyerek számára észlelhetőek voltak. Talán a kamasz, vagy a fiatalember, ha elég kíváncsi volt, és volt vonzódása a művészethez (márpedig benned és nemzedéktársadban Deim Pálban ez nyilván megvolt) „megérezhette", hogy ez a város nem egy az eseménytelen, szürke magyar kisvárosok közül.
De gondolom, a gyermekkor sem közömbös. Az ember három éves korától hol nyomokban, hol egészen élesen emlékszik a vele történt dolgokra. A gyermekkor aurája, vagy rossz esetben negatív élményhalmaza sorsokat „dönthet" el.

B. L.: Édesapám, aki tanító volt Szentendrén, fiatal korában maga is rajzolt, festett. Otthonunkat az ő képei díszítették. Máig előttem gyermekkorom egy karácsonya, amikor a magaépítette Betlehemmel meglepett. A bibliai alakokat kitűnő karakterérzékkel megfestette, a jászol mögé rejtett villanyvilágítást szerelt, egyszóval maga volt a csoda! Annyira elevenen élt bennem, hogy fél évszázad múlva emlékezetből a kislányomnak megfestettem, s karácsonyonként a fa alá tesszük.
Apám, aki az amatőr színielőadásokat nemcsak rendezte, szereplőit maszkírozta, hanem még a díszleteket is ő festette. Bennem mindez maradandó emlékeket hagyott. Igazi néptanító volt, életét a közért áldozta. Annak ellenére, hogy szigorú ember volt, nagy tisztelet és szeretet övezte városszerte.
Nyolc éves kisfiú voltam, amikor Bánáti Sverák József festőművész, későbbi gimnáziumi rajztanárom és kollégái a várdombi rk. plébániatemplom freskóit festették. Rajzórái, szuggesztív művészettörténeti előadásai, ahogy az olasz reneszánszról, Michelangelóról mesélt, máig emlékezetessé tették. Első lépéseimet is ő egyengette.

H. F.: Mikor kerültél (és hogyan) a Képzőművészeti Főiskolára?

B. L.: Érettségi után két évig segédmunkásként a váci úti Magyar Acélárugyárban dolgoztam. 1951-ben onnan kerültem a főiskolára. Az Alkalmazott Grafikai Tanszéken végeztem, minek később igen nagy hasznát vettem. Egyrészt megélhetésemet biztosította, másrészt kezdetektől fogva megteremtette annak a lehetőségét, hogy nyugodtan festhessek, szabadon, függetlenül az akkori „elvárások"-tól.
A főiskolán Konecsni mester a tömör, emblémisztikus fogalmazásra tanított. Három évtizedes grafikai gyakorlatomból festészetem sokat profitált.

H. F.: Közismert, hogy a magyar művészetet, kultúrát, de magát az emberi létet is megnyomorító ötvenes évek a szentendrei Régi Művésztelep súlyosabb festőegyéniségeit is erősen érintették. Az Európai Iskola „kapujának" bedrótozása után a sorból kilógók, a nem aulikusak polgári tévelygőknek minősültek. Elég ha csak mesteredre, a szilenciumra ítélt Barcsay Jenőre, vagy a Bábszínháznak babafejeket festő Kornissra gondolunk. te fiatalon kerültél a telepre. Hogyan?

B. L.: A főiskola elvégzése után 1957-ben Mesterem ajánlására a Régi Művésztelep tagjai közé választott. 27 évesen én lettem a telep Benjáminja... A kétholdas őspark öreg épületeivel, melyeket azóta könnyelműen lebontottak, ma már mindenki sajnálja. Számomra, hogy a telepen műtermet kaptam, a pályakezdés első éveit igen megkönnyítette. Az idősebb mesterektől itt tanultam meg a művészetet mindenekfölött szeretni, életformájuk számomra például szolgált.

Amikor 1967-es kiállításomat a Ferenczy Múzeumban megrendeztem Barcsay, Kmetty majd mindennap meglátogatta, s ez akkoriban minden kitüntetésnél többet jelentett.

Az 50-es években nem volt utazgatás, nem jöttek be modern festészeti albumok se. Az idős mesterek munkáin keresztül nyílott a szemem, az ő „átírásuk"-ban a város kimeríthetetlen festői témáira. Egyben közvetítésükkel kaptam némi európai kitekintést.

A műemléki városképet védő igyekezetünk, szélmalomharcunk, a város másik festőszülöttjével Deim Pállal, ebből az időből datálódik.

1965-ben grafikai munkáimból származó keresetem lehetővé tette, hogy a patakparti régi családi házra műtermet építsek, a régi részt korszerűsítsem. Az építkezést is úgy fogtam fel, mint a festést, hasznosságán túl arányai, részletei 25 év múltán is örömet okoznak.

H. F.: Te rendkívül szenzibilis, érzékeny alkat vagy. Nem lett volna meglepő, ha egy kifejezetten lírai piktúrát építesz meg. Korai munkáidon (noha a szerkezetesség már igen határozottan jelentkezik) még meg is van ez a lehetőség.

Az általad megteremtett oeuvre — máról visszanézve — viszont fegyelmezett, csaknem szigorú, a Barcsay nevével minősített konstruktív vonalat képviseli.

Hogyan (s miért) lettél konstruktív festő?

B. L.: Festészetemre erősen hatott Barcsay szigorú festőlogikája, sallangmentes képépítő példája. Páratlan komolysággal felépített monumentális életműve számomra mindmáig mértékül szolgál. O a magyar festészet nagy magányosainak sorába (Mednyánszky, Nagy-Balogh, Nagy István, Egry) tartozik. Mindegyikük munkája mélyén ott a rendettevő szerkezet, mely nem stiláris okoskodás, hanem organikus képépítés eredménye. A sors ajándékának tekintem, hogy Barcsay meleg emberségével és barátságával kitüntetett.

Munkáimban a „konstruktív" jelleg első szárnypróbálgatásaimtól kezdve mindmáig nyomon követhető.

„Konstruktív", „lírai konstruktív" stb. mint stíluskategóriai megjelölések hazai viszonyaink között sohasem a dédelgetett irányzatok között voltak, időnként pejoratív felhangja van a műbírálatokban. Számomra mindenáron kategóriákba gyömöszölni egy-egy életművet, erőszakoltan korszakolni, csupán azért, hogy a művészettörténeti (filozófiai) okoskodás logikusnak, egzaktnak tűnjön, ellenszenves, hamis.

H. F.: Azt hiszem itt két dologról beszélünk. Egyrészt az olyan festői látásmódról, képépítési módszerről, mely nem mond le a dolgok „vázáról", ha nem is emeli ki igazán, tudott dologként kezeli, ahogy egy realisztikusan megfestett akt is összelöttyed, ha nem érezzük benne a csontozatot.

A másik: a konstruktivizmus mint stílusirányzat.

B. L.: A konstruktivizmus, mint stílusirányzat nem egy a század többi stíluságramlatai közül, hanem az egész XX. század művészetét alapjaiban formáló alkotói magatartás (gondoljunk csak a zenére). Hatása alól a mégoly „informel" stílusok sem vonhatták ki magukat. S ha valóban kvalitásos műről van szó, hatása a felszín alatt mindig kimutatható!

Hazai mezőnyben mindig kevés művelője volt, hiszen a parttalanul áradó érzelmek hazájában inkább a könnyebb ellenállás irányába igyekvőket honorálták. Nálunk a század eleji orosz konstruktivistáktól csupán stílusjegyeiket vették át, nélkülözve azoknak belső feszítő erejét, mondanivalóját. Persze kivétel is akadt nálunk pl. a fiatal Uitz Béla hiteles oeuvre-jével jutott szinte egyidőben hasonló eredményekre. Utána hosszú csönd következett.

Amikor a hazai művészetpolitika elhallgattatta a háború után éppen hogy csak megindult modern törekvéseket, a mélyponton 1949-ben itt a szentendrei művésztelepen született Barcsay: Asszonyok c. mozaikkartonja, mely véleményem szerint a XX. századi magyar művészet egyik legnagyobb teljesítménye. Ilyen eredményre esztétizálással jutni sohasem lehet. Súlyos, nemes veretű dráma.

A nagy nürnbergi Konstruktív Kiállítás idején nálunk boldog-boldogtalan egyszeriben „konstruktív" festő lett. Itthon is megindult a századelő újrafelmelegítése, de ez már nem ugyanaz! Mint minden „neo" stílustisztább, sterilebb lett.

H. F.: Az egyetemes művészet európai nagy konstruktív személyiségei közül van-e akivel különösen rokonszenvezel? Hiszen ez a stíluskör (mint bármely másik is) színes, gazdag, nagyon is eltérő életműveket gyűjt össze, még akkor is, ha szűkszavúsága, a képi lektűrtől való éles elfordulása miatt sokan inkább a hasonlóságokra figyelnek.

B. L.: Ha szabad egy külföldi példát mondanom: Ben Nicholsonét a kiváló, néhány éve elhunyt angol festő nekem egyre inkább imponál: Életműve tiszta, nyomon követhető. Legelvontabb képeiben is érzem, hogy vér kering bennük. Egyidejűleg készült rajzai képeit még hitelesebbé teszik. Pedig ő is végigjárta a „Bauhaus" iskoláját, munkáival bizonyítva nem a stílusteória, a tehetség a fontos! Az ilyenfajta „konstruktivizmus"-ra gondolok, pontos, kristálytiszta megformálásra, mely sohasem merevedik teóriákba.

H. F.: Korábbi műveiddel kapcsolatban a kritikusok használták a „mértanias" jelzőt, ami jórészt igaz lehet az orosz-ágra, a Bauhausra, éppen nálad talán sántít ez a kifejezés.

B. L.: Munkáimmal kapcsolatban néha használták ugyan a „mértanias" jelzőt. ez a megközelítés félrevezető. Festőlogikám mozgatója másutt keresendő. Feszültségteli formáim érzelemmel telítettek. „Vonalzógeometriával" így festeni sohasem lehet. Képeim hangvétele, színvilága úgy hiszem nem azt mutatja. A tömörítés, emblémisztikus gondolkodás munkáimra valóban jellemző. A lényegre, az általánosra, a törvény kimondására törekvés nem szimplifikálás, hanem sűrítés a kifejezés érdekében. Sokan ebben a szószátyár világban az ilyesfajta alkotásmódtól idegesek lesznek. A tiszta, tömör megfogalmazástól, a rendtől idegenkednek, innen ered nálunk a „konstruktivizmus" népszerűtlensége...
Akaratlanul is eszembe jut József Attila verssora: „gyönyörű képességünk, a rend", úgy szoktam mondani, hogy én csak akkor kezdek el festeni, amikor legtöbben már abbahagyják. Mindaddig magamban zajlik és nem a vászonnal viaskodom; mígnem a festői probléma annyira nem feszít, hogy egyszerűen nem tudom már nem megfesteni.

H. F.: Mesélted egyszer, milyen jólesett (még pályád elején), amikor híre jött, hogy a Párizsi Biennálén 1963-ban komolyan odafigyelt a nyugati sajtó munkáidra. Akkortájt Magyarországon még éppen hogy nem lelkendez(het)ett a kritika. Bár nyilván a tájékozatlanság is közrejátszott. Úgy tünhetett akkor, a Lajtán túl értik azt, amit itthon nem (vagy nem akarnak) érteni.
Meggyőződésem egyébként, hogy akkori sikered nem pusztán a műveidben manifesztálódó európai hangnak szólt, hanem a mellette (benne, mögötte) megszólaló magyarnak is. Azt hiszem, a kétszólamúság jellemzi a szentendrei piktúra élvonalát is.

B. L.: A szentendrei festészet megítélése kapcsán eszembe jut Illyés Gyula és Lukács György polémiája. Illyés emlékeztette Lukács Györgyöt, a háború alatt Moszkvában német nyelven írt művészetfilozófiai fejtegetéseire, ahol Bartók példáját hozta fel arra, hogy nagy művészet csak nemzeti gyökerekből születhet, s csak így válhat egyetemes érvényűvé. Később a mű magyar kiadásából a „nemzeti" egyszerűen kimaradt...

A kérdés újra meg újra felröppen: magyar és európai? Korábbi művészetpropagandánk eredményeképpen megítélésünk a világban lehet rossz, de semmi esetre sem igaz! Gondoljunk Csontváry esetére a Brüsszeli Világkiállításon (1958), vagy Barcsay Művészeti Anatómia könyvének világsikerére.

H. F.: A szentendrei festészet (alatta nem a divatok, politikai- és magánérdekek szerint összetákolt névsort értem) megítélése Magyarországon is meglehetősen zavaros.

B. L.: A szentendrei festészet történetének megítélése egyoldalú, hamis. Volt ez már minden. Az 50-es években „polgári csökevény", „elefántcsonttorony"-ba menekülés színhelye stb. Az akkori művészetpolitika „műítészei" is megtették a magukét. Hosszú időre szilenciumra kárhoztatva Barcsayt, Kornisst. Mégis ebben az időben született Barcsay világsikerré lett Művészeti Anatómiája.

A 60-as évekkel beköszöntött „liberálisabb" művészetpolitika légkörében egy csoportnak sikerült a szentendrei festészet történetét meghamisítani! Azóta a felnövekvő művészettörténész generáció az ekkor született teóriákat szajkózza, kinyilatkozásnak veszi. Pedig minden, a témával komolyan foglalkozó kutatónak tudnia kell, hogy a Szentendrén született festészet értéke sokszínűségében rejlik. Egyoldalú beállításokkal leszűkíteni, konstruált elméletek kizárólagosságát hirdetni, történelmietlen, hamis.

Azt is tudniuk kellene, hogy mesterségesen felszított „stílusok" harcából nem születhet valós értékrend.

Az egyik ilyen konstruált teória Vajda, Korniss 30-as évek elején Szigetmonostoron tett motívumgyűjtő kirándulásait Bartók—Kodály tudományos népzenekutató munkásságával hasonlítja össze.

Hogy lehet a két zeneóriás több évtizeden át folytatott, a környező országokra is kiterjedő, tudományos kutatómunkáját így párhuzamba állítani? Még akkor is erőszakolt ez a párhuzam, ha Vajda fennmaradt levelezéseiből szándékuk kiderül.

H. F.: Itt évtizedeken át azt sulykolták az emberekbe, hogy a propagandisztikus művészet az igazi. A „tiszta" magas művészetet polgári rafinériának volt kötelező tekinteni. Ez az ártalmas „érték-ellenes" szemlélet a mai napig hat. Ezért nincs szélesebb értelemben vett vizuális kultúra.

Ebben a zavaros, bár lassan tisztuló korban talán visszakaphatja a művészet valódi funkcióját, eldobja oktató, ideológiákat kiszolgáló jelmezét, s eleve elrendeltetett szerepét játszhatja.

B. L.: Remélem, hogy a több évtizeden át tartó „érték-ellenes" szemlélet rossz beidegződéseit a művészet területéről is elsöpri az Idő. E téren is revidiálni fogják a korábbi hamis és tévítéleteket. Bízom benne, hogy a társadalom elő-utóbb felismeri, hogy a művészi szubjektum szűrő-

jén keresztül kapott „üzenet"-et sehonnan máshonnan meg nem kaphatja! A különös érzékenységgel megáldott művészektől jóelőre kapott jelzéseket büntetlenül nem hagyhatja figyelmen kívül.

Szentendre, 1989. december.

Ferenc
HANN: Szentendre is a town with two faces. It is different for the crowds of tourists visiting this place and for its inhabitants. And it is different for almost hundred artists living here too. For half a century you are tracing the process of growing a picturesque little town into something else what we see today. How Szentendre used to look like?

László
BALOGH: Szentendre is not only my native town, but also the scene of the happenings of my life for six decades. It used to be a friendly, intimate, quiet little town before it became a "tourist Paradise". Everybody knew everybody, we lived here like a big family.
Szentendre's unique environment, its beautifully proportioned houses, streets, gates, window-grates show us the professional skills, diligence, traces of hands of masters of old centuries. Of course it has been discovered by painters already at the end of the last century. Károly Ferenczy, who later became the leading artist of Nagybánya colony, was the first painter settling down here together with his family.

F. H.: The artist group formed from the pupils of Réti in 1928 (despite of the fact that they held extreme views on the problem of scenery as for example Goebel Paizs or Miklós Bánovszky) painted post-impressionist pictures connected with the almost unmodified concrete townscape. It was the last time when there may had been some kind of style connection in the so-called Szentendre painting, although we could have never spoken about a "Szentendre School". Tell us about the old artist colony, what was the situation of painters here?

L. B.: At the end of the twenties eight young artists founded here an artist colony because the scenery resembled the lost Nagybánya very much. In a short time other outstanding painters joined them.

The environment of the town with its quiet Danube and hills landscape, its world rich of motives, its being close to the capital predestinated it to being a place for colony.
Later they became related not by "style-relationship", but by the magic influence of the place. The period between the two world wars used to be the golden age of the Art Colony. It became a famous period in the history of Hungarian art of the 20th century. After the troubles of war years work began again with enthusiasm. New members joined the colony. In that years outstanding works were born here despite the "cultural policy" of that period. Painters were not considered queer people any more, they belonged to the street-scape of the town. I was born in this milieu.

F. H.: Of course it is not sure that events considered today as happenings of art history were noticable for a very frisky boy. A teenager or a young man, if he was curious enough and was attracted by art (as you and Pál Deim from your generation), could get the "feeling" that this town is not one of the boring, grey Hungarian little towns.
But I think childhood is very important too. One remembers the events of his life from the age of three, in traces or very sharply. The athmosphere of the childhood or negativ experiences can "decide" whole lives.

L. B.: My father was a teacher in Szentendre, he used to draw and paint when he was young. Our home used to be decorated by his pictures. I still remember a Christmas of my childhood, when he gave me a self-made Nativity crib. He painted the Biblical figures with an excellent affinity to characters, illuminated the crib with a hidden electrical light, so it was a miracle! This memory is so vivid, that after half a century I painted the same play for my little daughter and in Christmas time we put it under the Christmas-tree.
My father not only directed nonprofessional spectacles, but he also made the make-up of actors and painted the scenery. I have a lot of memories about it. He was a real school master and dedicated his life to the people. Despite the fact that he was a severe man, everybody held him on a high esteem and liked in the town.
I was eight years old when painter József Bánáti Sverák (who later became my teacher of drawing in the school) and his collegues painted the frescos of the Roman Catholic parish-church on the Castle Hill. I still remember his drawing lessons, suggestive lectures on art history, his stories about the Italian Renaissance, Michelangelo. He helped me to make the first steps.

F. H.: When and how you began your studies in the Art School?

L. B.: After matriculation I was working for two years as unskilled worker in the Hungarian Steel Works on the Váci Road. In 1951 I was admitted to the Art School. I graduated from the Applied Graphics Department, and later it proved to be very useful. From one hand it provided my living, from the other hand it formed an opportunity from the very beginning for quiet painting free from the "expectations" of that time.

In the School, master Konecsni taught me to paint and express myself shortly, in symbols. My paintings gained a lot from my thirty years old graphic experience.

F. H.: It is widely known that the fifties which have stroken Hungarian art, culture, and the human life itself, strongly influenced even the heavy painter individualities of the Old Art Colony of Szentendre. After the closing of the "gate" of European School those who did not assimilate with the others, the non-loyal ones were considered to be bourgeois heretics. It is enough to mention only your teacher, Jenő Barcsay who was sentenced to silence, or Korniss who painted puppet heads for the Puppet Theatre. You joined the colony as a young man. How?

L. B.: After my graduation in 1957 the Old Art Colony voted for me as a member according to the proposal of my teacher. Being 27 years old I became the Benjamin of the colony... Everybody is sorry now for the old buildings of the park, that were destroyed since that time. I got a studio in the colony, and it made it considerably easier to start my carrier. It was here that I learned from old masters to love art above all, their way of life has shown me a pattern, an example. When I arranged my exhibition in 1967 in the Ferenczy Museum, Barcsay and Kmetty visited it almost every day, and it was more than any award for me.

In the fifties we could not travel, and modern art albums did not come into the country. My eyes were opening through the works of old artists to the endless painting topics of the town. And with their help I got a little outlook to Europe.

Our fight for the defence of historic monuments of the townscape together with Pál Deim (who was also born here) began at that time.

In 1965 — thanks to my graphic work — it became possible to build a studio on the old family house on the bank of the brook, and I could also modernize the old part. I considered building work similar to painting, it was useful and besides it the proportions, details of the house make me glad even after 25 years.

F. H.: You are a very sensible, impressionable character. It would not be surprising, if you build up a real lyrical painting. This possibility

exists on your early works (although the affinity to construction definitely appears here).
Your oeuvre — considering it from today — represents the disciplined, almost severe constructive trend qualified by the name of Barcsay.
How and why you became constructive artist?

L. B.: My painting was strongly influenced by strict painter logic of Barcsay, his example of simple way of building up pictures. His monumental oeuvre built up with a unique seriousness is still a pattern for me. He is one of the great lonely artists of Hungarian painting (Mednyánszky, Nagy-Balogh, István Nagy, Egry). The order-making construction hides in their works, and it is not a stylistic sophism, but a result of an organic building up of the picture. I consider it to be the gift of the life that Barcsay awarded me with his warm humanity and friendship.
The "constructive" character can be traced in my works from the very beginning.
"Constructive", "lyrical constructive" as stylistic categories have never been beloved trends in Hungary, sometimes this categories got a sort of negative meaning in critics. For me it seems very antipathic and false when somebody wants to push an oeuvre into categories, violently periodize it only so that the art historian (philosophical) reasoning would seem to be logical, exact.

F. H.: I think we are talking about two different things. On one hand we are talking about a kind of painter's attitude, a way of picture building, which does not give up the "carcas" of things, but at the same time does not point it out and handle it as a known thing. It is the same when a realistic nude collapses, if we do not feel bones in it.
On the other hand: about the constructivism as style.

L. B.: Constructivism as a style is not one of the styles of the century, but an artist behaviour which forms the whole art of the 20th century fundamentally (think just about music). Even the most "informel" styles could not get free from its influence. and if we speak about a really valueable work, its influence can be noticed even under the surface!
There were always only few artists engaged in this style, in Hungary, because in the homeland of flooding feelings only those artists were awarded, who tried to move in the direction of less resistance. Hungarian artists took from Russian constructivists of the beginning of the century only style marks without their inner tensile strength, message. Of course there were exceptions, for example the young Béla Uitz got similar results at the same time with his authentic oeuvre. After him a long silence followed.

When Hungarian art policy stopped the beginning modern trends coming from the West after the war, at the deeepest point in 1949 in the Szentendre Art Colony was born Barcsay's mosaic-cartoon "Women". In my opinion it was one of the greatest results of Hungarian art of the 20th century. One never gets such a result by esthetyzing. It was a heavy, noble drama.

At the time of the big Nürnberg Constructive Exhibition everybody became a "conctructive" artist out of sudden. They started to warm up the beginning of century in Hungary too, but this is not the same! Every "neo" became more clear, sterile from stylistical point of view.

F. H.: Do you sympathize with somebody from the great constructive personalities of the world (European) art? However, this style (as any other one) collects very colourful, rich and different oeuvres, even if because of its laconism, sharp turning from picture bestsellers, people pay attention first on the similarities.

L. B.: I would like to tell you a foreign example: that of Ben Nicholson, an outstanding English painter, who dies some years ago. He impresses me more and more. His oeuvre is clear, traceable. I feel, that blood is circulating even in his most abstract pictures. His drawings made at the same time his paintings even more authentic. Although he too learned in the workshops of the Bauhaus, and proved with his works that the most important was not the style-theory, but talent! This is the kind of "constructivism" I am talking about, an exact, clear forming that never stiffens into theories.

F. H.: Critics used the word "geometrical" in connection with your earlier works, and this may be true considering the Russian-line, the Bauhaus, but in your case this is not the right expression.

L. B.: Sometimes word "geometrical" was used in connection with my works. This view is misleading. The moving energy of my painter logic has to be seeken elsewhere. My tensile forms are full of emotions. You can never paint with "ruler geometry". I think that the athmosphere of my pictures, their colours show another things. It is true, that my works are characterized by condensation, thinking in symbols. Trying to show the point, the general, the message of the law is not a simplification, but a condensing in the interests of expression. A lot of people get nervous from this kind of seeing in this wordy world. They do not like clear, condensed messages, order, this is the source of unpopularity of "constructivism" in this country...

A line by Attila József comes to my mind: "our beautiful ability: the order". Usually I say, that I begin to paint only when others finish it. The process happens in me and I fight not with the canvas

until the time, when artistic problem tenses me so, that I simply can not keep myself from painting it.

F. H.: Once you told me, what a good feeling it had been (at the beginning of your carrier), when Western press paid a serious attention on your works at the Paris Biennale in 1963. At that time in Hungary critics were all but enthusiastic. But evidently enough being underinformed played its role too. It seemed that they understand in the West things that they do not (or do not want) to understand at home. However, I am convinced, that your success was due not only to the European voice manifested in your works, but besides it to the Hungarian voice too. I think the main line of Szentendre painting is characterized also by these two voices.

L. B.: In connection with the judgement of Szentendre painting the polemy of Gyula Illyés and György Lukács comes to my mind. Illyés made György Lukács remember his artphilosophy work written in German in Moscow, where he shows the example of Bartók: great art can be born only from national roots, and only in this way it can become universal.

Later, the word "national" was simply missed from the Hungarian edition of the work... This question is asked again and again: Hungarian and European? As a result of our earlier art propaganda our judgement in the world can be bad, but not true in any case! Let's remember the case of Csontváry in the Brussels World Exhibition (1958), or the world success of Barcsay's book, "Artistic Anatomy".

F. H.: The estimation of Szentendre Painting (I do not speak about a list of names made according to the fashions, political and individual interest) is rather confused.

L. B.: The judgement of the history of Szentendre painting is one-sided and false. There were all kinds of things. In the fifties they called it the scene for "bourgeois rudiments", "ivory tower". Art judges of the art policy of that time did all they could do. They sentenced Barcsay, Korniss to a long silence. However, Barcsay's "Artistic Anatomy" was born at that time.

In the athmosphere of "more liberal" art policy of the sixties a group succeeded in falsefying the history of the Szentendre painting! Since that time the new art historian generation keeps repeating that theory, they consider it to be a manifestation. Although all the researchers engaged in this theme seriously, have to know that the value of Szentendre art is in its polychromy. It is unhistorical to tighten it by one-sided statements, to pronounce the exclusivity of constructed theories. and they also have to know that no true range of values can be born from artificially waged fight of "styles".

One of such constructed theories compares motive-collecting trips of Vajda and Korniss to Szigetmonostor in the thirties with the folk-music research work of Bartók and Kodály.
How can one draw a parallel with the scientific research, that lasted many years and involved neighbouring countries, led by these two giants of music? This parallel is absurd even if their aim came to light from letters of Vajda.

F. H.: For many decades people in this country were taught that the true art is propaganda art. "Clear", high art had to be considered as something bourgeois. This harmful "anti-value" view keeps existing even nowadays, that is why we lack the widely meant visual culture. In this confused, but slowly clearing age the artist may can get his true function, he can throw out his didactic, ideology-serving fancy dress and play his original role.

L. B.: I hope that the "anti-value" view that lasted for decades will be swept by Time. Earlier false or bad judgements will be revised in this sphere too. I hope that society will understand sooner or later that the "message" got through the artistic subject can not be received from elsewhere! It can not leave without attention signs got early enough from artists who has a special kind of sensibility.

Szentendre, 1989 December

In memoriam Jenő Barcsay

Ferenc HANN: Die Stadt Szentendre lebt in einer Art Zwiespaltigkeit. Sie ist für die hierherströmenden Touristen etwas anderes als für die Einheimischen. Für die etwa hundert Künstler, die hier leben, hat die Stadt wiederum eine andere Bedeutung. Seit einem halben Jahrhundert verfolgst du auch ungewollt, wie sich eine malerische Kleinstadt zu einer Stadt entwickelte, wie sie heute ist. Wie war Szentendre früher?

László BALOGH: Szentendre ist nicht nur meine Geburtsstadt, sie umrahmt die Geschehnisse meines Lebens und stellt seit bereits sechs Jahrzehnten deren Schauplatz dar. Bevor die Stadt zu einem Touristenparadies wurde, war sie eine freundliche, gemütliche und ruhige Kleinstadt. Wir kannten uns hier alle und lebten wie eine große Familie.

Szentendre hat eine einmalige geographische Lage. Seine wunderschönen Häuser mit menschlichen Maßen, seine Straßen, Tore und Fenstergitter zeugen vom Können und Fleiß der Meister vergangener Jahrhunderte und strahlen die Wärme ihrer Hände aus. Es ist kein Zufall, daß es bereits Ende des vorigen Jahrhunderts von den Malern entdeckt wurde. Als Erster ließ sich hier Károly Ferenczy, leitender Maler des späteren Künstlersiedlung zu Nagybánya, mit seiner Familie nieder und wählte die Stadt zum Schauplatz seines Schaffens.

F. H.: Die Künstlergruppe der Schüler von Réti, entstanden im Jahre 1928, malte jedoch postimpressionistische Bilder, die sich dem konkreten, kaum umgedeuteten Stadtbild anknüpften, obwohl das Bild von ihren Mitgliedern wie zum Beispiel von Paizs Goebel und Miklós Bánovszky äußerst extrem ausgelegt wurde. Vielleicht war damals in der Malerei zu Szentendre zum letzten Mal eine Art Stilverbindung vorhanden, obwohl von einer „Schule zu Szentendre" nie gesprochen werden konnte.

Erzählte bitte über die alte Künstlersiedlung, wie war hier damals die Lage der Maler?

L. B.: Ende der zwanziger Jahre gründeten hier acht junge Maler eine Künstlersiedlung, da die hiesige Landschaft sie an die Landschaft des verlorenen Nagybánya erinnerte. Bald schlossen sich ihnen weitere vorzügliche Maler an. Die Nähe der Hauptstadt, das ruhige, motivreiche Stadtbild mit der Donau, die von Bergen umkranzte Umgebung predestinierten sozusagen die Stadt dazu.
Des späteren wurden sie nicht durch die „Stilverwandschaft", sondern vielmehr durch den Zauber des Ortes zusammengehalten. Die Zeit zwischen den zwei Weltkriegen stellte das goldene Zeitalter der Künstlersiedlung dar. Sie wurde in der ungarischen Kunstgeschichte des XX. Jahrhunderts zu einem Begriff.
Nach den grausamen Kriegsjahren nahm die Gruppe, durch neue Mitglieder erweitert, mit großem Elan die Arbeit wieder auf. In diesen Jahren entstanden — trotz der damaligen „Kulturpolitik" — großartige Werke in der Siedlung. Die Maler wurden nicht mehr als Kuriosa betrachtet, sie gehörten nun zum Straßenbild der Kleinstadt. In diese Umwelt bin ich hineingeboren.

F. H.: Freilich waren die Ereignisse, die heute schon Kunstgeschichte sind, für ein vermutlich lebhaftes Kind nicht unbedingt wahrzunehmen. Aber ein Halbwüchsiger, oder ein junger Mann war vielleicht schon imstande, wenn er neugierig genug war und für die Kunst etwas übrig hatte, zu „verspüren", daß diese Stadt nicht zu den ereignislosen, grauen ungarischen Kleinstädten gehört. (Du und dein Generationsgefährte Pál Deim hattet offensichtlich diese Neugierde und die Liebe zur Kunst.)
Ich glaube aber, daß auch die Kindheit von Belang ist. Vom dritten Lebensjahr an erinnert sich der Mensch mal in Spuren, mal ganz scharf an die ihm widerfahrenen Sachen. Die Aura der Kindheit, oder im schlechten Fall eine Menge von negativen Erlebnissen können „schicksalsbestimmend" sein.

L. B.: Mein Vater, der in Szentendre als Lehrer tätig war, zeichnete und malte in seiner Jugend auch. Seine Bilder schmückten die Wände unseres Heims. Bis heute habe ich ein Weihnachtsfest meiner Kindheit genau in Erinnerung. Mein Vater hat mich mit einem selbstgebastelten Betlehem überrascht. Die Gestalten der Bibel hatte er mit ausgezeichnetem Charaktersinn gemalt, hinter die Krippe hatte er eine versteckte elektrische Beleuchtung montiert, es war mit einem Wort selbst das Wunder! Ich hatte es so rege in Erinnerung, daß ich es fünfzig Jahre später für meine Tochter gemalt habe und wir legen es zu Weihnachten immer unter den Tannenbaum. Das war mein

Vater, der Laientheateraufführungen inszenierte, die Darsteller schminkte und sogar auch die Kulissen selbst malte. All dies ließ in mir bleibende Erinnerungen zurück. Er war ein echter Volkslehrer, der sein Leben der Gemeinschaft widmete. Obwohl er ein strenger Mann war, war er in der ganzen Stadt sehr beliebt und wurde mit vollem Respekt umgeben. Ich war acht Jahre alt, als József Sverák Bánáti, mein späterer Zeichenlehrer im Gymnasium, und seine Kollegen die Fresken der rk. Pfarrkirche auf dem Burghügel gemalt hatten. Seine Zeichenstunden, seine suggestiven kunsthistorischen Vorlesungen, die Art und Weise, wie er über die italienische Renaissance, über Michelangelo erzählte, hatten mich sehr beeeindruckt. Er war es, der meine ersten Schritte bahnte.

F. H.: Wann (und wie) kamst du an die Hochschule für Bildenden Künste?

L. B.: Nach dem Abitur arbeitete ich zwei Jahre lang als Hilfsarbeiter bei den Ungarischen Stahlproduktwerken in der Váci-Straße. Meine Studien habe ich am Lehrstuhl für Angewandte Graphik absolviert. Diese Fachrichtung hat sich später für mich als sehr nützlich erwiesen. Sie gewährte mir einerseits den Lebensunterhalt, andererseits ermöglichte sie mir vom Anfang an, daß ich ruhig, frei und unabhängig von den damaligen „Erwartungen" malen konnte.
An der Hochschule lehrte uns Meister Konecsni die dichte, emblematische Ausdrucksweise. Von meinen praktischen graphischen Erfahrungen von drei Jahrzehnten hat meine Malerei sehr viel profitiert.

F. H.: Es ist bekannt, daß von den fünfziger Jahren, in denen die ungarische Kunst und Kultur, sogar die menschliche Existenz stark beeinträchtigt wurden, auch die eernsteren Malerpersönlichkeiten der Alten Künstlersiedlung in Szentendre schwer getroffen wurden. Nachdem das „Tor" zur Europäischen Schule mit Draht verhauen worden war, galten diejenigen, die sich nicht anpaßten und nicht höfisch gesinnt waren, als bürgerliche Irreläufer. Denken wir nur an deinen Meister, an den zum Silentium verdammten Jenő Barcsay oder an Korniss, der für das Marionettentheater Marionettenköpfe malte. Du gerietst als junger Mann in die Siedlung. Wie kam es dazu?
Nachdem ich 1957 die Hochschule absolviert hatte, wurde ich auf Empfehlung meines Meisters zum Mitglied der Alten Künstlersiedlung gewählt. Mit 27 Jahren wurde ich zum Benjamin der Siedlung... Da war der zwei Morgen große Urpark mit seinen alten Gebäuden, die seitdem leichtsinnig abgerissen wurden und um die es heute allen leid tut. Dadurch, daß ich in der Siedlung ein Atelier erhielt, wurden die ersten Jahre meines Berufsanfangs für mich wesentlich

erleichtert. Hiert lernte ich von den älteren Meistern die Kunst liebzugewinnen und ihre Lebensweise diente für mich als Vorbild.
Als ich 1967 meine Ausstellung im Ferenczy-Museum veranstaltet hatte, kamen Barcsay und Kmetty fast jeden Tag dorthin und das war damals mehr wert als jegliche Auszeichnung.
In den 50-er Jahren durfte man nicht ins Ausland reisen und es wurden keine modernen Alben der Malerei ins Land geführt. Durch die Werke der alten Meister, durch ihre Umdeutung des Stadtbildes öffneten sich mir die Augen für die unerschöpfbaren malerischen Themen der Stadt. Durch ihre Vermittlung konnte ich ein wenig auf Europa hinausblicken.

Aus dieser Zeit datieren sich unsere Bemühungen mit Pál Deim, den anderen in Szentendre geborenen Maler, das alte Stadtbild zu schützen. Es war ein Kampf gegen Windmühlen.
Mein einkommen aus meinen graphischen Werken machte mir 1965 möglich, über das alte einfamilienhaus am Bachufer ein Atelier zu bauen und den alten Teil zu modernisieren.
Die Bauarbeiten habe ich wie das Malen aufgefaßt. Über ihre Nützlichkeit hinaus bereiten mir die Proportionen und die Details sogar nach 25 Jahren noch Freude.

F. H.: Du bist äußerst sensibel und empfindlich. Es hätte uns nicht überrascht, wenn deine Malerei ausgesprochen lyrisch wäre. Bei deinen frühen Werken ist diese Möglichkeit noch auch vorhanden (obwohl der Konstruktivismus schon ziemlich ausgeprägt vorzufinden ist). Das von dir geschaffene Oeuvre ist — heute zurückblickend — aber diszipliniert, fast streng und vertritt die mit dem Namen Barcsay gekennzeichnete konstruktive Richtung. Wie (und warum) wurdest du zu einem konstruktiven Maler?

L. B.: Barcsays strenge Malerlogik, seine bombastfreie bildgestaltung übten auf meine Malerei eine starke Wirkung aus. Sein mit einmaligem Ernst aufgebautes, monumentales Lebenswerk gibt mir bis heute den Maßstab. Er gehört zu den großen Einzelgängern der ungarischen Malerei (Mednyánszky, Nagy-Balogh, István Nagy, Egry). In der Tiefe aller ihrer Werke ist die Ordnung schaffende Konstruktion vorzufinden, die nicht aus der stilistischen Klügelei herrührt, sondern Ergebnis einer organischen Bildgestaltung ist.
Ich halte es für ein Geschenk des Schicksals, daß Barcsay mich mit seiner wärmenden Menschlichkeit und Freundschaft auszeichnete.
Der „konstruktive Charakter" is in meinen arbeiten von meinen Erstlingsversuchen an bis heute zu verfolgen.
Die Bezeichnungen „konstruktiv" oder „lyrisch konstruktiv" usw. für Stilkategorien gehörten unter unseren Verhaltnissen nie zu den

Lieblingsrichtungen und bekommen in den Kritiken nicht selten einen pejorativen Nebenton. Für mich ist es unsympatisch und falsch, wenn ein Lebenswerk um jeden Preis in Kategorien gezwängt und unbedingt periodisiert wird und dies alles nur, damit der kunsthistorische (philosophische) Gedankengang logisch und exakt erscheint.

F. H.: Ich glaube, hier geht es um zwei Sachen. einerseits geht es um eine Sichtweise, eine Methode der Bildgestaltung, die auf das „Gerüst" der Dinge nicht verzuchtet. Auch wenn dieses Gerüst nicht betont wird, wird es als etwas Bekanntes gehandhabt, wie auch ein realistisch dargestellter Akt latschig wirkt, wenn wir die Knochenstruktur darin nicht fühlen.

Andererseits geht es um den Konstruktivismus als Stilrichtung.

L. B.: Der Konstruktivismus als Stilrichtung ist nicht einfach eine der Stilrichungen unseres Jahrhunderts, sondern er ist ein schöpferisches Verhalten, das die Kunst des ganzen XX. Jahrhunderts beeinflußt. (Denken wir zum Beispiel an die Musik.) Seinem Einfluß konnten sich nicht einmal die noch so „informellen" Stilrichtungen entziehen. Hat das Werk eine wirklich hohe Qualität, ist der Einfluß des Konstruktivismus unter der Oberfläche immer nachzuweisen!

Zu Hause wurde er immer nur von weniger vertreten, da in der Heimat der uferslosen Gefühle eher diejenigen honoriert wurden, die zum leichteren widerstand neigten. Von den russischen Konstruktivisten anfang des Jahrhunderts wurden bei uns nur die Stilmerkmale und nicht die innere Spannkraft und der Inhalt übernommen. Freilich gab es auch bei uns Ausnahmen wie z.B. den jungen Béla Uitz, der mit seinem glaubwürdigen Oeuvre fast gleichzeitig zu ähnlichen Ergebnissen kam. Nach ihm trat dann eine lange Stille ein.

Als in den Nachkriegsjahren die modernen Bestrebungen in ihren Anfängen von der hiesigen Kunstpolitik zum Schweigen gebracht wurden und ein Tiefpunkt erreicht wurde, ist Barcsays Mosaik-Karton „Die Frauen" im Jahre 1949 hier in der Künstlersiedlung zu Szentendre entstanden.

Ich halte dieses Werk für eine der größten Leistungen der ungarischen Kunst des XX. Jahrhunderts. So ein Ergebnis kann durch Ästhetisieren nie erzielt werden. Es ist ein großes, edles Drama.

Zur Zeit der Großen Konstruktiven Ausstellung in Nürnberg erklärten sich auf einmal Hinz und Kunz für „konstruktive Maler". Auch zu Hause begann eine Neubelebung der Kunst zu Beginn des Jahrhunderts, da Ergebnis war aber nicht mehr dasselbe. Wie jeder „Neo-" wurde er stilreiner und steriler.

F. H.: Gibt es unter den großen konstruktiven Persönlichkeiten der Weltkunst in Europa jemand, für den du eine besondere Sympathie empfindest? Dieser Stilbereich (wie jeder andere) umfaßt ja sehr vielfaltige, reiche und recht unterschiedliche Werke, auch wenn wegen seiner entschlossenen Ablehnung der bildlichen Lektüren das Augenmerk vielmehr auf die Ähnlickeiten gerichtet wird.

L. B.: Wenn ich ein beispiel aus dem Ausland anführen darf: der vor einigen Jahren verstorbene englische Maler Ben Nicholson imponiert mir immer mehr. Sein Lebenswerk ist klar und es ist zu verfolgen. Auch seine abstraktesten Bilder sind lebendig, ich spüre in ihnen das Blut pulsieren. Seine gleichzeitig angefertigten Zeichnungen machen seine Bilder noch authentischen. Obwohl auch er ein Schüler des „Bauhaus" war, beweisen seine Arbeiten, daß nicht die Stiltheorie, sondern das Talent von Bedeutung ist! Ich meine diese Art des „Konstruktivismus", die genaue, kristallreine Gestaltung, die sich niemals in theorien versteift.

F. H.: Im Zusammenhang mit deinen früheren Werken wurde von den Kritikern oft das Attribut „geometrisch" gebraucht, das vielleicht für den russischen Zweig und das Bauhaus treffend sein mag, bei dir jedoch vielleicht fehl am Platz ist.

L. B.: Im Zusammenhang mit meinen Werken wurde zwar manchmal das Wort „geometrisch" verwendet, ich halte aber diese Betrachtungsweise für irreführend. Die Bewegkraft meiner Malerlogik ist anderswo zu suchen. Meine spannungvollen Formen sind voller Gefühle. Mit „Lineargeometrie" kann auf dieser weise nie gemalt werden. Ich glaube, es wird durch den Ton und durch die Farbenwelt meiner Bilder auch bestätigt. Die Dichtung und das emblematische Denken sind für meine Arbeiten tatsächlich charakteristisch. Ebenso das Streben nach dem Wesen, nach dem Allgemeinen und nach der Formulierung des Gesetzes. Nicht die Simplifizierung, sondern die Dichtung im Interesse des Ausdrucks.

Viele werden in unserer schwätzerischen Welt von dieser Art des Schaffens nervös. Sie scheuen die dichte Formulierung und die Ordnung. Daher rührt bei uns die Unbeliebtheit des „Konstruktivismus".

Mir füllt dabei unwillkürlich die Verszeile von Attila József ein: „unsere wunderschöne Fähigkeit, die Ordnung".

Ich sage immer, daß ich erst mit dem Malen beginne, wenn die meisten damit schon aufhören. Alles spielt sich in mir ab und ich ringe nicht mit der Leinwand, bis ich mich von dem malerischen Problem dermaßen gespannt fühle, daß es für mich einfach unmöglich wird, es nicht zu malen.

F. H.: Du hast einmal erzählt, wie schön es war (noch am Anfang deiner Laufbahn), als du die Nachricht erhieltst, daß deine Werke 1963 auf der Pariser Biennale die aufmerksamkeit der westlichen Presse erweckt hatten. Damals war die Kritik in Ungarn von weitem nicht so begeistert, sie durfte es ja auch nicht sein. Obwohl dabei bestimmt auch die Unkenntnis mit eine Rolle spielte. Es konnte damals so erscheinen, daß man jenseits der Leithe versteht, was man zu Hause nicht verstehen will. Ich bin übrigens überzeugt, daß dein damaliger Erfolg nicht bloß der in deinen Werken manifestierten europäischen Stimme galt, sondern auch dem Ungarn, der seine Stimme neben (in, hinter) ihr hören ließ. Ich glaube, auch die vorderste Linie der Malerei in Szentendre wird durch die zweistimmigkeit gekennzeichnet.

L. B.: Im Zusammenhang mit der Beurteilung der Malerei in Szentendre fällt mir die Polemik zwischen Gyula Illyés und György Lukács ein. Illyés hat Lukács an seine in Deutsch verfaßten kunstphilosophischen Erörterung erinnert, die er während des Krieges in Moskau geschrieben hatte. Hier führte er Bartók als ein Beispiel dafür an, daß eine große Kunst ausschließlich aus nationalen Wurzeln heranwachsen und allgemeingültig werden kann.
In der ungarischen Ausgabe des Werkes wurde später das Wort „national" einfach gestrichen. Es taucht immer wieder die Frage auf: ungarisch und europäisch? Mag unsere Bewertung in den Augen der Welt infolge unserer früheren Kunstpropaganda schlecht sein, richtig kann sie aber keineswegs sein! Denken wir a Csontvárys Fall auf der Weltausstellung in Brüssel (1958), oder an den Welterfolg der Künstlerischen Anatomie von Barcsay.

F. H.: Die Malerei in Szentendre (unter der ich keine nach der jeweiligen Mode oder nach politischen oder individuellen Interessen zusammengestellte Namenliste verstehe) wurde in Ungarn ziemlich chaotisch beurteilt.

L. B.: Die Geschichte der Malerei in szentendre wird einseitig und falsch gewertet. In den 50-er Jahren wurde sie als „bürgerlicher Überrest" oder als „Elfenbeinturm" gebrandmarkt. Die Kunstwerkkritiker der damaligen Kulturpolitik haben dazu auch ihren Beitrag geleistet. So wurden Barcsay und Korniss für eine lange Zeit zum Silentium verdammt. Trotzdem entstand in dieser Zeit die Künstlerische Anatomie von Barcsay, die Welterfolg wurde. In der Atmosphäre der „liberalen" Kunstpolitik seit Anfang der 60-er Jahre gelang es einer Gruppe, die Geschichte der Malerei in Szentendre zu verfälschen. Die Theorien dieser Jahre werden seither von der heranwachsenden Generation der Kunsthistoriker als eine Offen-

barung akkzeptiert und aufgesagt. Dabei sollten sich alle Forscher, die sich mit diesem Thema ernstlich befassen, darüber im klaren sein, daß der Wert der in Szentendre entstandenen Malerei in ihrer Vielfaltigkeit zu suchen ist. Es ist unhistorisch und falsch, sie durch einseitigen Einstellungen einzuengen und die Allgemeingültigkeit von konstruierten Theorien zu behaupten.
Sie sollten auch das wissen, daß aus dem künstlich geschürten Kampf der Stilrichtungen keine echte Wertordnung entstehen kann. Eine dieser konstruierten Theorien vergleicht die Ausflüge von Korniss und Vajda nach Szigetmonostor, wo sie Anfang der 30-er Jahre nach Motiven suchten, mit der wissenschaftlichen Volksmusik-Forschungstätigkeit von Bartók und Kodály. Wie ist es möglich, eine Parallele zu der wissenschaftlichen Forschungsarbeit der zwei Größen der Musik zu stellen, die ihre Forschungen mehrere Jahrzehnte hindurch, auch die Nachbarländer einbeziehend betrieben hatten?
Diese Parallele ist auch dann willkürlich, wenn ihre Absicht aus der zurückgebliebenen Korrespondenz von Vajda ersichtlich ist.

F. H.: Hier wurde Jahrzehnte hindurch den Menschen eingeprägt, daß die propagandistische Kunst die richtige ist. Es war obligatorisch, die „reine" und hohe Kunst als eine bürgerliche Raffinesse anzusehen. Diese schädliche, wertablehnende Einstellung wirkt sich bis heute aus. Deshalb gibt es keine visuelle Kultur im weiteren Sinne.
In der heutigen chaotischen, sich jedoch allmählich klärenden Zeit kann die Kunst vielleicht ihre wahre Funktion zurückbekommen, sie legt vielleicht ihre belehrende, den Ideologien dienende Maske ab und kann die ihr vorbestimmte Rolle spielen.

L. B.: Ich hoffe, daß die falschen Reflexe der mehrere Jahrzehnte herrschenden „wertfeindlichen" Einstellung von der Zeit weggefegt werden. Die früheren falschen Urteile und Fehlurteile werden auch in diesem Bereich revidiert.
Ich hege die Hoffnung, daß die Gesellschaft früher oder später zu der Erkenntnis kommt, daß sie die durch den Filter des künstlerischen Subjekts zu ihr gelangten „Botschaften" aus keiner anderen Quelle erhalten kann! Die rechtzeitig abgegebenen signale der mit einer besonderen Empfindlichkeit gesegneten Künstler können nicht unbestraft außer acht gelassen werden.

Szentendre, Dezember 1989.

E sorok írója elsőéves főiskolás kora óta ismeri Balogh Lászlót és a munkáit. Korrekt, stúdiumszerű diófapác rajzok voltak ezek a munkák, de valahogy volt már bennük valami, ami a műfajon túlment, volt bennük valami ízes.

Balogh László „festő, grafikus" jelzi a Művészeti Lexikon, de a szűkszavú megjelölés nála mást jelent. A szokásossal szemben ő előbb lett grafikus, aztán festő, végzettsége tulajdonképpen alkalmazott grafikus, ma is végez ilyen munkát. További lexikális adat: Szentendrén született. És úgy érezte, festenie kell, predesztinálta a hely, talán mást nem is tehetett volna, minthogy fessen.

A szentendrei festészet irányzatai közül a konstruktivitást vállalta, választotta, olyan képszerkesztési élő hagyományt, mint a Barcsay nevéhez fűződő festészet. Igen ám, de a hommage még nem epigonság, meg aztán ennek a fiatal művésznek a személyisége is volt olyan erős, hogy a kezdeti lépések után kereste, kikereste és megtalálta saját hangvételét. Bizonyos dekoratív monumentalitás a sajátja Balogh képeinek, grafikáinak. És festészetének potenciális ereje, festőalkata utóbb már nem bírta el a kis formátum — bár tartalmában korlátlan — beszűkítését. Igaz, nem termékeny művész ő, meditál, hatszor, hatvanhatszor meggondolja, míg véglegesítene egy festői gondolatot, monumentális ember-alakjainál, vagy a konstruktivitás fegyvertárának tudatos és tudott igénybevételével előadott nagyméretű legújabb síkban tartott, kép-építményeinél. Minden geometrikus most nála. De nem volt-e mértanias a gyémántköves festés annak a Görög utcai háznak a falán, már a XVII. században? Kapásból rámondhatnánk, hogy az új Balogh képek egy- még a motívum emlékeivel árnyalt — szentendrei neo-De Stijlt képviselnek. Azt is, de nem csak azt, mert a Balogh-féle architektúra freskószínű kockáiba belejátszik ennek a művésznek a szárazsággal szembenálló, ízes kifejezőereje, vagyis az egyénisége.

Frank János

(Katalógus előszó, 1967.)

Balogh László grafikái

Életműve töretlen, egyetlen hang sem zavarta meg, ezért tudott maradéktalanul kiteljesedni. A magyar grafikusok élvonalához tartozó, legegyénibb grafikusaink egyike.
Rajzai egyediek. A vizuális gondolkodás legközvetlenebb eszközével él, mert ez felel meg a természetének, egyéniségének, mondanivalóinak egyaránt. Ha szükségét érzi, akkor a vázlatszerű feljegyzésektől, az egyszerű vonalrajzoktól az összefüggéseket kereső fehér-fekete foltokig a rajz össze lehetőségeit felhasználja.
A természetben érzékelt jelenségekkel való kapcsolatát mindig megtartja, még akkor is, amikor kénytelen eltávolodni tőlük. Művei sokszor sokat sejtetőek, az ember fantáziájára bízza a kép gondolati és formai kiegészítését.
A dolgok mögött mindig ott van az a valami, amit emberinek nevezünk. Életműve a magyar művészet szerves része.

Élet és Irodalom (1974. június 15.)

Barcsay Jenő

„... Az egyéni festői világ kialakítása során Balogh László újabb képein egy szigorúbb kristályosodási folyamat érezhető. Az utóbbi években festett munkáin fokozatosan elszakadva a még felismerhető tájképi és figurális motívumoktól, tisztán fogalmazott festői elemekből, sík- és térformákból szigorú szerkezetű képeket épít fel. Kompozíciói annyira sűrítettek, tömörek, mintha mindegyikben szülővárosának, Szentendrének szándékozna monumentális emlékművet állítani. Szétszabdalt, majd szilárd kompozícióvá egybeépített egyszerű geometriai formák és gondosan leszűrt, választékos színek összhangjából született meg Balogh László kissé zárkózott, lapidáris mondatokban beszélő piktúrája."

*

„Szigorú szakmai műgond, jó mesterségbeli felkészültség, a kivitelezés pontossága, a festő önmagával szemben támasztott igényessége: Balogh László művészetének legfontosabb mércéi. Képeinek motívumai szinte mozdíthatatlanok, mint az ikonok ünnepélyesen sorakozó alakjai, de híjával vannak minden misztikumnak, vagy érzelmességnek. Hűvösek, tiszták, és kérlelhetetlenek, mint a monumentális művek általában. Nonfiguratív jellegű kompozícióinak léptékét mégis az ember és az ember építette házak arányai szabják meg: keretbe foglalt fejek, házfalak, ablakok, sarkok és tetők, hullámvonallá olvadó oromzatok sík formájú vagy hajlékony vonalait kölcsönzik egyes képei."

(Katalógus előszó, részlet, 1975.)

Mucsi András

Szentendrei beszélgetések

Az örökérvényűt kell kimondani
— Beszélgetés Balogh László festőművésszel —

A szentendrei festészet a kezdetektől a megújulás jegyében áll. A két világháború közt a magyar piktúra Szentendrén született újjá, Vajda Lajos, Barcsay Jenő, Korniss Dezső neve a megújulás egy-egy irányát jelzi. A szentendrei festészet ötven évének reprezentatív kiállítása gazdagon illusztrálja a festészet reneszánszait, s mutatja azt is, hogy Szentendre ma is kezdeményező szerepet tölt be.

Szentendre szépsége a sokféleségében van. Fiatalabb koromban nem panaszkodtam, de mióta divatba jött Szentendre, azóta arányaiban hamis és torz képet adnak festészetének ötven éves multjáról, az itt kiemelkedő munkásságukkal nyomot hagyó mesterektől. Önkényes és szubjektív tálalásban szerepel a köztudatban. A legjobb munkáival kell mindenkit képviselni. A régi művekkel szembesülni kell, és azokból szinte evidensen kínálkozik az esztétikai konzekvencia.

. . . . . .

Elsősorban azt, hogy a képen rendet kell teremteni. Azt, hogy önmagában egy jó festői ötlet még nem elég. A képet meg kell festeni, meg kell oldani. Az elröppenő pillanatból meg kell ragadni az örökérvényűt, az általánost, az időtlent. Úgy kell a mához, a mai problémákról szólni, hogy élvezhető legyen holnap is. Barcsaytól festői és emberi tartást tanultam. Nagyon örülök, hogy a tanítványa lehettem.

. . . . . .

Vannak festők, akik a könnyebb ellenállás irányában keresik a megoldást. Ránéz sok képre, s egyáltalán nem tisztázott, hogy a festő tulajdonképpen mit is akart. Tisztázatlan, zavaros. Egyáltalán nem világos a színhangja. Pedig tudjuk, kétezer éven keresztül a képet színbeli mondandójáért festették. Bármilyen stílusban dolgozik is valaki, az alkati kérdés, de a vizualitás örök törvényei mindenkire egyformán kötelezők! Ha a festő ezeket nem érzi, akkor már a tehetségével van a baj. Ami pedig a közönség „tetszését" illeti, ez már bonyolultabb kérdés. Ezért elsősorban a vizuális nevelés hiánya, s ahogy tájékoztatják a felelős...

Szentendrei Műsor, 1978. június

Bosnyák Sándor

Szentendrei művésznek lenni — ez ma már felelősség, művészi etika vállalása. Balogh László szentendrei művész, és nem csupán azért, mert ténylegesen is Szentendrén lakik, hanem mert vállalja mindazt az esztétikai, művészi követelményt, ami a „szentendreiességgel" jár. Sosem tagadta meg — művei is bizonyítják —, hogy a szentendrei művészetnek ahhoz az ágához tartozik, amelynek Barcsay Jenő a vezető mestere. Tőle tanulta a tiszta képi viszonylatok, a mértani meghatározók tiszteletét, a kevéssel sokat mondás tudományát.

Korábbi kiállításai bizonysága szerint Balogh László művei a síkkonstruktivizmus dekoratív ágához kötődtek. Most sem tagadta meg kiindulását, jóllehet művészetében több új elem is megjelent. A síkkonstruktivizmus erénye és korlátja a geometrikai meghatározottságú rendettevés, a tiszta tér- és formaviszonylatok rögzítése. „Rendet teremteni korunk káoszában" — hány művészben merült fel és vált stílusteremtő erővé a követelmény. Ám a mértani alapelemek variációjára és kombinációjára épülő konstruktivitás mindig magában hordja a megmerevedés, az önsimétlés veszélyét.

Balogh László újabb műveiben is meg akarja őrizni a tiszta fogalmazás logikáját, a dekoratív értékeket, ám a geometriai formák elvont nyugalmát megmozgatja. Műveiben mind nagyobb szerepet játszik a formakontraszt, a mozgás, a plasztikai elemek dinamikus ritmusa és a felszabadultabb kolorit asszociációra késztető ereje. Formák és színek ütköznek Balogh László új grafikai lapjain, a valóság vizuális birtokbavételének új lehetőségeit sejtetően. És konstruktivizmus doktrinér szigorát enyhítően megjelenik műveiben néhány figuratív jellegű motívum is. Nem adja fel azonban korábbi művei formai szigorát, puritánságát, csak tágítja művészi horizontját. Új műveit is Balogh munkásságának belső logikája vezérli, szervesen kapcsolódnak tehát eddigi tevékenységéhez.

(Katalógus előszó, 1982.)

Németh Lajos

Szentendre festője

Balogh László kötődése Szentendréhez nem egyszerűen rokonszenv alapú: nem a művésztelepekről kiágazó romantikus ösvények kötötték e városhoz szívét, az örök hűség fogadalmával. Ő a legegyszerűbb módon szentendrei: e táj szülötte. Eredendően és mélyen szentendrei, ahogy a paraszt tud csak összenőni földjével s földjébe simuló falujával. Ha ugyan nem maga is földjének egy röge. Hűsége is ezé a paraszté. Nem fogadott és szerzett, de magától értetődő. Természetes és egyszerű. A képek is így hordják magukban, a lényegükben. A szövetük leheli. A belőlük áradó nyugalom és állandóság.

Nem is találhatott kifejezésére Balogh László alkalmasabb festői nyelvet a szikáran sallangmentes, kevés beszédű konstruktivizmusnál. Szerencsés é adekvát

ez a nyelv a források környékét tapogató gondolatokkal. A mélyre merülő gondolatokkal, melyek mindig nehéz mozgásúak, mert súlyosak. Balogh László Barcsay Jenő iskoláján nevelkedett, de ki tudta küzdeni a saját vonalait, belőlük megteremtette a saját idomait, melyekből felépítette a maga keménykötésű világát. Az újabb kori szentendrei festőnemzedék egyik legmarkánsabb alakja lett, összetéveszthetetlen másokkal, ami csak a legjobbak jellemzője.
Festői nyelve alkalmasnak bizonyult, hogy a dolgok lecsontozott lényegéig jusson el, a változóban megtalálja az állandót, az összefüggések sarkpontjait. Így jelenik meg az ő képein Szentendre és a táj és benne az ember. A rendet keresi a maga szigorú eszközeivel, hogy súlyát érezni, ecsetét. A dolgok titkát feszegeti, midőn azok legbensőbb szerkezetéig jut el, ahol a Törvény fedi fel magát. Állni látszik képein az idő, mégis valami hallatlan dinamizmus feszíti. Mozdulatlan alakjaiban, pattanásig feszült izmaikban ott az indulat lendülete, szétrobbantja szinte a vásznat. de a mozdulatlanságba gyökerezéstől mindez az örökkévalóság, legalábbis az állandóság visszfényét kapja; különös ritmusát, lüktetését érezzük meg a szigorú rendnek.
Ki a törvény betűit rajzolja, világosan kell hogy kifejezze magát. Balogh László képein feltűnik a tiszta és éles levegő. Akár a vonalak, akár a színek keltik, nincs homályos beszéd. Innen, hogy színei mélyek, olykor hidegek, kivált ha művészetének korábbi szakaszát szemléljük. Ott nincs még engedmény az oldódásnak.
Újabb képein azonban megmozdult valami. Mintha odalopakodott volna képeire az élet játékossága. Derűsebb színeket kezdett kikeverni, váratlanabb, nyugtalanabb vonalakat húzogatni, tán a mosoly bujkálását is felfedezhetni bennük. Dunaparti fái lombját a szerkezet rendje tartja minden egyes levelével. De ezek a levelek csillózóan zizegnek már a felkelt szellőtől, s ha a nap keményen kerek még, érezhetően meleget sugároz, embermeleg színekre bontva a világot.
Mértékkel és módjával persze, hiszen kiküzdött formanyelvéhez továbbra se maradt hűtlen a művész. Mert miközben engedményeket tesz az élet szépségének, teret enged az életöröm harsogó színeinek, nem lehet ennek ára a kemény őszinteség, a szókimondás akár az érdességig, az igazság szenvedélyes keresése, mely Balogh Lászlót életben és művészetben egyképp igen karakterisztikusan jellemzi.

Új Tükör (1983. aug. 14.)

Szeberényi Lehel

Egy festő tisztázott látomásai

„Balogh László a szentendrei festészet és a magyar grafika egyik mértéke. Világos képi fogalmazásával, emblématikus tömörségével, hiánytalan műgondjával, érlelt, érett gondolatgazdagságával s azzal, hogy a felfedezett konstruktív lehetőségek méltó örököse, nemcsak szövetségese Barcsay Jenő eszményeinek, hanem folytatója és továbbteremtője, egy alkotó kontinuitás következő állomása.

A magyar grafika horizontját tekintve, Balogh László elsősorban abban példa, hogy műveiben egy morzsa fölösleget nem találni. Megsemmisíti azt fantáziájában a kép, a rajz szerkesztése előtt. Tehetség és aszkézis ötvöződik e magatartásban. Eredmény, hogy ez a fajta takarékossága a legnagyobb gazdagság jele; az arányok mindig hibátlanok. ez határozza meg Balogh László művészetének erős karakterét; a nyugalom, a harmónia feszültségét, azt, hogy a rajz, a szerkesztés, a színek optimális rendje alkotó nyugtalanságot és türelmetlenséget kelt bennünk."

(Pest Megyei Hírlap, 1986. ápr. 9., részlet)

Losonci Miklós

Életrajzi adatok:

1930. január 12-én született Szentendrén.
Művészeti tanulmányait a Magyar Képzőművészeti Főiskolán 1951—1957 között végezte.
Tagja a Művészeti Alapnak, 1958—1965 a szentendrei Régi Művésztelepnek, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetségének.
Alapító tagja a Szentendrei Grafikai Műhelynek.

Művészeti díjak:

1980	Dunakanyar Nyári Tárlat díja
1986	Szentendrei Grafikai Műhely nívódíjasa
1986	Az Év Grafikája
1988	Pest Megyei Tárlat díja
1989	Az Év Grafikája

Jelentősebb egyéni kiállítások:

1964	Fiatal Művészek Klubja, Budapest
1967	Ferenczy Múzeum, Szentendre
1971	TV-Galériája, Budapest
1972	Rákosliget
1973	Esztergom
1975	Művésztelepi Galéria, Szentendre
1982	Szentendrei Műhely Galéria
1986	Barátság Művelődési Központ és Könyvtár, Százhalombatta
1990	Gyűjteményes Kiállítás, Szentendrei Képtár

Jelentősebb hazai csoportos kiállítások:

1956	Szentendrei Művésztelep Jubiláris Kiállítása, Ferenczy Múzeum, Szentendre
1958—	Országos Képzőművészeti Kiállítások, Műcsarnok, Budapest Országos Plakátkiállítások, Műcsarnok, Budapest
1958—65	Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállításai, Ernst Múzeum, Bpest.
1960	VII. Vásárhelyi Őszi Tárlat, Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely
1964	Szentendrei Festészet, Csók István Képtár, Székesfehérvár

1969 Szentendrei Művésztelep Kiállítása, Déri Múzeum, Debrecen
1970 Pest Megyei Tárlat, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
1972 A Régi Művésztelep emlékkiállítása, Művésztelepi Galéria, Szentendre
1976 Szentendrei Művészet, Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
1977 Miskolci Grafikai Biennálé
Festészet '77, a Magyar Képző- és Iparművészek Szövetséget festő-szakosztályának kiállítása, Műcsarnok, Budapest
1980 Szentendrei Festők, Tornyai János Múzeum, Hódmezővásárhely
II. Békéscsabai Alkalmazott Biennálé
Miskolci Téli Tárlat, Miskolci Galéria
1982 Országos Képzőművészeti Kiállítás, Műcsarnok, Budapest
Szentendre Művészete, Balatoni Múzeum, Keszthely
1983–89 Szegedi Táblaképfestészeti Biennálék
Országos Grafikai Biennálék, Miskolc
1984 Országos Képzőművészeti Kiállítás '84, Műcsarnok, Budapest
1985 Grafikák Szentendréről, Megyei Művelődési és Ifjúsági Központ, Szombathely
40 „Alkotó év", Műcsarnok, Budapest
1987 Rajzok és grafikák az ÉS-ben, Budapest Kiállítóterem
Szentendrei Grafikai Műhely kiállítása, Megyei Könyvtár, Eger
1988 Tavasz Tárlat, a Szövetség kiállítása, Műcsarnok, Budapest
1989 Szentendrei Régi Művésztelep 60 éve II., Szentendrei Képtár
Téli Tárlat, a Szövetség kiállítása, Műcsarnok, Budapest

Jelentősebb külföldi csoportos kiállítások:

1963 III. Biennale de Paris
1972 Magyar Konstruktív Törekvések, Sala Dalles, Bukarest
1978 Ungarische Grafik, Berliner Stadtbibliotek
1979 Ungarische Grafik, Kulturhaus, Potsdam
1980 Ausstellung der Bildenden Künstler aus dem Komitat Pest (Ungarn), Staatliche Museen, Meiningen
1981 Pest Megyei Kiállítás, Botevgrad, Bulgária
Szetendrei Festők, Collegium Hungaricum, Wien
1982 Szentendrei Grafikai Műhely kiállítása, Knoxville, USA
1983 Szentendre művészete, Ankara, Athén
1984 El Estudió Gráfico de Szentendre, Madrid
1985 Kunstmesse, Basel
Ungarische Kunst Malerei im Komitat Pest während der letzten 40 Jahre, Staatliche Museen, Meiningen
Kunstausstellung im Schloß Dachau, NSZK

1986 Zeitgenössische Kunst aus Ungarn, Tafebilder und Kleinplastiken aus Szentendre, Haus Coburg, Delmenhorst, NSZK
1988 A Műhely Galéria csoportkiállítása, Galleria Hagelstam, Helsinki

Művek közgyűjteményekben:

Ferenczy Múzeum, Szentendre
Magyar Nemzeti Galéria, Budapest
Balassi Bálint Múzeum, Esztergom
Déri Múzeum, Debrecen
Xantus János Múzeum, Győr
Damjanich János Múzeum, Szolnok
KPVDSZ Művelődési Központ, Budapest
Herman Ottó Múzeum, Miskolc
Pest Megyei Művelődési Központ és Könyvtár, Szentendre
Ferences Gimnázium, Szentendre
Szombathelyi Képtár
VIDEOTON Vezérigazgatóság, Székesfehérvár

valamint: magyar, amerikai, német, francia, svájci, spanyol, osztrák és finn magángyűjteményekben

Murális munkák:

Homlokzati embléma, 1985, rozsdamentes acél, 114 cm átm.
Barátság Művelődési Központ és Könyvtár, Százhalombatta
Mozaik, 1985—86, 340x1515 cm, Budapest, XVII. Újlak utcai uszoda

Bibliográfia

1962 Haulisch Lenke: Balogh László, Művészet 1972/8.
1964 TV-riport a Régi Művésztelepről
1967 Frank János: Katalógus előszó, 1967.
1971 Ungarsk udvikung, KUNST 1967/10.
TV-Galériája, 1971. aug. 18.
1974 Barcsay Jenő: Balogh László grafikái, Élet és Irodalom, 1974. jún. 15.

1975 Mucsi András: Katalógus előszó, 1975.
Losonci Miklós: A megmozdult tér élménye, Balogh László tárlata, Pest Megyei Hírlap, 1975. júl. 3.
Mucsi András: „Síkok és terek"
Balogh László újabb képeiről, Művészet, 1975/8.
1978 Losonci Miklós: „Pest megyei alkotók és témák"
Balogh László grafikái, Pest Megyei Hírlap, 1978. máj. 10.
Bosnyák Sándor: Szentendrei beszélgetések
Beszélgetés Balogh László festőművésszel, Szentendrei Műsor, 1978/6.
1980 Kortárs 1980/6. számát Balogh László rajzaival illusztrálta
1982 Németh Lajos: Katalógus előszó, 1982
K. R.: László Balogh Ausstellung in Szentendre, Daily News, 1982. V. 6.
1983 Szeberényi Lehel: Szentendre festője, Új Tükör, 1983. aug. 14.
Jobbágy Károly: Látomás, vers, Balogh László képe nyomán, 1983. okt. 24.
1985 Franco Vando: PROSPETTI UNGHERIA Dipengere per 10 stato, Prospettive d arte, maggio-guigno 1985.
1986 Losonci Miklós: Egy festő tisztázott vallomásai, Pest Megyei Hírlap, 1986. ápr. 9.
Televízió Híradó 2.: Balogh László százhalombattai kiállítása, 1986. ápr. 12.
1987 Molnár Bertalan: Barcsay volt a mestere, Pest Megyei Hírlap, 1987. márc. 26.
1989 György István: A Szentendrei Művésztelep 60 éve (MAFILM)

Reprodukciók

SIKÁTOR, 1960
OLAJ, VÁSZON, 34x36,5 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

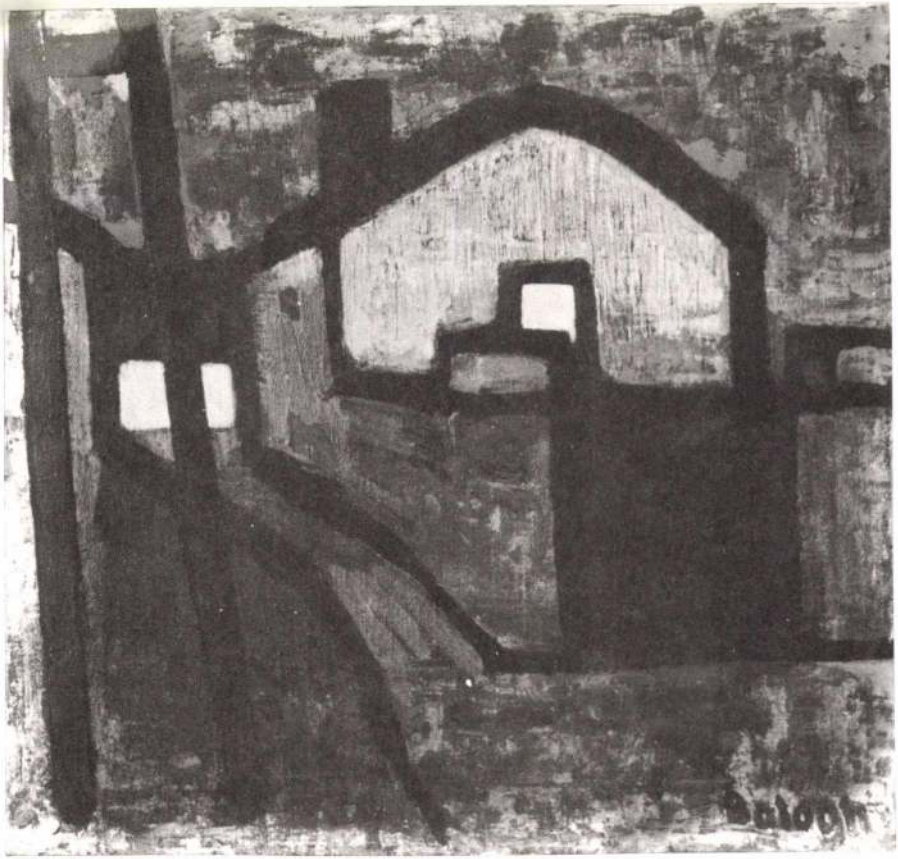

RAB RÁBY HÁZA, 1960
OLAJ, VÁSZON, 40x50 CM
(FERENCZY MÚZEUM)

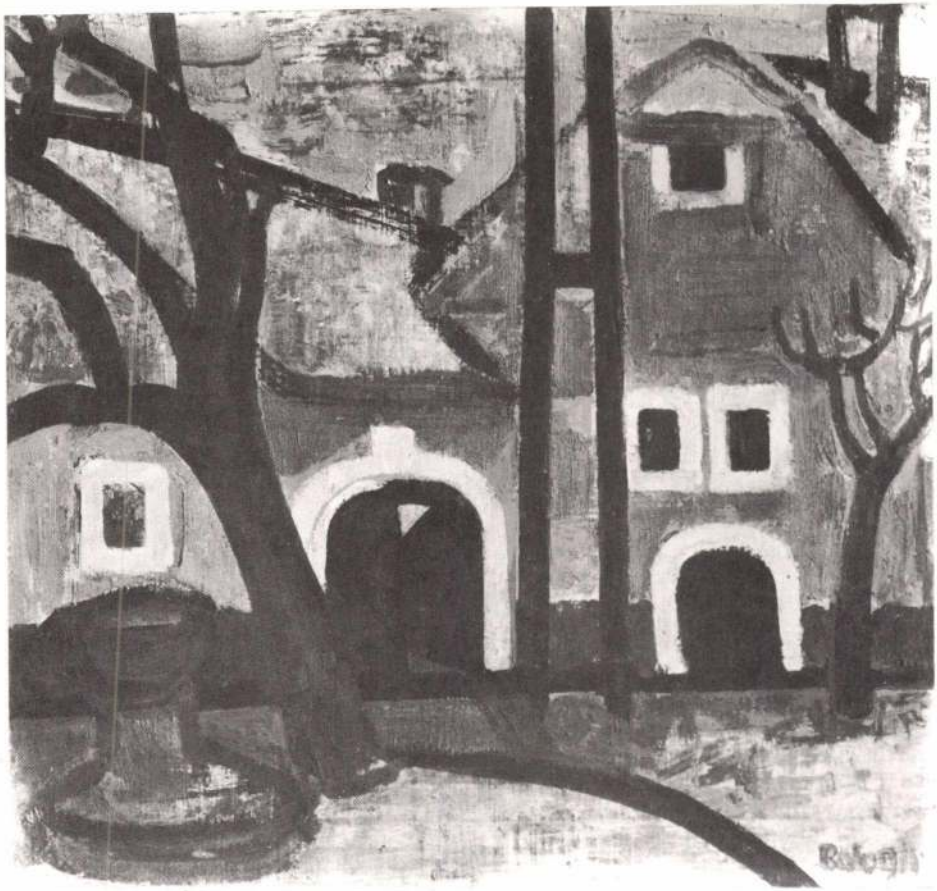

SZENTENDRE, 1964
OLAJ, FAROST, 26,5x36 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

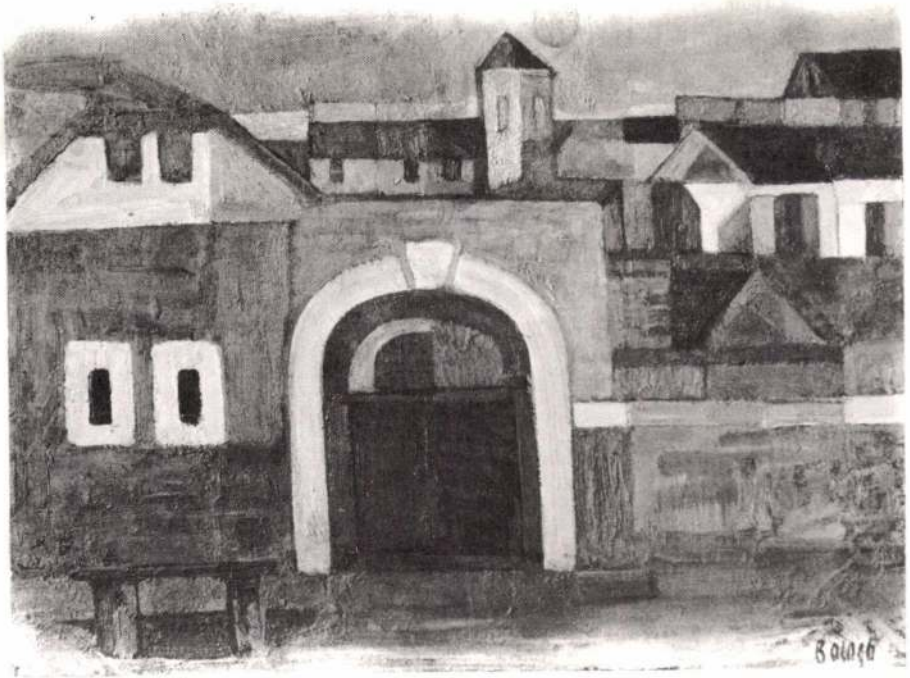

KISVÁROS, 1967
OLAJ, VÁSZON, 27,5x37 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

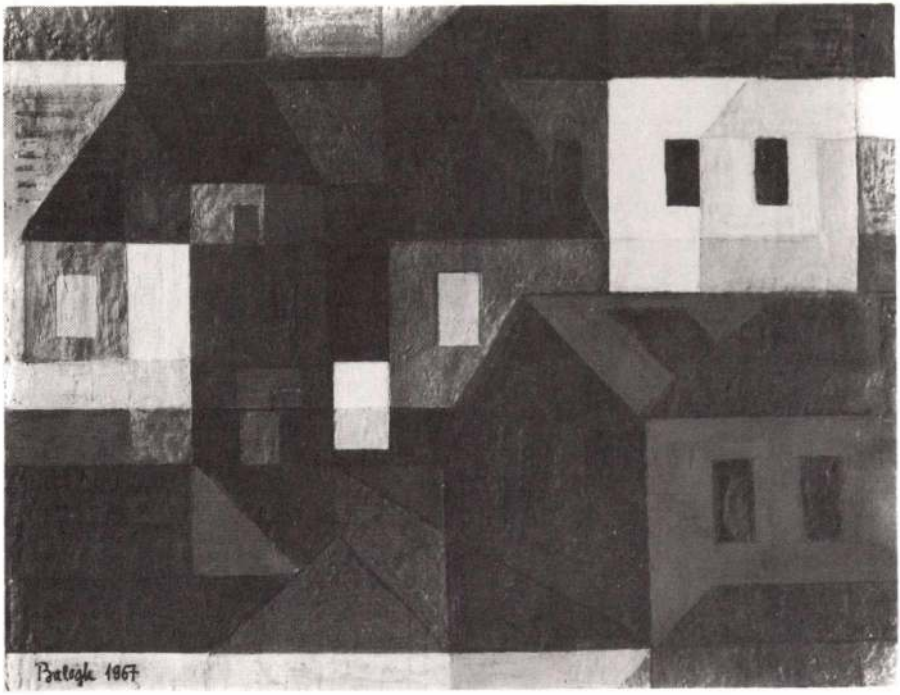
Batiglia 1967

IKONFEJ, 1970
PAPÍR, TEMPERA, 30x30 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

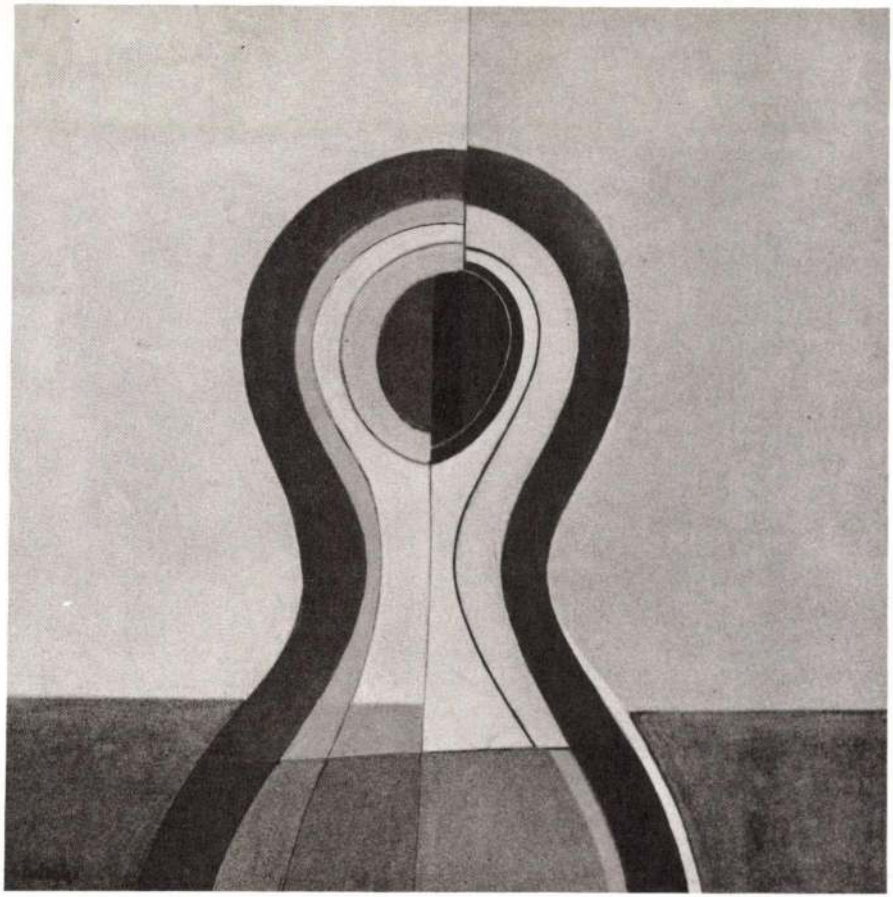

SÍKOK ÉS TEREK, 1973
TUS, PAPÍR, 20x23 CM
(M. MÜLLER AND J. S. KEITHLY COLLECTION, NEW YORK)

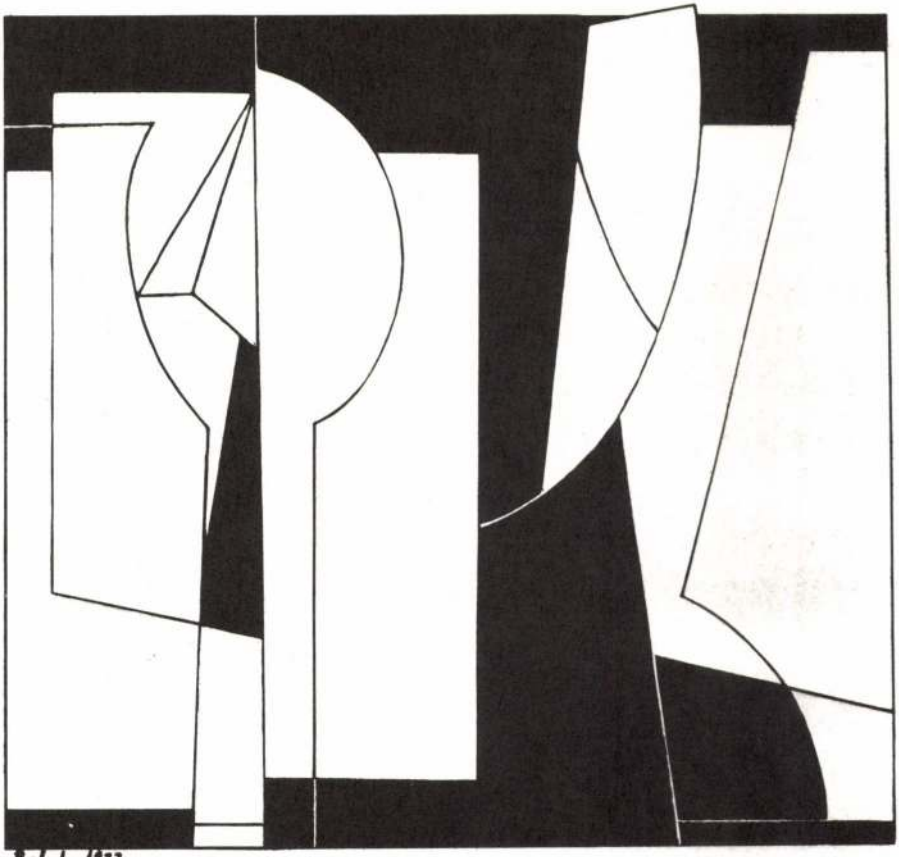
Prologh 1973

TÜKÖR ELŐTT, 1974
AKRIL, FAROST, 90x70 CM
(FERENCZY MÚZEUM)

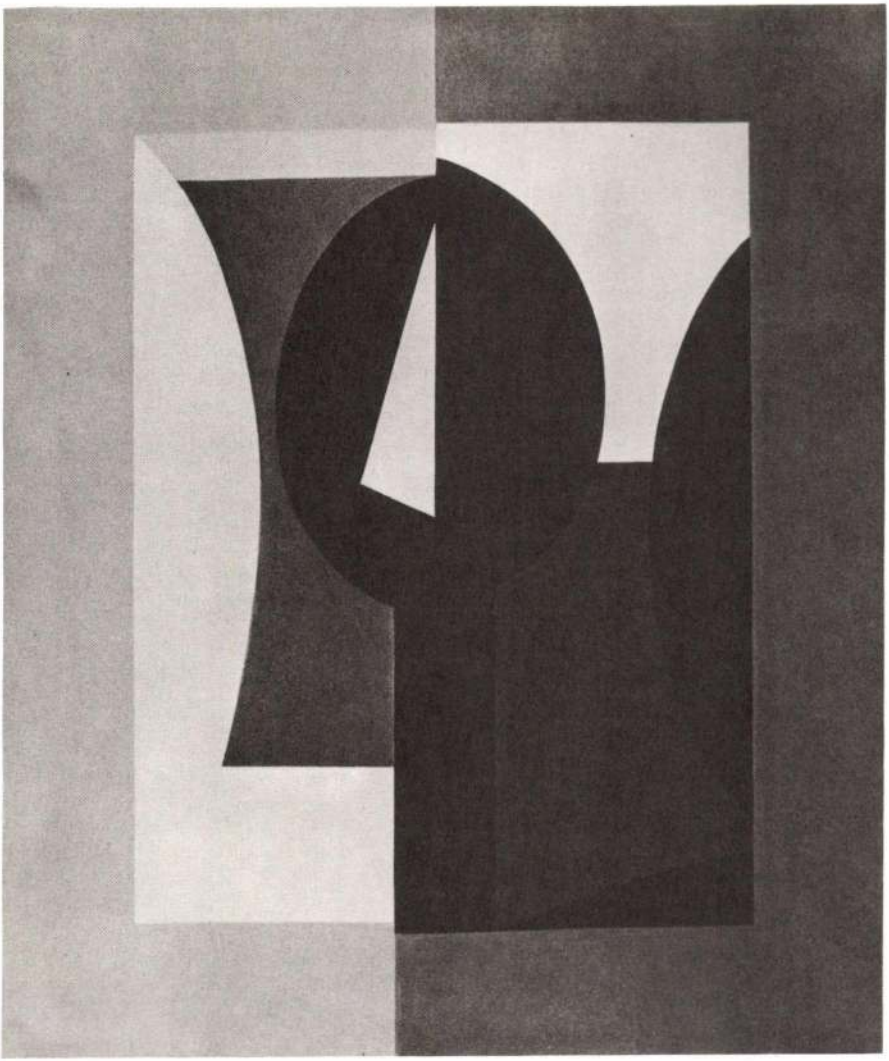

NŐVÉREK I., 1978
TUS, PAPÍR, 39x25 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

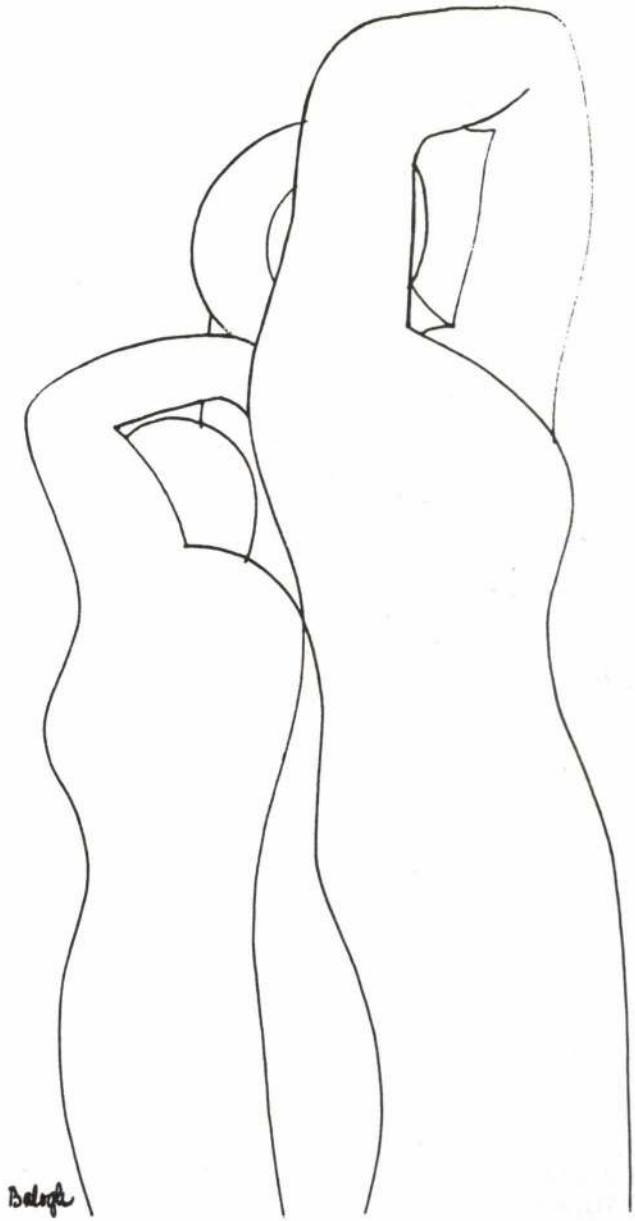
Baloga

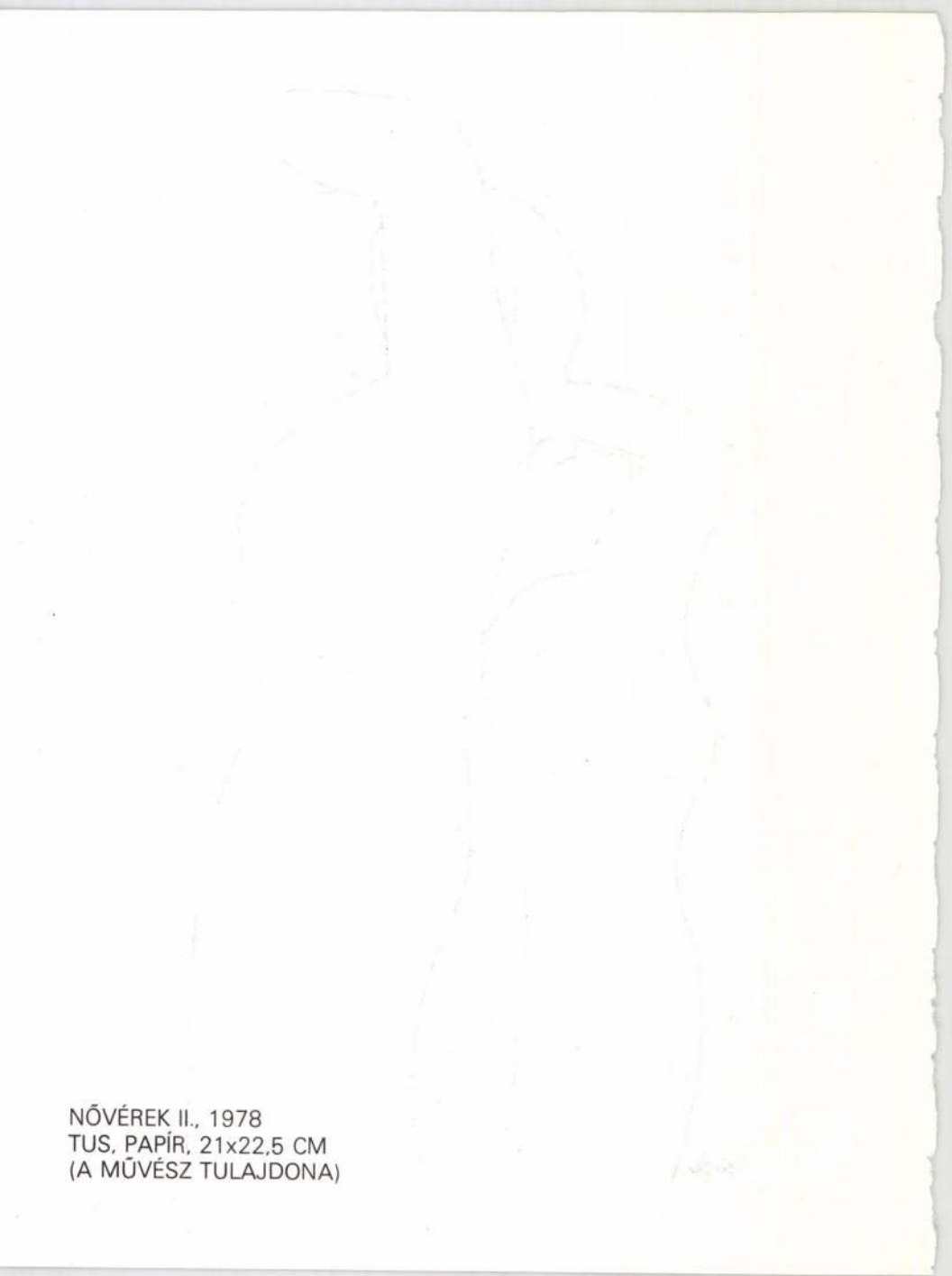

NŐVÉREK II., 1978
TUS, PAPÍR, 21x22,5 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

VÍZPARTON, 1979
AKRIL, VÁSZON, 74x90 CM
(BALASSI BÁLINT MÚZEUM, ESZTERGOM)

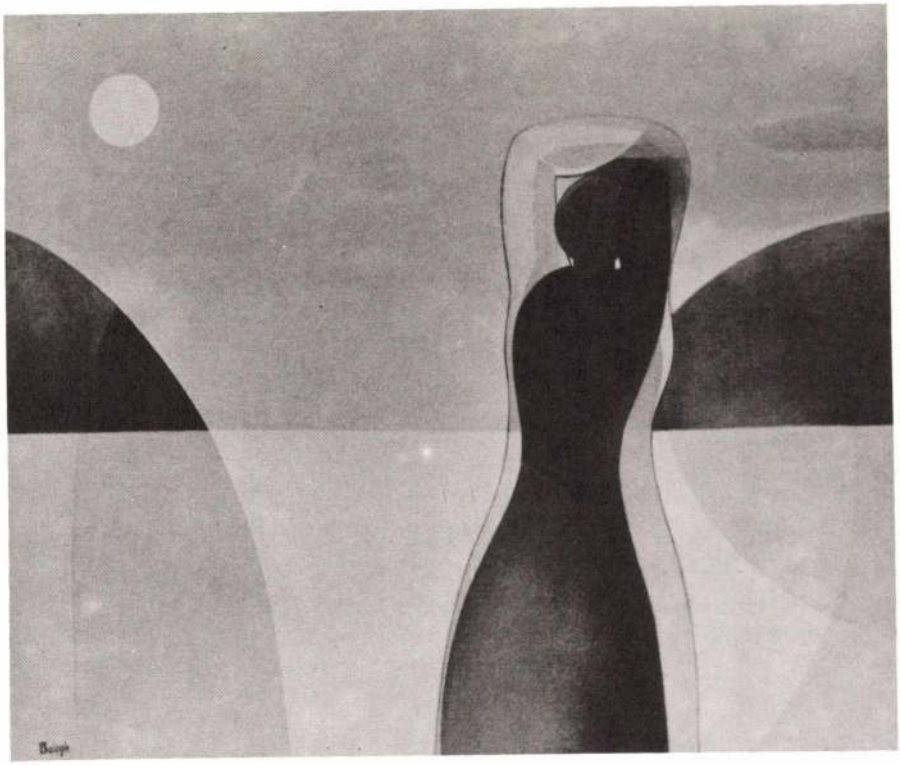

ARCHITEKTÚRA, 1980
AKRIL, VÁSZON, 130x100 CM
(FERENCZY MÚZEUM)

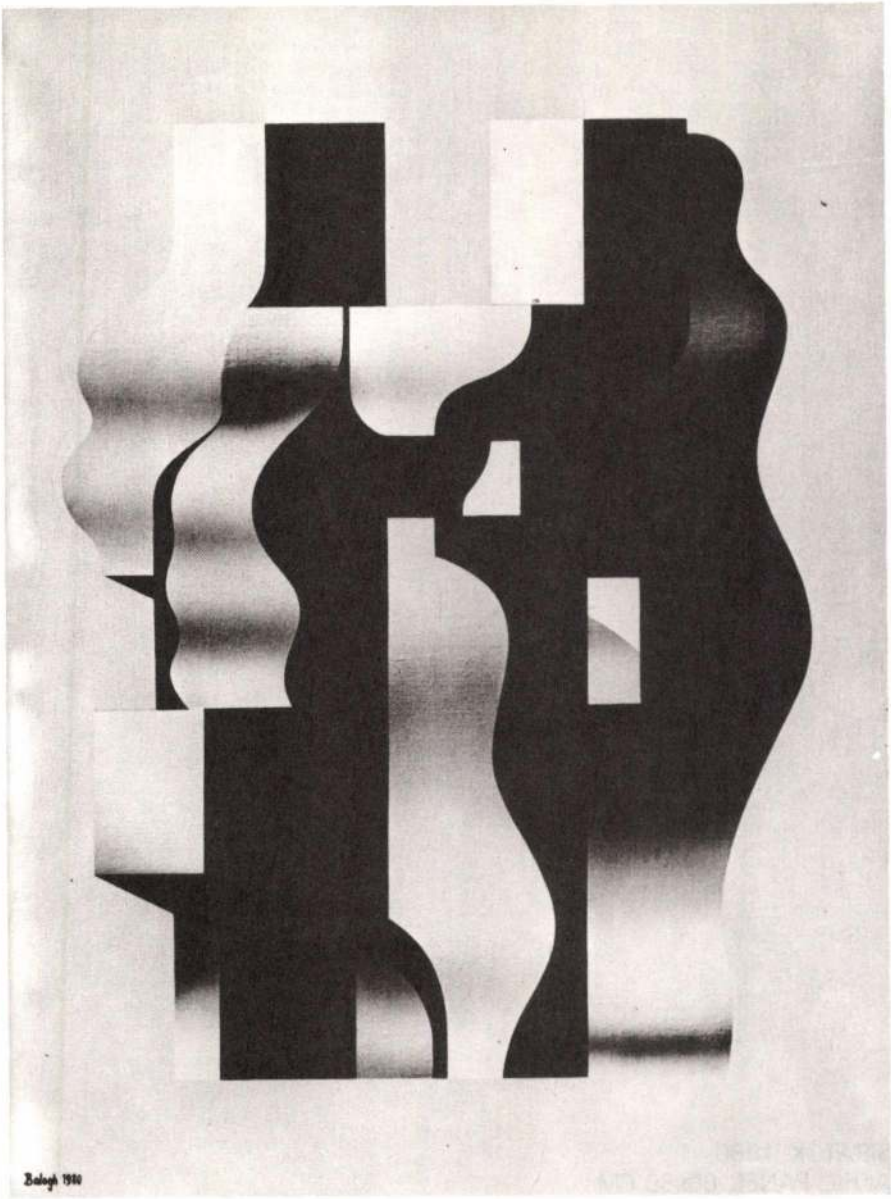
Balogh 1980

SIRATÓK, 1980
AKRIL, PANEL, 60x80 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

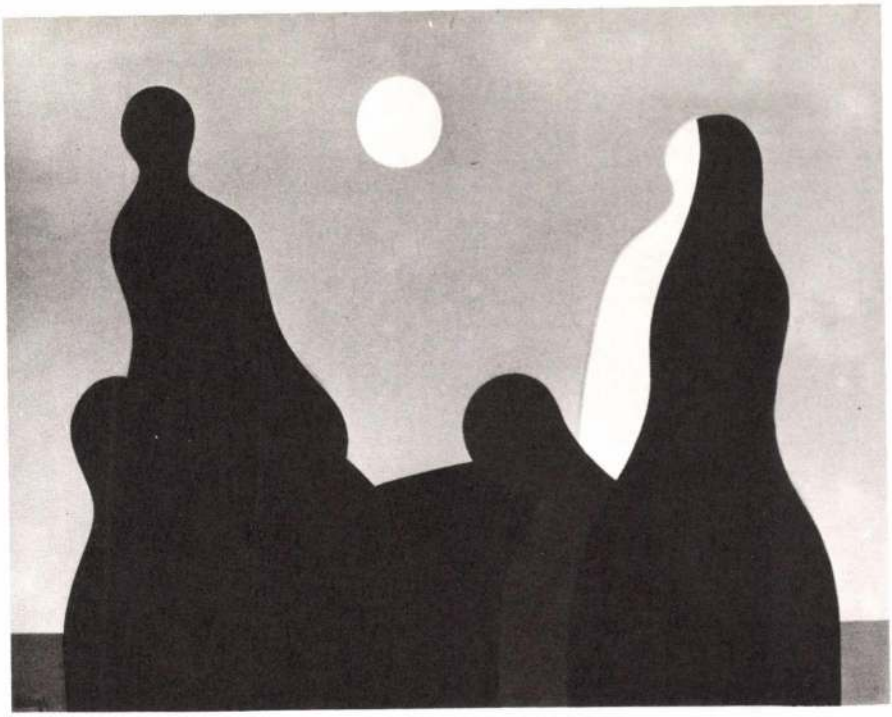

FÉNYEK ÉS ÁRNYÉKOK, 1981
AKRIL, VÁSZON, 105x140 CM
(XANTUS JÁNOS MÚZEUM, GYŐR)

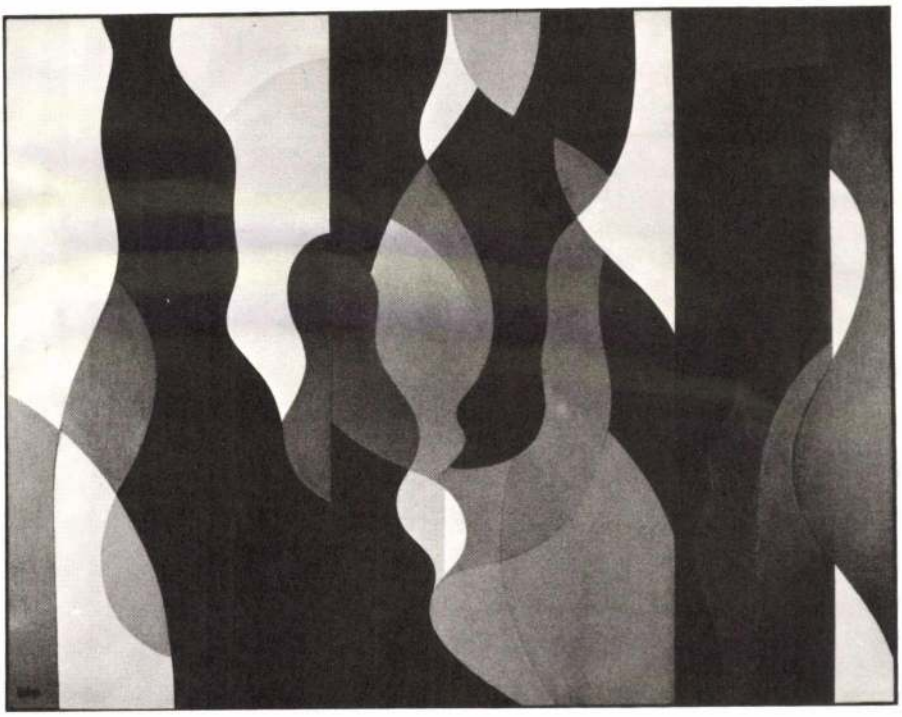

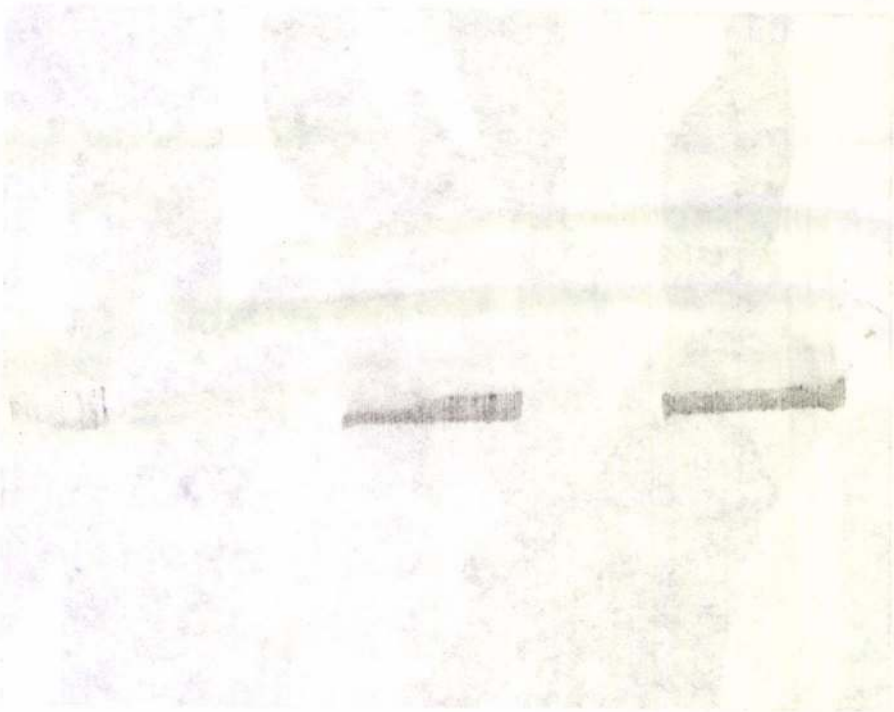

ELMOZDULÁS, 1982
AKRIL, PANEL, 70x57,5 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

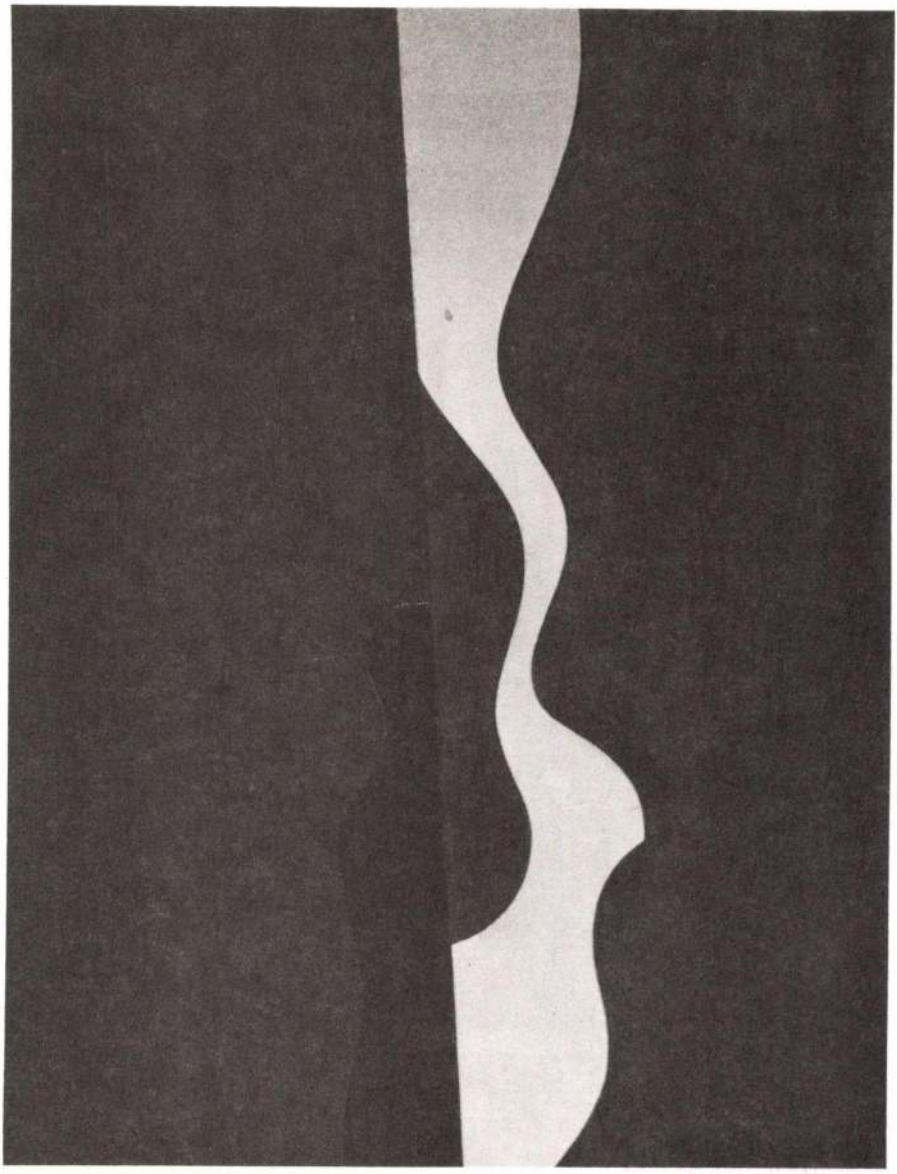

ÁRAMLÁS I. 1983
TUS, PAPÍR, 28x31 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

GYŰRŐDÉS, 1984
TUS, PAPÍR, 18x18 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

Prologh

ELMOZDULT TEREK, 1985
AKRIL, VÁSZON, 60x90 CM
(FERENCZY MÚZEUM)

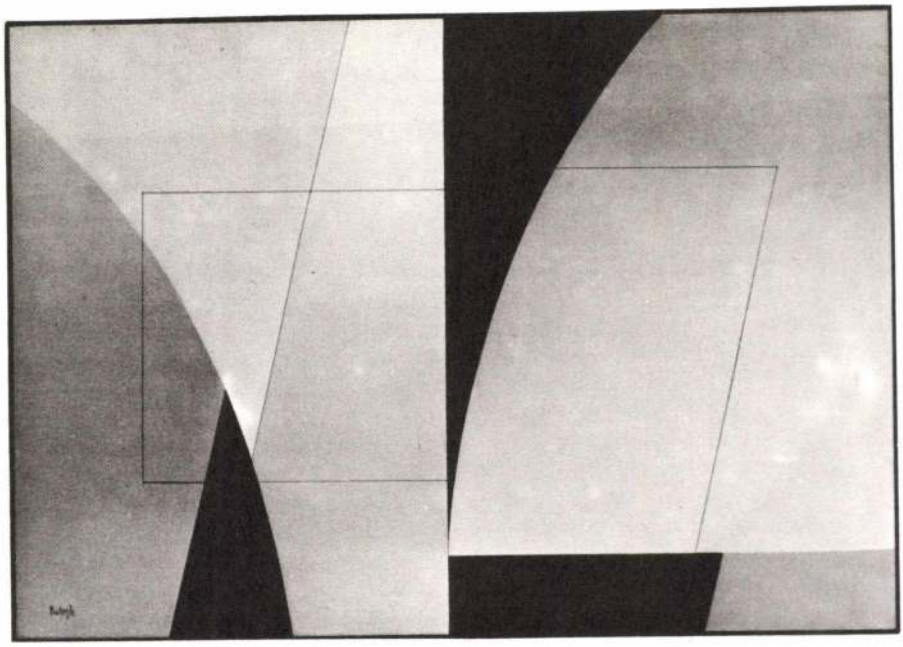

ELMOZDULÁS, 1986
AKRIL, VÁSZON, 70x70 CM
(FERENCZY MÚZEUM)

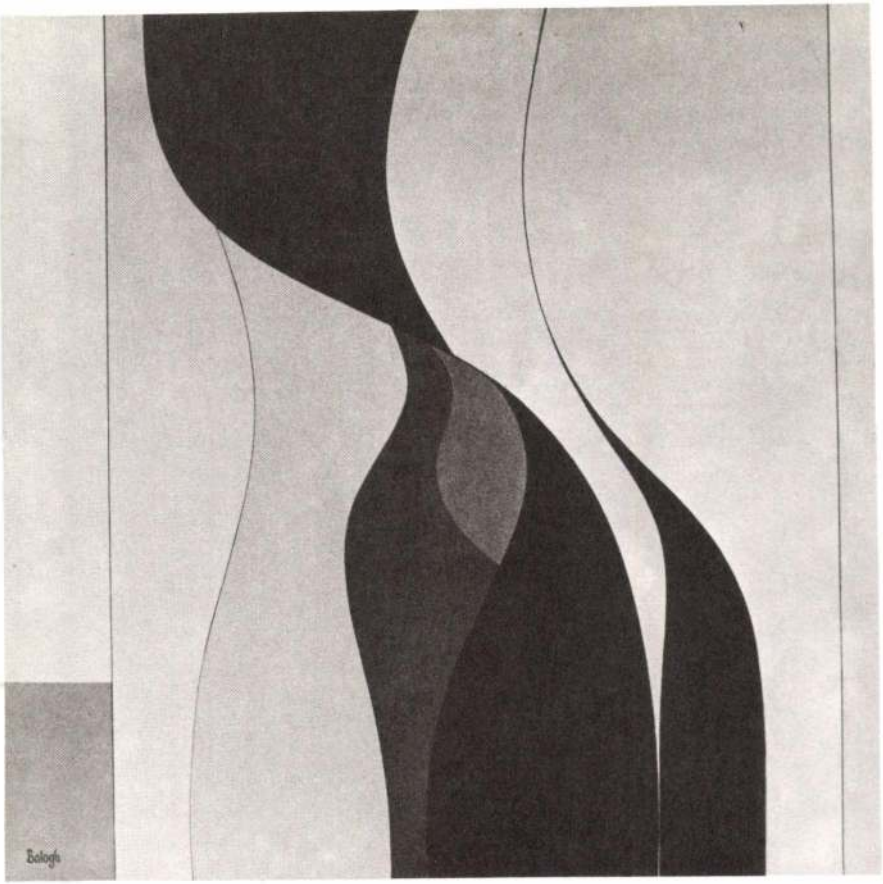
Bálogh

FÉNYEK ÉS ÁRNYÉKOK, 1986
AKRIL, VÁSZON, 70x50 CM
(LUNDSTRÖM CHRIS COLLECTION, STOCKHOLM)

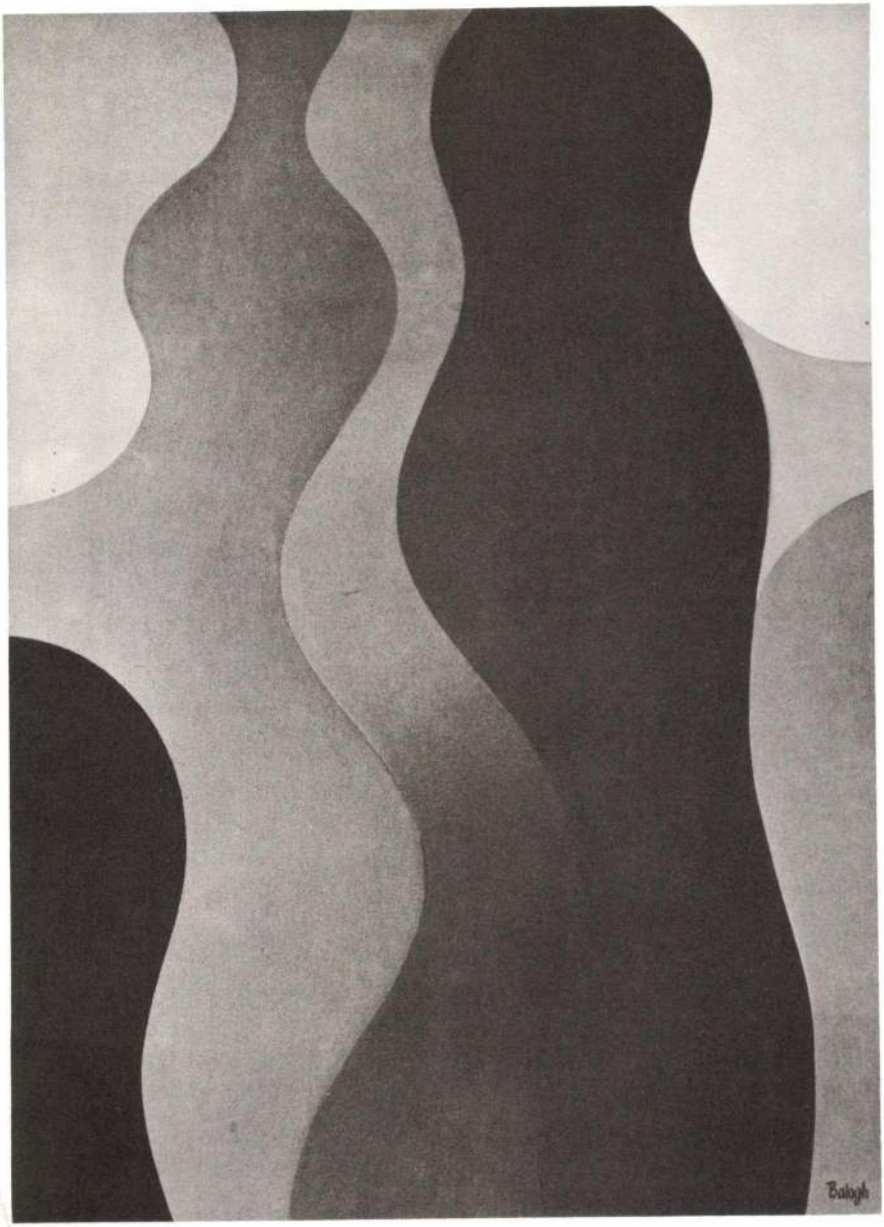
Balagh

KUBUSOK, 1987
TUS, PAPÍR, 30x21 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

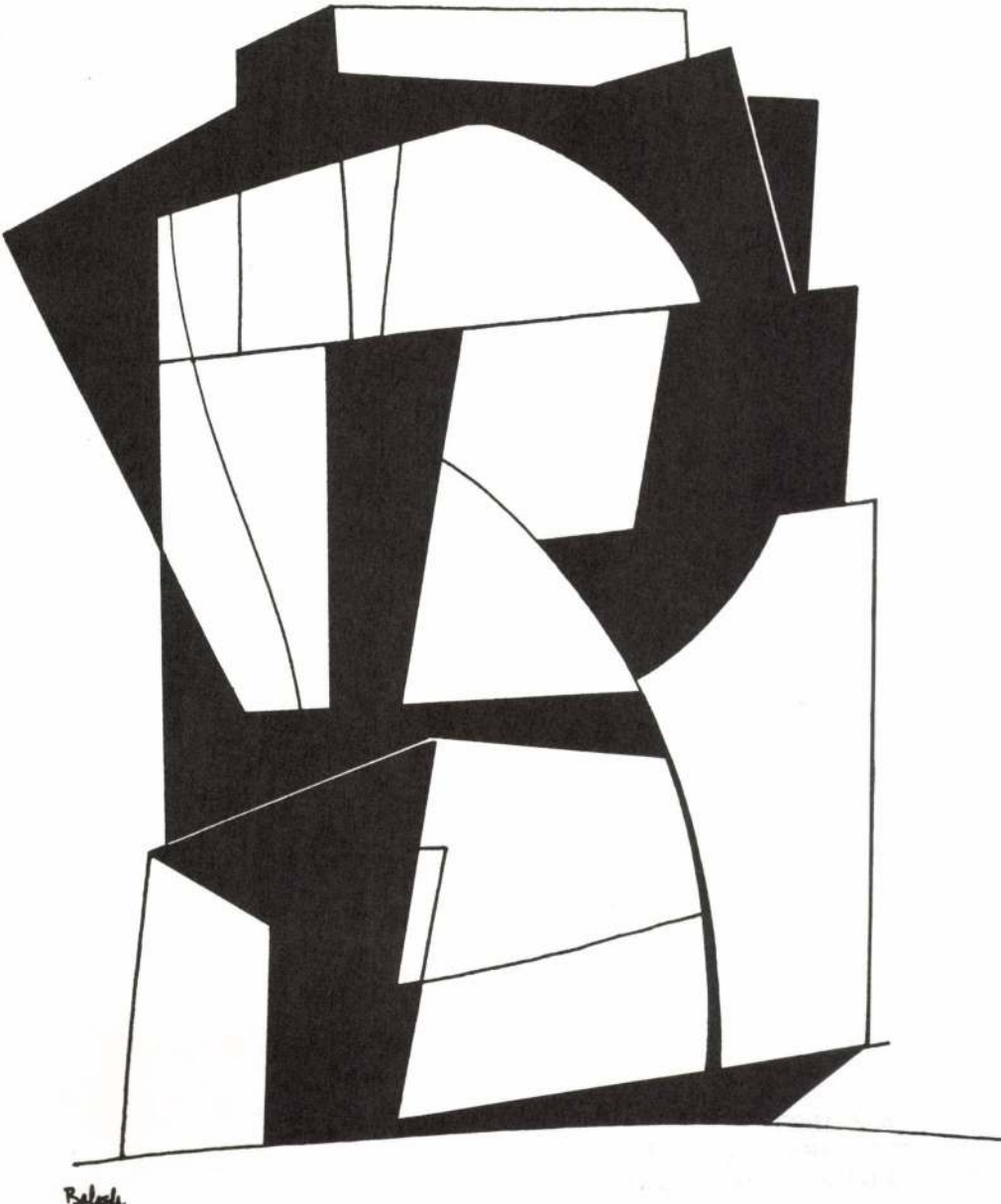

RAJZ, 1988
TUS, PAPÍR, 30x21 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

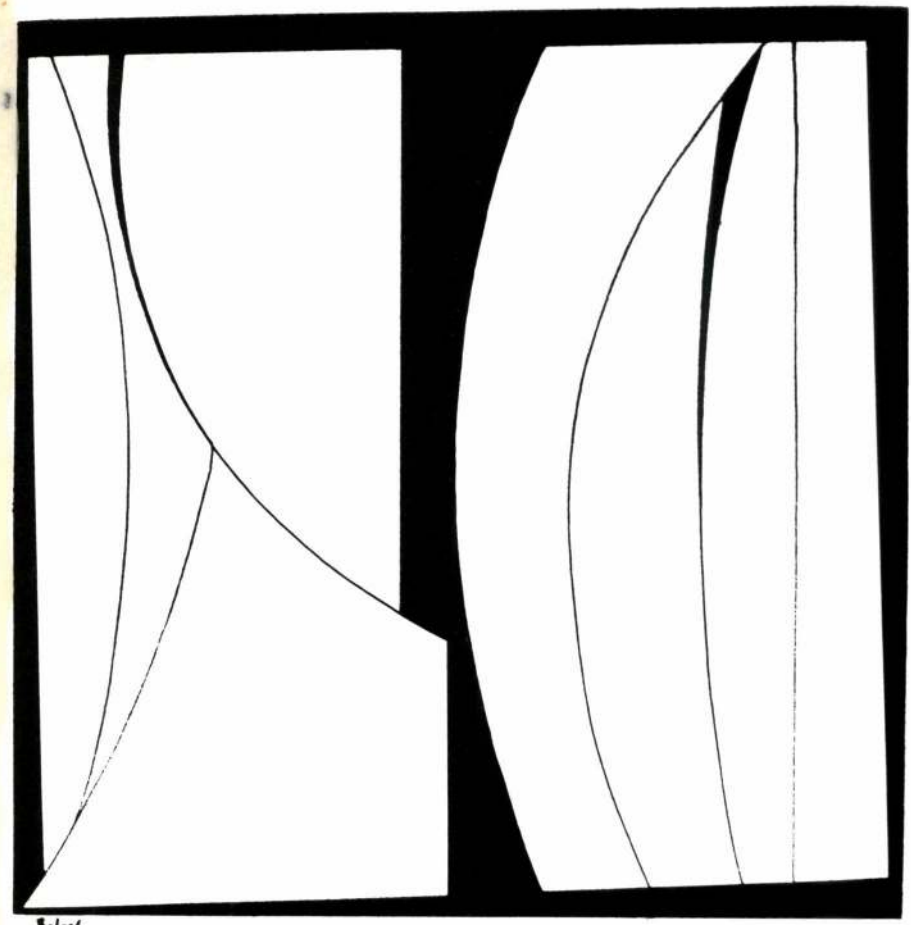
Balazs

RAJZ, 1987
TUS, PAPÍR, 28x20 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

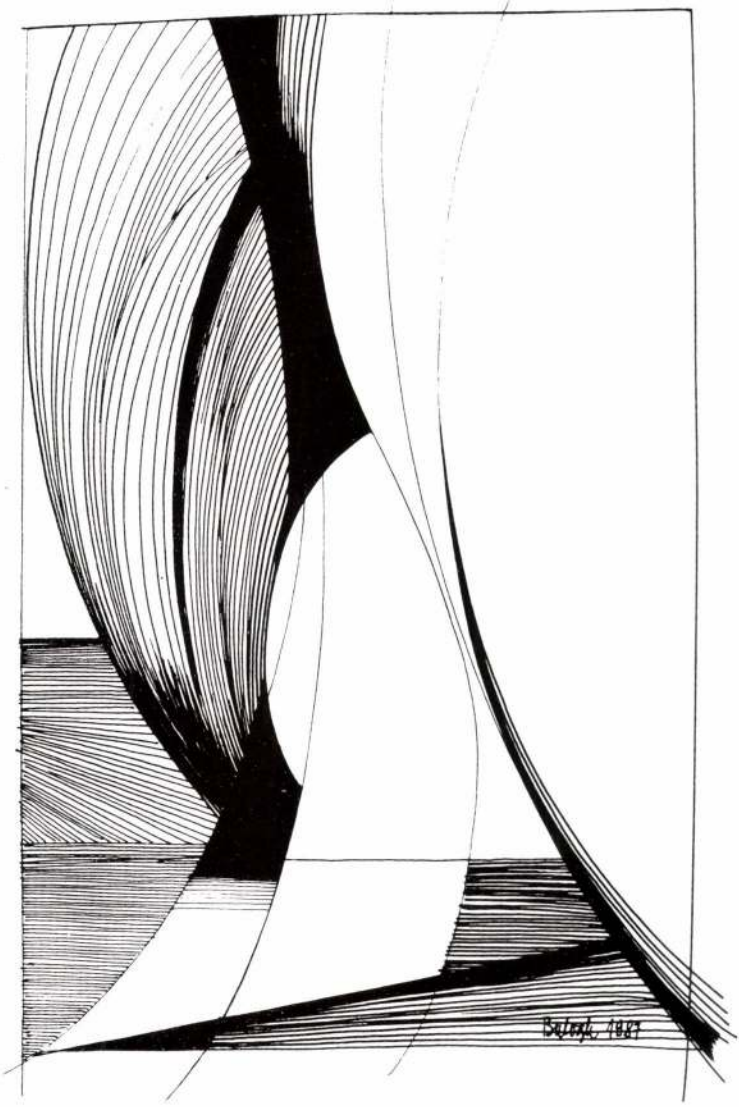
1987

ÁRAMLÁS II., 1988
TUS, PAPÍR, 30x21 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

ÁRAMLÁS III., 1988
TUS, TEMPERA, PAPÍR, 21x30 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

Balogh 1988

ÁRAMLÁS IV., 1989
TUS, PAPÍR, 19x25 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

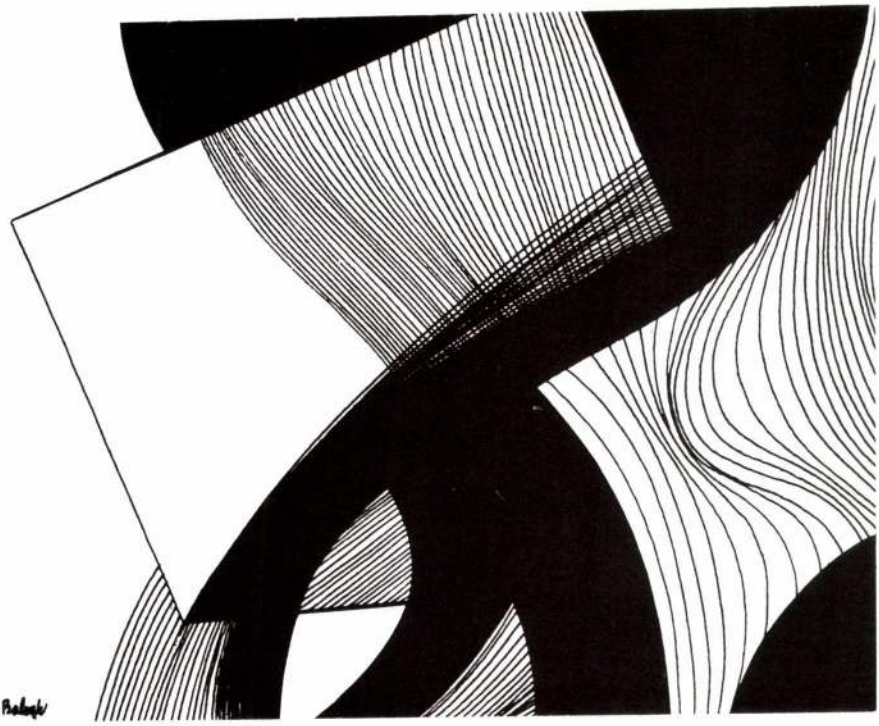

TORNYOK, 1968
OLAJ, FAROST, 44x59 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

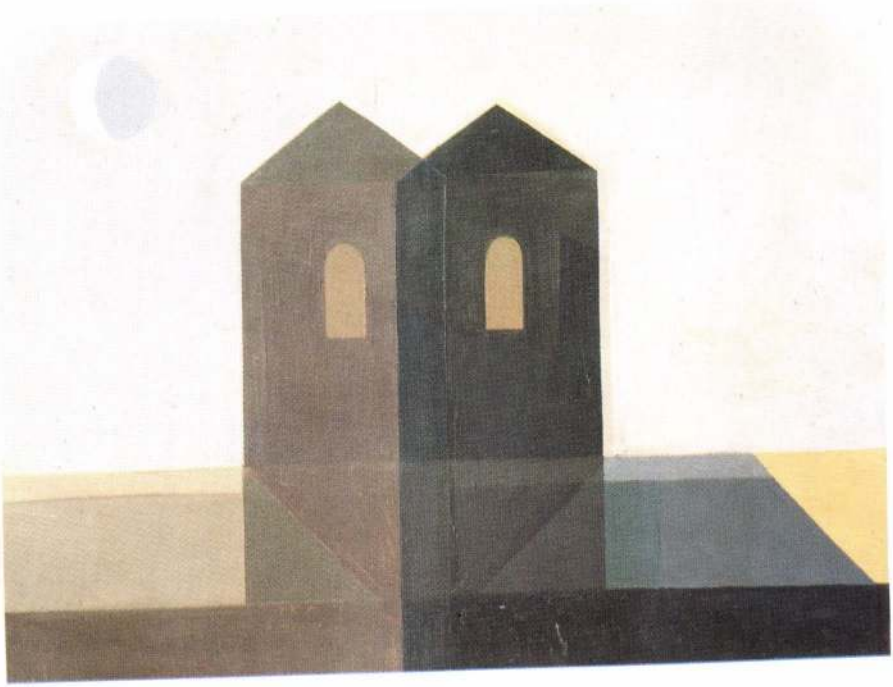

MOZGÁS ÉS NYUGALOM, 1982
AKRIL, VÁSZON, 100x110 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

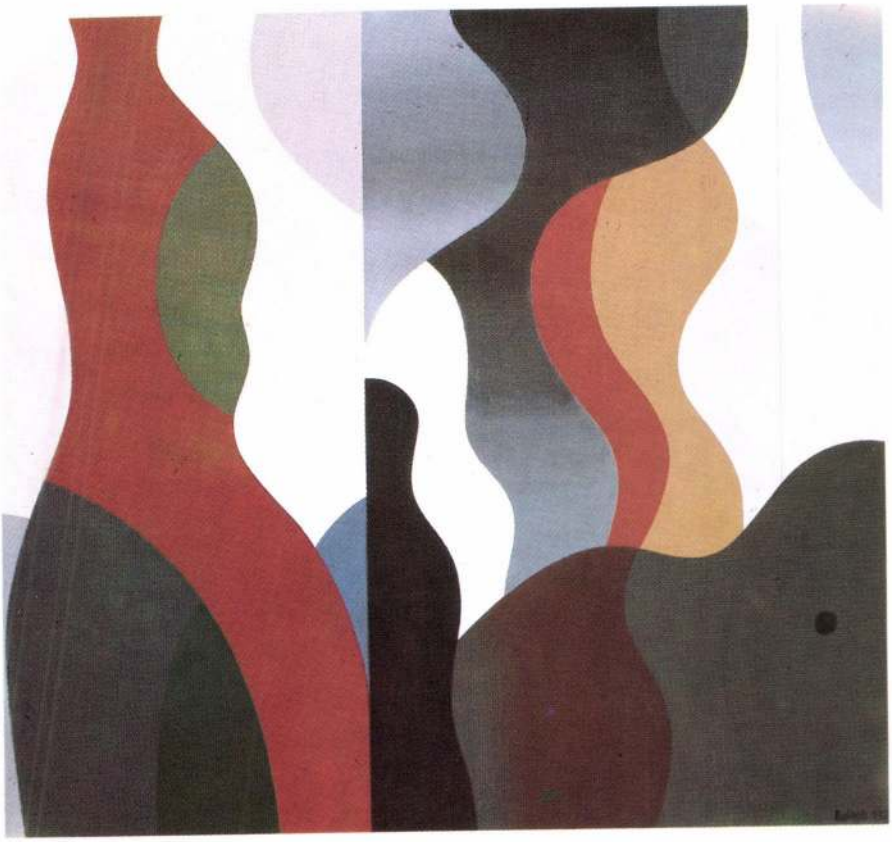

ÁRNYAK, 1982
AKRIL, FAROST, 50x40 CM
(VASS LÁSZLÓ TULAJDONA)

KÖZELÍTÉS, 1983
AKRIL, PANEL, 85x85 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

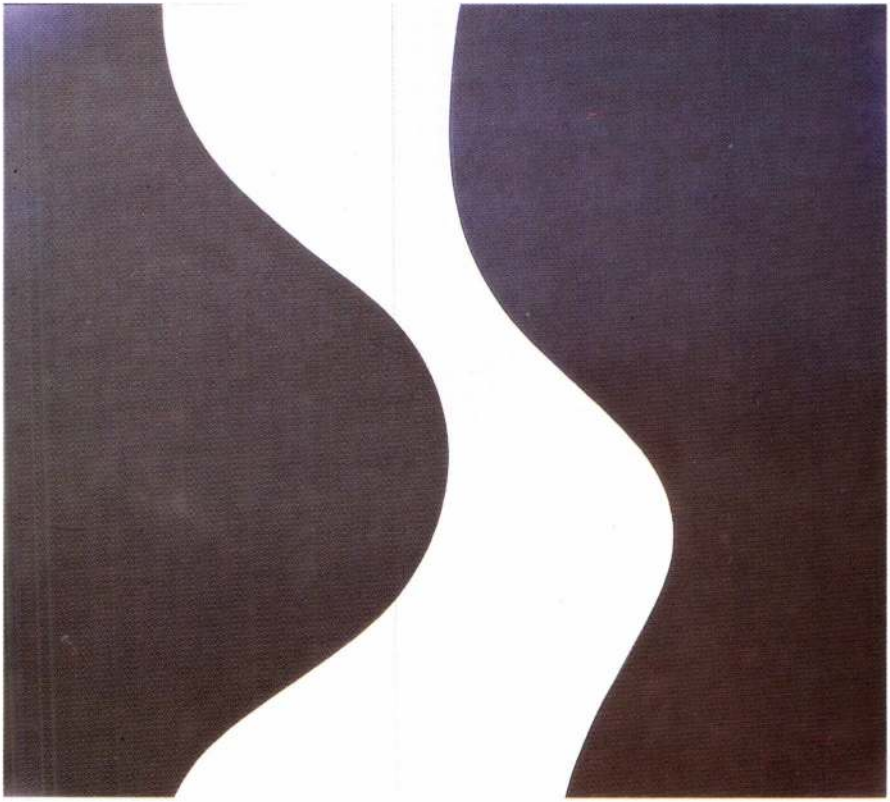

MOZAIK, 1985–86
340x1515 CM
(BUDAPEST XVII., ÚJLAK U. USZODA)

KISVÁROSI ÉJJEL II., 1985
AKRIL, FAROST, 60x40 CM
(VASS LÁSZLÓ TULAJDONA)

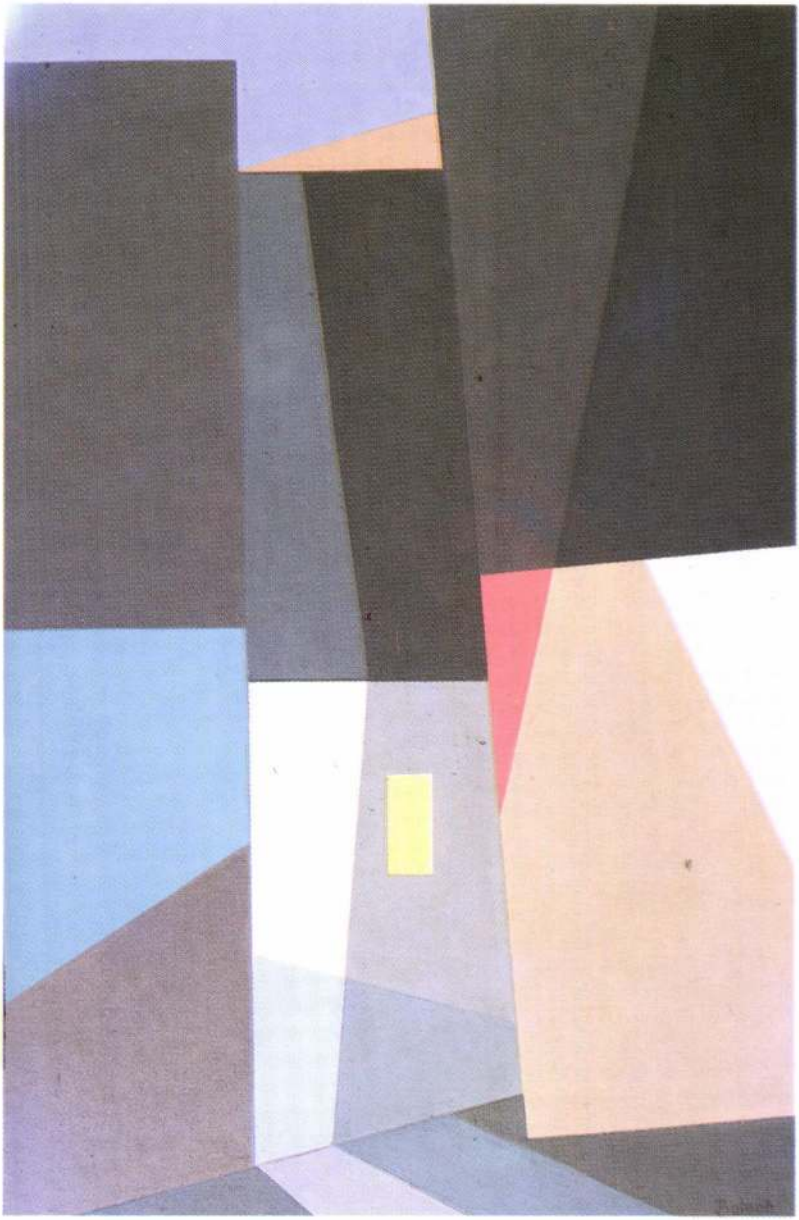

ELMOZDULÁS, 1985
AKRIL, VÁSZON, 555x555 CM
(M. MÜLLER AND J. S. KEITHLY COLLECTION, NEW YORK)

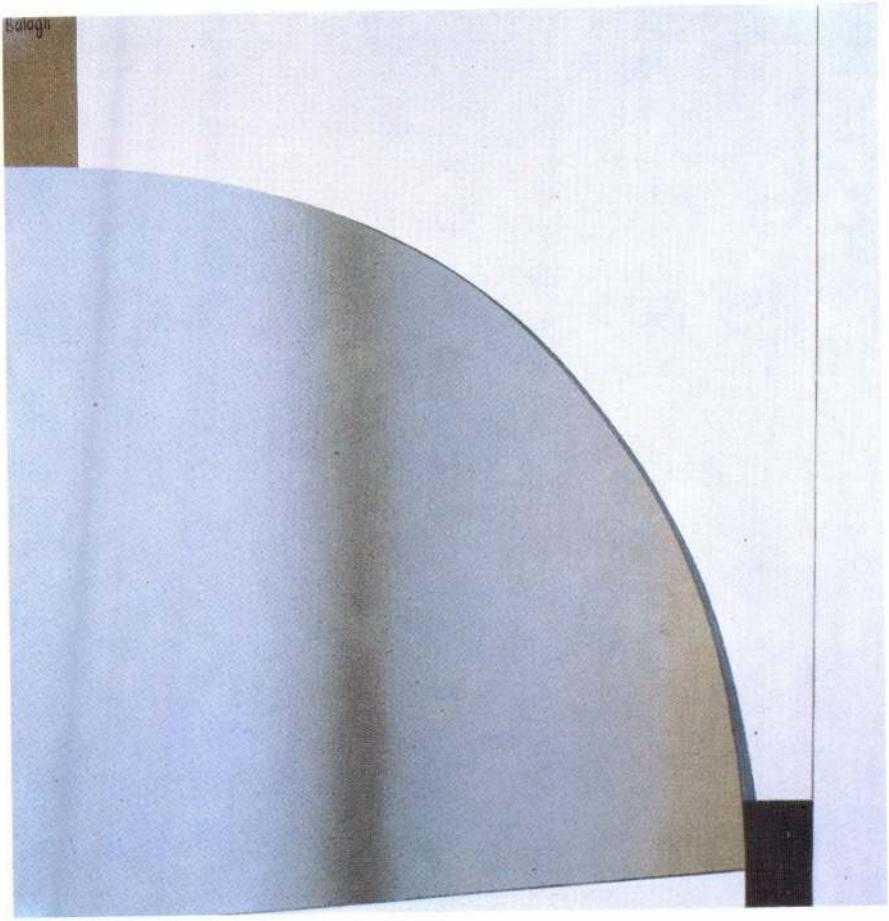
Balogh

HÁZAK, 1985
AKRIL, VÁSZON, 67,5x90 CM
(AALTO JAAKO, HELSINKI)

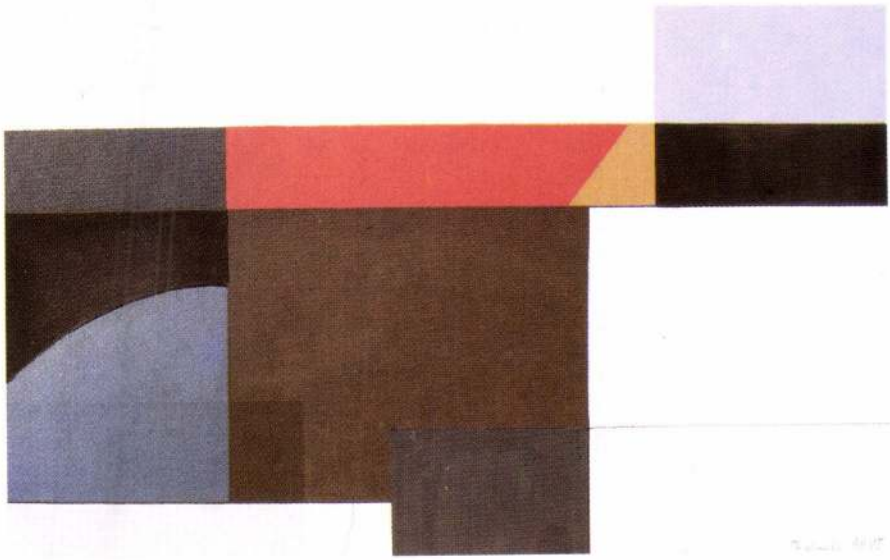

ÜNNEPLŐK II., 1988
AKRIL, VÁSZON, 70x60 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

Balogh

KITÖRÉS, 1987
AKRIL, VÁSZON, 100x130 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

Seiqh

TORLÓDÓ FORMÁK, 1987
VEGYES TECHN., PAPÍR, 45x27 CM
(A MŰVÉSZ TULAJDONA)

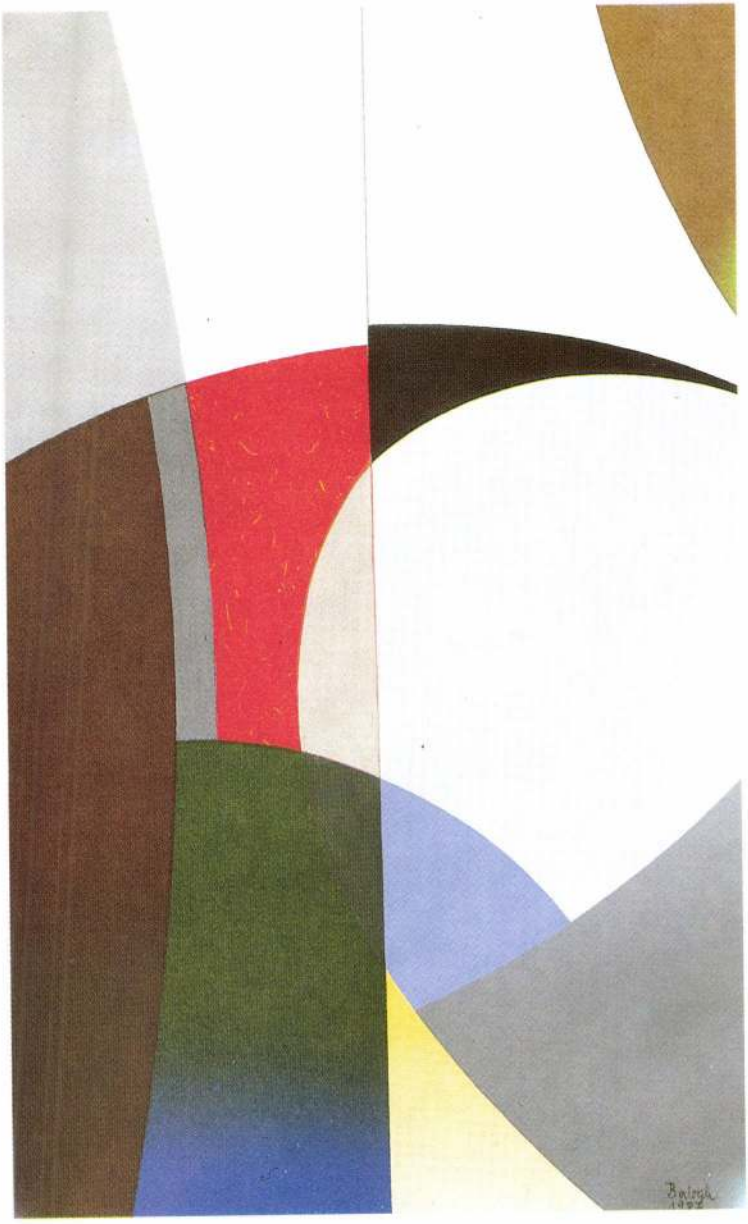

HOMMAGE A BARCSAY, 1988
AKRIL, FAROST, 50x50 CM
(VASS LÁSZLÓ TULAJDONA)

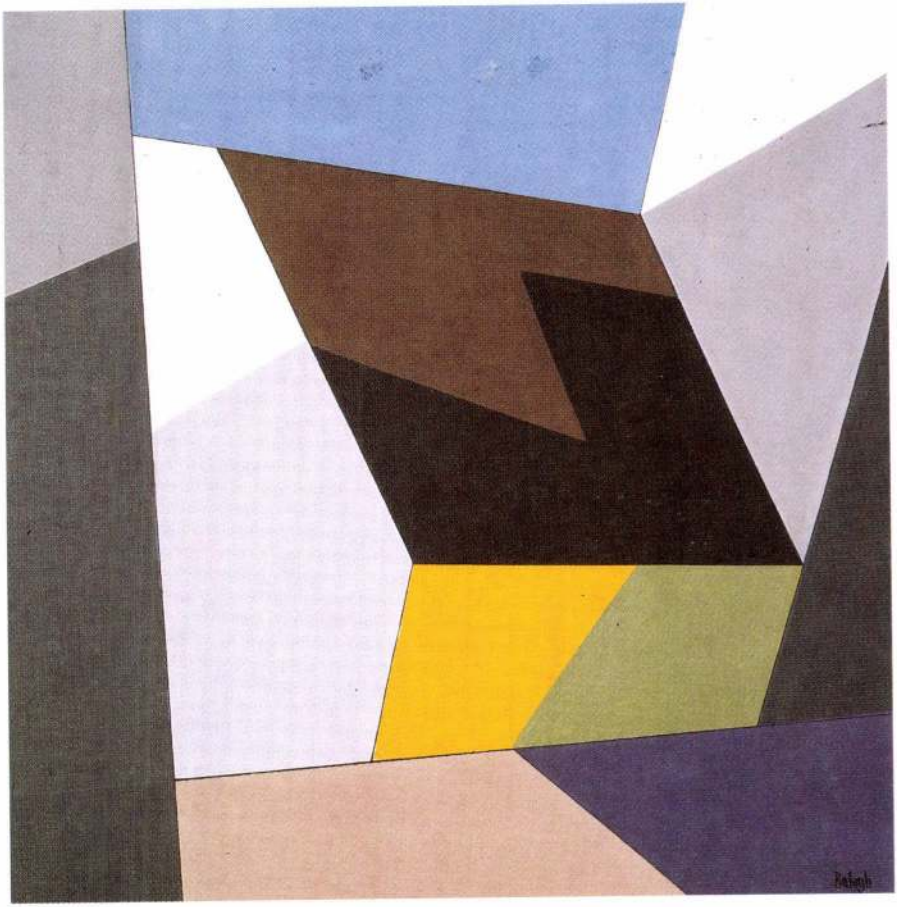

A könyv megjelentetését
a SZENTENDREI VÁROSI TANÁCS,
a MAGYAR KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE
és a KÖZÉPDUNAVÖLGYI INTÉZŐ BIZOTTSÁG
támogatása tette lehetővé.

A kiadásért felel a Pest Megyei Múzeumok igazgatója.
A kiadvány Balogh László életmű-kiállítása alkalmából készült.
Szentendrei Képtár, 1990.
A katalógust szerkesztette, a kiállítást rendezte Hann Ferenc.
Tervezte Balogh László.
Fotó Gajzágó Jolán,
The Rockefeller University Media Resource Service Center, New York (32)
Szedte a Novotext.
Készült az INTERART STÚDIÓ gondozásában.
Stúdióvezető: Pánczél Géza.
Turda & Palyaga Nyomda, Budapest.

280

Hann Fe

Szentendre festője

Balogh László

Kisvárosi éjszaka (Szentendre) 1983

Vízparti lány 1983

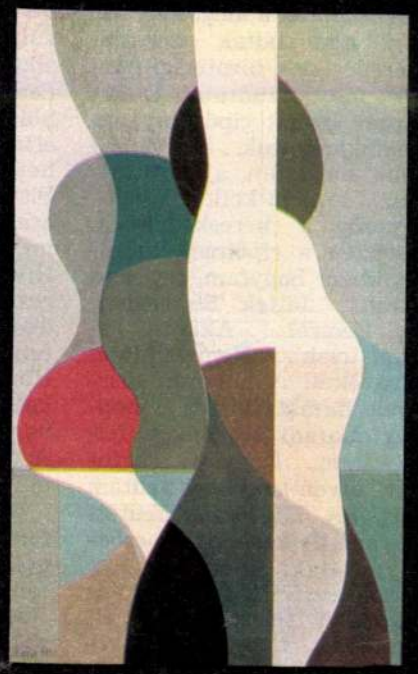

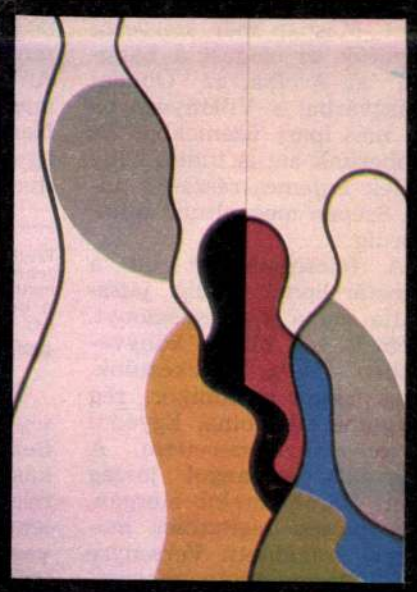

Naplemente 1982

Ritmus 1982

Balogh László kötődése Szentendréhez nem egyszerűen rokonszenv alapú; nem a művésztelepekről kiágazó romantikus ösvények kötötték e városhoz szívét, az örök hűség fogadalmával. Ő a legegyszerűbb módon szentendrei: e táj szülötte. Eredendően és mélyen szentendrei, ahogy a paraszt tud csak összenőni földjével s földjébe simuló falujával. Ha ugyan nem maga is földjének egy röge. Hűsége is ezé a paraszté. Nem fogadott és szerzett, de magától értetődő. Természetes és egyszerű. A képek is így hordják magukban, a lényegükben. A szövetük leheli. A belőlük áradó nyugalom és állandóság.

Nem is találhatott kifejezésére Balogh László alkalmasabb festői nyelvet a szikáran sallangmentes, kevés beszédű konstruktivizmusnál. Szerencsés és adekvát ez a nyelv a források környékét tapogató gondolatokkal. A mélyre merülő gondolatokkal, melyek mindig nehéz mozgásúak, mert súlyosak. Balogh László Barcsay Jenő iskoláján nevelkedett, de ki tudta küzdeni a saját vonalait, belőlük megteremtette a saját idomait, melyekből felépítette a maga keménykötésű világát. Az újabb kori szentendrei festőnemzedék egyik legmarkánsabb alakja lett, összetéveszthetetlen másokkal, ami csak a legjobbak jellemzője.

Festői nyelve alkalmasnak bizonyult, hogy a dolgok lecsontozott lényegéig jusson el, a változóban megtalálja az állandót, az összefüggések sarkpontjait. Így jelenik meg az ő képein Szentendre és a táj és benne az ember. A rendet keresi a maga szigorú eszközeivel – ha könnyű kézzel fogja rajzeszközét, ha elnehezedővel, hogy súlyát érezni, ecsetét. A dolgok titkát feszegeti, midőn azok legbensőbb szerkezetéig jut el, ahol a Törvény fedi fel magát.

Állni látszik képein az idő, mégis valami hallatlan dinamizmus feszíti. Mozdulatlan alakjaiban, pattanásig feszült izmaikban ott az indulat lendülete, szétrobbantja szinte a vásznat. De a mozdulatlanságba gyökerezéstől mindez az örökkévalóság, legalábbis az állandóság visszfényét kapja; különös ritmusát, lüktetését érezzük meg a szigorú rendnek.

Ki a törvény betűit rajzolja, világosan kell hogy kifejezze magát. Balogh László képein feltűnik a tiszta és éles levegő. Akár a vonalak, akár a színek keltik, nincs homályos beszéd. Innen, hogy színei mélyek, olykor hidegek, kivált ha művészetének korábbi szakaszát szemléljük. Ott nincs még engedmény az oldódásnak.

Újabb képein azonban megmozdult valami. Mintha odalopakodott volna képeire az élet játékossága. Derűsebb színeket kezdett kikeverni, váratlanabb, nyugtalanabb vonalakat húzogatni, tán a mosoly bujkálását is felfedezhetni bennük. Dunaparti fái lombját a szerkezet rendje tartja minden egyes levelével. De ezek a levelek csillózón zizegnek már a felkelt szellőtől, s ha a nap keményen kerek még, érezhetően meleget sugároz, embermeleg színekre bontva a világot.

Mértékkel és módjával perse, hiszen kiküzdött formanyelvéhez továbbra se maradt hűtlen a művész. Mert miközben engedményeket tesz az élet szépségének, teret enged az életörőm harsogó színeinek, nem lehet ennek ára a kemény őszinteség, a szókimondás akár az érdességig, az igazság szenvedélyes keresése, mely Balogh Lászlót életben és művészetben egyképp igen karakterisztikusan jellemzi.

SZEBERÉNYI LEHEL

KÉKESDY KÁROLY FELVÉTELEI

Megfakult, színes reklámplakát: „Még a gyerek is Körpöly cipőt akar."

Meglepődtem. Az irodán még egy kalap pénzt is kiutaltak. Először ötvenpáras próbarendelést kaptam a népruházattól. Egykori segédeimnek is adtam munkát, hogy hamar meglegyek. A bizottság elégedett volt a cipőkkel. Akkora megrendelést írtak, amit csak vállalni tudtam. Olyan szép bőrt adtak, hogy az csoda. Kerültek segédek is meg bedolgozók. Háború volt, suszter sehol. Megrohantak a megrendelők. Bőrt nem tudtak szerezni. Szerencsére a bizottsági bőrből spórolni tudtunk. Ötven párnál öt-hat cipő anyagát megtakarítottuk. A háború után megszűnt a bizottságosdi, de nem kellett könyörögnöm a kereskedőknek. Ismerték a cipőimet, mindegyikben hagytam egy zöld cédulát. Jöttek Esztergomból, Pécsről... Akkora listákat írtak... Nem küldtem haza őket. A háborús susztterek hazaszaladtak, a hoppon maradt segédeket felfogadtam. Nagyon megfutott, ötven segédnek adtam kenyeret. Míg aztán beütött a krach. A kereskedők csődbe jutottak. A cipőt nem adták tovább a pénzromlás miatt. A feleségemmel eldöntöttük, hogy a kereskedőknek többet nem adunk árut. Másnap már szervezni kezdtük az eladást a Lángba, az Acélba, az Óbudai Gázgyárba, a Villanygyárba és más ipari üzemekbe. Az emberünk azt is tudta, hogy kinek érdemes részletre adni. Szépen megvoltunk a háborúig.

A feleségem ott ült a pénztárgépnél, pedig játszhatta volna a nagyasszonyt. Nem is volt hiba a könyvelésben. Nem költekeztünk, még akkor se, amikor rég megtehettük volna. Egyedül a motorokat szerettem. A negyedik is angol jószág volt. Háromkerekű Morgan. Négyüléses, léghűtéses motorral száguldott. Versenyre is elvittem. Aztán megvettem az első kocsit, az angol Morrist. Mórickának hívtam. Fenomenális járművolt, tíz esztendeig hajtottam, dülőutakon is. Nem sokat kértek az Opel Olympiáért sem. Dömpingbe adták, háromezer-ötszáz koronáért. Kényelmes kiskocsi volt, de csak ezerötszáz kilométert roboghattunk. Elvitték a nyilasok. Vagy a németek. De ezt ne is írja...

Mindig úgy gondoltam, hogy az iparosok ne politizáljanak. Az iparostestület dolgait, persze, próbáltuk ügyesen intézni. Akkor jártam be a miniszter úrhoz, amikor akartam. Mérnökember volt. Nem tudom már a nevét. A negyvenes években már szorongattak bennünket a nyilasok. Újpesten feljelentettek az alispánnál, Endre Lászlónál, aki borzasztó nagy nyilas volt. Két suszter besúgta, hogy a zsidókkal paktálok, állandóan velük vagyok. Lefényképezték, amint Mélesz zsidó bőrkereskedővel karonfogva sétálok. Még nem tudtam, amikor futva jött a városi szolga, hogy menjek azonnal a polgármesterhez. „Körpöly úr, nagy baj van" — mondta, mert jó barátom volt. „Feljelentették. Az alispán írt, hogy három napon belül vizsgáljuk ki. Mit csináljunk?" Egy óra múlva elküldtem a testületi szolgát. Este összeült az iparosok elnöksége. Elmondtam. Nem értették. „Megtörtént?" Lehet. Jó barátom, Hornyák Pista vendéglős nagyon aranyos ember volt. „Uraim, volna egy indítványom. Hívjuk be a két palit az iparosszékhez. Meg köll gyúrni őket, hogy vonják vissza a feljelentést." Úgy is lett. Hornyák Pista kidumálta a két susztert. Rávette őket, hogy lássák be, tévedtek. Aztán rágalmazásért citálták őket az iparosszék elé.

Nem hirtelen gazdagodtam meg. Segéd koromban gyűjtöttem a pengőket. Apránként hordtam a postára. Hétszáz pengőért vettem a műhelyt, akkor annyi volt üresen, hogy akár ötvenet is megválthattam volna. A semmiből varázsoltam. Amerre mentem, mindenütt megkedveltettem magam. Nem szélhámoskodtam, egyenes úton haladtam. Máma bezzeg...

Életkép: a régies, ormótlan fehér kád szélén szerszámosláda, mellette háromlábú szék. A keresztbe fektetett deszkán két pár fényes lakkcipő.

Mezítláb jöttünk át feleségemmel az ingatlanunkba. Beköltöztünk a kis sarki lakásba. Beálltam dolgozni a nyolcadik kerületi vásártelepre. Egy marhaistállóba vagonszám hordták a selejtes bakancsokat. Szétfejtettük és újakat varrtunk. Aztán ez is megszűnt. Betegeskedtem. 1956-ban felmentem a városházára és megkértem az ipart. A lakás hátuljában, a fürdőszobában kezdtem dolgozgatni. Szegény feleségem ügyködött mellettem. Segéd ingyen se köllött volna. Nem akartam még egyszer fejes lenni. Kilencven körül járok, most is abból élek, amit keresek. Magas nyugdíjamból nem sokra futná. Harminc évig fizettem az adót, dolgoztam a demokráciában is, de csak ezerötszáz forint jár. Legalább a feleségem megmaradt volna...

Feljegyezte:
DALIA LÁSZLÓ

KISS DÉNES

TÜNDÖKLÉSEIM

NÉZZ ARCOMBA

Amikor majd végleg megáll
szívem fölött a nap
Téllé villan hirtelen a nyár
s öröklét lesz a pillanat
Majd akkor nézz az arcomba hosszan
majd akkor láss önmagadba mélyre
Szerelem volt amitől vacogtam
pusztulásom dérvert tündöklése

ARCOD NÉLKÜL

Letöröllek az időről
Arcod nélkül csillan tovább
ahogy letörlik velem a Földet
Isten utáni éjszakák

ARCTÜKÖR

A jövő héten is e hét lesz
Ezen a héten is eléghetsz
Ami lehettél már elég lesz
születésedhez és a véghez

GYÁRFÁS ENDRE

BALATONI TÁJ 1983

Szétverődik a szépség *egésze*.
Darabokra hull a régi táj,
mint bizánci mozaik, amelybe
pogány lovas buzogánya száll.

Dombok ívelő gerince horpad,
mezsgyeháló nyűgöz tág mezőt;
az erdős hegy: sömörös, vedlő vad;
vergődik betonszíjak között.

Részletekbe oszlik el a szépség:
árokparton, diófán lakik,
fészkeli a bodza bokrait,
fóliát ölt — virágbontás vértjét —,
tűz magára lepkeszárnyakat.

Osztatlan él szemhéjam alatt.

RESTÁR SÁNDOR

ANYÁM FÉNYKÉPÉRE

megsárgult fényképről kimetszett
kéz integet
a titkok behajtott ujjaival
— a csend megszámolhatatlan
morzsáit
szórja egy bezárt kapu elé
— ahol ha éppen úgy adódna
négykézlábra ereszkedve
ugatnám a Holdat
— hiányod virrasztó óriáskiflijét

BALOGH LÁSZLÓ
UJ TÜKÖR 1983. XX. 52. sz.

Balogh László

Mobilrelief

Aknai Tamás: Kinetikusok Egerben.
MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 24. lap

nagatartásnak kell érvényesülnie, ez az, ami a szokásos, véletlenek-
ől hatástalanított befogadói helyzeteket a statikus-passzívtól a di-
namikus-aktív felé közelítheti.

A vádak, melyek szerint a művészetben nem kaphat helyet

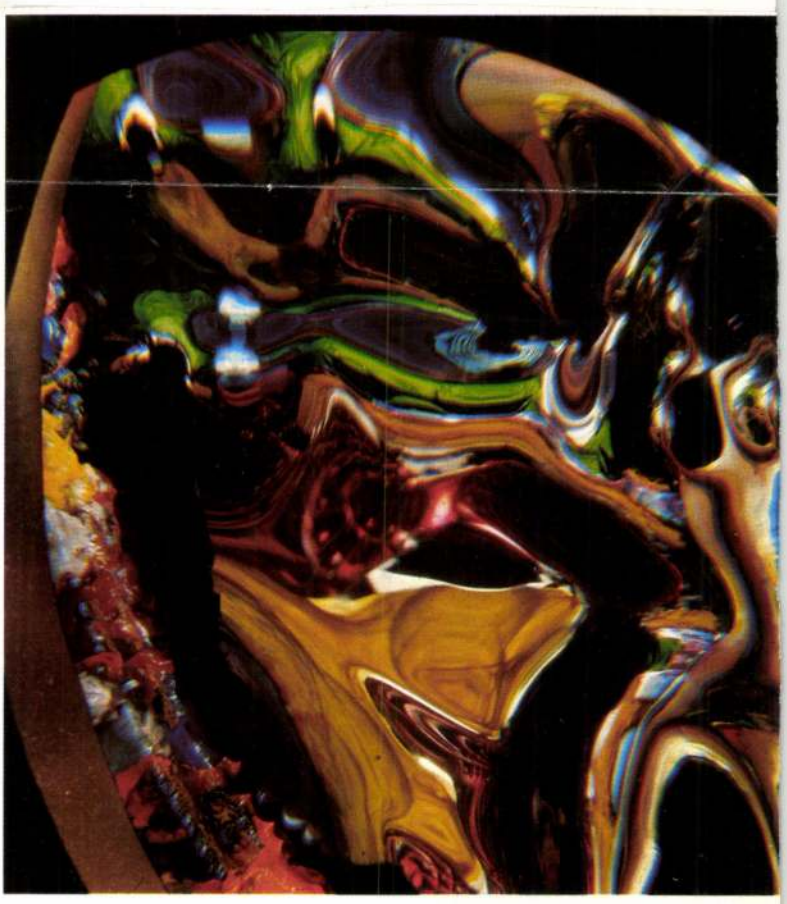

1 *Balogh László: Mobilrelief,*
alumínium, sárgaréz, plexi, 105×111 cm, 1974 (fotó Varjasi T.)
2 *Bodó Károly: Fénymobil (két fázis a háromperces programból),*
fém, 88×35 ∅ cm, ernyő 28 ∅ cm, 1978 (fotó Hapák J.)

BALOGH LÁSZLÓ

emlitve ld. Galambos Tamás

Losonci Miklós: Dunakanyar 1980. Esztergom, Balassa Bálint Muzeum

UJ TÜKÖR 1980/XVII/35.sz.3.o.

nexsistere et in iis multiplicari

est disputatio, sintne universalia

.

sequens docuit ideas universales

a ante rem"/.

[illegible] non habere conceptus uni-

a universalia, quae multis rebus

. Thomas docebat, medium tenet in-

mum. Secundum hanc sententiam

n mente est, attamen cum fundamen-

espondet, scilicet illud, quod

iduis exsistit et cuius ratione

BALOGH LÁSZLÓ

emlitve mint kiállitó
ld.Ferenczy Noémi

Losonci Miklós:Magyar szövött kárpitok.Szentendrei Képtár

UJ TÜKÖR 1980/XVII/36.sz.3.o.

BALOGH LÁSZLÓ

emlitve ld.Aknay János

Hann Ferenc: Aknay János képei.Szentendre,Müvésztelepi Galéria

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf. X 39.sz.4.o.

6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély kelte, száma:

. . . . . .

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. hozzáj
levonásra.

Budapest, 197.....

....

megbizott megbizó

BALOGH LÁSZLÓ

EMLITVE ld.Csikszentmihályi Róbert

Székely András: Egy délután Szentendrén.Cs.R.mütermében

UJ TÜKÖR 1982.XIX.évf.28.sz.27.o.

SZERZŐDÉS

munkavégzésre irányuló egyéb jogviszony létesitéséhez

ött egyrészről a MTA Müvészettörténeti Kutató Csoport (Bp. I. Uri
ásrészről

nkahelye:

ime:

áma:

özött az alábbi feltételekkel:

zendő feladat részletesen:

Balogh László festőművész

A váltózás analízise, gouache,
64 x 50 cm. 1974. (repr.)

Művészet, Budapest, 1979. aug. 32. old.

B alogh László festő M.D.K.

Müvei A Szentendrén élő művészek szentendrei kiállitásán

Napló

Magyar Nemzet 1964. szeptember 29. 4.l.

Művei a Szentendrén élő művészek szentendrei kiállításán

Napló

Magyar Nemzet 1964. szeptember 29. 4.o.

MDK

...ásztó

...ató

Harom négyzetméteres mozaik
leronek szánt kartonját az
„Útépítőket" mutatta be a
Studió kiállításán.

Frank János: Studió 64.
Élet és Irodalom, 1964. dec. 12 – 2 kap.

MDK

Balog Lipót

Kiskunfélegyháza városszabályozási tervpályázatán III. dijat nyert

Művészet 1908. 271.l.

Balogh Lánló, festő

L: Deim Pál

– : Hír

8

Népszabadság, Bp. 1980 márc. 8

Balogh László, költő

megemlítve

Palkó Sándor: Lokális, látogatók, műemlékes 16.

Népszabadság, Bp. 1979. jún. 10.

R. Maler László Balogh

Das Budapester Frühlingsfestival bietet den Ramen für den Versuch, Rehenschaft abzulegen, was die Maler, Bildhauer, Grafiker und Medailleuer Ungarns in den vergangenen zwei Jahren schufen. – Die mittlere Generation bietet eine sehr ästhetisch anzuschauende abstrakte Bilder, mit leuchtenden Farben ordentlich gemalt (Baska, Felvidéki, Gyarmathy, Balogh, Bak, Henrze, Lantos). Manch einer experimentiert noch mit dem Fotorealismus.

K. Rösicke: Spiegel des Hier und Heute?
Daily News, 1984. marc. 24.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Balogh László

TÁRSADALMI SZEMLE

festő- és grafikus-
művész

1979 9

1021

Balogh László: Táncolók

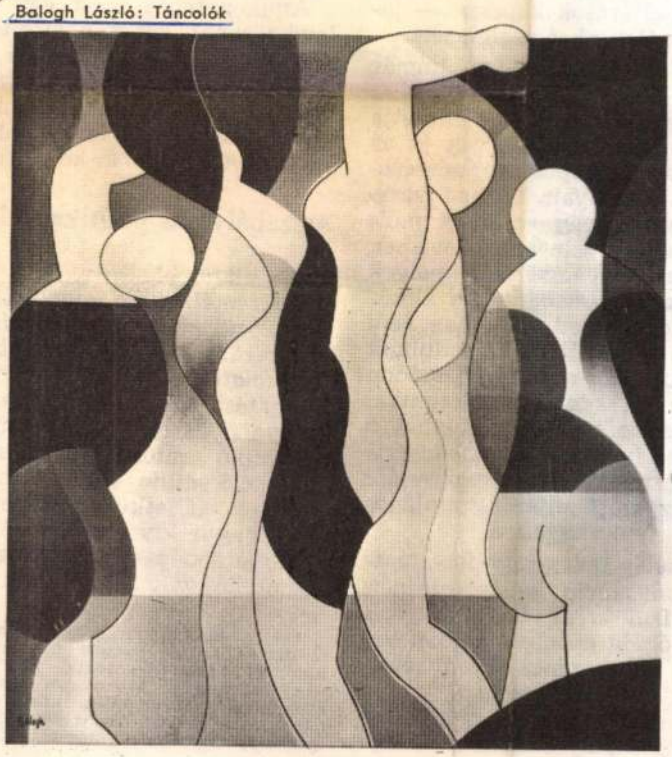

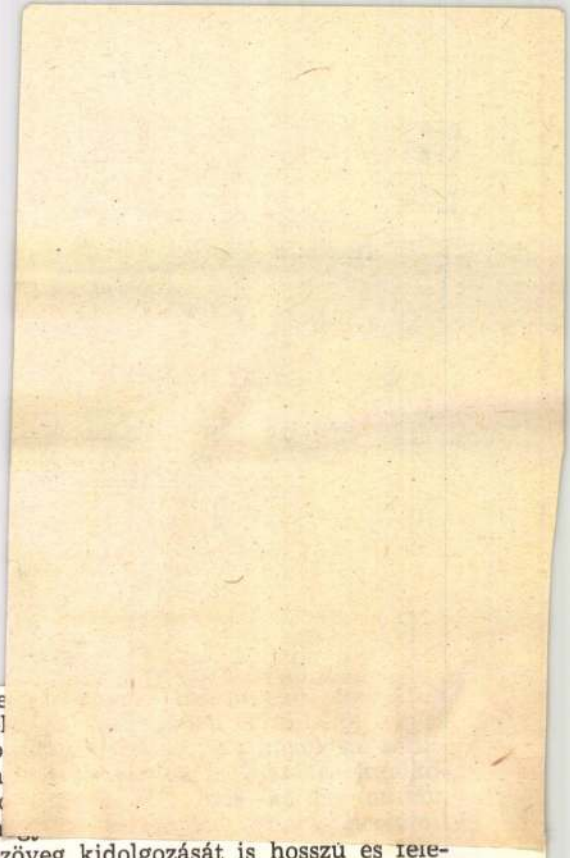

is megfordulnának a bíró-
közigazgatási hatóságokkal
s a helyzet: a közigazgatás
egyéb ténykedései szinte
ndennapi életünket, s még
törvénytisztelő állampol-
rülheti el, hogy rendszeres
ne kerüljön a különféle
tási szervekkel. Talán kis-
módon hangzik, de igaz,
nki születésének pillanatá-
é válik (az anyakönyvezé-
n), s ez az ügyféli minőség
ző eljárások kapcsán — jó-
sz életünket végigkíséri.

etlen tehát, hogy immár
két évtizede legmagasabb
szabály: törvény állapítja
amigazgatási szervek és az
ljárási kapcsolatrendszeré-
tő szabályait. Ha azt vesz-
embe, hogy voltak a múlt
tvenes-nyolcvanas éveiben
van törvényeink, amelyek
ék a felszabadulást, akkor
két évtized valójában nem
Ha azonban abból indulunk
orunkban rendkívüli módon
a társadalmi és technikai
ez szükségképpen kihat a
sra is, akkor nyomban ért-
k: miért került napirendre
gazgatási eljárás általános
k felülvizsgálata.

hálás dolog egy folyamat-
kodifikáció kellős közepén
t írni arról, hogy mi volt
ató. Ha azonban jobban be-
k, ebben nincs semmi rend-
ek óta oszladozóban van az
s titokzatosság, amely ko-
jogszabály-előkészítő mun-

le
el
b
n
t
h

szöveg kidolgozását is hosszú és felelősségteljes előkészítő munka előzi meg; ennek keretében számos szerv nyilvánít véleményt, érvek és ellenérvek csapnak össze, viták hevében formálódnak a felfogások, és formálódik maga a tervezet is.

Amikor tehát most egy születőben levő törvény kapcsán kifejtek néhány gondolatot az ügyfelek és a hatóságok kapcsolatáról, egyben megkísérlem azt is bemutatni: mi minden történik mindaddig, amíg kialakulnak a jövendő szabályozás kontúrjai.

A szabályozás politikai jelentősége

Az állampolgárok (és a különböző jogi személyek) a jogalkalmazó szervek közül az államigazgatási szervekkel kerülnek a leggyakrabban ügyféli kapcsolatba. Csupán a tanácsi szakigazgatási szervek és szakigazgatási intézmények egy év alatt mintegy hárommillió hatósági határozatot hoznak, 16,5 millió ún. határozat jellegű okiratot (állatkísérő lapot, adóívet, anyakönyvi kivonatot stb.) adnak ki, továbbá a népességnyilvántartáson hárommillió változást vezetnek át.* Ha

* A tanulmányban levő számszerű adatokra nézve l. „A tanácsi ügyiratforgalom és hatósági ügyintézés adatai 1972" című kiadványt (ebben az évben volt ugyanis a tanácsoknál az utolsó teljes körű országos statisztikai felmérés). Tanácsakadémia Tanácsigazgatási Szervezési Intézete, 1974.

Balogh László

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1979 MÁR 31
KISALFÖLD

1021

Balogh László: Táncolók

LD magyar

Baán Mihályné

Herold Alfonz

NYÍLTAK A KÓNYIAK

Balogh László festő- és grafikusművész

Képek az 1948-as állami vásárlások anyagából.

Balogh László: Táncolók

Dolgozók Lapja, 1949. febr. 25.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh László

PETŐFI NÉPE
1979 FEB 11
festő- és grafikusművész

1021 (Képek a tavalyi állami vásárlások anyagából).

• IRODALOM •

Balogh László: Táncolók.

állapot-
mét, Béke
22661
mal mű-
keltetőgép
tojás kel-
Érdeklőd-
, 6343 Mis-
sz. alatt,
re vála-
42
Tourist
Lajosmi-
15. 22716
ő mentol-
gényesnek
ető: Kecs-
11. Sza-
22712
Kecskemét,
henyiváros
488
es 125-ös,
, esetleg
rkerékpár
tokat ár-
zabó Sán-
ösi u. 1.
485
ér" és pe-
otorkerék-
5 az alább-
ngőd, Sza-
192
da eladó.
Marján tér
148
an állapot-
nűszakizott
t „Fehér"
kérek.
22591
0 L, 50 000
kőrös, Li-
22663
njáró igé-
Érdeklődni
erenc, Ke-
z. 22596
ÜLI Zapo-
leg alkat-
ai Tibor,
v u. 43.

ZENEKAROK, di
gyelem! 100 Wat
erősítő és japán
tár eladó. Cím:
nő, Kiskőrös, Ko...
161

ÉPÍTKEZŐK! Terméskő lábazathoz, kerítéshez 4 köbméter sárgás füredi eladó. Ballai, Solt, József A. u. 5. 22631

ELADÓ 10 db fiatal anyabirka. Tóth János, Kecskemét, Alsószéktó 139. (Autóscsárdától Kecskemét felé 300 m.) 431

ÓRIÁS gyümölcsű, piros, fehér fekete ribizketövek, darabonként 20,— Ft. Meisteverk évelő szegfűpalánta több színben, tövenként 4,— Ft. Kaphatók Toronyi-kertészet, Békéscsaba, Sztraka 27. 177

ELADÓ kombinált szekrény, „Csini" gyermekheverő és kétszemélyes lengyel heverő. Érdeklődni: Gärtner Walter. Kecskemét, Széchenyi körút 22/A. (17 órától.) 455

Vegyes

ÉRETTSÉGIRE, felvételire matematika előkészítést vállalok. Leveleket „Egyetemi tanársegéd" jeligére a kiadóba kérek. 22589

MATEMATIKA korrepetálását vállalom középiskolásoknak. Leveleket „Okleveles villamosmérnök" jeligére a kiadóba kérek. 22645

KÖZÉPISKOLAI végzettséggel rendelkező nő, több évtizedes pénzintézeti és vállalati gyakorlattal munkahelyet változtatna. Leveleket „Központban" jeligére a kiadóba kérek. 22689

A BÁCS-KISKUN megyei Idegenforgalmi Hivatal központja (Kecskemét, Kossuth tér 1.), sürgősen külön bejáratú, bútorozott szobákat

Megkezdődött

Kecskeméten a Hunyadivárosi Általános Iskola tornacsarnokában szombaton reggel ünnepélyes keretek közt kezdődött meg Kecskemét város 1979. évi úttörő és „mini" fiú és leány kosárlabdabajnoksága. Az ünnepélyes megnyitó alkalmával *Terbe Dezsőné*, a Hunyadivárosi Általános Iskola igazgatója köszöntötte a felsorakozott csapatokat, s megnyitotta a versenyt.

A városi úttörő- és mini bajnokságra „csúcsnevezés" érkezett. A mini korosztályban 10 fiú és 6 leány, az úttörő korosztályban

Balogh László
festőművész

A művész 1930-ban született Egerben. Alkalmazott grafikus és kirakatrendező. A reklám grafika, térplasztika design területén is dolgozik. A Heves-megyei ipar-esztétikai csoport egyik kezdeményezője.

Összeállitotta:

F. Ludányi Gabriella: Heves megye képzőművészei. MŰVÉSZET, 1979. augusztus - 32. lap.

Balogh László
festőművész

Országos és csoport kiállitásokon rendszeresen szerepel és résztvesz az ipar-esztétikai csoport kiállitásain Egerben és Budapesten.
Tagja a Magyar Népköztársaság Müvészeti Alapjának.

Összeállitotta:

F.Ludányi Gabriella: Heves megye képzőművészei. MŰVÉSZET, 1979.augusztus - 32.lap.

Balogh László

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1979 SEP 2

PEST MEGYEI HÍRLAP

grafikusmérnök

Architektura 1021

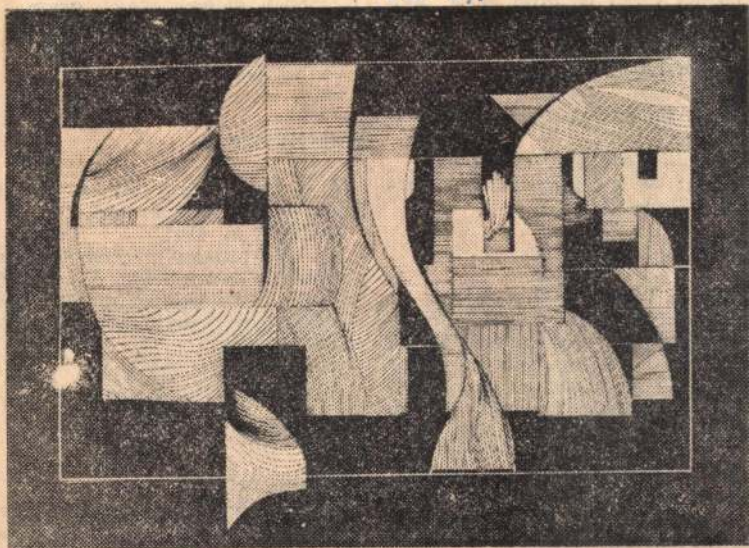

Balogh László tusrajza

anyak — csöndes
pántó érdesek —,
ek. Az egyiket el
násikat tovább ke
öztük olyan is, a
rizni.

DAGÓGIA

pa és fia az autób
ek.
fiú: — Nézd apa,
z apa: — Ne besz
n, kisfiam.

ENET I.

édula a telefonfülke
nber, ki ide bedobod a forintoso-
ne hagyj fel minden reménnyel.
al a kis görbe rudacskával, amit
alálsz, a lyukakon keresztül lök-
l és nyomogasd tovább. Miután
rme eltűnt, less be az alsó lyu-
s megláthatod azt a kis szemte-
recés szélét! Ekkor alkalmazd a
larab rövid, görbe végét, amíg
hallod a forintos koppanását. Így
hatsz vonalat. Kellemes telefoná-

...bertársad üdvözöl, aki ag-

...ban elmúlt a menet, előbb kimér
ten lépegetve, majd sietősre szapo
rázva a járást.

Reggeli kilenc óra volt.

A kocsmanyitás ideje.

ÜZENET II.

Apróhirdetés.

Vidéki kertes házamban, vasú
mellett, egy férfi és egy kutya szá
mára albérletet keresek.

Jelige nélkül.

KORTÁRS
Balogh László

igazából a Kis-Dunán. Átadta helyét a sporthorgászatnak. Nem ok nélkül. Sportteljesítmény ma már errefelé a halfogás.

1021

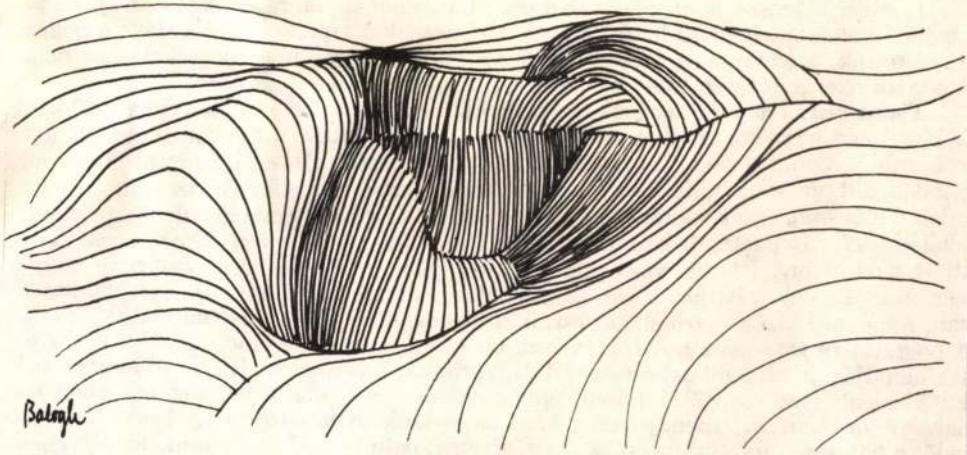

BALOGH LÁSZLÓ: Áramlás II.

abban járt haza. „Mindig a Ferenc József-hic
ott vackolt magának, elkerítette, abba benne
e nem esett a hó; akkora esett egyszer, hogy n
este. Akkor még ott vert tanyát az ember, aho

Horváth Jánosék is megaludtak a csalitban
ladik fenekén heveredtek le. A vacsorahal mar
lá rejtették, hol harmatos hűvösön megtalálhat
zoktatta őket a szükség (sose lehetett tudni, m

Tiszta víznél nappal nem sok eredmény kecs
„Akkor még nem volt motor, csak a *támli*, úgy
mber fel a hámot, beakasztotta, a parton húzot
útjában állt valami, be lehessen kormányozni.
valahol már *tanya* volt, akkor ott megmaradtunk,
ehalásztunk. Reggelre leértünk a körtefához. (A pocsmegyeri Epercsárda előtt
állott valamikor.) Éhes is vagyok, szomjas is vagyok. No, egyszer vasárnap reggel
eérünk. Tele volt a bárka. Olyan szép halakat fogtunk, most hol adjuk el. Vasárnap
van, mindenki főzi a marhahúslevest. Jön két regattás (evezős csónak), csak odaáll.
A bográcsban rotyogott a hal. Hát ezek meg jönnek, mindenkinek kanál a keziben,
azt mondja: mit főz maga, mester? Halpaprikást, mit főznék. Ej, de jó szaga van!
Ez a mienk lesz, ugye? Mondom, éppen az hiányzik, majd megdöglünk éhen itt
hárman. Jól van, azt mondja, de ezt mi megesszük. Kihoz egy nagy krahedli enni-
valót a fiatalasszony. Sültcsibe, szalámi, kiteríti, pálinka, nehézség, minden. Egyenek
amit akarnak, de mink a halat megesszük. Gyula csak néz rám. Hát, mondom, hiába.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1977 NOV

1021

1971.VIII.26.TV. 21.oo /6/ KJ

A TV Galériája

Balogh László

Műsorvezető: Rapcsányi László

- A TV. Galériája, sorozatunk ezévi 8.adását látják. Köszöntüm nézőinket már-már éjszakába nyuló tárlatunkon, melyen szokásunktól eltérően nem pakol fel most az adás után, hahem 3 napig nyitva marad. Mkiket megragad majd Balogh László festőművész sajátos különös művészi világa, azok vasárnapig mindennap 11-től este 7-ig itt Budán az I.kerületben a Bem rakpartnál 6.szám alatt az I.ker. Tanács Művelődési Házában megnézhetik ezt az érdekes kiállitást és az az érzésem, hogy a TV galéria nézői és barátai sokan eljönnek majd, mert a mai műsorunkban a hagyományos piktúrától egy kicsit előbbre lépünk. Önök majd ilyen megnevezéseket hallanak, hogy térritmus, szimmetria, arányok, kompoziciók, kontrasztok, amely mind arra utal, hogy Balogh László valami sajátos geometriai világot teremtett maga körül. Egyébként itt körülöttünk egy egész kis szentendrei kolónia van, mert ez a modern művész minden művével és minden idegszálával kapcsolódik, hiszen szentendrei születésü ehhez a különös kisvároshoz Pest szomszédságában, amelyet nem győzünk eléggé felfedezni. Azt olvastam a lexikonban, hogy Balogh László festőművész és grafikus, Ez rendben is van. Többit majd elmondják a képek, illetve talán sokan ismerik hazai utját és sikereit. Rengeteg hazai tárlata volt, s a nemzetközi utak

mondjuk elegendő ha csak ez jelzi Prága, Berlin, Varsó, Moszkva és a második párizsi biennálé, ha jól emlékezem. Megszoktuk kérni önöket, hogy figyeljenek eléggé alaposan a tárlatvezetőre. Ma különösen érdemes lenne Németh Lajosra a művészettörténeti tudományok doktorára figyelni, mert ezt a geometriai világot nyilván nem fogadják be nézőink közül nagyon sokan és rögtön, azonnal. Én azt hiszem, hogy nagyon biztos kezü kalauzra találunk benne, annál is inkább, mert Szentendre és a modernség most valami sajátos összhangban mutatkozik ebben a mai müsorban. Egyébként Szentedre lassan művészettörténeti fogalom is.

- Kétségkivül. Immár három évtizede Szentedre nagyon előkelő helyet foglal el a magyar művészetben. Nem egységes iskola, bár Szentendre-i iskoláról szoktuk beszélni, mert nem egységes stilus. Ha csak nagyon röviden össze akarjuk foglalni mi jellemzi ezt a szentendrei művészetet, talán három nevet említhetnék mint jegetezedési pontot, Ezóbel Béla művészetét, aki a városnak ennek a varázsos kis Duna kanyar menti félig barokk, félig középkorra emlékeztető mediterrán ihletésü városnak a festői szépségét, látvány szépségét és vetülékeit rögziti, a másik a tragikusan fiatalon elhunyt ki magyar avangard haladó festőnek Vajda Lajosnak a köre, Szentendrében elsősorban a népi motivumoknak a világ nitoszt keresete és Barcsai Jenő, aki a magyar konstruki asnak egy sajátos irányát képviseli. Azt hiszem

előljáróban is megmondhatjuk, hogy Balogh László ez utóbbi irányhoz kapcsolódik. Talán program adó képnek is mondhatjuk a Tornyok cimü kompozicióját, két évvel ezelőtt festette a festő, ahol Szentendre müvészetének Szentendre tájának a városnak oly jellegzetes motivumai, a tornyok jelennek meg, hisz Szentendre a tornyok városa, 6-7 tornyot lát az ember akárhonnan közeliti is meg a várost. Előbb barokk müvészetet mondtam, hisz a barokk nyomta rá stilusában bélyegét a szentendrei motivumokra, Balogh László azonban a tornyokból, a szentendrei világból inkább a mértanilag meghatározottat, szinte a román kornak a misztikus müvészetét éli ujra át. Mert nem véletlenül hallottuk először is azt, hogy ő egy mértani világot teremt meg maga körül. Csakugyan, a valóság motivumaiból azt szüri le, ami egyre inkább valami mélyebb lényegi világra utal, tehát a látás valóságnak a tárgyaiból a forma mélyén rejlő geometriai meghatározottságot. Nézzük csak például a Füzfa alatt cimü kompozicióját, ahol megint a jellegzetes szentendrei motivumnak az átalakitását festői metamorfózisát láthatjuk. Ahogy a füzfa alatt egymást átvágják, mint törésen prizmák jelennek meg a formák, de ugyanakkor itt még érződik a konkrét élmény, ennek a városkának a házainak az összetolultsága ahogy egymást nyomják, determinálják a formák, itt min den meghatározott, mint gondoljunk arra a klasszikus szép József Attila-i sorokra. Ugyan-

ezt veszi észre Balogh László hogyha nem Szentendrét festi, mint például ebbe a dalmáciai tájba. Hisz mint említettem, ő Szentendre elsősorban mint egy kis mediterrán csoda, mint valahogy itt megmaradt vagy ide született történelem folyamán létrejött geometriai meghatározottságu kis várost érdekli. Hogyha embert fest, hogyha ebben a geometriai motivum városában, világában megjelenik az ember ah is átfogalmazott, az is valahogy a mértannak a szellemét sugárázza. Ennek a képnek Találkozások a cime és talán itt közeledik leginkább Balogh László Vajda Lajos köréhez. És itt a mértani rend a városban mint város, mint a kockaszerü házak együttesében megjelenő emberek és a város fölött uralkodó holdvilág valami olyan mitosz szerü csöndet sugároz, mint ami a Vajdának és a Vajdához kuzám hasonló művészeknek a munkásságát jelenti. Ezen a Találkozásokon is látjuk tehát, hogy az ember figurából szintén geometriai forma keződött válni. A figuratiy embert ábrázoló x képein még tovább megy az emberi formának az absztrahálásában. Jellegzetes figurákxxx ezek, nemcsak Baloghnál vetődnek fel, nem is csak mesterének vallja Barcsai Jenőt, nemcsak Barcsai Jenő mozaikjainál, hanem a modern művészet általános jelrendszeréhez képi szimbólumaihoz tartoznak ezek a félig isteni félig emberi figurák ez egy Ünneplők cimü kompoziciót látunk itt, ahol az emberi formából megint az általános szférába áthelyezve jelennek meg az alakok, valami uj monumentális művészetnek a

léptékeként, figuráinként. Nem véletlen, hogy olyan kép szerepel, épp azt látjuk most a kiállitáson, melynek a cime csak ennyi, hogy Freskó terv. Mert ennek a müvészetnek,a figurának és a tájnak ez az átalakitása, átszellemitése és mértani formák alávetése ez leginkább egy uj monumentális formában tud kiérni, mint ahogy ezt mutatta Brachtól kezdve a modern müvészetnek számos hasonló irányban járó mestere. Ezen a freskó terven még félreérthetetlen az emberi figuráknak az absztrahálása, a tárgyiasitás, a következő képen, mely még fej szinét viseli már a geometriai forma és a biológiai világnak formációi szellemében történik az átalakitás, bár még megőrzi azt amit a Találkozásoknál is láttunk, az emberi formának a sziluettjét. A következő képeken még tovább megy. Itt még az emberi alak jelentkezik, tehát a sziluetten belül motivumok még tagolják és erre utalnak azra az eredendő élményre ahonnan minnél jobban elvonatkoztatott a festő, a következő képe, amelyet sajnos szinesbe kellene látni, igazán elemezni tudjuk, mert itt a képnek a ritmusában a formáknak és a vonalaknak a ritmusában egy hangot beszélnek a szineknek,dekorativ szineknek a ritmusa, itt már átmegy ez az emberi formából elvonatkoztatott alak sziluett, átmegy már egy elvont kép épitő elemmé. Tehát láttuk a Tornyktól, vagy a házaktól, figuráktól kezdve, hogyan visz el mindig messzebb-messzebb az első primér látvány élménytől Balogh László valami általánosabb érvényü világba.

Hasonlitsuk össze például a Házak cimü kompozicióját egy előbb látott képével. A Házak kompoziciónál megint a szineket is kell emliteni, mély barna, fekete, erőteljes kék, fehér kontrasztok jelentkeznek, sulyos hangulatu kép. Ha ezt összevetjük az előbb látott Tüzfelakkal, láthatjuk hogy ott is volt egy geometriai átalakitása a dolgoknak, ott is egy ilyen optikai prizma törése, kaleidoszkóp szerü egymást fedések jelántkeztek, a tárgyiasitás azonban erőteljesebb volt. Itt már inkább csak a ritmus, a vonalaknak a geometriaix formáknak egymáshoz való viszonya jelentkezik, Felvetődik a kérdés, hogy vajon ez az elvonatkoztató munka, hogy a látvány élményétől mindig távolabb kerül és átdolgozza a látványt, nem jelenti- e azt, hogy a festő Balogh László elszakad a valóságtól, elszakad a realitástól. Legyen szabad egy tudományra utaló hasonlatot mondani. Vajon a tudomány elszakad a valóságtól akkor, hogyha az egyedi tárgyi dolgoknak az általános összefüggéseit keresi ? Hogyha például egy állatnál nemcsak annak az egyedi állatnak a jellegzetességeit keresi, hanem megnézi hogy milyen rendbe tartozik, gerinces- e vagy nem, vagypedig valami miatt a kémiai jegyeit keresi? Tehát mikor a tudomány a konkrét dologtól tovább megy és mélyebb, általánosabb összefüggéseket keres, ezzel nem szakit a valósággal. Természetesen a müvészetnek és a tudománynak az utja más, nem lehet teljesen azonosságot tenni,

és szó sincs arról, hogy a művész egy olyan kutató munkát, tudományos kutató munkát járna végig, mint a tudós. Mégis az analógia hasonló. Például a jelenlegi kép konstrukció, még így a reprodukción, illetve televizió képen keresztül is látható, hogy első pillantásra ad reális élményt, minthogyha folyosón lennénk, ablak, ajtó átvágások érződnek, de ez már minden ajtónak, minden ablaknak minden folyósonak az összefogása, valami olyan általános érvényü konstrukcióba szerkezetté tevése, ezeknek a minden tér viszonylatban, konkrét tér viszonylatban meglévő dolgoknak, ami már általánosabban mondja azt, amit az ember az egyedi dolgokban is átél. Vessük ezt is össze az előbb látott képpel a Találkozásokkal, ahol mint említettemkésőkkal több a bizonyos lirai elem, kicsit misztikus elem is, és ahol a figurák ha elvonatkoztatottak is voltak, mégis egy konkrét reális kép élményét ébresztették, tehát valahogyan szinte kevés áttevésesel is éreztették a szentendrei kis utcáknak a hangulatát, a kis sarkoknak az áttöréseit. Itt, ebben a konstrukcióban, ebből már csak a lényeg maradt tömondat szerüen összefogottan, bizonyos formáknak a rendje. Nem elszakadás a valóságtól, hiszen a tér, a ritmus a formák, a formáknak az egymás megfelelése, ezek a valóságból vonatkoztatták el, a realitásból vonatkoztattak el olyan élményeket általánositanak, mint például a jelenlegi Térritmus szinü kép is, amit mondjuk a zene a maga módján szintén valóságból elvonatkoztatva

tud általánosítani. Itt is tulajdonképpen átélünk egy igazi távlati élményt, ugyanakkor egy geometriai formáknak az egymásra vonatkoztatottságát is, hisz a geometriai forma, a mértani forma mindig valahogy az általánosság szférájába emeli az embert. Itt vonalakat látunk, a másik képen a mozgáson köröknek összefüggő mégis szétvetülő köröknek az egymásra kötöttségét, egymástól széthuzása adja a képnek a belső dinamikáját. Ezek az utolsó képek, mint amit most fogunk látni kettőt, az Egyensuly és a Harmónia cimü kompozíciókat, ezek mutatják talán legtisztábban Balogh László legujabb stilusát, tehát hogy hová jutott el ebben a legszürő munkában, mert nem jó ezt a szót mondani, hogy leegyszerüsit, inkább leszür, lényegre tör, a legszükszavubban, puritánul akar elmondani valóságos viszonylatokat, élményeket, aminek a mélyén ott van a szentendrei élmény, ott van egymásra vonatkoztatott házakból már benne élő geometriának az alap élménye. És hogyha a szineket is látnák, akkor észre lehetne venni, hogy a mértani rend mellett ugyanakkor ott van Balogh Lászlónak eredendően lirai természete is. Mert ahogy ezeket az egész finom szineket néha egy fekete, világoskék, szürke, fehér teszi egymás mellé, ha nem egy mérnöki mértani rend, hanem ugyanakkor egy embernek nagyon szemérmes vallomása is!

- Köszönöm szépen. Nagyon megnyerő volt, legalábbis számomra és nyilván önök számára is ez a tárlatvezetés. Egy kicsit

fontos is volt, hogy megismerkedjünk ezzel a világgal. Nem is restelkedem, hogy a szinek hiányát emlegette, bizony egyelőre a TV Galériája nem szines. Nade hát az iskolás-könyvekben is azt hiszem, hogy fehéren feketén látják elősző r a nagy müvészek alkotásait. Mindenképpen legalább a TV Galéria barátait inspirálja arra is hogy megnézzék a kiállitást. Nagyon tetszett nekem, hogy Ön azt mondta, hogy Szentendre müvészi felfedezésének történetében a harmadik fejezet Barcsai Jenőhöz kapcsolódik. Tehát Barcsai Jenő a harmadik fejezet, aki mindig kedves vendég nálunk Barcsai mester teljes egészségében és épségében itt van nálunk. A mult alkalommal Hajnal Gabriella festőmüvész kiállitásán mint vendéget köszöntöttük a mestert. Most viszont a mester tanitványa mellett, mint igazán mester.

- Örülni lehet, hogy ez a kiállitás létrejött azért is, mert a közönség meggyőződhet arról, hogy ez a müvészet logikusan fejlődött, alakult, formálódott és egy őszinte müvészet. Olyan müvészet amelyben érezzük az embert, a mondanivalót. Balogh László festészetének festészetében fontos szerepet játszik elsősorban a konstrukció és a szin. Na most természetes a konstrukció az nem öncéluan, nincs öncéluan jelen az ő müvészetében, hanem mindig valamit ki is akar fejezni, mégpedig az embert, humánumot. Konstrukció nélkül müvészetet el se tudunk képzelni, gondolhatunk zenére,

irodalomra, vagy képzőművészetre, ha festészetre gondolunk, akkor hirtelen, mondjuk az impresszionistákra gondolok, még ott is a konstrukció felfedezhető, csak nem a konstrukció játssza a főszerepet, hanem a fény és az árnyék. Hát ugyebár ez változik koronként, a XX.század művészetének a jellemzője ugy érzem, hogy a konstrukció.

- Mester mit gondol, hogy miért van az, hogy napjainkban még a művészetet szerető emberek is kicsit idegenül állnak szemben az ilyen művészettel ?

- Hát kéremszépen azért, mert nem szokták meg. Kiállításokat kell nézni, sok ilyent, ehhez hasonló kiállitást és aztán a néző megszokja. Megszokja ezeket a szineket, a formákat és a végén magáévá tudja tenni az ezekben rejlő festői szépségeket.

- És megszokja azt, hogy a konstruktivista gondolat mögött meghuzódik az ember, ami

- Hát erre, amikor már ezek a képek a nézőt magukhoz közel engedik, akkor már a néző erre nem is gondol, hogy konstrukció vagy nem konstrukció, csak arra, ami megfogja, ami vonzza, amit művészetnek neveznek.

- Köszönöm szépen. És hogyha beszéltünk a nézőről, vagy a látogatóról, vagy a művészetszerető emberről aki nem érti teljesen, hát van művészbarát is. Bemutatom Önöknek Gölner Miklós festőművészt, aki szentendrei és azt hiszem teljesen ellentétes művészi hitvallást vall, mégis valami módon kötődik

a városhoz

- Igen

- Mint látogató,művészbarát, hogy látja ezt a világot ?

- Hát kéremszépen Balogh László és köztem egy jó harminc esztendő differencia van, egy szük generációs differencia van. Művészetixxxxxx szemléltében küzte és köztem mégsincs ilyen nagy különbség, mert ő a konstruktivizmusnak a szemléletét vallja. Ez a konstruktivizmus, amely jellemző a XX.század művészeti szemléletének egy bizonyos részére ez egy folyamat, ami elindult a század elején és még mindig folyamatban van. Engem is ez a konstruktivista szemlélet, ez ragadott meg, és én magam is ebben a konstruktivista művész szemléletben alakitom a képeimet. Azonban mégis nagy különbség van az ő szemlélete és az enyém között, mert az a szerkesztő módszer, ami az én világom az egy eldottabb, egy sokkal több esetlegességet, és a természetnek lirai jelenségeit is tartalmazza. Balogh Lászlónál, amint már Németh Lajos is nagyon szépen elemezte, Balogh Lászlónál sokkal süritettebb és összefogottabb és teljesen szinte a matematikai mértani elemekre leredukáltan adja vissza a természetet.

- Ez a geometria költészete. Mode most ünt például itt a tárlaton melyik x kép ragadta meg, vagy melyik képek ragadták meg ?

- Hát kérem, hogy illusztráljam némiképp a különbséget és azt, hogy Balogh Lászlónak a festészetében mi a jellemző van egy-két

kép, amire szeretnék utalni, éspedig ez a holdvilágos szentendrei kép, látható egy házfal fehér tetővel és a fának a tövében alakok látszanak. Világos, megvilágitott majdnem fehér fal, az alakok szinte sziluettben látszanak. Ugy tünik, hogy szinte csak folthatásban egészen leegyszerüsitve, majdnem bábu alakban látszanak az emberek, mégis ha az egész képet nézzük egyszerre olyan frappáns hatása van, hogy érezzük benne magát az életét és életet és ennek a nyüzsgő utcának egy bizonyos festői jelenségét. Tehát az, hogy ő ennyire leredukálja a természetet, nem jelenti azt, hogy le is szegényiti egyben, hanem annyira szükszavuan adja elő, hogy ennek ellenére mégis visszaadja, majdnem azt mondhatnám hogy hitelesen adja vissza a természetnek egy-egy jelenségét.

- Köszönöm szépen. Most ezek után az is helyes lenne, hogyha Balogh László vallana nem a müvészetéről, hanem mert itt raffinált módon ebben a müsorban mindig Szentendréhez szóló kötöttség is rejtve van, hiszen éppen Balogh László mondta hogy azt a cimet kellene adni, hogy szentendrei napok, vagy legalábbis szentendrei nap a Bem rakparton. De a kiállitó müvész egy nagyon szellemes módot választott, filmen válaszol arra, hogy tulajdonképpen mi az ami köti ehhez a müvészethezáx és köti ehhez a városhoz. Kérem a filmet. /filmrészlet...../

- Mi itt egy kis tévé moniteron néztük végig a filmet, nem tudom Önöknek sikerült e jól megfigyelni a hagyományos Szentendre képnek egybeolvadását a teljesen modern látásmóddal. Hallottuk ezt a szót, hogy nosztalgia és egyáltalán a tegnapnak inspirációs ereje. Hát most valljanak a szentendreiek. Bemutatom Önöknek Dein Pál festőművészt, aki legalább ugy ragaszkodik minden kövéhez és kapuzatához Szentendrének mint a kiállitó Balogh László. Egyáltalán érdekes a gondolat, régi városban teljesen modern müvek

- Hát ugy hangzott a kérdés, mintha modern müvésznek nem lenne szüksége hagyományokra, és mert egy elfogadott álláspont, hogy a modern müvészet sárral tiporja a hagyományokat. Hát én ennek pont a forditottját tudom és érzem, hogy a modern müvészet az, ami a hagyományokhoz hü, de csak egy olyan stádiumig, mint ahogy itt is a bemutatott filmből kitünik, és Balogh László müvészetéből, hogy az önmegismerésig mig eljut, addig a hagyományokra támaszkodik. Hát itt Szentendrén mondjuk maga a város a hagyományunk, azok a müvészek akik eddig Szentendrén alkottak azoknak a müvei, hát itt mondjuk személy szerint Barcsai Jenő, mint mesterem is ezt a ragaszkodást mutatja

- Igen, értem is én, hogy Ön mit mond. Tulajdonképpen a tegnapot minden generáció ujra és ujra fedezi fel nyilván - és a felfedezés után pedig jön az önkifejezés korszaka, amikor tullép a hagyományokon és

- de amelyekben benne él

- és benne él természetesen a hagyományokban
- Most Önök festők így látják. Szobrászművész, Asszonyi Tamás, aki már ismerős nézőink előtt, hiszen a TV Galéria sorozatában talán az egyik legemlékezetesebb tárlata volt, amikor Asszonyi Tamás érmeit és szobrait mutattuk be. Nade hát mostmár Szentendréhez kötődik azt hiszem teljesen az élete, szobrász, Hát a festőket érten tulajdonképpen ezt az egész átlényegülésnek, geometriának a tegnapba olvadását. A szobrászt hogy ragadja meg ez a városka ?
- Hát a szobrászt ugyanugy ragadja meg, mint a festőt. Végső során a város és a művészek között lévő kapcsolat az egy áttételesebb dolog, tehát itt a müveken is látható az, hogy,nem egy olyan direkt kapcsolat van a város és a művész között, hogy a szobrász számára ne lehessen ugyanugy inspirálni, mint a festő számára
- Egy jó környezet ahol dolgoznak ?
- Ideális környezet, mondjuk ez az egyik amit a város jelent, a környezet valóban mindenfajta munkálkodáshoz ideális és lényegében a Laci és Dein Pali mindent elmondott amit mi is ujonnan odakerültek is érzünk a várossal kapcsolatba. Még amit hozzátennék talán az, hogy akik odakerültünk nagyrészt Budapestről minekünk a kisváross jelleg az, ami még valami többet ad azzal, hogy minden kicsibe megtalálható, ami nagyban Budapesten vagy az ország, vagy tulajdonképpen a világba.

Tehát ez a Szentendre ez egy makettje a világnak. Tehát semmiképp se egy olyan kis vacak helyecske, mint amekkora területen fekszik. Tehát a kitekintés egy ilyen kis helyről, ahol minden tulajdonképpen bizonyos fokig modell, tehát minden kisebbe látszó modellnek tűnő dolog innét sokkal könyebbnek érzem a kitekintést, mert a modelség a modell gócából kifolyóan minden tisztább, rendszerezettebb minden, rendesen

- De egyébként is naivnak érzem azt a kérdést, hogy mi ragadja meg az embert Szentendrén, mert a látogatót aki elmegy sétálni különösen megkapó érzése van. Nem lehet hogy ebben az egész urbanizáció problémája benn van, valami olyan lelki

- Mindenképpen, végeredményben az ország és az egész világ összes problémája az, hogy a Duna is ott van, a vizszennyeződés, az uj lakótelepek, a régiekre ráépülések, mind-mind megjelenik, és hát azzal hogy egy ilyen ideális szituációba még egy uj művésztelepet is ott épitettek. Művész viszont sokkal többk van ebbe a modelbe, mint a világon arányitva egy-egy lakóhelyhez

- Azt hiszem, hogy ennek a tegnapi városnak olyan ragyogó holnapja van, és a művészek mindinkább érezni fogják ezt, lassan teljesen tényleg művészvárossá válik. Hade mit vall az, mert mostmár Aszszonyi Tamás teljesen kötődött Szentendréhez, mint Csik István festőművész, akinek semmi köze Szent-

endréhez, mondhatom igy ?

- Igen, először is mint idegen meg szeretném köszönni a az nekem megtisztelő meghivást és talán a legtermészetesebbnek azt vélem, ha mint néző, mint mübarát szólok Szentendre művészetéről és Balogh László művészetéről, persze ebből a festő azt hiszem nem maradhat ki, de számomra nagyon röviden talán a leglényegesebb Szentendre művészetében, amit hosszu idő óta kisérek figyelemmel, az állandó megujulás folyamata, amely folyamat a legnagyobb komolyság és szigor jegyében zajlik, nem találnak, illetve nem keresnek a szentendrei művészek soha nekem első megoldást, ez azt hiszem idegen tőlük mindenképpen, és hogy nagyon szerencsés hogy azt a néhány szót elmondhattam, azt talán az is mutatja, hogy itt ezen a kiállitáson Balogh László művei tulajdonképpen igazolják azt hiszem a nézők számára is a véleményemet.

- Főleg hogyha eljönnek és megnézik. Lassan már azt fogják mondani, hogy miért nem itt tartottuk ezt a tárlatot és bemutatót, miért éppen Szentendrén. Node még van időnk arra, hogy egy érdekes lépéssel tovább menjünk, ami nagyon is fontos. Balogh László festő és grafikus művész, mondtuk ugye beszélgetésünk elején. És sajátos módon vonzódik talán még lesz időnk megmutatni nemcsak a könyvillusztrációhoz, hanem az alkalmazott grafikához. Hát mutassuk meg ennek talán két jellegzetes képét, amely éppen az egyik azt hiszem a Magyar Hajó és Darugyárhoz kapcsolódik

- Igen, az idei BNV-n
- külső képe, amit most nézőink látnak, és ennek a belső kiképzése, amely ugyancsak Balogh László munkája. Most egy röpke filmet mutatunk be Önöknek, tényleg egészen röpke, amelyben tulajdonképpen két filmet komponáltunk össze. Az egyiken Ferrai Péter a Magyar Hajó- és Darugyár propaganda főnöke arról beszél, hogy miért használják szivesen ezt az alkalmazott xxx grafikát, amelyet Balogh László képviesel, a másik pedig ezinte egy holnapi előzetes. Holnap nyilik meg igazán reprezentativ módon a Vadászkiállitás, és ennek külső pannóit ugyancsak Balogh László készitette. Kérjük azt a rövid filmet.

/filmrészlet.....

- Azért lehetett érdekes nézőinknek amit most mutattunk, mert nyilván nézőink közül sokan arra gondolnak, hogy ezt a bejárati pannók fotók, pedig xxx grafika
- Nem, fotók felhasználásával, ahogy emlitettem ez teljesen átstilizált és főleg az, hogy olyan léptékben, ami ott az előtérben gereblyéző öreg bácsiból is kiderül 5 x 2m-es egy-egy ilyen szekció, ugyhogy ezzel igyekeztünk. Hát mondjuk ez arra volt példa, hogy nem könnyü grafikai feladatnak, hogy ilyet is kell tudni. Tehát a grafikus nemcsak vonalróból megbizott feladatot, de a mélyén a léptéke, az aránya az teljesen mai, és az a tanulság amit én a képeimből levontam, azt igyekszem mindig átmenteni. Ugyanez a helyzet

plakáton is. Az egyik legkedvencebb plakátom a két évvezl ezelőtti szentendrei napok plakátja, több változatban is lenyomtam szinbe, és ez egy jó példa arra, hogy mondjuk nivó leszállitás nélkül, tehát én ugy tudnám a festőt, grafikust összeegyeztetni, hogy ugy vetem föl, hogy minőség kérdése. Tehát egy emberbe nem két ember lakik és nem két-laki, hanem a feladatokat teljesen testre szabja és ugy gyurja át. Ugyanez egy kötöttebb feladatnál, például Barcsai mester mzm tavalyi plakátja,ahol nem lehet a művet megsemmisiteni, de jellemzően utca léptékére kinagyitani ugyhogy az ne csonkuljon, az a felvetett részlet az egy komplett egész. Vagy például itt a Hideg napok plakátja, ami már egy régebbi plakát, a legutolsó plakát kiállitáson szerepelt, annál például az eszköztelenséggel akartam éreztetni a telet, és általában minden munkámmal a tömörség és a szükszavuság az, amire én törekszem, és amig ezt nem tudom olyan fokra vinni, tehát am megoldottságot, mert vallom, hogy ma csak az kaphat ebbe a nyüzsgő világba figyelmet, mert az embereket kismillió ráhatás sokkolja, tehát a művészi alkotásnak a megoldottság, az egyszerüség, a tömény ség az egyértelmüség, a célratörés, de nem olcsó eszközökkel, ez a feladata. Ami nem ilyen az sportnyelven szólva a labdába nem rughat.
- Köszönöm szépen. Kemény beszéd is volt, és kérem hogy vegyék ugy, mint talán egy meghivót az elkövetkezendő három

napon Balogh László festőművész alkotásainak megismeréséhez.

Legközelebb kedves nézőink egy hónap multva jelentkezünk, amikor Bakallár József festőművészt mutatjuk be Önöknek itt az I.kerületben a Bem rakparton. Köszönöm, hogy végighézték, a viszontlátásra.

Balogh László

A müvek,amelyeket a müvészek készitenek,szerfelett sokfélék és nem egyértelmüen érvényes rájuk a "mobil" vagy "kinetikus" jelző. Kétségkivül a mozgó plasztikai tárgy létrehozásának célja vezeti őket.

Aknai Tamás: "Kinetikusok" Egerben.
MÜVÉSZET,1979.augusztus - 24.lap

Balogh László

A müvész megkisérelte elmélyiteni az elődök felfedezéseit, feltárni az ipari és materiális hátteret, meghonositani a müvész-mérnök-munkás kooperáció szellemét Egerben, Salgótarjánban és Debrecenben.

Aknai Tamás: "Kinetikusok" Egerben.
MÜVÉSZET, 1979. augusztus - 24. lap.

Balogh László, festő

a Nemzeti Galériában néhány hónappal előtt megrendezték a Szentendrei művészet 1976 c. kiállítást, melyen részt vettek a művész munkái.

P. Szűcs Julianna: A Szentendre-védjegy. Kritika, Budapest, 1976. 10. 4. old.

Balogh László

Holdvilágos este c. collage (eml.)
és Kendős fej c. műve "
szerepel az alábbi tárlaton

Tóth Béla: A nentendrei műveszteleps
Liáhitása Debrecenben

Hajdu Bihari Napló 1969 VIII. 8

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Balogh Károly festő

szerepel a Pest megyei tárlaton. (V. Galéria.)

Rózsa Gyula: Budapest a meggyeskehely 7.

Népszabadság, Bp. 1971. okt. 8.

Balogh László

alkohás körben. Szentendrein jel.
(fotó)

Selmeczi Toth János: Még egyszer Szentendrein

Népművelés 1968/11 35 old.

Balogh László

Szentendrén él és alkot, ha ma már nem is a telepen, de mint tiszteletbeli teleptag.

Selmeczi Toth János: Bemutatjuk a Szentendrei Müvésztelepet.

Népmüvelés 1968/10 39 old.

Kedves Lajos!

Az anyagot cégy kedves 26-án a déli
órákban (11-ig tól) megtehintem
este hány órára kell kamera-próbára
jönnöd azt még megtelefonálom

Üdv. Balogh[illegible]

BALOGH LÁSZLÓ

Balogh László festőművész kiállítása a Bp. I. kerületi Tanács Művelődési Házában megtekinthető 1971. augusztus 27—30-ig, 11-19 óra között I., Bem rakpart 6 sz. alatt.

„TV-Galériája" adás 26-án (csütörtökön) 21 órakor

Balogh László

1021

BALOGH LÁSZLÓ

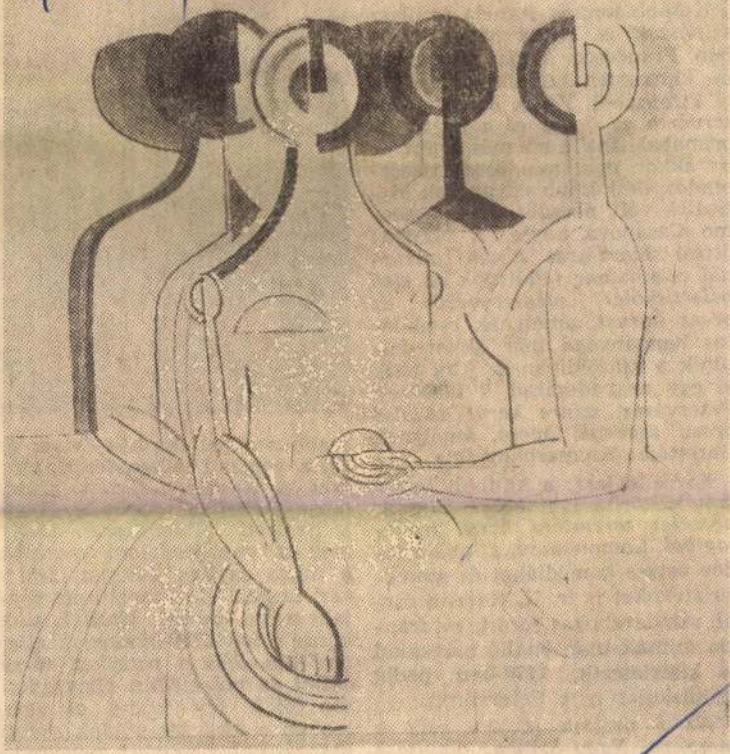

Balogh László: Ünnep

Felment a függöny
tottan várakozó k
egy hatalmas fe
„Április elseje va

Később jönnek
színészek is. Ann
ben Francesco A
és karmester tá
el Firenzéből. *Ve*
tervárra az oper
prímabalerina n
az akkor még r
tendős, de később
hedtté vált nőc
mo Casanova
óriási sikert ar
nál csakhamar
balettiskolát,
orosz kórust,
tos hanganya
cűnik a külfö
el egy negyed
Péterváron *s*
orosz szöveg
librettóját Szumarokov

Fő céllá lesz: a külföldi színészet kiszorításával *hazai színművészetet teremteni hazai irodalomból.* Lomonoszov, a kiváló tudós verses komédiákat és szomorújátékokat is ír, II. Katalin cárnő színdarabokat fordít, sőt francia minták után önálló művekkel is kísérletezik, 1779-ben pedig színiiskolát nyit Péterváron.

Az ő uralma idejére esik *a moszkvai Nagy Színház alapítása 1776-ban.* Öt év múlva tehát kétévszázados lesz ez a nagy múltú

lyet a Nap... orosz győzelem váltott ki. Ebben a nemzeti lelkesedésben találja meg az orosz irodalom és színház a maga sajátos hangját, ami a cári uralom alatt most már végig jellemzője marad: *lázadás, tiltakozás a fennálló viszonyok ellen, törvényt ülés a politikai, társadalmi és művelődési elmaradottság fölött.* Így fordul el egyre jobban a külföldi példák szolgai utánzásától, s teremti meg irodalom és színház azt az orosz realizmust, amelynek hatása csak-

az-
ne-
tott

1971 SEP 18
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 5.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-126
SAJTÓFIGYELŐ

Balogh László

A kiállitás középső termében szereplő konstruktivista művész.

Dévényi Iván: Jubiláris kiállitás Szentendrén; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 1970, 10.1.

Balogh László

Munkáival a konstruktivizmus szentendrei hagyományit képviseli.

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának jubileumi kiállitása a Műcsarnokban Perneczky Géza; A pátosztól a groteszkig; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o, 26.1.

Balogh László, festő

Németh Lajos művészettörténész ismertette festményeit a TV-galériájában.

(bársony): TV-noten 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. aug. 27.

Balogh László

"Egyensuly" c. konstrukcióját dicséri Szabó György: "Pestmegyeiség" c. kritikájában, mely a Magyar Nemzeti Galéria uj kiállitásáról szá mol be.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. okt. 9.
XV. évf. 41. sz. 12. lap

Balogh Lajos

Neve emlitve

"3o festő -3 szobrász.A szentendreiek kiállitása"

Pestmegyei Hirlap 1971 julius 2o

4.old.

Bologh László

A lírai konstrukciótást képnisel: Deim Pállal rokon szellemben.

Frank János: Jegyzetek a XI. M. Képzőmű. Kiállításról; Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 31. l.

Balogh László

Képei szerepelnek a "Pest megyei
tárlaton " a Nemzeti Galériában

Pestmegyei Hirlap 1971 szeptember 30
4.old.

Balogh László

szerepel a „Szentendrei művészet"

kiállításon a szekesfehérvári Csók István

képtárban.

Magyar Nemzet 1969 november 10.

Nicold.

Szentendre és symposion

Szeptember elején véletlenül Szentendrén járok, tele a város — a kirakatablakok, házfalak — a holdas, tornyos rajzplakáttal: „Szentendrei napok". A kép, a rajz, a reklám olyan, hogy még sem kérdem magamtól, ugyan miért akarok ott lenni a „Napokon", melyik rendezvényért, vitáért. A képen ott a város, a házak, a házak ablakmélyei, a torony — nem egy a nyolctemplomos nyolc toronyból, hanem a tornyok, a sok templom jelképe. A kép miatt megyek. Balogh László festőművész munkája, nem tudom, van-e címe a reklámcímen kívül is, lehetne „Mágikus éjjel Szentendrén" — talán a nagy kerek holdról jut eszembe —, dehát azt már Bálint Endre megfestette.

„Magyarországon máshol is van szép, megejtő táj — talán még szebbek is, mint a mi vidékünk — olvasom a műsorfüzetben —; másutt is vannak nagy múltú városok, amelyeknek történelme éppen olyan ősi és legalább annyi fordulattal, izgalommal telített, mint a mi városunké... mi az hát, ami mégis a ragaszkodáson túl arra ösztökél bennünket, hogy évről évre vendégeket hívjunk és megmutassuk Szentendrét... Nem egyszerű önmutogatásból, vagy szokványos idegenforgalmi célkitűzésből tesszük — vallják —, az a meggyőződésünk, hogy mindaz, ami Szentendrén és környékén együtt van, legyen az természet adta szépség, vagy a történelem és a művészet felhalmozott értékeinek gyűjteménye — nem maradhat csupán a miénk: közös kinccsé kell tennünk. Az adás vágya és öröme teszi kötelességünkké, hogy évről évre megismételjük hívó szavunkat, ...enélkül a munka nélkül csonka maradna az életünk."

Hát ezért ilyen szép ez a plakát és a symposion is, amivel a képkiállítást megnyitották. De mindenek felett a képek! Lehetetlen a képekről és a festőkről mind beszélni, de lehetetlen nem beszélni is, hiszen meg nem emlékezni olyan, mint elfelejtkezni. Negyvenéves jubileumát ünnepli a szentendrei művésztelep, 85. születésnapját Czóbel Béla, aki valóban — ahogy Dévényi Iván mondta a róla szóló előadásában — az a művészünk, akit a nagyvilág a leğjobban ismer és a legmagasabbra értékel. És hatvanéves lenne ez évben Vajda Lajos, az egyik legszentendreibb festő, aki nagyon fiatalon halt meg 1941-ben. Vajda „az emberi arcoktól a város arca felé fordult". A barokk városrészek, melyeket a középkori templom, a szűk sikátorok, kanyargós utcák, pici terek köré építettek, paradoxul harmonizálnak a régi épületekkel. Az így kialakult városszerkezet vonzó szabálytalanságát jellegzetes egységbe fogják a szinte ritmikusan felszökkenő szerb templomtornyok. „Ezt az atmoszférát lélegzik Vajda rajzai... az itteni szerb templomok ikonjai rendkívül mélyen hatottak rá. Vajda az ikonfestészetben látta a művészet legsúlyosabb és legegyetemesebb törvényszerűségeinek egyik megvalósulását" — írja róla egyik méltatója. Arra gondolok, hogy a kiállított „Ikonos önarcképe" dokumentumerejű, s hogy Szentendre nélkül talán érthetetlen lenne. Egy városkalauz megjegyzése pedig mintha igazolna: „az ikonok, templomok, keresztek motívumsora, az egész különös, kusza kis város: segítőjévé vált a belső szemlélődésnek és az alkotómunkának."

Magyarázata ez, elegendő magyarázata a város különös levegőjének? Azt hiszem, igen; az ikonok, templomok, keresztek Szentendrén valahogy mindenütt jelenlevők, a szemem előtt, a becsukott szemem előtt is, a Szentendre szóra is, a képeken is. A belső szemlélődésalkotta képeken, Szántó Piroska Vashegyi keresztjén.

Ezüstháttérű égő-piros kereszt, keresztsarkokból csüngő Nap, Hold és Csillag, keresztetőn trónoló kehely és búzakalászkoszorú. Messziről szentlélek szinbólum is, a galamb teste és szárnya a test és vér szimbólumok összetartozása.

A kiállítás megnyitása után szerb templomot és múzeumot látogatunk meg, nézzük az ikonokat, a kereszteket, a vezetőnk lemezjátszót és lemezt hozott magával, hogy pravoszláv egyházi zenét hallgathassunk közben.

Saád Katalin

elhunyt.

SZŰCS OTTÓ NY. lelkész életének 55., áldozópapságának 31. évében, szeptember 22-én, Nyúlon meghalt.

LOVAS M. ARISZTIDA kalocsai iskolanővér, szeptember 22-én, Máriagyüdön elhunyt.

SZABÓ M. DIONYSIA kalocsai iskolanővér augusztus hóban, Pécsett meghalt.

TAKÁCS ETELKA FILOMENA irgalmas nővér 72 éves korában Bakonybélben meghalt.

BBC vezető karmestere volt.

Cherubin Reimund Uhl, nemrég kinevezett würzburgi ágostonrendi definitor Tirolban hegymászás közben halálos szerencsétlenség áldozata lett. Az 54 éves páter egy meredek hegyoldal megmászása közben rohamot kapott és 40 méteres mélységbe zuhant.

Új Ember

1968. október 6.

XXIV. ÉVFOLYAM, 40. SZÁM

Laptulajdonos: ACTIO CATHOLICA

Felelős szerkesztő: SAÁD BÉLA

Kiadja az Új Ember kiadóhivatala. (Felelős kiadó: Saád Béla)
Terjeszti, előfizetés és templomi árusítás: az Új Ember Kiadóhivatala, utcán árusítja a Magyar Posta

Főszerkesztő: PÉNZES BALDUIN

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, V., Kossuth L. u. 1.

Levélcím: Budapest 5. Postafiók 191. Telefon: 188—096 és 185—416

Táviratcím: »Újember« Budapest«

Csekkszámlaszám: OTP 16 820—VII.

Előfizetési díj negyedévre 20,— Ft, félévre 40,— Ft, egész évre 80,— Ft.

Hazai előfizetések külföldre:

Posta Központi Hírlapiroda. Budapest V., József nádor tér 1.

Külföldön előfizethető a Kultúra Könyv és Hírlap Külkereskedelmi Vállalat, vagy bizományosai útján. Nyugati országokban az évi előfizetési ár 4,— USA dollár vagy ennek megfelelő összegű más pénznem. Átutalható a Magyar Nemzeti Bankhoz (Budapest 54) a Kultúra 024/2 számú számlájára, feltüntetve, hogy az előfizetés az Új Ember című lapra vonatkozik, megküldhető csekken.

68.3287 — 100 éves az Athenaeum Nyomda. Budapest —
Rotációs magasnyomás

Felelős vezető: Soproni Béla igazgató

Indexszám: 25 835

zásnak eddig nem volt foganata.

Szeptember 8-án a izraelita temetőben ö kus egyházi tiszteletad deztek a községből hus évvel ezelőtt elhurcol lékére. Meghívást kapt lyi református, katol evangélikus egyházak is.

A tabáni templomba Gellért ünnepének estj celebrált szentmisét n be Legányi Norbert be apát. A szentbeszédet S Szilveszter mondta.

A templom kórusa Lisznyai Gábor Szent Gellért miséjét énekelte. A közös mise-énekekbe és imákba több száz ember kapcsolódott be.

Mátraverebély-Szentkút kegyhelyen október 6-án Kisberk Imre püspök mondja az ünnepi szentmisét és szentbeszédet.

A ghanai Linus Kwakru Kosi Benuyenah 105 éves korában keresztelkedett meg. »Sohasem késő megkeresztelkedni« — mondotta.

Néger szerzetesnőt választottak általános főnöknővé az Angyali Üdvözlet nővéreinek rendjében. Ez az első eset, hogy színes bőrű szerzetesnő lett a rend vezetője.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
OKT 6 1968
ÚJ EMBER

vét.

talosan állást foglalt a születésszabályozás kérdésében, a Humanae vitae pápai enciklika szellemében. Az athéni szinódus elítélte a fogamzásgátlás mindenféle formáját, s minden templomban felolvastatta az erről szóló körlevelet.

A Nauka i Zsizny legutóbbi száma közli Kasirszki szovjet professzor nyilatkozatát, amelyben az a kijelentés olvasható, hogy hosszas tanulmányozás alapján bizonyítottnak látja: a Szovjetunióban 2000-ben 80 év lesz az átlagos életkor. A professzor évek óta kutatásokat végez e témában. Többek között arra is választ keres, vajon a bibliai matuzsálemek magas életkora biológiailag magyarázható-e?

GH LÁSZLÓ festő

KOZMOSZ NÉZI A TÉVÉT

VARGHA BALÁZS:

Angyalszörnyek

■ *Jánosy István: Távolodó arcok. Elbeszélések, emlékezések. (Magvető, 398 old.)*

A gondolatok rokonsága olykor együtt jár a testi habitus hasonlóságával. Persze, nem kötelezően, hiszen az unalmas is volna, hanem váratlan csattanókkal. Kamasz koromban figyelemmel nézegettem egy képeskönyvet az expresszionista német szobrász, Ernst Barlach műveivel. Vaskos tömbökből formált fa- és bronzszobrai kire is emlékeztettek? Luther Mártonra. Nem csodálkoznám, ha egy lexikont lapozva ilyen adatra bukkannék: Barlach nyerte meg 1917-ben a reformáció négyszázadik évfordulójára hirdetett szoborpályázatot. Lehet, hogy nem is az én rögtönzött füllentésem ez, hanem hites adat, és benne volt annak a hajdani albumnak a kronológiai függelékében. Némi kacskaringók után, most jutok el Jánosy Istvánhoz, akinek arca, termete olyan, mintha Barlach-alkotta szobor volna. És ez a szobor Luther Mártont ábrázolná. Jánosy, az expresszionista költő, a lutheránus teológus ebbe a tökéletesen adekvát formába alkotódott. Hogy a Luther Mártonhoz való testi hasonlósága belejátszott-e hivatásának keresésébe, megtalálásába, azt ő tudná megmondani.

Az expresszionista tematika címszavai közt — akár írt, akár festett tematikáról van szó — első helyen találjuk az *éjszakát* és a *hidat*. Nála is. Hazulról eltűnt gyerek áll a hídon:

„Már percek óta mereven néz egy pontra. Lenn a folyóban, ahol a hajótalpú pillér alatt az ár újra összeér, sustorgó örvényfonalai egymásba fonódnak. Az első percben csak ködös, tintasötét szakadékot érez a híd alatt, később már ki tudja venni az örvények spiráltarajait — mintha feljebb, közelebb emelkedett volna az egész. És egy vassínekkel megrakott teherautó van a fején, s nyomja, préseli lefelé."

Még 1947-ben írta ezt. Az utolsó (vagy utolsó előtti) évben, amikor még ilyen „modernista, antirealista" szövegnek esélye lehetett a megjelenésre. De neki az írás nem irodalom volt. Az irodalmi élet mozgásai hidegen hagyták. Egyetlen szenvedélye a lélek titkainak feltárása. „A költő kísérleti laboratóriuma: a saját élete, a saját lelke. Tehát saját lelkének minden rezdülését olyan éberen kell hogy figyelje, ahogy Rembrandt figyelte a saját arcát önarcképei megfestésekor."

Szükséges a könyörtelenség, sőt, mi több, a rosszhiszeműség önmagunkkal szemben, ha magunkról, a lélekről valamit meg akarunk tudni — vallja Jánosy.

Egyik versében, 1945-ben írta:

„Ha mellettünk egy meredő fegyver/ az anyánkat lőné le, mi/ csak hallgatnánk kopár szemekkel,/ nem tudva könnyet ejteni.

A legrondább háborúvégi hónapok emlékképeiből összegeződik ez a lesújtó következtetés.

Jánosy már kezdő teológusként belemerítkezett a Mária-kultusz misztikus extázisába. A *Magnificat* egyaránt hatott rá mint üdvtörténeti tétel, és mint művészeti téma. De az elragadtatás szüntelen gyakorlása nem veszélytelen. Könnyen teret enged kétségeknek, eretnek gondolatoknak. Ezt már a hajdani kolostori felolvasóestek műsorszerkesztői is sejtették.

Kakucsi (ezt a nevet veszi magára Jánosy, bizonyára kíváncsiságának, mértéktelen tudásvágyának jellemzésére) tapasztalhatta már gyerekkorában, hogy két közönséges kavics ütköztetéséből szikrát lehet üttetni. Ő ezt sikerrel alkalmazta paradoxonok csiholására. (Az itt következő ütköztetést én magam hoztam össze a kötet két, távoli részéből.)

Szüzességvizsgálat I.

Egyik hazai középkori Máriamagasztalásban így szól a bölcs szakemberek kara: „Világnak kezdetitől fogva nem történt ez, hogy szűzlány fiat szülhessen, szüzesség tüköre tisztán maradhasson." (Emlékezetből idéztem, gimnáziumi tankönyvből.)

Szüzességvizsgálat II.

Asszony-ismerősének emlékeiből: „13-14 éves koromban sokszor fogott el valami rosszullét: szédülés, hányinger, többször el is ájultam. Anyám, hogy, hogy nem a fejébe vette, hogy teherbe estem. Vallatott, mégpedig a legegyszerűbb módon: pofozással. En meg csak tagadtam. Tagadásomra aztán anyám mindjobban nekivadult: letepert, rúgott, seprűnyéllel verte a fejemet. Elcipelt az orvoshoz: azonnal vizsgáljon meg. Az orvos rögtön látta, hogy szűz vagyok, és iszonyúan leszidta anyámat."

Távolodó arcok — a kötet címe szabad értelmezést engedélyez. Akár többet is. Távolodik, mert meghalt — ez kínálkozik elsőnek. De ez sem egészen pontos, hiszen a halottak nem tőlünk, hanem bennünk távolodnak. Mi távolítjuk azzal, hogy ritkábban említjük, idézzük őket. Azok a hozzánk tartozók, akik azóta más világrész földjében vertek gyökeret, helyrajzi értelemben nem távolodnak már, legfeljebb akkor, ha még odább költöznek. Ez a különbség már jelentéktelen. A fizika törvénye viszont azzal sújt le ránk, hogy a világoknak abban a világában, amelyben élünk és halunk, minden mindentől örökkön-örökké távolodik. Akinek ez túl magasröptű elmélet, annak tetszetősebbet is ajánlhatok: Távolodik, mert látni sem akarom. Távolodik? Hát csak pusztuljon.

A kötet borítója, rajta „Firinc" (Jánosy Ferenc, festőművész) képével; többet mond, mint az imént felsorolt változatok. Négy személy: hosszú nyakú meztelen nő, parasztlantot pengető harlequin, az ő kisöccse, végül egy cilinderes bűvész úr. Ők négyen mintha kvartett volnának egy kártyacsomagból, amelyet már az is elfelejtett, aki kitalálta. Ők négyen (Kakucsi-Jánosyval öten) a zavaros ifjúkort jelképezik, vonzások és taszítások ártalmas-ártatlan világát.

A költő prózakötetéhez szoknia kell az olvasónak. Van benne valami sokféleség. Az ő könyörtelen szavával „tarkabarka öszvérféle". Már csak attól is, hogy ezeknek a feljegyzéseknek csak részben ő a szerzője. *Fanny hagyományai* korában az volt a divat az íróknál, hogy a sajátjukat másvalaki műveként adták ki. (Ezt követte Weöres Sándor is, így lett a *Psyché* ebben a tekintetben is korhű.)

Amit ezeknek a prózai műveknek és verseknek az eredetéről, szerzőjéről mond Jánosy, az színigaz, minden misztifikáció nélkül. A KYRIE! című verset kezdem olvasni, s felszisszenek: Hű, de rossz! De oda is van írva — most veszem észre — nem az ő verse, hanem teológus társáé, Cincié. Higgyünk tehát szavának: „Mások elbeszéléseit úgy közöltem, ahogy elbeszélték, sokszor magnófelvétel alapján. Ezt az anyagot igényeimnek és hangulataimnak megfelelően megcsiszoltam és hozzáfűztem reflexióimat, ahogy eszembe jutottak..."

Az *elbeszélés* itt nem novellát jelent, hanem elmondást. S ezekből az „anyagokból" — azaz irodalmi nyerstermékekből — végül sem lesz elbeszélés a használatos műfaji értelmezés szerint. Pedig kétszer-háromszor is elővette, átdolgozta némelyiket. Ami lett belőle, az nem „tarkabarka öszvérféle", hanem kész mű, gazdag és rettenetes. Angyalszörnyek rémvilága.

KARTAL ZSUZSA:

Mi az, hogy Jalta?

■ *Fehér Ferenc—Heller Ágnes: Jalta után (Kossuth, 306 old.)*

A magyar olvasónak a címben említett helységnévről nem a Krím-félszigeti üdülőhely jut eszébe hanem a második világháború utáni béke, amely tovább csonkította Magyarország területét, és — ami ennél sokkal tragikusabb — szovjet érdekszférába utalta a nagyhatalmak által megkötött egyezményben az Elbától keletre fekvő államokat. Így született meg egy addig nem létező geopolitikai kifejezés: Kelet-Európa. Hogy ez utóbbi fogalom mennyire nem földrajzi, azt mi sem mutatja jobban, mint hogy az 1955-ben semlegessé vált Ausztria már nem Kelet-Európa része.

Fehér Ferenc és Heller Ágnes megjelent politológiai tanulmánykötete érdekes történelmi visszapillantás, de még érdekesebb előrejelzés is a keleti tömb országairól, mégpedig nyugati nézőpontból, ismeretterjesztő történelmi tárgyiassággal. Hogy ezek a tanulmányok külföldön és angolul születtek, és a könyv maga fordítás (Botos Attila, K. Vladár Edit, Nóvé Béla fordítása), önmagában is mutatja, milyen sok minden történt hazánkban az 1974-es „Kritikai határozat" óta, amely az utolsó magyar marxista iskolát, az úgynevezett „budapesti iskolát" interdiktum alá helyezte, és kiváló tudósainkat kergette emigrációba. Még létezett az eurokommunizmus, Olaszországban és Franciaországban még komoly gondolkodók hittek a marxizmus üdvtanában, hittek egy parlamentáris rendszerben, amelynek élén egy olyan kommunista párt áll, amely nem erőszakkal uralkodik, nem tartja kezében a egyveres erőket, nem birtokolja az összes nemzeti javakat, nem munkaadója egy egész népnek. Hanem? A társadalmi igazságosság és az egyenlőség eszméje, a szabadságnak és az egyenlőségnek az összeegyeztetése elmerült az utópiák birodalmába. A piacgazdaság — amely oly értékközömbös kifejezés volt, mint az ország, az állam, a társadalom, amely a nyugati világban oly magától értetődően és szervesen alakult ki, mint a munkaadók és a munkavállalók alkuja a munkabérek és a munkakörülmények tekintetében —, ma „Kelet-Európában" elérendő, hőn áhított cél.

A küzdelem itt ugyanis — mint azt a kötet első, 1984-ben született tanulmányában, a *Kelet-Európa hosszú forradalma Jalta ellen* című műben olvashatjuk — nem a határok, illetve ezek megváltoztatásáért folyik, hanem a szovjet befolyási övezet és a szovjet típusú rendszerek ellen, tehát egyszerre társadalmi forradalom és nemzeti szabadságharc. A nagyhatalmak, amikor a világot felosztották, még nem gondoltak arra, hogy egyikük, a Sztalin vezette Szovjetunió ezt úgy értelmezi, hogy a csatlós államokat helytartóságokká fokozza le, és gazdasági rendszerüket parancsuralom alá helyezi. A háború utáni néhány év alatt, amíg az USA atommonopólium volt, még Sztalin sem merte szovjetizálni a térséget, a Jalta-rendszer ugyanis nem foglalta magában a „szövetséges" államok társadalmi berendezkedését, csak a megszállási övezeteket.

Hogy a Szovjetunió zsákmányolta-e ki gyarmatait vagy fordítva, mint azt ma nem egy orosz értelmiségi egyén vagy csoport állítja (a szovjetunióbeli életszínvonal alatta marad az úgynevezett népi demokráciákban levőnek), arra érdekes választ kapunk. A szerzők elfogadják Sartre véleményét, amely szerint ezek a gazdasági kapcsolatok kölcsönösen előnytelenek voltak. Ma úgy mondhatnánk: a gyarmatokat kirabolták, de az anyaország nem lett gazdagabb. A csatlós országokat kiszolgáltatták a szovjet nyersanyagszállításnak, a végterméket pedig — politikai áron! — ugyancsak a Szovjetunióban lehetett eladni. A *Jalta után* tanulmányainak ez az utalása a legidőszerűbb. A szerzők végigkísérik az első lázadásokat az első igazi politikai forradalomig, a magyar 1956-ig, majd leginkább a lengyel eseményeket elemezve mutatnak rá arra, hogy országonként hogyan erősödik az ellenzék, a történelmi tendencia hogyan mutat a „Jalta-rendszer" felbomlása felé.

Szinte látnokian fogalmazzák meg a szerzők, hogy miközben az addig egymással kapcsolatot alig tartó térség sorsközösségbe került, addig szabadságmozgalmai mégsem lehettek igazán közösek, mert a nacionalizmus egymás ellen fordította — illetve a szovjet befolyás mindent elkövetett, hogy egymás ellen fordítsa — a kis nemzetek szabadságharcát. Lengyelország azért is volt e mozgalmak élharcosa, mert vallásilag egységes volt, és a katolikus egyház nyomása miatt voltaképpen sosem vált igazán monolittá, másfelől Európában nem is számít kis országnak. Magyarország kis ország, de manőverezési lehetőségei azért váltak nagyobbá, mert legalább nemzetiségi ellentétei nincsenek, mint Romániának vagy Csehszlovákiának. Az NDK sajátossága viszont az, hogy a legképzettebb a munkaereje, és az NSZK-val folytatott gazdasági kapcsolatok a Közös Piac „csendestársává" teszik.

Bár a könyvben sok szó esik a „német kérdésről", a német nacionalizmus prognosztizálása — úgy látszik — nem igazolódott, mert egyáltalán nem látszik agresszívnak. A szerzők figyelmét nyilván elkerülte az a tény, hogy a legtermelékenyebb és a legmagasabb életszínvonalat adó NDK-ban a polgárok nem Romániához vagy Lengyelországhoz viszonyították, illetve viszonyítják életminőségüket, hanem a másik német államhoz, és hogy az egyesülés jócskán leköti az NSZK gazdasági potenciálját.

A könyv jellegzetesen talán az utolsó politikai látlelet a múlt év végére befejeződött összeomlás előtt. Öröm olvasni, menyire túlszárnyalta reményeinket a szerzők őszinte, cenzúrázatlan előrejelzése a Szovjetunió engedékenységéről és a keleti tömb államainak liberális, többpártrendszerű fejlődéséről. Jócskán elgondolkodhatunk azonban a nacionalizmus és a liberalizmus összeütközésének várható veszélyeiről, valamint a gazdasági függőség örökségéről.

Hamvazószerdai hangulatban olvassuk egy konföderáció utópiáját, amely a Monarchia utódállamai között alakulhatna (alakulhatott volna?) ki, és óhatatlanul eszünkbe jut, hogy a konföderációról főként emigrációban lehet ábrándozni. Egyre borúsabban figyeljük a Szovjetunió népeinek szabadságharcát és a német egyesítést: mibe fog ez nekünk kerülni? Mégis üdítő olvasmány a *Jalta után:* nemcsak azért, mert valóban túléltünk egy korszakot, és jó visszagondolni az immár megnyert, sokáig reménytelennek látszó lázongásokra, harcokra, hanem azért is, mert végre tárgyilagosan, egyforma távolságból szemlélhetjük mindkét nagyhatalmat: a minket elajándékozót és a gyarmatosítót, megértéssel viseltetünk az egykori elnyomó iránt, és reménykedünk a másik segítőkészségében.

EGY KÖNYV, AMELY MEGHÓDÍTOTTA A VILÁGOT

A világhírű nemzetközi enciklopédiasorozat, a *KRÓNIKÁK* első magyarországi kiadványa,

Az emberiség krónikája

1990 októberében jelenik meg az Officina Nova Kiadó gondozásában. A könyv, mely valóságos egykötetes könyvtár, több mint 1200 oldalon tájékoztat az őskorról és a kultúra öt évezredének minden lényeges eseményéről: szellemi, politikai, tudományos eredményekről, művészeti alkotásokról.

A magyar vonatkozásokkal bővített, az 1989-es év eseményeit is tárgyaló kötet **ára 2500,– Ft.**

A várható nagy érdeklődésre és a korlátozott példányszámra való tekintettel *előfizetési* lehetőséget biztosítunk olvasóinknak.

Az előfizetés díja 500,– Ft.

Az előfizetők a fennmaradó 2000 forintot két részletben – a könyv átvételekor és 1991. február 28-ig – fizethetik be.

Kérjük, hogy a megrendelő szelvényt juttassák el címünkre:

Officina Nova Kiadó, Budapest 62. Pf. 702. 1399

- ✂

MEGRENDELŐ SZELVÉNY

Kérem, küldjék el részemre az előfizetési csekket.

Név: .....

Pontos cím: .....

(irányítószámmal) .....

MOZI

DIADAL

Hódító Pelle I—II. (szín. dán)* 19-én. IM. f4, n7.
Rövidfilm a szerelemről (szín. lengyel)** 20-án. IM. 4, h6, f8.
Mózes I—II. (mb. szín. olasz—angol) 21-én. IM. 4, f7.
Krisztus utolsó megkísértése I—II. (szín. amerikai)* 22-én. IM. f4, f7.
Ördögök (szín. francia—lengyel)* 23-án. IM. f4, f6, f8.
A Hold kegyeltjei (szín. francia)* 24-én. IM. 4, h6, f8.
Cinema Paradiso (szín. olasz—francia)* 25-én. f4, f6, f8.

HONVÉD

Brazil (szín. angol)* IM. f10, 12.
Holt költők társasága (mb. szín. amerikai)* IM. f3, 5, f8.

KAMARATEREM

Moziklip (szín. magyar) 19—20-án és 23—25-ig de. IM. h10, n1.
Vuk (szín. magyar rajzfilm) 21—22-én de. IM. h10, f12, n2.
Született július 4-én (mb. szín. amerikai)* du. IM. 3. A. pr. f3, 5.
Aszex (szín. magyar)** f8.

KINIZSI

Lidérces órák (mb. szín. amerikai)* f4. 19-én este 11.
Hódító Pelle I—II. (szín. dán) f6.
Élni és meghalni Los Angelesben (mb. szín. am)* 19, 24—25. 8.
A parafenomén (magyar) 21—22. 8.
Balázs Béla Stúdió retrospektív sorozat: Szirtes András: Napló 20-án 8.
Dokumentumfilm-iskola sorozat: Elek Judit: Meddig él az ember? K.: Csányi Miklós: Boldogság 23-án 8.
Hugó, a víziló (szín. magyar—amerikai rajzfilm) 21—22-én de. 10.

MÁTRA ÖRÖKMOZGÓ

Aranyláz (amerikai) du. 6.
Ördögök (szín. angol)** este 8.

MŰCSARNOK

„Szelíd Dánia", dán dokumentumfilm-sorozat: I. rész (1944—1967) 21-én de. f11-től du. 2-ig; II. rész (1968—1983) du. n3-tól du. 6-ig; III. rész (1983—1988) 22-én de. f11-től du. f2-ig; IV. rész (1988—1989) du. n3-tól du. 6-ig folyamatosan, tolmácsolással.

MŰVÉSZ

CHAPLIN-TEREM
Kék bársony (szín. amerikai)** 19—22-ig de. 10.
Veszedelmes viszonyok (mb. szín. amerikai)** 23—25-ig de. 10. IM.
Volt egyszer egy amerika I—II. (szín. amerikai)* du. f2. IM.
Amadeus I—II. (mb. szín. amerikai)* du. f6. IM.
Babette lakomája (szín. dán) este n9. IM.
Gengszterek klubja (szín. amerikai)* 19-én este 10. IM.
A rajzoló szerződése (szín. angol)* 20-án este 10. IM.
Madárka (szín. amerikai)** 21-én este 10. IM.
A Pókasszony csókja (mb. szín. brazil—amerikai)** 22-én este 10.
Kairó bíbor rózsája (mb. szín. amerikai)* 23-án este 10. IM.
Én szép kis mosodám (szín. angol)*** 24-én este 10. IM.
Végzetes vonzerő (mb. szín. amerikai)** 25-én este 10.

HUSZÁRIK-TEREM
Meteo (szín. magyar)** este f8. IM. (22. hétre prol.)

BÓDY-TEREM
Budapest köztes föld — du. 4 és este 7.
Csapda este f9.

TANÁCS

Hívd a rádiót (mb. szín. amerikai)* 19—20-án és 23—25-ig 10, 12, 2, 21—22-én 12. 2.
Lolka és Bolka a Vadnyugaton (mb. szín. lengyel rajzfilm) 21—22-én de. f11. IM.
Három sárkány (magyar) du. 4.
„K" 1. (film a prostituáltakról) (szín. magyar)** 19—22-ig du. 6. IM.
„K" 2. (Az éjszakai lányok) (szín. magyar)** 23—25-ig du. 6.
Cha-cha-cha (szín. magyar)* IM. este 8.

TOLDI

A tengeralattjáró (szín. NSZK)* f5. f8.
Montenegro (svéd)*** 20—21-én éjjel 10.

VÖRÖSMARTY

Marslakó a mostohám (mb. szín. amerikai) h4. h6.
Berlin fölött az ég (NSZK—francia)* h8.
Vak végzet (mb. szín. amerikai)* éjjel 10.

FRANK JÁNOS:

Képzőművészet

Életműve töretlen

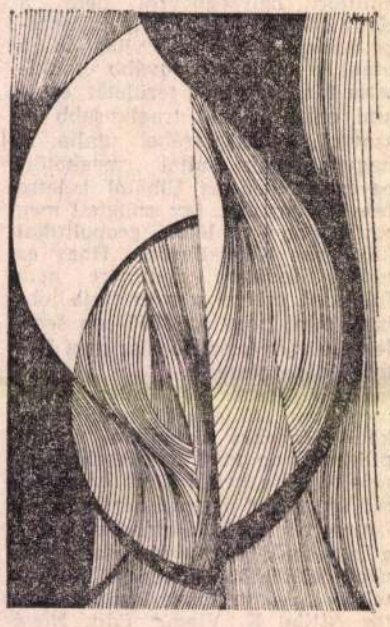

Szentendrei muzeológus koromban, az ötvenes évek elején gyakori, kedves vendégem volt *Balogh László* festőnövendék, rajzaival is a kiállítóterem falán. Itt köszönöm meg — késve —, hogy a Ferenczy Károly Múzeum (akkor így hívták) grafikai munkát ingyen csinálta nekem. Balogh olyan szentendrei festő, aki Szentendrén született, azóta is ott él. A főiskolai hallgató azóta hatvanéves lett, életmű-kiállítását gyűjtötte össze a *Szentendrei Képtár.*

Egységes tárlatot rendezett *Hann Ferenc* a képtár összes termében, pedig van itt városkép, alakos festészet, tollrajz, alkalmazott grafika, de elsősorban síkkonstruktivizmus; asszociatív tényezőkkel árnyalva. A hatvanas évek kontúrozott zsíros, nehéz okkersárga szentendrei városképei tiszteletkörök *Barcsay Jenő* előtt, de Barcsay-stílus nélkül. A *Rab Ráby háza (1960)* ezerszer megfestett, ezerszer lefényképezett motívumát Balogh egészen másképp adta elő, nehezen utánozható egyszerűséggel. Látképei után visszavonult saját stílusának főirányába, a síkgeometriába. Aztán, ha kedve volt rá, messzi-messzi kirándulásokra indult, hogy megint hazataláljon. A *Közelítés (1974)* piros—fekete, egyénített, kimozdított hiperbola; a minimális közlés remeke. A *Golgota (1981)* kvázi-figurákra utal a három asszony összefoglalt jelzéseivel. A *Házak (1986)* színkockáiban a derékszög az uralkodó, csak nagynehezen találtam egy negyvenöt fokos szöget, meg egyetlen körívet ellenpontként csak, ebben a pedánsan kiszámított, mégis zaftos konstrukcióban.

A katalógus színes reprodukción közli Balogh XVII. kerületi — 340 × 1515 cm méretű — uszodai mozaikját. A kiállításon ennek két terve közül nekem a fekete alapú, vörös, zöld stb. színek áthatásaival, kérdésekre válaszokat adó görbéivel konstruált fekvő *Mozaikterv II. (1985—88)* tetszett jobban. Itt aztán nincs többé szöglet, mint valamilyen fizikai könyvben a hullámmozgás interferencia-ábráján játszanak a görbék, ívek, érzésvonalak. A festő, saját magához mérten, ebben az absztrakcióban engedett a szigorúságából, és — elvégre Szentendrén vagyunk — a Dunára is gondolhatunk, a körmotívum pedig a Nap-korongot jelentheti. Aligha nem a mozaiktervek egy kinagyított, átfogalmazott részlete a legújabb tábla, az *Áramlás II. (1990)*, csak sötétebb, szárazabb és még érettebb.

A kiállított absztrakt-konstruktivista tollrajzok a festő képeinek édesestvérei, mégis *par excellence* grafikák, kémények, tisztás, pengeélesek. Műtermének melléktermékeivel, a figurális rajzaival sem csalja meg szerelmét, a konstruktivizmust, és a félelmetesen jó rajzkészségével sohasem kérkedik. A *Nővérek (1978)*, vagy a *Vízparton (1984)* tollrajzai nem stúdiumok. Mintha egy régi stíluskategóriát élesztene fel ezekkel Balogh: a *novecentizmust.* Keze nyomán olyan szokatlan, frappáns ez a — lehet, hogy akaratlan — posztmodern gesztus. Ennek a festőnek a munkáiban a hidegvérű ökonomizmus magától értetődően él együtt a lírával. Ez a paradoxon Balogh erőssége.

A kiállítási vitrinek és a katalógus rekapitulálják a festőről szóló írásokat, megtisztelő, hogy a legelső, az 1967-es előszó az enyém. Rég elfelejtettem, most annál inkább vállalom, hogy egy „szentendrei neo-De Stijl"-nek neveztem művészetét. Ebben a szöveggyűjteményben találtam egy ÉS-cikket 1974-ből — nem kisebb személyiség — Barcsay Jenő írta. Tizenhét év előtti — voltaképpen — jóslata a legpontosabb.

Így kezdi Baloghról: „Életműve töretlen, egyetlen hang sem zavarta meg, ezért tudott maradéktalanul kiteljesedni."

KERESZTURY DEZSŐ:

Gazdátlan ország

Hazai gazdák kezén vitázva is egyben
maradt az ország — régi dicsőség, föl-fölizzó
hagyomány, táj s történelem sugalma — s még
összetörte után is élt álma, tenyészete: külső
hatalmas szabadságharcokként verték le forradalmait,
labánc, kuruc urak egymást ölték, de a parasztot
együtt húzták karóba, vetették örökös rabságba,
hadjáratok fekete földjén szolgának verbuvált
népséggel dúsították a túlélőt; nevük-illesztő fiaik
formálták, idomúlva, az újuló kis nemzeteket:
Matykó, Cardos, Lacatus, Kery, Sábó ott,
Eckhardt, Melich, Babits, Bazilides, Kolály itt:
józanul együttműködve vagy dühösen acsarogva.

A költő még ötágú sípról beszélt; mi tudjuk:
töredezetten bár, de szól a hatodik is, az elszakítottak,
megfutottak mellett a kitántorgottak, elűzöttek
serege, kiket a honvágy hív haza vagy a büszkeség,
hogy megmutassák: vitték valamire; s azt látják:
új menekültek árja ömlik helyükre: földönfutók,
kiket a tejtestvérek martak el; — megpihennek csak
mint vándormadarak, úton melegebb hazánk felé, vagy
homokszemek a túlterhelődő bárkán: cigányok, új zsidók
a szétszóródásban? Dühösen vitatják, hogy a Szentkorona
értelmes összetartozás jelképe-e vagy erőszaké?
s hogy a határok átjárhatósága, bár régen
megálmodták, lehet-e igaz valóság, jó béke záloga?

Kertész szaporítja a népet vagy úgy tenyészik mint a fű?
Sors, szerencse, szövetség, bölcs apák tanácsa
vezeti s kipróbált hagyomány, vagy
mohó tumultusban burjánzó tömkeleg csak?
Gyökerek, ágak harcában mindig a nyers erő
győz! Barátaid hűséget színlelve harapják át
torkod, fordítják ki szavaid; síkos kígyókként
siklatják beléddőfni a kést, egy szájból
sokféle szelet fújnak. A legsikeresebb ragadozó
nemcsak bunkóval, de fegyverrel s ideológiával
toldja meg kezét. Maffiái önkényuralmakat emelnek
föl. Add nekik a szabadság látszatait bár,
előrjöngik mi otthonuk lehetne, hazájuk.

Okos kis népek, változzék bár vegyületük: hívek
maradnak önmagukhoz. De mi lesz tebelőled, tört
országom? Gőggel vállalt pellengér? Csonttemető?
Tülekvő hatalmak konca? Kompország? — Aki, mint én,
bőrén, szivén, lelkén tapasztalta meg vérpazarló
változásaidat, mire emlékezzék? Fúj a szél,
viszi föltépett ajtaid, ablakaid ját. Hol a
jó gazda, ki rendet tart, egységbe terel? ! — Talán majd
a szívós, szemtelen, agresszív fiatalság: ez már
nem fut el, helytállva hozzánőhet szerepéhez,
s lehet az a terebély szálerdő, amelynek árnyán
újra otthont talál egy nép, s élhet termő békében,
a higgadt szív, hűvös ész méltó törvénye szerint.

KOLTAI TAMÁS:

Színház

Albion már nem a régi

Jelentem, Angliában megvan a színház, még nem tette tönkre Margaret Thatcher. Különben mindent. Akárkivel beszélek, az illető harmadik mondata (na jó, néha a negyedik): „Ezt is Mrs. Thatcher tette tönkre." Már nem az időjárás a kurrens téma („a nice day, isn't it?"), hanem a miniszterelnök-szidás, korra, nemre, felekezetre való tekintet nélkül, persze főleg középosztálybeli körökben. Tény, hogy iparmágnásokkal, akiknek a maximális jövedelemadóját Mrs. Thatcher nyolcvan százalékról levitte negyvenre, nem beszéltem. Magával Mrs. Thatcherrel sem, aki frissen vásárolt vidéki vityillója után, ahová majd visszavonul (szép darab, mire végigtakarítják, kezdhetik elölről), pennyre ugyanannyi adót fog fizetni, mint egy garzonlakás tulajdonosa. Egyelőre azonban Mrs. Thatchernek nem kell a visszavonulás gondolatával foglalkoznia (ismerősöm szerint a majdani választások előtt meg fogja hozni azokat az intézkedéseket, amelyek elegendőek lehetnek az átmeneti tehercsökkenést érző polgár szavazatához), addig pedig szorgalmasan vonják miniszterelnöki fizetéséből a nyugdíjjárulékot, pennyre ugyananynyit, mint a sarki áruház pénztárosáéból; bár a pénztáros fizetése valamivel kevesebb.

Abbahagyom, nem bosszantom hazai thatcheristáinkat, szeptemberben pláne jön hozzánk a miniszterelnök-asszony, udvariatlanság a vendéget bántani, még meg talál sértődni, és nem megy el piros paprikát vásárolni a Nagyvásárcsarnokba. Ha mégis elmegy, remélhetően nem találkozik az utcán, üzletportálokban, papírdobozban lakókkal. Londonban találkozhatna, méghozzá egyre többel; én találkoztam, holott a thatcheri prosperálás előtti időszakban, a hetvenes években, amikor többször jártam Angliában, ez még nem tartozott a jellemző londoni utcaképhez.

Az sem volt jellemző, hogy a székesfővárosunkba rendelt kulturális diplomata oda se bojszint a magyar színikritikus megismételt kérésére, amelyben támogatásért folyamodik színházjegyeit beszerzendő; első levele elveszettnek nyilvánítottak, az ajánlott küldeményként föladott második még csak válaszra sem bizonyul méltónak. A hatvanas-hetvenes években bezzeg személyes elbánásban és hathatós támogatásban részesült a zöldebb fülű színikritikus, volt úgy, hogy három, egymást követő évben is. Igaz, akkoriban még nem nyitották ki előttünk az Európa-ház kapuját.

Az angol kulturális diplomáciának, sőt talán a kormánynak — attól tartok, a szálak megint Mrs. Thatcherhez vezetnek — persze aligha szerény személyem lett kevésbé fontos, inkább maga a színház. S ezt már nem én mondom, hanem Terry Hands, a Királyi Shakespeare Társulat (RSC) igazgatója. A nézőket az ülésre készített leporelló várja. A direktor drámai bejelentést tesz: részleges leállások után ősztől teljes négy hónapra bezárja a Barbican Központ mindkét színháztermét, mert a kormány által évek óta ígért többlettámogatás elmaradása működésképtelenné tette az intézményt. Nem akarom untatni az olvasót a deklarációban szereplő statisztikával, nézőszámokkal és fontösszegekkel. Félek, valaki még azt mondaná, szeretné magunknak a Királyi Shakespeare Társulat gondjait, mert hogy az általuk kért és kapott összeg különbségéből a fél magyar teátrumot szanálni lehetne. Inkább Hands számomra legszimpatikusabb, mifelénk is kikiáltandó érvét idézem: a kultúrára fordított pénz nem rögtön és nem anyagiakban térül meg, ám nincs más, ami jobban kamatozna a nemzet hosszú távú épülésében.

Ezek után kíváncsi voltam, hogyan játszik a vész sújtotta RSC Londonban és Stratfordban, évente másfél millió nézőnek. A *Coriolanust* Terry Hands rendezte, John Bartonnal közösen, tipikus RSC-stílusban, lazán, könnyedén, elegánsan, markáns színészi technikára és az időtlenség köznyelvként használt gesztusaira építve. Róma népe a mai utca emberére emlékeztet, egyikük-másikuk mintha a sarki *pub*-ból szaladt volna ki ebédszünetben, hogy meghallgassa a néptribunusokat, néhányan a szerszámos táskát sem csatolták le a derekukról. A címszereplő Charles Dance nyeglén veti hátra a fejét, hogy kellően érvényesüljön hosszú szőke sörénye. Pompás fizikai alkat, le sem tagadhatná arisztokrata származását, merő testi-lelki kifinomultság, megnyúlt végtagokkal, klasszikus arcvonásokkal. Volumnia társaságbeli előkelőség, római patriciusba oltott Higginsné, de sajnos Barbara Jefford nem mutatkozik elég jó színésznőnek. Az előadás csupa virtuózitás. Coriolanus és Aufidius párbaja színtiszta akrobatika, tornagyakorlatszerűen kivitelezett pantomim, csak az a baja, hogy valódi küzdelem látszatát akarja kelteni. A felek úsznak a vörös festékben, az előadás végén agyonszúrt hős viszont makulátlanul terül el.

Az *Ahogy tetszik*et (rendező: John Caird) hasonló nagyvonalú üresség jellemzi. A hercegi udvarban sötét öltönyös férfiak és estélyiruhás nők tangót és polkát táncolnak, valamikor az ötvenes évek tájékán — ez a kép fogadja a helyét elfoglaló nézőt. Mintha vállalati tisztviselőbálba csöppentünk volna — ormótlan zenegép, rosszul szabott zakók, némely úr csuklójára akasztott összecsukható ernyővel, esetlenül lejti a táncot

Balogh László

Szentendrén él

(Suha): Pártértekezlet Szentendrén

Pest megyei Hírlap 1970 X. 15

Balogh László

„Kubikusok"
„Kisváros" a lépei emlékve
a megyei lépszőnűvészek szentendrei tárlatán

Pestmegyei Hírlap 1968 december 1
9. old.

Balogh László

szerepel a magyar lépzőművészet

Sárlatán, Szentendrén

Pestmagyar Hírlap 1968 december 1.

9. old

Balogh Lajos

az 1919 júniusában szervezett epreskerti rajztanárképző tanfolyam oktatója volt.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művészetnevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 1970. 2.sz. 141-147. l.

147. l.

Balogh László,

Vajda Lajos, Paizs Goebel Jenő, Ozimra György, Ámos Imre, Ferenczy Károly, Barcsay Jenő, Czóbel Béla, Göllner Miklós, Ilosvai Varga István és Deim Pál művének alkotásait kiállították a szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban, a szentendrei napok keretében, a művésztelep fennállásának 40. évfordulója alkalmából. (Összesen 30 hajdan és most itt lakó művész 80 alkotása szerepel).

Kulturális krónika

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 16. 6. l.

Balogh László

– a mai fiatalok közül – nem tartozik a művésztelephez, de gyakran dolgozik szentendrén.

A szentendrei festészet negyven éve (Németh Lajos)
(Kultura – Művészet)

Magyar Hírlap, 1968 szeptember 15. 9.l.

Balogh László

1. Találkozás collage, 85 x 29
2. Konstrukció olaj, 34 x 39
3. Vegyészek olaj, 30,5 x 55

Szentendrei festők társata

Ferenczy Károly Múzeum

Balogh Lorló

Említve

H. Gyr. A szentenstvei művészek az árvízkánosultakért

Magyar Nemzet, Bp. 1970. júl. 26.11. l

Balogh László

1. Tenger lecsillapodása I. olaj 60×80
2. Romos kapuk olaj 65×83

V. Észak-Magyarországi Területi Képző-művészeti Kiállítás Salgótarján 1969

Balogh László

Hamadik díjat nyert a szent-
endrei kiállításon

Horváth György: Pest megyei kép-
zőművészek kiállítása
Megyei Nemzet, Bps 1970. ápr. 10.

Berhagh László

Szentenskei festő

Prunkner Pál: Szentenske a festőkúrosa
Szabadmegyei Népilap, Szabadka
1970. ápr. 2.

Balogh László festő

Tagja volt a Fiatal Képkőművészek Studiójának

M. Kiss Pál: Harai kiállítások

Látóhatár 1969 VI. sz. 553 old.

Balogh László
festő.

A szerdahelyi Ferenczy Karoly Muzeum-
ban az 1969. évi szerzemenyek kiállí-
tásán a bemutatott anyagban szerepel-
tek művei

—:—

Művészet, 1970. március – 30 kep.

Düsseldorf, 1970. Anfänge – 30 Jahre

—

Die Gründungsväter Tomorrow Theatre –
Sam in 1968. Bei Meisenweg hielt –
Tristan & Isolde europäischen Vorpre-
mière.

Balogh László

Említve

Prukner Pál: Pestmegyei Hírlap '70.

Pestmegyei Hírlap, Bp. 1970, ápr. 24.

4. l.

MDK

Balogh László, Jestő

Barcsay Jenő kikünő fiatal
művésznek tartja.

Harangozó Márta: Az évszázad mozaikja 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970 ápr. 24.

Balogh László

Munkásságán érződik Barcsay konstruktivitásának a hatása.

Németh Lajos: Modern magyar művészet
Corvina 1968

147. l.

Balogh László

Nevét Barcsay Jenő említi

Haranyozó Márta: Az évszázad mozaikja

Esti Hírlap, Bp. 1970. ápr. 24.

Balogh László
festő

Tagja a Stúdió-nak

M. Kiss Pál: Tlazai kiállítások
Látóhatár 1969 V-VI. 553.

Balogh László

Szerepel a pestmegyei művészek

Szentendrei Tárlatán

Vigilia 1969 IV. s. 273 old.

1021

Balogh László

Műterem-látogatás

Balogh Lászlónál

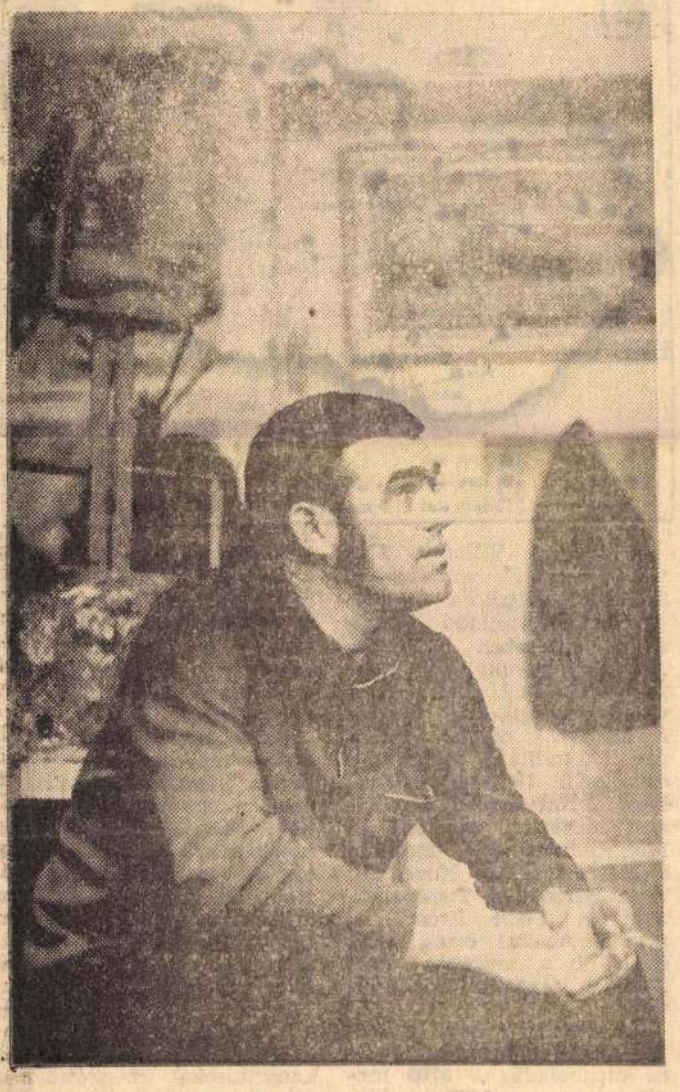

„Műteremlátogatás" (Foto: Pilisy)

Egy művészembert nehéz bemutatni másoknak, még ha több mint egy évtizede ismerem is. Nehéz, mert ha a képeit nézem, az első gondolatok között az „ég és föld" különbséget szimbolizáló kifejezése jelenik meg, vagyis: a mai, és a hajdani festmények között a különbség — ég és föld. Természetesen a maiak javára. Az is természetes, hogy egy igényes törekvő és mondanivaló-biztos művész büszkébben mutatja gyermekrajzait, mint az egy évtizeddel ezelőtti, ímmáron — illetve: már akkoron — művészi igénnyel komponált festményeit. A gyermekrajzait nem láttam. A mai szemmel már gyermekkornak minősülő évek pedig kettősségben éltek, ami a célt illeti!

— Sokáig voltam sportrepülő, lebegtem ég és föld között, s amikor a földön jártam, tanultam a rajzolást, a festést — s ilyenkor újra lehetett a fellegekben járni. A fenti tárgyi, és gondolati élmények nagyon hatottak rám. Ezt talán még ma is érzem, azzal a különbséggel, hogy már tudom: a földtől nem lehet elszakadni. Talán ezért nem lettem repülőmérnök, bár arra is készültem — teszi még hozzá.

A kollektív műterem egyik helyiségében rendezkedett be, ahol a mennyezeten és a festőállvány körüli területen kívül mindenütt rajzok, képek, festékek, ecsetek, tégelyek, s a mesterség számos más kelléke. A fal mellett nagyméretű, befejezéshez közeledő festmény áll. A balett harmonikusan szép mozdulatai rezegnek a figurákban, az emberi test szépségét, az emberi mozgás harmónikusságát jelenítik meg. A néhány figura egy messzibe, határtalanba vesző téren mozog, s az egymásba vesző színek összecsengése is a határtalanságot jelzi.

— A selypi kultúrház részére festem. Úgy néz ki, hogy sikerül a Selypi Cukorgyárral szocialista szerződést kötnöm.

Ahogy nézem a képet, aztán a többit, a hangulatokban, a képen megteremtett világban valami ismerőst érzek. Igen, a fantasztikus regényírók jelesebbjei által teremtett, nagyszerűséget, kitárulkozó, biztonságot sejtető hangulatot. Szóvá is teszem — örülök a felfedezésnek. Különösen — megint a hajdani és a mai különbségek jutnak eszembe — azért, mert emlékszem egy festményére. Labirintus, ez volt a címe. Egy hatalmas henger alakú csarnokból annyi kijárat, lépcsősor nyílt, hogy a kiúttalanságot juttatta szembe — éppen a kijáratok túlzottan nagy száma miatt. Kiúttalanság és biztonság... Vagy csupán fantázia?

Látom, nemigen ért egyet, legalábbis a végső következtetésben.

— A fantázia ellen nem tiltakozom. Ugyanakkor valami komplex dolog is van benne, nevezetesen: elfogadom, magamévá teszem az új élet gondolatát, melyben egészséges követeléssel lépnek fel velem szemben is a tudományos, haladó nézetek. Ez a követelés természetesen nem propagandát kíván tőlem, csupán azt, hogy mint művész, megjelentessem a gondolatot egy esztétikailag elfogadható formában, s egyszerűen! A gondolatot leegyszerűsíteni az érthetőségig — nem is rossz program. Így is mondhatnám: szeretném képeimmel a ma emberébe szuggerálni az elfogadható az emberi jövőt.

A festmények művészi rendetlenségében rajzok, tanulmányok. Eleven cáfolatai az „absztrakt festőket" (rettenetesen buta kifejezés!) gúnyoló szavaknak, hogy: „Rajzolni tud-e?" Ezt a cáfolatot más formában kapjuk Balogh Lászlótól. Véletlenül — de ma még sajnos nem indokolatlanul! — megkérdezem:

— Egyébként miből élsz?

— Reklámgrafikus vagyok. Másképpen: iparos, ha a napi nyolcórás betű- és egyéb rajzolásokat a festészettel hasonlítom össze. Tehát ezután vehetem kézbe az igazi ecsetet, állhatok az igazi vászon elé, amikor festhetek végre, vagy készíthetem a tanulmányokat. Húsz esztendeje már, hogy a napi „igénybevétel" (ipari, és művészi) meghaladja a 14 órát is.

Ezután a „szokásos" befejezést: számtalan kollektív kiállításon vett részt a megyei képzőművészekkel, s most készül egy egyéni tárlatra a megyei művelődési házban.

Kátai Gábor

NÉPÚJSÁG
Szekszárd

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-743, 340-726

1971. MÁR. 29

dik
ság

nak olyan területei, amelyeket egyelőre nem tudunk kellően a tervszerű fejlődési követelményeknek megfelelően irányítani és befolyásolni. Közismert a munka termelékenységének lassú ütemű növekedése és az ötéves tervelőirányzattól való elmaradás; hivatkozhatnánk a „túlfűtött" beruházási tevékenységre és ennek hátrányos következményeire; utalhatnánk a belföldi ellátásban mutatkozó egyenetlenségekre, vagy az állattenyésztésben tapasztalt nehézségekre stb. Ezeket a problémákat nem szabad kisebbítenünk, sőt fel kell tárni, mert csak így juthatunk az orvoslásra alkalmas megoldásokhoz. Ismeretes, hogy 1970-ben tovább tökéletesítettük a szabályozó rendszer egyes elemeit. Nem várható, hogy ezek a módosítások egy csapásra látványos javulást hoznak, mindenesetre előrelépést jelentenek (például a létszám- és bérszínvonal-emelés anyagi következményeinek módosítása, a szarvasmarha ártámogatásnak emelése, a kedeskedelmi készletgazdálkodás módosítása stb.). Mindezen lépések és intézkedések a népgazdaság kiegyensúlyozott és az állami tervekkel összhangban álló, célratörő haladását kívánják szolgálni.

EMELLETT FOLYIK a népgazdaság negyedik — 1971—1975 évekre szóló — ötéves tervkoncepciójának és a gazdasági és társadalmi fejlődés hosszú távú stratégiai tervének (tervhipotézisének) a kidolgozása. Amint erről a legutóbbi országgyűlésen elhangzott kormányelnöki beszámoló is szólott, nagyarányú tervezési munka bontakozott ki — éppen az elmúlt két esztendőben — és úgy tűnik — a tervező munkának soha nem volt olyan rangja, mint éppen ma.

Varga György

Visor

A Magyar Villamos Művek Tröszt 23 vállalatának 37 ezer dolgozója a leggyorsabban fejlődő iparágak egyikében dolgozik. Az ipari beruházások tetemes százalékát évek óta a villamosenergia-ipar kapja. A harmadik ötéves terv során 17 milliárd forintot, s ezen belül 1968-ban 3,8 milliárd forint értékű beruházást helyeztek üzembe. A felszabadulás óta létesült a a Mátravidéki, a November 7., a Borsodi, a Tiszapalkonyai, a Pécsi Erőmű, a százhalombattai óriás. Most épül, de a térképen már jelzik a Gagarin Hőerőművet.

Az elmúlt évben hazánk villamosenergia-fogyasztása meghaladta a 2700 megawattot, az 1968-as decemberinél 8,6 százalékkal volt több. Ez a kiragadott példa is bizonyítja, hogy évről évre gyors ütemben emelkedik a fogyasztás és ennek zavartalan kielégítésében nagy feladat hárul a hazai erőművekre, az importra, a KGST-országok egyesített energiahálózatára. Az ipar évente átlagosan hat, a lakosság 14 százalékkal több energiát igényel, az egy lakosra eső fogyasztás az elmúlt negyedszázad alatt meghúszszorozódott.

Az ipar, a mezőgazdaság korszerűsítése, a háztartások gépesítése, a közutak és terek jobb megvilágítása egyre több és több energiát követel. Úgy is szoktuk mondani, hogy a villamosenergia-ipart csillapíthatatlan éhség jellemzi.

Az iparág elkészítette negyedik ötéves tervét, és ebben a fogyasztás 40—45 százalékos emelkedésével számol, tehát évtizedenként megkétszereződik a fogyasztás. A hivatalos adatok szerint 1965-ben 12,5 milliárd kilowattóra volt a fogyasztás, 1970-ben már 17,5-re, 1975-ben pedig 25,5 milliárd kilowattórára emelkedik.

Érthető és szükséges, hogy a negyedik ötéves tervben az 1966—70 között kiépített kapacitásokat megkétszerezzék, és mintegy 1,6 millió kilowatt erőművi teljesítményt hozzanak létre. Rendkívül fontos népgazdasági érdek fűződik ahhoz, hogy a Gagarin Hőerőmű szerelésének, üzembe helyezésének jelenlegi késedelmét behozzák. Ezt követeli az energiahiány, de a késedelem megszüntetését és a jobb munkaszervezést sürgeti az a körülmény, hogy a Dunamenti Hőerőművet is bővíteni kell és Százhalombattán 1975 év végére 1500 megawattos erőműre van szükség.

F. L.

magyar nyelvűt, amely bemutatja az új műtéti eljárást.

[redacted]

Az is érdekelt, *mire büszke.*

Nagyon büszke a szemészeti osztályra — majdnem olyan, amilyennek képzelte — arra, hogy országos híre van. Jogosan büszke a már említett új műtéti eljárásra, tizenhat éve csinálja eredményesen. Ebből a témakörből írt disszertációjára, amelyet 1962-ben sikeresen megvédett, s így joggal szerepel

fogott, kidolgozta előadását, s angolra fordítva elküldte Mexikóba. S bár a kongresszuson nem vehetett részt, *előadása elhangzott, s a nagy nemzetközi szimpozion dokumentációjában ott szerepel tanulmánya is.*

[redacted]

Tulajdonképpen így is jellemezhetném: *jó kedélyű, bohém ember.* Főorvosi szobájának falán nagynevű magyar szemészek fényképei, körülötte egyik lányának festményei sorakoznak (külön apai büszkeség, hogy lá-

Vajon megtalálom-e szüleimet?

Látogatócsoport érkezik az auschwitzi lágerbe — köztük a magyar származású Éva Krcz

Elutazás előtt az Oswiencimi pályaudvaron. Az örökbe rogadók búcsúztatják Évát

„ÉVA – A 5116"

Szürke, súlyos képek vonulnak a vetítővásznon. »Arbeit macht frei!« *»Ki itt belépsz, hagyj fel minden reménnyel!«* Az auschwitzi láger egyik foglyának nemrégi-

az apám.« És a dokumentumfilm pereg tovább. Éva Magyarországra jön. Matrózruhás lányok a pályaudvaron, arcukon meghatottság, öröm és kíváncsiság — a Kossuth

◄ *Utca-részlet*

Szentendrei részlet

Festők fe

Szentendre. Festői szépsége, szelíd lankái, girbe-görbe utcái, bájos házai, ezernyi ecsetre kívánkozó motívumot szolgáltatnak a művésznek. Immár harmincöt esztendeje vonzza a festőket, sajátos ihletésű tája kifogyhatatlan témagazdagságával. A nyolcvanesztendős Czóbel, a színek mestere ide tér vissza nyaranta Párizsból: a szentendrei dombok között tisztázza magában festői hitvallását. Barcsay is kijár, hogy a tér problémáit újraértékelje itt. Tu-

Szentendre központja

Balogh László

ellegvára

(ÁCS IRÉN FELVÉTELEI)

lajdonképpen, nem is érzi jól magát máshol. Egyszer Egry József, a nagy Balaton-festő meghívta Badacsonyba. Egyetlen napot töltött festőbarátjánál: a csillogó, osztatlan nagy víztükör idegen volt neki, másnap reggel vonatra ült, és még aznap megérkezett Szentendrére. És a többiek: a művésztelep állandó, vagy visszavisszatérő lakói Szentendrén találják meg azt a motívumot, amely legalkalmasabb művészi mondanivalójuk kifejezéséhez: copfos kis parasztlány, vadonatúj, feszülő blúzban; terebélyes, öreg fa, amely a reggeli fényben új élethez kezd; a kedves kis házak, amelyekről a festői látásmód leolvasztja a díszt, a cifraságot, s a szerkezetet, a végső, letisztult lényeget látja benne.

Meglátogattuk a szentendrei festőket, hogy a magyar képzőművészetben olyan fontos helyet elfoglaló művészekről hírt adjunk.

H.

Balog László a művésztelep legfiatalabb tagja

Ország-Világ 1964 március 11

Balogh László

Szerepel a debreceni Déry
Múzeumban a mentendrei
műrésztelep tárlatán

Hajdu Bihari Napló 1969. VII. 27

Balogh László

Szerepel a Szentendrei festők tárlatán a Debreceni Déri Múzeumban

N. N.: Kulturális Szónika

Hajdu Bihari Napló 1969 VI. 29

Balogh László

Szerepel az alábbi tárlaton

Farkas András: A kiszolmagyarországi képzőművészek ötödik kiállításáról

Heves megyei Nézőpont 1969 IV. 20.

Balogh László

Kiállít

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen

1970. aug. 18.

Balogh Lándó

A város olaj 73 x 52 cm

VI. Északmagyarországi Területi Képzőművészeti Kiállítás. Salgótarján 1970. Kiáll. Zet. Bev.: Kovács Gyula

Balogh László

szentendrei születésű és szellemű festő szerepel a XI. M. Képzőmův-i kiállitáson

Képzőmův. Almanach Bp. 1969. 31. o.
Frank: Jegyzetek

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Balogh László

Holdvilágos éjszaka, o.

[illegible] 11. M. Képzőm. kiáll. Mücs. 1968.

MDK

Balogh László

Dombos táj, monot.

Magány, V.techn.

~~xxxxxxxxxx~~

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Balogh László, Eger MDK

Karácsony,, rk.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

bb. 55. képzőművészeti kiállitás a visegrádi salamon toronyban

vid-kz/tné/ká/m la 1968. augusztus 18.

1021

vasárnap a visegrádi salamon toronyban pogány ö. gábor, a magyar nemzeti galéria főigazgatója megnyitotta a pest megyei képzőművészek kiállitását. a tárlaton 11 pest megyében élő festőművész, köztük balogh lászló, deim pál, mizser pál, lipovniczky lászló és pirk janos alkotásait láthatják az érdeklődők. /mti/

16.55/m

Balogh László

akadémiai levelező tagnak a történettudományi intézet igazgatójának vezetésével a magyar tudományos akadémia tiztagu küldöttsége is. az ünnepség a muzeum mellett létesitett szoborsétányon folytatódott: itt felavatták molnár erik mellszobrát és 17 más kecskeméti jeles ember protréját. dr. greiner józsef, az mszmp városi bizottságának titkára ünnepi beszédben méltatta a ,,hirös város,, nagyjainak munkásságát. ezt követően a szobrokat megkoszoruzták a kecskeméti üzemek és intézmények képviselői, s a város lakóinak nevében jelképesen átvették a szoborsétányt./mti/

.-.

17.15/m

MDK

Balogh László

Kompozició, tus

Kubikosfej, "

14. vácírholyi őszi tárlat, Tornyai János Muz.
1967. okt.

Balogh László

Szerepelt a szentendrei
Kiöll, -ou,

Élet és Irod., Dernecsky Ojéra, a
szentendrei Művészet, 1968, sep. 28.

Bakogh László
festő

M.D.K

Méltatás.

Losonci Miklós: A Stúdió festői
Művészet, 1969. január – 24 lap.

M.D.K

Balogh Lóránd
festő

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának kiállítása 1958-ban az Ernst Múzeumban volt, amin Balogh Lóránd is részt vett.

Bakos Kálmán: Tíz éves a Fiatal Képzőművészek Stúdiója
Művészet 1969. január - 14 lap.

Balogh Lóuló

sent vett a nentendrei József Attila Művelődési Házban a nentendrei művének kiállításán. Kiállított műveik értékét (kb. 70,000 Ft-t) a vietnámi nép megsegítésére ajánlottak fel.

~~[illegible]~~

Horányi Sándor, Nentendrei képzőművének kiállítása, Vietnámért

Pertmegyei Hírlap (Nentendre) 1966. dec. 14.

Balogh László

Szerepel a Studió 58-68 c. tárlaton

Géza Perneczky: Studió 58-68

Budapest Rundschau 1969 I. 17

Balogh Lánló

Rént vett a váci megyei tárlaton.

Pruchner Pál: Gondolatok a megye Mejszó-
művészeti életéről
Pestmegyei Hírlap, 1966. szept. 4. 8. o.

Balogh Lóránd

rajza
Olvasó lány

Pertmegyi Hilda, 1967. jún. 10. (Kentender)

Balogh Lóránt

műtermébe látogattak a szentendén táborozó képzőművén úttörők.
Oktatta is őket a táborozás ideje alatt.

Kis művének

Pest megyei Hírlap, 1967. júl. 1.4.o.

Balogh László

„Kubikos" i. műve
szerepel a KMP 50 évfordulójám
rendezet kiállításban Szentendrén

N.N.: tmiért éhi érdemes...

Pestmegyei Hirlap 1968 XI. 20

Balogh Lánló

Útépítők-~~je~~ c. rajza rént vett Vácott a Pest megyei képzőművének kiállításán

Dr. Losonczi Miklós: Pest megyei képzőművészeti kiállítás

Pest megyei Hírlap, 1967. nov. 19. 8-o.

Balogh László

festőművén nyitja meg szept. 17 én a művelődési házban a képzőművén szakkör kiállítását.

Ma kezdődnek a szentendrei kulturális napok
Pest megyei Hírlap 1967. szept. 16. 1.o.

Balogh Lánló

festőművén
kiállítása nept. 17-én nyílik a
Ferenczy Károly Múzeumban. Megnyitja
Somogyi József nobrászművén

Ma kezdődnek a nentendrei kulturálisnapok
Pestmegyei Hírlap 1967. nept. 16. 1.o

Balogh Lóránló

Nentendrei festőművén ~~tó~~ önálló kiállítása a nentendrei városi múzeumban van.

Nentendrén született, ott is él.
Alkalmazott grafikusként végzett, a festészet mellett a grafika főterülete.

Képei: Tornyok 1965, Figyelő I–II., Tanulmányfejek 1966., Holdvilágos este I.

P.A.: Két tartalmas kiállítás – a nentendrei kulturális napok keretében
Pest megyei Hírlap, 1967 nyár 20. 4. o.

Balogh Lóuló

nentendrei festő

Istó: [a festő és műteremmentete]

Jó utazást...

Pestmelyei Hilap, 1967 márc. 12.

Balogh László

Műhely 1967. Fiatalok fotókiállítása. Debrecen

Balogh László M.D.K.

Fötér c.

Vizparti táj c.

grafikáját a Művelödésügyi Minisztérium megvásárolta

1967-

Művelödésügyi Minisztóirum vásárlásai 1967. 5.1.

Balogh László

Szentendrén él

Schneider Tóth János: Még egyszer Szentendrén

Négyművelés 1968 XI. n. 35 old

Balogh Lánló

Csónak — arv.
Női fej — diópác
Tanulmány fej — "
Fej — tus

A Szentendrei Művésztelep jubilaris kiáll.
1926-1956 Katalogus, Lyka Károly

Balogh László

Fiatal képzőművészek stúdiójának
3. kiállítása az Ernst Múzeumban
máj. 14 - jún. 7. - plakát
84 x 57 / négyszínnyomás /

Az 1961 és 62. évi grafikai plakátok és metszetek. /összeállította: Munkácsi Piroska /
O.Sz.K. kiadványai Bp. 1965.

31.l.

MDK

Balogh László

Illusztrációi a Visegrádtól Szentendréig c.kiadványban

Kisalföld 1968 juli.14. 14

MDK

Balogh László, festő

Közeláll Barcsay konstruktivizmusához.

Székely András: A szentendrei festészet negyven éve 7. l.

Népszabadság, Bp. 1963 szept. 27.

MDK

Balogh Csaba, festő

szerepel a tárlaton.

– : Megnyílt a neutendrei festők kiállítása 8.

Népszabadság, Bp. 1968. szept. 17.

Balogh Károly festő

MDK

Méltatás.

Pomezsky Géza: A szentendrei művészet.
Élet és Irodalom, 1968. szept. 28 - 8 lap.

Balogh László

57. Emlék, cink, 15 × 23 cm.
58. Csendélet, sinnerett cink, 7 × 12/5
59. Nagymaros, cink, 12 × 6,5 cm.
60. Padlómosók, hideglű, 14 × 12,5 cm

Észak Nagyvonági Területi képzőművészeti kiállítás 1965. Bp

Kat. bev. Aradi Nóra

Balogh Lánló

69. Agresszió I. rézk. 55×30
70. " II. " " "
71. Illustr.: Dante, Pokol I. rézk., 35×17,5
72. Javan I–II. " , 9,5×6
73. Város, " , 5,5×11,5
Repr.: Pokol I.

Ernak M.o-i Területi képz. műv. kiáll 1966
Kat. bev. Aradi Nóra Bp. 1966

Balogh László

Egr. punt.
Pihenés temp. Repr.
Hárat alv.
Sánc. alv.

Heves megyei képzőművének öni tárlata Eger 1962
Katalógust fev: Bodnár Éva

MDK

Balogh László

Tornyok, o.

Régi házak, o.

Szentendrei festőművészek nyári tárl.

Ferenczy Károly Muz. 1966.

Balogh László

A
szentendrei
Ferenczy Károly
múzeum
meghívja
önt
~~BALOGH LÁSZLÓ~~
kiállításának
megnyitására
1967.
szeptember 17-én
délelőtt 11 órakor
Megnyitó beszédet
SOMOGYI JÓZSEF
Kossuth díjas szobrászművész
a Magyar Képzőművészek Szövetségének Elnöke
mond

674521 FNyV 11. T

Balogh László

MDK

Alkony, repr.

Muz.

Ferenczy Károly 1964. szept-okt.
Szentendrei festőművészek őszi tárlata

Balogh László

MDK

Heine illusztráció, rézkarc

VIII. Miskolci Orsz. Képzőm. Kiáll. 1964

Balogh László

Kendős fej . c müvével szerepelt a szentendrei őszi tárlaton 1967.

Vigilia 1967 XI. 779.l.

Balogh László

Rajz (repró)

Kostárs 1964 VI n: 933 old.

Balogh László

„Útépítők" (vénrajz) vezetel a Fiatal Művészek Studiója Kiállítása az Ernst Museum ban (emlitve)

Korkács 1965 III. n. 502 old.

Balogh Lánló

Szerepel a szentendrei festők
kiállításán a visegrádi
Salamon toronyban

Nejmova 1967 VII. 18 2 old.

Balogh László MDK

Szentendrei ház 1961. olf.

Fehér fal, 1963. olf.

Ferenczy Károly Muzeum 1963 okt. Szentendrei festészet

MDK.

Balogh László

Kiállitási hir

Müvészet 1967 ok.tp.48.

MDK

Balogh László

Illusztráció: Danta: A pokol, cinkk.

X. Magy. Képzőművv. kiáll. Műcs. 1965.

Balogh László

Rajz (repkó)

Kortárs 1964 I. n. 95 old.

Balogh László MDK

Patakparti házak, olf.

VIII.Miskolci Orsz.Képzőm.kiáll.1964.

Balogh László

MDK

Fej, temp.

Ferenczy Károly Muzeum 1964 szept-okt.
Szentendrei festőművészek őszi tárlata

Balogh László MDK

Leányfej, olf.

Alkony, olf.

Fehér falak, olf.

Ferenczy Károly Muzeum 1964 szept-okt.
Szentendrei festőművészek őszi tárlata

MDK

Balogh László

Szentendrei házak, o.

X. Magy. Képzőműv. kiáll. Műcs. 1965.

MDK.

Balogh László

Kiállitási hir

Köznevelés 1967 aug. ~~27.~~ 25

Balogh László

Bányászok, kréta

Fej, tus

Szentendrei emlék, tollrajz

Ernst Muzeum 1964. Fiatal Képzőm. V. kiáll.

Balogh László MDK

Fehérfalu házak, olf.

Ivó, olf.

Szentendrei házak, olf.

Ernst Muzeum 1964 dec.Fiatal Képzőművészek V.kiáll.

Balogh László MDK

Emlék, cink, 15x23

Csendélet, szinezett cink 7x12.5

Nagymaros, cink, 12x6.5

Padlómosók, hidegtü, 14x12.5

I. Észak-Magyarorsz.Ter.Képzőm.Kiáll.1965.
Salgótarján stb.

Balogh László
festő

M.D.K.

A szentendrei Ferenczy Károly
Múzeumban volt tárlata

— Kiállítások
Művészet, 1964. október - 47 kép.

MDK

Balogh László

Házcsoport, o.

Téli Tárlat 1964 Székesfehérvár

-lo

zetése/, mitológiai té
és arcképeket festett.

Balogh László

Szentendrei házak, of.

7. miskolci o.képzőm. kiáll. 1962. nov.
Herman O.Múz.

MDK .

Balogh László

Kiállitási hiradás

Népszabadság 1966 dec 13.

Balogh László, [ ] MDK

Egy művét ajánlotta fel.

— : Művészek Vietnamért 7

NÉPSZABADSÁG, bp. 1967. jan. 18.

M.D.K.

Balogh László

Szeberényi Lehel: "Jeromos, a kőfejü" c. regényét illusztrálta.

"Uj könyvek" c. rovat.
Film Szinház Muszika, Bp. 1966. szept. 9.
X. évf. 36. sz. 22. lap

Balogh László [ ] MDL

Eg. művét ajánlotta fel.

–: A szentendrei művéntelep alkotói
Vietnamért 7

, Bp. 1966. dec. 13.

MDK

Balogh László

Szentendrei udvar, of.

" " II. "

Házcsoport, of.

Tüzfalak, "

Fiatal képzőművészek szalónja. Ernst Muz.
1963. jun.

MDK

Balogh László

Sikátor, kevert technika

Illusztráció II. krétáspapir

" III. "

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Muz.
1963. jun.

M.D.K.

Balogh László festő

Müve a kiállitáson

Perneczky Géza: Sznetendrei nyári tárlat

Magyar Nemzet 1966. augusztus 17. 4.1.

Balogh László

MDK

Szentendrei utca, of., repr.

Fiatal képzőművészek szemléje. Ernst Múz.
1963. jun.

MDK.

Balogh László

Kiállitási hiradás

Pestmegyei Hirlap 1966 szept.4.

MDK.

Balogh László

Szentendrei riportban emlitve

Zalai Hirlap 1966 okt.21.

Balogh László

M.D.T.

Művei a kiállitáson

Perneczky Géza: Észak-magyarországi képzőművészek Salgótarjánban

Magyar Nemzet 1956. ápr. 28. 4.l.

MDK

Balogh László

Ház villanyoszloppal, o.

Utca, o.

Szentendrei részlet, o.

Illusztráció I-III.

Szentendrén élő képzőm. kiáll. Ferenczy Mus. 1960. II.

M.D.K

Balogh László
grafikus

Részt vett a tárlaton.

Barcsay Jenő: 5. Magyar Plakátkiállítás
Művészet, 1967. március - 38 lap.

MDK

Balogh László

Kiállitási hir

Népszabadság 1967 jan.18.

Balogh László M.D.K.

A szentendrei müvésztelepen dolgozik

Müvésztelep Szentendre

Pest megyei H irlap 1965. augusztus 8. 9. l.

M.D.K.

Balogh László, festő

nevét a művésztelep tagjai között

említi:

Haulisch Lenke: A szentendrei művésztelep fogalmának tisztázásához

Művészettörténeti Értesitő, 1965, XIV.évf. 3.sz.

226. old.

Bálogh László
grafikus

M.D.K

„Szentendre"

Élet és Irodalom, 1966. július 16-i lap

Balogh Lánlé

Szerepelt a „Stúdió 66" kiállításon.

Nagyilia 1966. jún.

Balogh László

A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának VI. Kiállításán szerepel.

Kritika 1966. jún.

Balogh László
festő

M.D.K

Részt vett a tartalon

Kovács Gyula: Érzelem és állítás.
Művészet, 1966. február - 22 kep.

MDK

Balogh László

Felszabadulási plakát

VIII. M.Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

M.D.K.

Balogh László
grafikus

"Földmunkás"

Élet és Irodalom, 1966. május 14. - 1 kép

Balogh László

kiépíteni vagy legalábbis felvázolni: ez korunk marxizmusának egyik elsőrendű kötelessége.

1964 JUN
1021

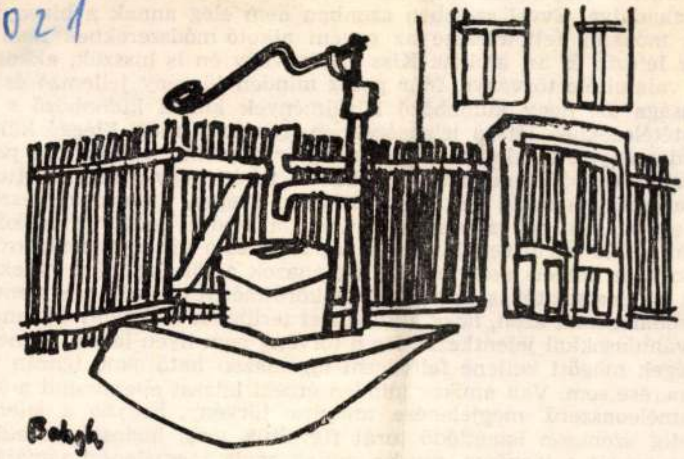

BALOGH LÁSZLÓ rajza

nyesül ez a módszer az alkotás gyakorlatában, mi

Helyesléssel kell folytatnom a megjegyzése
tanulmányának középpontjában az Ernst *Fisch*
keletű hiedelem, amely szerint a művészet az eg
területén semmiféle törvényszerűség nem ural
legfontosabb akadálya. Evvel szemben azonban nem
egy általános módszer feltételezése az egyéni alko
Ha e módszer létezik és az, aminek Kiss Lajos vag
vészi alkotás valamiféle törvénye. Már pedig minden
tetlen sajátossága az, hogy különböző körülmények között különböző s egymással gyakran ellentételeseknek látszó jelenségekben nyilvánul meg. Eléggé különös, hogy a természettudományok területén — melynek törvényeihez viszonyítva pedig a társadalmi törvények csupán tendencia jellegűek — tehát, hogy a természettudományok területén e furcsaságon senki meg nem ütközik. Szépen tudomásul veszik, hogy a liszteszsákot ugyanazon nehézkedési erő dönti a földre, amely más körülmények között a holdat a föld körül repülni segíti, a parázs és a víz egyformán oxidáció terméke, vagy hogy az emberi szervezetnek ugyanazok a törvényszerű védekezési reakciói okozzák a halálos sokkot is, amelyek más körülmények között megmentik a beteg életét — de csodálkoznak azon, hogy a művészet területén a törvény ugyancsak ellentétes megnyilvánulásokkal jelentkezik. Ha a törvény nem ilyen lenne, ha nem igen távolálló jelenségek mögött kellene felfedezni ugyanazon ható okot, igazán nem lenne nehéz a fölismerése sem. Van amikor minden érzéki látszat ellentmond a törvénynek. A törvény kaméleonszerű megjelenése annyira törvény, hogyha a jelenségek egy bizonyos mindig azonosan ismétlődő sorát figyeltük meg, biztosak lehetünk abban, hogy még nem magát a törvényt, csupán annak egyik megjelenési sémáját fedeztük fel, s még majd a jelenségek egész más rendszereiről is meg kell állapítanunk, hogy e törvény hatása alatt működik.

KORTÁRS
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh László
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP

1966 MÁJ 28

Fürtös Gusz...

1021

Pest megyei kiadványok

A Pest megyei Könyvtáros második negyedévi száma jelentős részt szentel az ünnepi könyvhétnek és képben, írásban népszerűsíti a megye helységeibe látogató írókat, költőket. Ladányi István kedves hangvételű riportban mutatja be Magyar Lászlót, Móra-életrajzregénye megjelenése alkalmából. Kissé száraz stílusú, de sok gyakorlati tapasztalatot rejtő Pál Ernő módszertani levele az író—olvasó találkozókról. Godó Jánosné ismerteti az újjáépített történeti könyvtárat. A szentendrei propagandamunka értékelése, híroldal s cikkgyűjtemény címmutató egészíti ki a kis lap 1966. évi második számát.

Komárom és Pest megye tanácsainak művelődési osztályai közös kiadványaként jelent meg A Dunakanyar nyári programjából című füzetes útmutató, Balogh László modern címlaprajzával. A Duna északi részén fekvő városok és községek június—augusztus hónapokban gazdag műsort állítottak össze a hazai vendégek és a külföldi turisták számára. Esztergom: Nyári egyetem és Babits emlékmű leleplezése; Szentendre: kulturális napok, Visegrád: Szőnyi István emlékkiállítás, Vác: III. Dunakanyar Dalostalálkozó, Lehotka Gábor orgonahangversenye; Dunabogdány: Sváb búcsú; Nagymaros: Jubileumi kiállítás — ez a felsorolás is igazolja, hogy a Dunakanyar nyári programja sokoldalú, jól összehangolt. Ezt első ízben mondhatjuk el Észak-Pest megye nyári rendezvényeiről.

(p. r.)

sza. Természetesen csak a hétfő és a péntek jöhet számításba. Gyakorlott szervező volt, tudta, hogy mindenféle rendezvényt csak tv-szünnapra szabad tervezni. A minap a KIOSZ közgyűlésen is csak négyen voltak, mert a tv-ben egy Angyal filmet játszottak.

Ezután feltárcsázta a népművelési csoport vezetőjét:

— Szevasz komám... Itt Soponyai... Kösz, kitűnően. Pesten voltam... Láttam a My fair Lady-t... Óriási... Ezt neked is meg kell nézned. De most nem erről van szó. Békegyűlést rendezünk. 26-án a kultúrházban... Csinálttass néhány plakátot. Előadó?... Tényleg, ki lehetne? Te nem vállalnád? Hát jó! Akkor írj be engem... Utána össze kell vágni valami kultúrműsort... Kösz komám, de kérlek az ügy fontosságára való tekintettel, ne bízd másra...

Letette a telefont, nagyot sóhajtott és a jól végzett munka elégedett tudatával hátradőlt székében és kicsomagolta tízóraiját.

Nem így a népművelési csoportvezető.

— Juliska! Hivassa át a kultúrházigazgatót...

PÁNDI PÁL VITACIKKE

(3. OLDAL)

RÁKOSY GERGELY: ÁLLATOK ÉS EMBEREK

(12. OLDAL)

Balogh László: Földmunkás

ÁLÁRA

ierője, elmélyült, terje-
ulmányt is írt.
a kötetekkel a magyar
megkezdte áttörésszerű
t a francia irodalmi s
remélni — olvasói köz-
Ráadásul a tömegesen
fordított magyar versek
idéztek elő a francia
s-kultúrában, meggyöke-
ott a szorosabb formahű-
elményét. Mindezért az
entős része Gara Lászlót

őtt világossá vált, hogy a
viszonyok közt a magyar
győző francia változata
gondosan megszervezett
ó eredményeképp jöhet
ből az együttműködésből
adhat ki a francia költő
a magyar versek végső
rmáját kialakítja, de per-
szerep jut a nyersfordí-
ritmusok, rímképletek
ek, a különböző fordítá-
nok ellenőrzőjének és az
üttműködés megszervező-
maga az utóbbira vállal-
nem tudjuk, mit csodál-
an, azt-e, hogy jeles fran-
és műfordítók egész so-
mozgósítani, vagy azt,
legnagyobb szigorúságot
a velük szemben, s nem
meg akármilyen ered-
hanem százszor is vissza-
olyan terméket, amelyet
lált jónak, s egy-egy
vers fordításával költők
át bízta meg, amikor is
előtt egészen világos le-
gy a számos kísérletből
gyetlen egy fog megjelen-
atásban. Ennek a mód-
azarló merészségét azok-
vételes esetekből látjuk,
ara mégis lenyomatta va-
kísérletet: a Vén cigány
ancia változatából, amely
etben is megjelent, a Bu-
előhangjából, amelynek
t variánsát közli az An-
de la Poésie hongroise
S a költők látható élve-
rültek el ebben az apró-
nkában, mintegy lenyűgö-
magyar költészet varázsá-
rseny izgalmától és Gara
ttságától. Nem akárkik
nem a francia — kisebb-
belga — költészet és
odalom legtiszteltebb kép-
lyanok, mint Guillevic,
sselot, Jean Follain, Lu-
llade, Michel Manoll, Ro-
tier, Alain Bosquet, And-
d, Paul Chaulot, Roger
rancois Gachot, Charles
, Pierre Emmanuel, Ro-
n, Arthur Haulot és má-
most lehajtott fővel gyá-
nyugtalan, elégedetlen,
maximumot követelő ba-
könyörtelen szerkesztőjü-

VÁLASZ LEVELEKRE:

Valóságigény?

Egy-egy külföldi sikerregény sietve közreadott magyar fordítása alkalmából fel-felhangzik a gyermekeik erkölcsét féltő szülők és pedagógusok kiáltása: „Pusztuljanak irodalmunkból az istállókban és kaszárnyákban keletkezett, felszólító módban fogalmazott mondatszerkezetek s a bennük fellelhető igék és a főnevek (amelyek leginkább test-tájakra vonatkoznak) összességükben és egyenként is!"

Lapunk levélírói — gyanítva valamelyes illetékességünket — ez ügyben elég gyakran felkeresnek bennünket ilyen irányú tiltakozásokkal és kérdéseikkel. Szerkesztőségünk rendszerint elhárítja magától, hogy állást foglaljon, hogy véleményt mondjon arról, mely szavak és milyen esetben tűrhetők meg valamely irodalmi szöveg környezetében.

Az irodalmi jóízlés meg a művészi szándék döntse el, meddig mehet az író, s meddig kövesse őt az olvasó.

Különben is értesülésünk szerint a laktanyák és állattenyésztő telepek szóhasználata a legutóbbi évtizedekben némileg módosult — hihetőleg az irodalmi köznyelv irányában.

Most Debrecenből egy meglepő levelet hozott a posta. Olvasónk, I. E., irodalmunk bizonyos elsivárosodásáról tesz panaszt:

„Egyszer már szóvá kell tenni — emeli fel szavát irodalmunkért aggódó debreceni olvasónk —, *hogy a káromkodást illetőleg az íróknak vagy nincs elég erős fantáziájuk, vagy gyönge a megfigyelőképességük, mert ebben a vonatkozásban nem ábrázolják hűen a valóságot".*

A levélíró minden eddig elért eredményünkkel elégedetlen. Írók és művek között csak atekintetben hajlandó különbséget tenni, hűen próbálják-e ábrázolni az alant élő nyelv eleven valóságát, vagy sem. Ítélete, sajnos, elmaraszta ló: *„Csaknem minden regényben, novellá-*

Kiegészítés e
dokumen

Vasárnap délelőtt — május 8-án — a Kossuth-rádió hullámhosszán Herskovits Pál három érdekes hangdokumentumot mutatott be a Vasárnap délelőtt című műsorban. Az „Ernst Hemingway élőszóval szól most Önökhöz" egy kubai hangszalagot tartalmazott, továbbá egy afféle atelier-tréfát, valamint az „Ötödik hadoszlop" című, nálunk is bemutatott színdarabjának ismertetését. Az anyag, ahogy az ismertető elmondotta, annál is érdekesebb, mivel Hemingway irtózott a mikrofon nyilvánosságától.

A nagy ügy — a spanyol nép ügye — azonban 1937-ben feloldotta ezt az irtózást. Ernst Hemingway

1021

Balogh László

BALOGH LÁSZLÓ FESTMÉNYE:

IFJÚ ÉPÍTŐK

Magyar Hírdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1968 DEC
IFJÚ KOMMUNISTA

SZERVEZTÜK AZ IFJÚSÁGOT A DEMOKRATIKUS REND MEGTEREMTÉSÉRE, A SZOCIALIZMUS ALAPJAINAK LERAKÁSÁRA

Gosztonyi János elvtárs, a Népszabadság főszerkesztője egyike volt azoknak, akik a felszabadulás után hozzákezdtek a demokratikus ifjúsági mozgalom megszervezéséhez, s több mint egy évtizedig egyik vezetője volt az ifjúságnak, az új társadalmi rend megteremtéséért folytatott harcban. Az ifjúsági mozgalom ötvenedik évfordulója alkalmával életének erről az időszakáról beszélgettünk.

Kérdés: Hogyan alakult az ifjúsági mozgalom helyzete a felszabadulás után; milyen nehézségekkel kellett megküzdeniük a demokratikus ifjúsági mozgalom kialakításában?

Válasz: Az ország helyzete nagyon súlyos volt a felszabadulás után. Ezért minden erőt a rend megteremtésére, a helyreállításra kellett összefogni. A Magyar Kommunista Párt éppen ezért javasolta, hogy a Függetlenségi Front pártjai mondjanak le az önálló ifjúsági szervezetek létesítéséről, és az ifjúság minden rétegét vallási és pártkülönbség nélkül egy ifjúsági szervezetbe tömörítsék. E javaslatot a pártok elfogadták, és 1944 decemberében megalakult a Magyar Demokratikus Ifjúsági Szövetség, népszerű nevén a MADISZ, a magyar fiatalok egységes ifjúsági szervezete. A MADISZ szervezői szinte faluról falura, városról városra követték a felszabadító harcokat és hozták létre az új szervezeteket, úgy, hogy 1945 tavaszán annak ellenére, hogy a Szociáldemokrata Párt és a Kisgazda Párt megszegve a megegyezést, s hozzákezdett önálló ifjúsági szervezetének megszervezéséhez, a MADISZ szervezetei az egész országban létrejöttek, és a legerősebb ifjúsági szervezetet képezték.

Kérdés: Milyen szerepe volt a MADISZ-nak az ifjúság arculatának formálásában? Hogyan sikerült mozgósítani a fiatalokat a feladatokra?

Válasz: A MADISZ rövid fennállása ellenére igen sokat tett azért, hogy felvilágosítsa a fiatalokat az új helyzetről, és mozgósítsa őket a feladatokra. Nem volt könnyű feladata. Az ifjúság egységének megbomlását a különböző reakciós erők felhasználták, és mindent megtettek, hogy a fiatalokat a maguk céljaira megnyerjék és szembeállítsák a demokratikus átalakulással. A különböző régi — a fasiszta nevelést kiszolgáló — ifjúsági szervezeteket újraszervezték. Újjászerveződött a Katolikus Legényegylet, a KALOT, a Katolikus Lánykörök Szövetsége, a KALÁSZ, a Katolikus Diákszövetség és sok más régi ifjúsági szervezet és szövetség. Ezek mindent megtettek, hogy eltántorítsák a fiatalokat a demokratikus célkitűzésektől. A MADISZ harcosan szembeszállt ezekkel az erőkkel, és sikerrel megakadályozta, hogy az ifjúság jelentősebb része a befolyásuk alá kerüljön. A fiatalok döntő többsége a demokratikus célokért szállt síkra. A MADISZ sikeresen mozgósította a fiatalok tíz- és tízezreit az ország előtt álló legfontosabb feladatok megoldására, a romok eltakarítására, a helyreállításra, a föld megművelésére, a közbiztonság védelmére. Az ifjúsági rohambrigádok és rohamcsapatok lelkesen, odaadóan, sokszor igen nehéz körülmények között dolgoztak a vasutak, hidak, utak helyreállításán, hogy meginduljon a forgalom és megkezdődhessen a munka mindenütt az országban.

Kérdés: Hogyan bomlott meg az ifjúsági mozgalom egysége, miként alakult a további években a demokratikus ifjúsági mozgalom helyzete?

Válasz: A MADISZ önálló demokratikus ifjúsági tömegszervezet volt, de tevékenységével erőteljesen támogatta a Magyar Kommunista Pártot, amely a legkövetkezetesebb politikát folytatta a demokratikus átalakulás érdekében. Ez észetesen nem volt ínyére a koalíció többi pártjának, és ezért egymás után hozták létre önálló ifjúsági szervezeteiket. A MADISZ még ezután is a legerősebb ifjúsági szervezet maradt, de az ifjúság egységéért folytatott harcra egyre inkább alkalmatlanabbá vált. Ezért a haladó erők törekvése az volt, hogy az azonos társadalmi rétegek összefogására alkalmas, egysé-

**Arccal a vasút felé!
Rohammunka a MÁVAG-ban
1945–46**

A MADISZ újjáépítésre mozgósító egyik röplapja

MAGYAR IFJUSÁG!
Vár ránk a bevetetlen magyar föld!
Munkára szüksége van az országnak!
Egy talpalatnyi föld sem maradhat bevetetlenül!
MAGYAR DEMOKRATIKUS IFJUSÁGI SZÖVETSÉG

1021 Balogh László

PEST MEGYEI Hírlap

Plakát ürügyén...

Balogh László bennszülött. Ahova mások törekednek, évtizedes munkával küzdenek: az odatartozásért, a megbecsülő *„szentendrei művész”* elő- és utónevéért, az emberek, a házmester, a közértes, a pincér barátságos biccentéséért, az neki valóságos légköre, természetes, és *„nem lehet másként”*, ugyanúgy, mint az, hogy fest, hogy festő.

Saját bevallása szerint jóval a harmadik x-en túl, kamaszos, rövidre nyírt hajjal, fesztelen, fiús mozdulatokkal. Egy alacsony sámlin kuporogva beszél. Nem szívesen, mint mondja, mert minek, miért érdekes az ő élete, a hogyan indult? Nézzem meg a képeit, a régieket és azt, ami a háta mögött a fehérre meszelt falnak döntve áll, nézzem meg az illusztrációit és a vázlatait, és nézzem meg Szentendrét. Új szemmel és innen, a Bükkös-partról, akkor mindent tudni fogok róla.

A festőről és az emberről

is.

Minden olyan közeli itt, a méretre nem, de látszatra hatalmas műteremben. A kopott állványos félig kész kép, kereső vonalak, a fal mentén, az alacsony asztalon könyvek, folyóiratok, a sarokban hintaszék. Rend a rendetlenségben. Nyugalom. A tárgyak nyugalma, a formák és az ember harmóniája.

A háznak csodájára járnak. Minden vendéget elcipelnek ide.

— Nem értem, talán az imponál, hogy ma már építhet nálunk ilyet egy művész? A pénz? Nem került többe, mint egy átlagos családi ház.

Kifakult kék trikó, festékes nadrág. Erős akaratú áll. Hol sebes, hol elakadó, töprengő beszéd. Gyerekesen nyílt öröm, mikor kézbe ad valamit, ami jól sikerült, *„itt az valósult meg, amit akartam”*.

A munka, a munkája,

a sikerek és kudarcok és a város, Szentendre. Gondjaival, meg nem valósult álmaival, elhibázott és mégis megvalósított ötletekkel. A kettő elválaszthatatlan. Összefonódik mindabban, amit mond.

— Szentendrei nem lehet *„csak úgy”* az ember. Pedig kényelmesebb lenne. Sokszor megkérdeztem már magamtól, minek idegeskedem, most ebbe miért szólok bele, mikor úgy sincs foganatja, miért bánt ez vagy az. De mit csináljak, úgy látszik, ez már mindig így lesz. Az eredmények újra felhajítanak, és kezdődik minden elölről. A harc a városért, a műemlékekért, az atmoszféráért. A szerb templomok ügye már rendeződött. Folyamatosan restaurálják őket. De mennyi mindenért kell még idegölő vitákat folytatni! Itt a Bükkös-part, hogy ne vágják ki a fákat, aztán a meghitt, hangulatos kisvendéglőkért, az üresen kongó, hodály önkiszolgáló étermek helyett, a változatosabb, igényesebb programokért, hogy a helyiek ne is akarjanak Pestre menni innen, és még sorolhatnám.

— Nem a hivatal tesz ilyenné — négy éve tanácstag —, hanem mert ilyen vagyok, kaptam mellé egy kis hatalmat is. Hatalmat a cselekvésre, a segítsére. Egyébként nehogy azt higgye, szentet, vagy fehér hollót fogott. Itt mindenki ilyen. Ezért értjük meg egymást. Vitázhatunk a művészetben, ízlések, ítéletek eltérhetnek, de a gondunk és az örömeink ugyanazok. De mit is magyarázok erről annyit. Hogy itt mindenki barát, még az ellenség is. Egyívásúvá teszi az embereket a táj, a környezet.

— Azért persze mindenki másként él. Az én *„konstruktivizmusomat”* Barcsayéval rokonítják, képépítési módszeremet vitatják, de egyben mindenki egyetért. Szentendre és az ember iránti meglegség, tisztelet, s valami megmagyarázhatatlan féltés az eredő és a domináló.

Beszéd közben feláll, kézbevesz valamit, hosszan nézi, aztán másra terelődik a figyelme, magyaráz, lelkes. Kimegy, hogy behozzon egy finn lapot, megmutassa az interjút, amit egy onnan idelátogató művészettörténész készített vele. Aztán egy könyvet: Reseinyikov: Hajóvontatók. A párizsi könyvkiadók nívódíjával tüntették ki ezért a munkáért.

— Melyik a legkedvesebb

az illusztrált könyvek

közül? Az első, Alekszej Tolsztoj I. Pétere, vagy az utolsó, Szeberényi Lehel: Jeromos, a kőfejű?

— Mindig az utolsó. Az van legközelebb, még nem látom másként az eltelt idő távlatában, nem látom a hibáit. Azért persze mindegyik az enyém. És még egyet. Szentendre nélkül ezek sem lennének azok, amik. Még az I. Pétert lapozom. — Nézze csak ezt a pópát?

S végül, az adatok — mondja kicsit ráncolt homlokkal —, itt jártam gimnáziumba, és Pesten végeztem a főiskolát. Festő grafikus szakot. 1957-ben. Mindig állítottam, nem az iskola számít. A fiatal művészek klubjában volt a kiállításom, később itt, Szentendrén, segítettek, nem támadtak, valahogy elismertek. Sok próbálkozás, töprengés, kis képek..., de ez a múlt. Beszéljünk inkább a máról. Erről a nyárról. A váci tárlatról, a Salamon-toronyban rendezett dunai műhelykiállításról, és végül, most a szentendrei napok alatt nyitó tárlatról, a helyi művészek alkotásaiból.

Megáll a széles, hosszan futó ablak előtt, hirtelen fordul vissza — egy távoli rádióból orgonaszó zúg idáig. — Látja, ez is. Zene. De az irodalom, a versek, a színház, a film is, kell minden az élethez. Az, amit csak úgy lehet elmondani, ahhoz, hogy elmondjak sok mindent, amit meg csak így lehet... A Kubikosokat nézem, a talicska nyelét tartó kerek öklöt, a lényeget kiemelő, erőteljes, emberformáló vonalakat.

A nap csúszdázik a tetőkön,

kiterített ruhát szárít a kertekben, a szél még segít is neki; emelgeti a köteleket. A valóságos színek helyett a műteremben látott színeket látom, vagy, azok a valóságosak? Igen. S mintha összeesküdött volna bizonyítani a festő és a kisváros testvérségét, a nyártőrző falakról a szentendrei napok plakátjai kiabálnak a műteremben látott formákkal, a színek bensőséges, Szentendre lelkét kifejező harmóniájával. S csak ekkor jut eszembe, tulajdonképpen a plakát ürügyén kerestem fel Balogh Lászlót.

— varga —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
PESTMEGYEI
HÍRLAP

A M

Váratlanul é
az *Elnöki Tanács* eredményes
munkásságuk elismeréséül,
nyugállományba vonulásuk alkalmából *dr. Berend Józsefnek*, a mezőgazdasági tudományok kandidátusának, a Gödöllői Agrártudományi Egyetem tanárának és *dr. Kolbai Károly Kossuth-díjasnak*, a mezőgazdasági tudományok doktorának, az agrártudományi egyetem tanszékvezető tanárának a *Munka Érdemrend arany fokozata kitüntetést adományozta.*

Dr. Berend József

Hatvanöt esztendeje Keszthelyen született háromholdas parasztcsalád gyermekeként. *Életének hat és fél évtizede sok és nehéz megpróbáltatás elé állította.* A szombathelyi főreálgimnáziumban 1919-ben kicsapták a Magyar Tanácsköztársaság ideje alatt tanúsított magatartásáért, s csak esztendővel később folytathatta tovább tanulmányait, s juthatott el az érettségiig. De ezzel be is fejeződött számára a tanulás lehetősége: hiába jelentkezett a közgazdasági egyetemre, el-

Nehéz
éle al-
kalmi munkát végzett ettől kezdve, de élete nagy vágyáról, hogy tanulhasson s egyszer talán taníthasson is, soha nem mondott le. És az erős akarat, a töretlen hit, de legfőképpen a megváltozott világ meghozta számára a nem remélt sikert: *azon kevesek közé tartozik, akik az érettségi mellé megszerezték a kandidátusi címet is.*

Tizenhét esztendeig volt tanára a Gödöllői Agrártudományi Egyetemnek — egy időben az agrárközgazdasági kar dékánjaként is tevékenykedett. Kiemelkedő munkát végzett az egyetem agrárgazdaságtani tanszékének megszervezésében. A Magyar Tudományos Akadémia megbízásából több tudományos bizottságban dolgozott, s mint a Szövetkezeti Tanács tagja, hosszú időn át végzett kiemelkedő eredményes munkát a szövetkezeti mozgalom érdekében. Oktató- és nevelőmunkája mellett mint az egyetemi pártbizottság tagja sokat tett az egyetemi ifjúság világnézeti nevelése érdekében is.

Dr. Kolbai Károly

A századfordulót követő esztendőben Pozsonyban született. Apja, anyja, nagyapja tanáremberként élte le életét: tőlük örökölte a tanulás és tanítás szeretetét. Hogyan került kapcsolatba a mezőgazdasággal? Egy korábbi beszélgetésünk alkalmával így fogalmazta meg: *„Talán a város körengetege tette... talán szüleim korai halála... vagy a kemény árvaházi évek... vagy azok a nyarak, amelyeket gazdatiszt nagybátyámnál töltöttem."* A nagybácsi segítségével került tizenkilenc őszén a magyaróvári mezőgazdasági akadémiára. Már akkor jól beszélt németül, és értette az angol és a francia nyelvet is. És még abban az esztendőben olyan megtiszteltetésben részesült, hogy tanszéki gyakornokká léptették elő. Azóta szolgálta megszakítás nélkül a mezőgazdasági felsőoktatás ügyét. Nyolcesztendei tanárkodás Óváron, tizennyolc Keszthelyen. Gödöllőre negyvenkilencben került, s ebben az esztendőben tanulta meg az orosz

ban?

a seprű
eny csimpánz
kecskegida esete
párduccal

lángyerek érkezett, csendesen, udvariasan, jól nevelten. Az igazgató a szakirodalom és saját munkássága alapján kijelentette: az oroszlán, ha nem lenne éhes, az érdeklődő, kellemes vadak közé tartozna, tulajdonképpen nem is vad. Betartják a játékszabályokat: a kis oroszlánt megveri az anyja, ha túlságosan közel sétál a rácshoz. Nem így a kis puma. Születése után fél nappal már támadt. Akkorka, mint egy házimacska, de a fújást-vicsorítást egy percre sem hagyta abba. A cerkóf határozottan méltányolta a figyelmet. Félrehajtott fejjel, barátságosan szemezett mindenkivel. A kis barna medvebocs még dorombolt is, csak akkor esett kétségbe, amikor a lépcsőn lefelé húzták. Hiába, erre nem tanította a mamája.

Csöpp, koromfekete kameruni kecskegida következett. Nem észlény, megállt, mint a konokság szobra. Neki is van „sztorija". Dokumentumfilmben szerették volna bemutatni, milyen kérlelhetetlen a fekete párduc. Áldozatul a gidát szánták. S mi lett a vége? A kiskecske megzavarta a ragadozót, behúzott farokkal iszkolt előle.

A „beszélő" gólya

sem volt utolsó látvány. Ő az, aki ott áll az állatkerti tó kapujánál és valósággal lesi, mikor közelít hozzá az ember s akkor kelepelni kezd. Tudományát egyébként itt is bemutatta. A kérdésekre nem kifejezett kelepeléssel, halkabb moduláló hangon válaszolt. A Budapesti Állatkertben évek óta tanulmányozzák az állatok „beszédét", főleg a madarakét.

A több órás, mindvégig tanulságos előadást nagyon sokan hallgatták végig — idős bácsik, fehér hajú nénikék. Nyugdíjasok, kiket még minden érdekel. Fiatalt, gyereket csak elvétve lehetett látni. Vajon miért nem propagálják jobban ezeket a rendszeresen megtartott előadásokat az iskolások körében? Belőlük nőhetne ki az Állatkert új baráti köre.

— komáromi —

1966 JAN 27.

1021

Gondolkodni és élni!

Láttam egy festményt... Meztelen testű férfi földre zuhantan, térddel-könyökkel támasztja magát, mellette modern, korszerű fegyver. A háttérben egy épület rom-maradványa, az égboltot füstgomolyag feketíti. A férfi több sebből vérzik: bal lába ellőtt csonk, jobb lábát is golyók roncsolták s törötten csüng a porba, jobb vállának tépett húsából a csont sárgás-fehérsége világít. A festmény alsó részén, sziklába vájt ablak résén át szép arcú fiatal nő és férfi tekint reménykedően a világba...

— *Az ember képes olyan dolgokat létrehozni, megalkotni, amelyekkel elpusztíthatja önmagát. Valami, vagy valaki azonban mindig megmarad* — ennyit mond új festményéről alkotója, a fiatal egri képzőművész, Balogh László.

„Valami, vagy valaki mindig megmarad..." Megmaradnak az emlékek is, aztán sokan felejtenek, s a láncolat, hogy egyik ember a másik életét kioltsa, újra kezdődik. Közel vannak még a futóárkok, a két világháború lövészárkai, lövészteknői, bunkerei és kavernái. Fájdalmas arra gondolni, hogy egyeseket Oradour, Coventry, Lidice vagy Auschwitz hamuja sem tanított meg semmire.

Egyes emberek azt mondják: amíg a kapitalizmus fennáll — háború volt és lesz, a békés egymás mellett élés, a leszerelés szép lelkek álma, vagy a diplomaták megtévesztő pókerezése. A kapitalizmus eleve önmagában hordja a háborús konfliktusokat, a háború veszélyének lehetőségét — ez tény. Ám az is cáfolhatatlan tény, hogy a modern fizika felfedezései, a modern tudomány eredményei, vívmányai előnytelenné, sőt lehetetlenné tették a háborút minden józan gondolkodású ember számára. Amíg lehettek győztesek és legyőzöttek, amíg a győztesek meggazdagodhattak a rablott területek kincseivel, nyersanyagaival — a kapitalista hatalmak gondolkodás nélkül vállalták a háború kirobbantását, mint üzletszerzésük eszközét. *Most minden ember, minden állam, amelynek eszébe jutna nukleáris háborút kezdeni, elpusztulna azokkal együtt, akiket meg akar semmisíteni.*

Természetesen akadnak, akik a háború előkészítésén fáradoznak, akik az egész emberiséget akarják rákbeteggé, sugárbeteggé tenni. Ezek az őrültek most Dél-Vietnam tájain kívánják halomra gyilkolni azoknak az embereknek a tömegeit, akik saját elgondolásaik szerint szeretnék berendezni életüket, országukat.

A világ fegyverraktáraiban őrzött magfegyver elég egész földrészek elpusztítására, megmérgezésére, de a fegyverkezésben nincs megállás. Amerikai gépek köröznek európai országok felett halálos terheikkel. Elgondolni is szörnyű, mi történt volna például, ha azok a nukleáris töltetű bombák, amelyek nemrég a Földközi-tengerbe hullottak, emberek lakta területeken, szárazföldön robbannak! Emlékeznünk kell a hirosimai és a nagaszaki atomkatasztrófákra, micsoda borzalmas pusztítást végeztek az amerikaiak első atombombái. A most tengerbe hullatott bombák hatóereje több mint ezerszeres pusztítást végzett volna!

Egy atomfizikai könyvben olvastam, hogy egy kókuszdiónyi uránbomba töltete 200 millió kg dinamitnak, vagy 200 millió TNT-nek, trinitritoulolnak felel meg. Pedig az uránbomba ma már nem számítható a korszerű fegyverek közé!

És olvashattunk eleget arról, hogy Amerikában egyes „ügyes" építési vállalkozók atombiztos, összkomfortos óvóhelyeket építenek.

Nem tudom ki, hogyan ítéli meg ezeket a híreket. *Az óvóhelyek, akármilyen komfortosak, ősemberi emlékeket idéznek, barlanglétezményeket* kényszerítenek rám. Az ember azért volna ember, ezért mászott volna ki a sós vizek partjára, ezért búját volna elő a löszpartokba vájt odúkból, hogy most újra visszahúzódjék egy másik barlangba!?

Sokat idézzük a 17. századbeli francia tudós-filozófus szavait: *„Gondolkodom, tehát vagyok!"* Ezek a szavak fordítva is igazak: ahhoz, *hogy gondolkodhassunk, lennünk kell!* Ahhoz, hogy a kultúra, s az életünk fejlődjék, a különböző országokban, mindenütt a földkerekségen, meg, kell menteni a jövőt, meg kell menteni a gyermekeket — a huszonegyedik század tudósait, filozófusait, űrhajósait, kertészeit, építészeit. Gondolkodnunk kell, hogy létezhessünk, hogy éljünk. Most még nem nehéz megállítani az őrületet! Egyes őrült emberek, akik azt hirdetik, hogy mindenki katona, hogy a katona nem lehet meg háború nélkül, mint ahogy az agronómus nem lehet meg föld nélkül, a cukrász pedig tészta nélkül, ezek azt javasolják, meg kell tanítani a gyermekeket is ölni és pusztítani! Nem! A szolidaritás szellemében kell gyermekeinket nevelni, s az életre megtanítani, arra, hogy mindig emberek maradjanak, hogy barátkozzanak, hogy építsenek és alkossanak. A jövőnek ezt kell kapnia a mai felnőttektől, s nem a múlt századok öröklődő kannibalizmusát.

Nem atombiztos bunkerok kellenek. Házak kellenek. Hiszen az ember házban él...

(pataky)

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG

Mit mondanak a szentesi iratok Petőfi igazi születési helyéről?

A rádió és a sajtó néhány napja röpítette világgá az izgalmas hírt: Petőfi Sándor születési helyére utaló iratokat találtak Szentesen!

A helybeli Kertészeti Kutatóintézet megbízott munkatársai a levéltárban már évek óta gyűjtik a Szentes mezőgazdasági múltjára vonatkozó adatokat. A korszakok szerint rendezett — de tüzetesen még át nem vizsgált — dokumentumok között bukkantak a VI. 96/1868. számú szolgabírói iratokra.

Kétségtelen, hogy a Petőfi Sándor eredeti születés helyére utaló legfrissebb levéltári okmány is követeli a kellő óvatosságot, az összefüggések alapos bizonyítását, tekintettel a kérdésben kialakult évszázados vitára és a hatalmas irodalomra. Mindez nem csökkenti a Szentesen talált iratok egyedülálló érdekességét és valószínű, hogy a Petőfi-kutatók újabb ösztönzést kapnak a tények további vizsgálatára.

Az iratokban levő első levelet az a Pásztor Ferenc — kiskunfélegyházi ügyvéd — írta, aki ismerte Petőfi Sándor dajkáját és tőle tudakolta meg, hogy kik dolgoztak, vagy inaskodtak a Petrovics családnál. Pásztor Ferenc a múlt században mintegy harminc éven át védte az igazát, hogy Petőfi Sándor nem Kiskőrösön, hanem Kiskunfélegyházán született. (Erről különben Hatvany Lajos bőven írt Petőfiről szóló művében.) Pásztor Ferencet ilyesmi szándék vezette annak a levélnek a megírásával, amit 1868. augusztus 8-án küldött a szentesi szolgabírónak.

Pásztor Ferencnek az volt a kívánsága, hogy hallgassanak meg egy szegvári illetőségű lakost — *Szlávik Mihályt* —, aki annak idején Petőfi édesapjánál volt hentesinas. Pásztor Ferenc azt is megírta, hogy milyen kérdéseket tegyenek fel Szlávik Mihálynak. Erről Pásztor Ferenc szentesi képviselője. Kiss Zsigmond ügyvéd is tudott.

A kihallgatást 1868. augusztus 19-re rendelte el a szentesi szolgabíró, de csak később, 1868. december 31-én került rá sor. Tudniillik Szlávik Mihály — a volt mészárosmester — időközben Romániában vállalt gazdatiszti állást és csak a fenti időpontban látogatott haza Szegvárra. A hivatalos jegyzőkönyvben lényegében így szól az első kérdés, amit Szlávik Mihályhoz intéztek.

„Honnan és mely időről ismerte Petrovics István mészárosmestert?"

A válasz:

„1823. november elején kerültem hozzá mészárostanulónak és nála voltam 1824. július végéig, összesen kilenc hónapig".

A második kérdés:

„Mit tud Petrovics István fiáról?'

A válasz:

„Amikor odakerültem, a gyermek egy és egynegyed éves volt. Félegyházán született, a szüleitől hallottam. A szülők tudtommal már ezelőtt két évvel ott laktak."

A szentesi meghallgatáskor az 58 éves Szlávik Mihálynak 35 év előtti dolgokra kellett visszaemlékeznie és talán ennek tulajdonítható, hogy Petőfi Sándor születési idejében nem pontos (bár lehet, hogy neki van igaza). Tudniillik, azt mondja, hogy 1923. november elején került a Petrovics családhoz és akkor a gyermek ötnegyed éves, azaz 15 hónapos volt. Viszont az irodalomtörténet megállapítása szerint Petőfi Sándor 1823. január 1-én született. Hogy Petrovicsék Szlávik Mihály inaskodását megelőzően két éve Félegyházán laktak, ez viszont sarkalatos része az iratoknak és azt igazolhatja, hogy a költő Kiskunfélegyházán született.

Egy bizonyos: Szlávik Mihály az irodalomtörténet fontos „statisztája" lett és a hajdani szegvári illetőségű volt mészárosmester talán a mostani kétkedőkre is gondolt, amikor szavait így zárja, hogy csak szentesi vallomásának higgyenek:

„Ha netán valahol másképp nyilatkoztam volna, hibás volt nyilatkozatom!" *Szabó Róbert*

HÓBAN

(Foto: Kiss Béla)

Egerben 300, — Gyöngyösön 400 lakás építését készíti elő az OTP

1964 SZEP 13

/1021

Balogh László és Dargai kiállításáról

Balogh László: Vers-illusztráció

Ezekben a napokban az egri művelődési ház ifjúsági klubjában *Balogh László* és *Dargai Lajos* műveivel találkozhat a közönség.

Balogh László csaknem tucatnyi olajfestménye között csak egy portré és egy önarckép akad, a többi tájkép, vagy intérieur.

Bizonyára többekben felmerül a kérdés a festmények szemlélése közben: miért passzív az élettel és témáival szemben, sőt a fogalmazási módot illetően is ez a fiatal és egyébként oly energikus festő? Ha olajjal fest, néha az üres plakátszerűségig felületes. Miért lendületesebb, miért fogalmaz szabatosabban, a lényeget és az egyéniséget felmutatóan, ha a rézkarcok kisebb méreteihez, zártabb formanyelvéhez közelít?

Balogh László most, fejlődése kritikus szakaszában helyes irányt lát meg, amikor a rézkarc, a vonalak szürkébb, bár olykor bonyolultabb világát keresi. Olajfestményeinél nem egy esetben akad olyan érzésünk, mintha a színfoltok izgalmas rendetlensége, a mondanivaló és a formák nem lennének a kívánt harmóniában. Az Eger környéki táj nyugtalan és nyugtalanító vonalaival, keresetlen feldobott színfoltjaival fogja a szemlélő tekintetét egy pillanatra, még kutatásra is ingerel, de a nyugtalanságnál, a festőben levő és a tájba belelátott ideges ingerültségnél nem érzünk meg többet az alkotásból.

Az az érzésünk is, hogy a művész szerény tárgyakkal körülzárt, csaknem raktárszerű világban él, ahol az élet mozgalmas dagálya, az emberek könnyei, nevetése nem találhatnak otthonra. Még két portréja is a passzív melankólia bizonyos jegyeit viseli magán.

Rézkarcai elevenebbek. Nem a sport-téma miatt, hanem azért, mert ebben a szűkebb, de nem leszűkített körben, a vonalaknak ebben a rendezettebb világában otthonosabban mozog. Vers-illusztrációi gazdagabbak tartalomban, formában is biztosabbak, harmonikusabb érzéktetőbbek, mint olajfestményei.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
HEVESMEGYEI NÉPUJSÁG

...ell tennünk

...a mérkőzés kezdete előtt egy ...rával, technikai akadályokra hi...tkozva, telefonon lemondták a ...érkőzést. Immár negyedszer! A ...rténtekhez tartozik, hogy Baju...ovszki és Látó, a két Pesten élő ...egri", megjelent Gyöngyösön, ...ajd értesülve a lemondásról, ...osszankodva hazautazott. Hogy ...dt szólt mindehhez a pályára ki...olondított gyöngyösi közönség? ...eg sem merjük írni . . .

*

Félig-meddig elkészült az egri ...zaki sporttelep öltözője — de ...ncs sok köszönet benne! A kát...nypapír-tető máris beázott, s a ...llany és a víz sincs még bekötve. ...edig jó lenne mielőbb elvégezni ...eket a munkákat, mert nyakun...on az esős, őszi idő, a korai sötét...dés, s nem utolsósorban azért, ...ert jelenleg sok fiatal öltözik a ...lyán kulturálatlan körülmények ...özött. Azt sem nézhetjük ölbe tett ...ezzel, hogy a sporttelep környéke ...lóságos szemétdomb legyen, an...l is inkább, mivel az Egri Spar...cus ezen a területen már az idén ...gpályát szeretne létesíteni!

*

Hetenként kétszer, hétfőn és csü...rtökön du. 5—7-ig, különböző korú ...olgozó nők, kisgyermekes mamák ...eszik birtokukba az egri közgaz...asági technikum tornatermét és ...égeznek szorgalmasan Juhász An...lné testnevelő tanár vezényszа...ra felfrissülést, felüdülést jelentő ...akorlatokat, amelyek — remél...tőleg — a fölösleges kilókat is ...ntetik majd! A teljesen ingye...tornát jelenleg 25-en látogatják, ...a szám azonban a jövőben bi...ára növekedni fog.
...damutató kezdeményezés!

*

lyát építettek s az első versenyre ...ár a napokban sor is került. A tiszanánai, sarudi, kiskörei, kömlői sportolók ebben a sportágban is jól helytálltak, a versenyen kívül induló megyei válogatott például 100 korongra 57, a tiszanánai A csapat pedig 54 találatot ért el!

*

Az NB I. küszöbén az Egri Dózsa asztalitenisz-csapata! Amennyiben Debrecenben és Budapesten a MAHART ellenében sikerrel szerepel a gárda, — felkerül az NB I.-be. A csapat hat tagjának tehát az eddiginél jobban kell készülnie ezekre a mérkőzésekre, s természetesen az érdekelteknek is biztosítaniok kell a maximális edzési lehetőségeket.

*

A gyöngyösi Takács tagja az osztrákok ellen készülődő ifjúsági atlétikai válogatott keretnek, s legutóbbi versenyén, 400 m-en 49,8-at futva, belépett az I. osztályú versenyzők sorába. Jelenleg ő Heves megye egyetlen élvonalbeli atlétája.
Gratulálunk!

*

Szerdán este megszületett a döntés a Bélapátfalva—Lőrinci félbeszakadt labdarúgó-mérkőzés ügyében. A fegyelmi bizottság a pályán elért eredményt igazolta, s elrendelte, hogy Bélapátfalva soron következő mérkőzését zárt kapuk mögött, négy soron következő mérkőzését pedig szövetségi ellenőrrel rendezze meg. A bélapátfalvi Sas és Horváth 3—3 heti felfüggesztett büntetést, Mikó 8, a lőrinci Juhász pedig négy hét eltiltást kapott. A levonulásra biztató Hartmannt ugyancsak három hétre tiltották el, de büntetését felfüggesztették. Fellebbezés folytán

LAPUNK

1931-es szü

A SÍKHEGY, a Galagonyás, a Nagy- és Kis-Eged, a Hajdúhegy lankáin, a jó és gondos munka nyomán érlelődik az egri hegyek kincse: a szőlő. Az édes nedvtől duzzadó fürtök gazdag szüretet ígérnek, teli hordókat és méltó hasznot.

De vajon milyen volt a helyzet mintegy harminc esztendővel ezelőtt az egri szőlőhegyeken és a nemes bort érlelő pincék mélyén...? Szóljaljon meg tehát a múlt, a levéltárban gondosan megőrzött iratok, okmányok, s újságok tükrében.

Az EGER című helyi lap így adja meg a nyitányt: „A borárak teljesen leromlottak és a termelő, dacára a nagy terménsek, még a munkáltatási költségeket sem tudja kihozni. Majd az 1931. év mutatja meg, hogy mekkora hibát követtek el..."

Valóban. Az 1931-es esztendő meg is mutatta a tényeket a maga meztelen valóságában. A január elején kiadott borpiaci helyzetkép így vázolja a tragikus helyzetet: „Eger város szőlőművelő gazdái boraikat nem képesek értékesíteni, ha értékesítik is, úgy 15-16 filléres áron, mely borértéket 19 filléres borfogyasztási adó terhel... Radikális segítség és orvoslás helyett külföldi borház szépségtapaszával, tüneti kezeléssel kísérleteznek, pedig minden hozzáértő előtt tisztán áll, hogy ezekkel a fölöslegesen kidobott milliókkal bortermelésünk 2 százalékát tudjuk csak kivinni..."

1931. február 4-én kelt jelentés szerint: „Értékesítési lehetőség úgyszólván egyáltalában nincs." De a hónap végére sem javult a helyzet. „Semmi kilátás sincsen arra, hogy a gazdák szomorú helyzetén segíteni akarnának."

Márciusban, amikor pedig a pincék mélyén őrzött hordók kincse java részének már eladottnak kellett volna lennie, így kesereg az EGER: „... a gazdák kétségbeesve konstatálják, hogy a terményeiket nem tudják eladni... Gyöngyösön és környékén az 1930-as termésből bepincézett bornak 90 százaléka még

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI
HÍRLAP

Balogh László

1967 SZEP 16

1021

Ma kezdődnek a szentendrei kulturális napok

Ma délután *Duna-parti térzene* vezeti be a X. szentendrei kulturális napok gazdag választékú eseménysorozatát. Az *ünnepélyes megnyitóra* este hét órakor kerül sor a tanácsháza dísztermében. Ünnepi beszédet mond *Kirilla Ferenc*, a városi tanács vb-elnöke. Ezt követően *a város legjobb társadalmi munkásait emlékplakettel jutalmazzák* meg, majd *Antal Imre zongoraestjével* zárul a megnyitó programja.

Vasárnap délelőtt tíz órakor Balogh László festőművész nyitja meg a művelődési otthonban *a képzőművészeti szakkör kiállítását*. Ugyancsak tíz órakor az *Állami Bábszínház* mutatja be a szabadtéri moziban a *Hófehérke* című bábjátékot a gyerekeknek. Fél tizenegykor nyílik az Alkotmány úti iskolában a *bélyegkiállítás*. Délelőtt tizenegy órakor Somogyi József, Kossuth-díjas szobrászművész, a Magyar Képzőművészek Szövetségének elnöke nyitja meg a Ferenczy Károly Múzeumban *Balogh László festőművész kiállítását*. Fél órával később a városi tanács dísztermében Körner Éva művészettörténész mond megnyitó beszédet *a szentendrei festőművészek kiállításának megnyitása alkalmából*. A vasárnap zsúfolt programját délután *néptáncosok bemutatója* zárja. Erre az eseményre a Parkmúzeum színpadán kerül sor.

Szeptember 24-én délután háromórai kezdettel rendezik meg a *fúvószenekarok felvonulását* a főteren.

Szeptember 27-én délután négyórai kezdettel a *Magyar Néphadsereg Művészegyüttese* ad ünnepi műsort a Parkmúzeum színpadán. A zenés, táncos műsor címe: *Nyáresti randevú*.

A X. szentendrei kulturális napok egyik kiemelkedő eseménye lesz szeptember 29-én az *Ünnepnapok című új, szélesvásznú magyar film ősbemutatója* a szabadtéri moziban. A vetítést követően *ankétot* rendeznek a filmről a művelődési otthonban, melyen részt vesz a film írója és egyben rendezője: *Kardos Ferenc*, az operatőrje: *Sára Sándor*, valamint néhányan a színészek közül: *Horváth Teri, Görbe János, Koncz Gábor, Avar István* és *Kállai Ferenc*.

A kulturális napok záróprogramját október elsején rendezik meg: *beat-zenekarok vetélkedőjét*. A műsorban közreműködik az *Illés-*, a *Sigma-* és az *Orkán-együttes*.

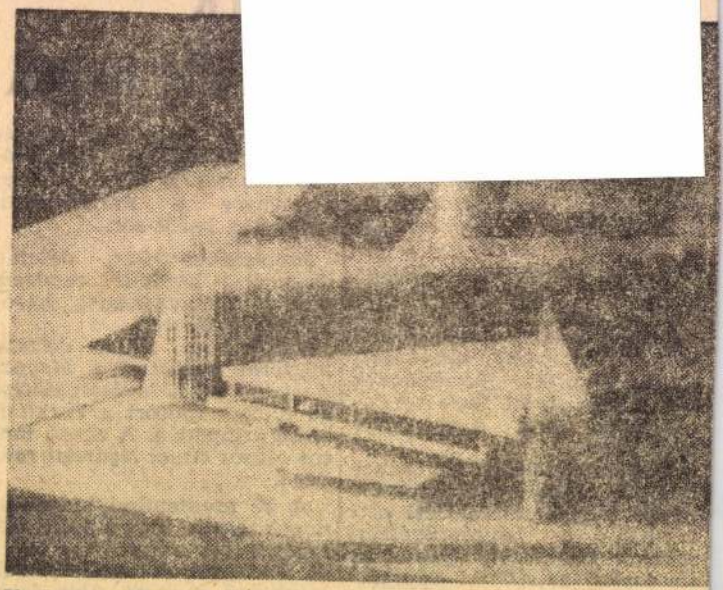

Taskentben még ebben az évben elkezdődik a Tudományok Palotájának építése. A tervezői *A. M. Suszev* és *J. P. Platohov, M. A. Kraszinov* és más moszkvai építészek.

A korszerű tudomány problémáinak megvitatására összehívott köztársasági, összszövetségi és nemzetközi konferenciák, szinpoziumok és szemináriumok lebonyolítása és méltó környezet biztosítása a palota rendeltetése.

A palota egy 2000 és egy 600 személyes előadóteremmel, kiállítási csarnokkal, könyvtárral és klubszobákkal áll a látogatók rendelkezésére. A tetőn 700 személyes szabadtéri mozi és kávézó kap helyet.

A főtervező, *A. M. Suszev*, a makettre mutat:

— *Amint látja, az épület háromemeletes, homorú oldalai háromszöget zárnak be.*

— *Ezek itt a napsugarakat visszaverő árnyékolóelemek, az úgynevezett „vitorlák". A különböző szögekbe állított, vertikális vasbetonelemekből összeszerelt vitorlák a napsugarakon kívül az utca zaját is felfogják, és kiemelik az épületkomplexum egységes építészeti megoldását. A nyitott galériák, az erkélyek, a fákkal*

Balogh László

Papírkollázsokat állít 64

Zi.

Népnabadság, 1968, szept. 27.
Szécsy Andrés, a neuhendrei festéket
40 éve. Kiállítja Ferencsy K. Mű. -ban

Balog Lánló

neutendrei festő
egy Barcsai hatást mutató képpel szerepelt a
kiállításon.

Táklat. Stúdió 66.
Pestmegyei Hirlap. 1966. máj. 8. 8.

Balogh László

szerepel a fiatalok Studiója kiállításán a műcsarnokban

Pernecky Géza: A pátosztól a groteszkig

Élet és Irodalom 1969 I. 4 Gold.

Balogh László

[illegible]

Selmeczi Tóth János, Bemutatjuk a nemlendvei Műveszteleget. Képmüvelés, 1968, Ott. 38, 39.

Balogh László

Említve

Pernoczky G. Szentesre nyakaszt
templarna
Élet és tradalom, Bp. 1969. sep. 13.

MDK

Balogh László, festő

Szerepel Székesfehérvárott.

Sinka Erzsébet: Szentendrei festészet 2.

ESTI HIRLAP, Br. 1969. dec. 29.

Balogh László

Szerepel az alábbi tárlaton

N.N.: Uj szerzemények a szentendrei muzeumban

Magyar Hírek 1970 I. 12

Bálogh László

Gráfikus

Az alkalmazott gráfika legjelesebb képviselőinek egyike. A Kultúr Kapcsolatok Intézetében lévő tárlatos vett részt.

Vadas József: Emlékmúzeum
Művészet, 1970. március – 44 lap.

M.D.K.

Balogh László

Müvein látszik Barcsay-tanitványsága, -irja Perneczky Géza a Szentendrei Festők Tárlatáról szóló kritikájában, de emellett megjegyzi, hogy Deim Pál, Tót Endre és Kósza Sipos művészekkel együtt a fiatalos erők táborát jelentik.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. szept. 13.
XIII. évf. 37. sz. 9. lap

Balogh Károly

Tenger II. (Halak vonulása) rézkarc

30 x 17

V. Észak-Magyarországi Területi Képzőművészeti Kiállítás Salgótarján 1969

MDK

Balogh László, Jestő

Szerepel a szentendrei

tárlaton.

—: A hét végi kulturális programból

9.

Népszabadság, Bp. 1970. júl. 25

Balogh László

is szerepel a Pestmegyei képzőművészek kiállításán, a szentendrei Ferenczy Károly Múzeumban. (49 művész 81 alkotása szerepel).

A Pestmegyei képzőművészek kiállítása (A nap kérdése)

Magyar Hírlap, 1968 november 25. 8. l

Bologh László

Alkony c. műve (eml.)

szerepel az ásvizkárosultakést

rendezet Táslaton szentendrén

H. fy: A szentendrei művészek
az ásvizkárosultakést

Magyar Nemzet 1970 VII 26 11 old.

Balogh László f

festőművész kiállitása. Szentendre, Múzeum. - Ism: H.Gy. Magyar Nemzet, 1967. szept.28. - Frank János, Élet.és Irodalom, 1967.szept.3o.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

88. l.

Balogh László

Szerepel a ventendres muzeum
háslatán

Miklós Pál: Szentendres művészet

Kritika 1969 XII sz. 15 old.

Balogh László

Palaky Dezső: Műtermem a magasban (Balogh László) – Heves Megyei Népújság, 1967. aug. 16.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört. Ért. 197o. 1.sz. 68–1o7. l./ 83. l.

Balogh Lóránt

Találkozás temp. 81×41

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Déri Múzeum, 1970. jul 19–aug. 9.

MDK

Balogh László

Illusztráció, temp.

VIII. M. Képzőmüv. Kiáll. Mücs. 196o. ápr.

Balogh László

A szegedi "Püspökbazár" beépitésnek épitésvezetője
Épitész : Balogh István-Hollay György

Magyar Épitőművészet 1967/1 37-41.l.

Balogh László

Utépitők, ceruza

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Balogh László MDK

Ház fákkal, olf.

Műcsarnok 1962. IX. Magy. Képzőm. Kiáll.

Balogh László MDK

Szentendrei házak, olf.

Tózfalak, olf.

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

MDK.

Balogh László

Kiállitási kritika

Pestmegyei Hirlap 1967 szept.2o.

MDK.

Balogh Lászlóné

Kiállítási kritika

Pestmegyei Hirlap 1967 szept.20.

MDK

Balogh László, jertő

Szentendrén a Ferenczy károly
Múzeumban rendezik meg
tárlatát.

—: Kulturális napok Szentendrén ?

ESTI HIRLAP! Bp. 1962. aug. 3.

II. MŰHELYFŐNÖKÖK.

Bruckner János, géphímzőmester. Vezette a műhelymunkát a géphímző-tanműhelyben heti 36 órában.

Feigl Richárd, díszítőfestő. Tanított szakrajzot a díszítőfestő I. és II. osztályban valamint az esti díszítőfestő-tanfolyamon. Vezette a műhelymunkát a díszítőfestő I. és II. osztályban. Végezte a díszítőfestő-tanműhely irodai munkáit. Heti óráinak száma 36.

† *Galamb József*, könyvkötőmester. 1933 január 19-én történt elhalálozásáig vezette a műhelygyakorlatot a könyvkötő- és bőrdíszműves-szakiskola és mesterképző-tanfolyam összes osztályaiban, valamint az esti könyvkötő- és bőrdíszműves-tanfolyamon és a technológiai gyakorlatot a könyvkötő- és bőrdíszműves II—III. osztályban és mesterképző-tanfolyamon. Heti óráinak száma 36 volt.

Gyuris Pál, női szabó. Tanított szakrajzot a ruhatervező I—III. és textil III—IV. osztályban, továbbá az esti női szabászati tanfolyam I—II. osztályában. Vezette a műhelymunkát a női ruhatervező I—IV. osztályban és végezte a női ruhatervező tanműhely irodai munkáit. Heti óráinak száma 36.

Vass Ernő, fényképész. Tanította a fényképészetet a sokszorosító II. és III. osztályban. Vezette a műhelymunkát a sokszorosító II—III. osztályban és mesterképzőn. Végezte a fényképészeti laboratóriumi munkákat. Heti óráinak száma 36.

III. MŰVEZETŐK.

1. Rendes művezetők.

Balogh László, bőrdíszműves, könyvkötőmester. Műhelyfőnöki teendőkkel megbízva. Vezette a műhelymunkát a könyvkötő- és bőrdíszműves I—III. osztályban és mesterképzőn, továbbá az esti könyvkötő- és bőrdíszműves-tanfolyamon. Heti óráinak száma 36.

Kádár Gáborné, Minich Anna. Vezete a műhelymunkát a textil-szakosztály szőnyegcsomozóosztályán. Heti óráinak száma 36.

Örkényi István, okl. iparművész. Vezette a műhelymunkát a textil-szakosztály szőnyegcsomozó osztályán. Heti óráinak száma 36.

Szabó Aladárné, Rózsa Irén. Vezette a műhelymunkát a textil-szakosztály női kézimunka osztályán. Heti óráinak száma 36.

Zenz Paula. Tanított szakrajzot a női ruhatervező és az esti női szabászati tanfolyam I—II. osztályában. Vezette a műhelymunkát a női ruhatervező I., II. és IV. osztályában. Heti óráinak száma 36.

2. Ideiglenes művezetők.

Gabrys György, ötvös. Műhelyfőnöki teendőkkel megbízva. Vezette a műhelymunkát az ötvös I—III. osztályban és mesterképzőn, továbbá az esti ötvös-tanfolyamon. Végezte az ötvösipari tanműhely irodai munkáit. Heti óráinak száma 36.

Budapest Iparrajziskola
1932-33.

Kopeczky Lajos, díszítőszobrász. Műhelyfőnöki teendőkkel megbízva. Vezette a műhelymunkát a díszítőszobrász-szakosztályon és az esti mintázó-tanfolyamokon. Heti óráinak száma 36.

Zsille Kálmán, okl. iparművész. Tanított szakrajzot a díszítőfestő I—II. osztályban és az esti díszítőfestő-tanfolyamon. Vezette a műhelymunkát a díszítőfestő I—II. osztályban. Végezte a díszítőfestő-tanműhely irodai munkáit. Heti óráinak száma 36.

3. Óraadó művezetők.

Ács Géza, könyvkötőmester. Az esti könyvkötő-tanfolyamon műhely-munkára beosztva. Heti óráinak száma 12.

Bálint Menyhért, férfiszabómester. Tanított szakrajzot az esti férfiszabó-tanfolyamon heti 6 órában.

Vitéz Koródi Károlyné, Frigyes Terézia, női kalapkészítő. Tanította a kalap-készítést a női ruhatervező I—II. osztályában heti 9 órában.

IV. SZÁMVEVŐSÉGI ALKALMAZOTTAK.

Deák Lajos, id. hivatalnok. A questurai teendők ellátását végezte heti 36 órában.

Ralbovszky Vladimir, számv. tiszt, mint számviteli ellenőr működött heti 18 órában.

V. KEZELŐNŐK.

Folly Etelka, okl. gyors-, gép- és szépírástanítónő, r. iskolai kezelőnő. Könyvtári teendőket végzett heti 36 órában.

Horváth Imréné, Salamon Lily, okl. elemi iskolai tanítónő, r. iskolai kezelőnő. Az igazgatói iroda teendőit végezte heti 36 órában.

Langer Margit, r. raktárkezelőnő. A gobelinszövőműhely irodai munkálatait végezte heti 36 órában.

VI. ALTISZTEK, TAKARÍTÓNŐK, FŰTŐK.

Kiss Pál I. o. altiszt (1933 május hó 1-től nyugdíjban), Máté István I. o. altiszt.

Gergye János, Major Imre II. o. altisztek.

Buday József, Kovács Vince, Méder István ideiglenes altisztek.

Kiss Károly, Soldos Oszkár, Szűcs Béla napibéres altisztek.

Berky Józsefné, Domcsek Etel, Freschly Gyuláné, Hollósy Ferencné, Hunana Anna, Lokody Mihályné, Marsay Istvánné, Mühlbacher Károlyné, özv. Nagy Bálintné, Őry Lajosné, Sági I. Istvánné, Simon Istvánné napibéres takarítónők.

Balázs Mihály, Csákány József, Füzér József, Halik Béla, Kovács Anselm, Kovács Sándor, Krausz Ernő, ifj. Metzger Ágoston, Papp János napibéres fűtők.

* * *

megírva

Balogh László

könyvkötő

1882 – 1948

lárd bent

0.évi 2756.eln.számu rendelet értel-
ágok mindig közvetetlenül az illet-
ak kezéhez utalványozandók, az alkal-
letményének kiutalványozhatása cél-

szeptember 17.

er rendeletéből:

tanácsos.

R GYULA v.b.t.t.urnak,
os Bizottsága elnökének

Budapest.

Balogh László

egri származású. A bu-
dai vár-
ban Ludwig
Könyvkötő
tanult

az iparrajziskola
könyvkötő mü-
hetjének művezetője
1916 tol volt ott
1948. májusig
Igen jó kezű ember
volt.
Meghalt Buda-
pesten 1948.
majusaban.

Ács Géza körlöse.
Fenti 1882-ben szüle-
zett

A budapesti hereszkedelem
és parkamar ernst érme volt.

Lapszám :

Méltóságos
Nagyságos
Főtisztelendő
Tekintetes

Műemlékek Orsz. Bizott

Dr. Szőnyi Ottó p. kamarás ur.

Katholikus theológia, szépirodalom, remekírók és díszművek. Mindennemű iskolakönyvek, szótárak stb. ▫ ▫ Imakönyvek minden nyelven, egyszerű.

STEPHANEUM NYOM

A SZENT ISTV

EGYESÍTETT ÜZEMEI

FOLYÓSZÁMI

Budapest, VIII., Szentkirályi-u. 30.

2 FILLÉR 1934

Bélyegmentes a m. kir. pénzügyminisztérium 1881 máj kelt és a budapesti m. kir. pénzügyigazgatósághoz 20.0 érkezett rendelete értelmében.

1 Galla: Chinyi reformha

le 1

és könyvtár alkalmazottainak szabad mozgását. Ennek következtében az őr az

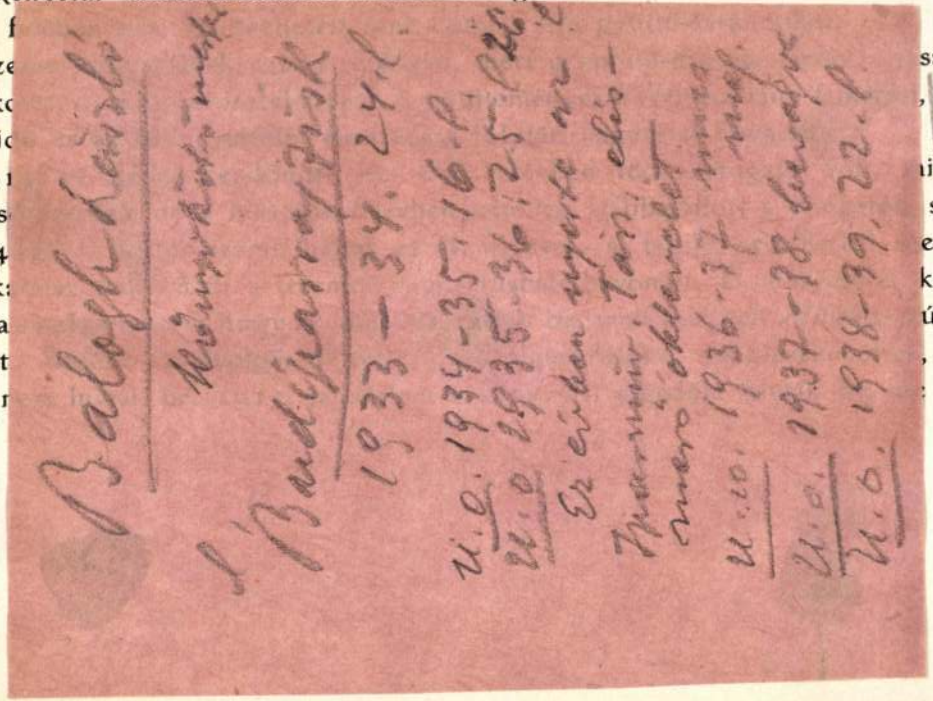

sár- és
, a hiá-
int az
száma,
emben.
kezdet-
úzeumi
, hogy
: mivel

u. o. 1939-40. 24. l.
u. o. 1940-41. 12. l.
u. o. 1941-42. 16. l.

A háborús emlékeket gyűjti a múzeum.

Az intézetek szerint közölt fentebbi adatokból, természetesen a jele be nem küldött 15 intézet híján, a Főfelügyelőség hatáskörébe tartozó mok és könyvtárak tisztviselői sorából *hadba vonult 34 múzeumi (könyvtári egyesületek tisztviselői közül szintén 34, a múzeumi (könyvtári) szolgák sorából* Ezenkívül hadbavonult a *budapesti Gyógyszerészeti Múzeum* valamennyi funkczi

A bevonultak egyrészének sorsáról egy alábbi jelentésünk számol be, helyütt még csak azt jelentjük összefoglalólag, hogy az ellenség betörése elől a *kassai múzeumok* s az *eperjesi*, a *máramarosszigeti* és a *sárospataki könyvtára* sebb anyagát kellett biztonságba helyezni s hogy a bártfai múzeum s az könyvtár őre több izben volt kénytelen működése szinhelyét elhagyni s a biztosabb részei felé menekülni.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JÚL. 26.

NÉPÚJSÁG
Eger

Balogh László

Balogh László kiállítása a megyei művelődési központban

1021

Csütörtökön este Egerben, a Megyei Művelődési Központ kamaratermében *Gyurkó Géza*, a Népújság helyettes főszerkesztője, a MUOSZ alelnöke ünnepélyesen megnyitotta *Balogh László* egri festőművész kiállítását. A 35 képből álló tárlatot július 5-ig tekinthetik meg az érdeklődők.

19.00 Szólistaparádé.
20.10 Alpár Gitta és Richard Tauber énekel.
20.36 Tudósaink arcképcsarnoka.
20.51 Petrovics Emil: Bűn és bűnhődés. Háromfelvonásos opera.
Közben: 21.52 Beszéljünk a jó modorról.

Balogh Lóránt

Férfifej (Revert technika)

Új Symposion, 45. szám, 5.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Balogh László

Új Pest Megyei Hírlap
1998. VI. 4.

Szentendrei tárlat

Balogh László – a rend festője

Ízig-vérig szentendrei művész *Balogh László.* Ebben a városban született, itt alkot immár fél évszázada. Szentendre díszpolgára, a Pro urbe Szentendre kitüntettetje, több művészeti díj tulajdonosa, képei Magyarországon és külföldön egyaránt megtalálhatók.

A rend a rajzi törvénye, ezt keresi és találja meg szigorral, fegyelemmel, érlelt türelemmel.

Színei hibátlan ritmusúak, színtömbjei arányosan csatlakoznak egymáshoz. Ehhez járul a vonal higiéniája, így válik a mű szépsége optimummá. Nemcsak ábrázol: gondolatokat, eszményeket, közvetít, a lét üzenete tárulkozik föl festményein. Az aszkézis termi gyümölcseit művészetében – ahol minden érett és tisztázott. Balogh László a festői minőség magaslatán is előre

lépett. Azokat a képeit sorolom, amelyen a látvány és gondolat összeforrása a maradandóságot ígéri: organikus formák, közelítő formák, érintés. Az „Egy betű metamorfózisa" azzal tűnik ki, hogy az ábra kozmikus véglegességgé válik. A „Pillangó" azért meghatározó, mert benne egy olyan élet válik dönthetetlen formává, amely önmaga az „átváltozás" – valahol a növényi és állati lét határán.

Minden túlzás nélkül kijelenthetjük – az „Elmúlás" valóságos mesterműű. A forma feketéből oldódik fokozatosan szürke és fehérlő osztagokká egy életes geometriai alakzat központozásával. Bölcseletileg is föloldja a halál iszonyatát az új élet reményévé.

Kettős eredménynek örülhetünk: festői teljesítménynek és képpel teremtett filozófiának, mely az „értelmes létezést" hirdeti a győztes forma hiánytalan egyszerűségében. Ez tulajdonképpen a szépség és az igazság sűrítménye – festői eszközökkel.

Balogh László önálló kiállítása Szentendrén, a Provincia Szálloda Galériájában június 26-ig tekinthető meg.

Losonci Miklós

éd és Környéke

RLAP

ap különkiadása 1998. június 4., csütörtök

l a kitüntetett óvónő

fejlesztésre törekszünk, de vannak szakismereti óráink is, melyek speciális ismereteket nyújtanak az óvodásoknak, akik hatéves korukra már szinte kivétel nélkül iskolaérettekké válnak. Fontos szerep jut ebben a családoknak, és a szülői háttérki, és vezetünk be a gyakorlatban.

– Manapság sokszor hallható, hogy a feladatok elvégzéséhez nincs elegendő pénz...

– A pénz mindig kevés. Az egyes intézmények mögött már nincs az a társadalmi összefogás, amely a régebbi időkben természetes volt. Most csak az egyes szülők segítségével és a saját magunk által létrehozott „Gyermekmosolyért Alapítvány" keretére számíthatunk, ez egészíti ki a központilag biztosított költségvetést.

– Önnek gazdag életpálya

Múlt – jelen – j

Képek A

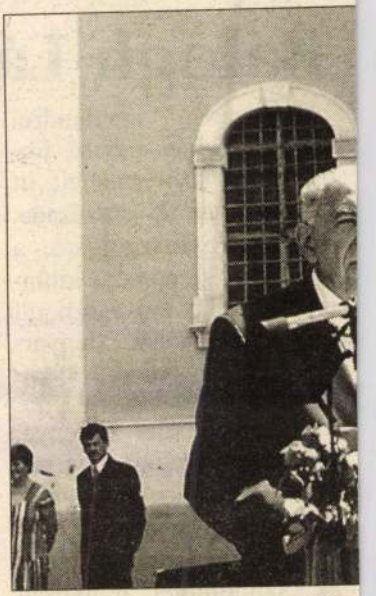

A város főterén rendezett ünn Pest Megyei Önkormányzat lemmel kísért beszédet

BALOGH LÁSZLÓ – festő

Műterem a Bükkös partján

Balogh László festőművész neve összeforrt Szentendrével és Pest megyével.

Ha valaki tősgyökeresnek mondhatja magát, az ízes beszédéről, jellegzetes mozdulatairól, kikezdhetetlen tisztességéről és nemzeti érzelmeiről híres. Igazán tősgyökeresnek mondhatja magát, mert nagyapja és apja egyaránt a Dunakanyarban élt, a gyermek a pedagógus atyát követve költözött szolgálati lakásból szolgálati lakásba, de mindig Szentendre egy négyzetkilométeres kockáján belül. A jelenlegi műtermét és otthonát is a csendes Bükkös patak partján építette fel.

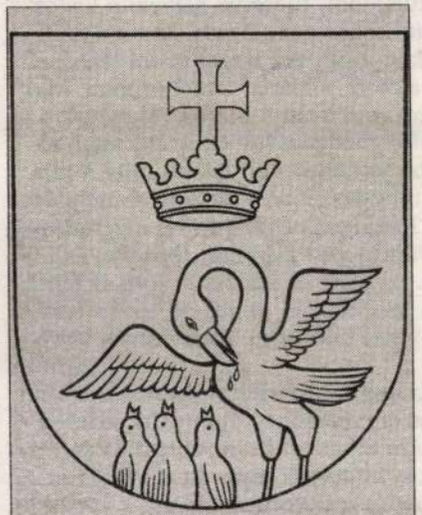

Galgamácsa címere

Éppencsak levetette ünneplőjét, amikor betoppantam gratulálni azon alkalomból, hogy átvette a Pest Megye Művészetéért Díjat. Amikor kérem, hogy indokolná, miért kapta a kitüntetést, meglepetésemre a hivatalos sorokat olvassa, mondván, jobban nem tudja megfogalmazni a lényeget.

Balogh László nem mondja, de aki lelkiismeretes alkotói módszerét, a keze alól kikerült munkák becsét ismeri, tudja, hogy a hivatalos sorok megannyi átvirrasztott éjszaka munkáját, töprengését takarják. Ahogyan a pest megyei falvak címereit forgatja, mutatja, sorolja a címeravató ünnepségek történetét, az emberek szeretetét – elérzékenyül.

– Ezen a helyen tizenkétszer egyeztettem az önkormányzattal, itt egészen mást akartak, most nagyon boldogok, hogy elfogadták az indítványomat. Innen, meg innen, meg innen is táviratokat kapok névnapomra. Ennek a polgármestere szilvát meg házipálinkát hozott köszöntésképpen. Falvak, hagyományaikat, nemzetüket szerető kétkezi emberekkel.

Számít az most, hogy Balogh László 67 éves? Nincs egyetlen ősz hajszála sem. Pedig mennyit kellett dolgozni, csaknem harminc honi és külföldi kiállításért, hogy művei tizenhat múzeumban jelen legyenek szerte a világban, vagy akár Pest megye három tucatnyi falvának címeréért, a megye címeréért, zászlajáért, könyvek tucatjáért.

– Bizony, negyven év munkája van abban, hogy *Maklári Józseffel* együtt vehettem át a Pest Megye Művészetéért Díjat. Nem, nem érzem fáradtnak magam, csak egyre jobban feltűnik, hogy fogyatkoznak barátaim, ismerőseim, kortársaim. Más lett a világ, más lett Szentendre, de én itt vagyok itthon. Megkérnélek arra, hogy ha lapotok ír rólam, tegyétek be ezt a két címert!

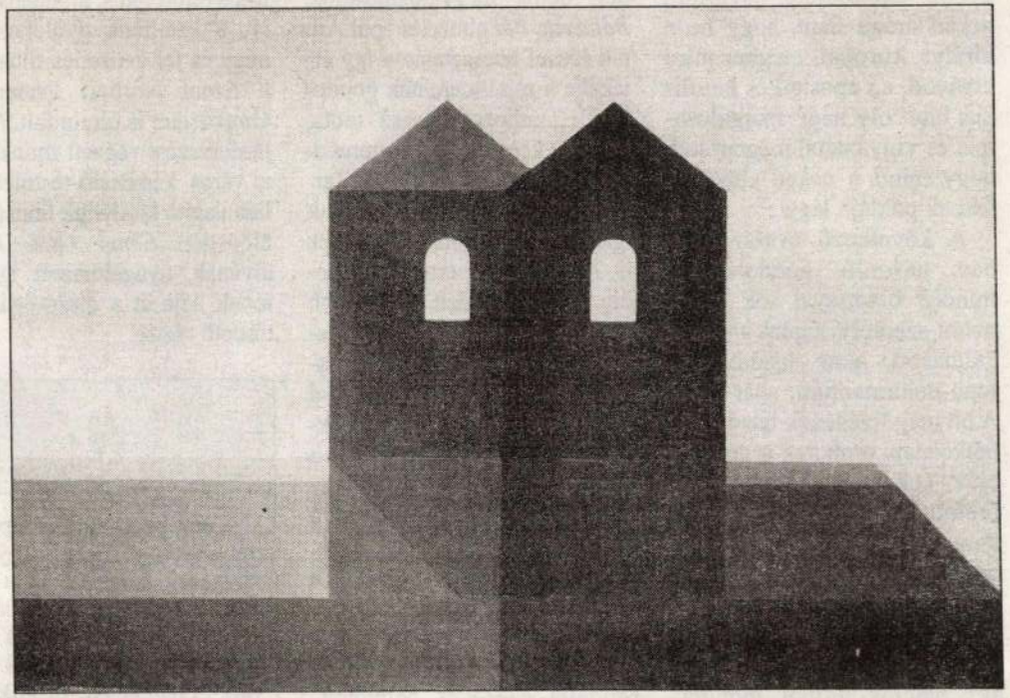

Balogh László: Tornyok

Hogy miért pont ezt a kettőt, csak Balogh László tudja. Maradjon az ő titka. Az ember és az életmű megérdemli a tapintatot. Mellesleg hét kitüntetés tulajdonosa, köztük a Magyar Köztársaság Arany Érdemkeresztje, Szentendre Város Díszpolgára, s mostantól Pest megyéé és az országé is.

Vicsotka Mihály

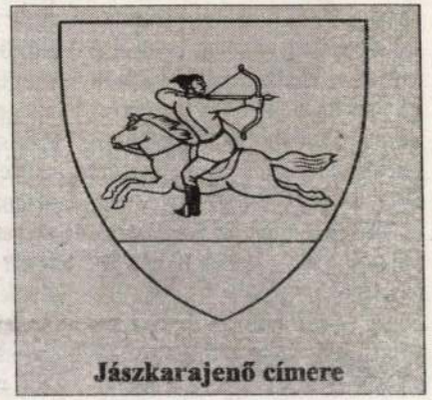

Jászkarajenő címere

Új Pest Megyei Hírlap
1997. 08. 19.

három évvel később a Szilveszter pápától kapott koronával királlyá koronáztak. Élete végéhez közeledve, a fiához írt intelmeiben így fogalmazott: „Mindenekelőtt meghagyom, tanácsolom, javallom neked drága fiam, hogy ha a királyi koronát megbecsülni kívánod, az apostoli és katolikus hitet oly nagy szorgalommal és vigyázattal megtartsad, hogy mind a neked alávetetteknek példája légy..."

A következő évszázadokban hasonló gondolatokat minden bizonnyal sok történelmi személyiségünk megfogalmazott, akár maradt róla fenn dokumentum, akár nem. A hit megőrzésének feladatát a hétköznapi emberek is generációk sokaságán át hagyták örökül az utódoknak – ilyen tényekről már egy felnőtt ember is be tud számolni, felidézve a nagyszülők emlékét.

Így cselekedett *Antall József* néhai miniszterelnök is, aki halálos ágyán mondta: „Keresztény Magyarországot akartam, mert csak ennek van jövője".

A rendszerváltozás utáni első kormány idején szinte nem múlt el nap anélkül, hogy a nyilvánosság különböző fórumain ne emlegették volna fel a „keresztény kurzust". Valójában nem történt más, mint az, hogy az első szabadon választott országgyűlésnek felelős kormány a maga eszközeivel igyekezett elősegíteni annak a folyamatnak a kiteljesítését, amely a nyolcfakadt. kapják meg azokat az eszközöket a hívők és közösségeik, az egyházak, amelyek szükségesek a hitélet gyakorlásához, a vallásos meggyőződésből adódó feladatok elvégzéséhez, célok megvalósításához. *Bolberitz Pál* címzetes apát Antall József búcsúztatásán így értékelte a miniszterelnök gondolatát: „...mint történész tudta, hogy a keresztény eszmerendszerek kétezer éves elveket tartalmaznak, amelyek nemcsak igazak, hanem működőképesek is. A magyarság eszméjéről pedig úgy vélekedett, hogy több mint ezer év óta a történelmi tapasztalat igazolja, hogy a magyarság létezni tud, fenn tud maradni, de nézete szerint akkor, hogyha a Szent István-i szellemiség alapján keresztény elvekre és erkölcsi gyakorlatra támaszkodik. Vagyis: hitre, imádságra, a tízparancsolat és a szeretet fő parancsának teljesítésére."

A szűkszavú szellemi végrendelet ezeréves hagyományokra és tapasztalatokra alapozódott tehát, s ha széttekintünk hazánkban, látjuk a hívő közösségek megújulását és megerősödését, ami javarészt az „egyszerű emberek" munkájának köszönhető. Természetes ez a megújulás egy olyan országban, amelynek szinte minden településén van Isten háza. A keresztény tanítások társadalmi normává szilárdult erkölcsi elveit a polgárosodott európai társadalmak sem nélkülözhetik.

hanem gazdagítva születik újjá a hívő emberek intézményrendszere – akik számára a hitélet terét korábban a templomajtón belül határozták meg a politikai hatalmasságok. Líceumot indított a református, általános iskolát a katolikus gyülekezet és négy és fél évtizedes tiltás után a Szent Norbert Premontrei Gimnázium is újraindult. Az újjászervezést végzett munkájáért a város képviselő-testülete államalapító királyunk ünnepének előestjén *Fényi Ottó József* atyának, nyugalmazott igazgatónak adja át a díszpolgári kitüntető címet.

arról is, hogy a gödöllői gimnáziumot a trianoni szerződést követően részben azon egyházi birtokok jövedelméből sikerült felépíteni, melyeket az Árpádházi Kálmán herceg adományozott a premontrei rendnek. Így amikor az „Erénnyel győzni fogsz" jelmondatot is a növendékekbe tápláló premontrei oktatás megújulásáról beszélünk, nagyon is világosan összekapcsolódik Árpádházi örökségünk a ma tennivalóival.

Dr. Gémesi György
POLGÁRMESTER
GÖDÖLLŐ

lenség a magyar história szinte naponta történő újra- és átértékelése, „igaz" ügyek és igaznak hitt óriások hullócsillagként zuhannak le és tűnnek el, s korábbi „mellékszereplők" jövőbe látó bölcsekké emelkednek, valahol a távoli múltban, a magyar történet bölcsőjében megrendíthetetlen helyén ott az államalapító István király.

Nehéz a magyar történelemben Szent Istvánhoz fogható szilárd, érett, elhivatottsága mellett mindvégig hűen kitartó személyi-

„Summerfest" elnevezésű nyári néptáncfesztivált, mely igen népszerű és nagy sikernek örvend a városi lakosság körében. A fesztivál keretében több tucat közeli és távoli ország néptáncegyüttesei adnak ízelítőt az egyes országok kultúrájából és ünneplik a város lakosságával együtt az államalapítás évfordulóját.

Ünnepeljenek Önök is velünk!

Vezér Mihály
SZÁZHALOMBATTA
VÁROS POLGÁRMESTERE

Hol vagy István király?

Zeng az ének a templomban augusztus 20-án. Erős a vágy még ma is az egyszerű halandóban a biztonságot sugárzó, rendezett, igazságos törvényekkel bíró magyar állam iránt. A vágyat táplálja az ezer év előtti példa, Szent István országa. Az ötödik nagyfejedelem fia már megkeresztelkedett családba született. Igaz, az ország a bizánci és a római egyházi központ közötti határrégióban kezdett rendezett államformát ölteni. A kilencedik és tizedik század az európai kereszténység elterjedésének a kora. Bizánc korábban, Róma később nyer tért a már megállapodott, letelepedett, többé nem vándorló, de még a nomád szokásokat őrző abszolút fejedelmi hatalom alatt élő társadalmak között. István atyja Géza, a római kereszténységet és a nyugati államtípust, a királyságot választja. Bár az első térítő Hierotheosz Bizáncból érkezett 953-ban az erdélyi Gyula meghívására és még maga Ajtony is a bizánci keresztséget veszi fel 1002 után. Géza helyes döntésének rendkívüli szerepe van a magyarság megmaradásában.

A beilleszkedés az új környezetbe, az új formák átvétele nem ment nagy megrázkódtatások nélkül. Szerencsénkre István tudta, mit kell tennie. Először megszilárdította hatalmát. A királyság akkor az igazi, ha csak egy király uralkodik benne. Koppánnyal szemben még a szerencse segítette 997-ben, de miután 1001. január 1-jén fejedelemből királlyá koronázták és házassága révén nyugat felől biztonságban volt, hozzáláthatott nyugati mintára az erős, központi hatalom megszilárdításához. Kijelöli az első várispáni és püspöki székhelyeket. Bajor mintára vereti az első magyar pénzt. Megteremti a királyságot. Törvényei eltérnek a korábbi szokásjogtól. A kereszténységet vezető tízparancsolat megállítja az önkényeskedést. Szigorúan tiltja az ölést, a tolvajlást, védi a szorgalommal, vagy öröklés útján létrehozott magántulajdont. Előtérbe helyezi a közösséggel szembeni alázatot és tiltja az Isten kegyeiből lett király elleni lázadást. Az akkori vízjárta, erdőborította Magyarország talán a Maros völgyével, az erdélyi medencével és a Bánáttal nagyobb területen volt lakott, mint a mai. Talán egymillióan lehettünk az induláskor. Még sok, nehéz szívvel meghozandó döntés várt Istvánra. De tette, és jól tette. Akkoriban ami fehér volt, az fehér volt, ami fekete, az fekete, és az ártatlant védte a törvény, Szent István törvénye.

A nagy történelmi korszakváltás, nagy egyéniséget igényelt. Szerencsénkre Szent István az volt. Talán ezért hívjuk, hívhatjuk még ma is magyarul a gyönyörű templomi énekkel.

És áldjuk emlékét.

Bátorfi József

Balogh Károly

szentendrei művész, Barcsay tanítvány.

Passuth Krisztina: Uj törekvések a szentendrei festészetben
Uj Symposion, 45. szám, 18.o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

BALOGH LÁSZLÓ / festő

műveivel réztvet a „Duna Műhely" kiállításán (visegrádi Salamon-torony, 1968. aug.)

Pest Megyei Hírlap (Váci Napló)
1968. szept. 1.

/7

Balogh Lóránt

szentendrei művész. Résztvett az ünnepségen

Ünnepélyesen lerakták az uj szentendrei művésztelep alapkövét

Magyar Nemzet, 1968. ~~ápr~~ máj. 28.4.o.

Balogh László festő

Szerepel az alábbi kiadványokban:

Kovács Gyula: Studió 1958–68

Művészet 1969 No. 3 old.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

BALOGH LÁSZLÓ /

Kubikosok és Kisváros c. műveivel szerepelt a 14. megyei tárlaton (Szentendre, 1968)

illusztráció: Kubikosok

Pest Megyei Hírlap, 1968. dec. 1.

/9

Balogh László

Szentendrei Múzeum XIV. Megyei Tárlat 49 alkotónművész 80 mű az élet, a munka, az ember szeretek, a realizmustól a konstruktivizmusig

Jelentékeny: B. L: Kubikusok, Kisváros

Pestmegyei Hírlap 1968. dec. 1.9 o. Prukner Pál: Megyei Művészek Tárlata Szentendrén

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Balogh László

Berki Viola kiindulását Szentendre, Korniss Dezső, Barcsay Jenő és a fiatal Balogh László művészete jelentette, akiknek felszabadító hatása... visszavisszatér képein.

Tolgyesi János: Berki Viola művészete, Jelenkor XI. évf. 12. sz. 1968. dec., 1149. l.

Balogh László

Szerepel az alábbi tárlaton

Pinkner Pál: Szentendre. Pest megyei tárlat, 1969

Pestmegyei Hírlap 1969 V. 19

MDK

Balogh Károly
festő

Részt vett a tárlaton.

Kovács Gyula: Stúdió 1958-68
Művészet, 1969 április - 3 lap

Balogh László

Szerepel a Studió tárlatán
a hűvösvölgyben

Tasnádi Attila: A kilencek és
a Studió

Kortárs 1969 IV n. 666 old.

BALOGH LÁSZLÓ (+5)!

Szentendre szemtől szemben

Portrék a képtárban, Balogh László-művek a Skanzenban

Káprázatos a névsor: a Szentendrei Képtárban szinte minden olyan jelentős festő alkotásait láthatjuk egyetlen kiállításon, aki hozzájárult ahhoz, hogy a települést „a festők városaként" emlegessék. Vajda Lajos művei a „konstruktív-szürreális" tematika mellett a modern művészet számára oly fontos inspiráló erőt jelentő szerb ortodox egyházművészet formáit idézik, Ámos Imre látomásai a harmincas-negyvenes évek fordulójáról a hamarosan bekövetkező apokalipszist sejtetik, Kondor Béla befejezetlen műve, a Szobrász a művészlét drámáját vizionálja.

P. Szabó Ernő

Nagy neveken és megragadó alkotásokon túl egészében véve tartalmas, meggyőző, jól válogatott tárlatot élvezhet az, aki egyáltalán bevetődik a Szentendrei Képtár meglehetősen barokkosan fogalmazott, Szemtől szemben – Önarcképek, művészportrék és kettős arcképek a XX. századi szentendrei festészetben című kiállítására.

Tanulmányozhatja, milyen is az a szerepjátszó vagy éppen a szimbolikus önarckép, a barátságkép, a kettős portré, hogyan alakult a festő és a modell viszonya a szentendrei festészetben. Pontosan megjelölt vonatkozási pontok között – *Kelemen Emil* Három festő Felsőbányán és *Jeges Ernő* Római majálisa – úgy vált a magyar művészet egyik, ha nem a legfontosabb központjává Szentendre, hogy a művek művészbarátságok, kölcsönös alkotói hatások finom részletekben gazdag térképét is megrajzolhatták.

Jó volna ezeket a portrékat, s a sok-sok ide kötődő, a város és a táj formáit hol a nagybányai természetelvűség, hol a konstruktív-szürreális törekvései szerint feldolgozó, átlényegítő művet állandó kiállításon is látni.

Ugyanígy jó lenne képet kapni a máig ívelő folyamatosságról is, amely nem kis részben az idén hetvenöt éves *Balogh László* festőművésznek, az „igazi" szentendreiek egyik legigazabbjának köszönhető.

Ahogyan azt a Szabadtéri Múzeum Skanzen Galériájában rendezett kiállítása mutatja, nem vé-

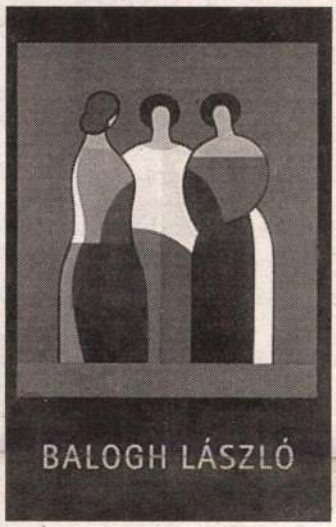

Balogh László: Asszonyok

letlen, hogy már jó ideje a konstruktív szellemű festészet klasszikusai közé tartozik: a mintegy másfél évtizedes alkotóperiódust átfogó tárlatot a következetesség, az egyes műveken belül és az egymást követő művek sorában egyaránt fölfedezhető szigorú logikai rend jellemzi.

Emberi figurák, épületrészletek inspirálta kompozícióinak motívumai, ritmusai, organikus formái végletesen letisztultak, miközben, ahogyan az Asszonyok, a Hommage, a Barcsay, az Elmúlás, az Alkonyat jelzi, képes a minimumra redukált részletekből is nagyvonalú, a szentendrei tradíciókat jelentős értékekkel gazdagító műveket létrehozni.

A két kiállítás bezárása után azonban a művek visszakerülnek a műterembe, a múzeumi raktárakba, újabb fájdalmas bizonyítékaként annak, hogy noha Szentendrét a festők tették izgalmassá a külvilág számára, a város nemigen tartja őket édesgyermekeinek. Még csak remény sincs rá, hogy önálló művészeti múzeum jöjjön létre, sőt a már létrehozott érték, a MűvészetMalom is kezd elveszni a festészet számára. Most érkezett a hír: szeptembertől felújítás miatt hónapokra bezár a Ferenczy-múzeum – igaz, a turistákat eddig sem ide, hanem a Kovács Margit Múzeum felé irányították az idegenforgalom „szakemberei".

Vajon mit tesznek majd, ha megjelenik a városban az orosz művészeti egyetem a maga hétszáz hallgatójával? S persze – szemtől szembe a nagy kihívással – mit tesznek az otthontalanná váló festők? Lehet, hogy a szentendreiség fogalma helyett a szentpéterváriságban rejlő vonzó lehetőségek mérlegelésébe kezdenek?

M. Napló. 2005. 08. 31. 15. o.

adó **15.35** Hírvilág **16.05** Dokumentumfilm **17.00** Híradó **17.35** Naptár extra **18.00** Híradó **18.30** Gazdasági híradó **19.00** Hír+ Háttér **19.30** Híradó **20.05** A nap vendége **20.35** Lapzárta **21.00** Híradó 21 **21.35** Reporters **22.00** Híradó **22.30** BBC Worldhíradó **23.05** Gyógyhír **23.35** Lapzárta

RTL Klub: **6.00** Ármány és szenvedély **6.30** Reggeli **9.00** Receptklub **10.15** Delelő **11.35** Receptklub **11.50** Az idő harcosa **14.50** Disney-rajzfilmsorozat **15.35** Csacska angyal **16.35** Balázs-show **17.30** Mónika-show **18.30** Híradó **19.00** Fókusz **19.40** Legyen ön is milliomos! **20.20** Barátok közt **21.00** Gargantua – Rejtelmek szigete **22.40** XXI. század **23.15** Maffiózok **0.20** Találkozások – este

TV2: **6.00** Propaganda **6.25** Jó reggelt, Magyarország! **6.55** Mokka **9.00** Szóda **11.40** Salome **12.20** Pajzs a résen, avagy a tökéletlen erő **14.10** Norbi titok **15.20** A szerelem ösvényei **16.25** Monk **17.25** Anita, a bűbájos bajkeverő **18.30** Tények **19.00** Jóban, rosszban **19.30** Aktív **20.10** Columbo **22.00** Botrány TV **0.10** Jó estét, Magyarország!

Kossuth: **5.00** Reggeli krónika **8.04** A BBC világhíradója **8.19** Mindennapi tudomány **9.04** Napközben **12.00** Déli harangszó **12.02** Déli krónika **12.40** Ki nyer ma? **12.50** Törvénykönyv **13.05** Vendég a háznál **13.30** A református egyház félórája **14.04** Zene-szóval **15.05** Szóljon hozzá! **16.00** Délutáni krónika **16.15** „Magyarországról jövök…" **17.05** Digitális **17.45** Kék bolygó **18.00** Esti krónika **19.00** Szülőföldünk **19.30** Sportvilág **19.49** Jó éjszakát, gyerekek! **20.04** Aranyemberek **20.35** Metamorphosis Transylvaniae, avagy az újmódi Erdély **21.05** Szülőföldünk **22.00** Késő esti krónika **22.30** Mérleg **23.04** Nagy mesterek – világhírű előadóművészek **0.10** Éjszaka

Petőfi: **6.03** Kívánságreggel **8.45** Sportreggel **9.00** Délelőtt **12.00** Jó ebédhez szól a nóta **13.00** Verkli **14.00** Zeneszerda **16.02** A rádió dalszínháza **17.00** Csúcsforgalom **18.01** Új generáció **18.30** Leláto **21.04** Gyöngyhalász **22.00** Szalmaszál **23.15** Nagy visszatérők **0.10** Éjszaka

Bartók: **6.03** Muzsikáló reggel **8.30** Pódium **9.15** Paganini: A szívdobogás **10.05** Társalgók **11.00** Zenekari muzsika **11.40** Országok, tájak zenéje **12.06** Hangverseny délidőben **12.46** Fúvószenekari hangverseny **13.24** Debussy-művek **14.05** „Nem maradt más, csak azok a szavak…" **14.55** Részletek Weber operáiból **15.40** Hitélet és történelem **16.05** Muzsikáló délután **18.05** Budapesti tavaszi fesztivál **18.45** Kultúrhistóriák **19.15** Martha Argerich zongorázik **20.05** Hangverseny-különlegességek **21.07** Ben Heppner operáriákat énekel **21.43** Hangvarázs **23.00** Dzsessz **0.05** Notturno

HÍRÖSSZEFOGLALÓ

Nehéz megmondani, hogy az emberek mióta viselnek cipőt. A bőr, inak, növényi rostok és egyéb, a kezdetleges lábbelik készítéséhez szükséges anyagok ugyanis jól lebomlanak. Így az archeológusok ilyen holmikra csak kilencezer évvel ezelőttről (a mai Kalifornia területén) bukkantak.

Erik Trinkaus, a Washington University professzora kutatásai alapján viszont azt állítja, hogy őseink már 40–26 ezer évvel ezelőtt a lábat jól tartó alkalmatosságokat viseltek. Az amerikai antropológus a Journal Of Archeological Science szaklapban most közzétett tanulmánya szerint nem kérdéses, hogy az északon élők már ennél jóval korábban, félmillió évvel ezelőtt betekerték a lábaikat állatbőrökkel a hideg ellen, azonban ezekben szinte szabadon mozoghattak az ujjaik. A több tízezer éves csontleleteken

A Kárpát-medence időjárása

A Kárpát-medencét egyre szárazabb és mérsékelten meleg levegő tölti ki, ennek köszönhetően folytatódik a kellemes, késő nyári idő. Túlnyomóan napos idő várható, inkább csak délen növekszik meg időnként a felhőzet és legfeljebb ott fordulhat elő egy-egy zápor. Az északkeleti szél mérsékelt marad. A csúcshőmérséklet 24 és 28 fok között valószínű.

Vízhőmérséklet				*Városok időjárása*	
Duna	16-18°C	Északi-ten.	11-18 °C	Budapest	27 °C
Tisza	18-22°C	Balti-ten.	14-19 °C	Bécs	26 °C
Rába	16-19°C	Atlanti-óc.	17-24 °C	Pozsony	27 °C
Balaton	21°C	Adriai-ten.	24-27 °C	Kassa	25 °C
Velencei-tó	23°C	Fekete-ten.	23-27 °C	Ungvár	27 °C
Tisza-tó	19°C	Égei-ten.	24-26 °C	Kolozsvár	25 °C
Fertő-tó	22°C	Földközi-t.	18-30 °C	Temesvár	26 °C
Szelidi-tó	20°C	Vörös-ten.	28 °C	Zágráb	25 °C

Orvosmeteorológia: Nincs fronthatás.

Készítette:

Légnyomás: alig változik.

Hőmérsékleti szélsőértékek Magyarországon:

Min:	3.2 °C	Szécsény	1998
Max	37.1 °C	Tiszakécske	1992

Csillagászati adatok

Napkelte	6.01
Napnyugta	19.26
Holdkelte	1.58
Holdnyugta	18.32

OMSZ

www.met.hu

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 12.
Telefon: 188-296, 188-397

Balogh László

ÉLET ÉS IRODALOM
1967 SZEP 30.

1021

SZENTENDREI TÁRLATOK

KÉPZŐMŰVÉSZET

GENIUS LOCI, XX. SZÁZAD

Neveket nem említek, mert az idei — igen jól rendezett — szentendrei kiállítás színvonala olyan magas, hogy ha a legjobbakat kiemelném, puszta névsorral kellene töltenem a helyet. Meg aztán a nagy mesterek értékeivel úgyis mindenki tisztában van; de ha csak a fiatalok szép eredményeit méltatnám, illenék-e az idősebbeket elhallgatnom? Pedig érdekes volna ez a névsor. Statisztikailag is meglepő. A szentendrei Kossuth, Munkácsy-díjasok, főiskolai professzorok nagy száma. És az eltűntnek hitt jelentékeny festőművészek nevei.

Ez a szentendrei Tanácsházán megrendezett kiállítás nagy részben így, magában is képviseli a XX. század modern magyar művészetének történetét. Jelen vannak *Nagybánya* egyenesági örökösei, szemlyesen reprezentálnak a *Nyolcak*, (friss képpel), a két háború közötti modernek, avantgardok, akiknek a szellemét a szentendrei Vajda Lajoshoz, Ámoshoz szoktuk kapcsolni. És vannak már fiatalok is, jórészt olyan művészek — ez meg milyen törvényszerűség? —, akik Szentendrén születtek, ott is élnek.

Két ellentmondó tételt szeretnék most bizonyítani. Az egyik az —, erről gyakran elfeledkeznek —, hogy több Szentendre van, Szentendre gyűjtőfogalom. Művésztelep — telepen kívüliek, Pestről lejárók — helyi illetőségűek, posztimpresszionisták, szürrealisták, konstruktívák és absztraktok, líraiak és tárgyilagosak: és valamennyinek az átmenete, kereszteződése, hiszen művészetben merev képlet a legritkább. A másik tételem újkeletű — bár mindig éreztem ilyet — 1967-es őszi benyomásom alapján: Szentendre egységes. Nemcsak gyűjtőfogalom, hanem fogalom is. Úgy látszik, mégis csak van *genius loci*, és ez a tartalmában, előadásában, felfogásában annyira különböző egyéniségekből, csoportokból összeállt együttes egységes kiállítást produkált idén. Egyéni benyomásokat, saját érzéseket, gondolatokat, külön-külön megszenvedett festői tapasztalatokat, de így, együtt harsányság nélkül, *ensemble*-játékot, az élet teljességét. Profán hasonlat jutott az eszembe. Egy jó labdarúgó-válogatott is hányféle, hányféle szellemű, hány színű mezt viselő klubcsapat tagjaiból áll össze, úgye? És ez a tárlat elmehetne akár válogatottnak is.

Az idei meleg nyár úgy látszik, megérlelte a termést. Senki se csinált mindenáron újat, csak a tavalyi eredményét érlelte, gazdagította, tette tartalmasabbá. A fiataloknak mindig bizonyítaniuk kell, de az idén az idősebbek is megjavították a saját, hitelesített csúcsaikat ebben a városban.

Kitűnő cikket olvashattunk nemrég Szentendre ébresztéséről. Talán csak egy mozdulat az ébresztés? Cikkezni, vitatkozni kellene és Budapesten is megrendezni a szentendreiek kiállítását? Vagy akkor a túlszervezés, túlspekulálás, a torzsalkodás megtörné azt a varázst, amit ebben a kiállításra alkalmatlan nagy teremben éreztünk?

Ne legyünk pesszimisták.

BALOGH LÁSZLÓ KIÁLLÍTÁSA

Szentendrén, a *Ferenczy Károly Múzeumban* rendezte meg második kiállítását Balogh László. Előző tárlatát három éve láttuk a Fiatalok Klubjában, s most azt veszszük észre, hogy ugyanazon az úton halad továbbra is, mégis más eredményekre jutott, így érettebben, nagyobb biztonsággal. Festményei a konstruktivitás fegyvertárának tudatos és tudott igénybevételével szerkesztett kép-építmények, melyeknek a szentendrei motívumkincs — ez a modern ikonográfia — ad bizonyos árnyalatot. De a makulátlan tiszta szerkesztés szigorát enyhíti Balogh lírája, kifejezésének ízessége. Grafikáinál aztán ez a líra előtérbe lép, majdnem domináló lesz. Kitűnnek a szinte csak vastag — mélyfekete, tintakék, piros — vonalakkal odavetett fej-vázlatai, melyek olykor szürrealisztikus áthatásokkal, metsződésekkel találkoznak. E festő arányérzékét, térlátását érezhetően támogatta nagy alkalmazott grafikusi, plakát-tervezői gyakorlata.

Frank János

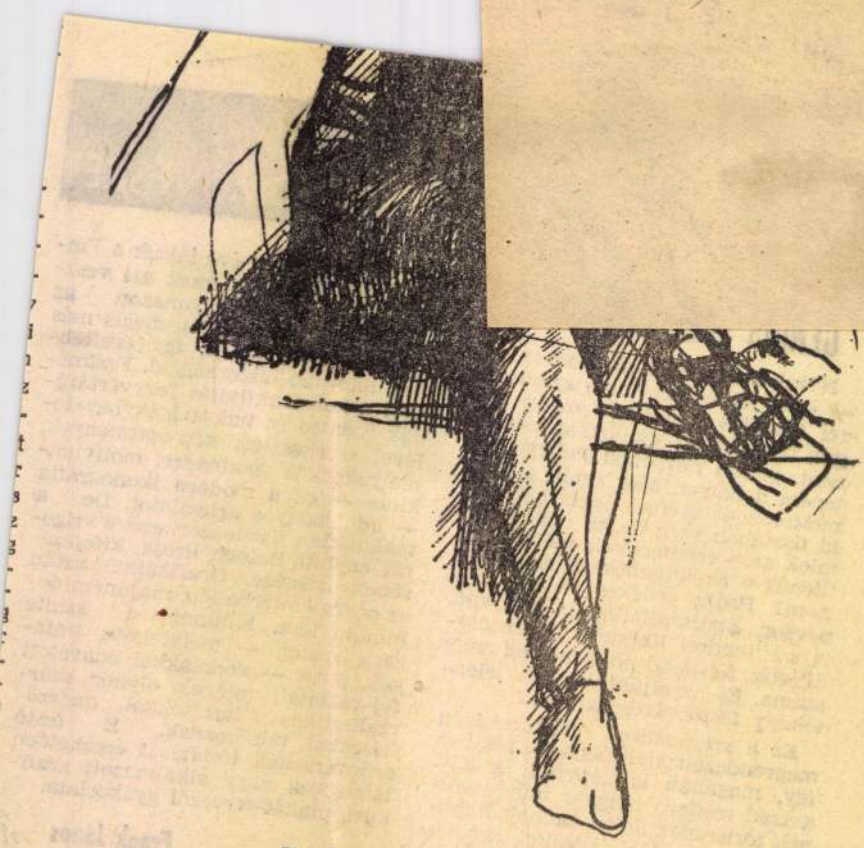

Kondor Béla: Tanulmány

édves Magda, ezért irigylem első-
És most hadd jöjjön a második.
oltam eddig is, az leszek most is.
zik még arra a képeslapra, amit
ől, a Pilátus jeges-kék magasából
a tavasszal magának? Bevallom,
özöltem, és — elhallgattam iri-
ılamit. Hogy a zürich—luzerni
szemben velem, egy fitos-piros
y „Az őz"-t olvasta, vagyis a „Die
Esther"-t. Ezt nem volt szívem
Azt sem, amit a Boulevard Ras-
ik könyvesboltja előtt éreztem,
ın valamelyik könyve. Vagy amit
ben, Prágában, a Moszkva—Tas-
ülőgépen, vagy amerre csak jár-
Hogy mindenütt ismerik, olvas-
yság fogott el, hát hogyne, de
:or baráti öröm is, és hadd te-
zá gyorsan: „honjiii" büszkeség.
án a legfontosabb. Megjelennek a
adt világ minden táján a művei,
ak egyszerűen megjelennek — be-
c Európa irodalmi köztudatába,
kony részévé váltak mai világ-
nknak. Amikor Artur Lundkvist
árt és megismerhettem, a máso-
ése az volt — ismerem-e Magda
találkozhatna-e vele? Mert szá-
tta, ismerte, ő is, mint annyian.
sak a hálás olvasók. Akkor is
n persze, de aztán rájöttem — a
' büszkeség mégis nemesebb ér-
ıem. Mert könyvei a mi mai éle-
tudósítanak, azt illesztik a világ
És ez a fontos, a lényeges. Maga
an egyértelmű állásfoglalást is el
ıdtatni, mint a „Danaida" volt. Ez
vésbé félremagyarázható műve, s
om — eddigi legnagyobb külföldi
kere.

kartam magával abban a bizonyos
sedékes magánlevélben jókívána-
lyett közölni. Úgy képzeltem: ha
dok az évfordulóról, ünnepeljük
tesben csak. De azután kénytelen
a levéltitkot — a magam levelé-
cát — elárulni. És magánlevél he-
ınnepi talapzatot rakni, rá virágokat,
kat. Ugye, ezen a mégis-csak-szép
megbocsájtja ezt az árulást?

Thurzó Gabi

Balogh László

1021

Szentendre

MEGYEI KÉPZŐMŰVÉSZEK TÁRLATA

Balogh László: Kubikosok

Örülök. Elnézést a szubjektív véleménynyilvánításért, hogy kiállítási beszámolómat ilyen formán kezdem. Hogy miért örülök? Azért, mert a megye képzőművészeti élete — ha hosszas kalandozás után is —, visszatalált a forráshoz, Szentendréhez. Ez az igazság. Mert kialakulhatnak új képzőművészeti csoportosulások a megye különböző tájain, a megye képzőművészeti életének központja akkor is Szentendre marad. Nemcsak művésztelepének négy évtizedes hagyománya predesztinálja erre, hanem az ország képzőművészeti életében ma is betöltött, meghatározó szerepe. *Barcsay Jenő, Czóbel Béla, Kmetty János, Mihály Pál, Pirk János, Szántó Piroska, Ilosvay Varga István* alkotó jelenléte, s mellettük a felnövekvő, tehetséges fiatal nemzedék, *Balogh László, Deim Pál, Kósza Sipos László* és a többiek munkássága fémjelzi ország-világ előtt a város képzőművészeti életét.

Sorrendben ez a *tizennegyedik megyei tárlat*, amely vasárnap Szentendrén, a *Ferenczy Károly Múzeumban* nyitotta meg kapuit a közönség előtt. *Negyvenkilenc alkotóművész nyolcvan munkája kapott helyet* a kiállításon. A bemutatott művek számában nincs jelentősebb változás az előző tárlatokhoz képest, annál inkább a kiállító művészek számában és a művek színvonalában. Negyvenkilenc művész még soha nem szerepelt a megyei kiállításokon. És a bemutatott alkotások művészi értéke is lényegesen nagyobb, mint eddig bármikor. A témaválasztásban is történt előrelépés az elmúlt esztendőkhöz képest: *a kiállított művek többsége az élet, a munka, az ember szeretetéről tanúskodik.* Ami a stíluirányzatokat illeti: *a legkülönbözőbb formai megoldásokkal találkozhatunk*, a realista művektől a konstruktív alkotásokig. Ez a változatosság, gazdagság is egyben: szinte ahány művész, annyiféle látásmód, formai megoldás.

A kiállítás kétségkívül legreprezentatívabb alkotása *Barcsay Jenő* nevá-

zok! 21. Tenenbeszéd. 22. [illegible] sportrészletek. 23. A hőmérséklet emelt. 29. Tenger Ausztrália és Új-Guinea között.

szor száztízes) monumentális művet sejtet. Női alakjaiban a csoportfűzés ütemrendjét, az emberi test s a tér és a forma síkba térítését valósította meg. Ilyenformán nem egymástól különválasztható két női csoport áll előttünk, hanem egyetlen, egységbe fogott kép, amelynek felületén alakok, árnyékok, mértani formák kapcsolódnak egymáshoz. A két csoportra tagolt alakok egybefűzését szolgálják az átkötött árnyékok, ezért szerepük egyenlő rangú az alakokéval. A változatos, lüktető képfelület élettel tölti meg a komor s monumentális tömegű testeket.

Czóbel Béla művészetét két kép tolmácsolja ezen a kiállításon: *Csendélet* és *Leányportré*. Bámulatos könnyedséggel festett csendélete nagy színgazdagságot kínál. Ezúttal telt, erős színeket használ, képe így vaskosnak, komornak, anyagszerűnek tűnik. Leányportréja merőben más. Derűs, gazdag érzelemvilág melengeti. A szín ezen a képen fénynyé vált, de ez a fény eloszlik a kép egész felületére, és a kedvelt, tompább színek ellenére is öröm és nyugalom sugárzik belőlük. Egy álmodozó, de mindenkor reálisan érző és cselekvő ember vallomása ez az életről, az ifjúságról, s arról, hogy az ember az életre született.

A kiállítás harmadik nagy öregje, *Kmetty János* szintén két képpel vesz részt a tárlaton. *Szentendreiek* és *Olvasók* című műve egyaránt nyeresége a megye művészeti életének. A *Szentendreiek* mértani formákba zárt hármas figurakompozíciója találó megfogalmazása a város jellegzetes képének.

Ilosvay Varga István (Ablakban, Szürke falak), *Hock Ferenc* (Tél, Gallyégető), *Mihály Pál* (Kapu), *Modok Mária* (Öböl), *Pirk János* (Füst a templomkertben, Sárga virágok pirosban, Önarckép) képei kiforrott művészegyéniségek alkotásai.

A fiatalok közül elsősorban *Balogh László* (Kubikosok, Kisváros), *Deim Pál* (Ablakok, Csend, Szentendre) és *Mizser Pál* (Szomjúság, Szekér) művei emelkednek az átlag fölé. Balogh és Deim művészetén még erősen érződik a mester, Barcsay Jenő hatása. Balogh László konstruktív kubikosfigurái mögött a folthatássá egyszerűsített árnyék vitathatatlanul barcsays megoldás. Deim Pál Csend című kompozíciójában még erősebben él ez a hatás: figurái teljességükben árnyképekké egyszerűsödnek.

Egy rövid írás keretében még felsorolni is szinte lehetetlen a kiállításon résztvevő valamennyi festőművésznek akárcsak a nevét is. *Gállfy Lola* (Csendélet, Könyöklő), *Gráber Margit* (Mari), *Kántor Andor* (Sárga ház tornyokkal, Népbolt, Kora tavasz a művésztelepen), *Lipovniczky László* (Kertkapu télen), *Szántó Piroska* (Hold alatt, Kifosztott arc) képei mellett sok tehetséges fiatal — *Bányász Béla, Dániel Kornél, Kósza Sipos László, Lőrincz Vitus, Szánthó Imre* és mások — műveivel is találkozhatunk ezen a gazdag tárlaton.

A festők műveit szobrok, érmek, kerámiák egészítik ki. A szobrok közül elsősorban a nagyon tehetséges, fiatal *Rózsa Péter* három alkotása (Fáradt, Munkás, Partizán) emelkedik ki nemcsak minden vonatkozásban mai témaválasztásával, hanem modern formai megoldásával is. Nem véletlen, hogy mindhárom műve már a kiállítás első órájában gazdára talált.

Pál Mihály két kisplasztikája (Ülő nő, 50 év ünnepe) az ismert művész érett alkotásainak sorába tartozik. *Farkas Ádám* Ferenczy Károly portréja és *Kucs Béla* Sportolók című kompozíciója a kiállítás sikeres darabjai.

Az érmek közül *Csikszentmihályi Róbert* Szentendre című bronzplakettje méltó képviselője lehet a művészetek városának. A kerámiák közül vitathatatlanul *Gorka Géza* két vázája aratta a legnagyobb sikert.

Prukner Pál

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Pest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
PESTMEGYEI
HÍRLAP

NEK MIT?

csolya, bicikli, tornához való gumikötél, úszni tudóknak békaláb és búvárszemüveg, — indián tolldísz, azonkívül könyv (May Károly, Verne Gyula) a legkedvesebb ajándék.

Idős szülőkkel ugyancsak könnyű a dolgunk: minden ami kényelmüket, szórakozásukat, jólétüket szolgálja, örömet okoz, puha papucstól hintaszékig, dohányzókészletig, meleg fehérneműig, kucsmáig, dísztűig, vagy tranzisztoros rádióig, — ha még nem volna birtokukban.

Ifjú nő és férfi azonban nem ajándékozhat bármit egymásnak, ha még nem házasok. Például diszkrét fehérneműt — legyen az a legcsodálatosabb nyloncsipke kombiné — még komoly udvarló se ajándékozzon jövendőbelijének. Ellenben a férfiaknak érdemes tudni: minden nő (legyen akár 3 diplomája!) szereti a ruhát, az ékszert, mindent, amit magára vehet, ami szépségét emeli. Tehát: szőrmevirág, retikül, gyűrű, karkötő, karóra, gyöngysor, selyemsál, rúzs, púderdoboz, kölni megfelelő ajándék olyan hölgynek, akivel közelebbi kapcsolatban vagyunk (feleség, menyasszony, nőtestvér).

Nő férfinek vehet: cigarettatárcát, levéltárcát, különleges sálat, feleség férjnek villanyborotvát. Családban és azon kívül senkit sem sért, nem ad okot semmilyen célzatosság feltételezésére a *kulturális ajándék:* könyv, képzőművészeti album, hanglemez, színházbérlet, — kaphatja hozzátartozó éppúgy, mint udvarló, vagy a gyermek házitanítója.

Jó gazdasszony nagynénének, barátnőnek: szép jénai edény, szendvicsvilla, üvegkészlet, kerámia váza, népi hímzéses terítő, modern virágtartó kedves ajándék lesz. És ha nincs pénzünk nagyobbszabású ajándékra, ne búsúljunk ezen; vegyünk valami aprósá-

got, de az is luxusholmi legyen (parfüm, fém ékszerkitűző, finom zsebkendő), hiszen, ahogyan a régi bölcsesség tartja: az ajándékban *„nem az értéket figyelik, hanem a figyelmet értékelik"*, s néha egyenesen kínos, hogy valakit *„túlajándékozunk"* és nagyon lekötelezve érzi magát.

Ajándékot nemcsak veszünk — rendszerint kapunk is. Fogadjuk köszönettel, mosollyal, őszinte örömmel, — bármi legyen az. Ez a legkönnyebb dolog, nem kell rá készülni, magától jön. Mindössze csak arra kell gondolnunk: aki időt, pénzt, fáradságot nem kímélve utánajárt, hogy nekünk ajándékot vegyen, — az szeret bennünket.

Bars Sári

A Temaforg Vállalat mohácsi egységében elkészítették egy új típusú orlonpaplan gyártástechnológiáját. Ez vastagabb, melegebb a hagyományos paplannál, súlya mégis 70 dekával kevesebb, mindössze 2,80 kiló lesz.

Japán forgókondenzátoros miniszuper

Hosszabb szünet után ismét sorozatban készíti a szelektív és jó hangú miniszupereket a székesfehérvári Videoton Rádió- és Televíziógyár. Az év végéig 6500-at szerelnek összesze. Valamennyi japán forgókondenzátorral készül.

élelt víztorony

rugalmas polietilén alkalmazása jóval tökéletesebb szigetelést jelent, mint a költségesebb, hagyományos cement szigetelő vakolat. A módszer a hódmezővásárhelyi víztorony próbaüzemeltetése során jól bevált. Legközelebb a csongrádi és makói víztornyok építésénél alkalmazzák.

műsora

KERESZTREJTVÉNY

ROSTAND

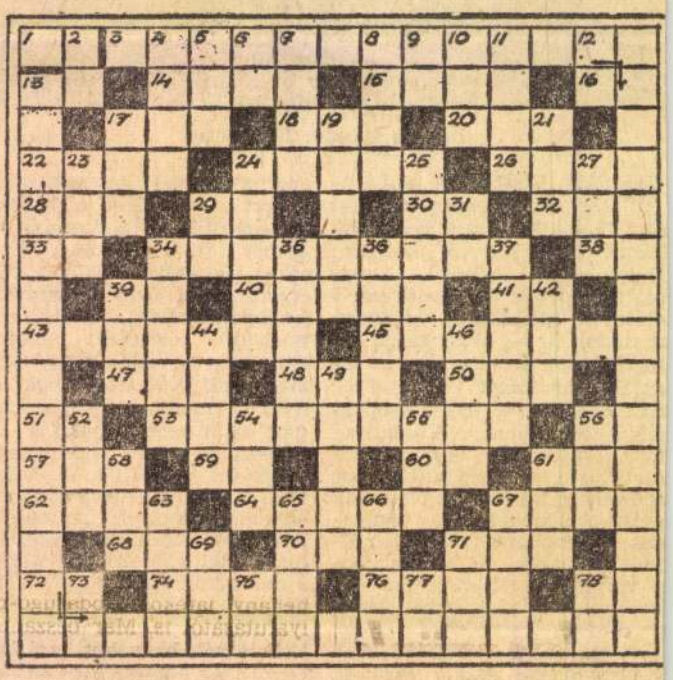

Ötven éve halt meg Edmond Rostand francia költő, drámaíró. Ebből az alkalomból két sort idézünk Cyrano de Bergerac című verses drámájából, rejtvényünk vízszintes 3., valamint függőleges 13. számú soraiban.

VÍZSZINTES: 1. Az író névjele. 3. Az idézet kezdete (folytatása függőleges 13.). 13. Kötőszó. 14. Mexikó őslakója. 15. Iskolatípus. 16. Főnöki rövidítés. 17. Képzőművészeti alkotás. 18. A függőleges 71. betűi keverve. 20. Nagy edény. 22. Élősködő. 24. Attila. 26. Nemesgáz. 28. Indítéka. 29. Létezik. 30. Folyadék. 32. Nagy költőnk (csak családnév). 33. Germánium vegyjele. 34. Akrobata. 35. Ugyanott (röv.). 39. I. P. 40. Villanymotor forgórésze. 41. Előd (ford.). 43. Erősen lejt. 45. Olasz város. 47. Állami bevétel. 48. Amerikai Egyesült Államok. 50. Dísze. 51. Egyforma mássalhangzók. 53. Hangtan. 56. L. H. 57. Megnézi a súlyát. 59. Argon vegyjele. 60. Helyrag. 61. Üdítő ital. 21. Istennő — latinul. 23. Mező gazdasági szerszám. 24. Vezényszó 25. Elcsípi. 27. Zug. 29. Kis folyó víz. 31. Kötőszó. 34. Derékalj. 3 Evet (—'). 36. Tarokk-kártya bemondás (—'). 37. Becézett né név (—'). 39. Harag latinul. 4 Őrzője. 44. Rövid dolmányszabás posztókabát. 46. Kas. 49. Thaiföl régi neve. 52. Veszprém folyója 54. Svájci kanton. 55. Tejterméi 56. Textilnövény. 58. Verskellék 61. Tartó. 62. Halk zörej. 65. E beszélő műfaj. 66. Határoz. 67. V dámság (ford.). 69. Pálca. 71. Ló kál. 73. A függőleges 9. fordí tottja. 75. Irón egynemű betű 77. Gyűszűben van! 78. Mint füg gőleges 9. számú.

BEKÜLDENDŐ: a vízszintes 3 valamint a függőleges 13. szám sorok megfejtése.

MEGFEJTÉSI HATÁRIDŐ: eg hét.

A NOVEMBER 17-I KERESZTREJTVÉNY HELYES MEGFEJTÉSE: — Már nyugtom éjjel se találom, mert ott is ébren tart álom.

KÖNYVJUTALMAT NYERTEK: Magos Gyuláné, Budapest VII. Mária u. 29; Harkai Gyuláné, Budapest VIII., Népszínház u. 4; Viola Ferencné, Budapest XIII. Mautner Sándor u. 76; Palás Sándorné, Budapest III., Beren u. 24; Gombossy Aladár, Budapest II., Csatárka u. 17; Deák Ilona, Ladánybene, Mester u. 7 Durázi János, Nagykőrös, Zrínyi u. 42; Kreutz Erzsébet, Máriabesnyő, Hős u. 6; Gyimesi László Cegléd, Széchenyi úti sorházak 16; dr. Hajgató Kálmán, Gödöllő, Szabadság u. 10.

REJTVÉNY

VÍZSZINTES:

1. Sütemény a javából. 8. Kíméletlenül összezúz a lábaival. 10. A Rajna egyik mellékfolyója. 11. Róma két széle? 13. P. S. L. 14. Felkiáltószó. 15. Olga becézve. 17. Becézett leánynév, de hónaprövidítés is. 19. Az egyik szerep a János vitézben. 20. November eleje? 21. L. P. 22. Pazar mássalhang-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Balogh László
MAGYAR NEMZET
1967 SZEP 28

Balogh László festőművész kiállítása a Szentendrei Múzeumban

Ha *Balogh* László tárlatairól írva valamiféle helytelenül értelmezett »alaposság« vezetne bennünket, akkor most helyesbítenünk kellene a címben leírt szót: »festőművész«. Hiszen ez a szentendrei születésű fiatal alkotó tulajdonképpen — legalábbis »hivatalos« végzettségét, bizonyítványát tekintve — *alkalmazott grafikus*, s a grafika nagy szerepet kapott és kap ma is művészi fejlődésében; Balogh László sokat rajzol és ma is gyakran teljesít alkalmazott grafikusi feladatot, a festés, az ecsettel való munka azonban egyre nagyobb helyet foglal el munkásságában.

A festői szemlélet fokozatos erősödése azonban, amely Balogh László művészetében tapasztalható, korántsem jelent valamiféle fellágyulást, szűkkörűen értelmezett »festőiséget«. Igaz, hogy Baloghot főiskolai tanulmányai — tanárai Bencze László, Kádár György, Konecsni György és Barcsay Jenő voltak — és érlelő környezete: Szentendre, ahol ma is él, egyaránt, az ellenkező irányba, a konstruktív, rendteremtő szemlélet felé terelték, hatásuk azonban semmivé válhatott volna az ő eleve meglevő és ezeknek a hatásoknak kitűnő táptalajul s társul kínálkozó törekvései, hajlandósága nélkül. A kettő szerencsés találkozásából megszülető művészet — amely néha ugyan még küzd a nagy elődök, közöttük Barcsay Jenő szellemével — egyre inkább rátalál saját önálló útjára, s eredményei egyre érettebbek. Az 1964-es kiállításán megkezdett sor logikus folytatásának tűnő mostani tárlat mindenesetre ezt látszik igazolni.

H. Gy.

Azonnali belépéssel ke- | Németül beszélő nyug- | Nyugdíjas pót

nap egész
tel.

VÉTEL

edényeket,
, sérültet
eket, szob-
pénzeket,
ékszereket,
rt, roncsot
éretű tük-
nylapot —
feleslegesholmit ve-
131.

hagyatékot
aneműt —
varrógépet,
porcelánt.
420—610.

éc, zárléc,
lak, ajtó,
víkendajtók
etben kap-
Soroksári

PÁRNÁT
SÍTHET
hívás:
549.

k! Vasta-
is. Akác-
negy. —
mester.

gyatékot,
rt, var-
haneműt,
limlomot.
-97.

tebb fekvő,
tan zöldöve
ban a XII
kerületben.
363-143, m
187-641.

75 000 fori
szabadrende
kást kerese
közlekedésse
jelig. a F
téri hirdető

Kaposvári
másfél szob
komf. főbérletmet el-
cserélném budapesti
belterületi főbérletért.
»Sürgős, Budapest —
88871« jelig. válaszo-
kat a kaposvári hir-
detőbe.

Két szoba hallos, kis
személyzetis, erkélyes,
autogejzeres lakásomat
elcserélném három
szoba hallos közp. fű-
tésesre, költségtérítés-
sel. Tel. 9—6 óráig:
210-625.

Összeköltözők! Margit-
híd pesti hídfőjénél 2
szobás (nagyméretű
szobák) liftes házban,
II. emeleti utcai, er-
kélyes (az erkélyről
kilátás a Dunára) —
tavasszal festett, má-
zolt, közp. fűtéses, —
autogejzeres déli fek-
vésű lakásunkat, két
kisebb lakásra cserél-
nénk. Lehet garzon is.
»Sürgős csere 190329«
jelig. a Felszabadulás
téri hirdetőbe.

su lakást vesszek. Tel.
466-388.

Belvárosi egyszobás
komf. társbérleti la-
kást cserélek, főbér-
letért, költségtérítéssel.
»Társasház érdekel N.
1906« jelig. a kiadóba.

Elcserélném hatvani
kétszobás összkomfor-
tos, nagy erkélyes fő-
bérleti lakásomat, ha-
sonló vidékiért, eset-
leg másfél szobásért.
Leveleket »Sürgős N.
jelig. a kiadóba.

Elcserélném modern 2
szobás összkomf. sze-
mélyzetis lakásomat
Dob u. 27. III. 5.
(lift); egy szoba hal-
los vagy hálófülkés
garzon is lehet Szent
István krt. közelében.
Tel. 221-961, 8—14-ig.

Elcserélném csepeli
félkomf. lakásom, 2
szoba összkomfortosra,
költségtérítéssel. Ér-
dekl. tel. 149-415 de.
8—15 óráig, vagy la-

Külföldi házaspár ke-
res 3 évi időtartamra
szabadrendelkezésű ön-
álló lakást, vagy lak-
részt. »Egyetemen ta-
nuló 184341« jelig. —
Felszabadulás téri hir-
detőbe kér választ.

Életjáradékért vagy el-
tartásért keresek be-
költözhető lakást, né-
mi kp. és havi 500
Ft-ért. »Egygyermekes
fiatal házaspár 84080«
jelig. XVII., hirdető-
be.

Jól jövedelmező, liftes
házfelügyelőségem el-
cserélném nyugdíjazás
miatt. XII., Márvány
u. 31.

Elcserélném költségté-
rítéssel szentendrei, —
másfél szobás, össz-
komf., Duna-parti la-
kásom hasonló vagy
kétszobás budapestire.
Érdekl.: 341—549.

Elcserélném debreceni,

Uzs
Elcs
közp
szob
kam
dap
kás
sel
kiad
Elcs
cai
cai
hal
szen
»Ős
a k
Két
lön
téri
mat
szob
XI.
»Kö
4688
Gödö
szob
bérle
cseré
haso
szobá
sel.
terül
igére
Elcse
ba k
szoba
költs
Illés
Nagy
fűt
garzo
1½

Balogh Lóuló

(Duna-műhely)
rajza
Kubikos

Pest megyei Hidlap (Vác) 1963. febr. 17

MDK

Balogh Károly festő

Kiállít Szentendrén.

–: A hét végi kulturális programokból 9.

Népszabadság, Bp. 1969. okt. 11.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

MDK

Balogh László

Tanulmányfej Kisoroszióból, d.pác

" " " "

Szentendrei festők 2. kiáll. Ferenczy K. Muz.
1952. okt.

Balogh László, [festő] 17 Ok

A szentendrén élő művének kiállításán szerepel. A fiatal művész alkotásai figyelmet érdemelnek.

P. J.: Jegyzetek kiállításokról

12. l

Népszabadság, bp. 1960. szept. 24.

Balogh László
festő

M.D.K.

A győri Műcsarnokban kiállításra
vett részt.

Művészeti életünk.
Művészet, 1960. november.

Balogh László
festő

M.D.K.

Töprengő
(repor)

Élet és Irodalom, 1960. nov. 11. — 2 lap.

Balogh László

MDK

az 1919 jul- szept.1 -ig tartandó nyária rajztanár és festőművész átképző tanfolyamra kinevezést nyert, [redacted] a könyvkötőműhelyhez.

M.T. Képz. El. Bp. 1960. 183.o.

MIK

Balogh László

grafikus

"Világifjusági találkozó"

Szántó Tibor: A III. magyar plakát művészeti kiállitásról.
Müterem 1958 I.évf. 5. sz. 42-43.o.

MDK.

Balogh Károly
- grafikus

A Harapás Népfront augusztus 20. plakátpályázatának harmadik díját nyerte el.

Magyar Nemzet, 1959. július 26.
Napló

9k

MDK

Balogh László
Csónak, akv.
Női fej, diópác
Tanulmányfej, diópác
Fej, tus

Szentendrei Müv.telep jub. kiáll. 1926-56.

11 1.

Balogh László, festő

MDK.

Festői kultúráltsága, szerénysége és őszintesége jó benyomást tesz.

Péter Imre: A Fiatal Képzőművészek Stúdiójának Kiállítása az Ernst Múzeumban

Népszabadság Bp. 1960. febr. 5. 8.l

MDK

Balogh László

illusztrációkat készített a Világ Ifjúsága részére.

Világ Ifjúsága, Bp. 1956. 3. k. verzó.
(tovább 4., 5., 6., 7., 8., 9. sz.

MDK

Balogh László

tervezte a Világ Ifjúsága 1956. 6. sz.
címoldalát.

Világ Ifjúsága, Bp. 1956. 6. sz. első
borítólap mintája.

Balogh László

Fejtanulmány I, ceruża

" II. kréta

Szentendrei festők III. kiáll. Ferenczy Károly Muz.
1953. aug. 2 l.

Balogh László
Tanulmány I. cer.
Tanulmány II. kréta

Szentendrei festők III. kiáll. Szentendrei Ferenczy Károly Muz. 1953. aug. 1.

Balogh László
Koreai lány, terakotta

Nyári Tárlat. Ernst Mus. 1954. jul. 9

MDK

Balogh László

illusztrációkat készített a Világ Ifjúsága 1956. 10. sz.-hoz.

Világ Ifjúsága, Bp. 1956. 10. sz. címlap visszája.

megírva

Balogh László
festő
XIV. Ajtósy Dürer-
sor 37. a.

MKSz 1947

Balogh László

Erdő mélyen, of
Naplemente, of

42. anke.
Postatakarék
1928. ápr

MŰEMLÉKEK ORSZÁGOS BIZOTTSÁGA
BUDAPEST IX, HÖGYES ENDRE-UTCA 10
Telefon: 186-556

A Tárcaközi Bizottság javaslata alapjá
juttatta a ..... várm
községben lévő, egykor .....
kastélyt. A kastély a Műemlékek Országos
műemlék szerepel, s ezzel kapcsolatban van

A Földmívelésügyi miniszter 189.100
Közlöny 1946. évi 266. számában) 5. §-á
részesített a műemlékké nyilvánított épületek és
és megőrzéséről az 1881 : XXXIX., illetőleg a
szerint köteles gondoskodni".

Balogh László

Árverési Csarnok Rt. aukció

31. sz. 1926. febr.
32. sz. 1926. ápr.
33. sz. 1926. jún.
34. sz. 1926 okt.
38 sz. 1927 máj.
39. sz. 1927. okt.
40. sz. 1927. dec.
41. nem nyílt.

Doszkár János és Ferenc

Háztatarozási, épitési és átalakitási

vállalata

Budapest.

Iroda:
IV. Veres Pálné-u. 40.
Telefon 117-04

Telep:
IX. Márton-u. 3/B.
Telefon József 8-53.

Balogh László

Erdei patak of
Csendélet, of.

43. aukc.

Postatakarék

1928. apr -

44. aukc.

Postatakarék

1928. okt

Csendélet of

Naplemente, of

ám.

ÉNY

tározat alapján.

i Dezső épitészmérnök

. . . . . .

ékek Orsz. Bizottsága.

. . . . . .

a és célja: 1949. VIII. 12-13.

ak felülvizsgálata.

. . . . . .

lyek megjelölése: Kölcse

. . . . . .

számvevőség/pénztár,stb./neve és ci-
Bp.IX.Hőgyes Endre-u.1o./ pénztára.

. . . . . .

GOS BIZOTTSÁGA

Orszentivány. Gula

. . . . . .

szolgálati főnök

Balogh Lászlo

Árv. Közl.

66. n. 1933. máj.

Csendélet, of.

EGYETEMI NYOMDA

31 nap **AUGUSZTUS** 33. hét

7 Vasárnap		Kajetán *Ibolya*
8 Hétfő		Cirjék *László*
9 Kedd		V.János *Emőd*
10 Szerda		Lőrinc *Lőrinc*
11 Csütörtök		Zsuzsánna *Tibor*
12 Péntek		Klára *Klára*
13 Szombat		Ipoly és K. *Ipoly*

Balogh László

Őszi táj, of

53. aukc

Postatakarék

1930. ápr.

Fel. szerk. .. Dr. F

D

Balog László
építész

Szül. Budapest. 1896.
Oklevelet nyert 1921.

Műegyetem 3. l.

die Adresse der Firma Josef Kelemen

im Hamburg bei der Germania Transpor

hern und zwar im selben Worte, wie die

e auf das Konto des Adressats zu schreib

des Auftrages bittend zeichnen wir mit

Hochachtung

Chandler & Thompson

Wilkerling

megjöva

Balogh László

nobrázt

Budapesten

Sashalom,

Eötvös u. 23

Miscsarnok

1942 dec – 1943

jan ziáll

Bivaly, gyor

Minthogy az 190

mében a személyi járandós

mény felvételére jogosult

mazandó napidijas neve i

jából ide bejelentendő.

Budapest, 1912.

A miniszte

K.

min

Nagyméltóságu

Báró FORSTE

a Müemlékek Ország

Balogh László MDK

Szentendrei házak, olf.

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Balogh László

MDK

1919-1959, plakát

Nemzeti kiállitás, plakát

Műcsarnok 1959 VII. Magy. Képzőművészeti kiáll.

M.D.K

Balogh Károly
grafikus

„Kendős lány"

Élet és Irodalom, 1967. ápr. 8 - 10 lap

MDK

Balogh László

Vietnami felajánlásáról

Pestmegyei Hirlap 1967 febr.18.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Balogh László
PESTMEGYEI HÍRLAP
1967 FEB 17.

Erdei Ferenc látogatása a Dunakanyarban

(Folytatás az 1. oldalról)

megyei pártbizottság titkára és *Balla Benjámin*, a járási pártbizottság titkára, *Korsós László* járási tanácselnök, *Jenei Tibor* járási népfronttitkár, valamint *Héjj Miklós*, a Mátyás király Múzeum igazgatója fogadta.

Visegrádon Erdei Ferencet elsősorban a Dunakanyar idegenforgalma, fejlesztése érdekelte. Megtekintette a Fellegvárat, a nagyvillámi kilátót és a Salamon tornyot. Innen Tahitótfaluba, a Kék Duna Szakszövetkezetbe vitt az útjuk, ahol *Losonczi Benjámin* elnökkel az élen, a szakszövetkezet dolgozói találkoztak Erdei Ferenccel. Érdeklődött az eper és a málnatermesztés jövőjéről és a létesítendő szörpüzem lehetőségeiről.

A látogatás délután Szentendrén folytatódott. Elsőként a szabadtéri szoborkertet tekintették meg, ahol *Sziráki Ferenc* városi tanácselnök volt a kalauz. A városi tanácsnál *Pálq Károlyné* országgyűlési képviselő, tanácselnök-helyettes volt a házigazda. A város dolgozóinak nevében megajándékozták Erdei Ferencet *Kucs Béla* szobrászművész Szomjúság című kis szobrával.

Erdei Ferenc nagy érdeklődéssel hallgatta Sziráki Ferenc érdekes, sokoldalú tájékoztatóját a város keletkezéséről, hétköznapjairól, fejlesztéséről. A délután hátralevő részében megtekintették a Szerb Egyháztörténeti Múzeumot és látogatást tettek Balogh László festőművész műtermében.

Este Erdei Ferenc és kísérete a városi klubban baráti eszmecserét folytatott Szentendre és a járás íróival és képzőművészeivel.

(K. m.)

légierő, a tüzérség [illegible] támogatásával — támadást intéztek a dél-vietnami *Thai Ninh* tartomány lakott települései ellen. A támadások eredményeképpen életét vesztette, illetve súlyosan megsebesült ötven békés lakos, leégett kétszáz ház és súlyos anyagi kár érte e körzetek lakóit.

Kádár János fogadta az NDK távozó nagykövetét

Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára csütörtökön fogadta *Wilhelm Meissnert*, a Német Demokratikus Köztársaság rendkívüli és meghatalmazott nagykövetét, a *budapesti diplomáciai testület doyenjét*, aki a közeljövőben végleg távozik *Magyarországról*.

c látogatása kanyarban

útra elkísérték *Cseres Tibor*, *Fábián Zoltán* és *Szeberényi Lehel* írók, valamennyien a járás lakói. A vendégeket Visegrádon *Jámbor Miklós*, a

(Folytatás a 2. oldalon)

ó egysége

gyében ✦ Ünnepi

MDK

Balogh László

Szentendrei részlet, e., repr.

Szentendrén élő képzőm. kiáll. Ferenczy

Mus. 1960.IX.

MDK

Balogh László

Ház fákkal, of.

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. Mücs. 1962. 12.l.

MDK

Balogh László

Utépitők, cer.

IX. Magyar Képzőm.Kiáll.kat. Mücs.1962. 19.l.

MDK

Balogh László

Sikátor, tus

Dunakanyar a képzőművészetben. Szentendre-Esztergom-Tata. 1962.

Balogh László
1967 ÁPR 8

1021

KÖLTÉSZET NAPJA

KÖLTÉSZET NAPJA

Balogh László: Kendős lány

HARASZTI MIKLÓS

DÖBRÖNTEI KOR

ÉLET ÉS IRODALOM

[illegible]: 188-296, 188-307

KÖLTÉSZET NAPJA **1967**

WEÖRES SÁNDOR:

Ha rátekintesz

Ha rátekintesz kedvesedre,
akit szeretsz: nem te vagy, azt hiszed?
Ha koldus lép a küszöbödre,
akit kivetsz: nem te vagy, azt hiszed?
Ki orrodért nyúl s orrát fogja
és gúnyolod: nem te vagy, azt hiszed?
A dal ajkad testtelen foglya
és dúdolod: nem te vagy, azt hiszed?
Fű, bárány, tigris, féreg, ember,
akit megölsz: nem te vagy, azt hiszed?
Fű, bárány, tigris, féreg, ember,
aki legyőz: nem te vagy, azt hiszed?
Aki megy hóban akadozva
s befedi tél: nem te vagy, azt hiszed?
Üdvösségre, vagy kárhozatra
aki ítél: nem te vagy, azt hiszed?

NYERGES ANDRÁS:

Dal a rendes emberekről

KÖLTÉSZET NAPJA KÖLTÉSZET NAPJA

Balogh László MDK

Illusztráció, temp.

Mücsarnok 1960. VIII.Képzőm. Kiáll.

Balogh László MDK

Felszabadulási plakát

Műcsarnok 1960. VIII. Magy. Képzőm. Kiáll.

1021

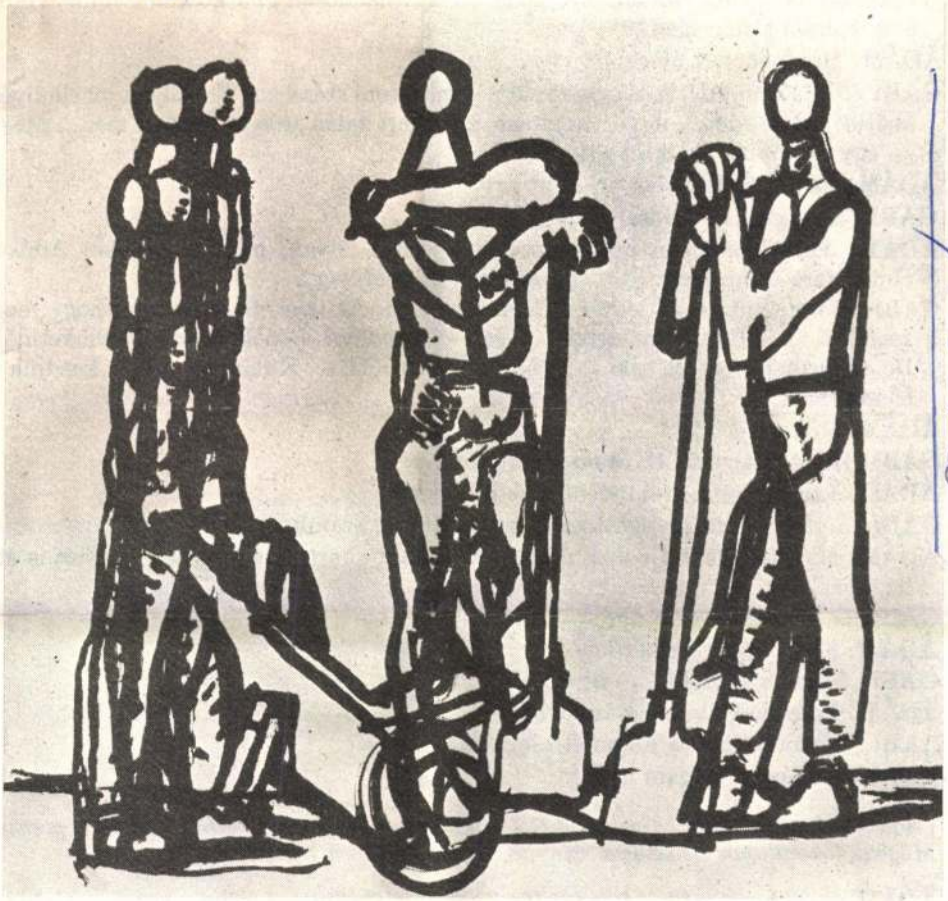

Balogh László

BALOGH LÁSZLÓ rajza

ÁDÁM *(mosoly nélkül)*: 36.

GABI: Nekem nagyon tetszik. *(Feláll, Ád*
Bubus... te is... én is... mi is belekerültünk a
Te is... én is... szóval ugyanoda jutottunk
továbbra is együtt maradunk... te is, én is.
évig voltam a feleséged?

ÁDÁM: Majdnem két évig.

GABI *(tréfás sóhajjal)*: Két évig együtt — ma
kedtük ezt az időt... ugye, majdnem jól? N
— egy nő többet ér, mint egy sem.

ÁDÁM: És két férfi többet ér, mint egy.

GABI *(szemtelenül)*: Tudsz jobbat?

ÁDÁM: Tulajdonképpen optikai csalódás v
elindultam feléd, kiderült, hogy egyáltalán

GABI: Nono, Bubus, ne légy feleslegesen du
kereslek, Tomi figyelmeztetett: olyan ól
De én nem hittem el neki... Nehogy igaz
felezést?

ÁDÁM: Milyen felezést?

GABI: Hogy mit viszel el, és mi marad az er

ÁDÁM: Legszívesebben mindent nálad hagynék.

GABI: A jóságod megnyugtató... Körülbelül erre számítottam.

ÁDÁM: Mielőtt beléptél volna, éppen telefonálni akartam a gyárnak — őket is otthagyom.

GABI: Ó, ó!... A Szerszámgépgyárat? És miért?

ÁDÁM: Elölről akarom kezdeni.

GABI: Honnan elölről? És mit elölről?

ÁDÁM: Egészen elölről. És mindent.

GABI: Új fejezet Szűcs Ádám életében... És Ilona?

ÁDÁM: Ez már a magam ügye!...

(Ádám otthagyja Gabit. A színpad előterébe lép, a zenekari árokba levezető lépcsőhöz. Mögötte fokozatosan elsötétül a színpad, de nem teljesen.)

ÁDÁM *(tűnődve megáll a legfelső lépcsőfokon)*: De mi a magam ügye?... Gabi?... Majdnem szórakoztatott, nem haragszom rá... Ilona?... Azt mondják, földrengés

SAJTÓIGAZOLÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
KORTÁRS
Budapest
1970 JAN

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRMONDÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Balogh László

1970 JAN 4-ÉN

PESTMEGYEI HÍRLAP

Budapest

Szentendrei festők tárlata

Három fiatal szentendrei festőművész: *Balogh László, Deim Pál* és *Kósza Sipos László* közös tárlata nyílt meg Budapesten, a *Fiatal Művészek Klubjában.*

Balogh László

A Nemzeti Galéria -"Szentendrei Müvészet" c. kiállitását Vadas József ismerteti: "Szeletelhető-e a festészet?" cimmel.Az itt felsorolt müvészeket ugy csoportositja, hogy külön veszi a szentendrei születésüeket, az ott lakókat, az odatelepülteket és az ottani müvészetből ihletet meritőket: Anna Margit, Aszszonyi Tamás, Bálint Endre, Balogh László, Bánovszky Miklós, Barcsay Jenő, Bartl József Csik István, Csikszentmihályi Róbert, Czóbel Béla, Deim Pál, Hajdu László, Korniss Dezső, Ónodi Béla, Rajki László, Szántó Piroska, Vajda Lajos.
Vadas József cikkét lásd: Barcsay Jenő nevénél.Élet és Irodalom, Bp. 1976. május 22. XX. évf. 21. sz. 12. lap.

Balogh László

A szentendrei fiatalok mun-
kái fantáziatlanok. Pródik-
ciója meglehetősen egyenetlen.

Tasnádi Attila: Kortárs szentendrei művészet.
Népszava, 1976. május 28-5 oldal.

Balogh László

Mai magyar képzőművészek alkotásaiból rendezett kiállítást a megyei tanács műv. osztálya. A tárlaton szerepelnek a művész munkái.

Népújság, 1976. febr. 20.

Balogh László

Omszkban rendeznek ápr. 4.-én nyíló tárlatot, megjénk képzőművészeinek alkotásaiból, melyen szerepelni fog a művész „Ikon-fej" műve (említve)

Losonci Miklós: Pest megjei alkotások Omszkban.

Pest Megjei Hírlap, 1946. jan. 25.

Balogh László grafikus

Balogh László: Öregasszony

ok és
rják a
ti ter-

azok-
valók,

ja be sokoldalúan, a maga
teljességében. Művészi lá-
tásmódról és kitűnő szak-
mai felkészültségről valló
fényképek mutatják az
emberi munka, az alkotás

városképek, a természe
egy-egy különösen szé
részéről készített fotó
ugyancsak nagy számba
láthatók a kiállítótermek
falain.

BALOGH LÁSZLÓ festő, grafikus
Szentendre, 1930

1957-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán, majd szülővárosában telepedett le. Tanulmányuton Olaszországban, Lengyelországban, a Szovjetunióban és Jugoszláviában járt. 1958 óta kiállító művész; 1964-ben a Fiatal Művészek Klubjában, 67-ben a szentendrei Ferenczy Muzeumban, 1971-ben a TV Galériájában, 72-ben Rákosligeten, 73-ban Esztergomban mutatkozott be önálló tárlattal. Képei eljutottak Párizsba, Moszkvába Berlinbe, Bukarestbe, Varsóba és Lodzba. - A sokféle törvényt feltáró szentendrei piktura képviselője, alkotásain szilárd, racionális látásmóddal idézi szellemi és anyagi környezetét. Festészetét megközeliteni leginkább az értelemmel lehet, érzelmi inditékot a megfejtett képlet, a megértés szépsége ad. Mint grafikus a vázlatszerü feljegyzésektől az összefüggéseket kereső fehér-fekete foltokig a rajz összes lehetőségeit felhasználja.

MŰvés zéletrajzok 1975

BALOGH LÁSZLÓ

Szentendrei udvar

NÉPSZAVA, 1976.febr.28-a
7.oldal.

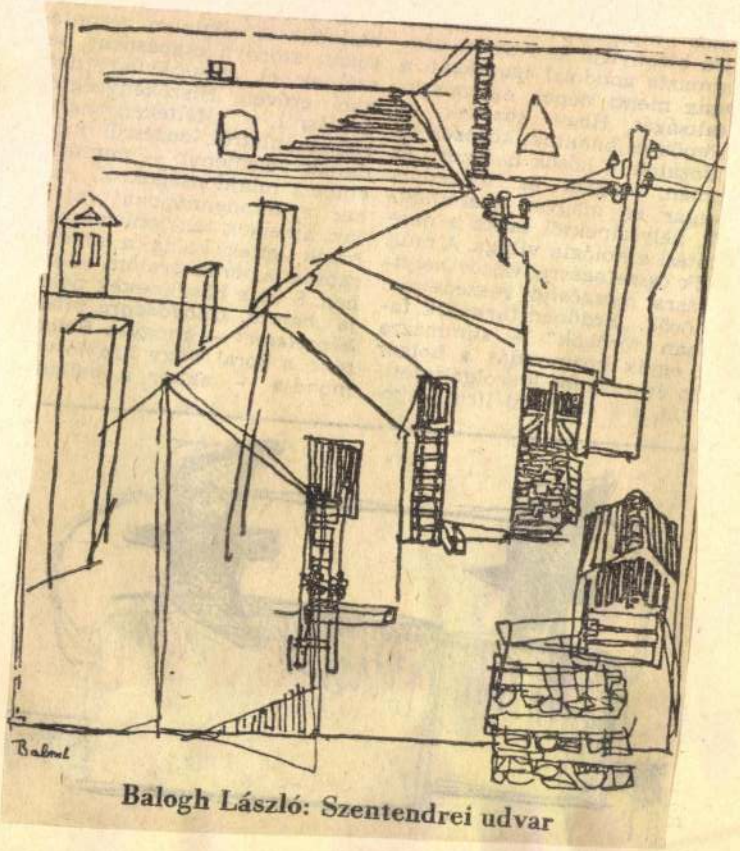

Balogh László: Szentendrei udvar

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 NOV 22

NÉPSZAVA

Balogh László

1124

Balogh László: Öregasszony

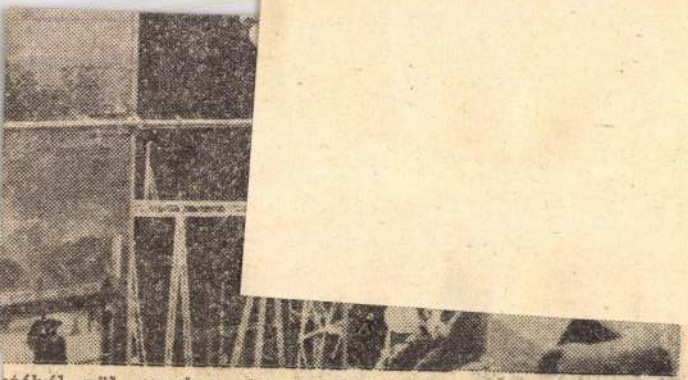

vül gazdag, ismereteket közlő, gondolatébresztő és magas szintű esztétikai élményt nyújtó összeállítás felidézi a háború után megindult békés építőmunkát, az elmúlt három évtized jelentős eseményeit, a szovjet és a magyar vezetők találkozásait.

A legtöbb fénykép azonban az utóbbi háromnégy évben készült, s magát a Szovjetuniót, a szovjet emberek életét mutatja be sokoldalúan, a maga teljességében. Művészi látásmódról és kitűnő szakmai felkészültségről valló fényképek mutatják az emberi munka, az alkotás egy-egy pillanatát. Más fotókon a mindennapi élet

lődési intézményekbe, az utcai közlekedésbe, a sportpályákra, a pihenőhelyekre „kísérhetjük" el a szovjet embereket. Egyik erőssége a kiállításnak a portréképek jól sikerült sorozata.

Elsősorban az embert, az emberi munka eredményeit mutatják a kiállítás képei, de egyben ízelítőt adnak abból a környezetből is, amelyben él és dolgozik. Hangulatos városképek, a természet egy-egy különösen szép részéről készített fotók ugyancsak nagy számban láthatók a kiállítótermek falain.

A kiállítás *hétfő kivételével naponta megtekint-*

Szentendrei Nyár 1021

Idén: La Mancha lovagja
Jövőre: Csongor és Tünde

Az idei *Szentendrei Nyár* rendezvényei június 29-e és július 30-a között zajlanak. Június 29-én nyitják meg a művésztelepi galériában *Balogh László* festőművész tárlatát, este *Johann Strauss-hangversenyt* rendeznek. Július 10-én *Esztergom, Vác és Szentendre szocialista brigádvezetőinek találkozóját rendezik meg.* A részvevők megbeszélik a szocialista brigádok feladatait a munkásművelődésben, majd a helyi papírgyárban üzemlátogatáson vesznek részt.

Július 21-én Szentendrén vetítik először *Pálásthy György Kopjások* című filmjét.

A *Szentendrei Theatrum* idei műsorán *Dale Wasserman—Mitch Legh: La Mancha lovagja* című musicalje szerepel, amelyet korábban a Fővárosi Operettszínház tartott műsorán. A népszerű zenés drámát július 5-től 14 előadásban játsszák, *Ádám Ottónak*, a teátrum új vezetőjének rendezésében. A főbb szerepekben *Koltai János, Timár Béla, Bencze Ilona, Papp János, Paudits Béla* és számos főiskolai hallgató működik közre. A díszleteket *Makai Péter*, a jelmezeket *Mialkovszky Erzsébet* tervezi.

Már most dolgoznak a Szentendrei Theatrum átfogó távlati műsortervén, amelyben egyaránt helyet kap majd klasszikus dráma, zenés vígjáték és operett. Jövőre a tervek szerint Vörösmarty Mihály: Csongor és Tünde című drámai költeményét mutatják be.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 JÚN 3
Népszava
Balogh Károlyi Pesti-
Műhely

vet... ...atat-
aki

A ... a

A ... ot-
főn ... é-
KPV ... ny
kosá ... a
El... t,
együttes ... n
MTK-V... ...08
sági vál... ...anyban győzött
52:44 (29... ...y- a *Slovan Bratislava* csa-
nyel végzödött. patával szemben.

Csak 11 játékos edzett

A június 7-i, szófiai, *Bulgária* elleni olimpiai selejtező visszavágóra készülő magyar labdarúgó válogatott keret hétfőn két edzésen vett részt. *Baróti Lajos*, a megbízott szakvezető gondjai cseppet sem enyhültek, mivel a 16 játékosból az első edzésen csak 11-en vettek részt, sérüléseik miatt pihentek: *Török, Horváth, Megyesi, Zámbó* és *Müller*.

Nemzetközi

GÓLTO

Múlt heti góltotópály
Szekszárd—Ganz-MÁVAG
2:2. Az eredményt 57 p
sorsolás útján az alábbi
ként 10 totószelvényt:

Fehér Flórián, Hegyi
Kádár Ferenc, Krón Gábo
Solti Ernő, Sziráki Józse

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

TÁRSADALMI SZEMLE
1974 OKT

Balogh László

1021

Balogh László rajza

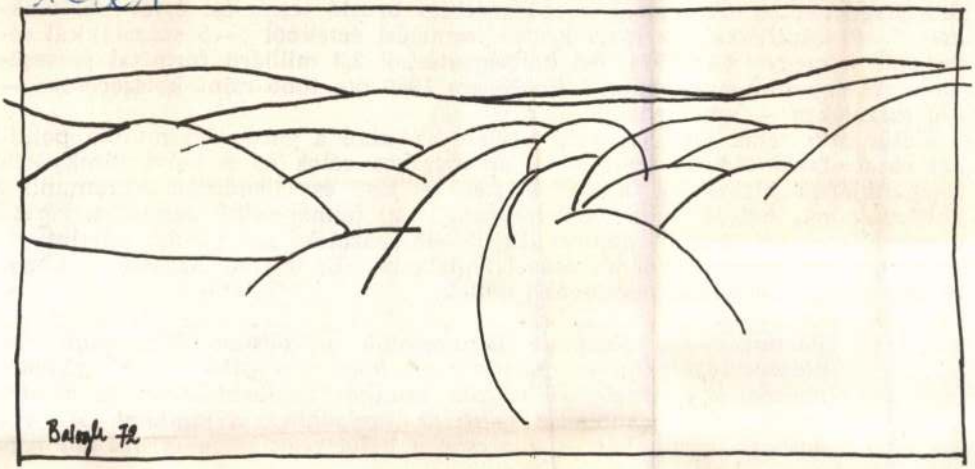

22 489 párttag dolg

Az üzemi pártszervezetekben a fizikai
képviselnek. Vegyék figyelembe, hogy a r
új telepítésűek. Évszázados tradícióról va
kintő törzsgárdáról csak néhány üzemben
munkának mégis magas társadalmi rangja,
nyérnek és a társadalmi megbecsülésnek,
zedékek egész sora nélkülözött.

A megye az elmúlt tíz évben fokozatosa
zeti jövedelemhez. Az ország mezőgazdas
nem 7—8 százalékkal, az ipari bruttó ter
szesedik a megye. (Az 1974. évi költségve
lünk. Az egy főre jutó nemzeti jövedelem
220 százalékra — emelkedett).

Életünknek tehát igen jelentős területe
kai eszközökkel történő irányítása, az o
összhangjának biztosítása, a végrehajtás segítése és ellenőrzése kö
kötelességünk. Azt is jellemzőnek tartom, hogy felméréseink szerint a vezető párttestületekben tárgyalt napirendek 35—45 százaléka a termelés pártirányításával, a gazdaság pártellenőrzésével foglalkozik. Ez is jelzi, hogy a X. kongresszus óta a követelmények tovább nőttek.

Pártunk — a Központi Bizottságtól, a Politikai Bizottságtól az alapszervezetekig — arra törekszik, hogy a politika elsőbbségét biztosítva, a gazdaságban végzett munkát tendenciájában és részleteiben is összehangolja politikai, társadalmi céljainkkal. A gazdaságpolitika tehát — akárcsak a helyi politika, a megyében mű-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 OKT 19

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László

1027

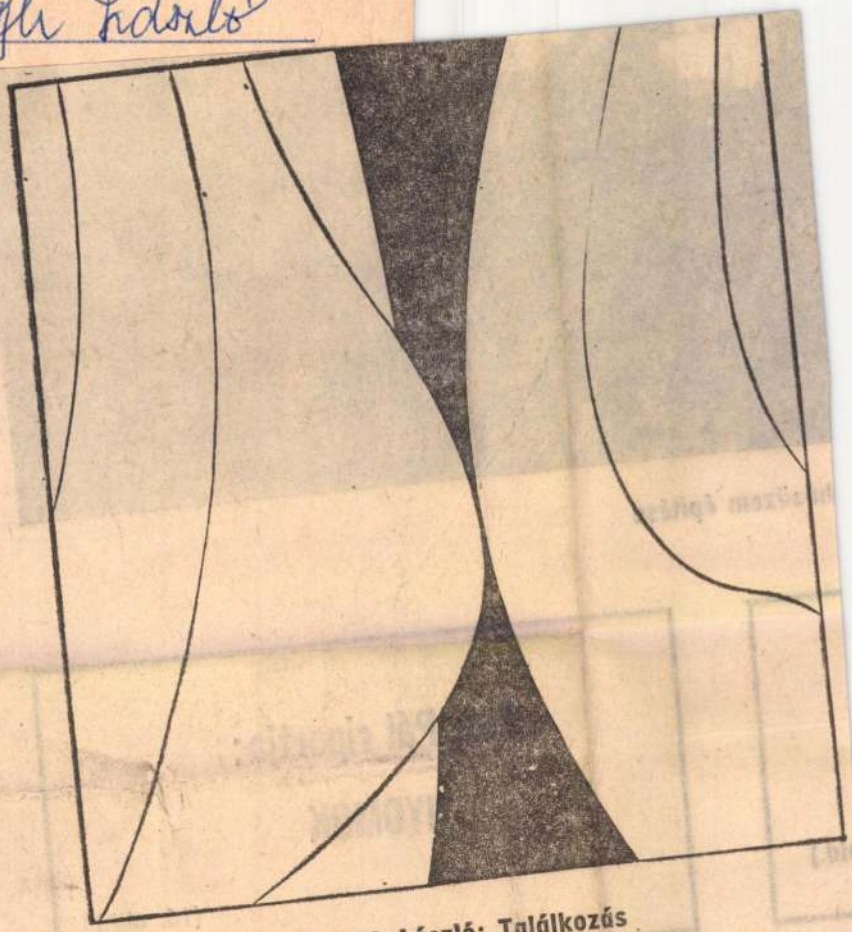

Balogh László: Találkozás

húsüzem építése

old.)

Fóti Pál riportja:

NYOMOK

(16. old.)

Balogh László

Lófej

Alföld 1976/4/ 4. por.

Balogh Lajos festőművész

(1930. Gyentudre –

Kiállítása a gyentudrei Művésztelepi

Galériában 1975. június 29-tól

– Katalógus a Tárgyalásban –

Balogh László, Jestő

L.: Martyn Ferenc

Rózsa Gy.: A válogatás ... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1976. jan. 17.

Balogh László festőművész

1975. VII. 27. 12.26 D. Petőfi.

Láttuk, hallottuk ...

Bojár Iván ismerteti Dohnál Tibor, és Balogh László kiállitását.

- Két kamarakiállitást néztem meg. Balogh Lászlóét, Szentendrén a müvésztelepi galériában, Esztergomban pedig Dohnál Tiborét, a

Szolgálati
feljegyzés

a Müvelődési Központban. A két müvészt, bár nem füzi őket össze közös iskola, vagy csoport szemlélet, bizonyos alapfető vonások mégiscsak rokonitják egymáshoz. Mindkettő arra törekszenek müvészetükben, hogy a formákat, a lényeges vonásokra csökkentsék, segitsék, a valóság látványát intellektuális szürön bocsássák keresztül. De az intellektuális beállitottság ellenére mindkettőjük festményein, és grafikáin csalhatatlanul árukodnak a romantikus alaphangulat jelei. S még valami. Ki-ki a maga módján arra törekszik, hogy szükebb környezetének hangulatát, illetve a népmüvészet szellemét sugároztassa. Balogh László születését, és iskolázottságát tekintve is szentendrei, Barcsay Jenő tanitványa volt. Mesterének müvészete kezdetben talán tulságosan is erősen hatott rá, olyannyira, hogy egyes képein, mintha ismétlődni látnánk a Barcsay által kialakitott, végsőkig egyszerüsitet, már-már jelképpé redukált női figurákat. Mostani kiállitása viszont arról tanuskodik, hogy mesterének tanitását immár a maga használatára szabta, a formákat végsőkig, egy geometrikus rend határáig redukálta, ugyanakkor azonban müveinek tartalmát, általánosan szélesitette. Mig Tüzfalak cimü képén, igaz, mindössze négy alapformarész - csökkentve, a valóság látványának alapelemeit fedezhetjük fel, addig már például a sikok és terek, meg a Tükör előtt cimü kompoziciói, általános érvényü képzőmüvészeti gondolatok, mint a tér, meg a fény, fejeződnek ki teljesen elvont formában.

Balogh László, festő

Szentendrén

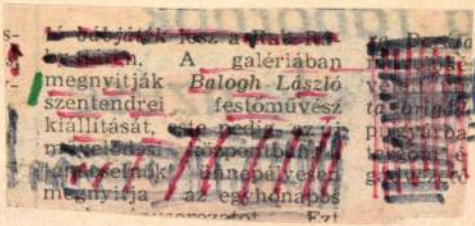

[redacted] A galériában megnyitják *Balogh László* szentendrei festőművész kiállítását, [redacted] megnyitja az egyhonapos [redacted]

— : Szentendrei ugár 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1975 jún. 2.

Balogh László rajza

Látókatár 74 okt hátsó borító

Balogh László

Sírok és terek, repr.

Az újjáépített szentendrei régi művesztelep — Őszi tárlat 1974.

Balogh István

Kiállitáson vett részt a szentendrei művésztelep alkotóinak rendezett tárlaton a művésztelep galériájában.

Dévényi Iván ismertetése.

Vigilia 74/12. 855. o.

Balogh László

Tükör előtt, 1974. 90x80 cm

Az újjáépített szentendrei régi művész-
telep — Őszi tárlat, 1974.

Balogh László

Sikot és terek, 1974., 100×120 cm
Tűzfalak, 1974., 75×80 cm

. Az újjáépített szentendrei régi művésztelep — Őszi tárlat, 1974.

1975. jul. 13.
Petőfi 1.10.46
Kyvé.
Láttuk, hallottuk

Balogh László festőművész

- Keszthelyen julius 6-án megnyilt a harmadik Kisgrafikai Biennálé, amelyről legközelebbi adásunkban számolunk be.

- A Szentendrei Müvésztelepi Galériában Balogh László festőmüvész állitotta ki legujabb munkáit.

- Könyv.

- Két, rendkivül érdekes, fotómappa jelent meg a Képzőmüvészeti Alap Kiadójának gondozásában. Inkey Tibor és Kunst János felkeresték kamerájukkal, mindazokat a budapesti helyeket, amelyeket 1945-ben a felszabadulás pillanatában és jóval azt követően megörökitettek. Az egyik album a Budai Vár romjait és ujjászületését mutatja be. A másik, Buda és Pest nevezetesebb helyeit. A szerencsés ötlet és a meglévő dokumentumok adtán minden különösebb müvészkedés nélkül a szinek erejével ragadják meg a nézőt. Egy-egy lapon igen sokáig lehet studirozni, s mindig ujabb és ujabb részleteket fedez fel az ember, az egykori és mai dokumentum-felvételek összehasonlitásában, kivált , ha magának is vannak hasonló élményei. Igy alakul ki aztán a fotósok, a válogatás és a néző közös alkotásaként maradandó és sajátos mély benyomás, abból a fajtából, amelyet felidézni leginkább a dokumentum müfaj, a tények visszaadására törekvő fotografálás képes.

- Kedves hallgatóink! Képzőmüvészet-kritikai müsorunkat hallották. Szerkeszti: Csapó György.

- Mai adásunkban Solymár István, Pekári István reprospektiv kiállitásáról irt, Bán András Várnagy Ildikó tárlatáról, a Szépmüvészeti Múzeumból Osgyáni Csaba riportját hallották, Kudász Emese Stúdió Galéria-beli tárlatát Csapó György méltatta.

1021

Balogh László: „Tiltó sloti", szorp. 90x60 cm. 1974

ság – alkotói felelősség

abban a pillanatban öncélú játék, ha az eredmények helyett a formai kísérleteket tekinti a művész végcélnak. Fogalmazhatnám úgy is, hogy a kísérletezés csupán a művész magánügye, nem tartozik senki másra, csak a művészre, és csak akkor válik közüggyé, ha a mondanivaló teljesebb közlését eredményezi.

Egy vulgáris példával élve, bizonyára nagyon különösnek találnák, ha mondjuk egy gyógyszergyár laboratóriuma az eredmény, a gyógyító orvosság helyett, a megelőző kísérletek produktumait akarná a beteg emberekkel megetetni. (A példánál maradva ugyan az is előfordulhat, hogy valamely kísérleti fázis termékéről menetközben kiderül, egy másik betegség gyógyítására alkalmas, de ekkor már úgyszintén *orvosságról* és nem félig kész kísérleti termékről beszélhetünk.)

A társadalmi felelősséget érző és vállaló művész a társadalmi folyamatokat, esetünkben a társadalom átalakításának forradalmi folyamatát kell hogy elsődlegesnek tartsa, s ennek kifejezését, megragadását semmiképpen sem helyettesítheti a formai újítások „forradalmával". Ugyanakkor azonban, a tartalom és a forma dialektikus kapcsolatából kiindulva, azt is látnunk kell, hogy egy forrat az iskolának, az iskolán kívüli népművelésnek és mindazoknak, akik valamit tehetnek a művészet és a közönség egymásra találásáért, együttesen kell elvégezniük. Egy mű nem alakíthatja számottevően egy egész társadalmi korszak közönségét, de egy egész társadalmi korszak művészete már igen.

Ugyancsak a XI. Kongresszuson Benke Valéria, a Politikai Bizottság tagja, felszólalásában ezt a problémát a következőképpen fogalmazta meg: „...Pártunk művészetpolitikai koncepciója soha nem épült olyan feltételezésekre, mintha nálunk már egynemű és az értékes műveket könnyen befogadó közönség volna. Közművelődési, kritikai és más határozataink az igények és a befogadóképesség emelkedését célzó nevelő feladatokat is magukban foglalják."

Természetesen azt is tudom, ma is előfordulhat olyan eset, hogy valamely műalkotás, bár a társadalmi mozgás lényegét fejezi ki, tartalmában, mondanivalójában társadalmilag közérdekű, egy-egy adott időszakban nem talál megfelelő visszhangra, és itt engedjék meg, hogy ismételten Benke elvtársnő kongresszusi felszólalásából idézzek: „...Mi is

2

Balogh Tamás: „Embryón", 1974. Lenyomat, 36×20 cm.

Művészet, 1975. 8.

rint nem más, mint *felismert szükségszerűsé*
Az alkotói szabadság sem jelenthet tehát má
mint hogy az alkotóknak fel kell ismerniü
tudatosítaniuk kell a szükségszerűséget, mé
hozzá ez esetben a társadalmi szükségszer
séget. Szabadon kibontakoztathatják egyé
képességeiket, de ezekkel a képességekk
akkor gazdálkodnak jól, akkor képvisel
személyes érdekeiket is, ha azokat a társadá
mi haladás, a szocialista társadalom érdek
szolgálatába állítják.

Félreértés ne essék, ezzel nem a szabadsá
egyfajta korlátozásáról, éppen ellenkezőle
a szabadság igazi tartalmának megvalósít
sáról van szó. S az alkotóknak éppen önnö
érdekük diktálja a társadalmi érdekek szo
gálatát. Látható tehát, hogy ez az alkotói sz
badság egyúttal az alkotói felelősség megnöv
kedését jelenti.

Ez a fajta szabadság a kísérletezés szabad
ságát is magába foglalja. Meggyőződésem
hogy az alkotónak nemcsak joga, hanem kö
telessége is az új tartalmak kifejezésére, me
jelenítésére e tartalomnak megfelelő formá
keresése, kutatása. A kísérletezés azonba

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 NOV 9

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László
1021

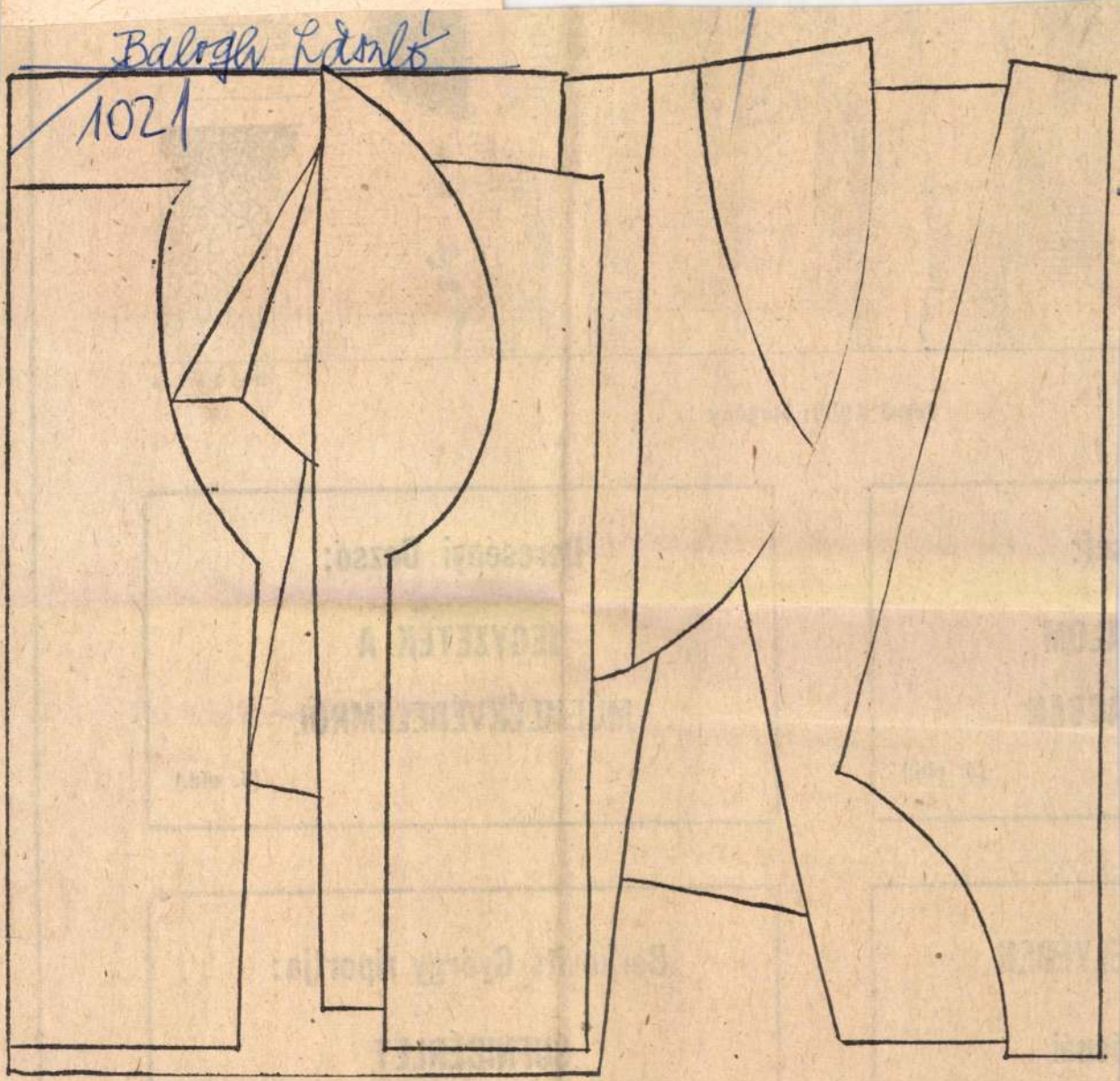

Balogh László rajza

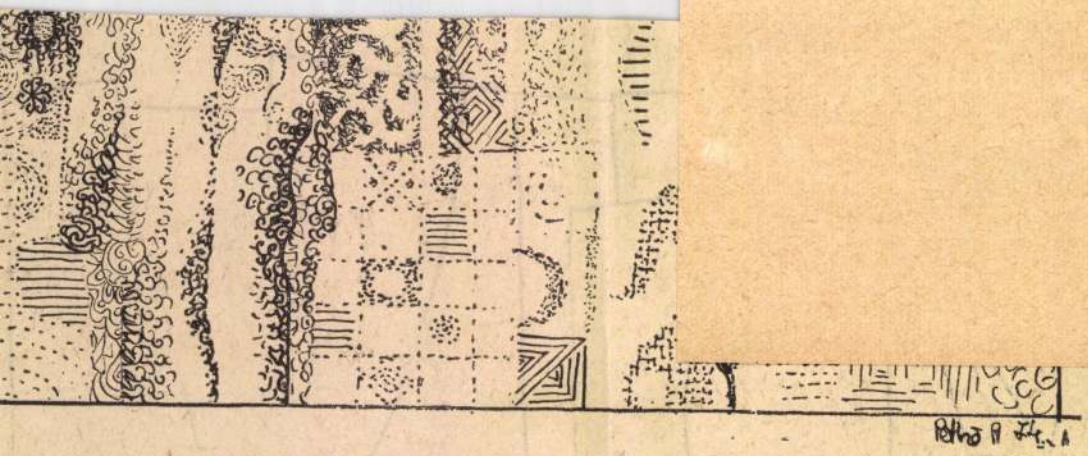

Pethő Attila: Magány

sef:

ALOM

ÁGBAN

(3. old.)

Dercsényi Dezső:

JEGYZETEK A MŰEMLÉKVÉDELEMRŐL

(5. old.)

ELYÉBEN

ósnál

(7. old.)

Berkovits György riportja:

SUFNIBÉRLET

(16. old.)

ÁRA: 2,50 Ft

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 AUG 3
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
Balogh László
1021

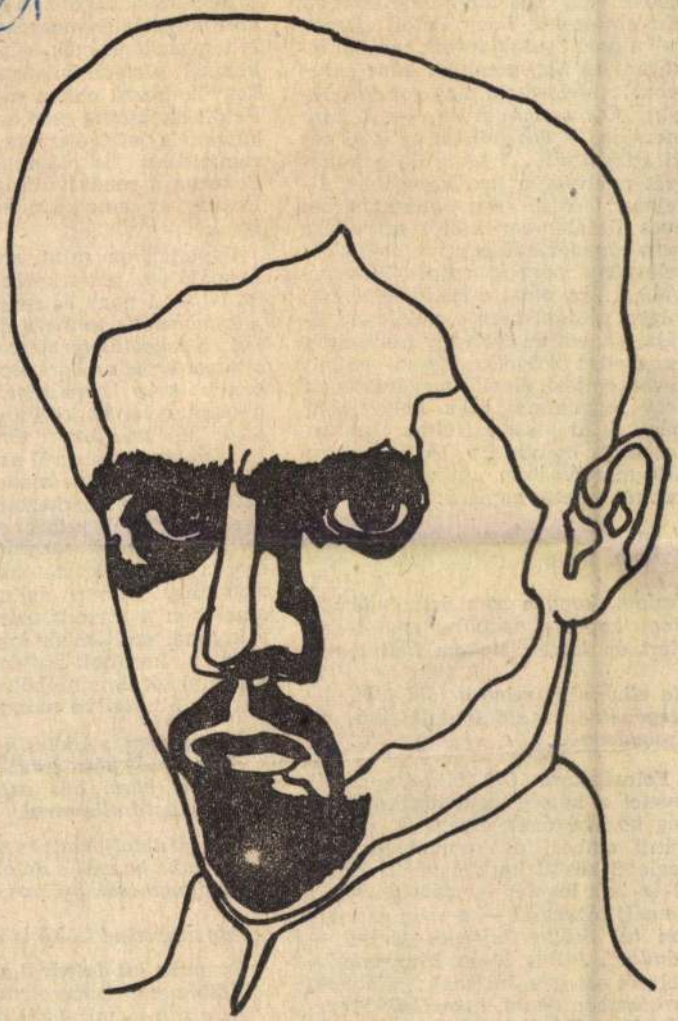

Balogh László: Petőfi

1974. AUGUSZTUS 3.

lett volna legjobb leh
hogy külföldre menekü

Akik regényesítő i
gedve vagy pusztán fe
azt emlegetik, hogy P
te" a halált, azok érvei
sőként az *Egy gondola
met...* híres-tartalmas
zik: *„Ott essem el én
mezején, — Ott folyjon
ki szívemből..."* Igen,
szet nyelvén, a líra kö
fejezett óhaj, egy h
éves fiatalember költői nirvanasa
nem egyenértékű egy racionális kö-
telezvény vagy szerződés szövegé-
vel. A líra *más:* e költemény hősi
vágya például nem a halálvágy lí-
rája, hanem az életvágy költészete,
az életért következetesen vállalt
következetes elvek megőrzésének
lírai fogadalma. Más helyzetben,
más lelki szituációban ahhoz
hasonlót mond itt Petőfi, mint
1849 márciusában, amikor ezeket a
sorokat vetette papírra:

*S én bátran állom a csaták tüzét,
Tudom, hogy a golyó nekem nem
[vét,
Tudom, hogy a sors őriz engemet,
Hogy engemet megölni nem lehet,
Mert én leszek, nekem kell lenni,
[ki
Ha elleninket mind a föld fedi,
Megéneklem majd diadalmadat,
Szabadság...*

Feleségéhez, 1849 júliusában írott levelei a kétség és a bizakodás, a vég közelségének érzete és a Bem iránti emberi és katonai bizalom végletei között hullámzanak. Július 22-én kelt levelét így zárta: *„Hígy! Remélj! Szeress! — a sírig és a síron túl örökre hűséges férjed — Sándor".* Július 29-én, Marosvásárhelyről ezt írta Júliának: *„Előbbeni levelemben írtam, hogy Csík-Szeredának és Kézdi-Vásárhelynek gyönyörű vidéke van; Sepsi-Szentgyörgyé talán még szebb, a város is jobban tetszik. Majd körülményesebben megvizsgáljuk, ha együtt*

lyait.

Ugyanakkor mint emberi-költői formáló elv mutatkozik meg itt — itt *is!* — a nagy és rendkívüli dolgok *normális emberi értelmezésének, a reagálás természetességének, a magatartás emberi közvetlenségének szép képessége.* Nemcsak magánlevelei és közérdekű tudósításai tájékoztatnak *történelminek* és *személyesnek* erről az összefonódásáról. Változatos módon tükrözik ezt az emberi szerkezetet költeményei is. Emlékezzünk csak a *Pacsirtaszót hallok megint* strófáira, erre a harcok szünetében született nagyszerű emberi dokumentumra, amelyben a forradalmári hűség és a katonai szellem (a forradalmi és nem a korlátolt-zsoldosi katonai szellem) sérelme nélkül, sőt azt emberileg hitelesítve mondja a költő:

*Oh istenem, mi jólesik
A harci zaj után e dal,
Miként bérci hűs patak fürészt
Égő sebet hullámival.*

*Dalolj, dalolj, kedves madár,
Eszembe hozzák e dalok,
Hogy nemcsak gyilkos eszköz,
[katona,
Egyszersmind költő is vagyok.*

*Eszembe jut dalodrúl a
Költészet és a szerelem,
Az a sok jó, mit e két istennő
Tett és még tenni fog velem.*

Nem az elgyöngülés strófái ezek a szakaszok a kemény férfimunka közben. Ellenkezőleg: egy fiatal ember örök érvényű üzenete ez a vers, amely azt tartalmazza, hogy a fegyverfogás, a harc, az erőszak,

A belvárosi Petőfi Emlékbizottság és a Szovjet Kultúra Háza által rendezett ünnepségen elhangzott előadás.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1975 JÚN 3

Balogh László festő-

Csongrád m. Hírlap

művész

1021

Szentendrei nyár

Az idei Szentendrei nyár programjáról, művészeti eseménysorozatáról Marosvölgyi Lajos, Szentendre tanácselnöke elmondta, hogy június 29-e és július 30-a között számos érdekes rendezvénnyel fogadják a közönséget. Június 29-én nyitják meg a művésztelepi galériában Balogh László festőművész tárlatát. (MTI)

1021

mutatja töretlen fejlődését.

Kijelölték az olimpiai labdarúgó-

BALOGH LÁSZLÓ a szentendrei Művésztelepi Galériában állította ki akkril festményeit, kevert technikájú és tussal készült grafikáit. A kiállítás helye és ez a mostani egyéni bemutatkozás — amelyet már öt más önálló kiállítás előzött meg — mindenképpen *indokolt*. Balogh ugyanis születését tekintve is szentendrei, de szemléletében is az. Legalábbis mindenképpen szentendreinek tekinthetjük, ha a szentendreiséget ezúttal leszűkítjük a *szigorú konstruktivitás* fogalmára. Olyan szerkezetességre azonban, amelynek koloritjában, némileg ellentmondva nekik, de egyúttal ki is egészítve a formák szigorú világát, *romantikus felhangok* bukkannak elő.

Balogh közelebbről is a szentendrei konstruktivizmus vezető mesterének, *Barcsay Jenőnek*, a tanítványa volt a Képzőművészeti Főiskolán 1951—57 között. De tanítvány annyiban is, hogy mesterének szemléletmódja — különösen régebbi grafikáin erőteljes nyomot hagyott. De egész művészi-emberi magatartásában is, amelyet a nagyfokú tudatosság, a szakmai alázat és a fegyelem jellemez. És még valami: az, hogy festői világa — szinte az absztrakció végső fokán sem — szakad el attól a *látványvilágtól*, amely művészi gondolatainak megindítója, ihletője.

Magyar Hirlap 1975/2o2/6

Bojár :Kiállitásról

Balogh László 2

Ezek a közös vonások kezdetben talán túlságosan is megkötötték a művész kezét. Néhány grafikai lapja lényegében nem is más, mint Barcsay egy-egy figurális képének parafrázisa, logikai végigvitele. Újabb képein azonban még továbblép, és úgy tűnik, hogy végleg levonja saját elméleti következtetését. Legújabb műveiben már teljesen elszakad a Barcsayt jellemző motívumoktól, annak érdekében, hogy végképp jellé sűrűsítve fogalmazza magának újra azt, amit számára Szentendre jelent. *Tűzfalak* című kompozícióján például az ég, az árnyak, a homlokzatok alakja, a sátortetők hajlása mindössze négy jelre redukálódik; olybá tűnik, mintha egyetlen akkordban akarná megszólaltatni, összefoglalni a várost. Ugyanaz áll azonban *Síkok és terek II.* című képére is, amely már a tér ritmusának vizuális képzetével bővül, akárcsak *Tükör előtt I.* című kompozícióján, amelyben a tükrözött, térbe hatoló síkfelületek állnak összeegyetlen megbonthatatlan vizuális egységgé.

Magyar Hirlap 1975/202/6

F. k.: Ikvai Nándor. 1000. — Pest megyei Nyomda, Vác. 75-2383

BALOGH LÁSZLÓ

Meghívó

A Pest megyei Múzeumok Igazgatósága
meghívja Önt
Balogh László
festőművész
kiállításának
megnyitójára
1975. június 29-én,
délelőtt 11 órakor
a kiállítást megnyitja
dr. Németh Lajos
művészettörténész
Szentendre
Művésztelepi
Galéria

Balogh László

Balogh László „Tükör előtt"

gyon különösnek találnák, ha mondjuk egy gyógyszergyár laboratóriuma az eredmény, a gyógyító orvosság helyett, a megelőző kísérletek produktumait akarná a beteg emberekkel megetetni. (A példánál maradva ugyan az is előfordulhat, hogy valamely kísérleti fázis termékéről menetközben kiderül, egy másik betegség gyógyítására alkalmas, de ekkor már úgyszintén *orvosságról* és nem félig kész kísérleti termékről beszélhetünk.)

A társadalmi felelősséget érző és vállaló művész a társadalmi folyamatokat, esetünkben a társadalom átalakításának forradalmi folyamatát kell hogy elsődlegesnek tartsa, s ennek kifejezését, megragadását semmiképpen sem helyettesítheti a formai újítások „forradalmával". Ugyanakkor azonban, a tarta-

Valéria, a Politikai Bizottság tagja, felszólalásában ezt a problémát a következőképpen fogalmazta meg: „...Pártunk művészetpolitikai koncepciója soha nem épült olyan feltételezésekre, mintha nálunk már egynemű és az értékes műveket könnyen befogadó közönség volna. Közművelődési, kritikai és más határozataink az igények és a befogadóképesség emelkedését célzó nevelő feladatokat is magukban foglalják."

Természetesen azt is tudom, ma is előfordulhat olyan eset, hogy valamely műalkotás, bár a társadalmi mozgás lényegét fejezi ki, tartalmában, mondanivalójában társadalmilag közérdekű, egy-egy adott időszakban nem talál megfelelő visszhangra, és itt engedjék meg, hogy ismételten Benke elvtársnő kong-

Bálogh Lanló

„Emberpár"

Mucsi András: Sikok és terek
Művészet, 1975. aug - 2 oldal

Balogh László

1958 óta rendszeresen vesz részt a hazai és a külföldön rendezett magyar kiállításokon. Részt vett a III. párizsi biennálén, művei szerepeltek Moszkvában, Berlinben, Varsóban, Lodzban, Bukarestben (Magyar konstruktív törekvések) és másutt, különböző csoportkiállításokon. Tanulmányutakat tett Olaszországban, Lengyelországban, Jugoszláviában és a Szovjetunióban.

Egyéni kiállítása volt Budapesten a Fiatal Művészek Klubjában (1964), Szentendrén a Ferenczy Károly Múzeumban (1967). Újabb budapesti kiállítását bemutatták a Tv-Galériában (1971), majd kiállított a rákosligeti (1972), az esztergomi (1973) és a szentendrei Művelődési Központban (1974).

Mint grafikus illusztrációkkal, plakáttervezéssel, reklámgrafikával, tipográfiával, ipari vonatkozású kiállítások tervezésével és kivitelezésével, valamint a látáskultúra, a vizuális nevelés problémáival kapcsolatos feladatokon dolgozik.

Mucsi András: Síkok és terek
Művészet, 1975. aug. – 2 oldal

Balogh László

Balogh Lászlót származása, neveltetése, gyermekkori emlékei, művész barátai, első vizuális élményei sok szállal kötik szülővárosához, a XX. századi magyar festészet jelképévé vált soktornyú Szentendréhez. Anatómia-tanára a Képzőművészeti Főiskolán a szentendrei művészet klasszikus, mindentudó mestere, Barcsay Jenő volt, a legkiválóbb magyar művészpedagógusok egyike. Barcsay legnagyobb pedagógiai érdeme, hogy a mesterségbeli alapismeretek átadásával egyidejűleg – saját példájával, saját munkásságával is – arra ösztönözte tanítványait, hogy a mesterektől ne csak másolásra kész kliséket vegyenek át, hanem jól megalapozott, önálló művészetet produkáljanak, és tanításával, nevelőmunkájával minden lehetőséget megadott a tanítványok egyéni tehetségének kibontakoztatásához. Balogh László, akinek inkább sikeres grafikai munkássága ismert, elsősorban a táblaképeivel bizonyítja, mennyire tudott élni ezzel a lehetőséggel.

Mucsi András: Sikok és Művészet, 1975. aug. – 2 oldal

Balogh László feitő

megoldás, s ez nem is olyan nagy baj. A baj az (azonkívül, hogy döglenek a libák), hogy a hit nem érv, a meggyőződés nem meggyőzés, a kidekázott elemzés nem sodró lendületű filippika. Hadd mondom el, tisztelt Stumpf úr, hogy fog a dolog végbemenni a valóságban. Az már végbement, hogy a jobbközép-közép értelmiségieket jól megbántottuk ezzel a kinyilatkoztatással (hogy képen töröltük vagy csupán rezignált mélabúba roskasztottuk, az vérmérséklet kérdése; ha nem volna *Oie,* szó szerint idézném, miket mondtak a három utódállamból és az egy anyaországból – kéne egy apaország is, hogy ezeknek a csúfszájúaknak a szájára üssön – összejött, Szovátán tanácskozó értelmiségiek egyenesben nekem; az volt a legenyhébb, hogy menjek én is a p...-ba! De miért *is?!*, kérdeztem kétségbeesetten). Nemkülönben befejezett tény, hogy ha ezzel a törekvéssel nem vesztettük is el mind a jobbközép-közép értelmiségi szavazókat, dolgoztunk rajta. És hogy mit tartogat a jövő? Osztogatni kell, miniszter úr, azok a fiúk ehhez vannak szokva. S akkor úgy fognak tenni, mint akik meg vannak nyerve, hogy aztán bemenjenek a szavazófülkék 2002-es kék fényű homályába (kék a szavazófülkék függönye; a kék cédulák emlékeképpen), s önök ellen szavaznak, tisztelt miniszter úr. Nem látja senki, de majd számolja. Zsigerice. És cinkotai icce. És nevetésük loccsani fog, mint szájpadlásról visszacsapódó nyál. (Fölerősítés kérdése – sok nyál sokra megy –, nekem például kihangosították nemrég a vérkeringésemet egy vizsgálat során: úgy szörcsög, mint szappanos szennylevet benyelő fürdőkádlefolyó.) A tieteké is, ne reménykedjetek. Ehhez azonban még nagyon sokat kell tejelni, különben még csak úgy sem tesznek, mintha meg volnának nyerve.

Alkalmasint igaza lehet annak a kormánypárti vezérlő politikusnak, aki azt mondta, hogy az már mégsem járja, hogy jönnek a szavazók, s nyújtják a tenyerüket. Hogy oldja meg nekik a párt! És a kormány! 'Sze azért szavaztak rá! Lehetnek ilyenek, akik a párttól várják állásügyük rendezését, a gyerek beiskoláztatását; s jámbor, balfácán nemzeti érzelmű értelmiségiekről lévén szó: élhetetlenségük halhatatlansággá (Vörösmarty) való feltornászását. De ne aprózzam, azokról a néhányszázakról van szó, politikus uram, akik az efféle kérésekkel önöket *nem zaklató* százezrekből váltak ki. Tényleg nem látszik a fától az erdő? Ámbátor a néhányszázakat is meg lehet érteni: azért szavaztak ide és nem oda, politikus uram, mert önökben vélték fölfedezni gondjaik megoldóját. Már nehogy úgy járjanak, mint a sündisznó, mely kedvszegetten mászott le a súrolókeféről. A választópolgár már ilyen oktondi, nem mint az agyafúrt rulettező, aki egyaránt megteszi a pirosat és a feketét – de nem is veszít!

Négy ország értelmiséginek mondható gyülekezetén az ember azt tapasztalta, hogy miközben a baloldali értelmiség megnyerése inkább a kéjes jövő rózsavizes víziója, a népi-nemzeti-utódállami értelmiség elvesztése derekasan halad. Honi választókra fordítva a szót, egyetlen szisszenő, kemény nyilatkozattal sikerült a szürke nemszavazók, fásultak, közönyösek, önveszejtők kútjába zuhintani ezreket. Ez bizony strimpfli, magyarán: nyúlékony zsákutca.

De hova ragadál? / Oh fölhevülésnek / Gyors talyigája! – miként a költő mondja.

Jut eszembe, nem a maga helyén – de ami késik, lám, nem múlik –, tisztelt Prőhle Gergely államtitkár úr!, kifelejtettem egy nagyon fontos toldalékot a frankfurti könyvvásár végéről. Nem vonok vissza semmit, mint törvényeit II. József, tanait Galilei, csak megtoldom egy lépéssel, mint huszárok a kardjukat. Persze hogy nem kellett volna kiegyensúlyozni, az én meglátásomban: megalázni a pótlólag odakenteket, és mások jogos jussát eltulajdonítani – mi marad, ha már a büszkeségünk is oda?! –, na de utána, hogy itthon mit kellett volna csinálni, azon érdemes lett volna eltűnődni. És hogy kikkel. És hogy kikkel nem. S hogy ebben mi lenne az én szerepem...? Nos, bemegy a székely a hirdetésre: ITT RÉZFÚVÓS ZENEKART SZERVEZNEK! Aztán tud trombitálni, bátyám? Nem én! Talán tolókürtön játszik? Ammeg micsoda?! A cintányért és a dobot akarja verni? Verje a rossebb! Tán zenét szerzett rézfúvósokra? Nem a'! Vezényelni akar?! Akar a görcs! Akkor miért jött, bátyám? Hogy megmondjam, rám ne számítsanak.

Budapest, 1999. november 13–17.

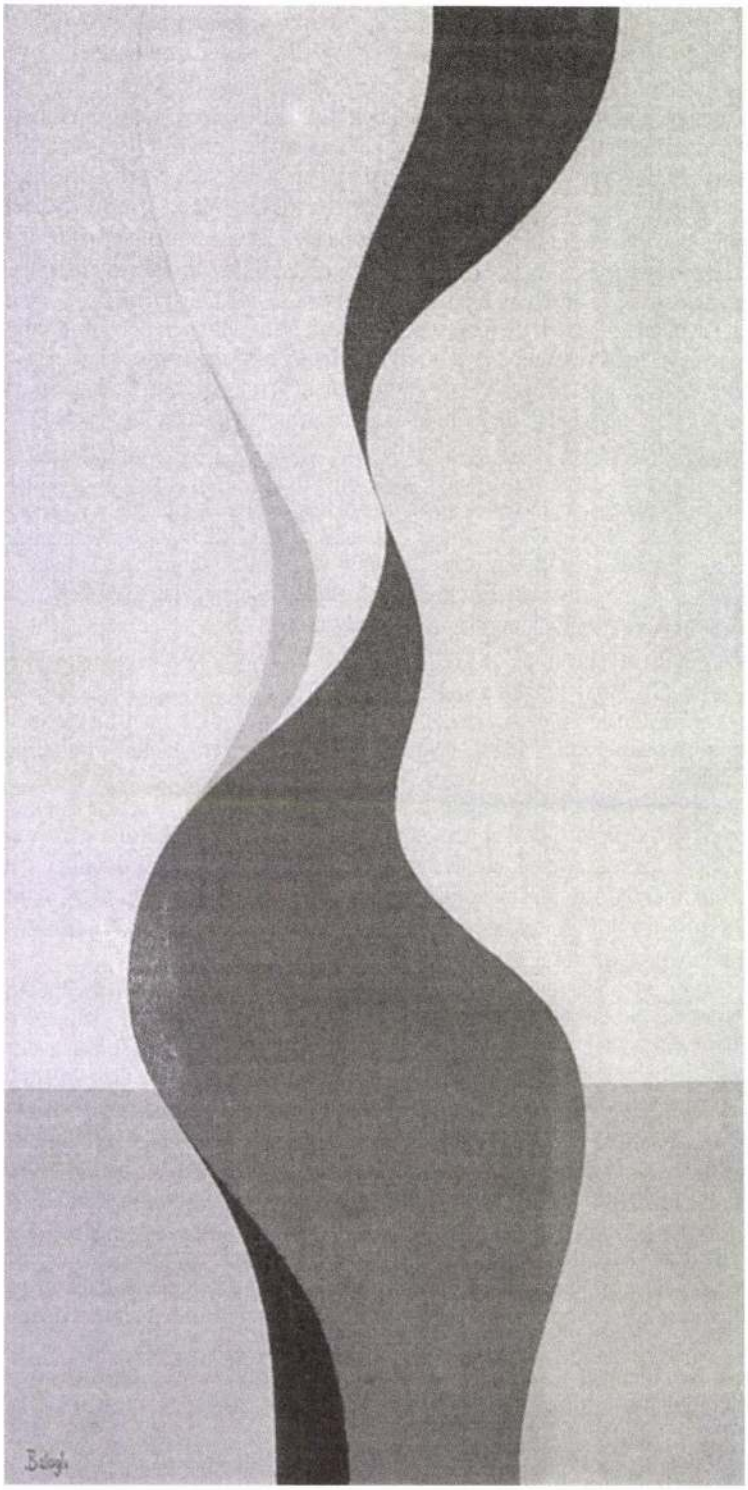

Érintés (1994)

SZAKOLCZAY LAJOS

Szellem és forma

BALOGH LÁSZLÓ FESTMÉNYEIRŐL

Szentendrei művésznek lenni – jól, főképp szellemiségében jól körülhatárolható létállapot, és nem kicsi rang. És – ezt Németh Lajos mondta éppen Balogh László kapcsán – *felelősség, művészi etika vállalása*. A „szentendreiségben" sok minden lakozik: helyszeretet és otthonosságtudat, újításra ösztönző erő és – az ősök tiszteletén keresztül – a hagyományt továbbvivő alázatosság. A trianoni darabolással ez a Nagybánya helyett született „Kisbánya" a modern magyar művészet bölcsője lett.

Mert tájszerkezete egy kissé hasonlít amazéra? Nyilván ez is belejátszott az átörökítő s a tradíciót megújító – azóta is szünetlen újító – folyamatba. Ám a *couleur locale* itt ugyancsak *emberségleltárra* késztető próba, amit a szinte a lélekbe beemelt látvány segíthetett, de elsősorban a makulátlan erkölcs a motorja. Az önépítést a motívumkincsen innen és túl vigyázó magatartásforma.

A Szentendrét *megjelölő* nagyok – egy Korniss Dezső, egy Barcsay Jenő – ezt éppúgy tudták (eszerint éltek, dolgoztak), mint az őket követő nemzedék legjobbjai, az itt-születettség révén vérbeli szentendreiek, Deim Pál és Balogh László. A megátalkodott – jobb szó híján – *konstruktivisták?* Akiknél a gyakran középpontba kerülő bábu mint egyfajta létesszencia-figura egyszer csak elkezdte maga körül – persze más-más módon – *rendezni* a teret. A síkfelület így csaknem újabb dimenzióval bővült, s akár egyetlen, a szerkezetet feszítő bábuhasáb vagy -szelet is képes volt arra, hogy az *egész* illúzióját keltse. Amíg Barcsay statikusságukban is drámát hordozó asszonyalakjai, a görög drámákra emlékeztető módon, „kórussá szerveződnek" (Petényi Katalin) – *társulásuk* maga a monumentalitás –, addig Deim és Balogh mértanian (is) rendezett téglabábui, illetve az organikusság felé törő alakzatai vagy majdnem mindig magányosak, vagy *én*jük a párkapcsolatokban (szexualitás) teljesedik ki. Három, egymástól jól elkülöníthető egyéniség, ám ebben a hármasságban már maguk a tanítványok is mesterek.

A hetvenet ünneplő Balogh László életműve, ez a szín- és formagazdagságában is karakteres *poézis* azért érdekes számunkra – föltehetően a modern magyar piktúra értékgyarapodását *jegyzők* számára is –, mert fejlődése egy tisztulási folyamat eredménye. Vagyis annak bizonysága, hogy a művész a tájat is gyakran emberközelbe hozó figuralitástól, a dekorativitást sem megvető síkkonstruktivizmuson át, miként – milyen küzdelmek árán – jutott el a formák és színek ütköztetésével mozgalmasabbá váló, ritmusosságával a zenére utaló, már-már érzéki festőisége folytán a motívumokat szinte plasztikai elemként láttató képig.

Ha Herbert Readnek, a modern festészet apostolának Ben Nicholsont illetően (akit Balogh is kedvel) igaza van – „A festmény térfelfogásában a tér szobrászati felfogása jutott érvényre" –, akkor az angol festőt jellemző meglátás egy kissé a szentendrei művészre is érvényes.

És nem csupán akrilfestményeire, hanem több grafikájára is.

Avval a kiegészítéssel, hogy ez a különleges „térfelfogás" mit sem érne, ha az egymással sokszor leheletfinomságú átmenetekben társuló színek nem gyakorolnának szinte *fizikai* ha-

Kortárs-díj, 1999

Alexa Károlyról, Egyed Péterről és Nagy Gáspárról

Ha végigtekintek a Kortárs mostani díjazottjainak listáján, egy pillanatra, köldöknéző dervis, óhatatlanul fel kell idéznem a múltat, bizony, vissza kell ugranom térben-időben, és noha utalásszerűen, de idecitálni egy valahai budapesti *üzlethelyiséget,* igen, ott, a Bertalan Lajos utcában, s persze a lapot is, amely talán az utóbbi évtizedek legnagyobb irodalmi fordulatát hajtotta végre (legalábbis a prózában), s amelynek – heuréka! – Mozgó Világ volt a neve. Ez a retrospektív gesztus azonban nem szerez túlzott örömet ma, majd húsz év után, de azért az sem különösebben, hogy a vadonatfriss irodalomban jelentős teret kaptak az egymás mellett el-beszélők diskurzusai, amikor mintha szó sem esne különféle esztétikák egyenlő esélyű megméretéséről, amikor valóságos disputát-párbeszédet folytatni jámbor szándék marad, és minden más, ami helyette van, politikai-ideológiai előfeltevés, kiszorítósdi, nyomulás az új kánonok monstruózusnak hitt világítótornyai felé – szóval ebben az új irodalmi periódusban/korszakban, a posztmodernben vagy miben, különösen, jeles szerzőinkre tekintve, bennem legalábbis felidéződik az a lap és az a szellem, amely, többek közt, a hetvenes–nyolcvanas évek paradigmaváltását végrehajtotta. Persze három férfiú, három író, három géniusz és három történet ők, a közös talán az, hogy – kissé szabadon kezelve a fogalmat – egy nemzedék, a *régi* Mozgó Világ nemzedékének tagjai volnának ők.

A kolozsvári ***Egyed Péter*** (a továbbiakban: E. P.) költőként, íróként, filozófusként ismert; számos kötete jelent meg – ő is a Mozgó Világ körüli időkben vált ismertté a magyarországi olvasó előtt; akkor indul az Echinox-körrel, Szőcs Géza, Balla Zsófia, Cselényi Béla társaságában, Bretter György filozófus tanítványaként; az *Előzés hajtűkanyarban* prózadarabjai közül néhány épp akkori datálású, és mint az új prózaírók közül oly sokaknak, neki is Mészöly Miklós a mestere (a *Történetek változó idővel és kamerákkal* alluzív alcímet viseli ez az elbeszéléskötet). All round tehetség: több évtizedes életműve a tisztán filozófiai traktátusokkal együtt jelentős – s hogy például a lírában is minő súlyos bejelentései voltak, álljon itt egy személyes emlék 1981-ből. A *Búcsúkoncert* című könyvében, amellyel már akkor egy jelentős költészet környékére érkezett, szerepel egy számomra is emlékezetes vers, amely különben arról híresült el, hogy bizonyára a legszebb vers volt, amelyet valaha is írtak Kolozsvár kedves folyójáról, a Szamosról.

A Szamos az idő volánjára bukott alvó lány,
csak halad hallgatagon a zöldesfekete
nefrittőr-éjszakában.

Eddigi Kortárs-díjasaink: Ágh István, András Sándor, Beney Zsuzsa, Bertók László, Bodor Ádám, Bogdán László, Bor Ambrus, Czakó Gábor, Czigány Lóránt, Cseres Tibor, Csiki László, Domokos Mátyás, Gergely Ágnes, Kolozsvári Papp László, Kovács András Ferenc, Kovács István, Kulcsár Szabó Ernő, Lászlóffy Aladár, Lator László, Marno János, Marsall László, Mészöly Miklós, N. Pál József, Orbán Ottó (különdíj), Páskándi Géza, Rákos Sándor, Szabó Gyula, Szepesi Attila, Sziveri János, Tatay Sándor, Tolnai Ottó, Tóth Judit, Tőkéczki László, Veress Miklós és Zalán Tibor.

Balogh László

Különféle geometriai ábrákból szerkesztett rajz.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. nov. 9.
XVIII. évf. 45. sz. 2. lap.

Balogh László

"Találkozás" cimmel két egymásnak háttal álló félaktot ábrázoló rajz.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. okt. 19.
XVIII. évf. 42. sz. 2. lap.

Balogh László

A művész legutóbbi munkai friz-
szerű muralis kompozíciók tervei.
A szinek itt derűsebbek, a for-
mák játékosabbak.

Mucsi András: Sikok és terek.
Művészet, 1975.augusztus - 2.oldal

Balogh Károly

A művész határozott emberi magatartást tükröző, mesterségbeli gonddal megszerkesztett képei a modern építészet keretei között találhatnak otthont.

Kucsi András: Síkok és terek.
Művészet, 1975. augusztus - 2. oldal

Balogh László

Balogh László nonfiguratív képei
falak, sávok, ablakok, síkformákat
mutatják pl. „Síkok esetek" „Fe-
szültség" „közelítés" „Tűzfalak".

Mucsi András: Síkok és terek.
Művészet, 1975.augusztus - 2.oldal

Balogh László

Nonfigurátív jellegű kompozíciónak lépéhét az ember és az ember épitette hárak szabják meg pl. a „Tükör előtt", „Térformák", „Sikformák" stb.

Mucsi András: Sikok és terek.
Müvészet, 1975.augusztus - 2.oldal

Balogh László

„Tűrfalak" 1974.
(rézmetszet)

Mucsi András: "Síkok és terek"
Művészet, 1975.augusztus - 2.oldal

Balogh László

" Rajz 1974
(repro)

Mucsi András: "Sikok és terek"
Művészet, 1975.augusztus - 2.oldal

Balogh László

"Síkformák" 1974.
" (repro)

Mucsi András: "Sikok és terek"
Művészet, 1975.augusztus - 2.oldal

Balogh László

Képeinek motivumai szinte mozdíthatatlanok, mint az ihonok ünnepélyesen sorakozó figurái, de misztikumnak, vagy érzelmességnek hijával vannak.

Mucsi András:"Sikok és terek"
Művészet, 1975.augusztus - 2.oldal

Balogh László

A szigorú szakmai műgond,
a jó-mesterségbeli felhésrültség,
a kivitelezés pontossága Balogh
László művészetének mércei.

Mucsi András:"Sikok és terek"
Művészet, 1975.augusztus - 2.oldal

Balogh László

„Közelítés" 1974.
(acél)

Mucsi András: "Sikok és terek"
Művészet, 1975.augusztus - 2.oldal

Balogh László

Murális terv fóliakollázs 8x27

— " — — " — 8x13

Balogh László festőműv. kiállítása
Szentendre Művésztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Morális terv alumin. 47x57

—"— papírkollázs 45x55

Balogh László festőmüv. kiállítása
Szentendre Művésztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Téli fáj fus 9,5x19

Képterv II. temp. 12x10,5

Balogh László festőmův. kiállítása
Szentendre Művésztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Áramlás fus 19x20

Sínok és terek II. fus 20x20

Balogh László festőművr. kiállítása

Szentendre Művésztelepi Gal.

1975.

Balogh László

Tükör előtt k. tecker. 13x10
Síktormák —"— 15,5 x 13,5

Balogh László festőműv. kiállítása
Szentendre Művésztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Képterv I. tus 12 x 15,5
Emlékpár — " — 10 x 22

Balogh László festőművész kiállítása
Szentendre Művésztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Síkformák akril 70x70

Síkok és terek III. -"- 99x99

Balogh László festőműv. kiállítása
Szentendre Művésztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Ritmus akril 90x90

Sikok és terek I. v. techn. 18,5x29

Balogh László festőműr. kiállítása
Szentendre Műrésztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Figurák I. akril 59x69,5

—"— II. —"— 65x100

Balogh László festőművész kiállítása
Szentendre Művésztelepi Galéria.
1975.

Balogh László

Sikok és terek I akril 75×80
Tüztalak II —"— 75×80

Balogh László festőmüv. kiállítása
Szentendre Művésztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Körelítés akril 70×70

Síkok és terek II. -"- 100×120

Balogh László festőművr. kiállítása
Szentendre Művésztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Feszültség I. akril 71 x 68,5
— " — II. — " — 99 x 99

Balogh László festőmüv. kiállítása
Szentendre Művésztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Fürfalak temp. 21x24

Fej —"— 30x30

Balogh László festőmüv. kiállítása
Szentendre Műveztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Térformák olaj 99x60

Tükör előtt I. akrcil 100x130

Balogh László festőműv. kiállítása
Szentendre Műveztelepi Gal.
1975.

Balogh László

Tükör előtt II.	akril	90×60
Vegyészek	—"—	60×80

Balogh László festőművész kiállítása
Szentendre Művésztelepi Gal.
1973.

Balogh László

fotói

Alföld 1975/3 16,29,56,65,borító 3,4,

Balogh László, grafikus

Szabad idő? Hobby? c.
kiadványt illusztrálta.

– : Könyvtári kiadványok

440

KÖNYVTÁROS, Bp. 1970. júl

XX
7.

24 HEVES

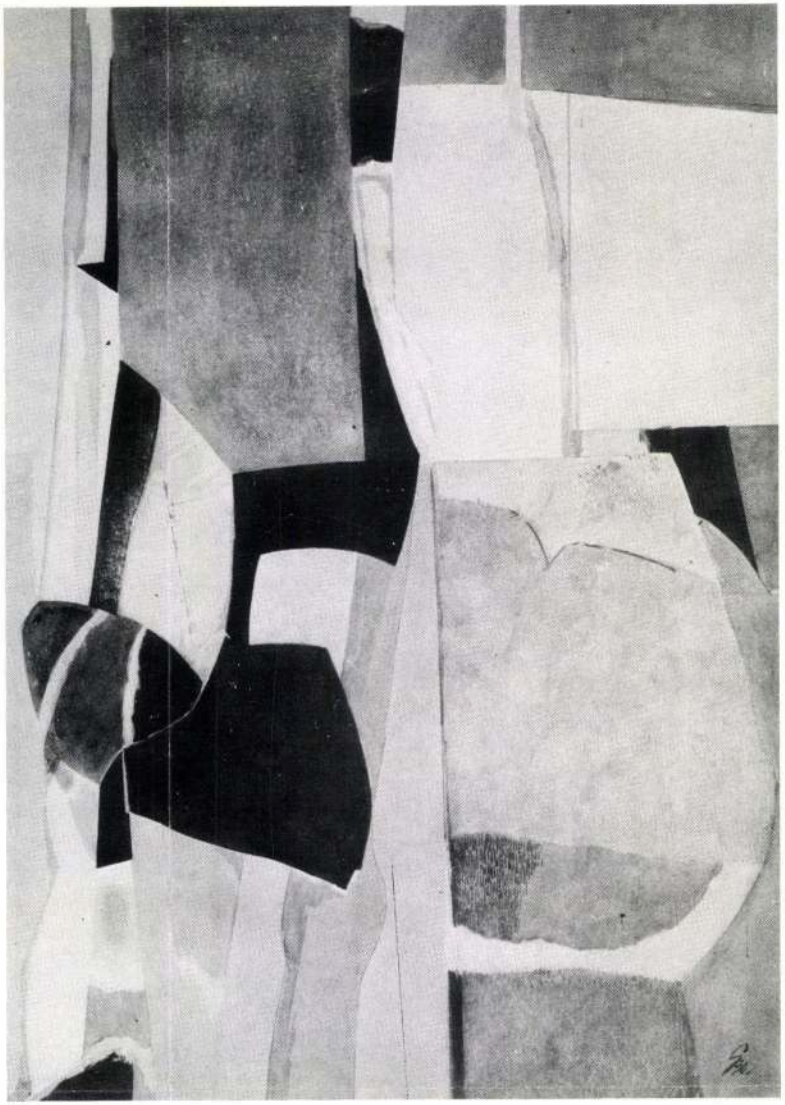

megjegyzés: akvarellezés közben gyakran kap az ember olyan ötletet, amit más műfajban is tud hasznosítani. Azonkívül azt is meg lehet tanulni, hogy az akvarell nem csak úgy magától fut szét a papíron, hanem nagyon is tudatosan lehet irányítani.

Szekeres E.: A magam részéről a biennálén való szereplést komolyan veszem, s ez a műfajjal kapcsolatos elmélyültebb foglalkozásra ösztönöz. Engem döntően befolyásolt abban, hogy ez a műfaj jobban érdekel és fontos helyet foglal el munkásságomban.

Végezetül meg kell jegyezni, hogy nagyon sok levél tartalmazott olyan részleteket, amelyben külön kiemelik és hangsúlyozzák az egriek példamutató szervezési és lebonyolítási munkáját, mintegy zálogaként annak, hogy a biennálé betölthesse hivatását.

Összeállította Chikán Bálint

Szekeres Emil: Műteremben, akvarell, 100×70 cm, 1975 (fotók Tahin)

BALOGH László

CHIKÁN Bálint: A Látványtár Egerben. = Magyar Hirlap, 1991. aug. 23. 12.p.

bolttól az Ifjusági Ház „I" galériája Balogh László helyi alkotó tárlatával. Kint nyüzsög a nép, bent jótékony csend, s a lesötétített teremben a mesterséges fények által megvilágított alkotások élvezetét nem zavarja semmi. Hogy a kiállító dekoratőri múltja (jelene?) átérzik a műveken? Ez csak akkor probléma, ha az op-artos vagy kinetikus műveket nem szép játékként, nemes dekorációként szemléljük, hanem a granr art szellemi üzenetét kérjük rajtuk számon. Mert akkor bizony egy-két évtizeddel visszább kerülünk a jelenkortól, s fényévnyire az olyan csúcsoktól, mint mondjuk Schöffer. Akkor kiderül, hogy Egerben ma még a hatvanas évtized szellemisége is avantgárd, s hogy egy alkotó technikai lehetőségei pontosan tükrözik a szellemi állapotokat.

Balogh László

Balogh frizszerű muralis kompozíció-tervei dinamikus hatásuak, szellemesen bontják meg a falfelületet.

Mucsi András: Sikok és terek.
Művészet, 1975.augusztus - 2.oldal

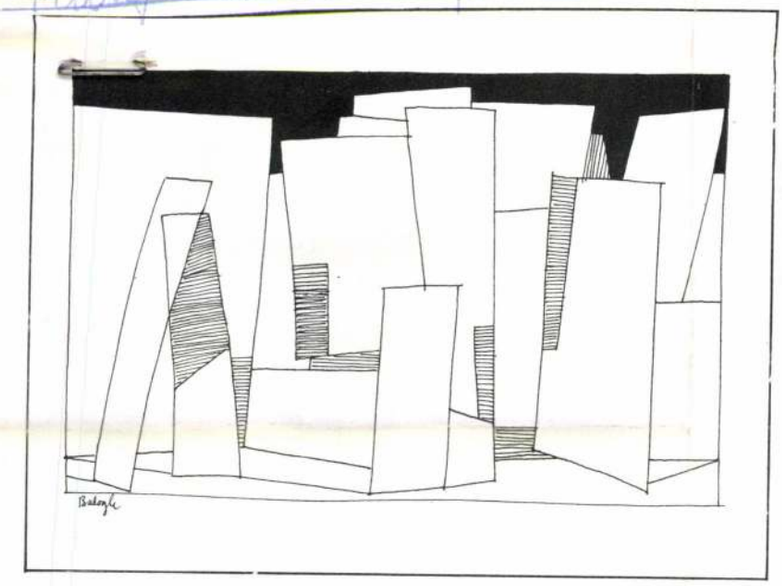

3

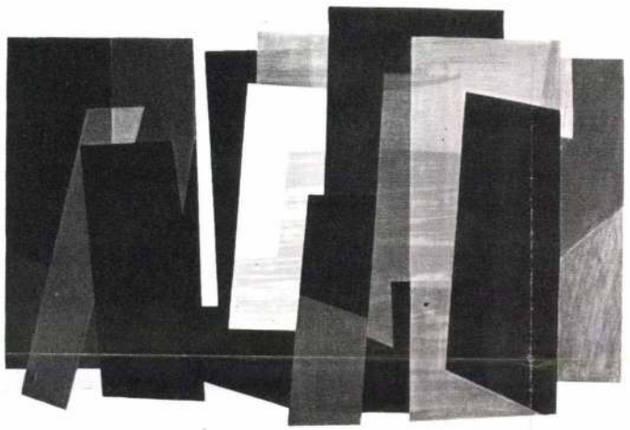

4

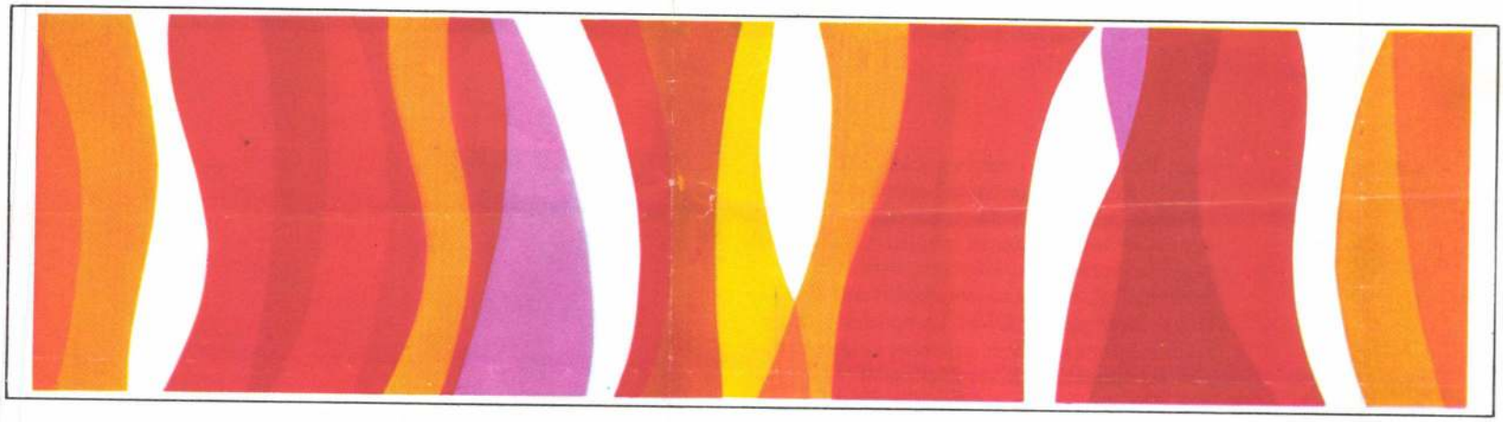

5

ja megvalósítani annak, amit addig látott és tapasztalt. Mindkét esetben az újszerűség, az egyéni hang, az eredetiség fontos feltétele a művek hatékonyságának és maradandóságának. Egyéni vonások és belső tartalom nélkül a legszebb, de csupán átvett formák is észrevétlenek maradnak.

Az egyéni festői világ kialakítása során Balogh László újabb képein egy szigorúbb kristályosodási folyamat érezhető. Az utóbbi években festett munkáin fokozatosan elszakadva a még felismerhető tájképi és figurális motívumoktól, tisztán fogalmazott festői elemekből, sík- és térformákból szigorú szerkezetű képeket épít fel. Kompozíciói annyira sűrítettek, tömörek, mintha mindegyikben szülővárosának, Szentendrének szándékozna monumentális emlékművet állítani. Szétszabdalt, majd szilárd kompozícióvá egybeépített egyszerű geometriai formák és gondosan leszűrt, választékos színek összhangjából született meg Balogh László kissé zárkózott, lapidáris mondatokban beszélő piktúrája.

A szigorú szakmai műgond, a jó mesterségbeli felkészültség, a kivitelezés pontossága, a festő önmagával szemben támasztott igényes-

6

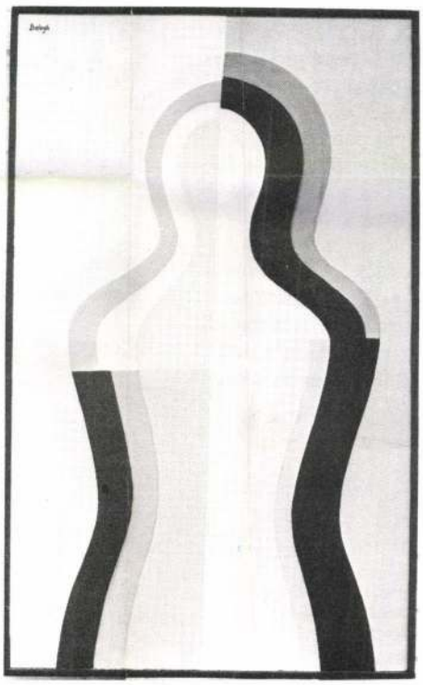

1 *Balogh László: Tükör előtt, 1974, acryl, 90×60 cm*
2 *Balogh László: Emberpár, 1974, tusrajz, 30×20 cm*
3 *Balogh László: Síkok és terek, 1974, tusrajz, 14×20 cm*
4 *Balogh László: Síkok és terek, 1974, acryl, 127×85 cm*
5 *Balogh László: Murális terv I., 1974*
6 *Balogh László: Térformák, 1973, olaj, 99×60 cm*

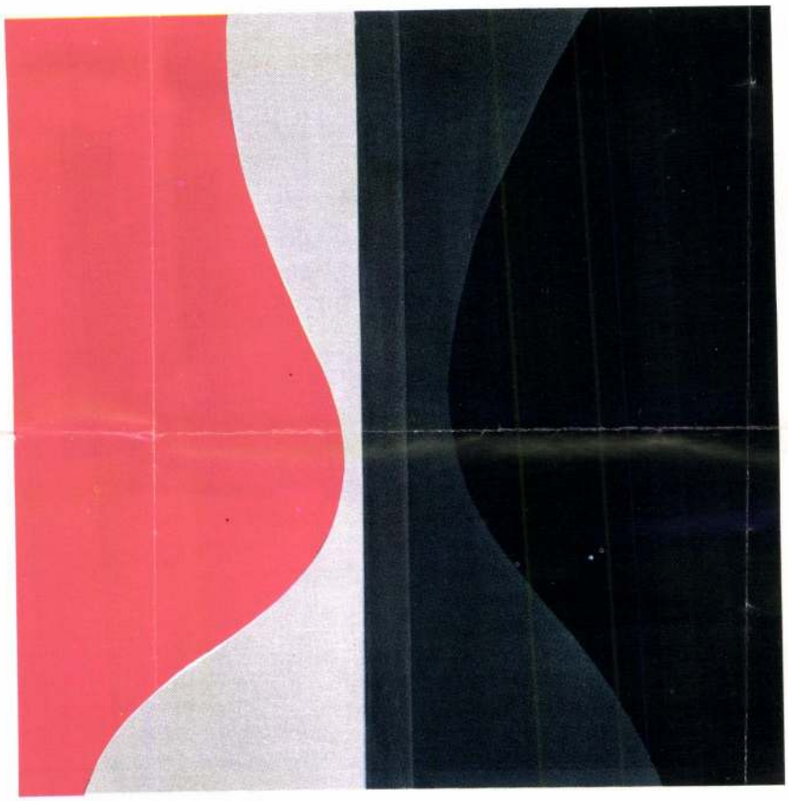

7

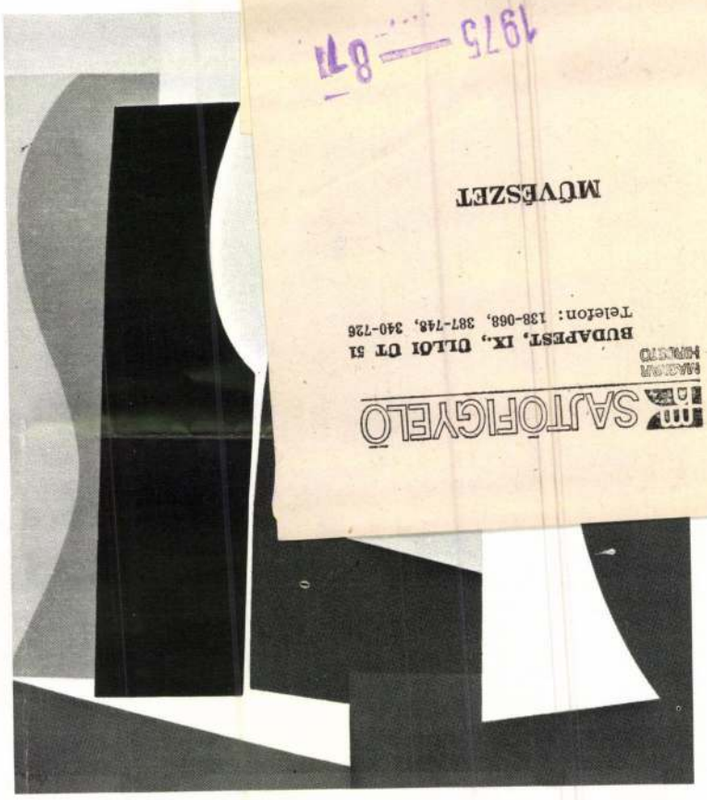

8

1975 — 87

MŰVÉSZET

SZAKÍRÓ
MAGYAR
KÖNYVTÁROS

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

9

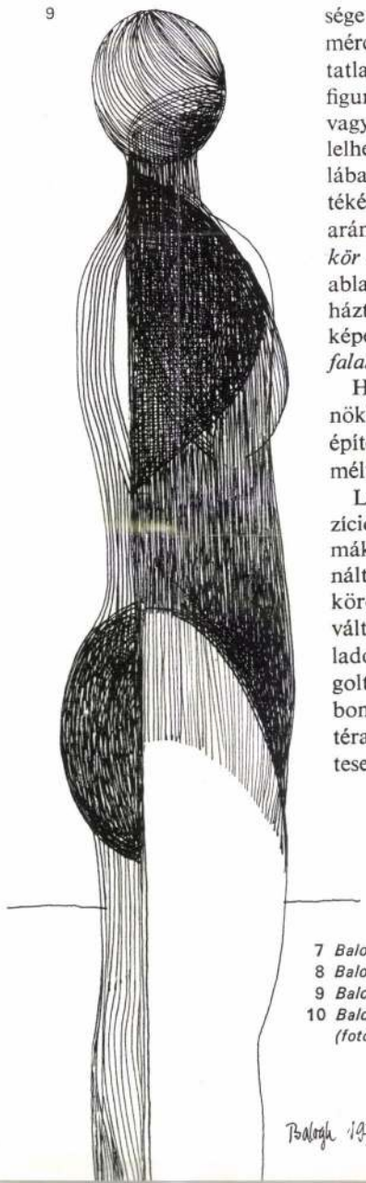

sége: Balogh László művészetének legfontosabb mércéi. Képeinek motívumai szinte mozdíthatatlanok, mint az ikonok ünnepélyesen sorakozó figurái, de híjával vannak minden misztikumnak vagy érzelmességnek. Hűvösek, tiszták és kérlelhetetlenek, mint a monumentális művek általában. Nonfiguratív jellegű kompozícióinak léptékét mégis az ember és az ember építette házak arányai szabják meg: keretbe foglalt fejek *(Tükör előtt, Térformák, Síkformák)*, falak, sarkok, ablakok, hullámvonallá olvadó oromzatok és háztetők vonalait, síkformáit kölcsönzik egyes képei *(Síkok és terek, Feszültség, Közelítés, Tűzfalak)*.

Határozott emberi magatartást tükröző, mérnöki gonddal megszerkesztett képei a modern építészet keretei között találhatnának megfelelő, méltó otthont.

Legutóbbi munkái frízszerű, murális kompozíciók tervei. A színek itt már derűsebbek, a formák játékosabbak. Négyzetes mezőkbe komponált, játékosan egymásba kapcsolódó negyedkörök és félkörök az egyiken, vörös és sárga, változó árnyalatú színsávok függönyszerű, hajladozó tánca a másikon. A vidám színekre hangolt, dinamikus hatású kompozíciók szellemesen bontják meg a falfelületet, tanúsítva alkotójuk téralakító és egy adott belső tér hangulatát ötletesen formáló fantáziáját.

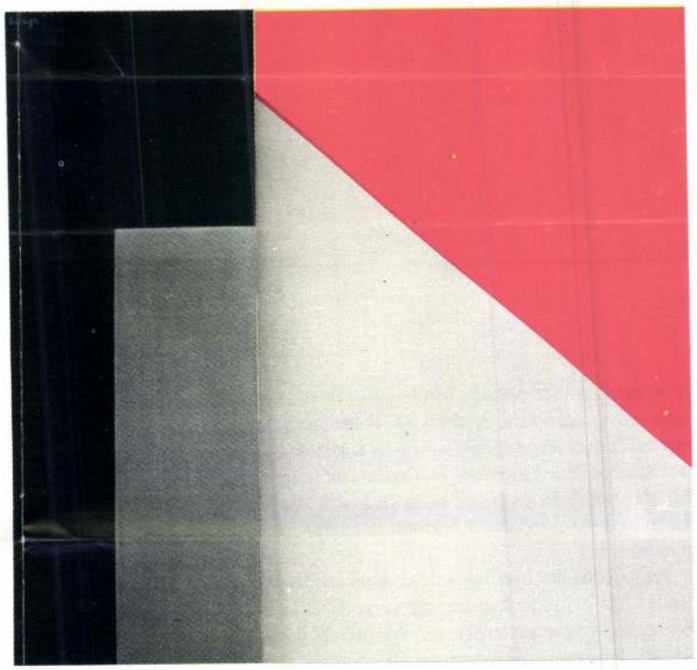

10

7 *Balogh László: Közelítés, 1974, acryl, 70×70 cm*
8 *Balogh László: Síkformák, 1974, acryl, 90×60 cm*
9 *Balogh László: Rajz, 1974, tus, 30×11 cm*
10 *Balogh László: Tűzfalak, 1974, acryl, 75×80 cm*
(fotók: Roboz)

„Síkok és terek"

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP KFT. BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1970 JUL 2

NÉPÚJSÁG
Eger

1021

Balogh László

Balogh László kiállítása az egri kis galériában

A Megyei Művelődési Központ nemes szándékkal otthont kíván teremteni a megye határain belül élő képzőművészeknek azzal, hogy tárlati lehetőséget biztosít számukra. Az első ilyen alkalommal még csak bontakozóban látjuk ezt a szándékot, jó néhány kérdést meg kell még oldani ahhoz, hogy az otthon valóban otthonos legyen az alkotások számára és jó lehetőséget teremtsen a közönség szemlélődésére, a művészi alkotások és a művészet iránt érdeklődők találkozásához.

A kiállítók sorát *Balogh László* nyitotta meg. Tizenkilenc olajfestmény, hat akvarell és kilenc rézkarc sorakozik a paravánokon, a meghívón is közölt katalógusok szerint. Egy ilyen gyűjteményes anyag képet ad arról, hogy ma, a tárlat időpontjában hol tart művészi és emberi fejlődésében Balogh László. Számadás ez a megtett útról és nyitás azokba az irányokba, amelyek a művészt bejárni késértik.

A gyűjteményes kiállítás igénye nem lep meg bennünket Balogh László esetében. Többször láttuk művéit szélesebb alkotói közösség bemutatkozásain. Akkor inkább azt vettük észre, hogy az ő munkái sajátságos felfogást tükröznek, a színfoltok és formák, az absztrakciók olyan világát, amelyet érdemes közelebbről megtekinteni és megismerni. Nos, az alkalom itt áll előttünk és 34 mű vall a művészről, arról a szemléletről, amely a világ dolgait megörökíteni készteti.

Balogh László azokat az élményeket festi meg, amelyek mint valami párlat, absztrakt formában csapódnak le a tudat táján. A természeti látvány nyilvánvalóan lenyűgözi a festőt, hiszen munkája természeti kép, táj, erdő, fák, tenger, város, a Bükk, halak, a híd. Még akkor is a természet képeihez nyúl vissza, amikor egy lírai nyári emléket, vagy a háború borzalmait felvonultatni kívánó kompozíciót alkot, vet vászonra, vagy könnyedebb anyagra.

Az ember környezetének ez a sajátos szín- és formaélménye átszűrődik az alkotó lelkiállapotán; hangulatai, szenvedélye kivonják belőlük a természetességet, a tárgyi világban való megjelenés ruháját, levetkőztetik róluk és maradnak azok a színek és azok a formák, amiket a művész az egyedüli kifejezési lehetőségnek meghagy. Ez az egyedüli kifejezési lehetőség azonban nem mindig gyújtja fel a néző képzeletét.

Talán azért van az, hogy a néző tekintete el-elbolyong a nagyméretű olajfestményeken, az azokon látható formák láncolatában és színeken, többször is végigkószál, keresve az alkotás gyúpontját, azt a kiinduló sugarat, vagy pontot, amiért a művész megfestette a képet. Közben a néző kérdéseket tész fel magának, mert a művészi alkotás esetében sem árt, ha a szemlélő logikát keres a neki szóló műben. Miért van az a túlzott — a nézőnek legalábbis túlzottnak tűnik — absztrahálás, elvonatkoztatás a természettől, hogy az erdőben nem lelek sehol sem az erdő színeire és formáira? Miért van az a szerénység, hogy a művész még ott is elrejti, homályos foltok között homályban tartja az emberi testet, ahol annak központi helyzeténél fogva lényeges mondanivolója lenne? Miért van az, hogy éppen az olajfestményeknél nem érezzük a látvány ökonómiáját, magyarul: úgy érezzük, hogy a festő nem gazdálkodik eléggé hasznosan és nyíltan témájával? Kérdés marad számunkra, hogy ebben a különben meseszerűen izgalmas és felfűtött szín- és formaszférában — ahol apokaliptikus lények épp úgy megjelenhetnének, mint a gyerekkori mesék szörnyei, színes valószínűtlenségükben — a látottnál valamivel céltudatosabb rendet miért nem találunk, amelynek összefüggéseiben eljuthatnánk a mű mélyebb tartalmáig, igazabb megértéséig? Miért tűnik úgy, hogy a művész mindig csak egyetlen nézőpontból figyel a világra és ritmusait, forma- és színváltásait nem a változó és változatos játékosság kergetőzése diktálja? Tudjuk, bele lehet állni egy síkba és onnan kitekinteni mindarra, ami szerintünk szemlélődésre érdemes. De vigyázni kell arra is, hogy erről a szemléletről, szemlélődésre másoknak ne legyen semmitmondó, vagy szürke benyomásuk, mert az alkotást nem az alkotó belső szenvedélyének, élményének, hangulatának egyszer volt hőfoka szerint ítélik meg, hanem az után, amit ebből kifejezésre juttatott művén keresztül.

Balogh László olajfestményeit ezek az aggódások kísérték és kísérik ezen a kiállításon. Akvarelljein, s főként rézkarcain jóval elevenebb élet lüktet. Ezeken mintha az emberközelség melegsége áradna szét. A megszólaltatott és megörökített emlékek emberi élettel telibek, szólnak is hozzánk, igyekszenek is magukat megértetni. Majdnem azt mondjuk, hagyják magukat megközelíteni. Jóval szélesebb úton, mint az olajfestmények. Ritmusváltás és botlás itt is keveredik egymással, a megfogalmazás-szerkesztés technikai bonyolítása itt is mesterkélt néha, de érzelmeket kapunk, lágy színeket, a témán belüli építkezést, a központi mondanivaló rajzos és értelemre ható hangsúlyozását. A Szajna felett magasodó Párizs kőrengetege például a témán innen és túl érzékletesen hat az egyik rézkarcon.

A művész iránt érzett rokonszenvünk íratja velünk talán keményen ható sorokat. S mintha a rajzosabb vonalak nyügében jelentkező világ lenne az, amiben lakást kellene bérelnie Balogh Lászlónak.

Farkas András

A Hatvani Konzervgyárban Június közepén kezdték meg, s azóta nyújtott műszakokban tartósítják a zöldborsót a Hatvani Konzervgyárban. A gyár kétezer dolgozójának nagy része most ezt a munkát végzi. Július közepéig 900 vagon késztermeket állítanak elő. Az üvegekbe és dobozokba töltött zöldborsó java részét exportálják majd, de a hazai igényeket is kielégítik.
(MTI foto — Erczi K. Gyula felv.)

Prognózis a szellemi és fizikai munka arányváltozásairól

Az Országos Tervhivatal más szervek közreműködésével prognózist készített a dolgozók összetételének, képzettségének [illegible] 25 százalékra nő a szakmunkások aránya, s jóval kevesebb segédmunkásra és betanított [illegible] lános műveltséget és szakmai ismereteket. A prognózis szerint indokolatlan azonban az az illúzió, hogy a fizikai munka kiiktszöbölése már a közeljövőben, vagy legalábbis a közeli egy-két évtizedben megtörtént.

Az ország munkaerőállománya 35—40 korosztályt képvisel. Ezért a fiatalok magas színvonalú képzése csak abban a mértékben módosítja a munkásállomány egészének struktúráját, ahogyan az újonnan képzett korosztályok felváltják a munkából kiöregedő generációkat. A tradicionális munkakörök és foglalkozások tehát hazánkban is még jó ideig megmaradnak. A dolgozóknak viszonylag jelentős része még egy-két évtized múlva is betanított munkás, vagy segédmunkás jellegű munkakörben fog dolgozni, ugyanakkor azonban az idő előrehaladásával nekik is egyre nagyobb általános műveltségre lesz szükségük munkájuk elvégzéséhez. (MTI)

tornák, víztárolók apíron

iroda Egerben

tékű munkát vállaltak. Hogy csak a legérdekesebbeket említsük: a kirendeltség dolgozói készítik a poroszlói Vörös Csillag Termelőszövetkezet öntözőrendszerét, amely a 70-es évek elején készül el. Terveik nyomán építik meg az adácsi Béke Tsz víztárolóját, és öntözőrendszerét. Az év végére készítik el a felsőtárkányi patak rendezési tervét is.

A távlati — a negyedik ötéves tervben — egyébként

Balogh László 1021

Műteremlátogatás

Igor Orlov és Balogh László az egri festőművész érdekes grafikáin „vitatkoznak".
(Foto: Kiss Béla)

Fiatal szovjet képzőművészek alkotásaiból rendeztek kiállítást hazánkban, s ebből az alkalomból látogatott Magyarországra a KISZ központi bizottságának meghívására az a háromtagú küldöttség, amelynek tagjai vasárnap érkeztek Egerbe. A küldöttséget — tagjai: Igor Orlov festőművész, Borisz Trofimov grafikus és Alexander Morozov művészettörténész — útjukra elkísérte Takács Imre, a KISZ-kb kulturális osztályának munkatársa is. Egri itt-tartózkodásuk alatt pedig az egri főiskola diákja, a KISZ-kb tagja, Kecsmár Ilona kalauzolta a vendégeket.

Eger nevezetességeinek megtekintése után a program szerint hétfőn egy fiatal egri festőművész, Balogh László műtermébe látogattak el a fiatal szovjet vendégek. A műteremlátogatás során az egri festő munkásságáról, művészeti hitvallásáról beszélt látogatóinak, akik nagy elismeréssel nyilatkoztak a festőművész alkotásairól.

A vendégek a további programban találkoztak a tanárképző főiskola rajz szakos növendékeivel is, akikkel hangulatos, baráti eszmecserét folytattak.

A fiatal szovjet művészek küldöttsége ma utazik el Egerből.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Heves megyei Népújság

...emetett"

...Kinizsi

...érthetően a lehető legjobb, a csapat vezetői azonban nem szándékoznak sokáig ülni a babérokon — az ünneplést a jövő évi tervek készítése, a szürke hétköznapok dolgos munkássága váltja fel.

(—dy)

Szölgyémi — Egri Dózsa

A vízilabda berkekben hetek óta vitatott kérdés: Szölgyémi Ferenc, a Bp. Spartacus kitűnő vízilabdázója ott hagyja-e egyesületét és visszatér-e Egerbe? Nos, a napokban végleg tisztázódott. Szölgyémi Ferenc visszajött Egerbe és jövőre az Egri Dózsa színeiben szerepel! A kitűnő játékossal alaposan megerősödik az egri gárda.

NB II-es toll

Heves megye egyetlen NB II-e Hatvani Szakközépiskola együtt lemmel zárták az őszi idényt, tézet ellen 3:1 arányban győzt ményt a kép bal oldalán láthat őszi idény során csak egy mé — hét esetben sikerült

...NNEN-ONNAN

A fegyelmi bizottság határozataiból: Az augusztus 11-én késői kezdés miatt félbeszakadt Gy. Vasas Izzó—Berva (0:1) megyei ifjúsági labdarúgó-mérkőzés két pontját 0:0 gólaránnyal a Gy. Vasas Izzó kapta. Az október 20-án lejátszott Pétervására—Heves megyei ifjúsági labdarúgó-mérkőzés eredménye 0:0. Az október 27-én elmaradt Mátraalji Bányász—Pétervására ifjúsági mérkőzés, két pontját 0:0 gólaránnyal a Mátraalji Bányász kapta. A november 17-én elmaradt Apc—Gyöngyösoroszi, Pétervására—FVSC és Heves—Egri Spartacus megyei ifjúsági mérkőzés két—két pontját 0:0 gólaránnyal az Apc, a Pétervására és a Heves kapta.

Az ifjúsági bajnokság végeredménye:

1.	E. Dózsa	26	24	1	1	124:10 49
2.	Bervai V.	26	19	2	5	77:11 40
3.	Heves	26	14	7	5	48:25 35
4.	Bélapátf.	26	16	2	8	66:36 34
5.	Gy. V. Izzó	26	13	5	8	50:34 31
6.	MÁV HAC	26	11	7	8	58:36 29
7.	Apc	26	10	6	10	49:53 26
8.	Egri Sp.	26	11	4	11	43:54 26
9.	Selypi K.	26	11	1	14	70:72 23
10.	R.-márton	26	8	6	12	33:56 22
11.	Mátraa. B.	26	10	1	15	47:68 21

Balogh László

Balogh László 1930. január 12-én született Szentendrén. Iskoláit szülővárosában végezte. Jelenleg is Szentendrén él és dolgozik. 1952-ben, elsőéves főiskolás korában szerepel először kiállításon a szentendrei múzeumban. 1957-ben végez a budapesti Képzőművészeti Főiskola grafika osztályán, ahol Konecsni György, Bencze László és Kádár György a tanárai.

1957 óta rendszeresen kijár dolgozni a szentendrei régi művésztelepre, melynek 1958-tól kezdve alkotó tagja, és ahol egy ideig a gondnoki tisztet is betölti.

Mucsi András: Sikok és terek.
Művészet, 1975. aug. — 2 oldal.

Balogh László

Az egyéni festői világ kialakítása során Balogh László újabb képein egy szigorúbb kristályosodási folyamat érezhető. Az utóbbi években festett munkáin fokozatosan elszakadva a még felismerhető tájképi és figurális motívumoktól, tisztán fogalmazott festői elemekből, sík- és térformákból szigorú szerkezetű képeket épít fel. Kompozíciói annyira sűrítettek, tömörek, mintha mindegyikben szülővárosának, Szentendrének szándékozna monumentális emlékművet állítani. Szétszabdalt, majd szilárd kompozícióvá egybeépített egyszerű geometriai formák és gondosan leszűrt, választékos színek összhangjából született meg Balogh László kissé zárkózott, lapidáris mondatokban beszélő piktúrája.

Mucsi András: Síkok és terek.

Művészet, 1975. aug. - 2 oldal.

Balogh László „Síkok és terek"

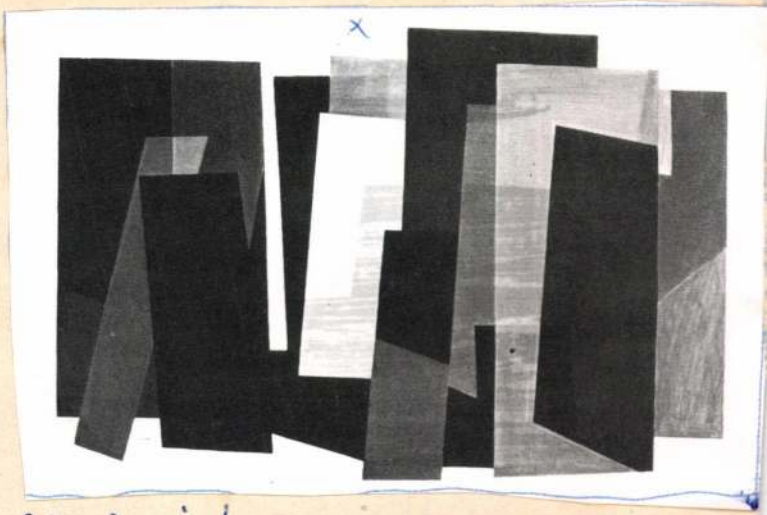

Passuth András: Síkok és terek.
Művészet, 1975. aug – 2 oldal.

Balogh Lajos „Síkok és terek"

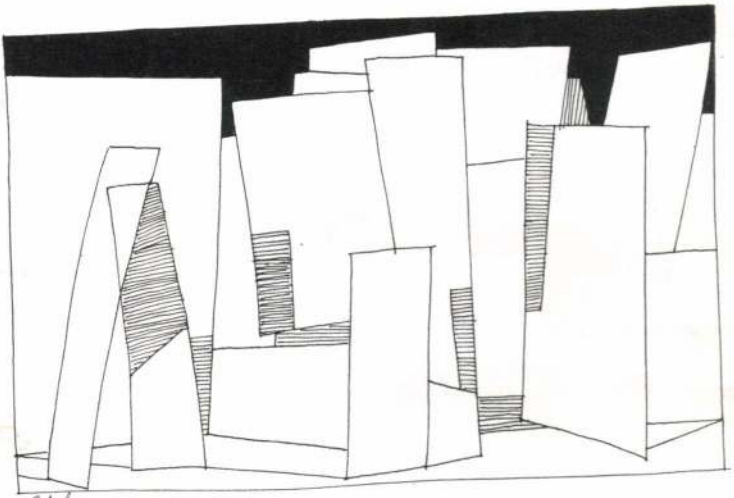

Mucsi András:
Síkok és terek.
Művészet, 1975.
aug. – 2 old.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1974 SEP 18

Balogh László

1021

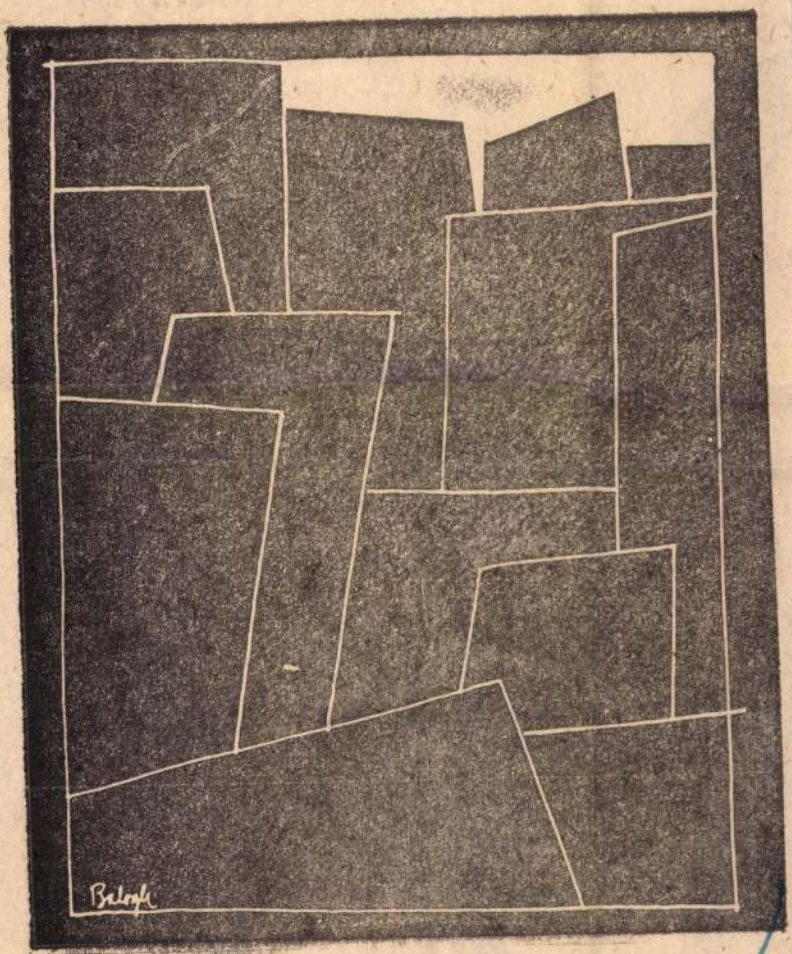

Balogh László: Város

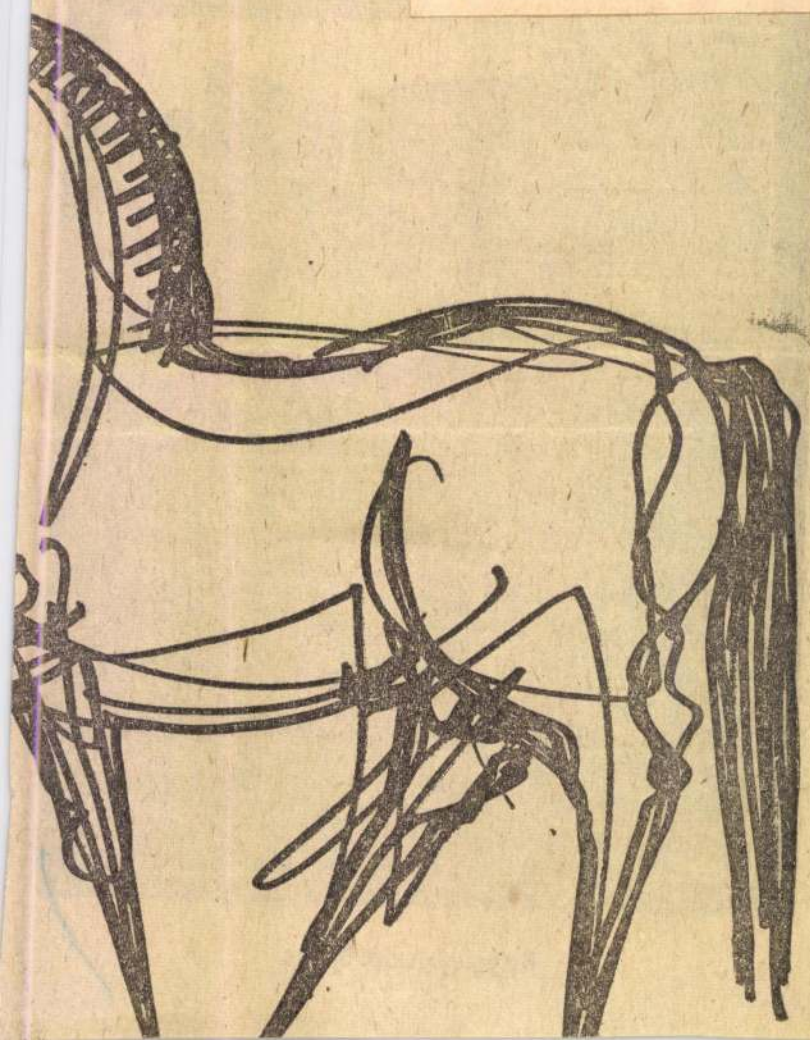

Balogh László „Muráli stern"

Mucsi András: Sikok és terek

Művészet, 1975. aug. – 2 oldal.

Balogh László

„Teiformák"

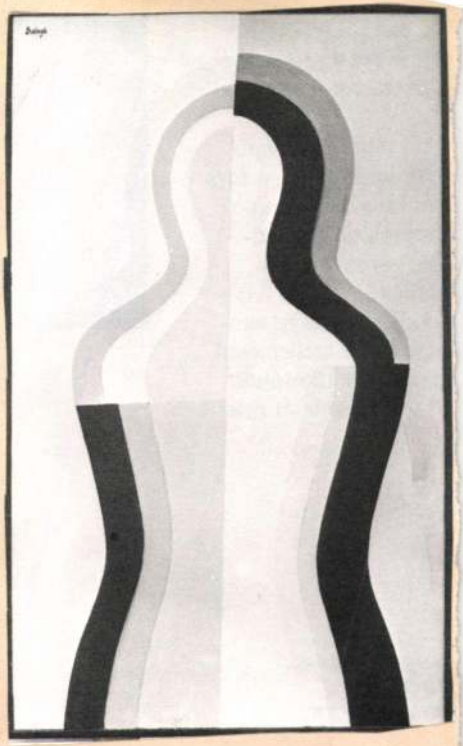

Mucsi András: Síkok és formák
Művészet, 1975. aug – 2 oldal

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

KORTÁRS

1973 JUN 1

Balogh László
1021

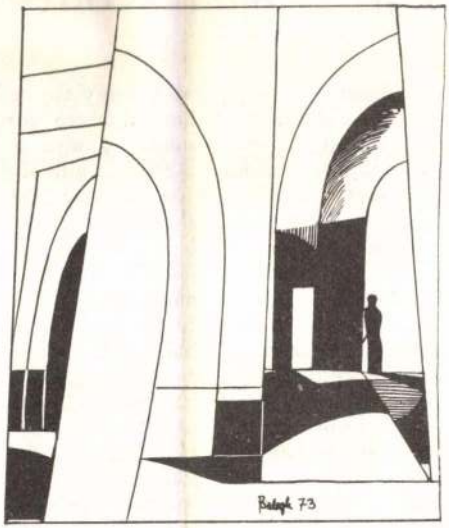

BALOGH LÁSZLÓ: Belső terek

Gutai Magda: K

Van költészet, mely publicisztikai közvetlenséggel és gyorsasággal válaszol a kül- és belvilág eseményeire. Gutai Magdáé nem ilyen: élmény, szándék és forma között többszörös az áttétel. Kedély, közérzet, látomás közegein párolja át anyagát, a köznapi tényekből öntörvényű és mitikus lírai világot fejleszt ki. Alkatának és ars poétikájának megfelelő versmodellt akar teremteni, egyéniségére mért kihagyásos, szabadasszociációs, a szünetpihenőket nehezen viselhető csönddé fokozó versépítő módszert. (Tán Rákos, Tandori és mások ösztönzéseitől sem függetlenül.) A míves költészet legjobb hagyományait modern szemlélettel értelmezi újjá: másodlagos feladattá minősíti le valamely mondandó tételes megfogalmazását va
lírai ny
sabb sz
tágítása,

A líra új dimenzióit sikerrel kutatja, a viszonyítás és nézőpontváltás technikájával, a tárgyak „mozdulatlan helycseréjével". Ily kérdésekre keres választ: hangos-e a lemezen a lombsuhogás? önnön futása kit hagy el? stb. A költészet hagyományos fogalmai – mint tér és idő, mozgás és történés, emlék és portré – a *Költözés* c. kötetben izgalmasan új szemléleti jelentéssel gazdagodnak. A látvány csak részlet s ráfényképeződik a látomásra: „A vákuumban kifehéredő rózsák légszomját és gyönyörűségét összevetetted az őszi kert változásaival... A képzettársítás nyil-

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Balogh László

KORTÁRS

1973 JUN

lehetetlen – lesz elölről kezdenie bármit is.

1021

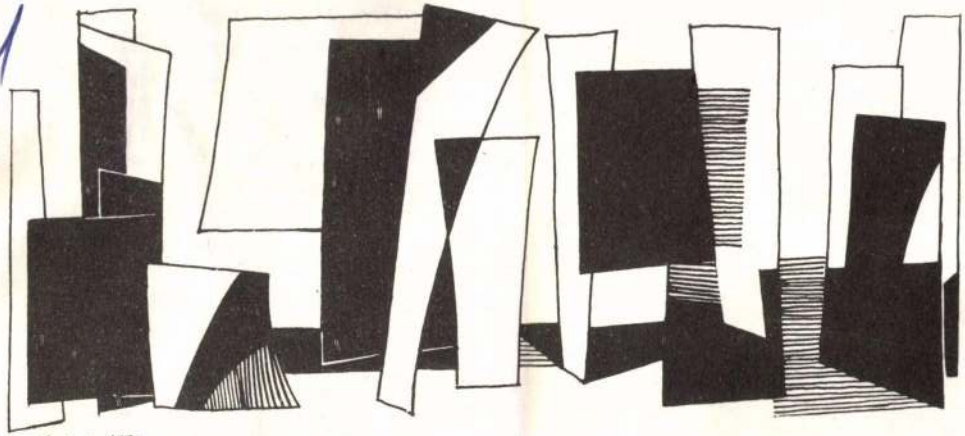

Balogh 1973

BALOGH LÁSZLÓ: Térritmus I.

Világgá
hetyke
satyak.
tengert
a nagy
a rögbe
a szökő
üllőin f
és hallg
sötét szigetével. Testünk elkeruló
bárkáiba zuhog a homok, a homok,
keserves anyaföldé zuhog.
„Fénylik a jövendőnk damaszkuszi
úton". Jézus még áttűz a nyárból –
a hősnek is testszaga van!
A vérünk illatából gyöngéd havazást
szőnek az angyalok, és a szívünkig
lassan felúszik a hattyú tél.

Balogh Ráraló festőművész.

Befejeződött a Szentendrei nyár esemény-
sorozata. A városi tanácselnök em-
lékérméket adott át a kiemelkedő
munkával résztvetteknek. Emlékérmet
kapott a Teátrum idei plakátjának
tervezéséért.

Pestmegyei Hírlap, 1973. júl. 26.

Balogh Lajos, Jertő

Nem szerepel a kötetben.

Bodri Ferenc: Képző- művészeti krónika

..... Pictura Hungarica 548-553.

JELENKOR, Pécs, 1972. június XV/6.

Balogh László

A Kortárs júniusi számának 1001. lapján lévő rajza alatt téves en Deim Pál neve szerepel.

Kortárs, 1973. júl.

Balogh László

a Műegyetem központi épületének anlájában rendezett csoportos kiállításon alumíniumlemezekből összeállított térplasztikája szerepel. (említve)

S. M.: Pályaművek Kopernikusz emlékére. Magyar Nemzet, 1973. ápr. 20.

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Balogh László

KORTÁRS

1973 JUN

[illegible] növekbe botolva, bicegni fogsz a Földön,
[illegible] mindörökké nehéz lesz utad.

1021

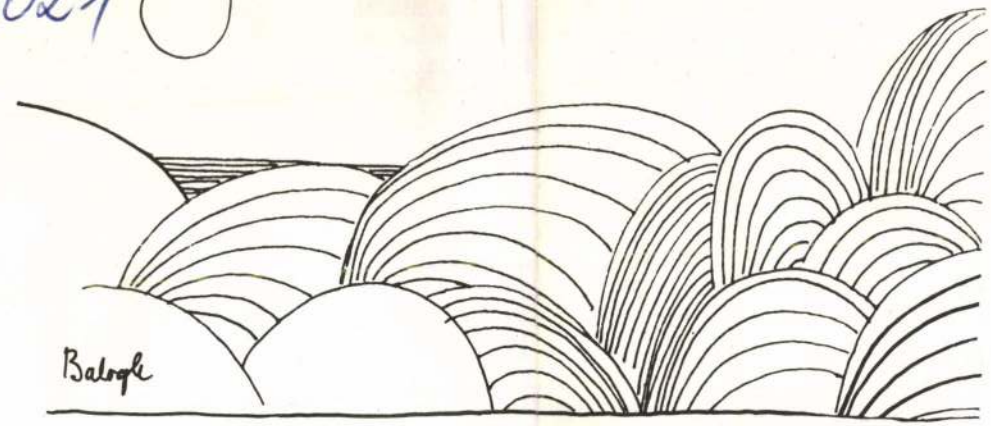

BALOGH LÁSZLÓ: Táj

gyerekfejnyi körök
fényeket.

– Mért küldted le? – kérdeztem, amikor vissz
vissza, mi? Ki volt az?

– Egy buta liba – dünnyögte Marowski. – Hog

Dús bajusza a szája sarka fölött sárga volt a
barnára pácolt a rengeteg cigaretta – beleborzolt a
turkálni benne, egy ujjal, idegesen; mindig megle
talál valamit a szőrszálak között. Mondjuk egy
ilyesmit.

Szerettem nála üldögélni. A kinyitott belső abl
tek fel, tépett sarkú, kifakult kartonlapokat. A fa
régimódi rézcsapok nyúltak ki a falból, fölöttük megsárgult porcelánfoglalatban piros körte. Az öreg szekrény szétesni készült, ajtajával a göcsörtös padlóra támaszkodott, túlhízlalták a belegyúrt újságok, borítékok, alaktalanra tömött zacskók és piszkos kézzel összefogdosott üvegtégelyek, szétdőlt dobozok, túlexponált filmlemezek. Az előhívó bádogtartályában megkunkorodott fényképek úszkáltak. Sejtelmesen halovány pofák. Mintha Marowski mindenkit törpévé változtatna, mielőtt belefojtja őket a vízbe.

– Ez az – bólintott, amikor ezt megmondtam neki. – Csupa élettelen alak. Hát nem utálatos?

1974 JUN 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László

1021

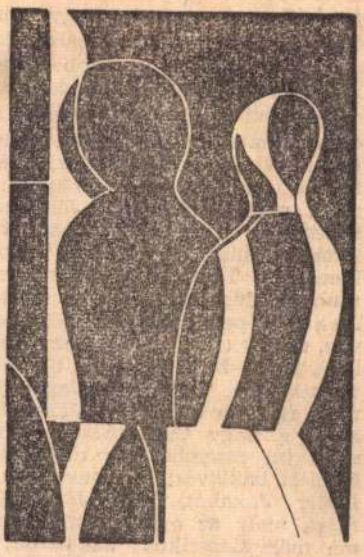

Balogh László rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRKÖZLŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

lye. Bekukucskálok a kirakatüveg mögé: asztalka mellett, szemén az elmaradhatatlan nagyítóval, Jákob órákat vizsgál, úgy látszik, ezekszerint órásmester. Az órásmestereket pedig mindenütt Jákobnak keresztelik a Szovjetunióban, valamely általam nem ismert okból? Igen. Így. Tak. Mondhatnám oroszul, ha legalább olvasni tudnék ezen a szépen hangzó, költői nyelven, de így csak azt mondom, hogy igen, így — izgat a rejtély biblikus vonatkozása. Talán a csillagok járását figyelte volna meg Jákob ősatya, a nagy Csillagnéző, akiről, most jut eszembe, egy nagy műfordítói baklövést is elneveztek: a Leiter Jakabot, vagyis Jákob létráját, mely az egyszeri műfordító ma már klasszikus baklövése; a baklövéseket jelzi, az eredendő tévedést. Ez a Leiter Jakab. Jákobom műhelye pedig? A Remont Csaszov hogyan olvasandó Jákob Műhelyének? — kérdezheti az olvasó, joggal. — Amúgy latinosan

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774
1974 JUN 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László
1021

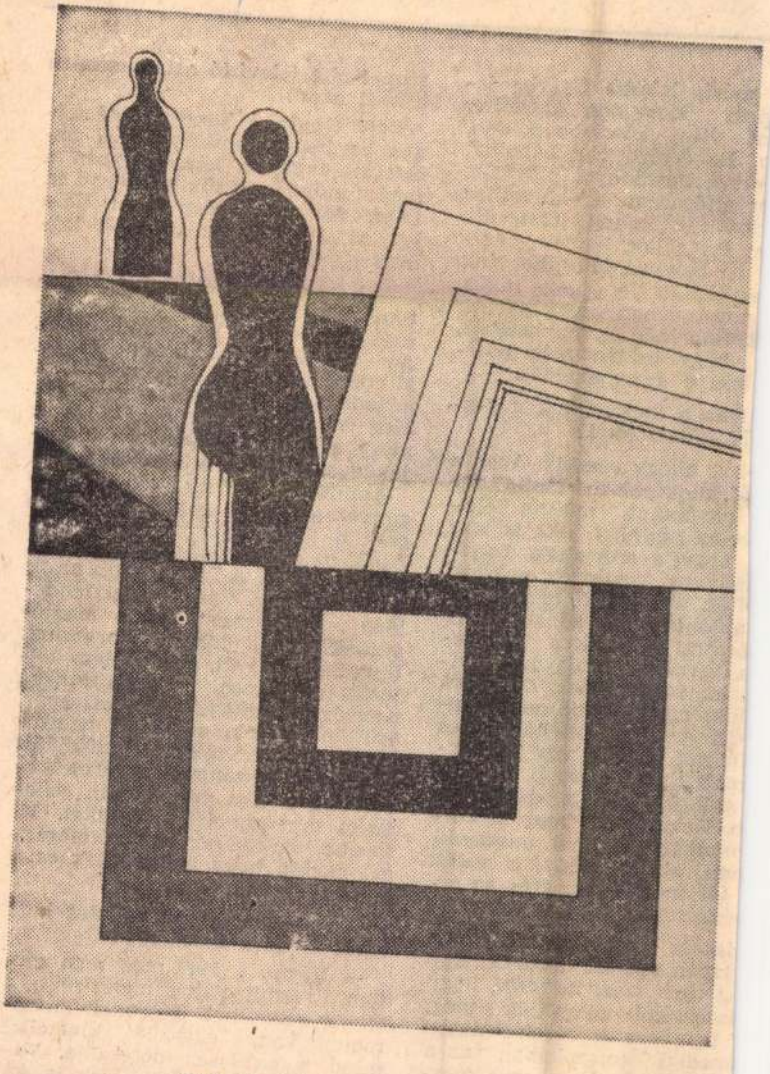

Balogh László rajza (részlet)

mégis inkább Győrbe je-
nek. Mert oda közvetlen
at visz, közelebb is van,
. De Győrben a bábolnai
eleve hátránnyal pályázik,
tt elsősorban a körzetileg
tozók gyerekeit részesítik
n Én akkor lennék elége-
itt helyben létesíthetnénk
épiskolát. Nem lenne luxus.
múlt évben ötven gyerek
t Bábolnán, s ha szétnéz,
, hogy ezidén még bőse-
lesz a gyermekáldás.

lyen a kapcsolatuk a gaz-
l? A szülőkkel?

t... ahogy vesszük. Azon a
s találkozáson kicsit úgy
magunkat, mintha felel-
volna minket. Az is igaz
hogy a szocialista brigá-
ngeteget segítenek nekünk.
lték a világító berendezé-
autóbuszokat adnak, hogy
árásra vihessük a gyereke-
a kérnénk, bizonyára olaj-
is szereznének, de nem
ink, mert akkor nem kap-
tőt. Az öreg kályhák teljes
ltságot adnak egy ember-
mazokhoz kevesebb munká-
szükség, tehát a bérkeret is
. Kevesebbért meg ki vál-
munkát itt, ahol mindenki
neti azt a kedvére valót,
jól megfizetik. Más az is-
érkeret és más az üzemi.

iskola tőszomszédságában
japán szexelő dolgozik. Egy
tt több száz, megesik, hogy
iscsibéről állapítják meg,
neműek. A baromfi-nagy-
kezdeti korszakában az a
élt nálunk, hogy ez a mes-
japán specialitás. Hogy a
szemű ember élesebben lát.
rem. Pedig televízió aztán minden
háznál akad.

Valu Gyula, a községi tanácsel-
nök barátságos ember. Annál ba-
rátságtalanabb a ház, melyben a
tanács működik. Szűk is, csúnya is.
Lehetetlen szóvá nem tenni. Valu
legyint. Bárcsak ez volna a leg-
főbb gondja!

— Nézze, itt ma cirka kétezerhá-
romszázan laknak, a hozzánk tar-
tozó tanyákon két-háromszázan.
Az átlagéletkor harminckét év.
Mindent kinövünk. Alig győzzük a
névadó ünnepségek szervezését.
Meg is adjuk a módját. Ötösfogat
megy a kisbabáért, úttörők fogad-
ják a szocialista brigádklubban.

Amióta a kántor elment brigádvezetőnek, az egyházra inkább csak a temetések maradnak. Nekünk meg van elég problémánk, csak győzzük. A legnagyobb most: az orvoshiány. Van községi rendelőnk, gyógyszertárunk, mentőautónk, védőnőnk, de orvosunk összesen egy volt, a napokban költözött el innen. Pályázatunkra nemrég jelentkezett egy házaspár, örültünk nekik, a férfi belgyógyász üzemorvosként működött volna, az asszonynak gyermekorvosi képesítése volt. Aztán valamiért meggondolták magukat. Mi tovább parkodunk az igazgatósággal együtt, hogy megszűnjék ez a lehetetlen állapot...

— A tanács és a vállalat közt tehát teljes a harmónia?

— Nézze... Ha meg nem sértem, ilyesmit csak a messziről jött ember kérdezhet. Huszonöt tanácstagunk van, egy-két kivétellel mind a gazdaság dolgozója. Választóink abszolút többsége is az. Ha jobban tetszik, hát úgy is

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1974 JUN 15

Balogh László

1021

Balogh László rajza

...nehány napi élelmet.
Mert a tatarozás alatt az élet bizony nem folyik zavartalanul. Csikorogva fékező gépkocsik előtt ugrálva, bokáig sárba kergetve, megszokott autóbusz- és villamosjárataink után kutatva mind többünk idegei szorulnak tatarozásra. Idegállapotunk orvosi diagnózisa mégsem ránk vet rossz fényt. Hanem azokra, akik mindennap tudják, mi változik holnapra, de a titkot gondosan őrzik a hivatalban.

M. J.

PROBLÉMÁS GYEREK

„Gellértnél luxus óvodába egy gyermeket felveszek" — olvassuk a diszkrét apróhirdetést, s azonnal sajnálni kezdjük szegény gyereket. Luxus gyerek luxus óvónéni luxus óvodájában. Mi lesz vele, ha később szembetalálja magát a rideg valósággal, hogy a Gellértet a társadalmi egyenlőség országos tengere veszi körül?

Tud-e majd benne úszni?

-gór-

...hadd tanulja meg az a gyerek, hogy minden kezdet nehéz. Bár ez a magyarázat is sántít. Mert például csikorgó palavesszővel vagy mártogatós tollal kezdeni a betűvetést még nehezebb. Hogy a lúdtollról ne is beszéljünk.

De hát a szabály, az szabály. Mit tehetünk?

A tapasztalatok szerint először csak a legolcsóbb diáktollat szabad a gyerek kezébe adni. Azért nem kár, ha tönkreteszi, elveszíti. Ám ezzel egyidőben ajánlatos nagyobb menyiségű, radikális folttisztítót is beszerezni. (Idegcsillapító is legyen a háznál.) Később drága Parkerral vagy a még drágább japán csodatollakkal is lehet kísérletezni; a gyerek ugyanis lassanként belejön a dologba. Igaz, hogy ennek a megoldásnak nincs sok értelme, mert a kisiskolás akkor már írhat golyóstollal is.

Olyannal, amilyet a paragrafuskészítő bácsik és nénik használnak.

p.

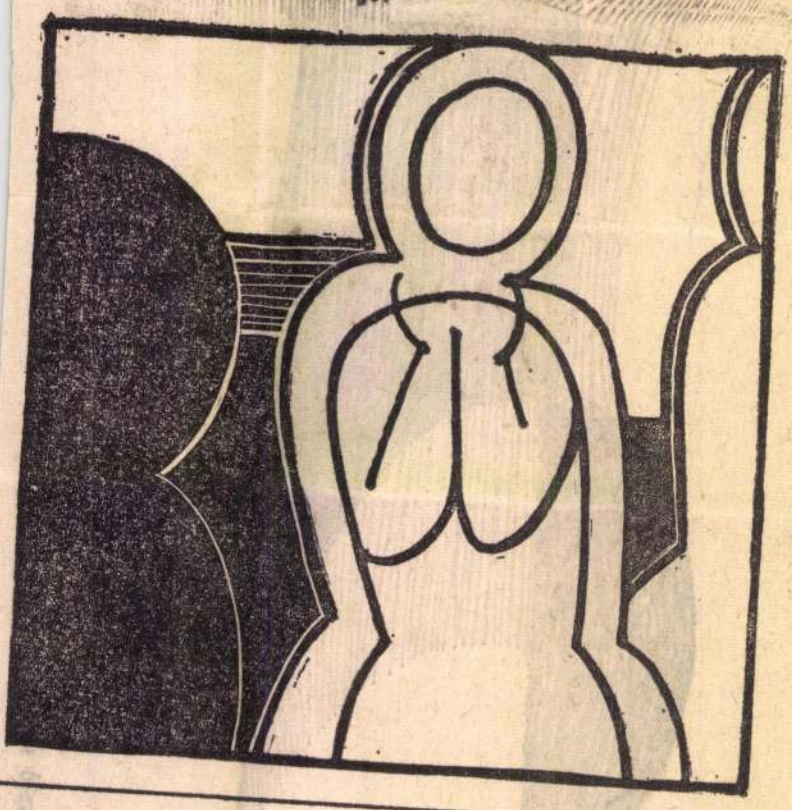

Balogh László rajza

...ÉVÉL

Az előbbi epizód régen elsüllyedt, elfelejtődött. Valóban ráragkódott az idő hamuja. De az ellen-angyal újra jelentkezett. És ezzel a régit is előhívta.

Két hetet töltöttem külföldön. Hazatértemkor várt néhány levél. Közöttük egy csupa nagybetűvel címzett boríték. (Ugye, ismétlődés micsoda krimimotívuma!) Ezúttal ismét egy lapkivágás. A változatosság kedvéért a Magyar Nemzet egy kritikája legutóbbi rádiódarabomról. Az írás szerzője utolérhetetlen eleganciával és szociográfikus anyagismerettel, megvédi velem szemben a magyar proletariátust. S eközben munkámat a Szabó családhoz mérni, nem feledkezve meg a különválasztó tapintatról sem: az összehasonlítás nem kíván az *utóbbi* mű lebecsülése lenni.

No már most. Ha idehaza vagyok, bizonyára kezembe kerül az említett kritika. De a kéthetes távollét — és barátaim tapintata — talán megóvott volna attól, hogy *utólag* kézbe vegyem. Őrangyalom megint alulmaradt az ellen-angyallal szemben. Nem vagyok az Úristen féltett gyermeke. Nyitott szemmel kell élnem a világban, még akaratom ellenére is. És nemcsak az igazsággal kell szembenéznem.

★

A nagybetűs borítékok küldője föltalált valami újat. Talán jutalmazni kellene. A boríték mellékelete éppoly gátlástalanul szövegeződött, mintha szerzőjét a névtelenség fedné. Ez tehát *minőségileg:* aláírt névtelen levél. Sok ezer példányban sokszorosítva.

★

S most mihez kezdjenek az őrangyalok?

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 JUN 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László
1021

sen tagadta meg a bizottság ke
rését, hogy egy tárgyalást megfi-
gyelhessen —; az egyszer kimon-
dott ítéleteket önkényes ráadásíté-
letekkel súlyosbítják.

Családtagok írásos vallomását,
szemtanúk elbeszélését és szabad-
lábra került foglyoknak sebeiket
részletező tanúvallomását szerezte
meg a bizottság a folytatódó kín-
vallatásokról. 1973. december 11-ig
több mint négyszáztíz emberről
jelentették, hogy „szökési kísérlet
közben" megölték őket.

A kormánnyal nem rokonszen-
vező — vagy ezzel gyanúsított —
személyekre nehezedő anyagi, gaz-
dasági nyomás is nagy. A bizott-
ság becslése szerint százhatvaneze
ember vesztette el állását, munk
ját ilyen okokból. A kormán
ketelistákkal akadályozza, h
álláshoz jussanak.

A százharminchét
szakszervezetből össze
— lényegtelen — s
dik. Nem egyszer
céllal, a többi
ben gyilkol
munkásoka

A mu
húsz
rend
sz

tatásuk körülményeit számítóg
pekbe táplálják be; feltehető,
a listákon a jövőben leta
tandók is szerepelnek.
mindazokat, akik három
vagy többet töltött
már az első letartó
ban lefogták. A
voltak Kubába
biekben tartó
jutottak el
napot tö

A fé
sáho
ná

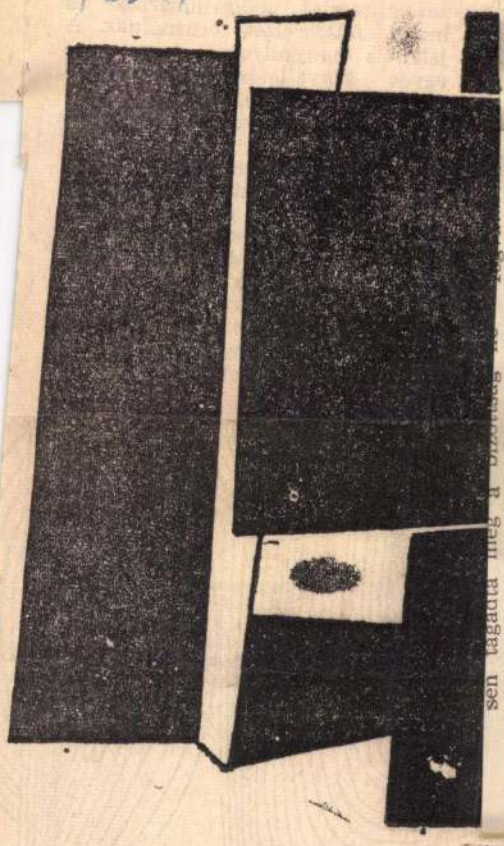

Balogh László: Síkok és terek I.

ÉLET ÉS IRODALOM

országos
esen harminc
zervezet műkö-
megfélemlítési
munkás jelenlété-
tak meg szervezett

nkanélküliség elérte a
százalékot, a munkahetet
eletileg négy órával meghosz-
bbították, az infláció ezer-ezer-
egyszáz százalékot ért el a katonai
hatalomátvétel óta. A munkanél-
küli segélyek az elmúlt évi átlag-
kereseten alapulnak, így nem ele-
gendők a létfenntartásra; egyre
több az éhező.

Minden ellenzékinek tekintett
újság megszűnt. A szeptember
11-e előtti tizenegy nagy santia-
gói napilapból összesen hat jelenik
meg továbbra is, e hatból hármat
az Edwards család tart ellenőrzés
alatt, és a Kereszténydemokrata
Párt lapja, a La Prensa is bejelen-

P
h
ek Ku
ztatási h
kik két h
n, azokat a később-
ztatták le és jelenleg
azokhoz, akik egy hó-
ltöttek a szigetországban.
elem légkörének fenntartá-
változatos eszközöket hasz-
nak fel. Az áldozatok holttes-
ét a folyókban, az utcákon hagy-
ják. Egy bizonyított eset: szeptem-
berben elraboltak lakásukról hét
brazil állampolgárt, akik közül
csak egy vett részt politikai tevé-
kenységben. Valamennyiüket egy

dokumentumokat, amelyek ...
vánosságra kerülve az információ
forrását veszélyeztethetnék, kivá-
lasztott személyeknek bemutatják.

A bizottság részletesen megvizs-
gálta az ország gazdasági helyzetét is; az egyes szakmák dolgozóinak valóságos jövedelmét, illetve az árakat. A vizsgálat eredménye: egy munkás a minimális közlekedésre (munkába és munkából) és csak kenyérre mintegy negyvennégy százalékát költi el a

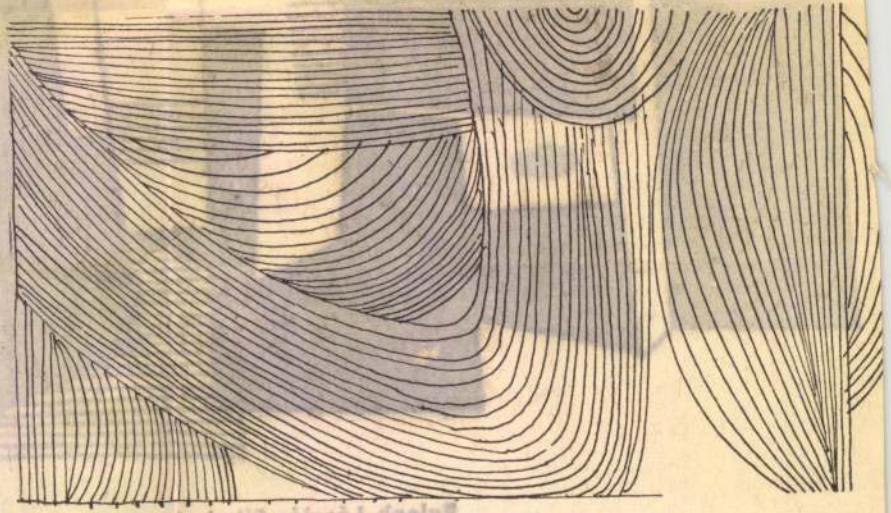

Balogh László rajza

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-276
1974 JUN. 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László

berben elraboltak lakás. brazil állampolgárt, akik közül csak egy vett részt politikai tevékenységben. Valamennyiüket egy

102 1

közlekedésre (munkába és munkából) és csak kenyérre mintegy negyvennégy százalékát költi el a

hívtak« négyünket, vegyünk részt egy »kétórás« kihallgatáson. Gyanútlanul szálltunk be a sárga-

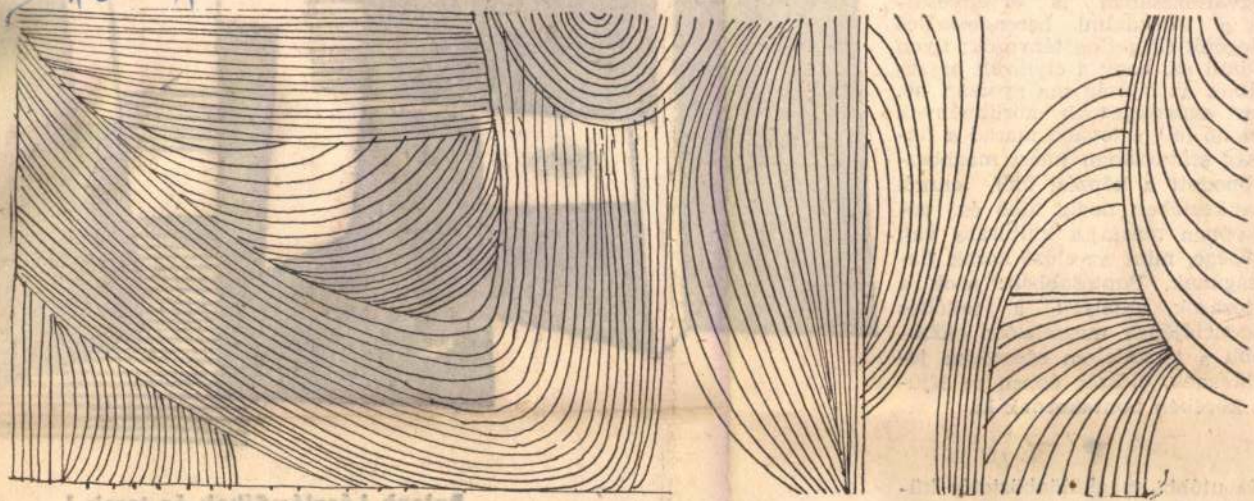

Balogh László rajza

sem ilyen, sem olyan, mégis szerepe van kulturális igényünk kialakításában. Az ifjúság társadalmi helyzetének bizonyos mértékű megváltozásában is érvényesülnek a társadalmi berendezkedés jellegétől független tényezők; ilyen például az, hogy a civilizált országokban az ifjúság ma gyorsan nő, (mert egészségesebb körülmények közt nő fel), s tovább marad a fiatalság státuszában (mert meghosszabbodott a képzési idő), ennek következtében pedig több és némiképpen másfajta kultúrára van szüksége, mint az előző korok fiatalságának. Pontosabban: azok a változások, amelyek a fejlődés tendenciájának megfelelően előbb-utóbb a társadalom egészében jelentkeznek, először éppen az ifjúság körében bontakoznak ki.

●

Ez utóbbi megkülönböztetés különösen fontos. A különálló ifjú-

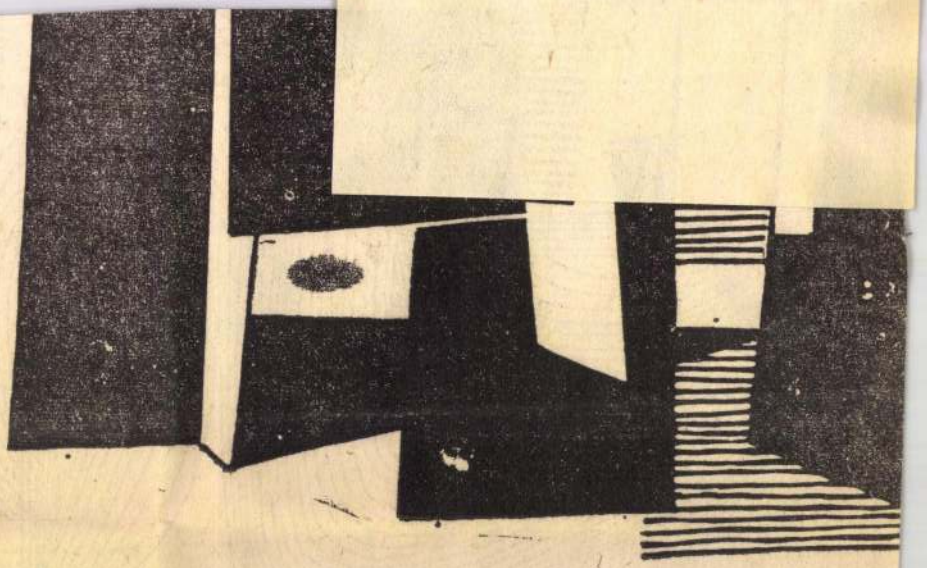

Balogh László: Síkok és terek I.

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JUN 15
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László
1021

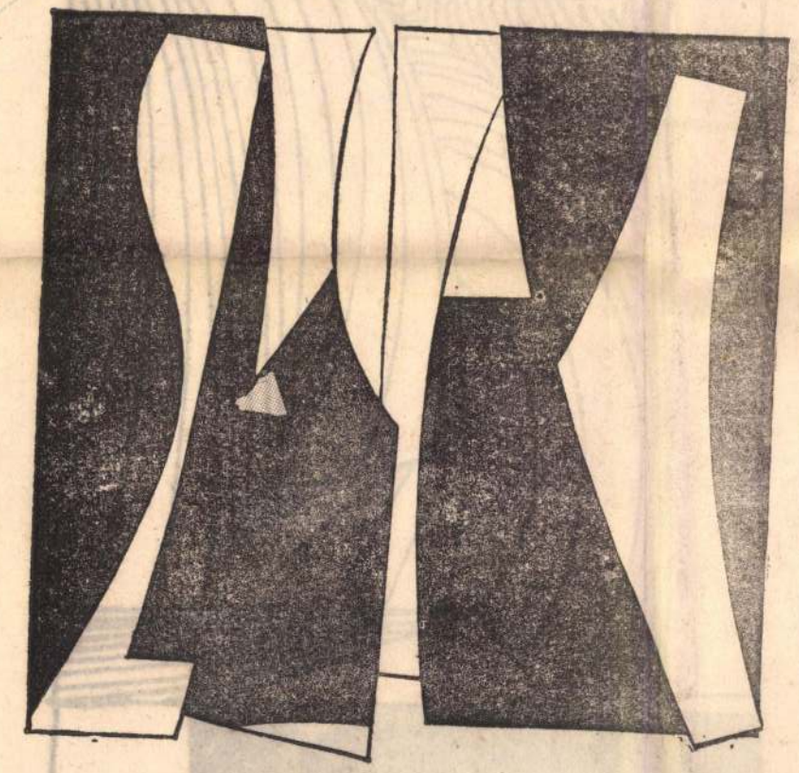

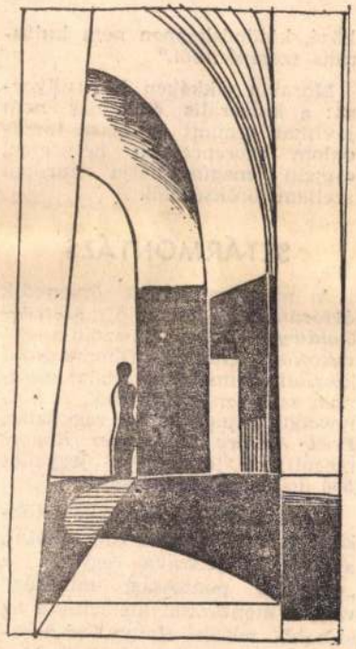

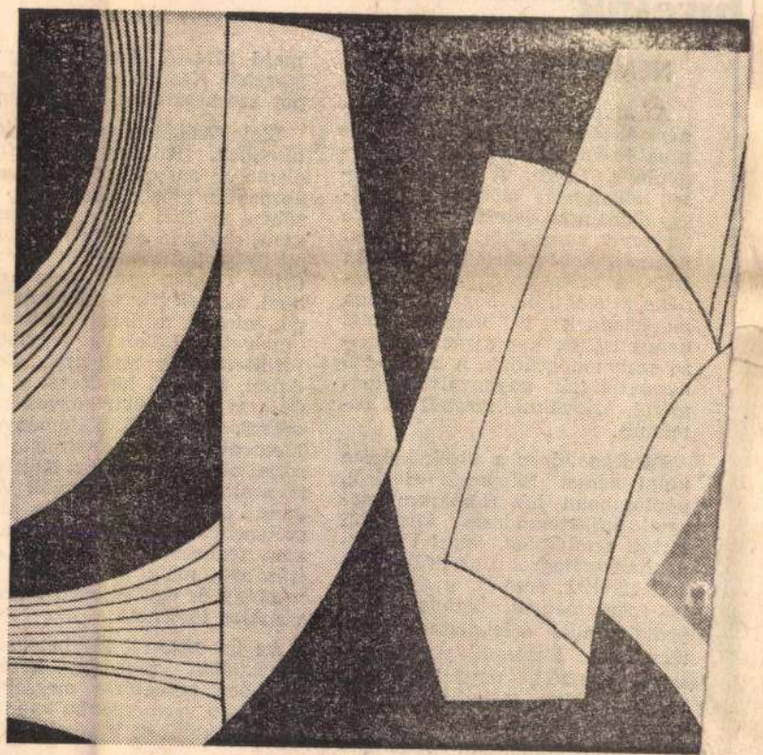

Balogh László rajzai

híreink

NEMZETISÉGI FOLKLÓR

A *Magyar Néprajzi Társaság nemzetiségi szakosztálya* 1974. június 10-én tartotta első vándorgyűlését Tatán. A vándorgyűlésen elhangzott előadások mintegy előhangját jelezték az 1975-re tervezett nemzetközi nemzetiségi néprajzi konferenciának. *Balassa Iván*, a társaság ügyvezető alelnöke kijelentette, hogy rövidesen megjelennek a magyarországi nemzetiségek néprajzát feldolgozó szakmonográfiák, a különböző nemzetiségek anyanyelvén (németül, szlovákul, szerbül és románul).

Fatuska János a török kiűzése utáni német telepesek életéről, pontosabban hét Komárom megyei örökszerződéses községről tartott felolvasást. *Sperl Vilmosné* hangszalagról illusztrálta német nyelvű énekes gyermekjáték-gyűjteményét, *Manga János* pedig a pilisi szlovákok népköltészetének történeti vonatkozásairól beszélt, ugyancsak sok hangfelvétellel. *Kálmánfi Béla* az Esztergom környéki német és szlovák népdalokban fellelhető kölcsönhatásokat ismertette, majd *Boros Marietta* olvasta fel diavetítéssel kísért előadását a Moson

majd 1874-től Jasiban könyvtárigazgató. Később — öt évig — lapot szerkesztett Bukarestben.

Életművéből versei a legjelentősebbek. Költészetének fontos eleme az antropomorf természetábrázolás, amely legnagyobb versében, az Esti csillagban természetfilozófiává emelkedik. Szerelmi lírája hol szenvedélyes, érzéki (Éjjel, Cupido apród, Este a dombon), hol elégikus, mélabús hangú, mint A csillagig című verse, amelyet költőink a legtöbbször fordítottak le magyarra. Forradalmi, lázongó hevületét a híres Császár és proletár közvetíti nagy erővel. Elbeszélő költeménye, a Memento mori pesszimista filozófiai nézeteket tükröz. Költészete itt emlékeztet a leginkább Vajda János és Reviczky Gyula művészetére. Érdekes Gárdonyi-párhuzam fedezhető fel *Cezara* című írásában, mely egy büszke nemeslány és egy rajongó szerzetes végzetes története.

Az író 1883-tól idegbetegséggel küszködött, többször kezelték. 1889-ben betegtársa megsebezte; Eminescu vérmérgezést kapott, és 59 éves korában meghalt.

MORAVIA

közé, különösképpen nem kulturális szempontból."

Moravia cikkében hangsúlyozza: a kulturális elnyomás nem javíthat semmit az olasz társadalom szerencsétlen helyzetén, csupán megfoszthatja európai szellemi örökségétől.

SZTÁRMONTÁZS

A megalapításának ötvenedik évfordulóját ünneplő *Metro—Goldwyn—Mayer* „Ez aztán a szórakozás" címmel filmmontázst készített a mammutvállalat csaknem száz zenés filmjéből. A hollywoodi bemutatón két régi sztár, *Fred Astaire* és *Ginger Rogers* táncolt; a legdrágább jegyeket 500 dollárért árusították.

A ma már csak muzeális értékként számon tartott filmvállalat, amelynek jelszava egykor a „nagyság, pontosság, minőség" volt, a montázzsal kielégítette az idősebb nézők Hollywood-nosztalgiáját. A produkciót Jack Haley Junior (az „Oz, a csodák csodája" bádogemberének fia) rendezte, az összekötő szöveget tizenegy volt M—G—M-színész, köztük Fred Astaire, *Gene Kelly* és

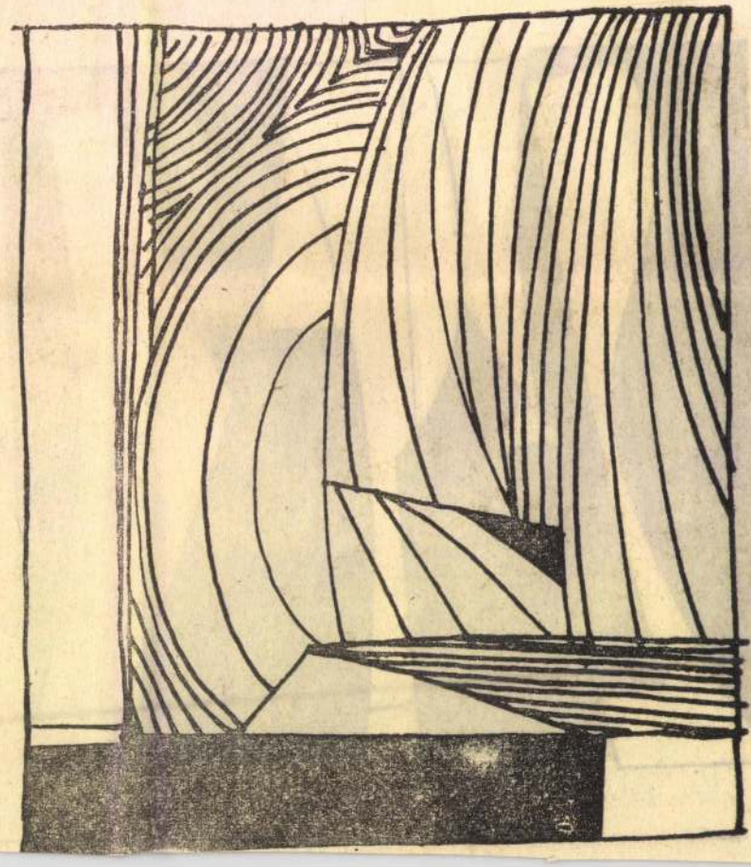

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774
1974 JUN 15
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László

1021

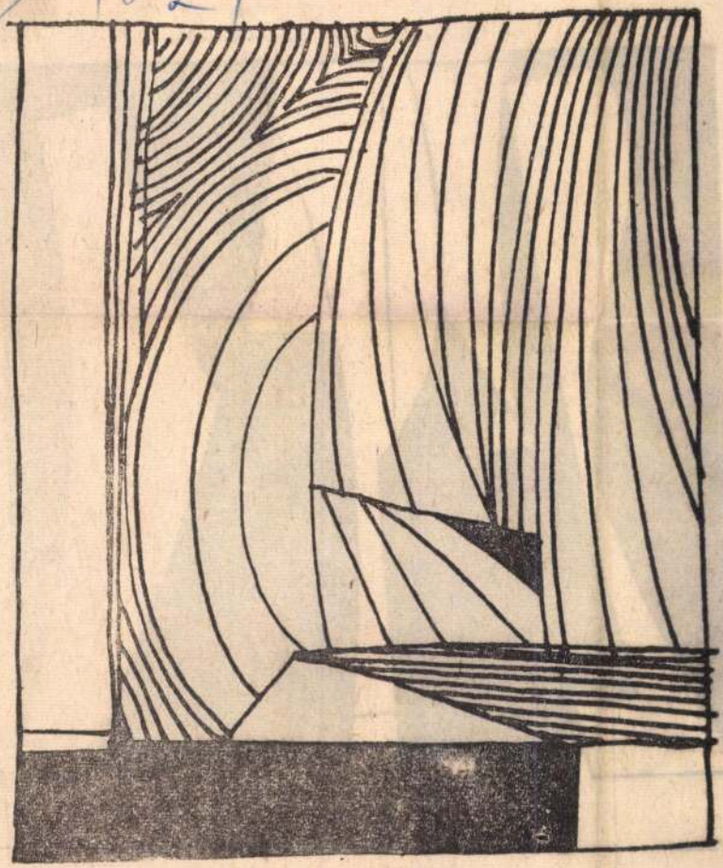

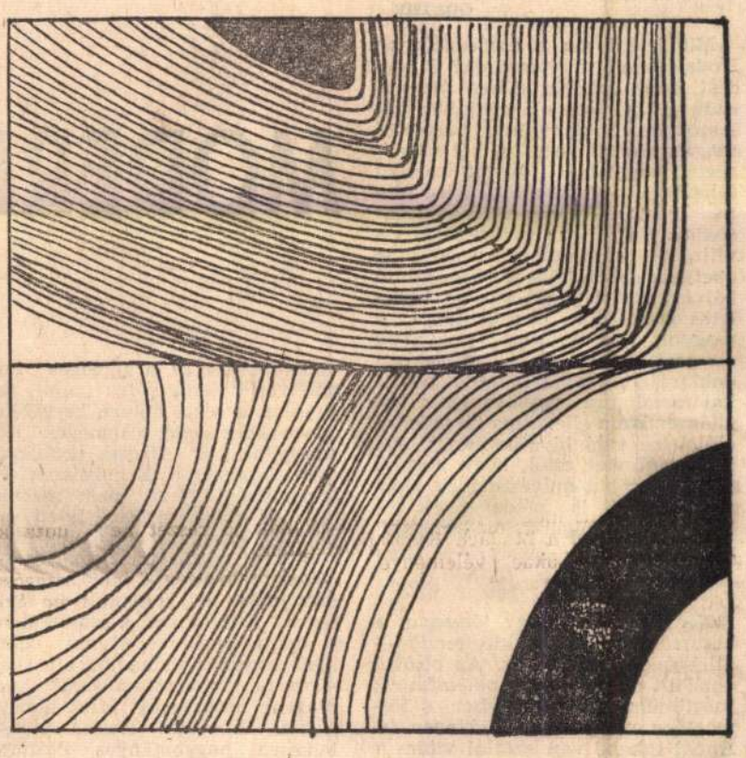

Balogh László rajzai

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRKÖTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

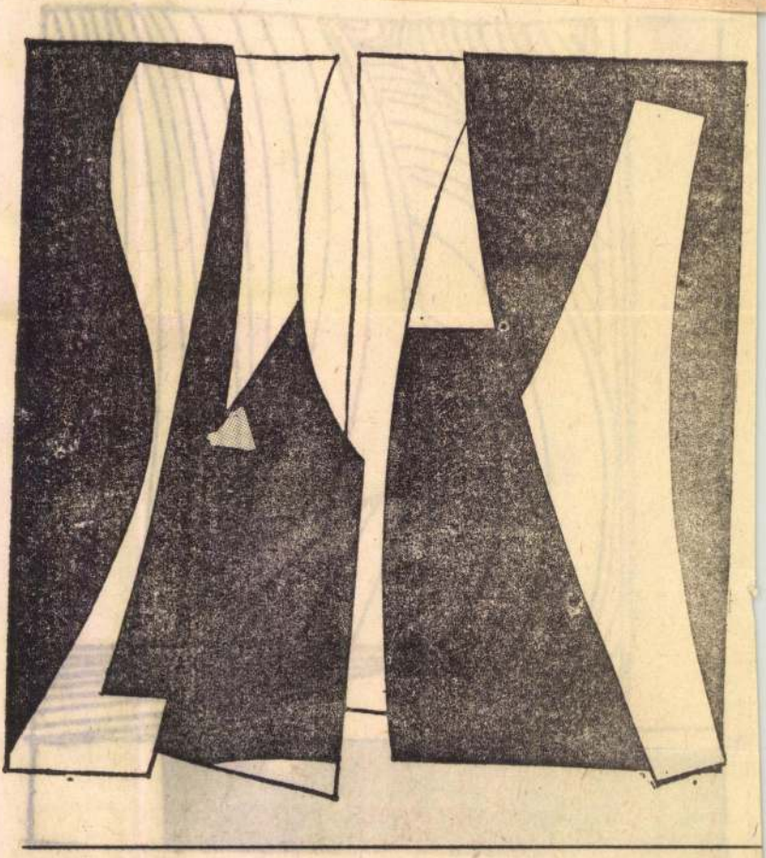

„Az igazságokat gyakran kell ismételni, mert a tévedéseket is gyakran ismétlik."
GOETHE

TIMÁR GYÖRGY:

MODERN

Mit jelent ma a modernség az irodalomban, művészetben? E kérdést majd minden évben föltesszük sajtónkban, s a különféle válaszokban mindannyiszor három fő magatartás ölt testet. A két szélsőséges magatartás híveit könnyű felismerni: egyikük többnyire formai oldalról közelít a műalkotásokhoz (legföljebb a technikai civilizáció kérdéseiből vezetve le őket), s ebből következően szinte bálványozza Nyugat-Európa ügyeletes szenzációit, bennük látva „a magunk modernsége" egyedüli mércéjét; másikuk a művekben daklaratíve megnyilvánuló politikai tartalomra ügyelve (és a két világrendszer ellentétes társadalmi előjeleire való hivatkozással), óva int bennünket attól, hogy korunk nyugat-európai művészetének akár még csúcsait is példaképnek tekintsük „a magunk modernsége" szemszögéből.

■

Nem titkolom, hogy jómagam a harmadik — alább kifejtendő — álláspont híve vagyok. Az elsővel ehelyütt nem kívánok polemizálni; megtettem már több ízben, s föltehetően megteszem a jövőben is. Annál inkább van ezúttal vitám a másodikkal, amely — egyébként a legteljesebb jóhiszeműséggel — a marxizmus nevében és a dolgozó tömegek szószólójaként lép föl.

Vitám alapjául *Deme Lászlónak*

műalkotások és a tömeges haza műélvezői szint közti olló nem pusztán a rossz helyen keresgélő, a kevesekhez szóló, a tömegek „megmozgatásával" (Deme kifejezése) nem törődő írók és művészek életidegensége, illetve nem marxista mivolta miatt széles. Ilyen olló minden korban, vagy legalábbis csaknem minden korban létezett. Sokszor elmondtuk már, hogy annak idején a „bonyolult és érthetetlen" Ady helyett a jelentéktelen, s mára csak elrettentő példaként ismert Csizmadiát olvashatta a maga „megmozgatására" váró magyar munkásság. Mint ahogy a párizsi Kommün bukása után a lelkesen hagyományos Pottier-re fülelt, nem pedig a „megemészthetetlen" Rimbaud-ra, a francia. József Attilát nemkülönben a közérthetőség félreértelmezett követelménye alapján marasztalták el.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-774

1974 JUN 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László

1021

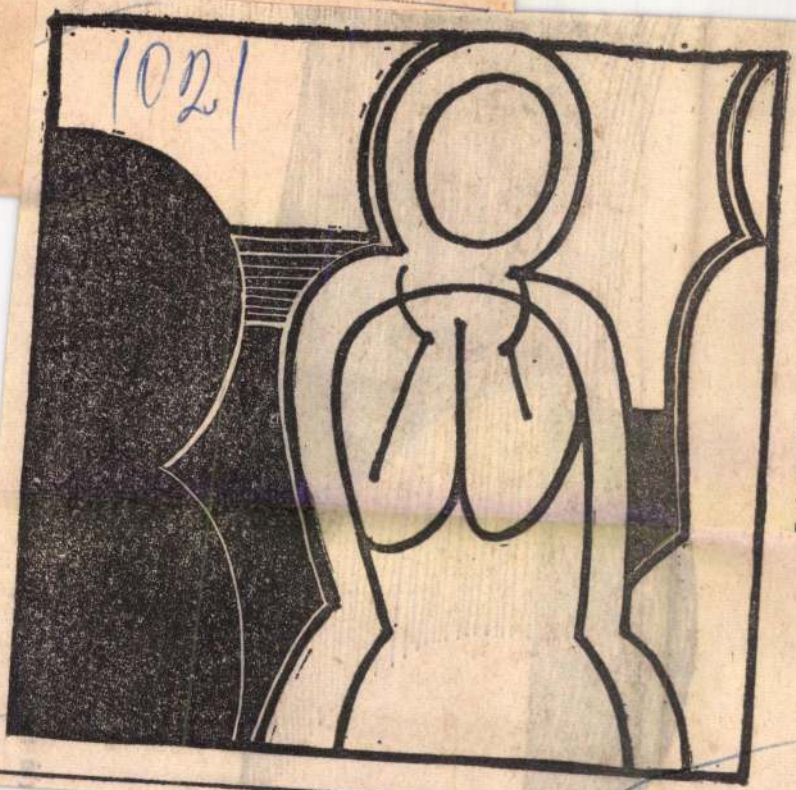

Balogh László rajza

MAGYAR
HIRDETŐ
SALTÓRGYEDŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 81
Telefon: 138-058, 337-743, 340-774

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 JUN 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Bdlogh László

1021

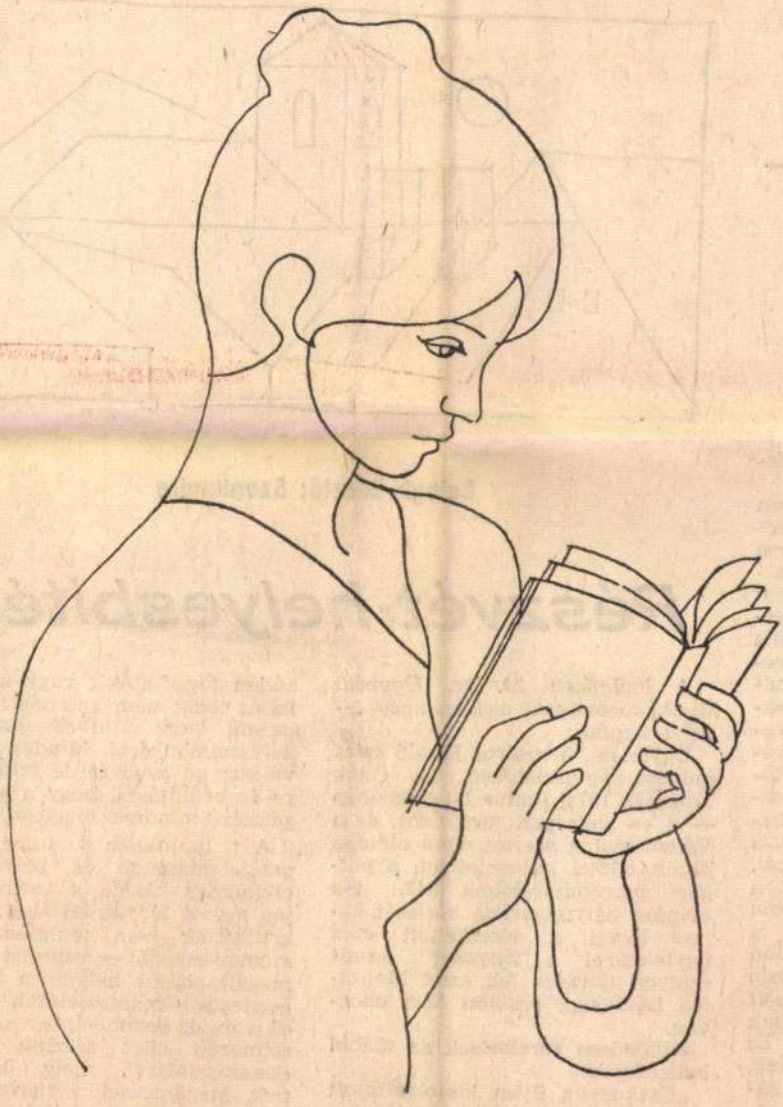

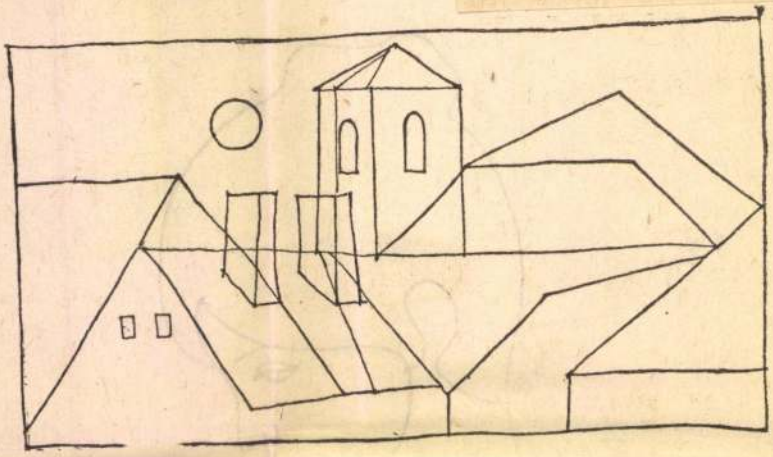

Balogh László: Szentendre

Részvét-helyesbítés

A budapesti 23. sz. Ügyvédi Munkaközösségtől a következő levelet kaptuk:

Ügyfelem, Mensáros László színművész képviseletében, az Önök lapjának 1974. június 1-i számában — *d* — aláírással megjelent, és a Véleményünk szerint című oldalon közölt cikkel kapcsolatban, a polgári perrendtartásunk 342. §-a alapján helyreigazítás közlését kérem, mivel a sérelmezett cikk ügyfelemről a tényeket hamis színben tüntette fel, ezzel Mensáros Lászlónak erkölcsi kárt okozván.

Különösen sérelmesek az alábbi bekezdések:

„Csakugyan ilyen kiszolgáltatott volna a »legkiválóbb színészek sora« Magyarországon? Hogy mindent vállalnia kell a gázsiért? zőtlen fogadtatását vagy akár bukását tehát nem az adott színészektől vagy filmbeli szerepüktől kell számonkérni. Mindez egyúttal választ ad azon ferde feltételezésre és beállításra, hogy a színész a gázsiért mindent megtesz.

A t. lapjukban 8 napon belül megjelentetendő és helyreigazító cikkükben kérjük a fentiek alapján a való téryek közlését, a filmkritikának nem tekintendő cikk személyeskedő és színészt támadó megállapításai helyett a rendezés esetleges elmarasztalását, ha erre ok van, de semmiképpen sem a sérelmezett cikk szerinti „színész elmarasztalást", mely ügyfelemnek, megérdemelt hírnevének komoly károkat okozhat.

Dr. Lénárd Péter

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 JUN 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László

1021

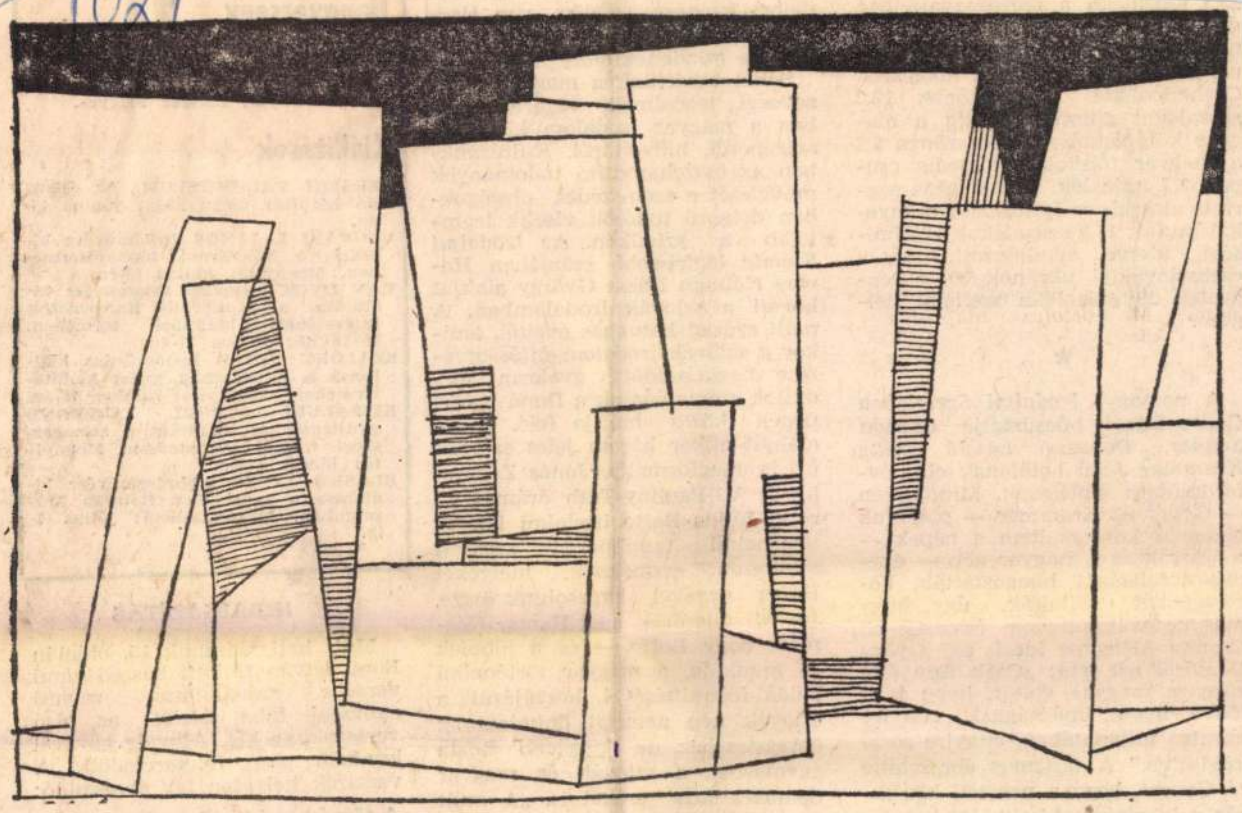

Balogh László: Síkok és terek II.

1974. JÚNIUS 15.

20,5 százaléka a mezőgazdaságban dolgozik. Összefügg ez a helyzet a nemzetiségi magyarság művelődési részarányával is. Míg a magyarok Csehszlovákia lakosságának 12,2 százalékát alkotják, addig a magyar középiskolások részaránya 7,2 a magyar főiskolásoké pedig csupán 3,7 százalék. Foglalkozás szerinti eloszlásuk is hasonló arányokat mutat: 17,9 százalékuk értelmiségi, illetve alkalmazott, míg a csehszlovákiai ukránok 30, a lengyelek 25 százaléka szellemi dolgozó.

★

A pozsonyi *Irodalmi Szemlében Győry Dezsőt* búcsúztatja *Csanda Sándor, Dobossy László* pedig *Krammer Jenő* halálának első évfordulójára emlékezik. Mindketten — Győry és Krammer — pályájuk bizonyos korszakaiban a népek — a szlovák és a magyar nép — egymásrautaltságát hangoztatták, közösségüket vállalták, úgy, hogy magyar voltukat sem feledték el. Csanda Móriczot idézi, aki Győry Dezsőről azt írta: „Csak Ady élte ennyire magyar voltát, ilyen kínlódva, ilyen imádsággal, ennyire minden pillanatában, ennyire sorsküldötten." A fasizmus ébresztette rá Győryt, hogy a nemzeti kisebbség a lehetségés kisebbségi helyzeteknek csak egyik fajtája. A nagyhatású *Kisebbségi Géniusz* című vallomását, mely nemzedéki krédóvá lett, a fasizmus elleni józanító és ébrentartó versek követték.

[illegible] lett. Ilyen „európeer" volt Krammer Jenő is: irodalomtörténész (Ödön von Horváth újrafölfedezője), kritikus, tudós, de mindenekfölött nevelő.

Sokat beszélünk a magyar nemzetiségi irodalmak, végeredményben a magyar irodalom közvetítő szerepéről, hídvoltáról. Kultúránkban az összehasonlító tudományok művelését a szomszédos országokban dolgozó tudósok viselik leginkább a szívükön. Az *Irodalmi Szemle* legfrissebb számában *Hamar Kálmán* Dózsa György alakját követi a szlovák irodalomban. A múlt század hatvanas éveitől, amikor a szlovák irodalom újjászervezése megkezdődött, gyakran fordultak szomszédaink a Duna völgyi népek közös múltja felé. Dózsa alakját akkor három jeles szlovák író is megformálta. Jonás Záborsky és V. Pauliny-Tóth drámát írt róla, Julius Botto irodalmi igényű történelmi tanulmányt szentelt mindazon eszméknek, melyeket Dózsa nevével kapcsolunk össze. Joggal állapítja meg Hamar Kálmán, hogy Botto — és a többiek — munkája, a magyar történelmi példa fölemlítésével, hozzájárult a szlovák nép nemzeti öntudatának ébresztéséhez, de közelebb hozta egymáshoz a szlovák és magyar demokratikus erőket is. „A múlt közös hagyományainak a felébresztésével utat mutattak a félfeudális viszonyok között élő parasztságnak."

Ódor László

Kiállítások

VERSEGI FALUMÚZEUM. Az állandó kiállítás megnyitója: június 15-én.
VÉGVÁRI I. JÁNOS festőművész kiállítás a Műcsarnok kamaratermében. Megnyitó: június 15-én.
VAN DYCK amerikai fotóművész kiállítása a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállítási termében. Megnyitó: június 21-én.
SZALÓKY PÉTER festőművész kiállítása a Képcsarnok győri kiállítótermében. Megnyitó: június 20-án.
KISFALUDI STROBL ZSIGMOND gyűjteményes kiállítása a zalaegerszegi Göcsej Múzeumban. Megnyitó: június 15-én.
BLASKÓ JÁNOS szobrászművész kiállítása a váci Vak Bottyán Múzeumban. Megtekinthető: július 7-ig.

HIBAIGAZÍTÁS

Múlt heti számunk 15. oldalán Eörsi István Halotti beszéd című versébe sajnálatosan zavaró nyomdai hiba került: az első versszakban két, Allende nevével kezdődő sor fölcserélődött. A versszak helyesen így olvasandó:

A törvény védte a rendszert,
a rendszer nem védte a törvényt.
Allende védte a törvényt,
a törvény nem védte Allendét.
Allende a törvénnyel akarta
megdönteni a rendszert,
amelyet védett a törvény.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 JUN 15

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László

1021

Balogh László két rajza

ÁRA: 2,50 Ft

Titok, miképp következtette ki Zelnik József ebből azt, hogy a bibliográfia Hernádi Miklós védelmére szolgált.

A levélíró nagy gondot fordít annak bizonyítására, hogy „ifjúságunk" az internacionalista „szellem iránt fogékonyabb, mint Hernádi feltételezi. Nehéz eldönteni", teszi hozzá, hogy Hernádi „eljárásában a tájékozatlanság nagyobb-e, vagy a felelőtlenség".

Csakhogy: Hernádi Miklós cikkében nem fordul elő olyan állítás, mely szerint az ifjúság érzéketlen az internacionalizmus szelleme iránt. Egyáltalában semmiféle állítás nem fordul elő a cikkben, amely az egész ifjúságra vonatkoztatható — erről könnyen meggyőződhetik, aki elolvassa. Hogy a levélíró miért áldoz energiát olyasminek cáfolatára, amit senki sem állított — szintén rejtély. Ám kétség nem férhet hozzá: ebben a rejtélyben a tájékozatlanság és nem a felelőtlenség játssza a főszerepet.

„Az egészségtelen kétely minden tagadó ingere nem engedi itt kibontakozni a jó ügy iránti vonzalmat" — írja levele végén Zelnik József. Nagy kár, ha igaz. A jó ügy buzgólkodói segítséget, támogatást érdemelnek. Csakhogy: aligha van ártóbb segítség, megrontóbb támogatás, mint a kritikátlan, ájult tömjénezés, amit — úgy látszik — a Fiatal Népművészek Stúdiójának titkára elvárna tőlünk. Hiszen a kételkedés, mely minden haladó tudományos eszmerendszer, mindenfajta dialektikus gondolkodás alapja, olyan eszköz, mondhatnánk: olyan fegyver, amelyről kár volna lemondani.

★

„A vita attól vita, hogy vélemények, vélt és valóságos igazságok állnak szemben egymással, s súrlódnak, ütköznek" — írja levelében *Básti Dezső*, salgótarjáni olvasónk. — „... Hiszek abban, hogy mindkét vitázót igaz segíteniakarás, a népművészet megóvásának szándéka vezette. Véleményük azonban sok tekintetben ütközik.

★

Levelet kaptunk F
a Magyar Tudomán
Néprajzi Kutató Cs
dományos munka
„egyetértéssel olvast
renc cikkét — írja.
nem értem, hogy a
ha már — s ez min
cseréetére válik — k
ket, a válaszban miért védte meg Hernádit. Ezzel ugyanis bukott üggyel azonosította magát."

Mi pedig azt nem értjük, miért bukott ügy Hernádié attól, hogy Kósa László Kiss Ferenccel ért egyet. Hiszen ezen az alapon az ő ügyét is bukottnak lehetne kikiáltani, mert mi meg vele vitázunk. Lehet persze, hogy ezzel méltatlannak bizonyulunk a dicséretére.

„Mint szakmabeli, örömök és kétségek között figyelem a mostani folklórdivat útjait. Tudván azt, hogy a divat egyszer elmúlik, szurkolok, hogy minél több értéket teremtsen, ami hosszú távon is érték lesz. A korábbi hasonló áramlatok mind hagytak ránk eredményeket, gazdagították a nemzeti kultúrát. Így kell ennek ma is kiforrnia" — folytatja levelét Kósa László.

Mint szakmán kívüliek, egyetértünk vele. Ugyanúgy figyeljük a népi kultúra újjáéledésének útjait, mint ő: örömök és kétségek között. Akárcsak ő, mi is szurkolunk, hogy ez a folyamat minél több maradandó értéket teremtsen. Igaz: ellentétben vele, nem tekintjük *csupán* a divatnak, de ez igazán elhanyagolható nézetkülönbség.

„Azért írom ezt, mert a szerkesztőségi cikk egyik fő argumentuma, a lapban az utóbbi évek során megjelent folklór-néprajz tárgyú cikkek fölsorolása, egyáltalán nem érv Kiss Ferenc ellen."

Nem is szántuk annak — mint erről föntebb már esett szó, *válasznak* szántuk egyik kérdésére.

„Figyelem én is évek óta, mit írnak lapjukban erről az ügyről... Az írások, recenziók törmelékét

Természetesen, lehet vitatkoz
cikkeink színvonaláról. Az viszo
bizonyos, hogy a hazai néprajzt
domány jeles, vezető egyénisé
előtt az ÉS hasábjai eddig is nyi
va álltak, ezután is nyitva fo
nak állni. Ami pedig a szerkes
tőség állítólagos, „előbb említet
folklórellenes „vonalát" illeti, m
többször bizonyítottuk: ilyc
nincs. Fantom.

★

Elszomorító az értetlenségnek,
félreértéseknek, az elfogultságok
nak, a titokzatos sértődöttségek
nek azon a fantomhadseregén á
vergődni, amit ez a vita föltámasz
tott. Érkezett azonban másfajta le
vél is. *Novák József* pécsi olva
sónk írja: „Érdeklődve kezdtem o
vasni Kiss Ferenc cikkét, és az e
ső hasáb végére érve elővette
Hernádi Miklós írását is, mégegy
szer végigolvastam... Másodszo
olvasásra sem ébresztett benne
olyan indulatokat, mint a válasz
cikk írójában... Az írásokban
népművészetet szolid ürügynek é
zem. Tény, hogy hivatkozási alap
ként végig színen van, tartalom é
hangsúly nélkül, statiszta szerep
re ítélve. Ha meg hangsúlyt kíván
nak adni neki, az hamisan cseng."

Azt hisszük, Novák Józsefnek a
fő kérdésben igaza van. És mert
nincs kedvünk találgatni, mi húzó
dik emögött az ürügy mögött, meg
ismételjük javaslatunkat: ne vív
junk fantomháborút, hagyjuk a
virágnyelvet, beszéljünk arról
amiről szó van. És persze minden
ki, akinek van, mondja el a vele
ményét a népi kultúráról is. Anél
kül, hogy meddő buzgalomma
csomót keresne a kákán.

A szerkesztőség

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László

1021

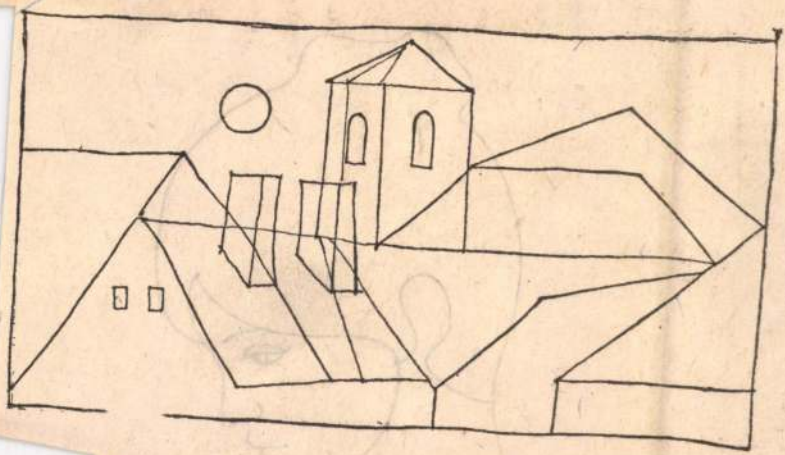

Balogh László: Szentendre

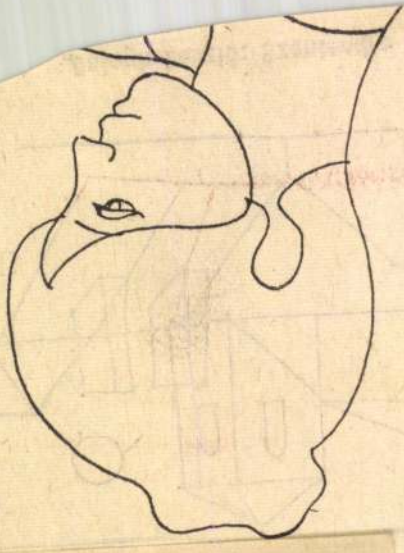

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81

Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 JUN 15

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 JUN 19

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László

1024

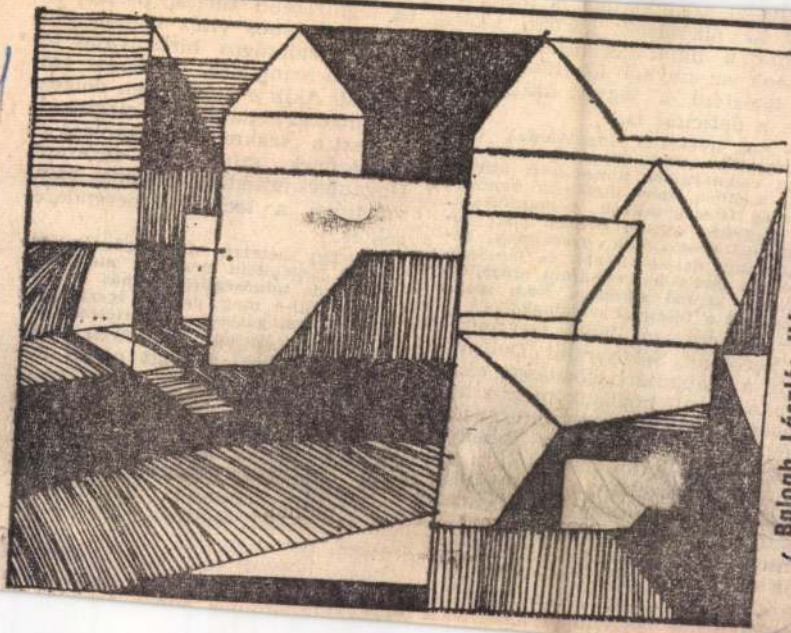

Balogh László: Házcsoport

a művészi szempontból is megkö-
zelíthető alkotások között, akik
betöltik a hatalmas nézőteret, s
azoknak az anyagi lehetőségeihez
kell igazítani a jegyek árát, vál-
lalva a deficitet is.

— Sok ilyesfajta fesztiválnak idegenforgalmi céljai vannak, ezért választ előadásaihoz nemzetközi kifejezési eszközt, ezért törekszik nemzetközileg ismert művek bemutatására. A Szegeden másfél évtized alatt bemutatott drámáknak, operáknak, balettoknak, daljátékoknak és táncjátékoknak pedig hetvenhárom százaléka magyar szerző alkotása. Nem mond ez ellent a fesztivál céljainak?

— Kétségtelen, hogy Bayreuthtól Veronáig, Salzburgtól Dubrovnikig a szabadtéri előadások elsősorban azzal hódítják meg a közönséget, hogy a zene internacionális nyelvét használják. Ebben a szegedi sem különbözik tőlük: az említett időszakban a 234 előadás közül mindössze negyvenhat volt a tisztán drámai. Legalább ilyen fontos, sokatmondó adat a kérdésben említett is, mert nekünk nem az a célunk, hogy idegenforgalmi látványosság legyünk, hanem a

Ugyanígy fejlődtek európai szín-
vonalúvá a technikai berendezé-
sek is.

— Egy hétezres nézőközönség igényeit kielégíteni nemcsak mennyiségileg, de minőségileg is más feladat. Nem köti-e meg ez az igazgatóság kezét, nem gátja-e a kísérletezésnek?

— Büszkék vagyunk arra, hogy a másfél évtized alatt olyan közönségigényt alakítottunk ki, mely a daljátéknál könnyebb régiókba már nem vágyódik. Tagadhatatlan szerepe van a szegedi szabadtérinek a magyar operaközönség nevelésében, teremtett Madách-kultuszt, Kodály-kultuszt, Erkel-kultuszt. Ezt csak úgy tudtuk elérni, hogy hosszú időn át vállaltuk a legélesebb kritikát is, mert nem

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1974 JUN 15
ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Balogh László grafikus

1041

MŰVÉSZE

Balogh László grafikái

Balogh László 1930-ban született Szentendrén, ahol azóta él és jelenleg is dolgozik. Tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán 1957-ben fejezte be. 1958 óta rendszeres kiállító itthon és külföldön. Részt vett a 3. párizsi biennálén, művei szerepeltek Moszkvában, Berlinben, Varsóban, Bukarestben, Lodzban és másutt, különféle csoportkiállításokon. Egyéni kiállítása Budapesten, a Fiatal Művészek Klubjában (1964), Szentendrén, a Ferenczy Múzeumban (1967), a Tv-galériában (1971), Rákosligeten (1972), Esztergomban (1973) volt.

★

Életműve töretlen, egyetlen hang sem zavarta meg, ezért tudott maradéktalanul kiteljesedni. A magyar grafikusok élvonalához tartozó, legegyénibb grafikusaink egyike.

Rajzai egyediek. A vizuális gondolkodás legközvetlenebb eszközével él, mert ez felel meg a természetének, egyéniségének, mondanivalóinak egyaránt. Ha szükségét érzi, akkor a vázlatszerű feljegyzésektől, az egyszerű vonalrajzoktól az összefüggéseket kereső fehér-fekete foltokig a rajz összes lehetőségeit felhasználja.

A természetben érzékelt jelenségekkel való kapcsolatát mindig megtartja, még akkor is, amikor kénytelen eltávolodni tőlük. Művei sokszor sokat sejtetőek, az ember fantáziájára bízza a kép gondolati és formai kiegészítését.

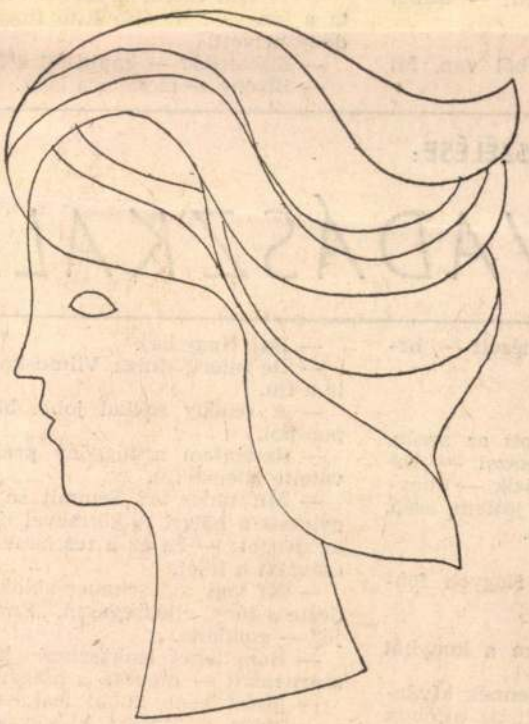

A dolgok mögött mindig ott van az a valami, amit emberinek nevezünk. Életműve a magyar művészet szerves része.

Barcsay Jenő

tudnom, hogy la-
z idős hölgy szem-
em. Remélem, nem

a fiú.
kört: — Barátsá-

si — tiltakozott a

bólogatott a hölgy
hirtelen: — Miből

m, miből van. Mi

ELBESZÉLÉSE:

VADÁSZKALAP

yra nézett —, be-

látszott az arcán,
válasszal. — Ah-
k látszik — düny-
ogy jöttem, szép,
tején.

tos! Nagyon fon-

utatom a konyhát

ára lennék kíván-
Indult az ajtóhoz.
elyiség volt, hiva-
idős hölgy körül-
arettára.
Nagyon szép! — a
De... — habozott
blakon?
— a lány ütődött

i ajtó kisablakán.
— mondta a hölgy.

a az idős hölgy, el-
em arra az ajtóra.

mogatta a fiú arcát. — Nagy dolog ám az, hogy két ilyen taknyosnak lakása van. Becsüljétek meg!

— Igyekezni fogunk — mondta a lány, csöppnyi gúnnyal. De az idős hölgy azt nem vette észre:

— Helyes, helyeees — énekelte. Az ablakhoz lépett, összeszorított szemmel nézte a keretet. — Redőny? — kérdezte. — Redőny nincs?

— Tetszik tudni, ez modern ház — mondta a lány —, itt elsötétítő függöny van redőny helyett.

— Elsötétítő? — kapta föl a fejét a hölgy.

— Bizony — mondta a lány.

— Baj. Nagy baj.

— De miért, drága Vilmuska? — kérdezte a fiú.

— A redőny sokkal jobb. Minden szempontból.

— Szerintem a függöny praktikusabb — vetette ellen a fiú.

— Mit tudsz te? Semmit se tudsz — legyintett a hölgy. A körmével megkocogtatta az üveget: — És ez a teschauer-ablak... — csóválta a fejét.

— Mi van a teschauer-ablakkal? — kérdezte a lány, ellenségesen. „Ennek semmi se jó" — gondolta.

— Nem lehet leakasztani külön a belső szárnyakat — mondta a hölgy.

— Miért kéne külön leakasztani?

— Hogy ne törjön ki egyszerre mind a kettő.

— De hát az ég szerelmére — a lány kezdett ideges lenni —, miért törne ki egyszerre mind a kettő?

— A légnyomástól — mondta az idős hölgy.

A lány a fiúra nézett. Találkozott a tekintetük.

— Ráadásul túl nagyok — folytatta a hölgy.

— Hogyan?

— Én nem értem —fakadt ki a hölgy —, poros a fületek? Túl nagyok az ab-la-kok!

A hölgy mintha meg se hallotta volna: — És ha a villanyt is kikapcsolják? Mert az is megtörténhet. Mindenre gondolni kell.

— Kályhalyuk nincs, és kész — jelentette ki a lány. — Bízzunk benne, hogy senki semmit nem kapcsol ki.

A hölgy föl-alá járkált. A sarka hűvösen kopogott a meztelen parkettán. Három lépés ide, három oda. Egyre gyorsabb tempóban: pak, pak, pak — pak, pak, pak.

„Megkergült" — gondolta a lány.

A hölgy hirtelen megállt az ablaknál.

„Ha most megint a redőnnyel jön..." — a lány beharapta a az ajkát.

— Mi ez itt szemben? — bökött előre a hölgy.

— Nem tudom — a fiú vállat vont. Nem vette észre, hogy a lány izgatottan integet, kibökte: — Valami gyár...

— Úgy! Szóval gyár. Egy gyár. És ezt csak így mondod?

— De Vilmuska, hát hogy mondjam?

— Egy gyár mellé költöztetek?

— Úgy van! — bólintott a lány, jókedvűen. — Nagy baj, ugye?

— Veszélyben az életed! — mondta a hölgy rekedten.

— Mi? — a fiú rémülten nézett rá.

— Először mindig a gyárakat bombázzák. Géppuskafészek lesz a tetején. Egészen biztos. Odanézz!

A fiú és a lány dermedten bámult a hölgy reszkető ujja irányába.

— Ott, a kémény mellett. Az a szürke, kúpos micsoda!

A gyár tetején, két koszladt kémény között egy apró, de jól kivehető, sárga bunkerszerűség. Az innenső oldalán vékony, vízszintes figyelőrés.

— Hát aztán! — a lány hangja élesen, idegenül csengett. — Kit zavar?

— Az meg a légvédelmi sziréna! — az idős hölgy ujja most már egész ijesztően remegett. — Hát persze! Minden gyáron van sziréna! — otthagyta az ablakot, megint járkálni kezdett, oda, vissza, akár az előbb. Mint egy gyorsított felvétel. Táskája széles ívben lengett a karján.

A gyár tetején — a bunker mögött — másfél méteres vasrúdon négy egymásra tett fekete cintányér. A sziréna.

— Nem baj — dünnyögte a hölgy menet közben —, ez nem baj. Legalább azonnal meghalljátok, ha valami lenne...

— Mi lenne? — kiáltotta a lány. — Mi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
1974 JUN 15

Balogh László
1021

KÖNYVEK

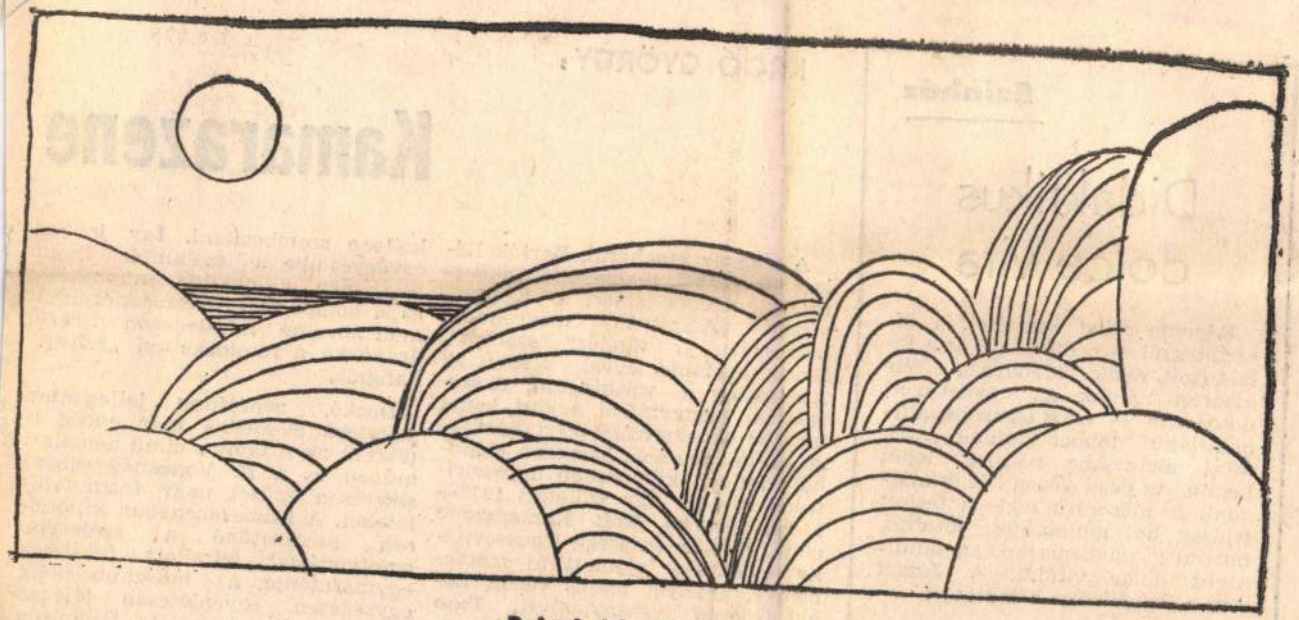

Balogh László: Táj

Színház

Didaktikus dolce vita

Régente sokat beszéltek a kísértetekről — pedig senki sem találkozott velük. Manapság efféle kísértet nálunk az úgynevezett dolce vita — mert összehasonlíthatatlanul többet hallunk róla, mint ahányszor részünk lehet benne. Az évad végén két színházunk is műsorára tűzte a feslett ifjúság hol mulatságos, édesbús, hol meg szívbemarkolóan tanulságos dolce vitáját. A József Attila Színházban bemutatott

Táncoló kísértetek

KROÓ GYÖRGY:

Kamarazene

A magyar zenebarát, Bartók Béla életrajzából, a zenekari Concerto történetéből ismeri a Koussevitzky Alapítvány megrendelő készségét, „jó tündér" szerepét. Kerek harminc évvel később az Alapítvány a washingtoni Kongresszusi Könyvtárral együtt ismét magyar zeneszerzőtől kért kompozíciót, kamarazene keretben előadható művet, különösebb megszorítások nélkül. Így született 1972—73-ban *Durkó Zsolt* Kamarazene című, Natalie és Serge Koussevitzky emlékének ajánlott új szerzeménye, amelyet május végén *Lehel György* vezényletével, *Tusa Erzsébet* és *Lantos István* közreműködésével a *Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekara* kellene szembesíteni. Így jobban érvényesülne a szólamok finom összjátéka, a megírás művessége. és a kompozíció ritmusenergiáját nem növelné fölöslegesen ijesztő árnyékká a mesterkélten „felfújt" hangzás.

Durkó, zenéjének jellegzetes, sejtszerű elemeiből már eddig is (főként az Altamira című zenekari műben és a II. Vonósnégyesben) sikeresen épített nagy formafelületeket. A Kamarazenében különösen szembetűnő a szélesebb ecsetvonással felrakott felületek egymásutánja, a hosszabb ideig egységesen, egyenletesen lélegző szakaszok dramaturgiája. Újdonság azonban e felületek hangsúlyozott

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1974 JUN 15
Balogh László

a helyére. — Mond-
rke! — a hölgy megsi-

majd villannyal fűtünk. Van egy légmelegítőnk.

— Micsoda marhaság! — a lány már nem bírta tovább: — Miért kapcsolnák ki a gázt?

— Fölpróbálom!

De aztán mégse nyúlt utána.

A kilincsen — akár egy fáradt zászló — ott lebeg a zöld vadászkalap.

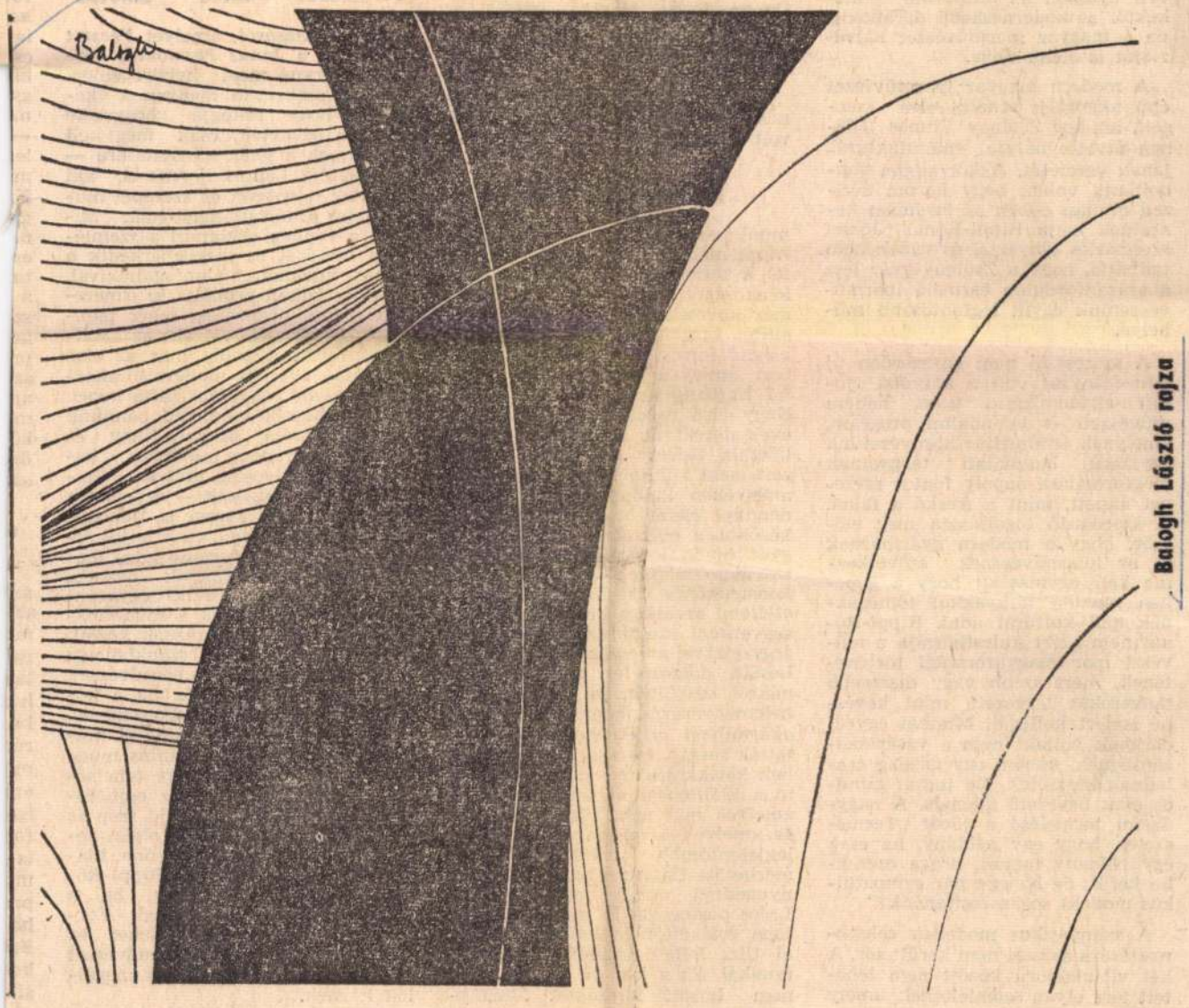

Balogh László rajza

vonatra ülni. A jól áttekinthető tárlat ugyanis nemcsak a gyár történetéről ad képet, a múlt század végétől a jelenig; nemcsak termékei stílusának változásait követi nyomon az antikizáló emlékektől a moderneskedő darabokig, de a magyar iparművészet kálváriáját is elénk tárja.

A modern magyar iparművészet épp akkortájt alkotta első zsengéit, amikor Zsolnay Vilmos 1865-ben átvette bátyja manufakturájának vezetését. Akkor aligha gondolhatta volna, hogy három évtized múltán ebben az üzemben készülnek majd Rippl-Rónai József szecessziós tányérjai és vázái; nem tudhatta, hogy a Zsolnay-gyár lesz a századfordulón eszmélő iparművészetünk egyik legfontosabb műhelye.

A szecesszió nem egyszerűen új stílusirányzat volt a kátyúba jutott akadémizmus után, hanem művészeti és társadalmi program, amelynek értelmében környezetünk egyszerű használati tárgyainak megformálása éppoly fontos szerepet kapott, mint a freskó a falon. A szecesszió fogalmazta meg először, hogy a modern gyáriparnak és az iparművésznek szövetkeznie kell egymással; hogy a gépeken készülő tárgyakkal tömegeknek kell kultúrát adni. Rippl-Rónai nem azért kulcsfigurája a művészi ipar magyarországi történetének, mert szebb vagy díszesebb tányérokat tervezett, mint kevésbé ismert kollégái. Munkái egyedi darabok voltak; nem a vásárlóközönségnek, hanem egy gazdag családnak készültek. De tudta: mindez csak bevezető állomás. A nagyüzemi termelésé a jövő: „Természetes, hogy egy példány, ha csak egy példány marad, drága ezerekbe kerül, de ha egy pár szimpathikus modellt sokszorosítanánk?"

A szimpatikus modellek sokszorosítására sajnos, nem került sor. A két világháború között nem lehetett tere olyan szemléletnek, amely

[illegible] tárgyakat. A hatvani években egyedül a festő Martyn Ferenc érzett rá munkáiban az iparművész feladatára. Lehet vitatkozni azon: tökéletesek-e edényeinek formái és egyszerű díszei. De az tény: Martyn ízléses [illegible] könnyen sokszorosítható típustárgyakat tett mindannyiunk közös asztalára.

A modern iparművészet elveinek tisztázásában nagy szerepe volt a magyar származású

Moholy-Nagy László

munkásságának a húszas években. Rippl még csak kérdésként vetette fel a termékek sokszorosításának lehetőségét; Moholy-Nagy számára már követelmény a nagyipari előállítás és a fogyasztók igényeit kielégítő forma. A *hatvani múzeum*-ban, amely a közelmúltban vette fel *Hatvany Lajos* nevét, Moholy-Nagy első rajzai láthatók, a tízes évek derekáról. Ekkor még írónak készült, Hevesy Istvánnal levelezett, neki küldte lapjait a frontról, amelyeken katonatársainak mindennapi életét örökítette meg. A későbbi, a már ismert Moholy-Nagyot hiába keressük ezekben a szárnypróbálgató kísérletekben; a konstruktivista festő és pedagógus szellemi arculatát hiba volna visszavetíteni ezekre az alkalmi széljegyzetekre, amelyek pihenő és sebesült, dolgozó és mókázó katonákról készültek. De az már nem belemagyarázás, hogy e lapok nem akármilyen érzékenységgel szólaltatták meg a szecesszió és a korabeli karikatúra nyelvezetét. Látható a kiállításon néhány arckép is, amelyek már nem alkalmi művek, és amelyek a magyar aktivizmus legjelentősebb vállalkozásaival mérhetők. Hatvany Lajos arcképe nyugodtan odaállítható Tihanyi Lajos portréi mellé, a Sebesült katona értékeit nem halványíthatják el Uitz Béla hasonló karakterű munkái. Ez a kis, de fontos tárlat nem hozott fordulatot Moholy-

[illegible] helyiségeiben. Minden emberben megvan a képesség, hogy felfogja környezete vizuális üzeneteit, csak meg kell tanítanunk a jelek használatára — ezt mondja Lantos Ferenc is, aki a színek jelentését és szerepét mutatja be a tárlatlátogatónak. Miután a vendég végignézi a szemléletes tablókat és megismerkedik a színek világának alapfogalmaival, a gyakorlatban próbálja ki ismereteit. Színes négyzetek, fehér papirosok és asztalok várják; az alkalmi faliújságon pedig már az első nap után egymás mellett sorakoznak a nézők magafabrikálta képei. Alkotóképesség szunnyad bennünk — ezt mondja Moholy-Nagy és Gaál Gábor; nem művészek, hanem esztergályosok, diákok, adminisztrátorok vagyunk — ezt akarja mondani Lantos Ferenc is. Dehogyis művészeket nevel, csak teljes értékű embereket szeretne látni maga körül, akik nemcsak néznek, hanem látnak is, akik egyaránt otthonosan mozognak a műalkotások és a nem műalkotások között. Könnyen csúszik ki a szánkból: ez a korszerű, a szocialista művészet. És meg vagyunk lepve, ha a közönség nem fogadja lelkesedéssel, amit mi, kritikusok közösségi művészetnek nevezünk. Lantos munkája azért hasznos, mert tehetségük tudatára ébreszti az embereket. Hiába készülnek majd szép és jó tárgyak talán nem is olyan sokára a Pécsi Porcelángyárban, hiába folytatják a tervezők Rippl-Rónai és Moholy-Nagy útját, ha a termékeikre nem lesz vevő. Formálnunk kell a szükségleteket is. Különben a magyar iparművészet fontos állomásai ismét csak megállók lesznek.

Balogh László

A változás analízise

IV. Országos Akvarell Biennálé
Eger, 1974.

Balogh László, festő

L. Deim Pál

– Hó

8

Népszabadság, Bp. 1981. jún. 19.

Balogh László festőművész

Szentendrén egy reklámtornyot építenek, amely ellen sok felszólalás hangzik el művész körökben. Barcsay Jenő és Balogh László festőművészek is ellene vannak e torony elhelyezésében.

168 óra

1974. IV. 20. 16.00 N.

Balogh László

"Város" cimmel, mértani rajzokból összeállitott kép.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. szept. 28.
XVIII. évf. 39. sz.4. lap.

Balogh László

Férfi arcképet ábrázol cimnélküli rajza.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. szept. 7.
XVIII. évf. 36. sz. 2. lap.

Balogh László

"Tükör előtt" cimmel geometrikus vonalakból összeállitott kép.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 10.
XVIII. évf. 32. sz. 11. lap.

Balogh László

Petőfiről készitett arcképét bemutatja a lap, mely Pándi Pál: "A Petőfi-példa" c. cikkéhez illúsztráció.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. aug. 3.
XVIII. évf. 31. sz. 4. lap.

Balogh László

Öt rajzát cimmel:-"Szentendre", "Sikok és terek I.", "Sikok és terek II", "Házcsoport", "Táj"- mutatja be a lap, tizenötöt cim nélkül. Barcsay Jenő: "Balogh László grafikái" cimmel ir a müvészről: Szentendrén született 193c ban, itt él és dolgozik jelenleg is. 1957-ben fejezte be tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán. 1958 óta rendszeres kiállitó itthon és külföldön. A 3. párisi biennálén, Moszkvában, Berlinben, Varsóban, Bukarestben, Lodzban és másutt, különféle csoportkiállitásokon vett részt.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 15.
XVIII. évf. 24. sz. címlap, és 1-16. lapokon.

Balogh László

A Fiatal Müvészek Klubjában rendezett egyéni kiállitást Budapesten 1964-ben, Szentendrén és a Ferenczy Muzeumban 1967-ben, a TV-Galériában 1971-ben, Rákosligeten 1972-ben, Esztergomban 1973-ban.
"Életmüve töretlen. A magyar grafikusok élvonalához tartozik"-irja Barcsay Jenő a müvészről.
"A természetben érzékelt jelenségekkel való kapcsolatát mindig megtartja...Müvei sokszor sokat sejtetőek, az ember fantáziájára bizza a kép gondolati és formai kiegészitését."
Élet és Irodalom, Bp. 1974. juni. 15.
XVIII. évf. 24. sz. 13. lap.

Balogh László festő 1)

Szentendrén született, a Főiskola befejezése után visszatért, a Bükköspartján lakik ma is. 1964–1967-ben Szentendrén "Önálló tárlatai" voltak, a 3. párizsi Biennálén (1963) vett részt, legutóbb az új Művek 1971-es műcsarnoki kiállításán: „Találkozás" – „Torvyok" c. (említve és repr.) 1970. nyarát Pocsitelben és Mosztarban töltötte. Legyféle murális tisztaság vágya jelentkezik a képein, indítéka az emberi léptékű architektura lehet.

Bodri Ferenc: Balogh László képvilága.

Magyar Építőművészet, 1973. 1. 54. old.

Balogh László festő 2.) Folytatás.

„Konstrukció" – „Ház" – „Találkozás" (emlétve)
Kolorikus élményeinek leginkább a tempera szor-
dinós szikársága felel meg, még az olajképein is ke-
rülni látszik a „belső fényt". – „Fej" – „Asszonyok"
c. (emlétve).

Bodri Ferenc: Balogh László képvilága.
Magyar Építőművészet, 1973. 1. 54. old.

Balogh László: 1.

Festénete a Barcsay-féle konstruktív vonalhoz igazodik. Tematikájában a neutendrei művének hagományait fejlenti tovább; egymásnak támaszkodó házacskái meghomponált rendbe állozak össze, a kapukeretek fekér íve sokszor játékosan taglalja a kompozíciót. Másutt pantellárujalatok vidám, könnyed hangulata uralkodik. A fejformálás-különösen régebbi művein erősebben kapcsolódik Barcsayhoz; a plantikus tömött formák kerek egységbe záródnak össze.

Passuth Krisztina: Új törekvések a neutendrei művéretben
Új Symposion 1969/45 19. old

Balogh Lánló 2.

Még erősen él benne korábbi főiskolás éveinek monumentális, több figurás-kompozíció alkotásának vágya, munkájában a hangsúlyozottan leegszerűsített alakok erővonalavott formái tűnnek fel. Alkotásai több, egymással rokon, mégis eltérő stilusáramlat jegében születnek meg. Némely rajza világosan elárulja, hogy Vajda Lajos finom kalligrafiájú, áttetszően tiszta korai rajzának hatására született, másutt viszont a szentendrei házakból kialakított kompozíció színesen csillogó felülete leegszerűsített, egyénibb hangvételről tanúskodik.

Passuth Krisztina: Új törekvések a szentendrei művészetben

Új Symposion 1969/45 19. old

Balogh László: 3.

Ezeken a képeken a színes telők és falak áttünnek egymáson, és egymást prizmaszerűen megtörve, játékos, harmónikus felületet alkotnak. Legjobb oldala a festményeibő áradó dekorativitás, s ami az egymáson áttünő, néha szinte világító házacskák belső rendjét meghatározza.

Passuth Krintina: Új törekvések a szentendrei művénetben

Uj Symposion 1969/45 19. old

Balogh László:

Férfifej (kevert technika)

Uj Symposion 1968/45 5. old

Balogh Lóránt

Holdvilágos este (guache)

Uj Symposion 1969/45

26. old

Balogh László

Szentendrei ház, 1958.

Fötéri házak, 1961.

A régi művésztelep

Emlékkiállítás, 1972. Szentendre

Rudolph Adolph
Sauerländer Basel, 1824.
Tobler Basel, 1861.

4 Bde. illustrierte Ausgabe
Sauerländer Aarau, 1845.

Balogh László

Térplasztikája szerepelt
a Műegyetem aulájában rendezett
Kopernikusz emlékkiállításon

Magyar Nemzet 1973 április 20
4. old.

Balogh László

Besielgetől, o.f.

Szentendrei művészek

Balogh Lóránt

Vegyészek olaj 30,5 x 40

Szentendrei Festők Társasága
Ferenczy Károly Múzeum

Balogh László

1. Találkozás collage 85x29

2. Konstrukció olaj 34x39

Szentendrei Festők Társasága
Ferenczy Károly Múzeum

Balogh László

Szentendrei ház, 1958., regus

A régi művésztelep emlékkiállítás
1972. Szentendre

Balogh László

Öreg Mít, 1966. cer. vizl.

A régi művésztelep
Emlékkiállítás, 1972. Szentendre

Dear Mrs. Hall,

Thank you very much for your

Balogh László festőművész
Részt vett a firenzei Strozzi palotában rendezett nagyszabású nemzetközi képzőművészeti biennálén, és ott arany érmet nyert.

Aranyérmek Olaszországból

Magyar Hírlap 1971/251 6 old.

Balogh László

Ünnep c. képe erős Barcsay-hatást mutat (Pest megyei tárlat 70; Szentendre, Ferencsy múzeum).

Bojár Judit: Kiállításról – kiállítóról; Magyar Hírlap, 1970. IV. 21. 9. l.

Balogh László

Munkája szerepelt a műcsarnok új szerzeményeiből rendezett kiállításán.

Új szerzemények a szentendrei művészetben; Magyar Hírlap 1970. jan. 12. 9. o.

Balogh Loisalo

Ünnep

Magyar Hirlap 1971/260 II old.

Balogh László
Részt vett a budapesti művészeti hetek keretében rendezett kiállításain.

Bozai Ivan: Pest megyei művészek kiállítása

Magyar Hírlap 1971/270 6 old.

1993 III. 1.
Kossuth 13.40
Lokálpatrióták

Balogh László festőművész

- Mielőtt Balogh László festőművészt felkerestem, aki egyébként tősgyökeres szentendrei, hiszen nem csak itt dolgozik, hanem itt is született, azt mondták róla, hogy ő az örök elégedetlen a városban. 1021

Ez azt hiszem, dicséret, hiszen azt is bizonyítja, hogy mindig többet és többet szeretne tenni a városért és nem elégszik meg a pillanatnyi eredményekkel.

- Idős-tova már több, mint egy évtizede részt veszek társadalmi mozgalmakban, tanácstagság, Népfront, Duna-magyar Intéző Bizottság, Műemléki Albizottság. Mondanom sem kell, hogy majd mindegyikben ugyanaz a probléma fesztereget.

Ez Szentendrének elsősorban a régi arca, az ugynevezett műemlékváros. Ha eltelik még 100 év és ez a város százszor ekkora lesz, és akármilyen fejlett és akármilyen organizált és akármilyen civilizált, ez a város - meggyőződéseim szerint - akkor is erről lesz híres, hogy ilyen Magyarországon csak egy van. Ez egy olyan nemzeti érték és egyáltalán a lokális hovatartozás, a tulajdonképpeni hazaszeretetnek az az alfája.

Mi, akik itt élünk és napról-napra követjük szemmel a régi emlékeknek az ellaposodását, ahogy úgy kivasalódnak a dolgok. Szóval félreértés ne essék, nem egy ilyen hajánál fogva előrán-

gatott műemléki rezervátumot szeretnék, elevenn, élő, funkcionáló organizmust. Szomoru a dolog, hogy csak most kerül rá sor, és tényleg, a háboru óta eltelt időben itt csak állagmegóvásokról lesz szó. Most egy rendezési koncepció, egy terv szerint történik, ami történik.

Hogy ez a történés még sem ilyen olajozott és sima, ezt a napi gyakorlat bizonyitja.

Például elgondolkoztató az, hogy egy ilyen helyen, ahol 50 művész él kb. és ugyanannyi ide jár rendszeresen dolgozni, ennek a munkásságát itt sehol nem látni. Szóval, magyarul, nem lehet senki próféta a saját hazájában. Ezeket a művészeket csak a munkájuk hasznositásán keresztül lehet bekapcsolni a város életébe, mert sajnos, azt is el kell mondani, hogy hiába vagyunk ötvenen, aki ebben aktivan részt vesz, hát ötnél nem nagyon több.

Egy ilyen szerényebb vasárnap, amikor az átmenő forgalom a harmincezer főt is meghaladja, harmincezer /értmetetlen/ egy háromezer biztos van, aki képzőművészeti érdeklődésü. Számtalan esetben felkeresik az embert, hogy vásárolnának művészektől.

Most tévedés ne essék, én nem egy ilyen reklámot akarok a művészeknek, dehát például egy kis eláruszitó galériát, ami a kisembernek hozzáférhető, elérhető és érdekelnő. Például ilyet képzelünk a főtérre.

És nem szemfelszedőt.

Ha én itt magának elmondanám, hogy mit tudom én, ezalatt a tizennéhány év alatt hány ilyen vonatkozásu értekezleten, gyülésen, vezetőkkel való tapasztalatcserén ezt elmondtam, valami fantasztikus szám. Tehát el tudja képzelni, hogy mennyire fanatikusnak kell lenni ebben a lokálpatriótizmusban, hogy az ember

ilyennel foglalkozzon.

- Gyakorlatilag, ha valaki kijön Szentendrére, akkor az itt élő művészeknek a műveit csak kinek-kinek a műtermében nézheti meg?

- Igen. Például a régi művésztelepnek voltam 10 éven keresztül a gondnoka. Hát ott olyan kellemetlen szituációk sorozata volt, mert hát a laikus úgy képzeli a művészt, hogy egy ilyen torzonborz hajjal ott áll egy állvány előtt és extázisban ott rángatódzik. Hát ma ez így van. Az ugyanolyan dolgozó ember. Hát mit tudom én, egy idős művész, aki éppen ebédel vagy olvas, vagy egyáltalán az ő emberi életét éli és akkor hirtelen megnyomják a csöngőt, hogy jön valaki, és akkor megzavarják. Hát ilyet nem lehet csinálni.

- Mennyire lehet azt mondani, hogy a város lakói ismerik az itt élő művészeknek a műveit?

Hiszen éppen azért, mert mondjuk valaki Szentendrén született, Szentendrén nevelkedik, egy képzőművészeti plusszal kellene felnőnie. Egy kicsit más emberré, művészet iránt érzékenyebbé kellene tenni.

- A hajlandóság meg is van és tulajdonképpen ennek jelei is vannak. De itt inkább az emberi vonatkozásokon keresztül ismerik, és az utcán leállnak, ha meglátják mit tudom én, a Barcsi bácsinak a fehér szakállát, vagy a Czóbel Bélát a szamárhegyre menni, szóval mondjuk ilyen vonatkozásban. De nem a munkásságát elsősorban, mert oda még nem nőttek fel, csak egy tiszteletet adnak olyan formán, hogy ha ezeknek jó, akkor ez biztos jó.

És ami a legszomorúbb, hogy nem az egyszerű emberekkel van baj, itt mindig az értelmi emberekkel, akik már azt hiszik, hogy valamit tudnak, s tájékozottak.

Hasonlóak ezek a megnyilatkozások, mint például egy nagy pesti kiállítás kapcsán, az ember kinyitja a vendégkönyvet. Égetverő barmságok. Szóval minősithetetlen.
Ami az én másik, nem mondom azt, hogy hobbym, mert ez azért tul játékos, szóval az ember foggal-körömmel harcol ezekért a dolgokért, a környezet esztétikai védelme.
Például az sem mindegy, szóval nem egy ilyen külső, na ugy-ahogy izléssel rendbehozni, hanem a ma létesitendő objektumok, tehát ott, ahol sok ember fordul meg, közösségi hely, nem mindegy, hogy azt hogy rendezik be.
Számtalan esetben volt régebben, hogy tanácsainkat kérték. A legnagyobb harcok árán a legminimálisabb eredményeket lehetett elérni. És mindenki jobban ért hozzá. Szóval valahogy ez olyan dolog, tudja, ez az esztétikai, hogy ehhez mindenki ért. /érthetetlen/
A Városi Tanáccsal korábban egyszer megtörtént. Az épület alsó része műemlék, a felső része műemlék jellegű, barokk épület. Valahogy elintéztük, hogy a régi római köveket vigyék vissza, be az épületbe, hogy ha valaki oda belép, hát érezze, hogy itt történelem van, egy etikus tisztaság, ne ezeket a modern, bóvli vázákat, vackokat. Az itteni kerámikusokkal rávettük őket, csináltassanak gyönyörü /érthetetlen/, és ha a tanácsházán megfordul, láthat is ezekből.
Ugyanez elmondható a VB-terem asztalairól, az ott lévő csillár, ez mind-mind könyörtelen harc eredménye, és csak ugy lehetett, hogy egy idő után, mikor az illető vezető látta, hogy hát ezek a művészek ennyire erősek, hát akkor biztos lehet valami és az asztalra ütött és hatalmi szóval elintézte. De nem ez a módja

és nem ez a cél.

Egyszer egy építész tartott itt egy előadást, és a következőket mondta, hogy örüljenek annak, amíg ezt a várost művészek látogatják. Szóval ezzel tulajdonképpen azt akarta mondani, hogy amikor megszűnik ez a vonzása, akkor lehúzhatják a rolót. Na, ez az, amit nekünk nem szabad engedni.

Balogh László

Szentendrére, a Ferenczy-múzeumba költözött egyik festménye.

Pestmegyei Hírlap,
1973. márc. 31.

Balogh László grafikus

„A monumentális művészet Pest megjében 1966–1971" című helytörténeti kötet borítólapját tervezte.

Pest m. Hírlap, 1972. szept. 30.

Balogh László

festő" a pentelei művésztelep jon-
gos tagja.

Beke László: Dunakanyar, Buda-
pest, 1973 139

461

Balogh László

a vásárhelyi Medgyessy-teremben nyílt meg Heves megye képzőművészeinek kiállítása, melyen festményei, kompozíciói szerepelnek.

Láttuk, hallottuk.

1972. máj. 25. Kossuth, 21.09/6/KJ

Balogh László

Egri képzőművészeinek kamaratárlatáról, melyet Hódmezővásárhelyen rendeztek meg, - képei szerepelnek.

Népújság, Eger, 1942. jún. 2.

Balogh László
festő

A lódzi Modern Múzeumban rendezett magyar kiállításon részt vett.

-.- Magyar művészek külföldön.
MŰVÉSZET, 1972.október-november - 75.oldal.

Balogh László
festő

A Duna műhely alapító tagjai közé tartozik Balogh László, aki az utóbbi esztendőkben külön útra tért.

Losonci Miklós: A Duna műhely.
MŰVÉSZET, 1972.december - 12.oldal

Balogh Károly festő.

Részt vett a tárlaton.

Moldvay Győző: Heves megyei művészek.....
MŰVÉSZET, 1972.augusztus - 34.oldal

Balogh László
festő

Balogh László valamennyi mű-
vét bemutatják Szentendrén az
Művésztelep emlékkiállításán

Tóth Antal: A szentendrei régi művésztelep...
MŰVÉSZET, 1972. szeptember - 26.oldal

Balogh László

Tenger II. 30×17
(Halál vonulása)

V. Északmagyarországi területi képző-
művészeti kiállítás, Salgótarján, 1969.

Balogh László

Tenger hullámzása I., o. 60×80
Ramos Magnet, o. 65×83

V. Északmagyarországi területi képzőművészeti kiállítás, Salgótarján
1969.

Balogh László

Tenger II. (Halakvonulása) vérk 30x

x17

V. Északmagyarországi területi
Képzőművészeti Kiállítás
Salgótarján 1969.

Balogh László

Neue cultivre.

S. Nagy Katalin: Ifjúságszociológiai vizsgálat 21 lakásban; Ifjú Munkás, 1973/I.12. 5. l.

Balogh László

Tenger hullámzása I. ol. 60×80
Romos kapuk olaj 65×83

V. Északmagyarországi területi
Képzőművészeti kiállítás
Salgótarján 1969.

Balogh László

„Kendő lány" (versek)

Uj Kommunista, 1969. febr.

Balogh László rajza

Kortárs 1970/1 78. old.

Balogh László rajza

Kortárs, 1972/3. 415. o.

Balogh László rajzai

Kortárs 1963/6 895, 941, 958, 1001, 1024

Balogh László
festő

A váci zeneiskola lépcsőtermének festésneti vagyplasztikus képrőművészeti ötlet pályázatán vett részt

—: Képrőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974. március – 48 oldal.

Balogh Lászlóné

Irányító szavakkal, művekkel szervezi az ízlésfejlesztő munkát szentendrén.

Lasonci Miklós: Pest megye rajztanárai képzőművésnetünk óvhelyén.

Pest Megyei Hírlap, 1976. szept. 15.

MDK

Balogh László

Padlómosók, hidegtü

Téli Tárlat 1964. Székesfehérvár

Sabogal, José /Cajab
festő. D. Rivera és J.
ton járt Itáliában, Fr
-43 között a helyi ind
un. "Indigenista"

MDK

Balogh László

Utépitők, tus

Dolgozó emberek között kiáll. Ernst Muz.

1964. máj.

MDK

Balogh László

Kiállitási kritika

Esti Hirlap 1967 juli.8.

Balogh Lászlóné

Kiállítási kritika

Heti Hírlap 1967 jún.8.

MDK.

Balogh László

Kiállitási meghivó

Szentendre 1967 juli 16.

MDK.

Baloga Lászlóné

Kiállítási megbízó

Szentendre 1967 juli 16.

MDK.

Balogh László

Kiállitási hir

Pestmegyei Hirlap 1967 juli.18.

MOK.

Balogh Lászlé

Kiállítási hir

Postmegyei Hirlap 1967 juli.18.

MDK.

Balogh László

Kiállitási hir

Népszava 1967 juli.18.

Balogh László

Barcsay Jenő kiállitása, 1957

Fekete arany, filmplakát, 1958.

Miscarnok 1960. Magyar plakát-történeti kiáll.

Balogh László MDK

Utépitők mozaikterv, szén

Ernst Muzeum 1964.Fiatal Képzőm.V. kiáll.

MDK

Baiggh László

Kiállitási kritika

Müvészet 1968 jan.p.39.

MDK

Balogh László

Szentendrei udvarbelső, temp.

Patakparti házak, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

Balogh László

Szentendrei sorozatával (emeltve)

Szerepel a Studió 1966 c.
kiállításon az Ernst
Múzeumban

Kritika 1966 VI. n. 50 old.

MDK.

Balogh László

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 márc.p.38.

Balogh László

Rajz (szabó)

Kortárs 1966 VII n. 1117 old.

MDK

Balogh László

Tüzfalak, o.

12. Vásárhelyi őszi tárlat, Tornyai J.Muz.

1965. okt.

MDK

Balogh László

Éjszaka, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

M.D.Y.

Balogh László
festő

A szentendrei festészet nemzetiben
jellegű szaúnyákor kapcsolódik.

Hanlisch Lenke: Szentendrei festők kiállítása
Művészet, 1968. január - 38 kap.

MDK

Balogh László

Kritika

Művészet 1968 máj. p.12.

MDK

Balogh László

Holdvilágos éjjszaka c. képe

Müvészet 1968 máj.p.11.

Balogh László

Vízparti házak a olajfestménye
(66x75 cm) mezepel a szentendrei
Ferenczy Károly Múzeum kiállításán
(emlitve)

Meghívó

M.D.V

Balogh László
festő

„Holdvilágos éjszaka"
(repro

D. Fehér Zsuzsa: A XI. Magyar Képzőművészeti...
művészet, 1968. május – 11 lap

Balogh Károly
festő

M.D.K

Méltatás.

D. Fehér Zsuzsa: A XI. Magyar Képző művészeti ...
Művészet 1968. május - 11 lap.

MDK

Balogh László

Magyar plakát 66. 5. magyar plakát kiáll. Műcs. 1966. dec.

Balogh László
grafikus

M.D.Y.

Non figurativ lapjaival
ven részt a tartalom.

Lázár Sándor: A grafika a $\overline{XI}$ . . .
Művészet 1968. május – 24 lap.

Balogh Kárló

Szerepel a Fiatalok Studiója
Kiállításán az Ernst Múzeumban

Magyar Ifjúság 1963 VI. 8.

MDK

Balogh László

Kiállitási hir

Szocialista Müvészetért 1967 nov.

MDK

Balogh László

Szentendrei udvarbelső, t.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Muz.

MDK

Balogh László

Patakparti házak, o.

Éjszaka, o.

Fiatalok Studiója 1966. Ernst Múz.

MDK

Balogh László

Éjszakai épitkezés I., rk.

3. Észak-magyarországi területi képzőm. kiáll. 1967. Salgótarján, Eger, Miskolc, Sátoraljaujhely

MDK

Balogh László

Kompozició, o.

Kubikosok, cer.

Szentendrei festőművészek nyári tárl.

Ferenczy Károly Muz. 1966.

Balogh László

Szerepel a szentendrei festők
Kiállításán a szekesfehérvári
Csók István Kiállításban

Kezek gyártó István: Láttuk,
Lahottuk

Petőfi Rádió 1969 XII. 26

Balogh László

Szerepel az alábbi tárlatok

Horváth György: A szentendrei
művészet Liámitorsa a székes-
fehérvári Csók István Kaptárban

nagy az Nemzet 1969 XI. 10

Balogh László

Szerepel a szentendrei festők
fehérvári táslatán

Torday Aliz: Fehérvár két
kiállítása

Fejérmegyei Hirlap 1969 XI. 23

Balogh Lóránt

Emlékre

Kátai Gábor: Hol van az emlék?...
Népújság, Eger 1969. aug. 14.

Balogh László

Kiállít Szentendrén

Tisztelgő Gálor: Kiállítási halmaz
Népszava, Bp. 1969. szept. 12.

Balogh Károly

Szerepel a szentendrei múzeum új szerzeményeinek kiállításán

N.N.: Szentendrei vasárnap

Pedagógiai Kiadó 1970 I.13

Balogh Károly

Vegyészek (napló)

Kritika 1969 XII.

Balogh László

Szerepel az alábbi tárlatok

Linka Erzsébet: Kiállítás
kékes fehérszőrott. Szentendrei
festészet

Esti Hírlap 1969 XII. 29

M.D.K.

Balogh László

A Mücsarnokban rendezett jubileumi kiállitáson szereplő müvein "a konstruktivizmus szentendrei hagyományainak értéke" mutatkozik, irja Perneczky Géza: "A pátosztól a groteszkig" c. kritikájában a Képzőművészet c. rovatban.

Élet és [1]rodalom, Bp. 1969. január 4.
XIII. évf. 1. sz. 9. lap

BALOGH LÁSZLÓ

Kulikost ábrázoló művével részvett az 1968. novemberében rendezett rendezvényi jubileumi képzőművészeti kiállításon

---

Pest Megyei Hírlap, 1968. nov. 26.

/2

Balogh Lóránt

Holdvilágos este (guache)

Új Symposion, ~~1961~~ 45. szám, 26.01.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41.

Balogh László

Neve emlitve

„A szentendrei művésztelep jubileumi Ziáltitása"

Magyar Nemzet 1968 szept. 24

Balogh László

műve szerepel az árvíz-
károsultak javára rendezett Viállí-
táson Csontendrén

Képrőművészet

Vigília 1970 szeptember
630. old.

Balogh László

neve emlétve

Vigília 1970 március
217. old.

Balogh László

Műveivel szerepelt a
Pest magyar Képzőművészet Társulatán
a szentendrei múzeumban - említve

Képzőművészet

Vigília 1969 április
273. old.

MDK

Balogh László

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 szept.24.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196

ORSZÁGOS TERMÉSZ
BUDAPEST, V., E
TELEFON

4081 66. - FNYV. 9. t. - (N)

MDK

Balogh László

Kiállitási kritika

Magyar Nemzet 1968 szept.24.

Ügyiratszám:

Ügyintézőnk:

Budapest, 196

ORSZÁGOS TERMÉSZ
BUDAPEST, V., E
TELEFON

4081 66. - FNYV. 9. t. - (N)

Balogh László

Szerepel a Pestmegyei

Társlaton Szentendrén

Pestmegyei Hírlap 1969 május 11

9. old.

Balogh László

III. díjat kapott a „Pestmegyei Tanács és a megyei művelődési igazgatósága által kiírt pályázaton.

„Pestmegyei képzőművészek találkozása Szentendrén"

Magyar Nemzet 1970 április 16

4. old.

Balogh László

„Ünnep"
„Tűzfalak" c. képei szerepelnek a
Pestmegyei képzőművészek vándorkiállításán, Szentendrén

Magyar Nemzet 1970 április 16
4. old.

Balogh Lánló

az 1968. évi építészeti fényképpályázaton 500 forintos megvételben részesült.

Tillai Ernő: Épületek, fényképek. - Magyar Építőművészet, 1969.3.sz. 55-59.l.

Balogh László

Emlitve

Tasnádi Attila: A Kilence) és a Studió
Kortárs, 1969/4. 667–668.

Balogh Lajos

Szerepel a szentendrei festők
Őszi tárlatán a szentendrei Ferenczy
Károly Múzeumban

Népszava 1969 szeptember 12
2. old.

Balogh Lánló, festő

Vegyészek c.

festménye

Repr

— : Szentendrei festők

4. old

VII/12

Kritika, Bp. 1969. december

MDK

Balogh László, festő

A „reneszánsz művészet" közelébe tartozik.

Miklós Pál: Reneszánsz művészet 15–17.

KRITIKA, BP. 1969. december VII/12.

Balogh László

Bemutatott műve:

„Genezis VIII.", vegyes technika, 61.5 x 53 cm.

Katona László: VI. Miskolci országos grafikai biennálé, Miskolc, 1971.

Balogh László

Kilenc egri képzőművész közös kiállításán szerepelnek festményei; számszerint öt mű. „Fák és Park" – „Fák villanyfényben" c. (említve).

Farkas András: Kilencen az egri Rudnay-teremben.

Népújság, 1972. márc. 18.

Balogh László, egri grafikus.

Megnyílt Miskolcon a hatodik országos grafikai biennálé, melyen „Genezis" c. műve szerepelt. (műlétre.)

(m. gy.): Egri művészek az orsz. grafikai biennálén.

Népújság, Eger, 1971. dec. 7.

Bologh László

Demutatott műei: „Dombostáj", monotypia, 39x53; „Magány", vegyes technika, 18.5x20;

Zala Tibor: XI. magyar képző műcészeti kiállítás, Budapest, 1968.

81

Balogh László /: Eger :/

Bemutatott műve:

„Karácsony", rézkarc, 9 x 7.7.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállítás, Budapest, 1968.

91

Balogh László

Bemutatott műve:

" Holdvilágos éjszaka", olaj, 65 x 100.

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás,

Budapest, 1968.

5 1

MEGHÍVÓ

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGÉNEK
FESTŐSZAKOSZTÁLYA ÉS AZ IPARTERV MEGHÍVJA ÖNT

MURÁLIS TERVEK ÉS ANYAGKÍSÉRLETEK

SZAKMAI BEMUTATÓ MEGNYITÁSÁRA
AZ IPARTERV TANÁCSTERMÉBEN (DEÁK FERENC U. 10)
1972. MÁJUS 5-ÉN DÉLUTÁN 4 ÓRAKOR

MEGNYITJA JÁNOSSY GYÖRGY

A BEMUTATÓ RÉSZTVEVŐI:

ÁGH AJKELIN LAJOS	Z. GÁCS GYÖRGY	PAIZS LÁSZLÓ	SZÁNTÓ PIROSKA
BALOGH LÁSZLÓ	HEGYI GYÖRGY	POGÁNY GÉZA	SUGÁR GYULA
DURAY TIBOR	ILLÉS ÁRPÁD	PÓLYA JÓZSEF	SZINTE GÁBOR
FÓTH ERNŐ	MOLDOVÁN ISTVÁN	RÁC ANDRÁS	VERESS PÁL

A BEMUTATÓ MEGTEKINTHETŐ MÁJUS 5-TŐL 17-IG
HÉTKÖZNAP 10-TŐL 18 ÓRÁIG

Balogh László

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

Balogh László
PEST MEGYEI

1021

Vietnami vendégek a Dunakanyarban

A baráti látogatáson hazánkban tartózkodó *Vu Cao* őrnagy, a vietnami néphadsereg folyóiratának főszerkesztője és *Nguenyen Kien* író tegnap a Hazafias Népfront Pest megyei Bizottsága vendégeként egész napos látogatáson ismerkedett meg a Dunakanyar történelmi nevezetességeivel.

A vietnami vendégek délelőtt Vácra érkeztek, ahol felkeresték a Hámán Kató általános iskolát és ott találkoztak az úttörőtanács tagjaival. Délután Visegrád nevezetességeit, a múzeumot és a Fellegvárat keresték fel, majd baráti beszélgetésen vettek részt a visegrádi művelődési ház klubjában, ahol *Cseres Tibor, Szeberényi Lehel, Fábián Zoltán* írók, *Balogh László* és *Deim Pál* képzőművészek, valamint *Császár Ferenc*, a járási pártbizottság első titkára és *Zsebesi István*, a Hazafias Népfront megyei elnökségének tagja fogadták a meszszirőll érkezett kedves vendégeket.

A találkozó után a két vietnami író jelenlétében nyitották meg a *Vietnam arca* című kiállítást.

parosok

teljes lakott területére kiterjed, még a tanyákra is. Az ÁFÉSZ-eknek mintegy 100 ezer dolgozója között különféle szakmák nagy gyakorlatú szakemberei találhatók: kereskedők, közgazdászok, számviteli szakemberek, valamint pénzügyi és propaganda-szakértők. Mindebből következik, hogy a kisiparosoknak, akiknek ma nagyon sok irányú tevékenységet kell folytatniuk és sokféle tanácsra, ügyintézésre és piackutatásra van szükségük — ezek egy részét az ÁFÉSZ-eken keresztül előnyösebben, bizonyos esetekben csak velük tudják megoldani.

Óriás „a

Óriási *„akváriumot"* — ötv
alakítottak ki a *Mecsekben. A*
Ottó nevét viselő tóban megho
mennyi halfajtáját. Hazánk ta
halfajta él, s ezeknek csaknem
cseki tórezervátumban. Most ú
vízbe: a balatoni garda, a fek
Magyarországon egyedülálló ter
mi területté nyilvánítják majd,
fogás, strandolás és a csónakáz
Ily módon nemcsak a halaknak
hanem csendet és nyugalmat ta
is.

Tolókocsis

Dongó György festőművész
hagyatékából a *Nemzeti Galé-*
riában megnyílt kiállítás *Bu*
dapest eltűnt, megrokkant vá
rosnegyedeinek, a *Tabánnal*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ZALAI HÍRLAP
Balogh László
1972 FEB 25

Mi újság a Thury György Múzeumban?

A nagykanizsai Thury György Múzeum munkatársai megkezdték a közeljövőben létrehozandó

ZALAKOMÁRI FALUMÚZEUM

anyagának gyűjtését. A község lakói szívesen nyúltak a ládafiába, vagy keresgéltek a padláson, fészerben, hogy majdani múzeumuk anyagához egy-két régiséggel hozzájáruljanak. Varga Vincéné például különféle textilféleket adott: nevezetesen széles gatyát, ingeket, halottas lepedőt, törülközőket. E textíliák még a századforduló emlékét őrzik. Kálóczi Józsefné és Kulcsár Péterné hímzett zsebkendőket, fejkendőket ajándékozott a múzeumnak, Tibol Gerencsér Józsefné pedig hímzett mellényeket, hímzett női ingeket, régi gazdasági eszközöket és gyermek fejkötőket keresett elő a múlt „tárházából". Tibol Vendelné édesapja 1910-ből való tűzoltókitüntetését adományozta a múzeumnak, özvegy Tibol Györgyné pedig ezermester édesapja régi szerszámait, fúróját, mesterjegyes régi fejszéjét, gyaluit, sőt, még egy házi készítésű egérfogót is...

Jelentős megállapodás született a napokban a Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja és a Thury György Múzeum között. Az Alap

12 ÉRTÉKES OLAJFESTMÉNYT

adott a Thury György Múzeum tulajdonába. Az összesen 82 ezer forint értékű képek jegyzéke a következő: Balogh László: Házak; Bartí József: Portré; Baksa József: Csendélet; Berki Viola: Wagner ház; Eigel István: Az újrakezdés; Tóth Ernő: Fatörzsek; Frank Frigyes: Hidegkuti házak; Kántor Lajos: Alakos kompozíció; Kling György: Csendélet, Óvári László: Busó, valamint Műterem.

Berki Viola kép egyelőre még egy szófiai kiállításon szerepel, hamarosan azonban a „Wagner ház" is megérkezik Nagykanizsára.

Még mindig nyitva tart az ősszel megnyílt „Gyermek vagyok, gyermek lettem újra" című gyermekjáték-, illetve gyermekrajz-kiállítás. A Művelődésügyi Minisztérium illetékesei két hete Nagykanizsára látogattak, és a kiállítás mintegy 15 rajzát azzal kérték fel Budapestre, hogy azokat

INDIÁBA TOVÁBBÍTJÁK

a Delhiben rendezendő gyermekrajz-kiállításra. A nagysikerű gyermekjáték-kiállítás egyébként — amelynek eddig 4200 látogatója volt — március 10-ig tart nyitva.

a módszeren változtatni. Tehát ne nyüg legyen például a gimnasztika, hanem szükséglet.

Valóban így igaz. Csak azt hiszem, hogy túlságosan sok már ebben a kérdéscsoportban a kellene és a lenne. Ám mégis úgy néz ki, hogy a testnevelés reformjában az első lépéseket már megtették az illetékesek. Jó példa erre az uszodában folyó akció, ahol a vidéki iskolások tanulnak úszni, felügyelet mellett. Bár-

a románok...

gük a csatárjáték, nem annyira jól lőnek, mint tartják a labdát.

— A védelem „szigorú" emberfogást alkalmaz. Természetesen egy mérkőzés után nem tudok összefoglaló képet alkotni a román válogatottról, de az ellenféltől függetlenül — a Voloszi csapat a görög bajnokság I. osztályában a 10. helyen áll — hangsúlyoznom kell ismételten: jók a románok. (MTI)

bajnok). U. stein Kiel (id nyert a romá kony Vegyész- dam.

A magyar é nok a miskol ban szombato vívja az első mérkőzést, a folytatás február 26-án következik Amszterdamban.

A Bakony Vegyész házatáján bizakodva várják a mérkőzést. *Laurencz László* edző ott volt a hollandiai világbajnokságon, részben ismeri az ellenfelet, miután a Miloc adta a holland válogatott gerincét.

— *Legalább öt—hat gól előnyt kell szereznünk Miskolcon* — mondta Laurencz László. — *Fegyelmezett, tervszerű, jó játékra lesz szükség. Esélyünk van a továbbjutásra, szeretnénk a következő fordulóban is játszani.*

A hollandok 23 tagú küldöttsége **ma** érkezik Miskolcra.

(3.)

A turistaház éttermében, a nyitott ablak előtt egy lány állt. Magas az ablak párkánya, nyújtózkodott. Úgy nézett kifelé, messze a hegyekre. Lábikrája megfeszült. Milyen izmos lábikrája van.

— Kérek egy fél liter cseresznyét — mondtam Katinak, aki a pult mögött állt Kati zömök, csaknem kövér, fekete lány. Tavalyról ismerem, mindig kedves hozzám. Kati beszólt a konyhába:

NÉPÚJSÁG
Eger

Balogh László

A Heves megyei képzőművészek tárlata elé

1021

Nemrégiben bő teret szenteltünk lapunkban a megyében folyó képzőművészeti élet problémáinak. Felvetettük írásunkban, hogy a Képcsarnok Vállalat is többet tehetne az itt élő művészekért. Széchenyi utcai kiállítótermében mindenki szóhoz juthat, csak az egriek nem. Pedig a Rudnay Terem egyre bővülő közönségkapcsolattal, vevőkörrel rendelkezik. Javasoltuk olyan időszakos tárlatok rendezését, amely Heves megyét favorizálná.

Cikkünk óta pár hónap telt el, s *örömmel adhatjuk hírül, hogy a Képcsarnok Vállalat érzékenyen, tevőlegesen reagált észrevételünkre. Márciusban kiállítást szentel megyénk legismertebb alkotóinak. Balogh László, Blaskó János, Kengyel Zoltán, Király Róbert, Kishonthy Jenő, Nagy Ernő, Seres János* nevét látjuk a Rudnay Terem ízléses meghívóján. De a szereplők között van *id. Kátai Mihály* és *Kastaly István* is, akiknek közös tárlata pár utcával odébb alig egy hete nyílt meg. A megye képzőművészetét reprezentáló kis seregszemle ünnepélyes megnyitására március 10-én, pénteken délután 5 órakor kerül sor. Az eseményt *Dancs Lajos*, a városi tanács elnökhelyettese méltatja.

A Képcsarnok Vállalat szép gesztusát abban a reményben regisztráljuk, hogy tartalmas út első állomása lesz ez a „hazai" tárlat a Rudnay Teremben.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRVIVÁTÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1972 MÁR 9

Dutor

felvételi

ANYAGG

munkakörbe
közgazdasági
végzettségű
korlattal re
mélyt.

SZÁLLÍT

MUNKÁSOKAT

és

KAZÁNFŰTŐKET.

Jelentkezés: Eger, Knézich Károly utca 36.

Jó autobusz-közlekedés, Egertől 25 percre. Ajánlatokat „Termelőszövetkezet" jeligére levélben az egri hirdetőbe.

etek

nosok

A

füzesa

1971.X.31.TV. 14.2o /12/ KJ

102

Balogh László festő

Tárlatról tárlatra

- Balogh László szentendrei festő bravuros egyszerüségü plakátja hirdeti a Magyar Nemzeti Galériában első izben rendezett pest megyei tárlatot. Pest megye különféle tájegységeket fog össze. A magáénak mondhatja Szentendrét is, érthető tehát, hogy igen változatos és magas szinvonalu anyag gyült össze itt a tárlaton. Az első teremben az idős generáció neves mestereinek alkotásai fogadják a látogatót. Ime az európai hirü szentendrei Czóbel Béla friss alkotó kedvéről tanuskodó képe, Gordon Zsuzsa portréja. Szintén Szentendre vonzáskörébe tartozott a nemrég elhunyt Kónyi Géza. Festményének cima Öregasszony.

A lirai hangulatu Szentendre festője Ilosvai Varga István. Ismét más stilust képvisel az ugyancsak szentendrei idős mester Mihácz Pál. A velük való találkozás jó belépőnek bizonyul tehát, hiszen ez a változato ság uralkodik a ritka gazdagságu kiállitás egészében is. N.Szabó István, aki a Póti Gyermekvárosban dolgozik a hagyományosabb, talán az alföldi iskoláéhoz közelálló művészeti felfogás hive. Mások viszont, mint a dunabogdányi Hopp Ferenc a mértanias, elemző irányzatot kö-

vetik. Különösen a szentendreiek élnek igazán a konstruktivizmus felfedezéseivel. A tiszta, minden járulékos elemtől megszabaditott szerkezet jól megfigyelhető Balogh László művein. Lukoviczki Endre Térforma, textil falikép.
Néhány igen egyszerü formából épül a kiváló mester, Barcsai Jenő képe. A szem azonban mihelyt egyre mélyebben hatol be a félkör ivbe, talán volt hajtásokból elvont mértani alakzatok világába, hirtelen valami sejtelmeset, hallgatag titkot őrző költőiséget, varázslatos tartalmakat fedez fel. Ezek a pillanatok szint kimozditják a nézőt ennek a megszokott köreiből és némi szemlélődésre késztetik. Nem véletlen tehát, ha annek a jellegzetesen szentendrei varásslatnak, amelynek létrehozásában a konstruktivizmus mellett a szürrealizmusnak is szerep jut, egyik különösen kedvelt kép cime a Csend. Dein Pál müve is ezt viseli, két hófehér klasszikus képe pedig a Kétfigurás relief, valamint a Menyasszony viszont szinte számit is rá, hogy elmélázzunk előtte, váltsunk nézőpontot és szinek nélkül is csupán az árnyék segitségével képzeletünkben elevenitsük meg néma figuráit.
Hóka Ferenc ugyancsak Szentendrén él. Képének cime Csend. Ez a mi azonban nem a konstruktivizmus eszközeivel, hanem sejtelmesen gomolygó formákból felépülő, különös álombéli tájon idézi fel a csendet.
Csend honol Bálint Endre művén is, csakhogy halálba dermedt csend ez. Sehol idő, hangy mozdulat és mégis kiált, sir, vádol.

A cim a Marhavagon li groteszkül az elökelő hálókocsi társaságra utal, de fonákjára fordítja a fogalmat és azoknak állit emléket, akik rettentő szenvedések közepette a gázkamrákhoz utaztak. Kegyetlen, kevés szavu, felejthetetlen mü, a Pest megyei tárlat egyik megrázó alkotása.

Örömmel fedeztük fel a tárlaton Szántó Piroskának készülő uj sorozatának a Szerelmeseknek cimü egyik első darabját. Már a Csontzene nagy igényü elmélyült munkát igér, az elmulás és a megujulás, a halál és a születés titokzatos egységét idézi. Éppugy, mint Szántó Piroska, Anna Margit is szentendrei. Játékosan groteszk képének cime Három királyok.

- A modern reklám grafika modern, ötletes, frappáns kifejezésmódját használta fel a fiatal Kocsis Imre a Manézsban cimü festményén.

Neves szentendrei mester az ismét más stilust képviselő Kornissz Dezső is. 1961-ben festett müve a Kaligráfia a müvész egyik érdekes korszakának szép darabja.

A Pest megyei tárlat grafikai anyagából G.Molnár István az Éjszaka ké ei cimü sorozat emelkedett ki.

A Pest megyei tárlat, amelyet az áttekinthetetlen körkép helyett a könyebb eligazodás kedvéért inkább a különféle stilusok és irányzatok, egy-két müvének felvillantásával mutattunk be, jó kezdeményezésnek bizonyult és egyöntetü kritikai sikert aratott.

Balogh László

Generis VIII. vegyes technika.
61,5 x 53

6. Miskolci Országos Grafikai
Biennálé '71

Balogh László

a szentendrei művésztelepen el.

Ladányi István: Nyári népművelés Pest-megyében

Népművelés 1971/6 20 old.

Balogh László
festő

„Ünneplők" című olajképet
„mutatta be.

Berecz Miklós: Pest megyei tárlat.
Művészet, 1972 januar - 40 oldal

Balogh László

Deim Pál nyomában találja meg forma-nyelvezetét.

Németh Lajos: The Rise and Fall of the Bent-endre School. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1972. 46. p.

1981

Balogh László

szentendrei művész „Mozgás" című munkájával vett részt a Nemzeti Galéria Pest megyei bárlatán.

D. I. Képzőművészet.

Vigilia 1971/12 855 old.

Balogh Károly festő- és grafikusművész
Dózsa-bibliográfiát jelentetett meg
a Szegedi Városi Tanács és a Mozgó
Könyvtár, a kiadvány címlapját a mű-
vész tervezte.

D. Gy.: Könyvespolc.

Petőfi Népe, 1972. ápr. 12.

Balogh László

a Magyar Nemzeti Galériában rendezett Pest megyei tárlaton „Egyensúly" c. konstrukciója szerepelt. (emlétve)

Szabó György: Pestmegyeiség.

Élet és Irodalom, Bpest, 1971. okt. 9.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Balogh László
KORTÁRS

1972 MAR

1021

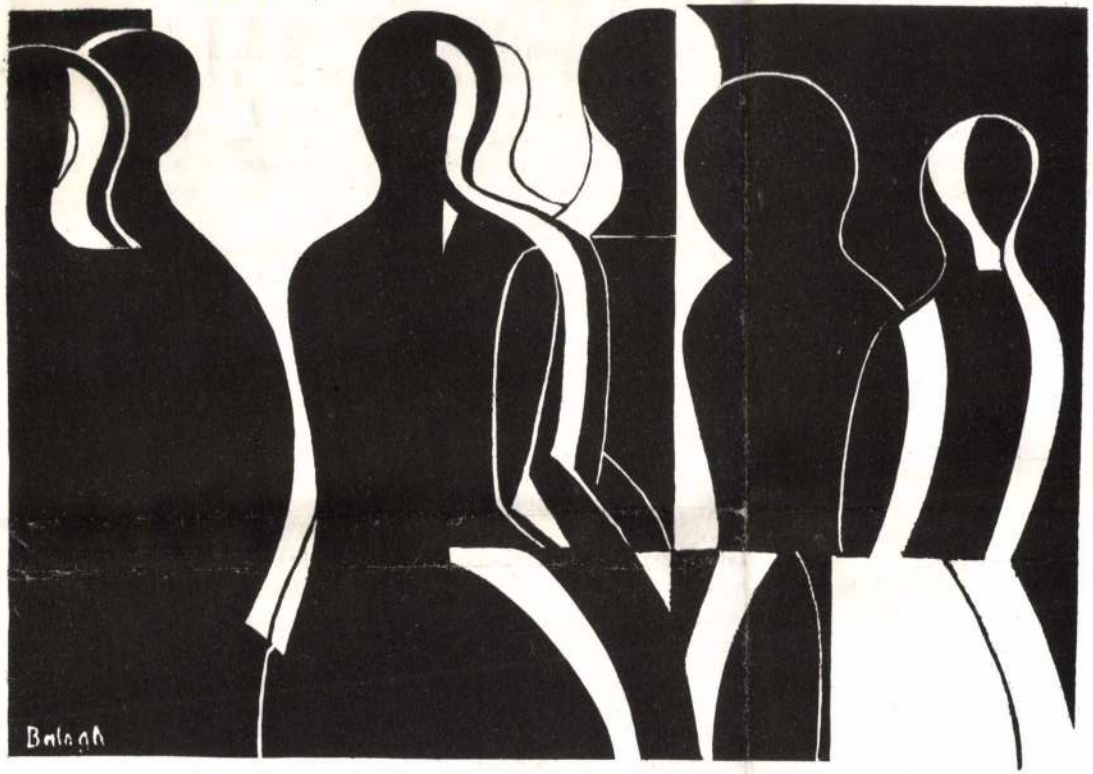

BALOGH LÁSZLÓ rajza

sötétbe borult Heidenau láger színhelyénél
múlnak a percek, megérkezés, teljesedés utá
Csak azt tudom – ezt is jegyzeteimből –, hog
a kocsiba, elbúcsúzunk Petártól, a másnap re
keresni, a Bortól 12 kilométerre levő, *Bresz*
tovább kitűnő cicerone-nk is, aki ha – az utol
meg a csoportosulásnál, bizonnyal nem lelj

Cicerone-nk – akárcsak Zsagubicától He
elvétve szól. Említésre méltó, amit Petárékról mesél. Megtudjuk tőle, hogy a család
nem szerb, hanem jugoszláv állampolgárságú román. Egymás között csak anyanyelvükön beszélnek. Az apa neve Dragutin Mosics. Családi körben azonban szerb keresztnevének román megfelelője, a Carol járja. Az öreg románnak és feleségének három fia van. Petáron kívül egy itt a hegyekben él, a harmadik Borban, technikusként keresi kenyerét.

Heidenaut elhagyva, mintha a nehéz útszakaszon is gyorsabban haladnánk, mint a láger keresése közben. Az *erőltetett menet* hegyi útján – az autó kilométerórájával – lemérjük a távolságot. Gépkocsivezetőnk valóságos akrobatamutatványai közepette, hatezer métert teszünk meg a köveken át, s nem sok kilométerrel a Vorarlberg láger színhelyétől innen, veszi csak kezdetét a műút, a *Bresztovacska Banja*ig terjedő tizenkétezer méteres szakasza. A fürdőhelytől Borig való további tizenkét kilométerrel együtt, Heidenautól a rézbányák városáig tehát pontosan harminc kilométer az út. A napi harminckilométeres menetelést – mint ismeretes – katonai kifejezéssel *erőltetett menet*nek nevezik. A költőnek a nehéz gyaloglás során, majd a bori központi lágerben reázúduló tapasztalatokból formálódó remekművének jelképessé vált címe is – miként lírájának minden sora, jelzője és hasonlata – a valóságból emelkedett a költészet magasára. A 24 óra alatti 30 kilométeres menetelésből származó vers címe egyszerre pontos valóság és jelkép: *Erőltetett menet.*

1/4 9-kor érkezünk meg a fürdőhely irodájához. A *Bori tó* melletti campingben kapunk szállást. Cicerone-nktől – aki innen közlekedő autóbusszal megy tovább Borba – elbúcsúzunk. A rézbányák menti üzemben dolgozó munkás hálás, hogy gép-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh László

HAJÓ DARU

1964 ÁPR. 25

Régi külső — új tartalom

A Budapesti Nemzetközi Vásáron ez évben is a régi pavilonban állítja ki termékeit a Magyar Hajó- és Darugyár.

A pavilon a régi, de *a belső berendezést átalakítják.* Az épület festését és belső berendezését *Veres Lajos* és *Szabolcsik Ferenc* tervei alapján a Kiállításokat Kivitelező Vállalat készíti. A grafikai és dekorációs munkák kivitelezője — mint a múlt évben — *Balogh László* grafikusművész. A villanyszerelési, asztalos- és lakatosmunkálatoknál igénybe veszik az üzemfenntartási főosztály és az egyes gyáregységek segítségét is.

A kiállításon elsősorban *a hajók építését kívánják bemutatni fotókkal és grafikákkal.* A pavilon két oldalán modelleket, illetve maketteket helyeznek el, amelyek a magyar hajógyártás fejlődését szemléltetik. A terem végében kormányállást építenek.

Az úgynevezett kerek helyiségben lesznek a daruk és kazánok modelljei. Az ablakokban és a NIKEX tárgyalóterem előtt színes diaképeken kívánják bemutatni a legfontosabb gyártmányokat és a hajóépítés egyes mozzanatait. A pavilon falain egyébként fekete-fehér fotonagyításokkal dokumentálják munkánkat.

A külső és belső színek megválasztásánál arra törekednek a tervezők, hogy pasztellszínek alkalmazásával, valamint az élek grafitszürke és indiai vörös festésével ízléses és kellemes összhatást érjenek el.

— pusztán szemléletje ...
ményeknek, a rossz munk...
nem engednek bért kifize...
Megállapította, hogy a sól...
téren a röntgenesek mun...
ját erősen akadályozza az...
munkabeosztás és kérte...
műszaki vezetőt, hogy ezt...
kérdést külön vizsgálják r...
és találjanak rá megoldást.
Tiltakozott az ellen, hogy a hajókovácsok *hibásnak jelzett előregyártott alka részeket beépítsenek a hajókba*, hiszen azokat utóbb úgyis ki kell javítani.

A dekádértekezleten *Bence Imre* bejelentette: ezentúl nem tartanak többé dekádértekezletet, hanem hetenként műhelyfőnöki értekezletet, hogy ezzel is biztosíthassák a jobb kapcsolatot a gyáregység műszaki vezetői között.

Az MHD Angyalföldi Gyáregység természetbarát szakosztály hírei

A szakosztály vezetősége tájékoztatásul közli tagjaival, hogy *május hónapban az IBUSZ által szervezett különvonat-kirándulásokra a jelentkezők összeírását megkezdte.* Ezeken a kirándulásokon a gyár szakosztályon kívüli dolgozói is részt vehetnek. A je- és célját: *május 17-e Gyöngyös, részvételi díj: 31 forint, jelentkezni május 4-ig lehet. Május 24-e Eger, részvételi díj 45,30 forint, jelentkezési határidő május 9-e. Május 31-e Pécs, vonatköltség 64,50 forint, jelentkezési határidő május 16-a.*

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Balogh László
ESTI HIRLAP
1964 DEC. 8.

Kiállítás és aukció a presszóban

FESTŐK VÁROSA • A KÉP ÉS A LÉNYEG • MÁSUTT IS KIPRÓBÁLHATNÁK

1.

A közelmúltban zárult a szentendrei festőművészek őszi tárlata a Ferenczy Károly Múzeumban. A lapok képzőművészeti kritikusai alig emlékeztek meg a kiállításról; pedig Szentendrére nem egész egy óra alatt kiér a HÉV, s amivel itt néhány fiatal és idősebb festő kísérletezik, az bizvást érdemes a legszélesebb körű figyelemre.

2.

A tárlaton 24 művész 51 képe szerepelt. Nem tárgya ennek az írásnak a festmények együttes, vagy egyenkénti bírálata. Így talán megengedhető, hogy Szentendre világhírű festői: *Barcsay Jenő, Czóbel Béla, Kmetty János* képei helyett — amelyekről egyébként is gyakran esik szó —, ezúttal egy fiatal, a nagy közvélemény számára kevéssé ismerős művészről, *Balogh Lászlóról* szóljunk részletesebben.

Négy képe szerepelt a tárlaton; tájképek, amelyeken a szigorú formáknak erős belső dinamizmus, mélyizzású színek adnak különös feszültséget; s tehetségről és gondolatgazdagságról valló, kifejező portrék.

Balogh művészete ritkábban szerepel a nyilvánosság reflektorfényében; nem kapott még kitüntetést, nem nyert különféle díjakat. Fiatalok közös tárlatain találkozhattunk képeivel itthon és külföldön; első önálló kiállítása idén tavasszal volt a Fiatal Művészek Klubjában. Szentendre szülötte, innen járt be naponta a főiskolára, s 1957-ben, amikor megkapta a diplomát, eszébe sem jutott máshol letelepedni. Ha csak öt percig beszélget is vele az ember, azonnal érzi, hogy létezni sem tudna másutt, csakis itt, Szentendrén. (A Művésztelepen, a kényelmetlen, nehezen fűthető nyári műteremben dolgozik, s most épít házat, ahol télen-nyáron megfelelő munkakörülményei lesznek majd. Naponta maga ellenőrzi az építkezést; saját kezűleg válogatja össze a léceket az erkély zsaluzásához. Ha elkészül a kis ház, azt hiszem: senkivel nem cserélne a világon.)

3.

A szentendrei Művésztelep gyökerei Nagybányára nyúlnak; évtizedekkel ezelőtt onnan költöztek át néhányan ebbe a szó legszorosabb értelmében *festői* kisvárosba. A maiak kötődése a nagybányai iskolához nem túl erős már, de *Nagy-Balogh, Koszta, Nagy István* szelleme a mai Szentendrén is él és hat még.

A fiatal Balogh László, akinek az itt dolgozó fiatal festők közül talán leginkább éltető eleme ez a táj — s egyénisége épp ezért kicsit az egész Művésztelepre is jellemző —, azt tartja:

— Minél elvontabb, koncentráltabb, lényegretörőbb a mű, annál fontosabb a konkrét természetélmény, az erős kötődés a tájhoz. Nagyon kell tudni a mesterséget ahhoz, hogy az ember a jelenségek mélyére áshasson, de „a lecke felmondása" önmagában még nem elég. *Mélyen megélni, alaposan megemészteni a dolgokat* — ez a feltétele annak, hogy a festő kezevonása nyomán olyan vonalakká álljon össze a valóság, amelyekből minden mellékes, minden lényegtelen elmaradt. Hiába a sok részleteredmény, öncélú artisztikum; *ha a képből hiányzik a lényeg, fabatkát sem ér az egész.* A lényegre koncentrálni, az alapvető formákat megtalálni és megfesteni — ez sikerült a legfiatalabb hazai klasszikusainknak: Kmettynek, Barcsaynak is; *az ő művészetük az igazi, korszerű művészet.*

4.

Egy érdekes és épkézláb ötlet — képkiállítás és vásár az eszpresszóban —, szintén a szentendreiek újítása. A Művész-presszó falát helyi festők képei díszítik, s ha valamelyik vendégnek megtetszik egy kép, *ott helyben, azonnal meg is veheti.*

Az eszpresszó belső tervezője nem segítette a festők ügyét; a fal csempeborítása rontja a képek hatását, s a helyiség világítása is olyan, hogy szinte zseblámpára van szükség, ha valaki alaposabban meg akarja nézni egyikmásik festményt. Az érdekes „presszótárlat" mégis nagy sikert arat. Tavaly tavasszal nyílt meg, azóta sok kép gazdára talált itt. Az ügyes ötletet — természetesen jobb körülményeket teremtve —, *érdemes másutt is kipróbálni.*

Zsugán István

m. 288. szám
ember 8. kedd

lap

LAP

artás
Vilson
örül

Rekordforgalomra készül a posta

Naponta 1500 demizson bor • Hárommilliónál több levélre számítanak a 72-esben

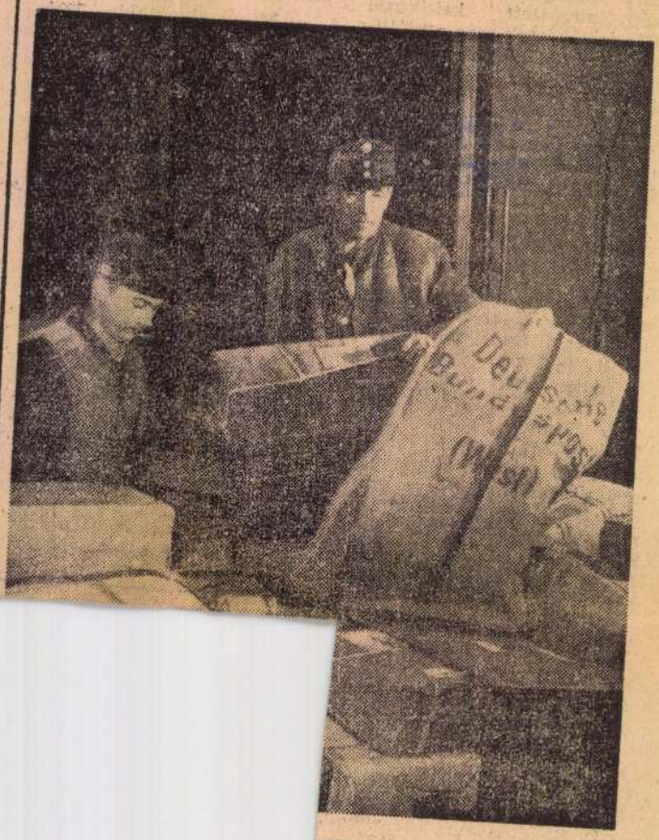

ornyosulnak az elosztóban az

is. *Naponta 1500 demizson érkezik.* Valóságos borpince lehetne ez a hivatal, hisz

a karácsonyi forgalomban nem kevesebb, mint 15 ezer liter bor továbbításával számolnak.

A nagy feladatra felkészültek, a létszámot megerősítik, kézikocsik, autók százai indulnak munkába az ünnepek előtti hetekben.

A másik nagyforgalmú pesti postahivatalban, *a 62-esben 1 millió 500 ezer — 1 millió 800 ezer levél kezelésével számolnak az ünnepek előtt.* A napi 5—6-ezer csomag szétosztása felszökik majd 22 ezerre. A posta kéri a levelek, a csomagok feladóit, hogy a címeket pontosan, jól olvashatóan és aprólékosan tüntessék fel a küldeményeken.

Tavaly például 8—10 ezer olyan levél, vagy csomag maradt a postahivatalban, amelyet hiányos címzés miatt nem kézbesíthettek.

Ne csak a kerületek számát, hanem a városrész nevét is jelöljék meg,

A 70-es postahivatalban pontos menetrendet készítettek a karácsonyi forgalom

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh László

ÉLET ÉS IRODALOM

1967 SZEP 23

1021

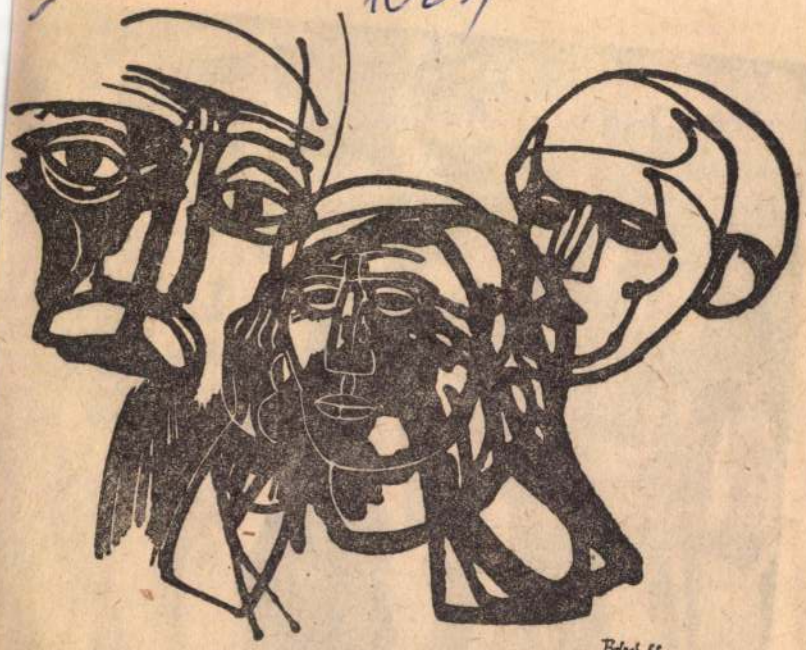

Balogh László: Arcok

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh László

PESTMEGYEI
HÍRLAP
1967 SZEP 19.

Zene szól a Duna partján

10 EZER LÁTOGATÓ SZENTENDRÉN

Nem is akármilyen: hangulatos, „békebeli" fúvószene. A muzsikusok előbb a Dunapartra vonultak, és a kerzon fújták, azán a város főterére kanyarodtak, hogy az ottlakók is halljanak egy kicsit a zenéből. Nemcsak nézője, de tapsolója is bőven akadt a hétvégi térzenének, több ezer tenyér verődött össze, hogy megköszönje a produkciókat. Ez az esemény volt egyik reprezentatív jelzője annak, hogy megkezdődtek az idei *szentendrei kulturális napok.*

Nehéz lenne minden eseményről hűen beszámolni. Csak néhányra emlékeztetünk a sok közül. Az elsők között kell említeni *a szentendrei festőművészek őszi tárlatát, Balogh László* kiállítását és *a bélyegkör* nyújtotta látnivalókat. Az arra járó alig hitt a szemének, mindegyik kiállítás előtt sorok álltak. Nem kellett nagy reklámot csinálni persze *a bábelőadásnak* sem. Ötszáz fős ifjú közönség előtt mutatták be a modern megoldású Hófehérkét.

A népi táncosok kétszer jelentkeztek. Először egy kis hírverés a főtéren, egy-egy szám a délutáni előadás programjából. Néhány órával később — a szabad téren — mutatták be teljes műsorukat. A klasszikus muzsikát szeretőknek felejthetetlen élmény *Antal Imre* zongoraművész

zongoraversenye.

Jobb időt kívánni sem lehetett volna, 20—22 fokos hőmérséklet mellett a hangulat higanyszála magasra szökött. Helybeli, hazai és külföldi részvevők egyaránt megfordultak a városban, s így nem csoda, ha közel tízezer emberrel számolhatunk. Mindez a fokozódó érdeklődést és a növekvő sikert jelzi. Az eredeti célkitűzést, hogy Szentendrét egyfajta *kulturális központtá* tegyék a főváros szomszédságában, dicsérik és igazolják a fejlemények. Ezért is örömteli a hír, s meghatóak voltak a pillanatok, amikor a szentendrei napokért legtöbbet munkálkodó önkéntes aktivistákat *emlékplakettel* jutalmazta a városi tanács végrehajtó bizottságának elnöke.

— t. gy. —

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Balogh László
ESTI HÍRLAP

1967 AUG 3
1021

Kulturális napok Szentendrén

Ebben az esztendőben rendezik meg tizedik alkalommal Szentendrén a kulturális napokat. A kulturális napok ünnepélyes megnyitására szeptember 16-án kerül sor egy koncert alkalmából, de már augusztus 20-án megrendezik a Pest megyei népi táncegyüttesek találkozóját a Park Múzeumban. A kempingben reprodukciókból, a művelődési otthonban festményekből és fotókból, az Alkotmány úti iskolában bélyegekből lesz kiállítás. A Ferenczy Károly Múzeumban Balogh László festőművész tárlatát rendezik meg, és a kitűnő szentendrei festőművészek jubiláris tárlatára a tanácsháza dísztermében kerül sor.

folyam, 181. szám

ugusztus 3. csütörtök

ONFERENCIÁN

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Balogh László

1021

— Szentendrén szombaton nyitották meg a 10. kulturális napok eseménysorozatát. Vasárnap nyitják meg a szentendrei festőművészek és Balogh László festőművész kiállítását.

zem
egy
dák
tort
ább
rló-
öm-
kör-

1962 NOV 27

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balog László

ESTI HIRLAP

☐ A LENGYELORSZÁGI Przemysl városban négy egri fiatal képzőművész alkotásaiból kiállítást nyitottak. Balog László, Kishonthy Jenő, Tilles Béla és Trojan Marian József mintegy 30 alkotását állították ki.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZÉRT

Balogh László

1963 MÁR. 7.
1021

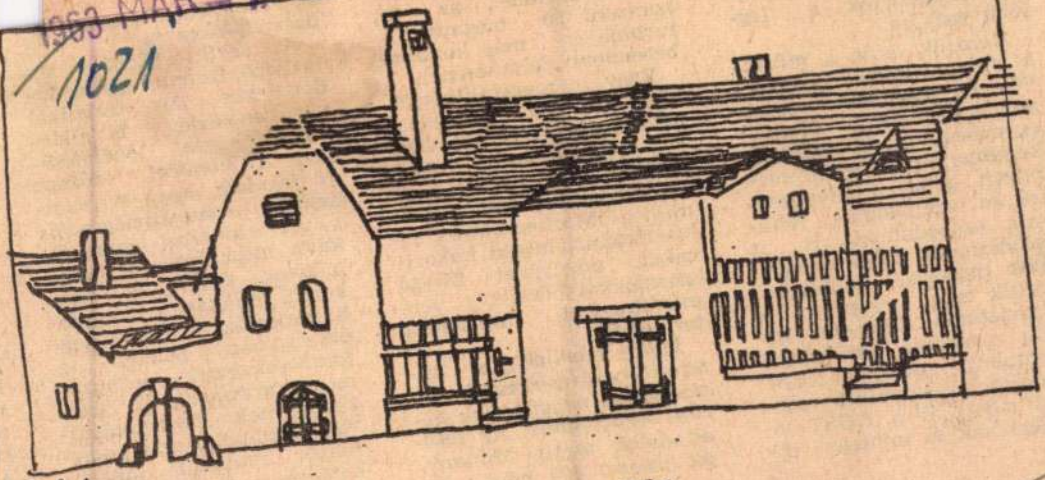

Balogh László

SZENTENDREI HÁZ

nalbeli különbségek kiegyenlítődésének a legfőbb eszköze.

Kezdjük talán a *műszaki dokumentációk cseréjével.* A szocialista országok díjtalanul átadják egymásnak nagy kohászati kombinátok, vegyiüzemek rajzait, gépek, berendezések és technológiák leírásait, szabadalmait, S a felhasználók a dokumentumok másolási költségeit térítik meg csupán. A Szovjetunió 1956—61 között nyolcezer különböző komplett dokumentációt (körülbelül egymillió rajzzal) adott át a KGST-országoknak és mintegy öt-

Tiszavidék
nát tervez
korszerű 5
turbina és
berendezés

Vagy
hogy a
ugyancsak
kes mezőga
nyeiket. A
42" és a „VIR 281", vala-
mint a Martonvásáron ki-
kísérletezett hibrid kukori-
cákat, amelyeket 25—30
százalékkal növelik a ter-
mésátlagokat, mindenütt
termesztik.

Egyre bővülnek a kutató-tervező-szerkesztő intézetek és nagyüzemek közötti kapcsolatok. Az 1960-as adatok szerint 330 szovjet intézet 405 népi de-

zetközi ... hogy a nem-
tökéletesedésével egyre in-
kább megszűnjön a tudo-
mányos kutató- és szer-
kesztő munkában is a pár-
huzamosság. A KGST tag-
országaiban például a
forgácsológépek párhuza-
mos gyártásának és szer-
kesztésének felszámolásá-
val körülbelül ezer konst-
ruktőr munkája takarít-
ható meg. A *termelés sza-*
kosítása ily módon lehe-

MDK

Balogh László

festőm.

Szerepelt a Fiatal Képzőművészek Studiójának kiállitásán az Ernst Muzeumban.

(zs.) : Pénteken nyilik a fiatalok tárlata.

ESTI HIRLAP 1964 dec 2.

Balogh László MDK

Szerepelt a "Tájak-Emberek" c kiállitáson a győri mücsarnokban.

"Szentendrei házak"

Borbáth Sándor: Tájak-emberek.
KISALFÖLD 1964 jan. 22.

MDK

Balogh László

Szerepelt a váci Vak Bottyán Muzeumben rendezett X. megyei tárlaton.

Prukner Pál: Kiállitás - szépséghibákkal.

PESTMEGYEI HIRLAP 1964 nov. 6.

Balogh László MDK

Szerepelt a székesfehérvári István Király Muzeum kiállitótermében rendezett tárlaton.

Szilvágyi Irén: Szentendrei Festők Tárlata.

FEJÉR MEGYEI HIRLAP 1964 aug. 2.

MTK

Balogh László

szerepelt a tárlaton

"Padlómosó" /hidegtü/

/kyd/: Egri képzőművészek az országos téli tárlaton.
Hevesmegyei Népujság. 1964 . febr. 29.

Balogh László
festő

M.D.Y.

A művén első tartatót az Fiatalok
kenbjában vendette, harom év-
vel ezelőtt.

Frank Janos: Balogh László kiállítása
Élet és Irodalom, 1967. szept. 30- 8 lap

Balogh László
festő

M.D.Y.

Szeptemberben a Ferenczy Károly
Muzeumban vendette műsö-
dik kiállítását a művész.

Frank János: Balogh László kiállítása.
Élet és Irodalom, 1967. szept. 30. 8 lap.

Balogh László
festő

M.D.K.

Képein szentendrei motivumokat mutat be. Grafikáinak a lira lép előtérbe. A művész nagy alkalmazott grafikai és plakat-tervezői gyakorlattal bír.

Frank János: Balogh László kiállítása

Élet és Irodalom, 1967. szept. 30. 8 lap

Balogh László, festő

MDK

Szerepel a Műcsarnok tárlatán.

Zugán István: Képzőművészet – ötmillióért 2

ESTI HIRLAP, Bp., 1967. júl. 8.

Balogh László MDK

Illusztráció, Dante: A pokol c.művéhez, cinkkarc

Mücsarnok 1965. X,Magy. Képzőm. Kiáll.

Balogh László

A "Studió 66" tárlatán az Ernst Múzeumban szerepelt műve, konstruktiv jellegü a szentendrei hagyományoknak megfelelően.

Vigilia 1966 VI. 416.l.

Balogh Lénárd
grafikus

M.D4

"Arcok"

Élet és Irodalom, 1967. aug. 23 - 6 lap

Balogh László festő

M.D K.

Müvei a kiállitáson

Pe nczky Géza: Festmények a X. Magyar Képzőmüvészeti Kiállitáson

Magyar Nemzet 1965. okt. 3. 9.1.

M.D.K.

Balogh László festő

Müvei a kiállitáson

Perneczky Géza: Szentendrei őszi tárlat

Magyar N emzet 1965. okt. 2. 4.l.

Balogh Lajos, festő MDk

Kiállít a dec. 4-én, az Ernst Múzeumban megnyíló tárlaton.

(2s): .... a festészek tárlata ..." 1.

ESTI HIRLAP, Gy. 1964. dec. 2.

Balogh László, festő

MDH

Szentende szülötte a piatal festő. Szentendréről járt be a főiskolára, ma is ott lakik, ott dolgozik. Diplomáját 1957-ben szerezte meg. Négy képpel szerepel a szentendrei múzeumban megnyílt tárlaton.

Zsugán István: Kiállítás és aukció a presszóban

2

ESTI HIRLAP

Bp. 1964. dec. 8.

Balogh Lánló

Szerepelt a szentendrei őszi tárlaton.

Magyar Nemzet 1965. okt. 2.

Szentendrei őszi tárlat. Pernecky Géza.

MDK

Balogh László, 193o-

Barcsay Jenő kiállitása

Fekete arany /filmm/

1885-196o. M. plakát-tört. kiáll. Mücs. 196o.

MDK

Szikra János festő

Sz. J. kiáll. Fényes A.terem. 1960. okt.

MDK

Balogh László

Utcasarok, of.

Ház fákkal, of.

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Muz.

Hmvhely, 196o. okt.

MDK.

Balogh László

Kiállitási kritika

Hevesmegyei Népujság 1965 juni.2o.

M.D.K.

Balogh László

Festőművész kiállitotta müveit az Egressy klubban.

Pestmegyei képzőművészek kiállitása az Egressy klubban.

Magyar Nemzet 1961. feb.7. 4.old.

MDK

Balogh László

Töprengő, repr.

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J.Múz.
Hmvhely, 1960. okt.

lo -

he Bauernmöbel. Darmstadt.

chaften und Kulturbewgungen im öst-

ichenberg.

Berlin.

elwerk. Berlin.

nungskultur und Möbel der italieni-

ttgart.

garische Bauernmöbel. Ungarische Jahr-

rosi /pentelei/ népi bútorok. Alba

men kansanomaista kultuuria. II.

MDK

Balogh László

Könyöklő, diófapác

Töprengő, szinezett tus

7. Vásárhelyi őszi tárlat. Tornyai J. Muz. Hmvhely

1960. okt.

Balogh Rászló
festő

M.D.K

„Türfalak" (repro)

Műveszet, 1965. december – 27 lap

MDK.

Balogh László

Gyermekművészek aszfaltversenyén birál

Szentesen

Népszabadság 1965 szept.2. lap-

Balogh László M.D.K.

Müvei a Fiatal Művészek Studiójának kiállitásán

akkal fixált szénrajz / Utépitők /

Tasnádi Attila: Kiállitási jegyzetek

Kortárs 1965. márc.

MDK

Balogh László

Megnyitották Kassán az ... iparm. tárlatot. Uj Magyarság, 1943. máj. 11.

MDK

Balogh László, ip.müv.

müveivel szerepel ezen a II. orsz.Iparmüvészeti kiállitáson.

Schalk-ház. Kassa . -A Kassa-i iparmüvészeti tárlat. Népszava. 1943.máj. 9. 1o.1.

MDK

Balogh István, graf.

Ne engedd!... Harcolj a békéért!.
Plakát.

Mücs.-IV.M.Képzm.Kiáll. 1954.ja-n.-febr. Ka/t. 13.l.

le.D.K

BALOGH Lóránd

Részbétel a kiállitáson

Dutka Mária: Szentendrei müvészek kiállitása

Magyar Nemzet 1962. május 31. 4.l.

M. D. B.

BALOGH László festő

Részvétel a kiállitáson

a. m. Pest megyei képzőművészek kiállitása
Magyar Nemzet 1961. febr. 7. 4. l.

Balogh László
festő

M.D.K

Munkásságán meglátszik
Barcsay hatása

Végh János: A hetedik őszi tárlat Hódmezővásárhelyt -32 l.
Művészet, 1961. január. – 1 szám

Balogh Károly
Grafikus

M.D.K.

Rajzairól.

Végh János: A hetedik őszi tárlat Hódmezővásárhelyt - 32 l.
Művészet, 1961. január. - 1 szám

Balogh László
festő

M.D.V.

Méltatás — Alexej Tolsztoj
illusztrációi.

1960

Bordácsné H. Lenke: Szentendrén élő képzőművészek kiállítása
Művészet, 1960. december. — 32 l.

MDK

Balogh László, IV.é.hallg.

Eger áll. Liceum és Tanitóképzö.

1o1. Pékmühely.
1o2. Betakaritás.

Magy. Ifj. Képzömüv. Kiáll. /VII/ Gyermekrajzok.
Föv.Képtár. 1949 aug.16.-szept.1o. Kat.

Balogh László /1930- /

MDK

"Barcsay Jenő kiállitása" 1957

"Fekete arany" /filmplakát/ 1958.

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás. Bp. 1960.
13.1.

Balogh Lóránd
festő

M.D.K

Méltatás.

Csehi Miklós: A fiatal képzőművészek stúdiója harmadik kiállításán ...
Magyar Ifjúság, 1961. ~~május~~ június 10.

M.D.K

MDK.

Balogh László festő

"Magyar csendélet" /olaj/

Árverési Közlöny 4.sz. 1931. december.
26.l.

Balogh László, festő

M. Dh

A szentendrei festő képei a Pest megyei festők kiállításán szerepelnek.

Péter Imre: Jegyzetek kiállításokról

9. l

Dn. 1961. febr. 3

NÉPSZABADSÁG

M. D. K

BALOSH László festő

Részvétel a kiállitásra

Sárvár Marta: Szentendrei festők kiállitása

Magyar Nemzet 1961. aug. 30. 4. l.

M.D.K.

Balogh László

Kiállit a Vit.képzőm.kiállitáson.

Kiállitás a Vit.képzőművészeti anyagából.

Népszava 1959.juni.7. 4.old.132.szám.

M.D.K.

Balogh László
festő

A Tiszavidéki Képzőművészeti
Munkacsoport kiállításán vett részt.

Hírek.
Művészet, 1961. július — 44 l.

Balogh Rondó
festő

MDK

Az Egressy Klubban kiállításon
szerepelt.

B. Hamisch Lenke: Pestmegyei képzőművészek VII. kiállítása
Művészet, 1961. május — 34 l.

M.D.K.

BALOGH László

festőművész

az Egressy-klub kiállitása

S.M.: A Pest megyei képzőművészek kiállitása

Magyar Nemzet 1961. decmber 14. 4.l.

MDK

Balogh László
festő

A Pest megyei művészek kiállításáról
véleményt vett

h-h: Pest megyei művészek kiállítása.
Művészet, 1962. április —— 41 l.

Balogh László

Mezőgazdasági kiáll.

II. Fichátkiáll. 1956. [illegible]
12. 1.

MDK

Balogh László

Fejtanulmány I, cer.

" II. kr.

Szentendrei festők 3. kiáll. Ferenczy Muz. 1953. aug.

M.D.K.

Balogh László
festő

Barcsay Jenő 1957 es kiállításának plakátját tervezte, Alexej Tolsztoj I. Pétérének illusztrációit. — Mélt alás. — „Rab-Ráby hara" (repr.)

Hautisch Lenke: Balogh László
Művészet, 1962. augusztus — 34 lap

BALOGH László festő M.D.K.

részvétel a kiállitáson

Magyar László: Tavaszi tárlat Vácott

Petmegyei H irlap 1962. junius 3. 5.l.

M.D.K.

Balogh László
festő

„Fehér kár" c. képe + reprod.
"

B. Havlisch Lenke: Szentendrei művészek kiállítása 1961.
Művészet 1961. november — 43 l.

Balogh László festő

M.D.K.

részvétel a kiállitáson

Tamás István: Őszi tárlat Vásárhelyen
Magyar Nemzet 1961. október 19. 7.1.

Balogh László
festő

M.D.K.

„Fehérfalú ház" c. képe

Laúcz Sándor: Képzőművészeti krónika
Élet és Irodalom, 1961. szeptember 16–10 l

Henry Brooks
Jr.

"

Transcribed this 2 days

Thanks Sincerely - Hope I can return the favor
Feb 25 Tuesday, 1941 - September 16 - 10 P

MOK

Balogh László
festő

Képeinek kiállítása Egerben.

Mozaik: Három fiúval festőművész.

Népszava 89. évf. 233. sz. 1961. okt. 1-én

MDK

Balogh László
festő

Képei a Pest megyei képzőművészek
kiállításán az Egressy klub-ban

H. L. Pest megyei képzőművészek kiállítása

Népszava 89 évf. 296 sz. 1961 dec. 15., 8 l.

Bodogh László
festő

M.D.Y.

Egerben volt kiállítása

Hírek
Művészet, 1962. február — 41 l.

MDK

Balogh László, festöm.

22. Magyar csendélet. Olf. 18x23 J.f.b.

Arv. XXXXX. 1932. I.rk.sz. 61.sz. 13.l.
Közl.

BALOGH LÁSZLÓ

Tanulmányok /1-2-3/ Diópác és grafit.
" a TSzCs-ből /1-2/ "
Tehenek /1-2/ "
Tanulmányok a TSzCs-ből./1-2-3/ "

Öt szentendrei festő kiállitása, kat. 1952.
Ferenczy Károly Muzeum, Szentendre.

M.D.K.

Balogh Károly
grafikus

„Kút" rajz

Élet és Irodalom, 1963. június 23 – 5 lap

mdk

Balogh László

„tajkepe" a moszkvai kiállitáson

1. Egy moszkvai kiállitás vendégkönyvéből

Uj Szás 1962 9.11 176.l

mdk

Balogh László

Rab Ráby e. képe a moszkvai kiállitáson.

/: Egy moszkvai kiállitás vendégkonyvéből

lj Szás. 1962. 2.sz 177. L

BALOGH László festő M.N.K.

Szntendrei Városkép

Résztvette kiállitáson

Dutka Mária: Képzőművészeti utkeresések a miskolci kiállitáson

Magyar Nemzet 1962. november 18. 9.l.

Balogh László
grafikus

M.D.K.

Illusztráció Resetnyikov
című
Hajóvontatók regényéhez

Élet és Irodalom, 1963. jan 26 – 8 lap

B alogh László festő M.D.K.

Képe a szentendrei kiállításon

Kettős kiállítás Szentendrén

Pest megyei Hirlap 19[illegible]4.szeptember 29. 3.l.

M.D.R.

Balogh László

F.M. Resetnyikov: Hajóvontatók, illusztrálás.

cenzúrve.

a szép magyar könyv, 1963
16. l.

Balogh László festő M.D.K.

Részt vett a kiállításon

/g.i./ Szentendre festészete

Magyar Nemzet 1963. október 30. 4.l.

Balogh László, [ ] MDH

A pressó állandó kiállításán
vásárolhatók művei.

— : Művészpresszó szentendrén 2.

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. jún. 1.

Balogh Lázló, festő

M Dy

Fiatalabb művén

Szurányi-Kovács Endre: Kiállítás hentendre festénetéről

8. l

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. nov. 19.

Balogh László, festő MDK

A fiatal gárda egik tehetséges tagja.

(b. e.): Szentendre, művészkolónia 2.

ESTI HIRLAP, bp. 1962 - jül. 13.

MDK

Balogh László

Murányi-Kovács E.: Kiáll. Szentendre festészetéről.
Népszabadság 1963. nov. 19.

Balogh László

Grafikái szerepeltek az észak-magyarországi képzőművészek egri kiállításán.

Heveszmegyei Népújság 1965. jun. 4.

Balogh László, [ ] MDK

A gyermekművének számára rendezett anfaltrajzversenyt Pirk János, Balogh László és Szántó Imre értékelték.

: Szentendrei kulturális hetek 7

NÉPSZABADSÁG, Bp 1965. szept. 28

M.D.K.

Balogh László

F. Resetnyikov: Hajóvontatók c. könyvét illusztrál
ta.
/Európa kiadó/

Uj Könyvek c. rovat
Film Szinház Muzsika. Bp. 1963. aug. 30. VII.
évf. 35. sz. 22. lap

Balogh László festő M.D.K.

Kiállitása a Fiatal Müvészek Klubjában

A konstruktiv irányhoz csatlakozott.

Rajz. / utcarészlet, előtérben sarokban faj. / repr.

Várvári Mária: Vitaesten a Fiatal Művészek Klubjában

Magyar Nemzet 1964. február 21. 4.1.

MDK

Balogh László
festő

17 kiss Fiatal Művészek Klubjában
állította ki képeit.

Frank János: Kiállítási napló
Élet és Irodalom, 1964. febr. 22 - 8 lap

M.D.K.

Balogh László
festő

A Heves megyei tárlaton
kiállít.

Tóth Ervin: A Heves megyei képző művészek tárlatáról
Művészet, 1964. május - 45 lap.

A Magyar Kommunista Ifjúsági Szövetség FIATAL MŰVÉSZEK KLUBJA VI. Népköztársaság útja 112. sz. meghívja Önt

Balogh László

KIÁLLÍTÁSÁRA

A kiállítás február hónapban, kedd és vasárnap kivételével minden nap du. 3 órától tekinthető meg. A vitát 12-én, szerdán este 8 órakor tartjuk.

VITAVEZETŐ: MIKLÓS PÁL

Baloph László

B a logh László festő M.D.K.

Müvei a pest megyei képzőmüvészeti kiállitáson

Prukner Pál: Kiállitás- szépséghibákkal

Pest megyei H irlap 1964, november 6. 3.l.

. . .

Bologh tóvló

kerepelt a „kentanárai festéket" c. kiállítás on

Vigilia, 1959, VIII. n., 501 old.

MDK.

Balogh László

A X.Pestmegyei Képzőművészeti Kiállitáson szerepelt.

Pestmegyei Hirlap 1964.X.8. lap -

MDK.

Balogh László

A X Pestmegyei Képzőmüv. Kiállitáson szerepelt

Pestmegyei Hirlap 1964.X.8. lap -

MDK

Balogh László

/g.i./: Szentendre festészete. Magyar Nemzet 1963. okt. 30. 4.l.

Balogh László

Ivó, of.

Szentendrei házak, of.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek V.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec. 6.l.

MDK

Balogh László festőm.

Csónak, akv.

N Női fej, diópác

Tanulmányfej, "

Fej, tus

Szentendrei Művésztelep jub.kiáll.1926-56.
Ferenczy K.Múz. Műcs. kiáll. 11 l.

MDK

Balogh László

Fehérfalu házak, of.

Studio 64 - Fiatal képzőművészek V.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec. 6.1.

Balogh László
festő - grafikus

M.D.K.

Fejcinni grafikájáról szere-
pel a tárlaton.

Bolgár Kálmán: Studio 64
Művészet, 1965. március - 38 kep

Balogh László M.[illegible].K.

Müvei a kiállitáson

Utépitők c. karton , repr.

Balogh Jenő: Fiatal képzőművészek seregszemléjéről

Munka 1965. január

Balogh László festő

szerepet a ventendrei festők
kiállításán

Vigilia, 1961, 10 n., 626 old.

MDK

Balogh László

Bányászok, kr.

Fej, tus

Szentendrei emlék, tollr.

Utépitők, szén /mozaikterv/

Studio 64 - Fiatal képzőművészek 5.kiáll. Ernst Muz.
1964. dec.

lo l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KÖZÉRT
Balogh László

1963 MÁR 7.

1021 KÖZÉRT *Újság*

A RAJZOKAT BALOGH LÁSZLÓ,
SZENTENDREI FESTŐMŰVÉSZ KÉSZÍTETTE

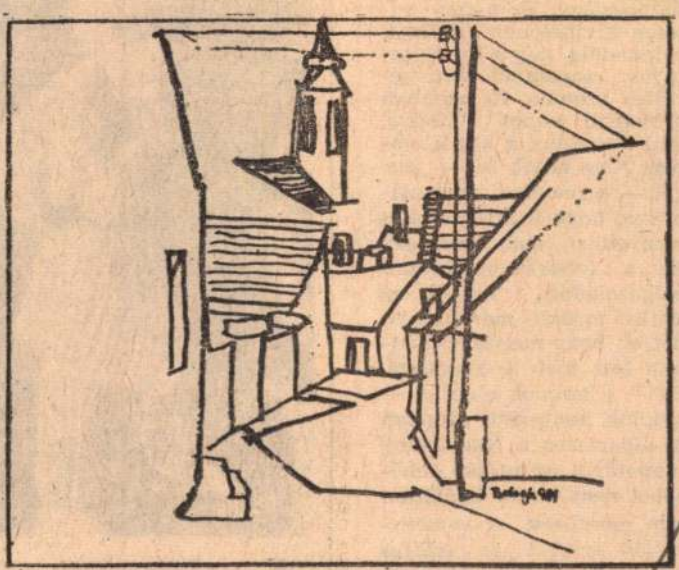

SIKÁTOR

bajnokságról

dó György testvérpárt, valamint *Novák, Fitos, Mogyorósi* és *Veszprémi* sporttársakat.

Reméljük munkájuk töretlen biztosíték lesz arra, hogy a szabadtéri bajnokságban is így állják meg a helyüket és a többiek előtt ők lesznek a példaképek.

★

Az ifjúsági csapatunk az NB I-esek mezőnyében szerepelt. Tervszerű, következetes munkával készültek fel az egyes mérkőzésekre. Azzal a céllal kezdték meg a bajnokságot, hogy — ami két éven keresztül nem sikerült — megkísérlik: vagyis megnyerik a terembajnokságot. Ez a terv teljesen kivihetőnek látszott, mindaddig, míg a Bp. Spartacus csapatával nem kerültek szembe. Itt azonban gyengébb napot kifogva, alul maradtak a küzdelemben. Nem adták fel — joggal — a reményt, arra számítva, hogy a Spartacus is szenvedhet még vereséget. Ez a feltevés hamarosan beigazolódott. Tehát az utolsó forduló mérkőzésein dől el, hogy melyik csapatnak lesz jobb a gólaránya. Ez — a számok alapján — nekünk kedvezett, azonban a Spartacus a Nagytétény csapatával az utóbbi hibájából nem tudott lejátszani egy mérkőzést. A versenykiírás szerint az esélyes csapatok eredményét rontja az ilyen esemény. Így lett jobb a Spartacus gólaránya, így előzött meg

Horgolt egy

Anyaga 60 deka zefirfona négyes szála és hármas alumínium horgolótű.

A kabáthoz körülbelül 30 deka fonal szükséges. Horgolását a kabát elejének megfelelő hosszúságú, 34 centis láncszemsorral kezdjük és oda-vissza haladó kispálcasorokkal dolgozunk úgy

hogy a kispálcáknak csak hátsó szálába öltünk. Ezáltal a kötéshez hasonló bordás felületű mintát kapunk. A kabát alsó szélén végig

1965 JAN 21

1021

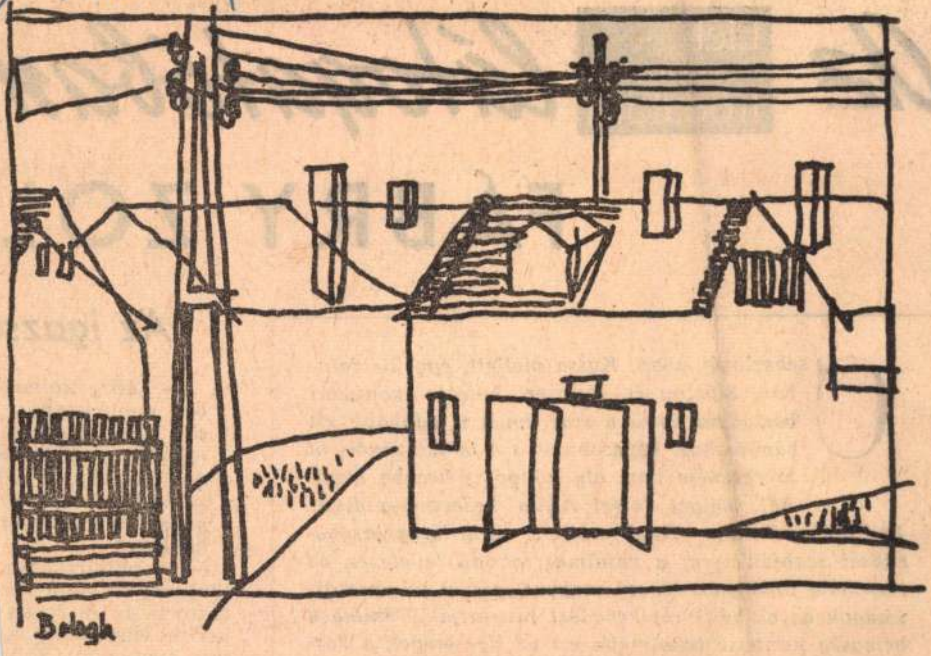

Balogh László: Szentendrei utca

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Az Élet és Irodalom t

FÁBRY ZOL

Csehszlovákiában, Kassa mellett, egy kis faluban, Stószon él. Hétezer kötetes könyvtár bástyázza körül a száz évnél is ódonabb kis bányászház két szobáját, s a böngészőnek, ha szerencséje van, oly könyv is kezébe akadhat, melyet József Attila kezevonása díszít. Itt él Fábry Zoltán. Napirendjét a rádió hangversenyadásai szabják meg; a hatalmas méretű levelezés, az imponáló tömegben érkező magyar, német folyóiratok, újságok az aktuális tájékozódást biztosítják. Amióta a betegség kerítette hatalmába ezt az ifjú-öreget, a hatvannyolc esztendős írót, elmaradtak a pozsonyi utak is. Budapesten meg éppen 1919-ben volt utoljára.

Az igazsá

— Fábry Zoltánt ban publicistaként e tik. Ezért időszerű mélyhez szóló lehet dés: hol látja a pub ka helyét önnön mu gában és a magyar lomban?

— A publicisztika több emberben a vez asszociálja. A frázis kerítő lehetőségét é mes kényszerét. És e vétke. Az a publ mely a sematizmus ágya és megtestesíť

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh László

SZOCIALISTA MŰVÉSZETÉRT

1962. JÚLI

— A FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK Stúdiója 1962. június 6-án tartotta vezetőségválasztó közgyűlését a Képzőművész Szövetség tanácstermében. Az elnöki beszámoló és az azt követő hozzászólások után megválasztották az új vezetőséget. Tagjai: **Balogh László** grafikus, **Csizmadia Zoltán** festőművész, **Gerzson Pál** festőművész, **Konyorcsik János** szobrászművész, **Svábi Lajos** festőművész, **Szurcsik János** festőművész, **Vecsési Sándor** festőművész. Póttagok: **Benedek György** festőművész, **Berényi Ferenc** festőművész, **Pásztor Gábor** grafikus.

A Szo... mint szerkesz...
nemcsak mint szerkesz...
tevékenykedett, hanem rendszeres e
tékes munkatársunk volt, akinek
mindig színesítették, gazdagitották l

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1964 FEB 21.

4

Vitaesten a Fiatal Művészek Klubjában

A terem morajlik. A falakon képek. *Balogh* László festőművész alkotásaiból nyílt kamarakiállítás a *Fiatal Művészek Klubjában.* Munkáit megvitatni jöttek össze a társak, barátok, a klub tagjai.

Az egybegyűltek szigorú bírálók, értő pillantásaikban saját problémáik is feszülnek. Felmérnek és összehasonlítanak; körülöttük levő, őket keretbefoglaló festmények az ok és ürügy arra, hogy megvitassák közös gondjaikat.

A beszélgetést megindító előadás néhány rövid életrajzi adat felsorolása, az anyag ismertetése után nem kisebb kérdésekre vár választ, mint a piktúra megváltozott szociális funkciója, egy viszonylag szűk tematika általános érvényűvé emelése, új festői törvényszerűségek megfogalmazásának szükségessége.

Az egész társadalomhoz szólni

Fegyelmezetten, bő áradással indul a vita. Egy fiatal szobrász általában és ezen a kiállításon is megoldatlannak látja a legfontosabb kérdést, korunk képzőművészeti célját,

Balogh László rajza

feladatát. Ma, amikor egy egész társadalom vállalja magára a mecénás szerepét, elsőrendű feladata a művésznek *az egész társadalomhoz szólni.* A törekvés és a megvalósítás között azonban ellentmondást érez. Ennek egyik oka abban rejlik, hogy a technikai eszközök birtokbavételével bizonyos kívülállás, racionálisabb, hűvösebb szemlélet párosul. S amit ő úgy fogalmaz, hogy a művész »értőjévé, tudósává válik« saját munkájának, az másik művésztársánál feltétlen pozitívum, magas fokú szintézis. A témának másmás oldalról való megközelítése, »intellektuális önkontroll«. A mai rendezettebb világnak szüksége van új törvények teremtésére.

De a törvény — művészettörténész mondja — csak addig marad az, ameddig kapcsolatban van a valósággal. Mi lesz belőle, ha iskolává válik, formákba meredt akadémizmussá. Hol lesz az a pont, ahonnan tovább léphetünk, utat törhetünk a XXI. század felé.

Utak a jövő felé

Gyors egymásutánban záporoznak az ellenvélemények. Az élményszerűség, ami minden — látszólag tartózkodóbb — megfogalmazás ellenére is, művészetük hajtóereje, úgy érzik, megmenti őket az üres formák ismétlésétől. Az iskola számukra a szép rangját adja meg, azt a biztos bázist, ahonnan kiindulva felépíthetik saját világukat. A konstruktív irány, melyhez Balogh László és sok pályatársa csatlakozott, megfelel a mai szocialista életérzésnek. Alkotásaik amikor eltávolodnak a valóság fizikai képétől, ugyanakkor ennek belső törvényszerűségeit kutatják. Ez az a pont, ahonnan utat akarnak törni a jövő felé. Tudják, hogy munkásságuk nem zökkenőmentes, de nekifutásaik és megtorpanásaik kialakuló világképük ellentmondásait tükrözik.

Őszinték. Nem takargatják hibáikat. Amikor társuk művészetét bírálják, saját munkájukról is ítéletet mondanak. A kibontakozást az emberábrázolás elmélyítésében, az értelmi és érzelmi elemek egyensúlyba hozásában keresik.

Gátlások nélkül

A kérdések újabb kérdéseket szülnek. A szenvedélyes hivatásszeretet és kíváncsiság diktálja őket. Számukra a probléma felvetése talán fontosabb, mint maga a válasz. S ha a vita végére még sok kérdőjel maradt, egy valamiben mindnyájan egyetértenek: le kell küzdeniük az indulatokat, szenvedélyeket visszafogó gátlásokat. Művészetük ezáltal léphet ki a »krónikás korból«, témáikat így emelhetik általános érvényűvé, valóságot formáló tényezővé.

Lassan elcsendesül a vita. Talán nem mindenki kapott az őt érdeklő problémára választ. Hogy a beszélgetés mennyire volt ösztönző fiatal művészeink számára, ki mit vitt haza tanulságul, arra az elkövetkező idő munkássága ad majd választ.

Sárvári Márta

Eső, havas eső, hó országszerte

Hóakadályok Szabolcsban és Borsodban Robbantják a dunai jégtorlaszokat

A földközi-tengeri ciklon szerdán este váratlanul »pályát változtatott«: elindult Kis-Ázsia felé, s a hátoldali áramlás szinte átrántotta a Kárpátokon a Lengyelország, Ukrajna légterében már hosszabb idő óta gyűlő, körülbelül 3000 méter vastag »léggombócot«. A »kassai kapun« át beözönlő hideg az ország északkeleti csücskében erős havazást okozott. A hidegbetörés a nap folyamán elérte az ország déli határait. A hideg másik tömege északról megkerülte a Kárpátok láncát és csütörtökön hajnalban Sopron felől tört az ország légterébe. Csütörtökön délre ez a nyugatról jövő áramlás elérte a Balaton vonalát, délután pedig a Mecsek[illegible]

szinte lehetetlenné teszi a viharos erejű szél. A hóekék egyelőre a hófúvásban rekedt gépkocsikat szabadítják ki. A 4-es számú úton csütörtökön *hat gépkocsit mentettek ki.*

A KPM útügyi osztályának tájékoztatása szerint Borsod megyében Sárospatak és Sátoraljaújhely környékén több összekötő út vált járhatatlanná hófúvás következtében.

A Duna Budapesttől *Dunaújvárosig teljesen tiszta,* viszont *torlódásokkal beállt a jég* Bölcskénél, Paksnál, a Siótorok környékén és Sárospartnál. A levonulás elősegítésére az álló jeges szakaszokon jégtörőhajók 20—30 méter széles csatornát vágnak a jégbe. Ahol a jégtörők nem boldogulnak, a *honvédség alakulatai robbantással hasítanak ki csatornát.*

A jégtörő hajók most Gemenc környékén működnek. A jugoszláv hatóságokkal történt megállapodás szerint *magyar jégtörő hajók a határon túl is dolgoznak,* nehogy egy ottani esetleges jégtorlasz visszahatása nálunk veszélyes helyzetet okozzon. Az esetleges veszélyekre felkészültek, a gemenci erdőtől felfelé *elsőfokú árvízvédelmi készültség van* a Dunánál.

Harmadfokú árvízvédelmi készültséget rendeltek el a minden évben »rakoncátlankodó« Kaposnál, amelynek jobb partján szelvényszakadások történtek.

A Tiszán még összefüggő a jégtakaró, s a mellékfolyók közül csak a Lajta, a Rába és a Kapos egyes szakaszai tisztultak meg a jégtől.

A Meteorológiai Intézet központi előrejelző osztályán tájékoztatásul közölték, hogy a két oldalról beözönlő hideg péntekre nagyjából kiegyenlítődik, s az éjszakai hőmérséklet országosan mínusz 5—10 fokig süllyed.

yőri egyetemi város deziai felméréset

több mint egy méter vastagon fel kell tölteni majd az egyetemi város helyét, s gondoskodni kell az árvédelmi töltések magasításáról és megerősítéséről. A szakértői véleményben tesznek javaslatot az egyetemi város épületeinek alapozására is. Az új beruházás előkészítői érdekes elgondolással kívánják segíteni az egyetemi oktatást. Azt tervezik, hogy ennél a beruházásnál az építőipar valamennyi jellegzetes alapozási módszerét felhasználják, s az épületek alatt állandó bemutatásra megfelelően alakítják ki a különböző sáv, pillér, betonlemez, kút és cölöpalapot.

ezdődött bemutató-sorozat

szerűséget jósolhatunk a különböző, sima és aprómintázatú alpaka jellegű anyagoknak is, amelyekből néhány kiskosztüm és a bemutatott férfiöltönyök készültek. Az alkalmi ruhákon újra szerepelnek a fémszállal szőttek, vagy az olyan szintetikus fonalak, amelyek villogó hatásúak.

Kárpitozott bútorok javítása és áthúzása rövid határidőre

NAGY SZÖVETVÁLASZTÉK!

„MINŐSÉG" KÁRPITOS KTSZ

V., Guszev utca 4. szám

180—056

180—731

1021

Balogh László illusztrációja Resetnyikov Hajóvontatók című regényéhez

1962 JAN 26

ÉLET ÉS IRODALOM

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló

MIÉRT SZÉP A SZÉP?

Nem én kérdezem. Zolnay Vilmos kérdi, könyve címében; és vele együtt még sok százezren. Vele együtt, vagy pontosabban: előtte. Hiszen éppen azért írta könyvét, hogy sokaknak, nagyon sokaknak, sokszor ki nem mondott — és egyre többször már ki is mondott — kérdésére válaszoljon.

Nagyképűség nélkül, az egyetlen lehetséges módon: önmagával folytatott, kétkedő, a válaszra rá-rátaláló, töprengéseibe az olvasót is bevonó párbeszéd formájában. A külső forma: monológ. Menete azonban örökös vitasűrítés. Az olvasó, miközben a szerző vele csevegően, de szenvedélyesen is vitázik, arra gondolhat: voltaképpen miért is ne lehetne minden ismeretterjesztő értekezésnek ilyen lírai hangja?

Nem árt, ha az író olyan ismereteket is terjeszt, amelyeket épp akkor vesz birtokába, amikor szólni készül mindarról, ami ezeknek körét alkotja? Nem árt, hogy példának saját legszemélyesebb emlékeit emeli? Használ. Az ilyen emlékek, élmények legtöbbször hétköznapiak; jelentőssé, példává emelkedésre alkalmassá éppen az a lényeges tárgy teszi őket, amelynek megvilágításában szerepük kerül. Amikor Zolnay Vilmos a tetszést kiváltó, nélkülözhetetlen *ritmus* természetét sok tekintetben egyénien, de sohasem megalapozatlanul magyarázva, a főhangsúlyt a várakozást keltő feszültségre és az örömszerző feloldódásra veti, saját, apai tapasztalataiból vál példát: „A kisgyerek talán azért bújik el, hogy ne találják meg? Ezért is, de ugyanakkor azért is, hogy megtalálják. Amíg ott lapul a divány alatt, vagy a függöny mögött, fél attól, hogy [illegible]

felfed
nem [illegible]

Nálunk a [illegible] tized, amikor elégítetlenül végigcsa[illegible] nagy költőinkről szóló könyvet, tanulmányt, értekezést, amelyben félverssoronként nyomoztatott a költőnek legtöbbször amúgy sem rejtvényként közölt állásfoglalása, de arról, hogy miért érdekesebb számunkra éppen Adynak, Petőfinek vagy József Attilának állásfoglalása a történelem és közélet kérdéseiben, mint másod- vagy tizedrendű költőké (akiknek soraiban pedig méginkább nyilvánvalóak voltak az állásfoglalások), vagy éppen vezércikkeké (amelyek másból sem álltak) — arról száz oldalakon keresztül egyetlen szó sem esett. Arról tudniillik, hogy ezek a versek szépek. S az ebből következően tüstént felhangzó kérdésről sem, hogy miért szépek. S hogy szépségüket az, vagy az is termi, amiért megszülettek; de hogy eszméiket hatékonyabban, mérhetetlenül hatékony szépségükkel szolgálják. A mérleg másik, csöppet sem üdítőbb látványt nyújtó serpenyőjén pedig szaporodtak a költeményeket koruktól, termőtalajuktól elszakító elemzések. Jólesik, hogy ez a munka, melyet a művészetekkel egyre nagyobb számban foglalkozó tömegek igénye hívott létre, nem csatlakozik sem az öncélúan esztetizálók, sem a nem kevésbé steril, a zenére süket, vagy a zenére vállrándítóan nem ügyelő hangjegymagyarázók sorához.

Engem arról, hogy mi a szép, de legalább is arról, hogy miképpen kell megközelíteni, Móricz Zsigmond világosított fel. Méghozzá olyan gyorsan, amilyen hirtelenség illik is az eszményi fölvilágosításhoz: „Szép — az egy indulatszó" — olvashattam a Kelet Népe egyik számának címoldalán a Móricz írta vezércikkben. S úgy éreztem: ez valóban a teljes lényeget közli. Ez is elég ahhoz, hogy az ember tudja: a szépet nemcsak szemlélni nem lehet szenvedélytelenül, beszélni sem lehet róla fásultan. Volt a két háború között a [illegible] egy görögtanára, aki

Balogh László

Karapet a Fiatal Képzőművének Studiója kiállításán az Ernst Museumban.

Vigilia, 1961. 7 n., 440 old.

Balogh Lánló

„Tűzfalak" c. festménye szerepel a Fiatal Képzőművészek Studiója IV. kiállításán

Vigilia, 1963, 9 sz., 565 old.

Balogh László
festő

M.D.K.

November 4 (reggel)

Élet és Irodalom, 1963. nov. 2 - 3 lap

Balogh Károly
festő

M. DK

Szentendrei kávéház
(repro)

Élet és Irodalom, 1963. november 23. - 8 lap

Balogh László M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Metszet /alakos kompozició /repr.

Oelmacher Anna:Fiatal képzőművészek IV. kiállitása az Ernst Muzeumban
Magyar Nemzet 1963. junius 9. 8.l.

Balogh László festő M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Prukner Pál: IX. Megyei Képzőművészeti Kiállitás
Pest megyei Hirlap 1963. május 12. 4.l.

Balogh László festő M.D.K.

Részvett a kiállításon

Este .repr.

Prukner Pál: II. Megyei Képzőművészeti Kiállítás

Pest megyei Hírlap 1963. május 12. 4.l.

Balogh László festő 7 Dk

Részt vett Párizsban a fiatal művészek szeptemberi, III. biennáléján.

—: Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG, hsz. 1963. júl. 2.

B alogh László festő M.D.K.

Nüvei a szentendrei Müvész eszpresszóban

Sz. E.:Képtárlaton az eszpresszóban
Pest megye Hirlap 1963. junius 12. 1.1.

MDK

Balogh László /1930-/

Barcsay Jenő kiállitása. 1957.,82.5x56.5 MH

Fekete arany /filmplakát/ 1958., 84x57 MH

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960. Műcsarnok. Kat. 13.1.

MDK

Balogh László

Szentendrei házak olaj 63x73

Hetedik Miskolci Országos Képzőművészeti Kiáll. Herman Ottó Múzeum. 1962. Nov. Kat.

Balogh László
grafikus

M.D.K

F. M. Resetnyikov néprajzi
vázlatát illusztrálta

Kondor László: Hajóvandatók
Élet és Irodalom, 1963. aug 10 – Olap

mák.

Balogh László

művei: a Szentendrei ferlészet" című
kiállításon".

(m. d.) Szentendrei Csipkerózsikák
Vajtsava, 1963. okt. 20.

H. L.

mak.

Balogh László, Gerzson Pál, Somos Miklós, Cross Janós, Kondor Béla

a „Nyolcak"-at Barcsayt, Kmetyt tekniti a magyar művészetben elődjének.

Devényi Iván

Jelenkor, 1963. 11. sz.

1082 l

Balogh László
pestő

M.D.K.

Hár két fával" 1962 (repro)
"Szentendrei dolgozó művész.

Haulisch lenke: Harminczöt éves a szentendrei művésztelep
Művészet, 1913. Október - 17 lap.

Bologh Ránló

Resetnyikov: Hajó vontatók u. könyv illusztrációja (Szepró)

A szép magyar könyv, 1963

1021

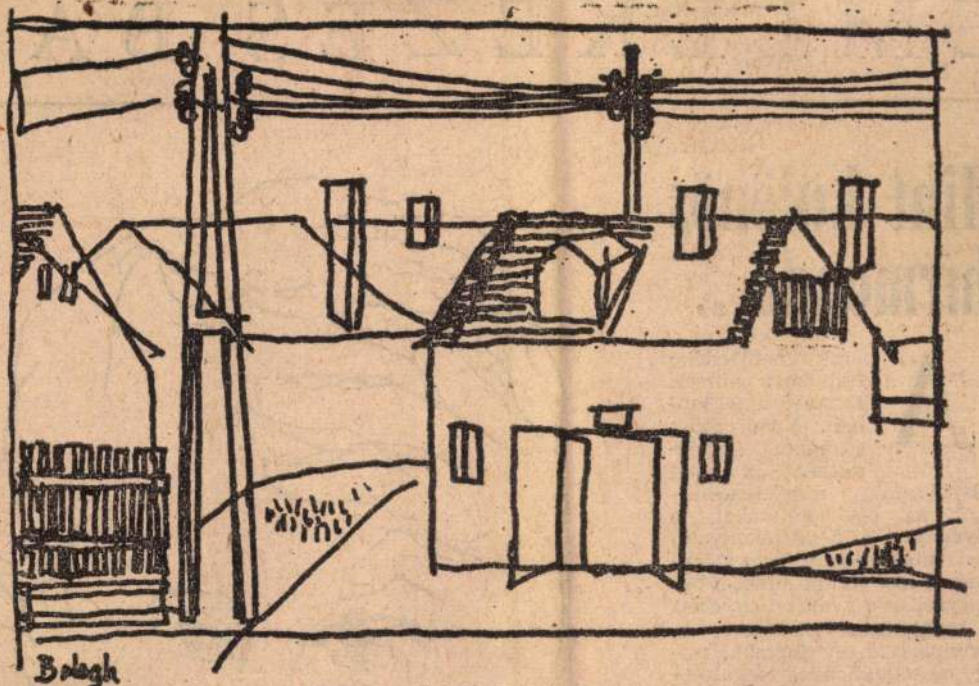

Balogh László: Szentendrei házak

Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

EMLÉKE

Mint különös hírmondó...

Apáink nemzedéke fiatalkori verseit szerette a legjobban. Nem csoda: csaknem kortársakként s ifjan olvashatták, megjelenésükkor, az első köteteket, s ilyenkor a legfogékonyabb az ember. Apám könyvtárában is megvoltak mind, a bejegyzés éve gyakran egyezett a megjelenésével. Már a kötetcímek is oly furcsák, rejtelmességükben oly izgalmasak voltak, egy-egy név vagy gondolat titkát ígérték: *Herceg, hátha megjön a tél is!* — így szólt az egyik: és vajon

1021

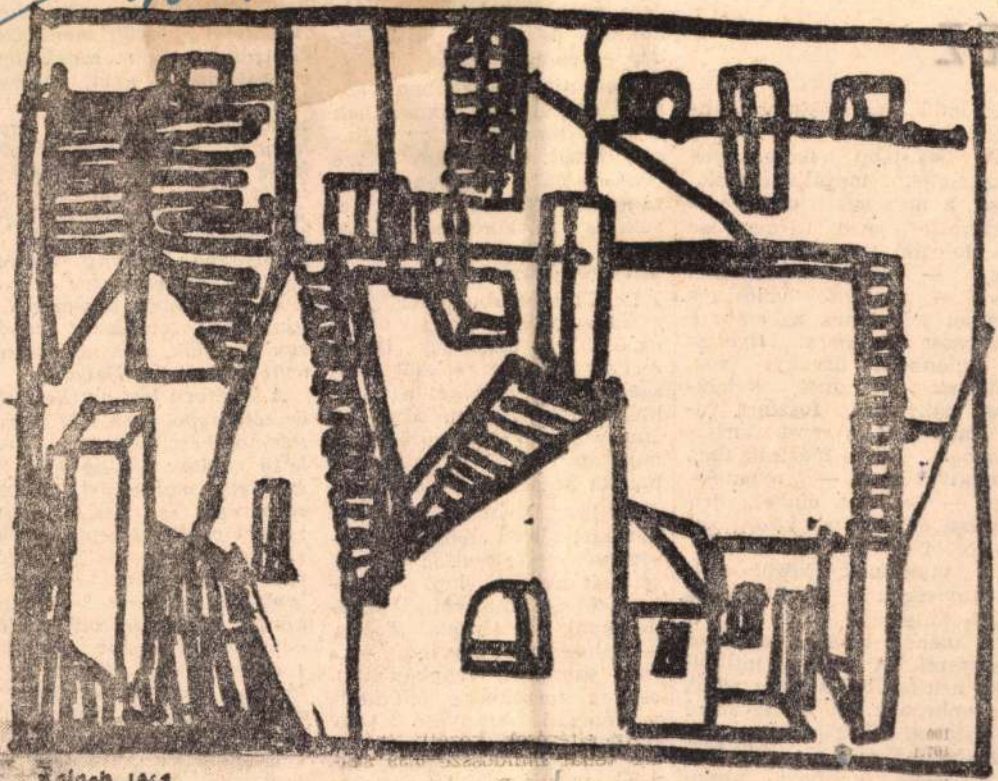

Balogh László rajza

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KÖZÉRT
1964 JAN-9

MÉZ

elsőrendű táplálékként ajánlották a mézet.

A legújabb tudományos vizsgálatok megállapították, hogy a méz sok olyan — többnyire még ismeretlen — biológiai terméket tartalmaz — cukor-alapanyagán kívül —, amelyek valóságos kincset jelentenek az emberi szervezet számára. Ilyenek a különböző ásványi sók, amelyek káliumot, kálciumot, nátriumot, foszfort, vasat, mangánt és rezet tartalmaznak. Egyes mézfajtákban ezenkívül még — nyomokban — ezüstöt, cinket, iridiumot és egyebek között kobaltot is találtak.

A vitaminok közül kis mennyiségben B_1, B_2 és a B_6 is fellelhető.

A méhek tehát valóságos vegyészek. A virágok millióinak nektárjából sűrítve adják az embernek ezt a nagyszerű táplálékot. Még kevesen tudják, hogy a méz az egyik leggyorsabban felszívódó táplálék, amely a gyomorból közvetlenül a vérbe kerül. Számos tudós kimutatta, hogy

ja? — s id
sárolnia a ha
nem akarja,
dettnek tek
ban — és eg

Ezek mell
nak csakug
a nagy töm
sán kívül: e
„csodálatos"
ránceltünteté
veik is bővelkednek a „titkos", „bizalmas", „rejtélyes" kifejezésekben.

Legáltalánosabb férfigond a kopaszodás; sorban utána az őszülés. Csakhogy itt a férfiak helyzete sokkal rosszabb, mint a nőké: a leghiúbb férfi sem vállalná a „ma szőke, holnap vörös, holnapután fekete" hajszínt és a paróka sem vonzó megoldás.

Az ipar számára nagy nehézséget jelent, hogy a szépségápolás kifejezetten nőies jellegét hogyan hozza összhangba az amerikai hagyománnyal, amelynek ideálja — történelmi alapokon — a zord, marcona, napbarnított, esetleg torzonborz felfedező, vadnyugati aranyásó vagy hasonló típus. Ezen úgy segítenek, hogy a különböző készítményeknek megfelelő hangzású nevet adnak s nem mulasztják el ráírni a tégelyre: „Csak férfiaknak!"

dult,
nem
iség,
nak
esen
há-
egít,
okat
i és
ad-
fel-

használásához kívánunk az alábbiakban néhány tanácsot adni. (Természetesen ügyeljünk arra, hogy a maradékok újabb felhasználásáig gondosan kezeljük, hidegen tartsuk, nehogy megromoljanak.)

A levesben főtt marhahúsból és zöldségből igen ízletes pástétomot készíthetünk a következő módon: 1/2 kg főtt, felszeletelt marhahúst, 1 szál sárgarépát és 1 szál petrezselyemgyökeret egy evőkanál zsíron, egy kis fej apróra vágott hagymával megpárolunk. Hozzáadunk 8—10 deka apróra vágott füstölt szalonnát és még tovább pároljuk. 1 darab tejben áztatott zsemlével az egészet háromszor ledaráljuk, belekeverünk 2 tojás sárgáját, 1 evőkanál mustárt, egy fél citrom levét, sózzuk, borsozzuk. Belekeverünk újból

Balogh László

Balogh László: Ház két fával. 1962 – Maison avec deux arbres
Дом с двумя деревьями

Művészet 1963 okt

Czóbel Béla művészete is hozott ilyen irányú erősítést. A tudatos komponálást állította szükségképpen előtérbe az itt dolgozók közül az is, aki számára világnézeti fegyver volt a művészet: Dési Huber István és az egyetlen szobrász, aki művészi koncepciójával bizonyos fokig beleillett ebbe a körbe, és a Szovjetunióba való költözése előtt, az 1930-as évek elején hosszabb időt töltött a telepen: Mészáros László. Az ő szobraiban megütött plebejusi hang és összefoglalásra törekvő szándék ugyancsak az alföldi művészettől erősödött, (korábban Vásárhelyen dolgozott) és jellemző, hogy Szentendrén kedves fogadtatásra talált.

A szentendrei festészetre jellemző bizonyos motívumazonosság vagy hasonlóság is. E kivételesen változatos vidék festőinek motívumvilága egyáltalán nem változatos. Általában kerülik azokat a tájelemeket, amelyek az impresszionizmusban olyan gyakran felhasználtak: az örökké változó vizet, rezgőlombú fákat és mozgékony felhőket. A táj és város mozdulatlan elemei fontosak számukra, az utcaképek, házak

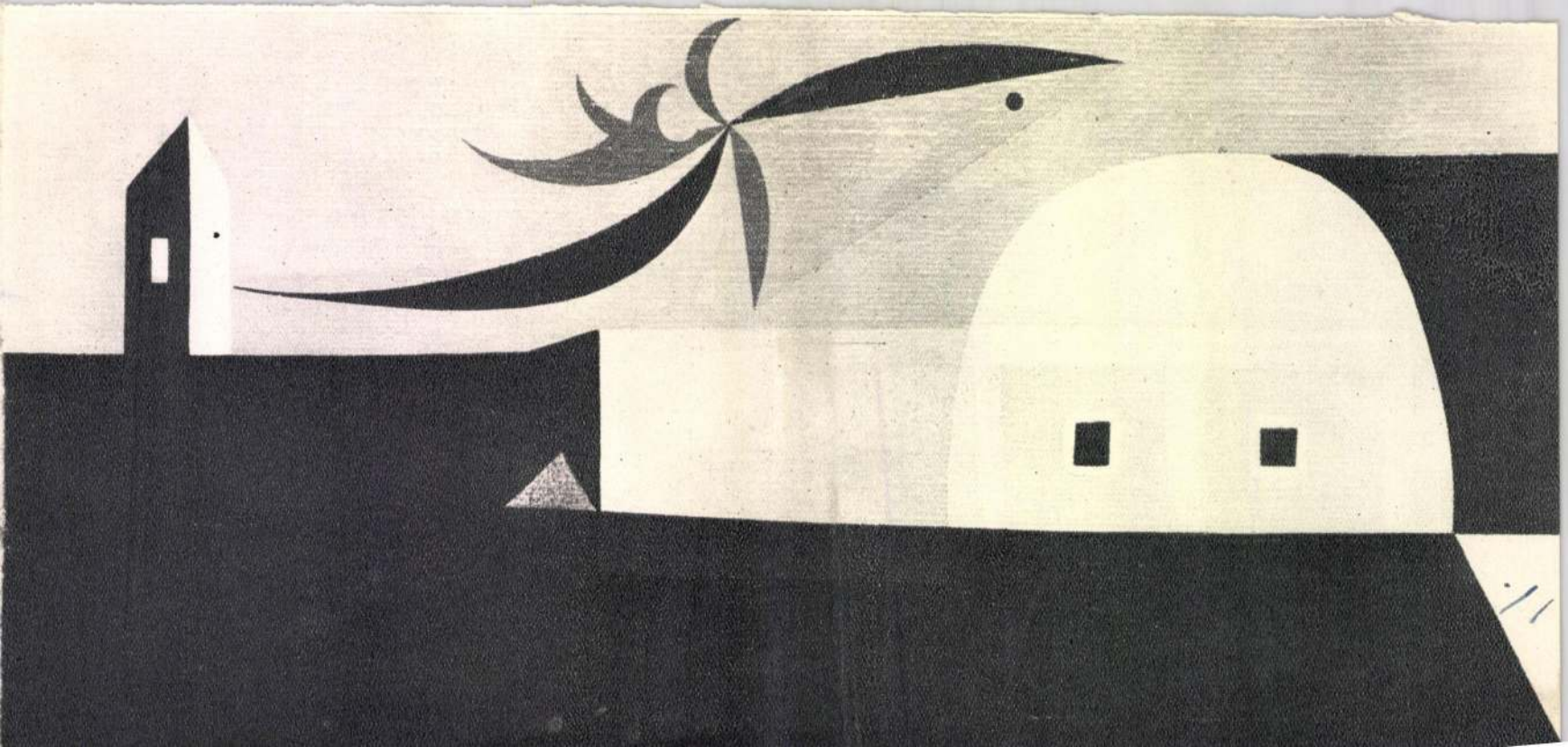

1963 NOV 2

1021

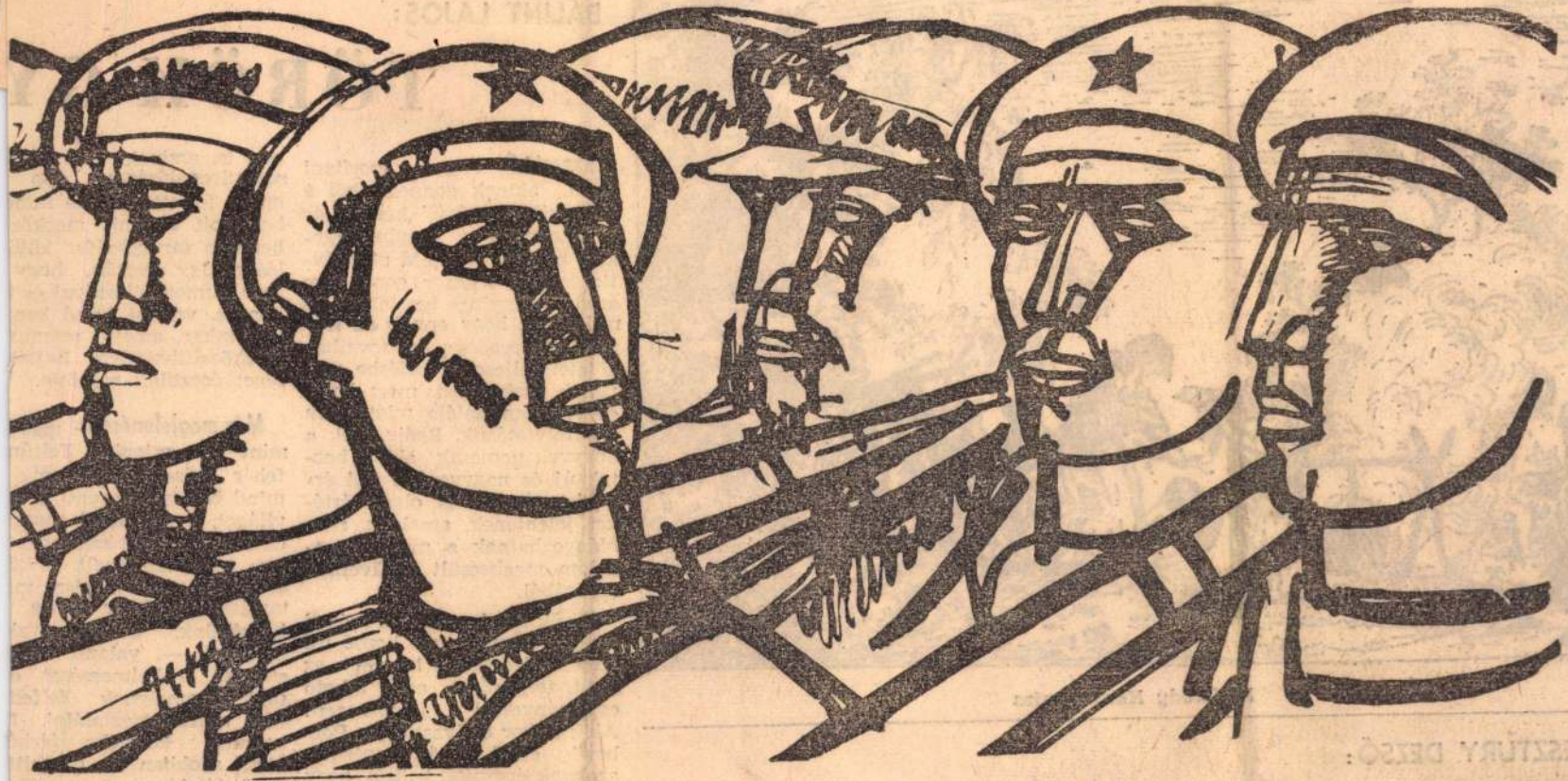

Balogh László: November 7

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ÉLET ÉS IRODALOM

Kisfaludy Károly rajza

KERESZTÚRY DEZSŐ:

Egy romantikus festő-író

BÁLINT L

Szeretnék kezet szorítani azzal, akinek gondolatából a „Zöldköves gyűrű" két kötete a közelmúltban megint egyszer megjelent. Majd négy évtizeden át sokszor gondoltam arra, mennyire igaztalan és méltatlan, hogy ennek az írónak két regénye és novellás-kötetei teljesen feledésbe merültek csak azért, mert korai és váratlan halála miatt nem lett folytatásuk. Pedig ezek a könyvek nemcsak akkor hoztak új és nagyvonalú írói érkezést, de ma is olyan értéket jelentenek, amelyek nem hiányozhatnak a magyar irodalom megbecsült műveinek leltárából.

Török Gyula akkor, a század tizes éveiben nem a kezdő író szép ígéretével, hanem az érett, teljességet adó alkotó eredményeivel jelentkezett. Akik akkor elolvasták a „Porban" című első regényét, azoknak érezniök kellett, hogy az nem a szokvány szépírónak napi termésébe sorozódik, sok más hasonló közé. Elhivatott művész ad itt érnon is, aminek jelentékt semmirevalóságát épp imént fejtette ki. De min ben volt valami megköz hetetlen tartózkodás, külö lóság. Úgy éreztük, hogy serű humora élőszóval és ír ban is, valami belső kon tust takar, amely számur megközelíthetetlen. Rejtél séget éreztünk mögötte.

Már megjelenése is más mint a mienk. Feltűn fehér bőre volt, s míg mind beretvált arccal járt világot, ő makacsul ragas dott vöröses szakállához, lyet gondosan ápolt. E kü ségek mögött és egész m tartásában akkor — ha beszéltünk, s ez gyak megesett —, valami meg sonlást, rejtelmességet é tünk, amelynek felfed nem tudtuk megtalálni. I tudtunk közelébe férkő Még azokban a meghitt együttlétekben sem, am négyszemközt beszélgett vele.

Harsányi Zsoltnak, mes

+8
1021

IX. MEGYEI KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

„Szentendrén kiállítani felelősség és elkötelezettség. Lett légyen a kiállító művész budapesti, Pest megyei, avagy szentendrei lakos, ha Szentendrén állítja ki műveit, felelősséget vállal: méltó-e ahhoz a képhez, amelyet immár Szentendre neve jelent a magyar művészetben, gazdagítja-e továbbfejleszti-e a szentendrei piktura értékeit. Mert a „szentendrei művészet" fogalma rang és minőség, etika és némiképp stílushovatartozás is."

Így ír a kiállítás prospektusának bevezetőjében *Németh Lajos* művészettörténész a közelmúltban megnyílt IX. megyei képzőművészeti kiállítással kapcsolatban a művészek felelősségéről. Nyomban hozzá kell tennem: nagyon igaza van abban, amit megfogalmazott.

Miért mondom ezt?

Egyszerűen fogalmazva: *nem tetszett az idei kiállítás.* Igaz, hogy ez szubjektív véleményként hangzik, de sokak véleményével egyezik. Bizonyság erre a vendégkönyv sok, ezt célzó bejegyzése és nem egy látogatóval folytatott beszélgetésem. *A tavalyi jobb volt, tartalmasabb, elgondolkoztatóbb,* meggyőző erejűbb, annak ellenére, hogy akkor hiányoztak a „nagy nevek". Frissebb, lendületesebb, sokszínűbb volt a tavalyi kiállítás az ideinél. Pedig — ha őszinte akarok lenni — ezúttal sokkal többet, maradandóbb műveket vártunk művészeinktől, mert *a kiállítás megrendezésének adottságai jelentősen változtak ez idő alatt.*

A megváltozott helyzet egyik jele a már említett „nagy nevek" szerepeltetése: *Barcsay Jenő, Czóbel Béla, Szánthó Piroska, Végh Dezső* — hogy csak néhányat említsek közülük. Az ő részvételük feltétlenül arra hivatott, hogy nívósabbá, tartalmasabbá váljon a megyei képzőművészek kiállítása. Színvonalban ez a tény kétségkívül jelentett is emelkedést, de... *Az említett művészek kiállításon látható képei nem tartoznak a legfrissebb alkotások közé.*

A megváltozott körülményeket bizonyítja az is, hogy *a megyei tanács végrehajtó bizottsága ezúttal először hirdet[illegible] képzőművészek számára.* A pályázatra és a kiállításra beérkezett művek zsűrizése egyidőben történt — nagyon helyesen. A tizenötezer forintos pályázatnak (7000, 5000, 3000 forint) egyetlen feltétele volt: *napjaink életének ábrázolása.* Érthető módon, nagyon sokat vártunk ettől a pályázattól. A megye képzőművészeti életének fokozottabb pezsgését, több, színvonalasabb művek „beérését".

A számszerű előretörés feltétlenül bekövetkezett. *Több, mint kétszázhúsz mű érkezett be zsűrizésre.* Már november végén — hiszen a kiállításnak decemberben kellett volna megnyílnia. A zsűri azonban akkor — ki tudja miért, s milyen gondolatoktól vezettetve — szinte minimális számú képet javasolt csupán kiállításra. Érthető tehát, ha *akkor, a kitűzött időben a kiállítás — elmaradt.*

Balogh László — Este

sikerült. *A kiállításra harminchat művész hatvanhét művét javasolták.* A beküldött képek nem egész egyharmadát. Helyesen tették? A látott százötven kép nem ütötte meg a kiállíthatóság színvonalát?

Jómagam az ősszel sok, a megyében élő festőművész műtermét végiglátogattam, azzal a céllal, hogy beszámoljak lapunk olvasóinak: hogyan s mivel készülnek művészeink a kiállításra, a pályázatra. Nyugodt szívvel elmondhatom: *az akkor látottak és a zsűri ítélkezése nincs arányban egymással.* A megyében élő művészek többsége becsületes szándékú, tehetséges ember. Nem egy közülük új megfogalmazási, kifejezési formákkal kísérletezik — ezek a becsületes kísérletek azonban szinte egyáltalán nem kaptak helyet ezen a kiállításon. Vajon miért?

A kiállított képek alapján általában egyetérthetünk a zsűrinek a pályázat odaítélésével kapcsolatos véleményével. Még azzal is, hogy *az első díjat ezúttal nem adták ki,* a kitűzött témából kiválasztott kevés számú kép miatt. *Pirk János: Kukoricafosztás* című alkotása megérdemelten kapott második díjat, s a harmadik helyet sem vitatja el senki *Kocsis László: Kovácsok* című képétől. *De ha már nem adták ki az első díjat, ezt az összeget megosztva odaítélhették volna [illegible]*

[illegible] *Kántor Andor: Művésztelep kertje, Végh Dezső: Épülő gyár* című tusrajza. Nagyon sokat jelenthetett volna egy ilyen megoldás a megye képzőművészeti életének további fellendítése érdekében.

Azt hiszem, nem mondok valótlant, ha azt állítom: *nincs még egy olyan megyéje az országnak, amely annyi kiváló képzőművészt tudna felsorakoztatni, mint éppen Pest megye.* A két kiváló Kossuth-díjas művész *Barcsay Jenő* és *Czóbel Béla* művészetét meszsze az országhatárokon túl is jól ismerik. És ahogy a már idézett Németh Lajos művészettörténész megállapítja: *„Mellettük mennyi tehetség a sajátos világot teremtő Szántó Piroskától kezdve, a természetelvűséget és a konstrukciót párosító Fónyi Gézán, Mihál tz Pálon, Göllner Miklóson, az expresszív realista Pirk Jánoson át, a „szentendrei stílust" egyénien módoló Balogh Lászlóig!... Bornemisza Géza örökifjú pikturája vagy az ifjabb generáció képviselői, mint Kocsis László, Gaál Imre, Dániel Kornél, mind bizonyítják ezt."*

És mégis: *ez a kiállítás nem tükrözi hiven mindazt a rangot és erőt, amelyet a megyében élő vagy alkotó képzőművészek eddig kivívtak maguknak.* Érdemes lenne kutatni okát, biztos, hogy tanulságul szolgálna a jövőt illetően.

Prukner Pál

Magyar Hírlető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
PESTMEGYEI HIRLAP

Elvtársaim! Azt szeretném kérni önöktől, tegyenek meg mindent, hogy a dolgozók vegyék nagyon komolyan a munkát.

A pénz nálunk stabil, a takarékban több mint tízmilliárd forint van. Van fedezet, van áru a forgalomban.

Tartjuk tehát a régi álláspontot: ha megvan a lehetőség, nem fogunk késlekedni az életszínvonal emelésével. De ha nincs meg a lehetőség, nem fogjuk megszavazni. Ez nálunk törvény, a lelkiismeret és a becsület kötelez minket erre.

milliók politikája

A közkegyelem a mi rendszerünk erejét növeli.

A Magyar Népköztársaságot ezután sem lehet bántani. Összeesküdni sem lehet a Magyar Népköztársaság ellen, mert megvannak ugyanazok a

halad tovább: a szocializmus építése, a szocialista demokrácia irányába.

Meg szeretném említeni azt is, hogy mind kisebb mértékben, de néha felbukkan olyasfajta bizonytalanság is a rendszerért aggódó emberekben, hogy nyugodalmuk bizonyos személyhez fűződik. Nos, ez a politikai vonal — ezt mindenki tudja most már — nem egy ember, vagy nyolc ember politikája, mégcsak nem is nyolcvané. A mi politikánk, a milliók politikája Magyarországon. És ezt nem változtathatja meg senki, sem az országon belül, sem az országon kívül.

Szakszervezetünk dicső történelmi célra tekinthet vissza. Minden tiszteletet megérdemelnek azok az emberek, akik a magyar szakszervezeteket valamikor megalapozták és elindították útján.

Őrizzük meg és erősítsük tovább elődeink hagyományait

Nekünk, akik most itt vagyunk, az a kötelességünk, hogy elődeink jó hagyományait megőrizzük, tovább erősítsük, hogy még erősebb legyen a magyar szakszervezeti mozgalom.

Van tehát jó politikánk, van harcedzett forradalmi pártunk, amely vezet minket, van harcedzett, öntudatos, internacionalista munkásosztályunk, van becsületes, jól dolgozó, öntudatos, a szocializmus útjára lépett parasztságunk, van értelmiségünk, amely magáévá teszi céljainkat és dolgozik értük,

ben a harcban nyugodtan, biztosan támaszkodik a szakszervezetekre,

mert tudja, hogy a szakszervezetek akarják is és tudják is segíteni a szocializmus építését.

A szakszervezet, munkásosztályunk, dolgozó népünk számítson a pártra, annak Központi Bizottságára, a kormányra, bízzon benne úgy, ahogyan az utóbbi esztendőkben bízott. Ki-ki a maga helyén helyt fog állni és a két erő: a vezetés és a tömegek

felzengeni a rokon-
nyelv oly ismerős lejtésű és zamatú szavaival a *„Talpra magyar!"* és a mi *Himnuszunk* gyönyörű strófáit.

Aztán nagy szeretettel idéztem nyelvi példákat. Nem volt nehéz, hisz' sok száz olyan közös szavunk van, amely két évezred távolában és az idegen elnyomás alatt végigsínylődött évszázadok során, hirdetvén marokvi népeink élethez való jogát, itt is, ott is megmaradt. Elmondtam, hogy ha a finnek azt kérdik: *milyen?*, az így hangzik: *millainen?* Ez a kérdés: *mit?* — finnül: *mitä?* Ha valakit felszólítanak, hogy *„menj, vidd, add!"*, ez a finnek ajkán: *„mene, vie, anna!"*

Most, midőn hírét vettük, hogy *kedves vendégünk érkezik a messzi rokonországból, Urho Kaleva Kekkonen, a Finn Köztársaság elnöke, ismét körülvettek kérdésekkel: mesélj, milyenek a finnek, igaz-e, hogy úgy beszélnek, ahogyan mi?*

Erre szeretnék válaszolni.

A sok száz egyforma és az ezrekre tehető hasonló szón kívül tízezernyi szavunk természetesen már eltér az ősi, közös nyelvtől. Ez a szó például, hogy b é k e, finnül így hangzik — r a u h a. De higgyék el, a finn haza hű fiai és lányai *ugyanazt* értik alatta, mint mi. Ebben a szóban is *benne van a gyermekek szemének önfeledt csillogása, a szerelmesek édes simulása, az anyák mosolya, a kemény és nyakas finn férfiak nyugodt büszkesége.*

Nyelv és gondolat — édestestvérek. Finnországban például éppen olyan kultusza van

ezen a télen *sítalpon járta be a Lappföldet.* Ám tévedés volna azt hinni, hogy a köztársasági elnök talán a sízéssel szerezte volna meg nagy népszerűségét. Mással emelkedett köztiszteletben álló államférfivá.

De ha már a sízésről, a finnek nemzeti sportjáról esett szó, hadd folytassam a gondolatot ezzel. A télen történt, hogy *Kekkonen* elnök napi postájában kapott egy meglehetősen góbé ízű levelet. A feladó, valami közép-finnországi parasztember — alighanem az elnök politikai ellenzékének híve — csipkelődésből *síversenyre hívta ki az elnököt.* De nem akármilyenre! Feltételül szabta, hogy *háttal állva a síléceken.* Az újságok, kiváltképp a jobboldali lapok, nyomban felkapták a sztorit. A közvélemény kíváncsian várta, *hogyan reagál a kihívásra a köztársaság elnöke?*

S Kekkonen elnök megküldte válaszát. Ez állt benne: *„Ebben a versenyben máris Öné a babér. Mert én soha nem szoktam hátrafelé haladni..."*

Valóban, *Kekkonen elnök életpályája mindenkor a haladás egyenes útja volt.* Mint erdőmunkás gyermeke, két kezével kereste meg a kenyerét, hogy az egyetemre járhasson. Jogi diplomát és azzal együtt gyorsan széles körű megbecsülést szerzett: *a jogtalanok védelmezője lett.* A harmincas években már figyelmeztette kis népét a körülöttük ólálkodó fasiszta veszélyre. Programjával parlamenti képviselővé, majd később igazságügyi és belügyminiszterré lépett elő. Ebben a minőségében radikális intézkedéseket hozott a finn fasiszta párt felszámolására. A néhai *Paasikivi* elnök oldalán tevékenykedett a szomszédaival, elsősorban a Szovjetunióval való baráti, jó viszonyt folytató, semleges finn külpolitika megalapozásán. *1956-ban és tavaly népe bizalmából a köztársaság elnöki székébe került.* Hitvallását ma sem tagadja meg.

Ma közénk érkezik a nagy finn államférfiú, Magyarország barátja, *Kekkonen* elnök. Biztos lehet benne: épp oly szívesen látott, kedves vendégünk, akit örömmel köszöntünk magunk között, mint amilyen szeretettel fogadnak bennünket, magyarokat Suomiban. Kívánjuk, érezze jól magát nálunk, nézzen körül a magyar tavaszban, vegye szemügyre azt, amiben szintén büszkén tartjuk velük a rokonságot: mire képes egy kis nép, ha ily nagy akarattal küzd szent eszményeiért, a nép boldogságáért...

Sydämellisesti tervetuloa! — szívből köszöntjük őt!

Firon András

---

hivatásának betöltésében. Tudom róla már régről, hogy mennyit csatázott hivatalos helyeken a jó ivóvízellátásért, községe, járása egészségügyi létesítményeiért, mennyi energiát fejt ki ma is, hogy az embereket megtanítsa a higiénia szeretetére.

Mint tanácstag tizenharmadik éve,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh László

ÉLET ÉS IRODALOM

1963 JUN 22

1021

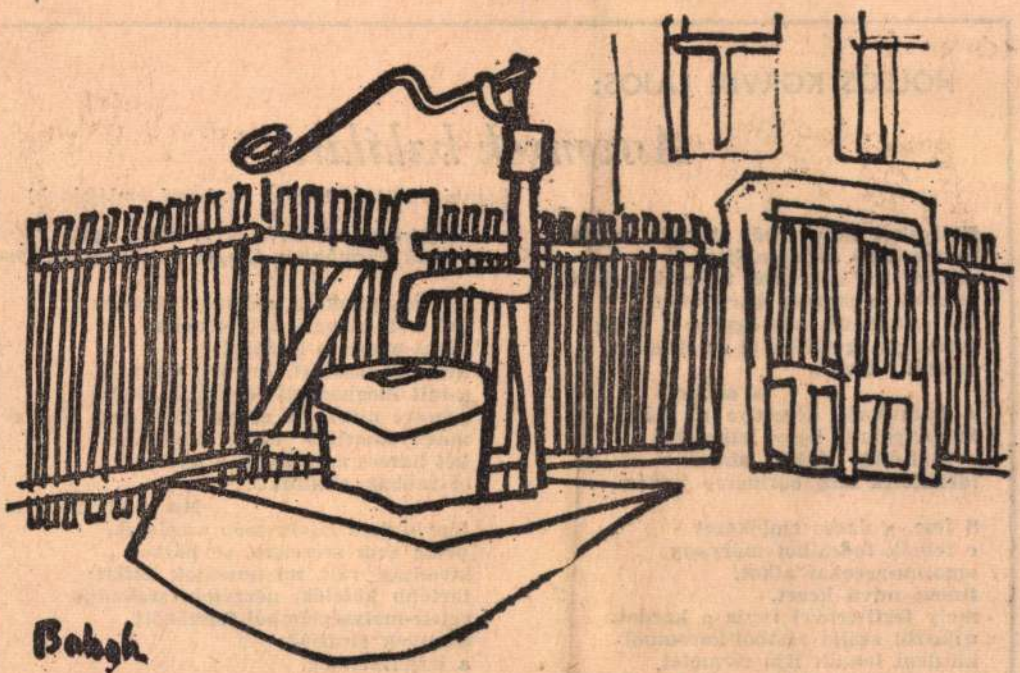

Balogh László: Kút

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

HOLLÓS KORVIN LAJOS:

Asszonyok halálára

(Szántó Judit és Becski Andorné emlékének)

Fattyakat kölykedző, elfajult sejtek,
összeesküvő vírus-maffiák
dúlták fel szépséges testetek rejtett
rendjét, a szerves harmóniát,
két asszonyok, kik egykor a világ
rendjéért égettétek el az ifjúság
szeszét s olaját,
s akiket
a hamvasztó kéménye ír már
felhőlapokra, hogy lelketeket
a föld-ölelő légköri sírnál
idézhetem meg bármerre járván...

S íme, a dacos emlékezet
e felhők fodraiból márvány
amazon-arcokat alkot,
finom művű kezet,
mely férfi-erővel fogja a kardot,
újjászül szálló füstből-koromból
küzdeni feszült ifjú termetet,
a régvoltat, mit kór s idő lerombolt,
hogy, lám, megint rontatlan szervezet,
habár anyagtalan szobor csak:

meggyújtja az övét is... tövig égett
s csak körötökben lángol e szövétnek...

Ó, ifjúságunk, talpalatnyi végtelen,
hol a tegnapelőtti történelem
sáska-nemzete lerágott
minden fűszálat, levelet, virágot,
s mit meghagyott: csalánja, tövise
sebesre mart. De mégse fájt, mert ti is e
megnyomorított tájon éltetek,
két harcos asszonyok, s tivéletek
bátrabbak voltunk...
Ma is oly sugárzó
fénykörben látom szép arcéletek,
pedig sem szerelem, se párzó
kívánság volt, mi hozzátok kötött;
tartóbb kötelék, nézzétek, szakadtát
gejzir-mélységeimből felszökött
könnyek siratják:
a bajtársiasság.

(Békeidőn szólam e szó, s aki
csak hírből ismeri

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh László

ESTI HIRLAP

1021

Művészpresszó Szentendrén

A festők városában, a Dunakanyar központjában, Szentendrén, az egykori Csorbadzsi cukrászdában a Buda környéki Vendéglátó Vállalat művészpresszót rendezett be. A hangulatos helységben, modern környezetben állandó tárlat is nyílt. A falakon Barcsay Jenő, Czóbel Béla, Balogh László, Pirk János, Gráber Margit és a helyi kolónia többi művészének munkái. A képeket háromhavonként cserélik. Az egyes műveket az érdeklődők megvásárolhatják. Képünkön: művészsarok — a Művész presszóban.

(Bozsán felv.)

vuralom
kban

se után a kommunisták az első sorokban haladtak, és védelmezték a köztársasági vívmányokat. Ezzel magyarázható, hogy az imperialista ügynökségek és a reakciós elemek támadásukat mindig a kommunisták és a demokratikus szervezet tagjai ellen összpontosították. Az irakban tobzódó önkényes bíráskodás, a hazafiak elleni megtorlások az imperialisták kezére játszanak — írja a Pravda.

május 26-án reggel kivégeztek 11 embert,

akik a külföldi hírügynökségek jelentése szerint valamennyien kommunisták voltak. A monarchia megdönté-

Nasszer kurd vezetőkkel tárgyal

Kairó, június 1.

Nasszer elnök pénteken fogadta *Talabani* ezredest, *Barzani* iraki kurd vezető személyes megbízottját. Talabani annak a kurd küldöttségnek a vezetője, amelynek feladata, hogy tárgyalásokat folytasson felelős iraki politikusokkal a kurdok és a bagdadi kormány között fennálló konfliktus rendezéséről.

szeesküvőket

Vámcsatározás

M.D.H.

Balogh László
grafikus

Szentendrei utca

Élet és Irodalom, 1965. jan. 23. — 11 lap

Balogh László, ip.müv. MDK

Szathmáry István, ip.müv. tervei

Diszoklevél üvegtokja és bőrtokja.
A bőrtokot Balogh László, az üvegtokot Jantschi Béla, az ötvösmunkát Misák László készítette.
Repr. -k a 87. oldalon.

Magyar Iparművészet. 1937. 3. sz. 87.1.

Balogh László, graf. MDK

1914 óta elsöizben tartották meg ujra a kiállitást.
Magyar részről a kiállitás sikeréhez hozzájárult. /Elsörangu,müvészi kötéseivel./

Moldován Béla: A lipcsei nemzetk.grafikai kiáll.
Leipzig.1927.szept.
Képzömüvészet.1927.3.sz. 20.l.

MDK

Balogh László

szerepelt a Heves megyei Képzőművészeti Munkacsoport tizedik jubileumi évét fémjelző tárlaton.

"Pihenő "

Gyurkó Géza: Gondolatok egy tárlatról.
Hevesmegyei Népujság. Eger. 1962. nov. 13.

MDK

Balogh László

Szentendrei udvar	olaj	25x45
Szentendrei udvar II.	"	49.5x55
Házcsoport	"	48x18
Tűzfalak	"	44x30

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitása.
Ernst Múzeum 1963.Június. Kat. 12.1.

MDK

Balogh László

Szentendrei udvar c. festm. Repr.

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitása.
Ernst Múzeum 1963.Június. Kat. 21.l.

MDK

Balogh László

Sikátor	kevert technika	17.5x16
Illusztráció II.	krétáspapir	8x7.5
Illusztráció III.	"	11x8

Fiatal Képzőművészek Studiója IV.Kiállitása
Ernst Múzeum 1963.Június.Kat. 27.1.

MDK

Balogh László

az egri képzőművészek műtermében készül
a Heves megyei képzőművészek tavaszi tárlatára.

"Önarckép", "Festőállványok", "Kert"

Okos Miklós: Műteremlátogatáson.
Heves Megyei Népujság. 1963. máj.23.

Balogh László

MDK

festő három képpel

szerepelt a Heves megyei képzőművészeknek az egri Liceum disztermében rendzett ~~XXXXXX~~ ~~XXXX~~ tavaszi tárlatán.

"Önarckép"

Farkas András: Kritika helyett....
Heves Megyei Népujság, 1963. jun. 6.

Balogh László, ip.műv.

MDK

A Bőr- és Könyv-fülkében szerepeltek művei.

Az Iparm.Társulatnak az Iparm.Muz.-ban rendezett 50 ves jub.kiállításának résztvevői.

Magyar Iparművészet,1935. 265.l.

1021

BALOGH LÁSZLÓ RAJZA

Egy hónapja nem hoztak a fo
ablakán volt egy tenyérnyi rés. H
nézhetett az udvar egyik sarkába.
foglyok közé. Így megolvashatta
kezett.

Rótta a zárkát fel és le. Öt ki
nyiszor, elfogta a keserűség. Ism
rendőrség kezébe kerültek. Keser
nem vette azonnal észre, hogy m.

Összekötőivel leginkább a regg
gelen a dokkmunkással is. Ültek,
padon. A villanegyed kanyargó útj
hústömeg, vastag bottal a kezében.

— Rendőrség! Igazolják magul

A dokkmunkás zsebében kotor
padról. Benyúlt a zsebébe a tárcájáért. E pillanatban bal vállával erősen nekilendült a hústömegnek, félrelökte és futásnak eredt. Már-már elérte az Orbánhegyi utat, ahol üldözője elől eltűnhetett volna. A kövér detektív torkaszakadtából ordított.

— Rabló, fogják meg!

Az utca néptelen volt. Egy villaépítkezés mellett kellett elfutnia. Rongyos ruhájú napszámos széles, nagy lapáttal homokot rakott a malterkeverőbe. A detektív ordítozására kilépett az útra és széles, nagy lapátjával teljes erőből rásújtott. Az ütés laposan a hátán érte. Elterült a köves úton Mire magához tért, ott volt a két detektív és megbilincselték. Még be sem értek a főkapitányságra, a detektívek szavaiból, az odaérkező rendőrök megjegyzéseiből tudta már, hogy csak razziába kerültek.

KORTÁRS
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964 SZEP 8.

Érdeklődés kíséri a két fiatal egri képzőművész 1021 kiállítását

A Megyei Művelődési Ház kulturális programja keretében vasárnap délelőtt nyílt meg *Balogh László* festőművész és *Dargay Lajos* szobrászművész kiállítása.

A kiállítást *dr. Farkas András* nyitotta meg, majd a vendégek megtekintették az olajképek, rézkarcok, gipszszobrok és gipszplasztikák tárlatát. Vasárnap délelőtt és délután, de már tegnap is sok vélemény és aláírás került be az emlékkönyvbe, amely az egriek érdeklődéséről tanúskodik.

A kiállítás szeptember 20-ig tart nyitva.

NÉPÚJSÁG 3

1964. szeptember 8., kedd

rezte meg.

Az idén Bu
tották le az
országos bajn
Heves megye
egri verseny
zaspár és *G*
viselte. *Utas*
es, *Utassy*
Gonda az 5
ban indult.
helytálltak,
ményt *Utas*
csak egészen kis
maradt el a bronzérmet jelen-
tő harmadik helytől.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
HEVESMEGYEI NÉPÚJSÁG

Vasárnap Egerben a Nag
bajnokság egyik rangadó mérkőz
21:13 arányú győzelmet aratott a
Képünkön az egriek gól

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Balogh László

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 JUL 16

1021

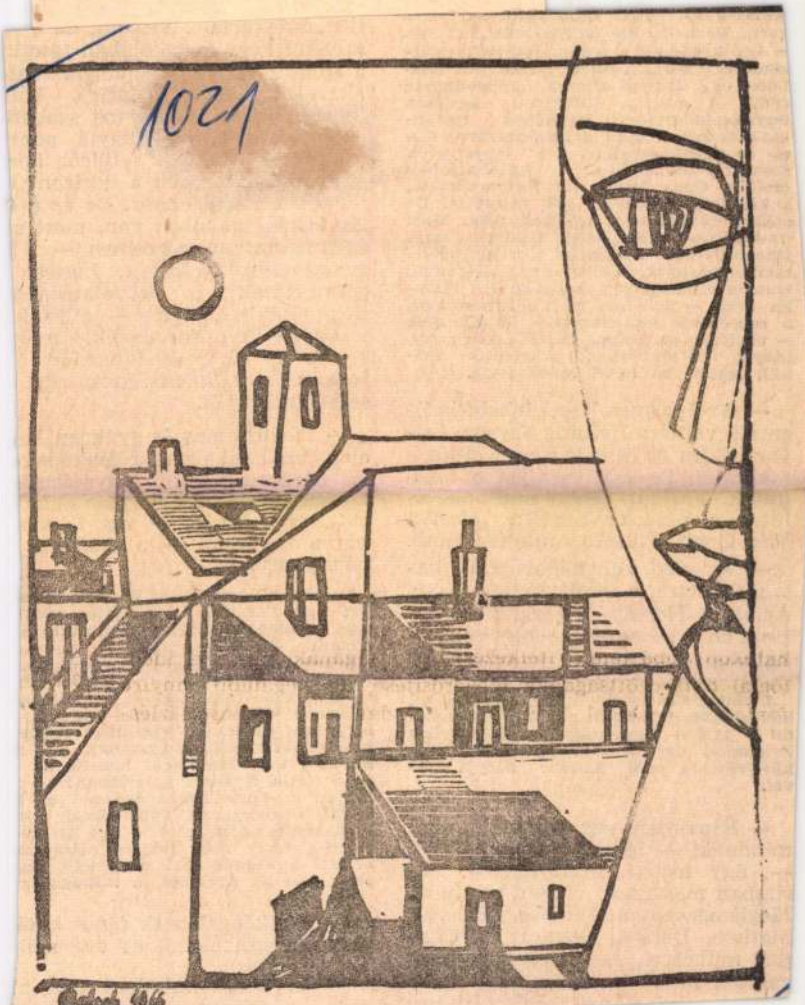

Balogh László: Szentendre

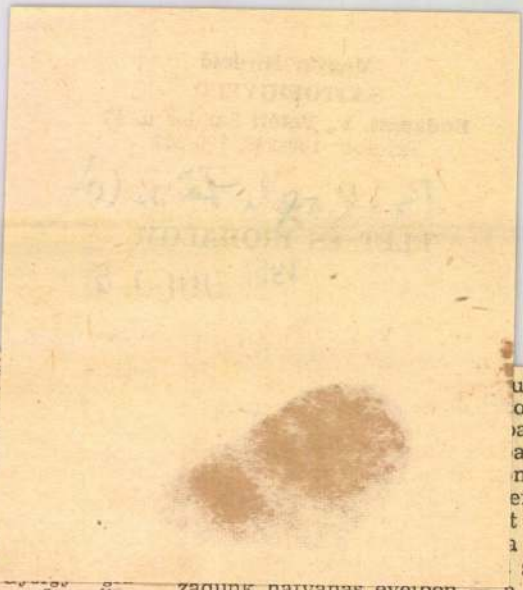

Kolos-Váry)* 1899 Bánff
garn. Besucht, die Hochs
— így kezdődik a Knaur-
zenkilenc soros címszava
lette egy színes offszet
(1957). A magyar Művés
legfrissebb (1966-os) kötet
csak szerepel, mint a „K
tő- és grafikuscsalád . . .
tavasszal olvashattuk a
Molnár Géza jegyzeteit
s közölték a művész ké
sokkal többet nem tudt
unokaöccse, Kolozsváry
fikusművész budapesti műtermében
találkozhattunk. Kolozsváry Zsigmond
francia állampolgár, negyven évi távol-
lét után — 1948-ban ugyan itthon volt,
a centenáris ünnepségekre hívták meg
— tökéletesen, szépen beszél magyarul,
idegen (külföldieskedő) akcentus nél-
kül, legföljebb némi tájszólással.

— Az Iparművészeti Iskola hallgatója voltam, Helbing Ferenc, Udvary Géza és Simay Imre voltak a tanáraim. De csak grafikára tanítottak. Festeni nem tanultam. Illetve a példaképeimtől: Ucello, Van Gogh, Picasso művészetéből.

— Az első világháborúban katonáskodtam, a káplárságig vittem. Aztán a Horthy éra alatt — nekem nem stimmelt sehogy sem — külföldre mentem.

A fiatal Kolozsváry szép, bőrkötésű bibliofilkötetet mutat: „Petőfi: Az Apóstol — 1920 — Tevan kiadás. Kolozsváry Zsigmond eredeti rézkarcaival." A könyvdíszek pedig Sándor bátyja művei.

— Kimentem egy országból, ahol mindenki — legalább is a fiatalok —, úgy festett, mint Szőnyi. Párizsban más festői világot találtam. Megismerkedtem Picasso, Braque, Matisse, Derain, Rouault és Chagall műveivel. Azt kérdeztem magamtól, miért is olyan nagy mes-
... S azt válaszoltam:
... magukat ad-

... illusztráció-

ult
oz
al
ad
nt
efe
t h
a h
s
zadunk hatvanas évelben — a h
rizont megnövekedett. Ennek
gondolatnak a következmén
hogy újabban olyan — mikrok
mikus — képeket festek, amely
ennek az új, megnövekedett
lágnak, a mindenségnek egy
szét ábrázolják.

— Párhuzamos és gyakran ke
elemekből áll össze a festmény
A párhuzamosak egymásutá
különböző látott horizontokat
gall, és a körök — úgy is mo
hatnám, Napok — a szemünk
henőpontjai.

**Sajnos, eredeti Kolos-Vary festmé
ket nem láthatok itt a Hajós utcá
csak remekbe készült reprodukció
(Dehát ez még annál is keves
amennyit a hanglemez reprodukálh
zenéből.) Mindenesetre látom, h
szépen, tüzes színekkel, mesterség
fölénnyel oldotta meg a művész
amit fent deklarált. Párizsban rende
tavalyi tárlat-katalógusának —
akárhol volt kiállítása, hanem az
kelő Katia Granoff galériában! —
lapján a színes repró egyenes és
vonalait szaggatott vonásokkal n
hosszabbította a festő — így is ny
ták —, hogy még jobban alátámas
célját: a képtáblával csak egy rés
tet adhat az egészből, a mindenség**

— A elképzelésnek nincs hatá
csapong szertelenül és vég nélk

— A kezdő mindent oda a
tenni a vászonra. De az alkot
áldozatok sorozata. Csak hoss
évek munkája után képes a m
vész arra, hogy ...

1021

Tíz évre szabott kívánságok

A mának élnek-e az emberek? A pillanatnyi örömöknek, a jelentől kierőszakolt kedvezményekért, amelyekből aztán kinlódva, akaratlanul, vagy akarva épül fel az élet folytatása? A beszélgetések folyamán többféle vélemény, gondolat hangzott el. Volt, aki azt mondta, hogy a nemzetközi helyzet, a feszültség idegessé, ingerültté teszi az embert, s nem gondolva a holnapra, csak a pillanatnyi örömöknek él, mert nem érzi biztosítottnak a — továbbiakat... Van, aki azt mondja, hogy az emberre nem ez a jellemző, mert az ember minden körülmények között gondol a jövőjére, tervez, s életének értelmét e tervek lépésenkénti megvalósításában látja.

Lenne két–három gyerekünk . . .

Hogyan képzeli el az életét tíz év múlva? — ezzel a kérdésel indult a társasjáték, erre kértünk feleletet. *Ébli István*, az egri Dobó Gimnázium tanműhely vezetője adott először választ.

— Tíz év múlva?... Addigra talán megnyugszanak a kedélyek, stabilizálódik iskolarendszerünk, a szakközépiskolai oktatásforma, s a kísérletek után már látni fogjuk, melyik itt a legjárhatóbb út. Szeretnék megmaradni ebben a munkakörben, mert izgalmas és szép. Tanítani és nevelni...

Amit szűkebben önmagamnak képzelek el? Fiatal házas vagyok, lakásunk van. Tíz év múlva minden benne lesz, ami egy modern lakáshoz szükséges. Szépen berendezkedünk. Nyugodt életünk lesz. A kislányom addigra megnő. Több gyerek? Ha elég bölcsőde és óvoda lenne, s nem okozna nehézséget, hogy a kicsit nem tudjuk hol elhelyezni, két–három gyerekünk is lenne. De így?... A Hadnagy utcai óvoda alighogy elkészült, máris nagyon kicsi. Bölcsöde meg ott nincs... És tíz év múlva szeretném elmondani, hogy milyen sok országban jártunk már, mesélni az úti élményeket!

Nem lesz ilyen mozgalmas a világ...

— Sok minden történik tíz év alatt — mondta *Erdélyi János százados.* — Tíz év múlva remélhetőleg már nem lesz ilyen mozgalmas a világ, akiknek ez szükséges, rájönnek, hogy másképp is lehet élni. Akkorra talán nem lesznek már háborús tűzfészkek, s maguk módján élhetnek az államok, nem zavarják egymás életét. Optimista vagyok, s az emberek nagyobb többsége is az. Ellenkező esetben nem építenének házakat, nem gyűjtenék a pénzt erre, vagy arra. Ami a munkámat illeti? Tíz év múlva remélem már kevesebb lesz a szabálysértés. Azt nem merem mondani, hogy teljesen meg is szűnik, ismerve az embereket... Tíz év múlva Egerre rá sem lehet majd ismerni. Most is szép, de majd akkor!... Na és akkorra a kislányom 22 éves lesz, valamelyik egyetemre jár. Ő azt mondta, hogy orvos szeretne lenni, nagyon jól tanul. Én viszont akkor már ötven felé közeledem. Ezüstlakodalmunk lesz. Szeretnék venni egy új kocsit. Addigra megnyugszik az ember, s lesz idő pótolni azt, amire fiatal korban nem volt idő. Ja, hogy el ne felejtsem, addigra ilyen szükségesebb cikkeket, mint frigider és televízió, szintén beszerezzük...

Mielőtt kiléptem az ajtón, még utánam szólt:

— És tíz év múlva a Dózsa bekerül az NB I-be!

Megismertetni és megszerettetni

A művész együtt él közönségével. Életelve: megismertetni és megszerettetni az emberekkel a művészetet. Nem sok, amit kíván, hiszen a szép utáni vágy emberi sajátosság. *Balogh László* fiatal egri festőművész, mit szeretne elérni a tíz esztendő alatt? Hogy képzeli el tíz év múlva az életét?

— A képzőművészet évszázadokon át nem rakott fészket Egerben, megalapozott múltja nincs, de jövője van. Ezen fáradozunk művésztársaimmal, s elképzeléseinket talán siker koronázza. Egy évtized múlva bizonyára lesz már Egernek állandó kiállító helyisége, ahol az alkotók találkozhatnak közönségükkel és segíthetik egymást. A hagyományok kifejlesztéséhez hozzátartozik egy városi képtár létesítése is. Remélem, hogy tíz év múlva már az egri művészekre is sor kerül a műtermes lakások építésével, ahol nyugodtabb körülmények között, szép miliőben tudunk dolgozni. Az egyre több kiállításrendezéssel bizonyára — hiszen ez is fontos — növekedni fognak az állami vásárlások is. Nagy segítséget nyújtanának nekem is tanulmányi utakhoz, amelyek szinte követelményei — ismerve a régiek példáját — a festői és grafikai munkának, s ami talán nem kevésbé fontos, hogy az állami vásárlásokkal biztosítani tudnám a teljes értékű festői munkát, képességeim arányában. Remélhetőleg tíz év múlva megvalósul egy olyan fórum, ahol a művészetkedvelők kicserélhetik nézeteiket, megismerhetik gondolataikat. Mindezeket — hiszen közösségben dolgozunk — nemcsak magamnak, hanem valamennyi művésztársamnak is „elképzelem", s amelyeket a tízéves távlat biztos megold.

Tízkilós harcsa és egy gépkocsi

Gyöngy István évtizedre szabott elképzeléseinek megvalósításakor éppen hogy betölti a huszonnyolcadik életévét. Így tehát könnyű kiszámítani, hogy jelenleg tizennyolc esztendős. Szakmát tanult, s július óta mint szakmunkás dolgozik az Elektromechanikai és Vasipari Vállalat egri mérlegjavító részlegében.

— Mindenesetre ennél a vállalatnál szeretnék jubilálni tíz év múlva. A munkahely nagyon megfelel. Nemsokára túl leszek a katonaságon is. Az a két esztendő nem nagy idő, és még hasznos is, mert jelenleg az MHS gépkocsivezető tanfolyamára járok, s ha minden jól megy, a honvédségnél gépkocsivezető leszek. Bőven gyakorolhatom a vezetést, így ha autóm lesz nem reszket majd a kezem a volánon... De ez tíz évnél is hosszabb távlati terv. Egyelőre egy Danúviára gyűjtök, már van kétezer forintom.. Nősülés? Tíz év múlva már biztos, hogy megházasodom. Sőt, ha addigra sikerül lakást is kapni, már boldog apa leszek. Egyelőre mind ez csak terv. Időmet jelenleg a horgászásnak szentelem. Szombat—vasárnap járok a Hortobágyra, a Tiszára vagy a Hámori tóhoz... Nagyszerű dolog ez. Jó levegőn, a nagy fogás reményében várakozni. Tíz év múlva már biztos elmondhatom, hogy fogtam egy tízkilós harcsát sőt azt is, hogy el tudom készíteni! Így töltöm a szabad időmet. Később meg majd azzal is szeretném, hogy elvégzem a gimnáziumot. Azt hiszem, ennyi minden még belefér tízéves tervembe...

Négy elképzelés, tízéves „határidővel". Megvalósítható kívánságok négy különböző embertől. Különböznek foglalkozásban, természetben, de egyben valamennyien megegyeznek: nyugodt, kiegyensúlyozott életet szeretnének, békességet olyan körülményt, amelyben kibontakozhat az emberi tehetség és tudás.

És ez csak elképzelés?

Kátai Gábor

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
HEVES MEGYEI
NÉPÚJSÁG
1966 SZEP 22

KÁPOSZTA J

(a horti Kossuth Tsz sertés

VALAKI AZT MONDTA: régebben a sertésgondozót kondásnak nevezték. Sokak szerint ez az állítás téves, mert kondások ma is vannak és a kondás nem sertésgondozó. A sertésgondozó több a kondásnál. Új fogalom, új elnevezés, amely a nagyüzemi állattenyésztés keretei között született. Nyelvi jelenség, hétköznapi szóhasználatunk új terméke, épp úgy, mint a gépcsoportvezető, a baromfigondozó, vagy a fogatos.

A sertésgondozó rangot is jelent, mert amíg a kondás reggel kihajtja a csürhét, este meg hazatereli, a sertésgondozó sokkal több ennél, ő „neveli" a jószágokat. Neveli a malacokat és hét-nyolc hónapos korra százkilós hízót „csinál" belőlük. A sertésgondozó tipikus nagyüzemi ember.

— *Mióta sertésgondozó?*

— 1959-től. Azóta kell értelemmel csinálnom a „szakmát". Itt tartunk. A mezőgazdaságban a sertésgondozó tehát éppen úgy szakmát jelent, mint az iparban a lakatos, bádogos, vagy esztergályos.

Káposzta János fél évszázada foglalkozik sertésekkel, de csak 1959 óta vallja magát sertésgondoz.nak. Azóta van szakmája. Azóta tudja, hogy a koncentrátumok jobbak a szimpla kukoricadaránál.

És hogy a foszfor-, a vastartalmú összetételek, a különböző vitaminokkal együtt, milyen hatást gyakorolnak az állatra.

TUDJA, HOGY MÁS összetételű koncentrátumot kapnak a malacok, mást az anyakocák és megint mást a hízók. Megtanulta, hogy a mérleg, a mázsáló éppúgy hozzátartozik a sertésgondozó munkájához, mint régen a vödör, vagy a dézsa.

—*Megbecsülik-e?*

Néz, egy ideig nem szól, mintha most venné számba a választ: megbecsülik-e tényleg, vagy sem.

— Tisztelnek engem itt, kérem. Jelenleg 85 koca gondja van a vállamon. Azokat kell etetni, gondozni, fiaztatni...

Nyolcvanöt koca. Tessék csak számolni és mindjárt kiderül, hogy Káposzta Jánosra nem bagatell dolgokat bíztak. Milliós értéket, sok pénzt. Egy sertésállományt, amelynek hozama senkinek sem közömbös. A gazdaság bevételének mintegy a felét az állattenyésztés adja, ezen belül is fő helyet foglal el a sertésekből származó jövedelem.

— *Hízlalással is foglalkozott?*

Bólint és arról beszél, hogy nyolc hónap alatt a fehér hússertések a keze alatt 110 kilóra híztak és hogy négy kiló harminc deka abrakból gondos munkával ki lehet termelni egy kiló sertéshúst.

A sertésgondozónak tudnia kell számolni. Meg kell állapítania a felhasznált takarmány és a súlygyarapodás közötti arányt, figyelni kell az állatok viselkedését, különös gondot kell fordítani az egészségükre.

Mennyi új terméket, milyen értékkel állít elő egy év alatt egy sertésgondozó?

Több százezer forintot. Ha nem érti a szakmát, lelkiismeretlen, esetleg rá is lehet fizetni.

MINT KIRÁLY a birodalmában, úgy mutat szét a hatalmas istállóban, a malacok, anyakocák között.

— Ezek választásiak. Ez az alapanyag, a következő hízóállomány. Itt nőnek fel a flaszteron, a betonkarámban. Régen azt hittük, a disznónak turkálás, legelés kell, hogy jó hízó váljék belőle. A tudomány mindezekre alaposan rácáfolt. Jó koncentrátumok kellenek, meg szakszerű gondozás és akkor nyolc hónap múlva jöhet a

[illegible]ványt esztendős Káposzta János feltolja a homlokán a kalapot. Szeméből sugárzik az öröm. Büszke az állományra, arra, hogy számottevő embere a szövetkezetnek.

— *Mennyit keresett tavaly?*

— Közel negyvennégyezer forintot. Háromezer-hétszáz körül bavonta. Kilencszázhúsz munkaegységem volt és egy munkaegység 47 forintot ért...

— *Mit vár ettől az évtől?*

— Ötszáznál több a munkaegységem, nincs panasz az állományra sem.

★

AZ ELNÖKKEL végigjártuk a tanyát. A tehenészeket, a borjúnevelőket is. Amikor elmegyünk, Káposzta Jánosnak messziről emelünk kalapot...

Szalay István

Taskent újjászü

Az üzbég főváros egyik új lakónegyedét látjuk a képen: ízelítő Taskent jövőjéből ez az új lakónegyed. A város Közép-Ázsia gyöngye lesz. Fogas kérdésnek bizonyult az üzbég főváros új központjának terve hiszen a városközpont alá befészkelte magát a „föld alatti sárkány", amely hatszáznál több, különböző erejű földlökéssel adott életjelt magáról. Mindenekelőtt a legkevésbé földrengésveszélyes területet kellett kiválasztani.

A szovjet tudósok és építészek sikeresen megoldották ezt a feladatot. A terv kimunkálásában részt vett Mihail Poszohin, a lakásépítési és Építészeti Állami Bizottság elnöke. A konzultációba bevonták az ország legnevesebb építészeit: Kollit, Baranovot Mekencevet, Rubanyenkot, Ro

zenfeldet, Skvorikovot és másokat.

Leon Adamov, a Taskenti Várostervezési Intézet főépítésze, a terv végrehajtásának egyik irányítója azt mondja:

— A városközpont területe 1500 hektárt tesz ki, beleszámítva a Lenin teret, s a leendő városmagot alkotó parkok és körutak egész rendszerét. Az igazgatási épületek, a kávéházak, az étkezdék és a

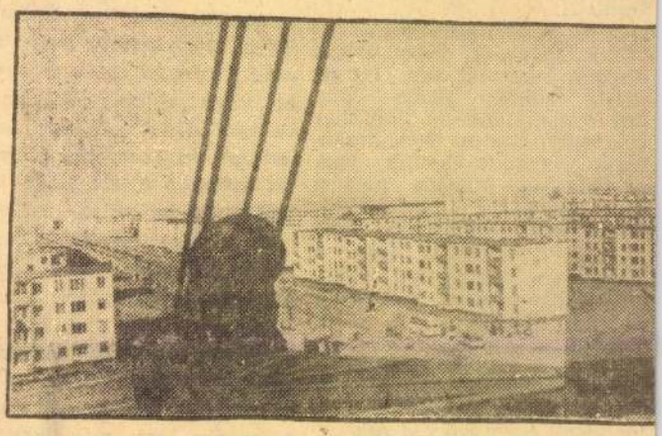

Taskent, Csilanzar: az új lakónegyedek körzete. Itt n nek.

művelődési otthonok között minden csupa zöld lesz.

Taskent ősrégi település, a legtöbb közép-ázsiai városhoz hasonlóan két központja van, az óváros és az újváros. Ez akadálya volt az egységes

---

A T-i kocsma bizony hangos. Illetőleg nem kocsma ez, elnézést, hanem kisvendéglő. Hogy miért kis, azt meg nem mondom, mert egy egész sarkot elfoglal, s most nem is olyan vendéglő ez, ahol esznek, hanem mégiscsak inkább kocsma, ahol isznak. Egy, ami a

Szegén

már haza, a mindenségit nek mert olyat csinálok, hog magam is megbánom... E jön cigarettáért és vedeli italt... Jajajaj, mivé is le

Balogh László grafikus

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1964 DEC 22

Balogh László grafikusművész, több orosz könyv illusztrátora jelenleg Leszkov »Pápai gyülekezet« című regényéhez készít 16 egész oldalas ecsetrajzot az Európa Könyvkiadó számára.

szabadulás a politikai [illegible]
megszüntetéséért vívott harc

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

Balogh László

PEST MEGYEI HÍRLAP

1978 DEC 17

Emberek 1021

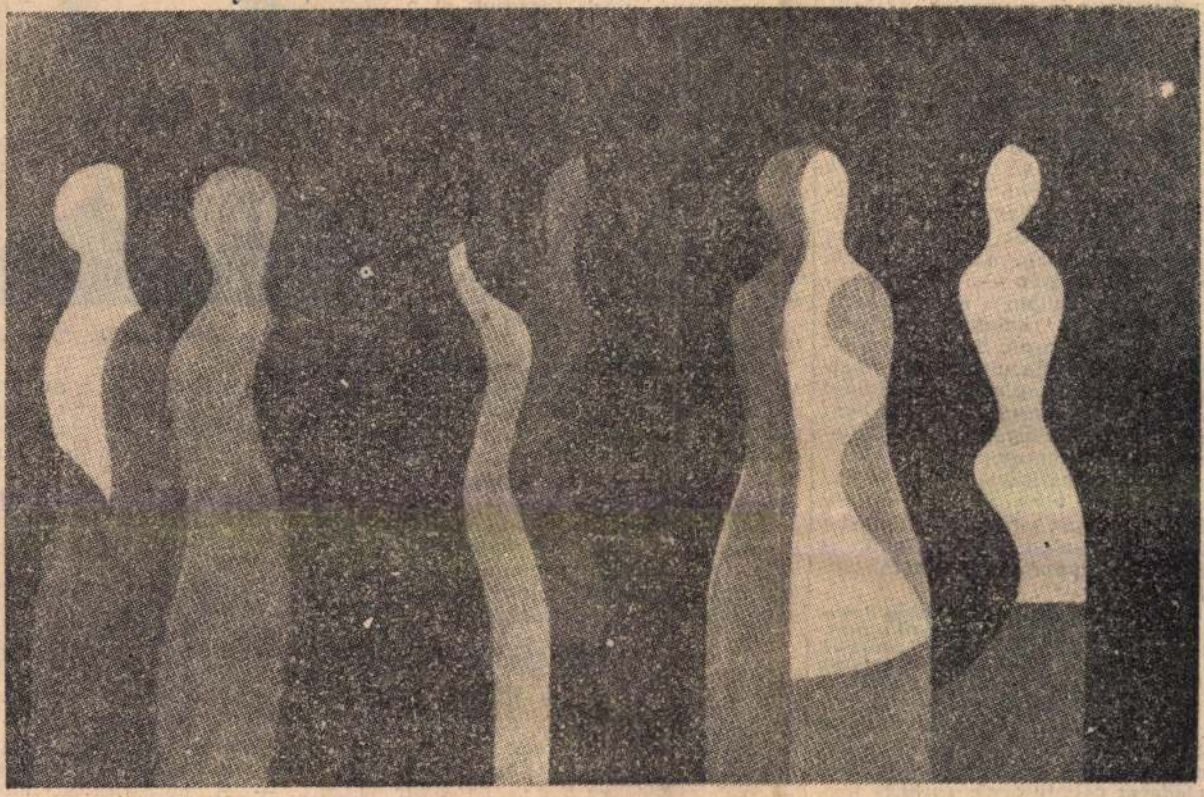

Balogh László acrylképe

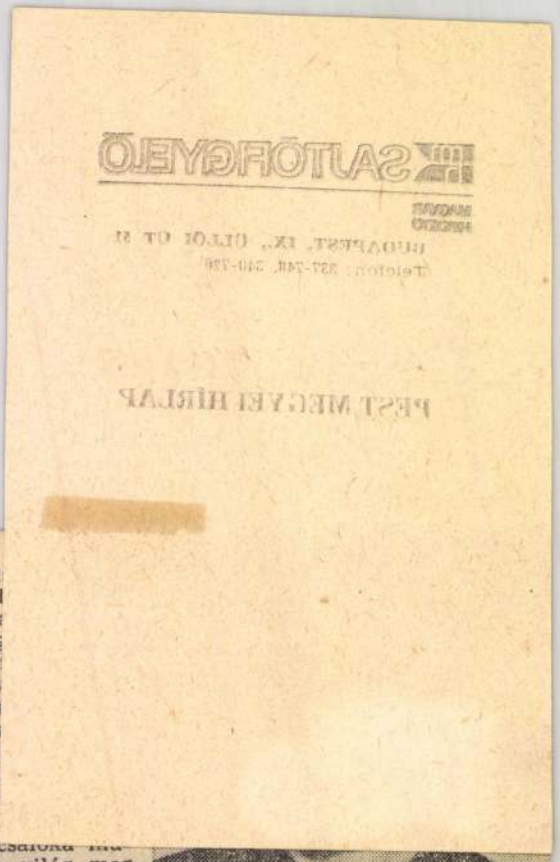

itási rend. Tapasztalataink jók vol-
ak: a kisiskolások pihentebbek, ki-
gyensúlyozottabbak lettek: *csökkent szombati hiányzások száma;* az évi ananyagot jó ütemben dolgozták föl gyermekek és a nevelők. Érthető, ogy ezek után a felső tagozatra is iterjesztettük a 11 napos munka-endet.

Ez az egyik összefüggés. A másik z, hogy mivel a nevelő-oktató mun-ával szemben megnövekedtek a kö-etelmények, és a pedagógusoknak onyolult feladatokkal kell megbir-ózniuk, tarthatatlanná vált az az llapot, hogy idejük és energiájuk elentékeny részét adminisztrációs, zervezési és egyéb — *mellékes* — unkákra kelljen eltékozolniuk. Ezért tartottuk halaszthatatlannak, ogy a Pedagógusok Szakszervezeté-el közösen megjelentessük a mun-aköri kötelezettségeket tartalmazó llásfoglalást. Szeretnénk, ha a ben-e foglaltak érvényesítése egyenle-esebb munkamegosztást eredmé-yezne mind az iskolán belül, mind z iskola és a társadalmi szervezetek özt — és ezzel elősegítené a peda-ógusok, valamint más értelmiségi étegek arányosabb közéleti feladat-vállalását.

Mit kell tenniük az illetékes intézményeknek és mit maguknak a nevelőknek azért, hogy az új tantervek szelleme és a pedagógustársadalom gondolkodásmódja összetalálkozzék és megbarátkozzék egymással?

— Tisztában voltunk és vagyunk azzal, hogy a nevelő-oktató munka megújításával *rendkívül bonyolult feladatra vállalkozunk,* és hogy kez-detben sok nehézséggel, szemléleti akadállyal kell megbirkóznunk. Úgy

Fölszínesek vagyunk, rek; meg kényelmesek i

Innen lehet, hogy gond lünk látszat után. A ma rel találkozva előbb fog hangosat, a jópofát; s sok mellett készek v menni, csak mert külsős kik kevesebb jutott. *Esz sokszor a csönd hangjait* meghallani nagy adomá mozdulatot, ahogy a világ ját, kirótt kötelességet, vállukra veszik. Dehát szer az emberi szem, a világ meg olyan, mint egy ház. Abból is előbb tűnik elő a tégla a malternál. Pedig a malter az, ami megköt.

Komlósi István gépkocsivezető nagycsöndű ember.

Így ismertem meg, magábahúzódó-hallgatagnak; elnézve sokszor, ahogy keze ösztönössé tudatosuló mozdulatokkal futtatta föl s alá a sebességváltót.

— Megszoktam a csendet — mondta —, elvagyok én magamban a motorzúgással, a fölvillandó fényekkel, a visszafele rohanó fákkal... Ma már az a furcsa, ha valaki beül mellém. Harmincöt éve járom egyedül az országutakat.

Egy csavar ára

A gép szeretete egy kerékpárral kezdődött. Régi Csepel volt, afféle bütykölni való, azt vette meg az angyalföldi fiatalember, szükségből. — Szüleim vidéken laktak, Fehérvár mellett, *Lovasberény*ben. Szombaton fölültem a biciklire, estére odaér-

tem. Másnap vissza... Így ment ez éveken át.

A harmincas évek vége a magyar vitorlázórepülés hőskora volt. Mun kásfiatalokból toborzódott akkoriban a magyar repülés, a Komlósi Pis-takból.

— Nekünk a repülés akkor maga az élet volt. Azért dolgoztunk ha napon át, hogy szombaton fölme hessünk *a Hegyre.* Odafönn még kenyérgondjainkról is elfeledkez tünk... A szüleim közbeszóltak: bá tyám akkor már koszorús pilóta, okta tó volt. Azt mondták: egy családba elég egy bolond... Így soha ner lettem pilóta. Nekem a repülésbő örökre a gépek tologatása jutott..

Autóra 1938-ban kezdett gyűjten inas volt, karosszéria-kárpitosna készült. — A borravalókat min félreraktam. Kaptam egy pengő örültem: megvan már egy csava

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726
1978 DEC 17

SOMOGYI NÉPLAP

Bartha László festőművész

1021

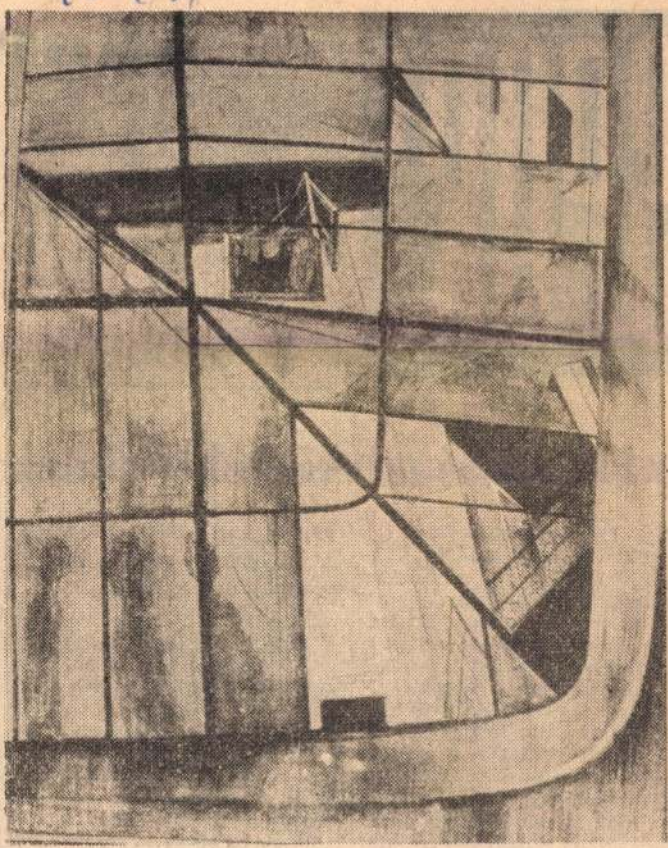

Bartha László festőművész műveiből nyílt kiállítás Budapesten a Csók Galériában. Képünkön: Az üvegtető c. kép.

SPORT

Akari

Bizonyára sokan emlékeznek még arra a szenzációra, amikor pár évvel ezelőtt a pécsi tanárképző főiskolások megdöntötték a távfocizás világrekordját. De azt már csak igen kevesen tudják, hogy ennek a »világbajnok« csapatnak volt egy somogyi résztvevője is. Olyan, aki jelenleg is megyénkben dolgozik.

Az idei utolsó mérkőzés következik

Ma Nagykanizsán zárja a bajnoki évadot a Rákóczi labdarúgó csapata. Az ellenfél az Olajbányász együttese, amelyyel az első fordulóban Kaposváron már találkozott. Akkor a zöld-fehér gárda 3:0 arányban jobbnak bizonyult. A mai »első tavaszi« forduló előtt a kanizsaiak a 10. helyen állnak 18 szerzett ponttal. 8 győzelmük, négy döntetlenjük és 24—24-es gólkülönbségük nem jelzi »lefutottnak« a találkozót. Ráadásul az utolsó három fordulóban nem szenvedtek vereséget. Előbb otthon a Fűzfővel, majd idegenben a Bakony Vegyésszel játszottak 0:0-ás döntetlent, legutoljára pedig hazai egy pontot kell szerezniük ahhoz, hogy ne szakadjanak le túlságosan a PVSK-tól.

A Rákóczinál Zentai felépült, s valószínűleg bent lesz a kezdő tizenegyben. Duschák a szerdai MNK-mérkőzésen orrcsonttörést szenvedett. Marcsok elkezdte ugyan az edzéseket, de még nem játszik. Ágfalvi lábadozik, a január másodiki kezdésnél már ő is »sorompóba lép«. Az edző a mai találkozóra csak keretet jelölt meg. A talajtól és néhány kisebb sérüléstől függ, hogy milyen összeállítású csapat kezd Kanizsán. A keret a következő: Málics, Deákvári, Gulyás,

Balogh László, [ ]

• BALOGH LÁSZLÓ
képzőművész kiállítását
nyitják meg ma délután
Egerben, a Vármúzeumban.

-:o Balogh László 12.

Esti Hírlap, 1980. szept. 26.

Tisztelettel meghívjuk Önt

BALOGH LÁSZLÓ

festőművész

70. születésnapjára rendezett kiállításának megnyitójára a Vigadó Galériába (Budapest, V. Vigadó tér 2.) 2000. január 13-án 17 órára

A kiállítást megnyitja:

SZAKOLCZAY LAJOS

irodalom és művészet kritikus

Megtekinthető: 2000. január 30-ig, hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig

Balogh László

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

Balogh Lánló, festő

L: Czóbel Béla

Műkremlátogatás kentendrén 2

Esti Hírlap, Bp. 1980 aug. 26

Balogh Lóránt

Szerepelt a Stúdió 64 riállításon.

ÉS. 1964. dec. 12.
Stúdió 64. Franyó János

MDK

Balogh László

Ház, of.

Alkony, of.

Ház fákkal, of.

VIII. Vásárhelyi Őszi Tárlat. Tornyai J. Muzeum Hódmezővásárhely, 1961. okt.

Balogh László

Szerepelt a szentendrei nyári tárlaton.

Magyar Nemzet 1966. aug. 17.

Szentendrei nyári tárlat. Pernecky Géza

MIK.

Balogh László

Kiállitási kritika

Napjaink 1966 szept.1.

.

Balogh László

MDK

Bivaly, gipsz

Műcsarnok 1942-43 téli kiállitás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

HEVESMEGYEI NÉPUJSÁG

1964 SZEP 21

1021

Két fiatal egri művész közös kiállításra készül

Vasárnap délelőtt 11 órakor a művelődési ház ifjúsági klubtermében nyílik meg Balogh László és Dargay Lajos közös kiállítása.

Balogh László 11 olajképpel és 7 rézkarccal szerepel a kiállításon. Olajképeinek témája a táj, a csendélet, rézkarcai a mindennapi emberi munkát, az egyszerű emberek hétköznapjait ábrázolják.

Dargay Lajos a nyarat Pécsen, a pedagógus művésztelepen töltötte, s a kiállított szobrainak nagy részét itt alkotta. Két nagyalakkal, A kisplasztikával és 8 szoborvázlattal szerepel a kiállításon.

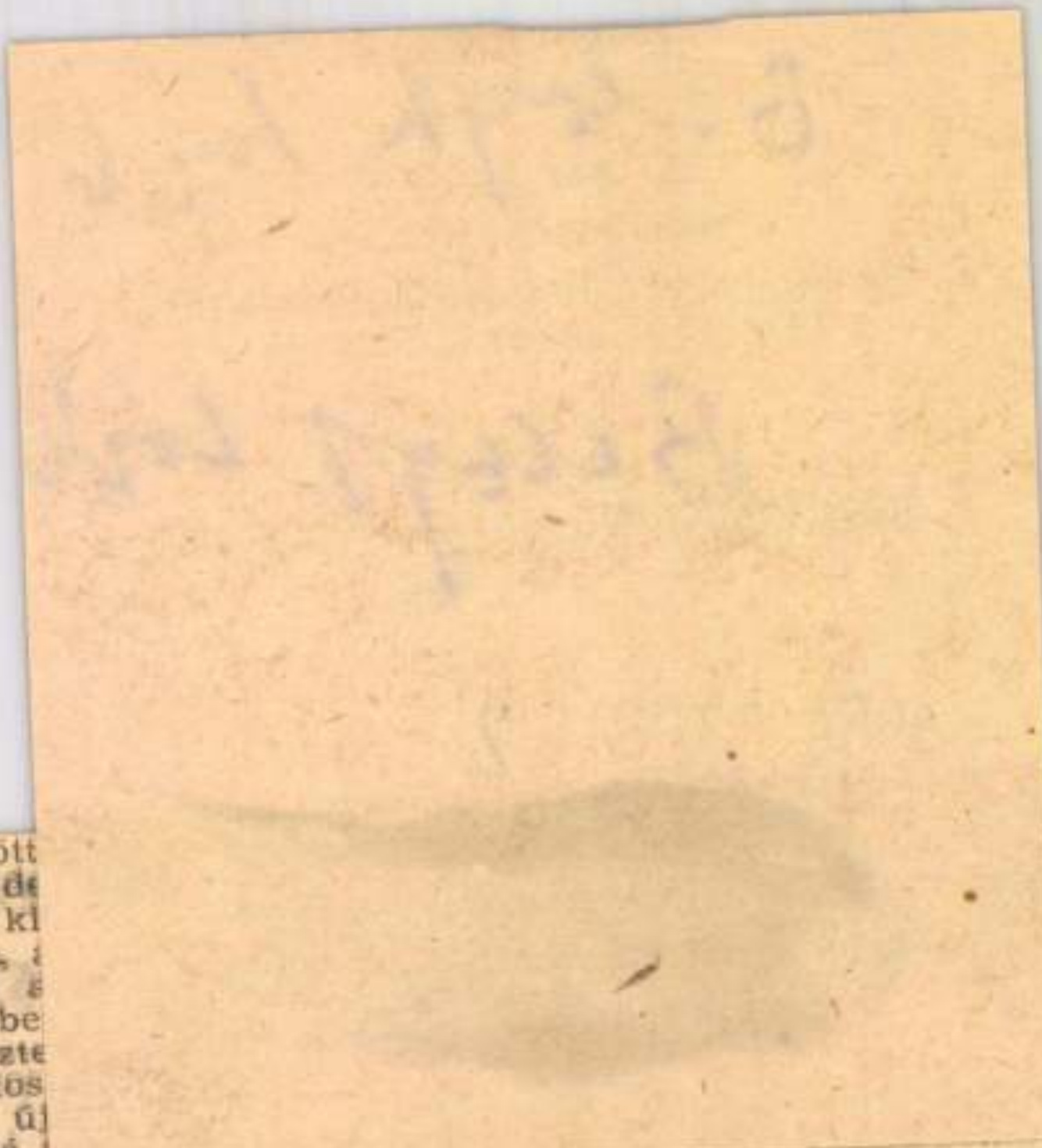

...ább azonban feljött
...pat és jó iramú, de
...küzdelem alakult ki
...változott a helyzet,
...gadták magukhoz
...zést és a 62. percbe
...val vezetést szerezte
...vendégek fokozatos
...és a 75. percben új
Polonkai *Szabó* elé
labdát és a szélső nagy lövése a bal sarokban kötött ki. 2:0. A 80. percben, formás támadás után, Tardi átadását *Gyarmati* értékesítette. 3:0. A végén feljöttek a vendégek és a 89. percben védelmi hibából *Király* révén sikerült szépíteniök. 3:1. A Spartacus szünet után nyújtott jó játékával rászolgált a győzelemre. Jók: *Baranyi*,

APRÓHIRDETÉSEK

600-as Trabant Combit vennék. Telefon: 58—31.

Balogh Lajló MDK

és Dorgay Lajos közös
kiállítása az egri műre-
lővézi Lajban 1964 szept. 6 —

Stavesmeggei Népugrás
1964 szept. 6.

Balogh László grafikus M.D.K.

több orosz könyv illusztrátora, jelenleg

Leszkov: Pápai gy ülekezet" cimüregényéhez készi

16 egész oldalas ecsetrajzot az Európa K. számá

Napló

Magyar Nemzet 1964. decsmber 22. 4.l.

.Ä.J.

ausstellung

Einladung zur Ausstellung

6. September – 4. Oktober 1996

Künstler:

Làszlò BALOGH	Szentendre	Gemälde
Eva Krajcsovics KRAJO	Budapest	Gemälde

Öffnungszeiten:

Montag–Freitag 8.00–18.30 Uhr

crossair
training + conference center

Postfach
CH-4002 Basel
Telefon 061 325 45 45
Telefax 061 325 44 18

vernissage

Freitag, 6. September 1996, 18.30 Uhr

im Foyer des Crossair Conference Center

Eröffnung der Ausstellung:

Herr Moritz Suter
Delegierter des Verwaltungsrates (Crossair)

S. E. Dr. Pàl Gresznàryk
Botschafter der Republik Ungarn

Wir freuen uns auf Ihren Besuch.

Der Veranstalter:

VISUALART
Kulturaustausch
Dr. phil. Màrta Straub
Bahnhofstrasse 16
8603 Schwerzenbach
Telefon 01 826 01 89

Förderer

crossair

DIGICOMP®
COMPUTERSCHULE

Clarastrasse 15
4058 Basel
Telefon 061 690 93 00
Telefax 061 690 93 09

Weiterhin:

ITAG

International Treuhand AG
Hirzbodenweg 3
4020 Basel

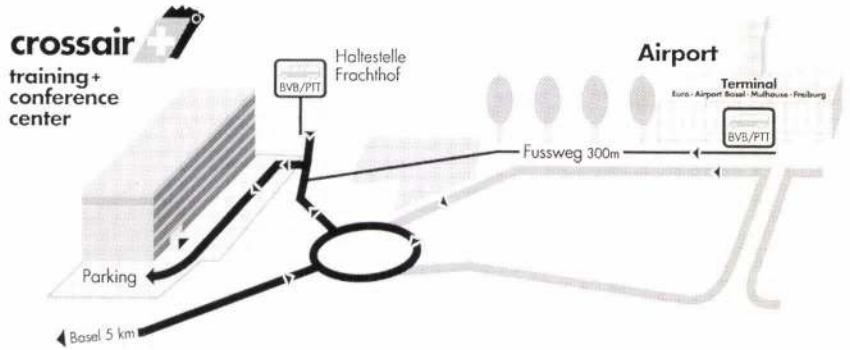

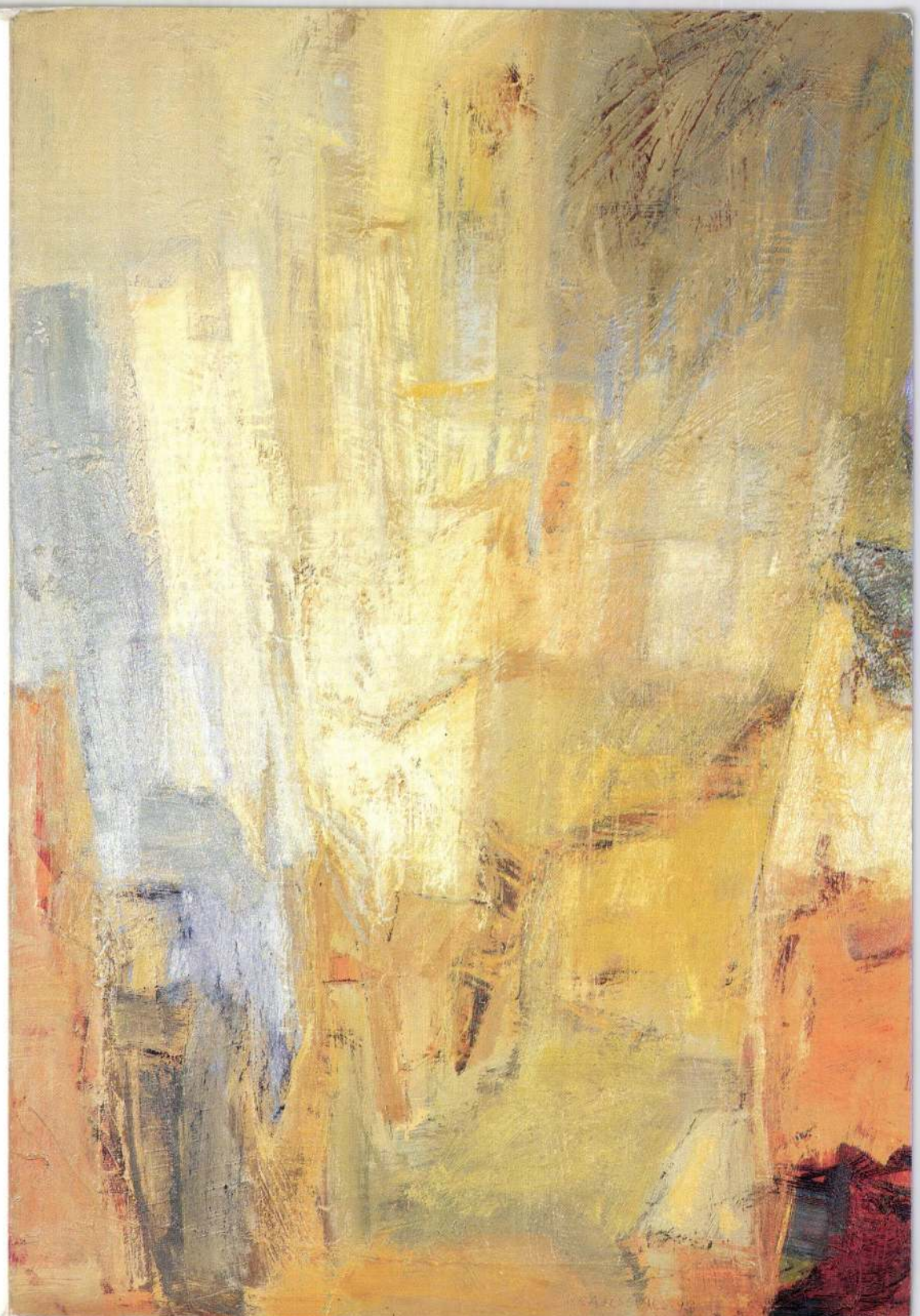

T. BALOGH LÁSZLÓ

Sajtófotónk jobb sajtót érdemelne

Az elmúlt csaknem másfél évtizedben a magyar fotóriporterek fölnőttek a világ legjobbjainak színvonalához. Minden túlzás nélkül elmondható, legalább két tucat olyan sajtófotósunk van, akik megállnák a helyüket a világ bármelyik komoly orgánumánál vagy képügynökségénél. A kisujjukban van a szakma, tájékozottak, hihetetlen energiával és elszántsággal képesek dolgozni. Van bennük késztetés arra is, hogy formailag újszerűen, igényesen kimunkálják a képeiket. Képesek egyéni stílust teremteni ebben a korántsem autonóm műfajban.

Az évente megrendezett Magyar Sajtófotópályázat kiállításait látogatva, a hagyományosan ezzel egyidejűleg megjelentetett Év képei albumot lapozgatva nemcsak a szakmabeliek, de a szép számmal érdeklődő nagyközönség is hasonló véleményre juthat. Gárdi Balázs évek óta aratja a sikereket itthon és külföldön – méltán, Szalmás Péter úgy fotózza a sportot, hogy azt tanítani kellene, Teknős Miklós fanyar látásmódja iskolát teremt, T. Balogh László vérbeli haditudósító, Gáti György a környezet ábrázolásának új útjait tárja föl, Földi Imre minden műfajban magabiztosan mozog, ahogyan egy profitól elvárható, hogy csak önkényesen ragadjunk ki néhány nevet a hosszú listából. Talán nem szerénytelenség, ha lapunk Pulitzer-emlékdíjjal kitüntetett fotográfusait is az élmezőnyhöz soroljuk.

Ám a mi sajtófotósaink legfeljebb szakmai körökben ismertek és népszerűek. Pedig bizony lehetne ez másként is.

A mostani magyar sajtófotó-kiállítás mellett láthatta a közönség a cseh Jan Sibík tárlatát. A tehetséges, megszállottan dolgozó, emberként is kivételes Sibík igazi sztár a saját hazájában. Rendszeres vendége a televízióknak, adnak a szavára, folyamatosan odafigyelnek a munkájára. Olyan fotográfusszemélyiség ő Csehországban, amilyet nálunk nem találni. Miért? Egy százezer példányban megjelenő politikai hetilap áll mögötte. Egy olyan (vizuálisan is) igényes magazin, amilyen nálunk nincs. Sajnos, nem is volt soha. És Sibík hetilapja nem az egyetlen hasonló a cseh piacon. Ott, úgy látszik, ilyesmire is van fizetőképes kereslet. Fotóriporter-sztárra is alapozható újságpéldányszám.

Nemcsak kereskedelmi tévék és bulvárlapok futószalagon előregyártott „hírességeire".

(A kiállítás a Néprajzi Múzeumban látható április 20-áig)

Szarka Klára

MAGYAR HÍRLAP ÁPR. 15. 2003.

BALOGH LÁSZLÓ

FEKETE JUDIT: A REND ÉS NYUGALOM KÉPEI

MAGYAR NEMZET 2000 I 21

1999. szeptember 7.

!

gyobb kedvvel és érdeklődéssel látogatná
y újítást tervezünk. Reméljük, hogy az új
melyet a jövőben évente *ötször* fogunk
p programjait kínálja. Annak érdekében, hogy
tartalma találkozzon az Ön érdeklődésével,

t a munkahelyére küldjük a meghívókat

stánál a szak megjelölése)

esen a jövőben:

azottjaira rövid indoklással (a díjak - Rómer,

Tisztelettel meghívjuk Önt

BALOGH LÁSZLÓ

festőművész

70. születésnapjára rendezett kiállításának megnyitójára a Vigadó Galériába (Budapest, V. Vigadó tér 2.) 2000. január 13-án 17 órára

A kiállítást megnyitja:

SZAKOLCZAY LAJOS

irodalom és művészet kritikus

Megtekinthető: 2000. január 30-ig, hétfő kivételével naponta 10 - 18 óráig

Balogh László

A kiállítás létrejöttét támogatták:
Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete
Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány
Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány

Balogh László

Balogh László

Magyar Nemzet

És a művészek párbeszéde folytatódik

Dialógus – festészeti kiállítás a Millenniumi Szalonban

P. Szabó Ernő

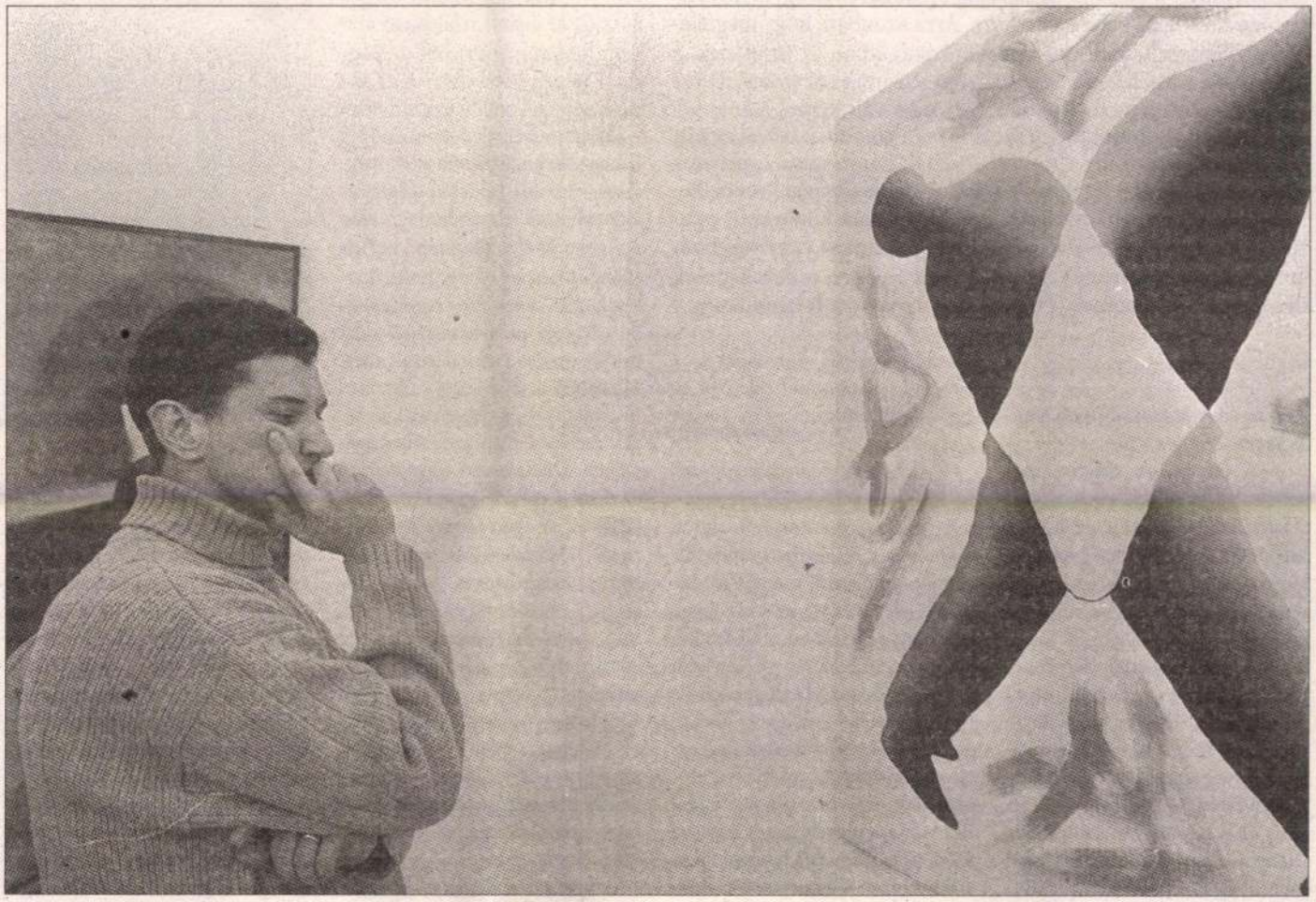

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége festő szakosztálya rendezte a Millenniumi Szalon kiállítását

FOTÓ: SOMOSKÖVY BÉLA

Még be sem zárt a Műcsarnokban a Dialógus című kortárs magyar festészeti kiállítás, amikor – néhány száz méterrel távolabb, a Városligetben lévő Olof Palme-házban megnyílt a Dialógus című kiállítás. Az első bemutatót a Műcsarnok és a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete rendezte, a másodikat a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége festő szakosztálya. Meglehetősen szokatlan jelenség a kiállítási életben, hogy két hasonló tárgyú bemutató ugyanazt a címet viseli, ahogyan persze azonos című drámák, regények, filmek esetében is szokatlan lenne a megoldás. Képzelődés helyett ebben az esetben célszerűbb azonban tudomásul venni, hogy volt néhány nap a 2001. év januárjában, amikor a Dialógus cím értelmében a Műcsarnokban bemutatkozott mintegy százhatvan és az Olof Palme-házban, a Millenniumi Szalonban kiállító huszonhét művész – összesen tehát mintegy százkilencven kortárs alkotó – fogalmazta meg műveivel, milyen járható útjai vannak az ezredfordulón a festészetnek, hogyan élnek tovább a hagyományok, kik azok, akik képesek voltak saját szintjük tartására, netán megújulásra, kik azok, akik egy kicsit elfáradtak.

Az utóbbi kategóriába tartozó műből szerencsére mindkét tárlaton kevés volt. Ahogyan a Műcsarnokban lévők, az Olof Palme-házban kiállított művek többsége is azok közé tartozott, amelyek méltán nyerhetik el egy-egy stílus, szemléletmód híveinek tetszését. *Balogh László* Térben című, a tiszta geometrikus struktúra és a stilizált emberi figura harmonikus egységéből épülő kompozíciója éppen olyan értékes bizonyítéka a konstruktív szentendrei törekvések továbbélésének, mint amilyen megrendítő látomás *Szily Géza* munkája, a Tolnai kert, amelyben emlékek, sorsok, érzelmek szövedékéből épül a nagyszabású lírai expresszív kompozíció. A két szélső pólus között, akárcsak a Műcsarnokban nagyban, a Millenniumi Szalonban jelzésszerűen jelen van a kortárs magyar művészet számos tendenciája. *Csík István* játékos elemekkel oldja, *Serényi H. Zsigmond* és *Nagy Sándor Zoltán* a gesztus spontaneitásával enyhíti, *Magén István* egymást átfedő festékrétegekbe ágyazza a szigorúan szerkesztett geometrikus elemeket. Külön csoportot képviselnek a tárlaton a fakturális kísérletek, vagy legalábbis a fakturális hatásokra fokozottan támaszkodó művek, mint *Dréher János, Aranyi Sándor, Hévízi Éva* munkái, s azok, amelyek egységes lírai hatásukat finom ecsetvonások együttese, illetve fotószerű megoldások révén nyerték el (*Kecskés András, ifj. Durkó Zsolt*). Mások, mint *Pataki Tibor, Balogh Ervin, Nagy B. István* a szín kompozíciós szerepét vizsgálják, a mintegy külön elemként felfogott képrészletek és az egész felület szembesítésén keresztül. Az expresszív-lírai törekvések egész skáláját kínálja a tárlat *Kádár János Miklós* „tájportréitól" *Budaházi Tibor* műveiig, amelyeken a kereszt jele és festői elemmé vált írásképek találkoznak, *Erdélyi Eta* „régészeti leletéről" *Dienes Gábor* fájdalmas-nosztalgikus kompozíciójáig.

Találkozunk persze a tárlaton olyan megoldásokkal is, amelyek aligha illenek az anyagba, hiszen több mint tíz éve készültek, s már akkor sem sokat tettek hozzá *Pollock, Korniss* nagyszerű csurgatott képei hozadékához (*Kürthy Sándor:* Szabadon), vagy amelyek fáradtsága, kiérleletlensége miatt talán érdemesebb lett volna az adott művészek más műveivel tágítani a kortárs festészetről szóló eszmecsere kereteit (*Breznay József, Orosz János, Varsányi Árpád, Turcsány Miklós*). Apropó, tágítás. Alighanem az sem lett volna baj, ha a Műcsarnokhoz hasonlóan az Olof Palme-házban is többen képviselnék a fiatalabb generációkat, a magyar festészet közeli és távolabbi jövőjét. A műcsarnokinál itt jóval rosszabb az arány: a huszonhétből talán három kiállító fiatalabb negyvenesztendősnél. Ahogyan *Pirandellónál* hat szerep keres egy szerzőt, itt a láthatóan igen érdeklődő fiatal közönség keres sok kortárs festőt.

Felszámoló szervezetek az ellehetetlenülé

Decemberben fogadta el a parlament a csődtörvény megváltoztatását, amely a hazai piacgazdaság működésének egyik kiemelkedően fontos szabályozó eszköze. Arra azonban, hogy megfelelő megoldásokat, kielégítő biztosítékokat adjon az üzletfelek, a befektetők, a hitelezők és a költségvetés számára az üzleti, illetve a költségvetési kapcsolatokban, már nem volt képes. A törvény módosítását a jelzálogjogról szóló törvény módosításával együtt – képviselői indítvány nyomán – tűzték napirendre, amelynek elsődleges célja az volt, hogy a jelzálog-jogosultsággal rendelkező hitelezők nagyobb mértékben kapják vissza kihelyezett pénzüket azokban az esetekben, amikor felszámolást vagy végelszámolást kezdeményeznek. Erről Molnár György, a Felszámolók Országos Egyesületének (FOE) elnöke nyilatkozott lapunknak.

Hunyor Erna

A törvény módosításának alapvető célja mi volt?

– A törvényben megfogalmazottak szerint ha a jelzálogjogosult a felszámolás kezdeményezésének időpontját megelőző hat hónappal jogerősen bejegyzett jelzálogjoggal rendelkezik, akkor a felszámoláson értékesített és jelzálogjoggal biztosított vagyontárgy értékesítését követően a befolyt ellenérték ötven százalékát a lehető legrövidebb időn belül meg kell fizetni a jogosultnak. Ugyanez érvényes a jogerősen bejegyzett végrehajtásra is, mert az is ugyanolyan biztosítékot jelent a hitelezőknek. Azt gondolom, hogy ezzel a módosított törvény egyfajta hitelezői érdekérvényesítés lehetőségét biztosítja, hiszen nagyobb megtérülést várhat, ha felszámolást kezdeményeznek. A törvény alapvető módosításának célja az volt, hogy azok a kis hitelezők, akik valamilyen jelzálogjoggal biztosították a kihelyezett vagyonukat, pénzüket minél nagyobb arányban kaphassák vissza mindezt. A Felszámolók Országos Egyesülete írásban közölte minden érintett minisztériummal, amely a törvényt előkészítette, hogy úgy véljük: nem indokolt, hogy maga a törvény csak a kihirdetés napját követő kilencedik hónap első napjától legyen hatályos. (A parlament 2000. december 19-én fogadta el a törvénymódosítást, így az csak pozott érveléssel egyébként – a bevezetés időpontját illetően – egyik minisztérium sem tudott szolgálni.

– Melyek a legfontosabb változások?

– Három ponton változott a csődtörvény, elsősorban a több éve húzódó problémák megoldása céljából. Ezek között az első, hogy azokban az esetekben, amikor több ezer hitelező jelentett be hitelezői igényt – például a Realbank felszámolása esetén –, akkor a bíróságoknak több ezer hitelezői tájékoztatást kell írásban, személyre szólóan vagy céges formában kiküldeni. Annyi könnyebbséget enged a módosítás, hogy 500 hitelező fölött a bíróságnak jogában áll a megyei bíróságokon kifüggesztett hirdetmény és a tömegkommunikáció eszközeinek igénybevételével tájékoztatni a hitelezőket a végzésekről vagy az eljárás befejezéséről. Egyidejűleg kötelessége megjelölni azt a helyet, ahol a dokumentumok betekintésre rendelkezésre állnak. Ez az esetek többségében a felszámoló székhelye, illetőleg a közleményt közzétevő bíróság.

– Ez különösen azért fontos, mert egy-egy kifogás elbírálásakor a bíróságoknak nemcsak az a kötelességük, hogy minden kifogást kiküldjenek a hitelezőknek, hanem az is, hogy az összes hitelezőtől megvárják a visszajelzéseket. Ezután hozhatta csak meg a bíróság a jogerős végzést, illetve mondhatta ki

– Igen, hiszen a korábbi törvényben nem volt teljesen tiszta a felszámoló díjáról rendelkező szakasz. Nem volt egyértelmű az, hogy ez az összeg tartalmazza-e az áfát vagy sem. A korábbi gyakorlatban – általánosan elfogadott módon – a felszámoló kiszámította az őt megillető nettó díjat, amelyre a számlakibocsátásnál felszámította az áfát. Azonban 2000 júniusában a Legfelsőbb Bíróság olyan jogegységi döntést hozott, amely ezzel a gyakorlattal ellentétesen a felszámoló díját bruttó összegként határozta meg. Miközben a kiüresedett, ügyvezetés, iratanyag és vagyon nélküli cégek esetében majdnem teljes egészében a felszámoló finanszírozta az eljárást. A Pénzügyminisztérium (PM) és az Igazságügyi Minisztérium (IM) szakértőivel egyetértésben, de hangsúlyozva, hogy a bíróságok szóbeli és írásbeli ösztönzésére, a két minisztérium közösen elkészített egy törvénymódosító tervezetet, amely egyértelműen rögzíti, hogy a felszámoló díját nettó módon számítják ki, és ezen összeget növelik az áfával. Ezzel törvényileg is rendeződött a gyakorlati tapasztalatokon alapuló megegyezéses elszámolás.

– Egyszerűsített módon kell a felszámolást azokban az esetekben végezni, amikor kiüresedett, vagyontalan céget kellett a hazai gazdaságból kivezetni. Változott-e a felszámolói díj ezekben az esetekben?

– Szerencsére igen. A csődtörvény módosításának harmadik eleme rendelkezik erről. Abban az esetben, ha egyszerűsített eljárás folyt, csak annyit írt a jogszabály, hogy a felszámolót háromszázezer forint egyszerűsített eljárási felszámolási díj illeti meg. Ugyanakkor nem rendelkezett arról, hogy ebben az esetben a ki nem egyenlített felszámolói díj a Díjkiegészítési Alapból százezer forintra kiegészíthető-e vagy sem. Ezt a korábbi törvény ugyanis nem rendezte, ráutaló megfogalmazásokat tartalmazott

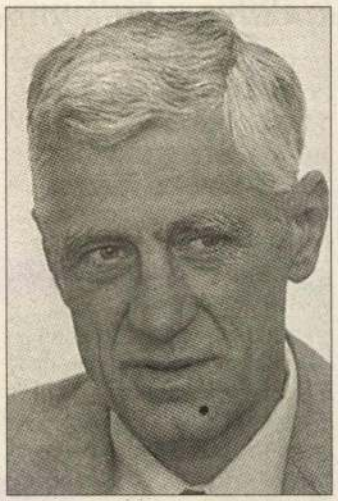

Molnár György

az összeget az egyszerűsített eljárás során is megkaphatja a jövőben a felszámoló szervezet. Fontos kiemelni, hogy hosszú szakmai viták és egyeztetések során a PM – a kormány egyetértésével – garanciát vállalt arra, hogy a Díjkiegészítési Alapot negyedévenként a költségvetésből kiegészíti a felszámolók által megigényelt, de a befizetésekből nem fedezhető különbözettel. Azaz ha tízmillió forintot igényelnek a felszámolók, de csak hatmillió áll rendelkezésre a befizetésekből, a hiányzó négymillió forinttal kiegészíti negyed év alatt a pénzügyi tárca. A korábbi kezdeményezésünk és írásbeli kérelmünk ellenére sajnos ennek az utóbbi két törvénymódosításnak bevezetésére úgyszintén a jelzálogjoggal egy időben történő bevezetéséről lehet csak szó. Azaz ennek a hatálya is 2001. szeptember elseje lesz.

– Miért sérelmezik a szeptemberi hatálybalépést?

– Azért veszélyes, ha ez lesz a bevezetés dátuma, mert időközben köztudomásúvá vált, hogy az országban több mint harmincezer cég nem tett eleget tőkeemelési kötelezettségének, továbbá a szövetkezeti törvény módosítása következtében nagyszámú szövetkezetet is felszámoltak. Nyilvánvaló, hogy ezek harmincezer cégnek a gazdasági életből való kivezetését. Ezzel azt szerettem volna érzékeltetni, hogy egy jó szándékú és indokolt kezdeményezés ilyen módon kerülhet tévútra, hiszen valójában pont azt a célt nem éri el, amire az egész törvénymódosítás irányult. Valószínű, hogy ezen cégek többségét egyszerűsített módon számolják fel, mert a cégeknél, a szövetkezeteknél nagy valószínűséggel nem lelhető fel sem pénz, sem értékesíthető vagyontárgy. A társadalomnak is érzékelnie kell, hogy nem egyszerűen egy szakmai közeg „siránkozásáról" van szó: a felszámolói közösség a társadalmi érdeket szolgálva, saját költségén, az állam helyett teljesíti ezt a feladatot. Ma már minden tíz felszámolásból nyolc egyszerűsített módon történik. Ugyanakkor nem egyformán sújtja a felszámoló szervezeteket ezen egyszerűsített eljárások lefolytatása. Pláne akkor, amikor ötszáz felszámolásból háromszázat egyszerűsített módon zárnak le, a fennmaradó kétszáz ügyből pedig nem lehet finanszírozni a további háromszázat. A kisebb felszámoló szervezetek esetében még rosszabb a helyzet, mert azok csak harminc ügyet kezelnek, amelyek közül húszban semmiféle pénz vagy értékesíthető vagyontárgy nem lelhető fel az adott cégnél, így csak egyszerűsített felszámolást tudnak alkalmazni. Ilyen körülmények között pedig – ha egyéb tevékenységet nem folytat a felszámoló cég – lehetetlen fönntartani a felszámolói tevékenységet. Biztos vagyok abban, hogy ha a törvény bevezetésének időpontján nem tudunk változtatni, akkor a 2001. június 30-ig történő névjegyzék-megújítás során számos felszámoló szervezet szűnik meg.

– Várható-e, hogy megváltozik a felszámolói névjegyzék vezetési módja?

– Ma még nem tudjuk, hogy a PM vagy a Gazdasági Minisztérium fogja-e a későbbiekben a felszámo-

Színműíró-pályázat

illenniumi színműíró-pályázatot hirdet a Kisvárdai Várszínház, etve az intézmény keretében működő Határon Túli Magyar ínházak Fesztiválirodája – tájkoztatta a szabolcsi teátrum iltékese az MTI-t. Az államalapítás ezredeik évfordulója alkalmából olyan vígjátékok megírását várják a pályázóktól, amelyek történelmünk, életünk eseményei nyomán jókedvű ünneplésre adnak lehetőséget.

Pályázni magyar nyelven írott, egy- vagy többfelvonásos darabbal lehet. A benyújtási határidő: 2000. augusztus 20. Cím: Kisvárdai Várszínház, 4600, Kisvárda, Flórián tér 20.

A pályázatokat felkért szakmai zsűri bírálja el. Az eredményhirdetés 2000. október 25-én lesz. A legsikeresebb műveket 2001-ben, a határon túli magyar színházak XIII. fesztiválján mutatják be.

ISTITUTO ITALIANO DI CULTURA
OLASZ KULTÚRINTÉZET

TANULJ VELÜNK OLASZUL!

Tanulj olaszul az olasz nyelv és kultúra igazi fellegvárában, az Olasz Kultúrintézetben!

A nyelvtanfolyamokon kívül gazdag kulturális program:

előadások,
tanácskozások,
filmvetítések olasz nyelven,
koncertek,
konyhaművészeti tanfolyamok,
olasz művészek kiállításai,
könyvtár és könyvesbolt.

Beiratkozás **2000. január 24-től,**
munkanapokon 16 és 18 óra között
az Olasz Kultúrintézetben
(VIII., Bródy S. u. 8. Tel.: 318-8144).

A tanfolyamok február első hetében kezdődnek.
A beiratkozás Intézetünk valamennyi rendezvényére ingyenes belépésre jogosít.

KIÁLLÍTÓTEREMBEN

A rend és a nyugalom képei

A Vigadó Galéria földszinti termébe most rend és nyugalom költözött a *Balogh* László hetvenedik születésnapja alkalmából rendezett tárlat festményeivel: a tiszta színek és átgondolt formák hatására, mintha a látogató légzése is megkönnyebülne, a kinti autógőzös városi bűz helyett friss levegő tölti meg a helyiséget. Egy csipetnyi szellő lebben, hozza a pilisi dombok illatát, a Duna menti kisváros nyugalmát.

Balogh László a szentendrei festők táborába tartozik, őt is bűvkörébe vonta a mediterrán jellegű táj, az enyhén ívelő dombok hullámzása, a városka felfelé kapaszkodó utcácskái. Az olaszos települések hangulata köszön vissza, amely művészeink közül sokakra olyan erős hatást gyakorolt, hogy örökre itt telepedtek le, és ezt a tájat festették életük végéig. Érdekes, hogy ugyanez a hatás festőink egy részét álomszerű, szürrealista látomásokra késztette, másokra tiszta absztrakcióival szinte kijózanítólag hatott: itt élt többek között *Czóbel* Béla és *Bálint* Endre, és itt kapaszkodott a Kőhegyre *Barcsay* Jenő, itt vet újabb és újabb hullámokat *Deim* Pál festői világa.

A szentendrei festészet konstruktív áramlatához tartozik Balogh László, aki közvetlen mesterének Barcsay Jenőt vallja. Bár letelepedése után ő sem tudta kivonni magát a város látványa alól, és ez a táj visszatért annak idején a festményein, majd tovább éltette ennek a hangulatnak a megőrzését az is, hogy több esetben Olaszországban, Jugoszláviában járt, s a mediterrán tájakból új lendületet vett, de képei az idők folyamán egyre inkább letisztultak, és egyre elvontabbakká váltak. Most kiállított munkái már egységes formanyelvről és arról a lírai konstruktivizmusról vallanak, amely a hetvenes–nyolcvanas évektől fogva jellemzik festészetét. Ez az absztrakt világ soha nem merevedik száraz mértani formákba, s bár az egyensúly problémái izgatják, ezt variálja, keresi újra és újra, Balogh képei mindvégig megőrzik kapcsolatukat a valósággal: hangulatukban hordozzák a tájat, színei lágyak, az ívelések és a vonalak metszései mintha a táj domborzatát, a kapuk formáját, az utak kereszteződését tükröznék vissza.

Néha báb formájú figurák is megjelennek a dombok közt – akárcsak Deim Pál képein –, erősen absztrahált emberalakokra,

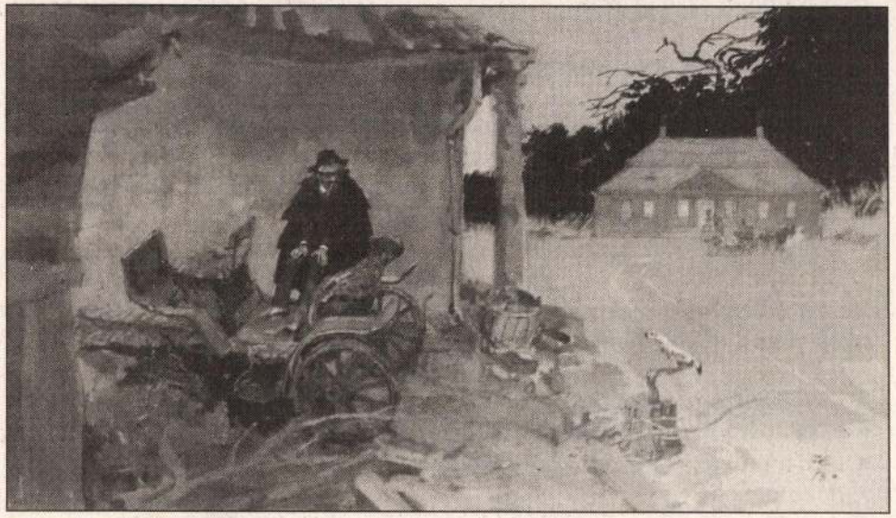

Zórád Ernő: Önarckép

elmosódó árnyakra emlékeztetnek. A látvány elvonatkoztatásában sokszor odáig megy el, hogy már meg sem festi, csupán belenyomja a formákat a puha, merített papírba, s mintha azok a régi emlékek lenyomatai, visszatérő, csak képzeletünkben élő jelenségei volnának.

A Duna Galéria kiállítása ugyancsak régi emlékek ízét és zamatát idézi fel *Zórád* Ernő kiállításával, de egészen másféleképpen. Amíg Balogh László konstruktív festményei tiszta absztrakciójukkal tükrözik vissza a pilisi dombokat, a kilencvenedik életéve felé közeledő Zórád Ernő minden kockakőre, minden egyes házra emlékszik, amely a Tabán lejtőin felfutó utcácskákat szegélyezte. Lendületes vonalaival, nagyszerű manuális készségével most ezeket a régi képeket idézi vissza: s mintha nem elégedne meg saját élénk emlékezetével, a rajzok mellé korabeli képeslapokat is tűz, bizonyítva, mit veszítettünk el a városrész lebontásával.

A régi fotókat, lapokat olykor „belefűzi", montázsszerűen beleépíti saját rajzaiba, s így alkot belőlük új látványt. Beszélni kell arról a sajátos rajzkészségről, amely ezeket a grafikákat, illusztrációkat alkotja: az egyetlen vonallal, gyorsan felvázolt krokik élettel teli szépségéről, a frissen született vonal sajátos hullámzásáról, amelyet nem lehet kimódoltan vagy tétován papírra vetni, mert azonnal elárulja, leleplezi a készítőjét. Biztos kéz kell hozzá és biztos szem, s olyan lendület, ihletettség, amely még magában hordozza a látvány keltette izgalmat. Ezt a frissességet érezzük, élvezhetjük most Zórád Ernő minden grafikáján és illusztrációján. S ezt sirathatjuk el a valamikori újságrajzolók – és újságrajzok – elvesztésével, akiknek Zórád Ernő talán az utolsó képviselője. Milyen nagyszerűen illettek ezekhez a gyors rajzokhoz az akvarellek finom, színes, laza foltjai. Mennyire megőrizte a látvány lüktetését ez a gyorsan száradó festék késztette technika, amely önmagában is az elmúlásra emlékeztet.

Tabán lebontott utcái, semmibe vesző képei után egy másfajta veszteségre is rádöbbenti a látogatót Zórád Ernő: eltűntek azok a újságrajzok is, amelyek annak idején a napilapokban jelentek meg, mint ahogy elveszett a *Krúdy* által olyan nagyszerűen megrajzolt városi életforma is, ködbe vesző figuráit legfeljebb a század eleji irodalmi alkotásokban és most a Duna Galéria tárlatán láthatjuk a Zórád Ernő illusztrálta művekben, s a versek által ihletett rajzokon élnek tovább.

(Balogh László tárlata a Vigadó Galériában január 30-ig, Zórád Ernő kiállítása a Duna Galériában február 6-ig tekinthető meg.)

Fekete Judit

Közép-magyarországi Regionális Ifjúsági Iroda, Budapest

A Regionális Ifjúsági Irodák, a Mobilitás Ifjúsági Szolgálat szakmai önállósággal működő részjogkörű költségvetési egységei, feladatukat a Gyermek- és Ifjúsági Alapprogram és a Regionális Ifjúsági Irodák működéséről szóló 2/1999. (IX. 24.) ISM rendelet szabályozza.

Az álláshelyek betöltésének feltételei:

- felsőfokú végzettség,
- legalább 5 éves, az ifjúság körében szerzett, vagy ifjúsággal kapcsolatos (szakmai, közoktatási, közművelődési, szociális, informatikai) gyakorlat,
- társalgási szintű nyelvismeret angol, német vagy francia nyelvből,
- számítógép-felhasználói ismeretek,
- a régió ismerete.

Előnyt jelent a projektmenedzsment területén szerzett tapasztalat, középfokú nyelvvizsga angol, német vagy francia nyelvből és a jogosítvány.

A pályázat benyújtásához szükséges:

- részletes szakmai önéletrajz fényképpel,
- egy, a pályázó közreműködésével megvalósított ifjúsági projekt részletes dokumentációja,
- az iroda vezetésére vonatkozó program,
- iskolai végzettséget, szakképzettséget, nyelvtudást igazoló oklevelek másolata,
- 3 hónapnál nem régibb erkölcsi bizonyítvány.

A kinevezés alapjául a jelentkező szakmai felkészültsége, iskolai végzettsége, valamint a vezetéspszichológiai kiválasztás során nyújtott teljesítménye szolgál. A 2000. március 15-i időponttal történő kinevezés és az illetménymegállapítás a közalkalmazottak jogállásáról szóló törvény alapján történik.

A pályázatokat a Mobilitás Ifjúsági Szolgálathoz kell benyújtani.
(1145 Budapest, Amerikai út 96.)
További információ: Bakonyi Katalin, tel.: 1/251-3337, 220-5633
Beküldési határidő: 2000. február 25.

FŐ TÁMOGATÓK:

DUNA

BELÉPŐK VÁSÁROLHATÓK:
A PESTI VIGADÓ SZERVEZÉSI OSZTÁLYÁN,
BUDAPEST, VIGADÓ TÉR 2.
INFORMÁCIÓ:
NAGY GYÖNGYI, MIKLÓS MARIKA
TELEFON / FAX: (06-1) 2666177, 3184619

BELÉPŐK MEGRENDELHETŐK
AZ OPERETTBÁL®-T SZERVEZŐ
CONVENTION BUDAPEST KFT. CÍMÉN
LEVELCÍM: 1461 BUDAPEST PF: 11.
TELEFON / FAX: (06-1) 2674583, 3178773

KUKELY JULIA (MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ)
OSZVALD MARIKA (BUDAPESTI OPERETT SZÍNHÁZ)
TIBOLDI MÁRIA (BUDAPESTI OPERETT SZÍNHÁZ)
BERKES JÁNOS (MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ)
CSERE LÁSZLÓ (BUDAPESTI OPERETT SZÍNHÁZ)
LUKÁCS LÁSZLÓ (TRIERI OPERAHÁZ)
A BUDAPESTI OPERETT SZÍNHÁZ BALETTKARA
A MŰSOR ALATT A DEBRECENI
FILHARMÓNIKUS ZENEKART
KAPOSI GERGELY, A MAGYAR ÁLLAMI OPERAHÁZ
KARMESTERE VEZÉNYLI.

PROGRAM

STRAUSS: ÉLJEN A MAGYAR!,
KACSOH: JÁNOS VITÉZ
HUSZKA: BOB HERCEG
LEHÁR: CIGÁNYSZERELEM, A MOSOLY ORSZÁGA,
LUXEMBURG GRÓFJA, A VÍG ÖZVEGY
KÁLMÁN: A CIGÁNYPRÍMÁS, A CSÁRDÁSKIRÁLYNŐ,
MARICA GRÓFNŐ, AZ ÖRDÖGLOVAS
JACOBI: SYBIL

TÁNCZENE: UNGÁR ISTVÁN SZALONZENEKARA
LÁTVÁNYTERVEZŐ: MIHÁLY BÉLA
MŰVÉSZETI VEZETŐ: TIBOLDI MÁRIA
VACSORA: MÁGNÁSKERT ÉTTEREM

AJÁNDÉK A MEGHÍVÓ MELLÉ: „OPERETTBÁL 2000" CD-N.
AZ ÉRDEKLŐDŐK A ZENEI ANYAGOT 2000 FEBRUÁR 21-TŐL
MEGVÁSÁROLHATJÁK A HANGLEMEZBOLTOKBAN.

FŐ MÉDIATÁMOGATÓ:
PANNON LAPOK TÁRSASÁGA

MÉDIA TÁMOGATÓK:
PESTER LLOYD, Granum, HÍRLAP, KRÓNIKA, 168 ÓRA, MAGYAR HÍRLAP, Kézművés, HÁZTÁJ, Sztár Revü, Magyar Nemzet, SÜGŐ, PM magazin, BOFIT, Repülőtéri magazin, RIVALDA, dTV, RIVALDA

Legyen 2000 az Ön éve!

Az új Opel Vectra hihetetlen ambícióval tör elődje piacvezető sikerére. Fogyasztása jóval alacsonyabb, hála az új Ecotec motoroknak. Az új Opel Vectra olyan autó, melyet élvezet volt megalkotni. **És vezetni is csodálatos.**

Évindító ajánlatok a Maxabo-tól!

A készlet erejéig akár kamatmentes hitellel is! (THM: 0%)

OPEL Maxabo

1037 Budapest, Bécsi út 254. Tel.: 250-7373, Fax:367-3590 • 1026 Budapest, Hűvösvölgyi út 32. Tel.: 200-7200, Fax: 200-6820
e-mail: opel@maxabo.hu, internet: www.maxabo.hu

Barogh László grafikusművész

Részt vesz munkával a szentendrei
Pest megyei Tárlaton

(cikket l. „Barcsay Jenő festőművész"
cimszó alatt

Losonci Miklós cikkei „Pest Megyei
Tárlat 1978" cimmel
Pest Megyei Hírlap 1978. X. 10.

Balogh László

A müvész alkotását a Kulturális Minisz-
térium és a Magyar Népk. Müvészeti
Alapja a szentendrei képtárnak adta.

Magyar Hirlap 1980/3/8/9

Balogh László, festő- és grafikusművész

A szentendrei művésztelepen együtt alkot az igazi szentendrei és a vendég idősebb és fiatal alkotó. Mattioni Eszter és Balogh László. — A művész atmoszférikusabbá vált, előnyére.

Losonci Miklós: Szentendre festői világa. Pest Megyei Hírlap, 1979. jún. 10.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SOMOGYI NÉPLAP
1980 FEB 17

Balogh László,
festő- és grafikusművész.

1021

Táncolók. Balogh László alkotása.
(A múlt évi állami vásárlások anyagából)

Jó s

Rajt előtt a Rákóczinál

Legutóbb fél évtizeddel ezelőtt előzte meg ekkora várakozás a Rákóczi labdarúgó-csapatának tavaszi szereplését, mint most. Akkor is azonos volt a cél: feljutni az NB I-be, A tegnappal zárult fölkészülési időszakban is mindent ennek az óhajnak rendeltek alá. Ez a véleménye *Varga Gyula* ügyvezető elnöknek, *Sikósi György* szakosztályvezetőnek és *dr. Puskás Lajos* edzőnek. Az eltelt hetek munkájáról és a közeli jövőről beszélgettünk velük.

Jó szelet kifogni, és többnyire a hullámok tetején, mintsem a völgyében hajózni — ez most a közös óhaj. Sikerült-e hozzá megteremteni a kellő alapot? Mint elhangzott: igen. A szakosztályvezetés úgy ítélte meg, hogy kifogástalan volt eddig a szakmai munka és ehhez méltó a labdarúgók hozzáállása. A boglárellei edzőtáborozás kellő ráhangolást adott a továbbiakhoz és a viszonylag csendesebb időjárás sem tu-

retnél. Ők ketten azok, akik ha belelendülnek, ütőképesebbé válhat a Rákóczi. Velük bővült az edző válogatási lehetősége is. Fokozatosan elkezdte a munkát *Burcsa Béla* — de neki még hosszabb időre lesz szüksége.

Többen szóvá tették, hogy az idén szokatlanul kevés előkészületi mérkőzést játszott a csapat. Mi erről az illetékesek véleménye?

Eredetileg január 17-e volt az első MNK-mérkőzés időpontja és emiatt nem nevezett be a Rákóczi a korábban jó szolgálatot tevő Dunántúli Napló Kupába. Sajnos, a program időközben változott, s akkor már nehéz volt kellő számú és erősségű partnert találni. Így öt előkészületi mérkőzésre került sor csupán, de mint elhangzott: ennek is volt előnye. A csapat nemcsak az első mérkőzésre készült, hanem az egész idényre. Bizonyára fölösleges ecsetelni, hogy milyen erőnléti

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Balogh László festő-

Csepel művész

1978 MÁJ 5

1021

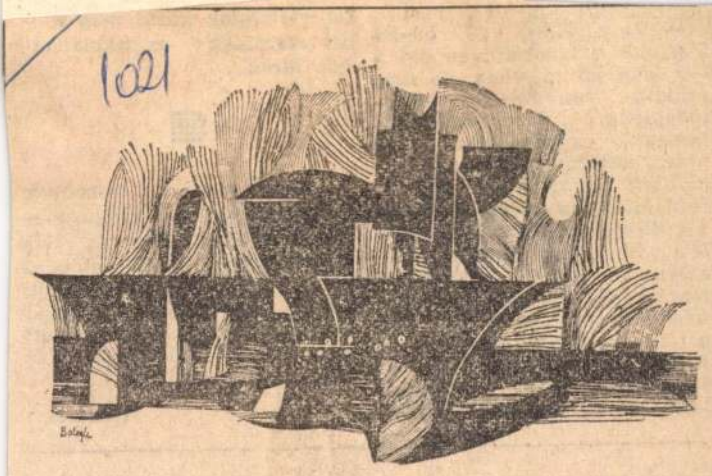

A magyar konstruktivista festészet egyik jellegzetes alakja Balogh László festőművész, akinek műveiből kiállítás nyílt a szentendrei Felszabadulási lakótelepen. Képünket a kiállítás anyagából vettük

— *Tavalyelőtt* *kaptunk a taná* *—5 lakással sze* *mindig van 4* *igénylőnk, ó* *gondunk szer* *nincs, nekünk,* *alábbis, a közs* *fogástalan és* *jónéhányan csak a béremelést várták meg, hogy mi lesz, aztán vették a kalapjukat. Bodajkon szövőgyár van, Fehérváron például a KÖFÉM, a „húzóerő", Pusztavámon az Ikarus gyárrészlege. Itt ez jobb, ott az több — elgondolkozik az ember. Én is elgon-*

kezelte 5 tonnás csőhúzópadok is leállnak. *12 óra.* Néhány asszony, mielőtt elővenné a házi sonkamaradékot, veszi az ételhordóját (ha saját ebédjét viszi haza, 9.20 helyett csak 6.30-at kell fizetni) és indul a konyha felé.

(halász)

Reggeli tornának is beillik a negyedórás gyalogút a Kossuth Lajos utcától a III-as gyárkapuig. *Bosnyák Károlyt,* a szerszámgépgyár fogaskerék üzemének esztergályosát, minden

A közösségért fáradozik

Az üzemi

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978 JUL - 2

SZOLNOK MEGYEI HÍRLAP

Balogh László

8

1021

Balogh László: Emberpár

KÁSMŰVELŐDÉS MŰHELYEI

nyosan, de hasznosan

A feltételek ilyen szintű biztosítása az üzem érdeme. Igaz, kötelessége is. Az a rugalmas forma, ahogy a gyár fenntartja a művelődési házat, követendő példa lehetne. Három Sándor, az intézmény igazgatója így beszél erről:

— A költségvetésünk 330 ezer forint, nem nagy. De ebből semmit sem kell fenntartásra költeni, ezt az összeget teljes egészében a tartalmi munkára fordíthatjuk. A fenntartást, az eszközök vásárlását ugaynis a vállalat közvetlenül — a mi jelzésünk után — biztosítja. A kisebb-nagyobb átépítéseket, javításokat elvállalják a szocialista brigádok. Ne mondjak egyebet, az udvaron álló csillagda épülete és berendezése alig néhány ezer forintba került, a digitális órától a szétnyitható tetőszerkezetig minden társadalmi munkában készült. Hozzá kell tennem, ritkán kérünk, rendszerint a kollektívák ajánlkoznak, kérdik nincs-e szükség valamire.

Házigazda: a brigád

Ennek a szellemnek megfelelően tükröződnek a gyár dolgozóinak kívánságai a művelődési ház programjában. évente több alkalommal hobby-kiállítást is.

Szakkörök és tanfolyamok

A szocialista brigádok művelődésének segítése természetesen csak része — fontos része persze — a művelődési ház tevékenységének. Beépül ez abba az összetett rendszerbe, amely minél változatosabb lehetőségek biztosításával igyekszik az önművelés igényét ébresztgetni vagy elmélyíteni.

Jó szakkörök működnek a művelődési házban: a csillagászati és a fotószakkör országos viszonylatban is az „élmezőnyhöz" tartozik, s egyre elmélyültebb a képzőművészeti kör munkája is. Közkedveltek a tanfolyamok: a közelmúltban szabás-varrás tanfolyam fejeződött be, s jelenleg négy csoportban tanulnak nyelvet.

A martfűi művelődési központhoz hasonlóan a vegyiművek művelődési háza is afféle „kis IBUSZ" szerepét tölti be. A gyár két autóbusza hetente viszi a dolgozókat kirándulni. A kirándulások előkészítését, az útvonal, a program kidolgozását a népművelők végzik. Nem látványos, de nagyon hasznos, értékes munka ez is.

Szentendrei művészportrék
2004.

1. Regős István
2. Jávor Piroska
3. Szakács Imre
4. ef Zámbó István
5. Margit Szabolcs
6. Bartl József
7. Szentirmai Zoltán
8. Aknay János
9. Wahorn András
10. **Balogh László**
11. Farkas Ádám
12. Kocsis Imre

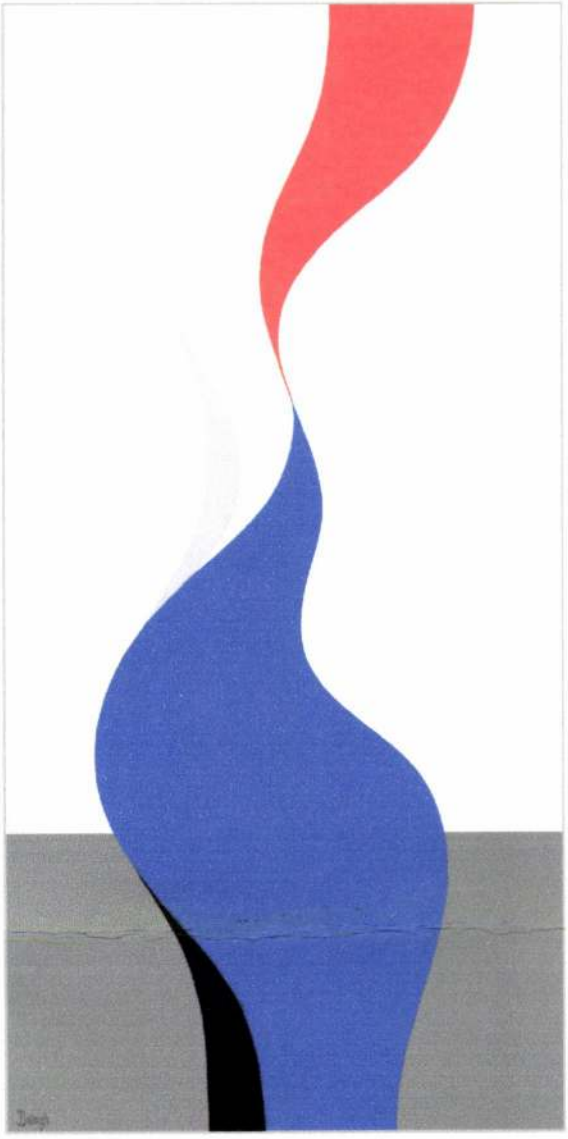

Szentendrei művészportrék
10.

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága és
az Ipszilon Galéria
szeretettel meghívja Önt és partnerét
a Szentendrei művészportrék című
beszélgetés-sorozat tizedik összejövetelére

Balogh László

festőművésszel

Török Katalin beszélget,
2004. október 21-én, csütörtökön 18 órakor
a Szentendrei Képtár Kamaratermében
(Fő tér 2-5.)

A műhelybeszélgetés alkalmából rendezett
kamarakiállítás megtekinthető:
2004. november 14-ig
péntek, szombat, vasárnap 13-tól 17 óráig

BALOGH LÁSZLÓ

A beszélgetésről filmfelvétel készül,
ezért csak annyi érdeklődőt tudunk fogadni,
ahány ülőhely van.

Helyfoglalás és információ:
Török Katalin, a sorozat kurátora (Ipszilon Galéria)
Tel.:06/20-446-9672, e-mail:ipszilongaleria@freestart.hu

Címlapon:
Balogh László: Érintés, 1994.
akril, vászon, 60 x 30 cm

Támogatók:

Nemzeti Kulturális Alapprogram

Korona Étterem
Welecomp Kft.
Lengyel signs
www.elsigns.hu

Almási Balogh László

kommun alatt rendel-
kezési állományba helyez-
ték az Iparmüvészeti
Iskolánál.

lásd

Pogány Kálmán

csomagjaban

1919

A hatvan éves Löbl-nyomda könyvének első oldala

Balogh László
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
1980 JAN 20
Gyáfi Mihály
PEST MEGYEI HÍRLAP

1971

Táncolók

Balogh László grafikája

Szirbik Antal hajda
élő költő volt, akit
szott ki a Rákosi
ltészete nem bizony
, pedig akkoriban
erei voltak, a 20-as
Nobel-díjra is fel ak
i. Tény, hogy Szirb
lra is lefordították, tobb kiadas lo-
ott el Svájcban, Angliában Szirbik

rasztin.

LOSONCI MIKLÓS

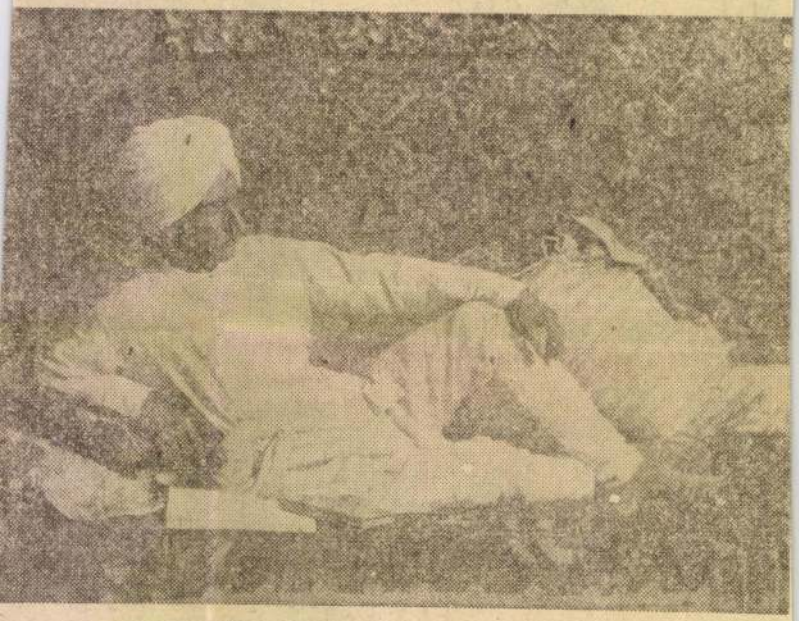

Umrao Singh, dunaharaszti otthonában, 1917-ben

Balogh Lajos

"Mese" cimü képét hozza a lap.
Repr.

Fenti képet lásd: Tóth Tamás: "Bezárkózás" c. -négy részből álló- képének hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1978. május 13.
XXII. évf. 19. sz. 15. lap.

Balogh László
1930. Szentendre

2000 Szentendre
Brükkospart 61.

1957-ben végzett a Képzőművészeti Főiskolán. Mesterei Barcsay Jenő, Kádár György és Konecsni György. 1958 óta tagja a szentendrei művésztelepnek. 1964 óta szentendrén lakik. Országos kiállításokon és külföldi tárlatokon szerepelnek munkái. Önálló bemutatkozások: 1964 Fiatal Művészet Klubja, Rákoshegy, 1967-ben szentendrei múzeum, 1970 Fiatal Művészet Klubja, 1971 a TV Galériája, Rákosliget, 1973 Esztergom, 1975 Szentendre. Rendszeresen kiállít a szentendrei és a Pest megyei tárlatokon. Alkalmazott grafikát és könyvillusztrációt is készít.

Kiállított művei:

– fotó –	Sikok és terek I.	1973 (akril)	127 x 85 cm
	Fenyőtség II.	1974 (akril)	99 x 99 cm
	Sikok és terek II.	1975 (akril)	99 x 99 cm
	Figurák II.	1975 (akril)	100 x 90 cm
	Figurák II.	1975 (akril)	100 x 90 cm
	Sikformák	1975 (akril)	100 x 90 cm

Szentendrei Művészet 1976 MNG 1976 május

Balogh László

ARGUS
DOKUMENTATIONS-SERVICE PRESSE, RADIO, TV
INTERNATIONALER ARGUS DER PRESSE AG
CH-8030 Zürich Telefon 01 252 49 37

Gazette de Lausanne
Lausanne (CH)
Tir.q.10 091

8.Febr.1983 1021

Laszlo Halog: de la peinture jolie

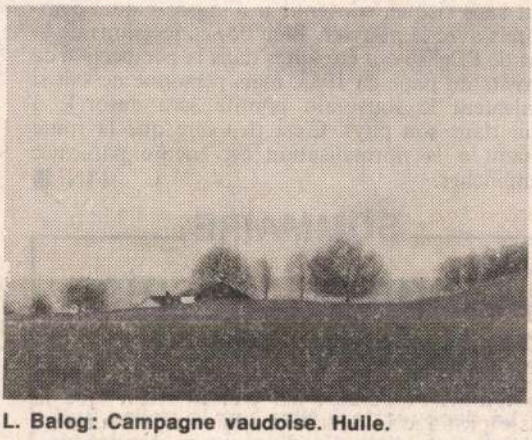

L. Balog: Campagne vaudoise. Huile.

On sait ce qu'en peinture signifie le mot *joli*; il signifie que la peinture n'est pas laide, mais que si elle n'existait pas ce ne serait pas une grande perte pour l'histoire de l'art. (Plus simplement, pour parler comme les critiques d'art qui se prennent pour des critiques d'art, j'aurais pu dire que *le mot joli est teinté d'une connotation péjorative*).

J'emploie donc le mot *joli* pour parler de la peinture de Laszlo Halog. On pourrait donc s'arrêter là, mettre le point final et signer. Mais il faut quand même s'expliquer un peu.

La peinture de Laszlo Balog est dans le style même de cette peinture que l'on croyait à tout jamais démodée et disparue. Elle fait songer à ces gentillettes cartes postales que l'on reçoit de Lugano ou de Verbier. Elle a la pâleur et la tristesse de ces œuvrettes peintes avec l'amour bon enfant des demoiselles peintres du dimanche.

Quelques bateaux au port, un pin parasol sur une colline, une petite chapelle, une voile se reflétant dans l'eau bleue d'un lac très calme, un petit village haut perché, une rue de village avec candélabres (au néon), un petit village au milieu de la campagne, un autre aux toits roses, une ferme dans la montagne entre un sommet et un sapin...

Non, décidément, ça ne suffit plus. L'anecdote et les beaux clichés: ras le bol!

Tout cela sent la bonne volonté, l'application, la scrupuleuse honnêteté devant la nature. Mais tout cela sont aussi le manque d'idées, l'absence d'originalité, la pauvreté d'imagination. Laszlo Balog lit la partition; il n'y a aucune, mais vraiment aucune interprétation. Il y a un sentiment de malaise parce que l'on se retrouve soudain devant un genre de peinture que l'on peut voir parfois dans les grands magasins.

Galerie Florimont, Lausanne, jusqu'au 26 février.

B.-P. C.

ajorité des travailleurs; il doit enfin parvenir à oler totalement la direction clandestine de Solidaté, qui est toujours présente. Il lui faut, de plus, otenir le concours au moins tacite de l'Eglise. En épit de la très grande compréhension manifestée ar Mgr Glemp à l'égard du régime, l'Eglise ne eut sans risque, consentir à n'importe quel comromis avec le pouvoir. Bien des concessions de la art de l'Eglise ont été faites dans la perspective de visite du pape en 1983, mais personne ne sait si nalement le souverain pontife sera autorisé à enir dans son pays. C'est peu dire que la route enant à la normalisation est encore parsemée embûches.

FIN ■

SOMMAIRE

Comptes français en Suisse: réactions

La découverte à Nice par la police judiciaire d'une liste d'ordinateur contenant les noms de 5000 Français disposant d'un compte dans une (ou des) banque(s) suisse(s) n'a pas manqué de susciter des réactions dans les milieux bancaires helvétiques. Lire notre enquête en page ÉCONOMIE.

ÉTRANGER

Klaus Barbie: témoignage d'un Suisse et correspondances de Paris et Bonn

SPORTS

Hippisme: le doping n'est pas un faux problème!

VAUD

Nouvelle initiative Weber

A l'improviste

Moi aussi je suis le fils de l'homme
uand je suis né ma mère n'était pas là
Où était-elle?
Au marché peut-être ou chez les voisins
our leur emprunter du pain et du vin
En son absence mon père a fait l'impossible
our faire le nécessaire
t il a paraît-il beaucoup souffert
Mais qu'est-ce que ça peut faire
Tant de gens avant lui et depuis ont souffert sous
Ponce Pilate Napoléon Bonaparte César Borgia
Salazar Franco
Staline Luther ou Adolf Hitler.

Jacques Prévert

Balogh László, grafikus

L: Gáesi Mihály

P. Szücs J: A IX ... 20-21.

Kritika, Bp. 1978. febr. 78/2.

Balogh László

Szerepelt a Ferenczy Muzeumban Szentendrén megnyílt tárlaton. konstruktivista alkotással.

Magyar Hirlap 1978 -ápr-89-8
Wagner: Szentendrei festészet

Balogh László, festőművész

A Felszabadulás lakótelepen a Könyvtár komplex művelődési intézmény. — Ápr. 30-án a szentendrei festőművész mutatkozik be a találkozók sorában. Érdekessége, hogy a megnyitás: beszélgetés a festő és a közönség között.

Losonci Miklós: Művész és közönség.
Pest Megyei Hírlap, 1978. ápr. 20.

Mesterművek Szentendrén

Picasso, Salvador Dalí, Miró, Chagall és Balogh László művei láthatók szeptember 30-ig a Szentendrei Műhely Galériában.

A Szentendrei Műhely Galéria 1981-ben alakult, jelenleg hatvan tagja van — jórészt szentendrei alkotók. Konok Tamás-, Szakács Imre-, Gavrilovics Sándor-lapokat csakúgy, mint Asszonyi Tamás érmeit és Holdas György szobrait, de Barcsay-metszeteket is árusítanak itt.

Gazdagodtak a Műhely Galéria nemzetközi kapcsolatai, német képzőművészek akotásaiból rendeztek tárlatot, s a szentendrei festők műveivel szerepelnek külföldi kiállításokon, az idén például Kölnben.

Ez a mostani szenzációs kiállítás arról vall, hogy Szentendre nemcsak európai rangú műhelyeknek ad otthont, de mindinkább befogadója lesz a legrangosabb európai műveknek, így a közönség nemcsak a Ferenczy család vagy Czóbel és Barcsay műveivel találkozhat, hanem a század francia, spanyol, orosz mestereivel is. Megindító, hogy egy szentendrei kisgalériában remek Miró-, Picasso-, Dalí- és Chagall-rajzokkal, -metszetekkel találkozhatunk, egyedi és sokszorosított grafikákkal. A kollekció darabjai magyar és külföldi magángyűjteményekből kerültek Szentendrére, meg is vásárolhatók. E mes-

BALOGH László

Vasárnap Hírek
1992. szept. 13.

terrajzok között vannak Balogh László művei, aki a szentendrei Műhely Galéria alapító tagja, és minden tekintetben méltó társa a mestereknek.

L. M.

BALOGH László

A Közlekedési Múzeum és az ART [illegible]
tisztelettel meghívja Ont és barátait az

OBJEKTEK–MOBILOK c. kiállítás

ünnepélyes megnyitójára
1992. május 29. (péntek) délelőtt 11 órára

Kiállítás helye:

REPÜLŐ-MÚZEUM
(Petőfi Csarnok felső szint, Budapest, Városliget)

Kiállítást megnyitja:

Katona András
a Közlekedési Múzeum főigazgatója

Kiállítás megtekinthető:
hétfő kivételével naponta 10–18 óráig

Kiállító művészek

Bakos Ildikó
Balás Eszter
Balogh László
Bodóczky István
Bráda Tibor
Bódó Károly
Csáji Attila
Dienes Attila
Erdős Sándor
Fekete László
Gaál Endre
Galántai György
Hans Kasper
Hévizi–Tóth
Józsa Bálint
Kalmár János
Kovács István
Krnács Mercedes
Kovács László
Lévai Jenő
Magén István
Marosi Ilona
Mihály Gábor
Pázmándi Antal
Pató Róza
Penkala Éva
Polgár Csaba
Scherer József
Székely J. Jenő
Szatmári Béla
Terebessy László
Tuzson B. Péter
Tilless Béla
Urbánfi
Vinczellér Imre
Xia Zhen Gou

Balogh László, festő

L: Dcim Pál

Szabó Ernő: Művészet szentendréért

2.

Esti Hirlap, Bp. 1978 szept 23.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

1978. NOV 12

PEST MEGYEI HÍRLAP

Balogh László

1021

Architektúra

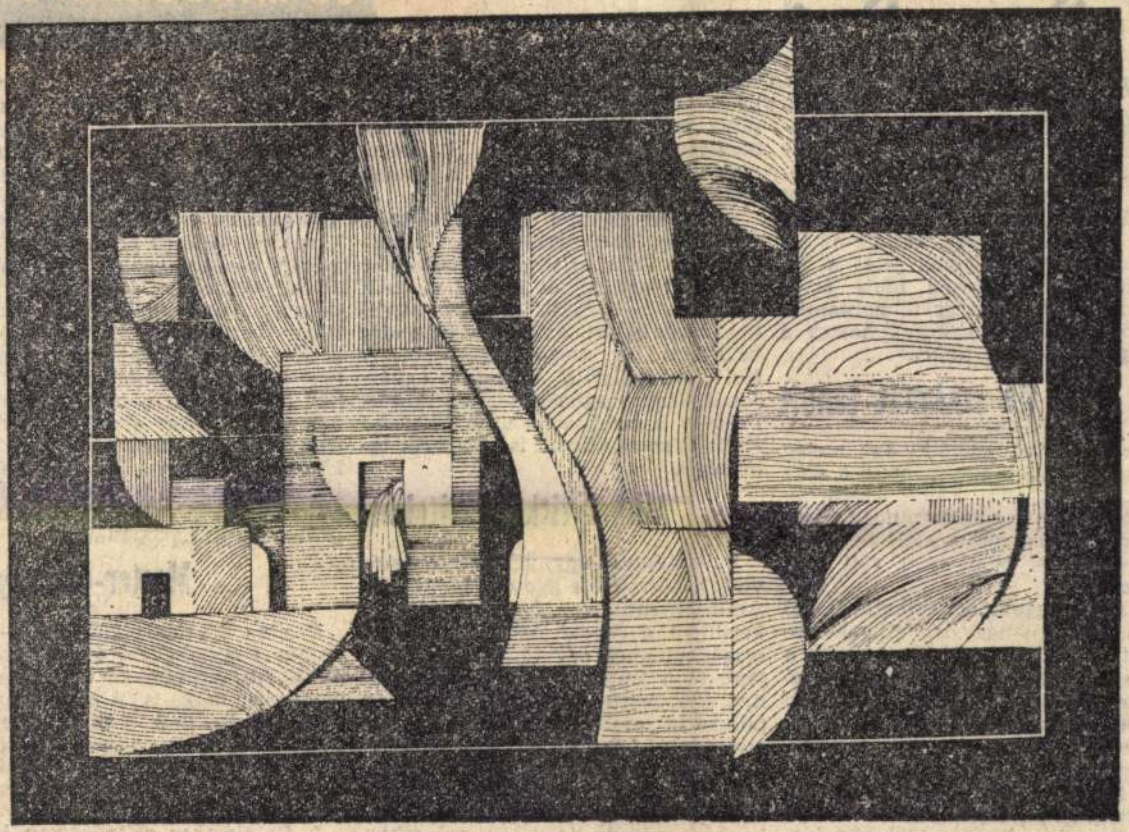

Balogh László grafikája

(A Pest megyei Tárlat anyagából.)

Csigatengely és kara

Alig ezer lelket számláló falu *Pátyod*. Isten háta mögötti település. Lakóinak többsége másutt keresi kenyerét, nem mindenkinek ad megélhetést a helyi termelőszövetkezet. Ilyen körülmények között mit tehet egy pályaválasztás előtt álló, alig 14 éves, éles eszű gyerek, akinek az általános iskolában végig jeles a bizonyítványa, s hosszú ideje arról álmodik, hogy egyszer továbbtanul? *Palkó Jánosban* megláttak hamar a pedagógusok is a szikrát...

A fiú szakmát tanult

Három évvel ezelőtt, egy meleg augusztusi napon elköszöntem a szüleimtől — mondta Palkó János. — Kezdetben nyugtalanított, hogy édesanyám gyakran megsiratott és nehezen nyugodott bele: nem volt más választásom.

Az anyai aggodalom érthető: Palkó János csaknem négyszáz kilométerre került a szülői háztól: *Dunakeszin*, a 201. számú Ipari Szakmunkásképző Intézetbe vették fel, ahol — híven korábbi önmagához — az idén jeles szakmunkás-bizonyítványt szerzett. Esztergályos lett.

Az immár 17 éves Palkó János így indokolta pályaválasztását:

— Gyerekkoromban többször jártam az egyik mátészalkai gyárban, ahol órákig bámultam azokat a szakmunkásokat, akik egy durva, alaktalan vastömbből hihetetlen kézügyességgel precíz, hajszálpontos tekeket készítettek. Szám tűnt: mindegyik egy-egy Megtetszett ez a szakma régóta imádtam farigcsálni a [illegible] melletti réten...

De közrejátszott a véletlen is. Azért jött éppen Dunakeszire, mert pályaválasztás előtt az általános iskolába kiküldött prospektus szerint a *MÁV Járműjavító* ösztöndíjasainak ingyenes utazás is járt. S ugyebár Pátyodra hazajutni így mégis könnyebb. A MÁV Járműjavító 4. számú gyárrészlegében megbecsült pályakezdő. Idősebb, a szakmában több évtizedet eltöltött munkatársai is elismerik tehetségét.

Műhelytitkok rejtelmei

Palkó János úgy véli, szerencséje volt: a környezete gyorsan befogadta. Amint mondja: — Ipari tanulóként kerültem a József Attila szocialista brigádba, ahol úgy foglalkoztak velem, hogy mindegyik munkatársamnak köszönettel tartozom. Egyetlen pillanatig sem hagytak magamra, az első naptól figyelték sorsom alakulását. Elintézték azt is, hogy a munkásszállón két volt osztálytársammal kerüljek közös szobába. Péntekenként mindig délelőttös műszakba osztanak be, hogy elérjem a vonatom, pedig ezt még kérni sem kérhettem volna. A brigádvezetőm, *Szalma László* igazi pedagógus...

tizennyolc ifjú szakmunkás indult a győzelemért. — Palkó János *első lett*. Ezredmilliméteres pontossággal megmunkált *csigatengelye* mestermunka volt a javából: a Csepel Autógyárban — a verseny színhelyén — számára ismeretlen csehszlovák gépen érte el e kimagasló eredményt, mégpedig úgy, hogy alig néhány perc alatt kellett megfejtenie a masina kezelésének titkait. Az elméleti kérdések megválaszolása sem okozott számára különösebb gondot. Az első helyezés jól megérdemelt jutalma: ez év decemberében kilencnapos jutalomüdülésre utazhat Zakopánéba.

Mester-esztergályos

Szalma László brigádvezető — aki immár huszonhárom éve dolgozik a MÁV Járműjavítóban Dunakeszin, s valamikor maga is itt tanulta az esztergályos szakmát — megemlítette: a versenyt követő napon az üzemi KISZ-bizottság titkárától értesültek az első helyezésről, Palkó János nem szólt róla.

A fiatalember céltudatosan készül a jövőre. Beiratkozott a gépipari szakközépiskolába, délutánonként, munka után már a félévi vizsgákra készül, s *ismét tankönyveket forgat:*

Balogh László 1930-ban született, Egerben. Középiskoláit Egerben végezte el. Tanulmányúton volt Párizsban 1967-ben, itt ismerkedett meg a kinetikus művészettel. Jelentősebb kollektív kiállításai 1961-ben Budapest, Műcsarnok, 1964-ben Székesfehérvár, 1965–67. és 71-ben a miskolci grafikai biennálékon vett részt. Négy éve rendszeresen bemutatja új műveit az iparesztétikai kiállításokon, Egerben. A MIÉ Heves megyei szervezet elnöke. Gyakorlati és elméleti munkát fejt ki alkotó tevékenységén kívül a környezet esztétikussá tételéért. Szorgalmazza a művészet és az ipar mielőbbi hasznos együttműködését. A környezetesztétikai konferenciák intéző bizottságában hatékonyan vesz részt a rendezvény előkészítésében.

MTESZ. MIE. Iparesztétika. Eger 1978

– Katalógus a Zárjutásban –

1. Plasztikus fényrelief	Króm-alumínium színes plexi 90x110 cm fénymobil
2. Fénymobil	Króm-alumínium-színes plexi 180x200 cm mobil program 2–3 fordulat/perc
3. Ugyanaz, mozgásban	
4. Hármas mobil	Króm-alumínium motorok 180x200 cm mindhárom elem más sebességgel forog. 5 perces program

Cím: 3300 Eger Ady Endre u. 17.

Balogh László

Balogh Lóránt, festőművész.

Holnap kitüntetik a szentendrei nyár. Átfestették a város főterét, még pedig két helybeli festőművész: Balogh Lóránt és Deim Pál tanulmányai alapján.

Déli krónika.

1978. jún. 24. Kossuth, 12.00 [kg.]

Balogh László festőművész

a szentendrei művészet 50 évét bemutató retrospektív kiállítás megnyílt az új Szentendrei Képtárban, melyen Balogh László és Deim Pál műveit is láthatjuk.

Losonczi Miklós: Öt évtized története.
Tolna Megyei Népújság, 1978. jan. 29.

Balogh László, festő

L: Deli Antal

P. Kücs J.: Szentendre ..

7.

Népszabadság Bp. 1978. júl. 21.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

Balogh László,

TÁRSADALMI SZEMLE

festő- és grafikus-
művész

1980 7

1021

Balogh László: Asszonyok

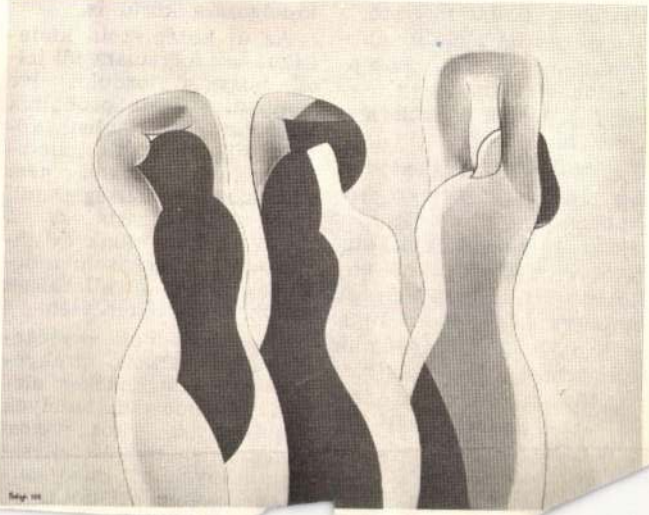

lévő területi fejleszt

Az Országos Közn
Tanács 1947-48-as te
nyeges előrelépés v
volt az első kísérlet
talános iskolára épi
zépiskola óra- és ta
nek meghatározásá
mokratikus törekvé
általános iskolát fol
tehetséges fiatalok
tanulását biztosító közép-
iskolát körvonalazott, és
megfogalmazta a szükséges
szervezeti teendőket is.

Hamarosan megkezdődött
egy újabb, most már *szo-
cialista reform* kidolgozása
is. Az 1949-es középiskolai
reform nyomán (néhány
közbeeső módosulással) az
egységes középiskola típu-
sai a következők: általános
gimnázium (humán és reál
tagozattal), pedagógiai gim-
n ium (tanítóképző és
i tagozattal), közgaz-
gimnázium, ipari
m (hét különböz

kításának folyamata jól jel-
zi, hogy a fordulat éve
után *túl gyorsan* próbálták
létrehozni a szocialista kö-
zépiskolát, a korra jellem-
ző *voluntarizmustól nem
mentesen.* A kétségtelenül
meglévő mulasztások, a
mégoly súlyos hibák és kö-
vetkezetlenségek sem indo-
kolták a tudatos ellenséges
károkozás feltételezését.

A középiskolák egységesí-
tésére vonatkozó törekvé-
sek sok olyan értékes ele-
met tartalmaztak, amelyek
tanulságosak köznevelési
rendszerünk távlati fejlesz-
tési irányainak megfogal-
zása szempontjából is.

1021

Magyar képzőművészek Grazban

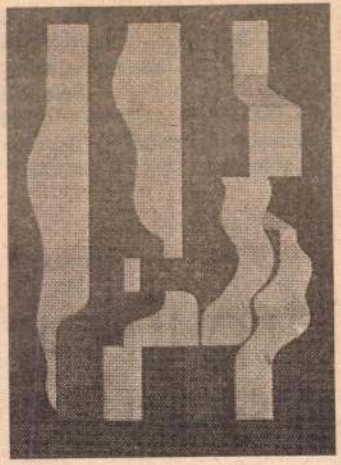

A stájer székváros képzőművészeti életének érdekes színfoltja és valóságos eseménye a nemrég megnyílt magyar képzőművészeti tárlat a Grazer Künstlerhausban. Kurt Jungwirt, a tartományi kormány kultúrtanácsosa a megnyitón külön méltatta azokat a kapcsolatokat, amelyek a két szomszédos ország kulturállis, művészeti életében az utóbbi két évtized alatt jelentős mértékben megerősödtek. A mostani tárlat anyagát a bécsi Collegium Hungaricum közreműködésével állították össze, elsősorban a szentendrei művészet címszó alatt, harminc magyar festőművész és szobrász alkotásaiból.

Mint Heribert Schwarzbauer, a grazi Kleine Zeitung művészetkritikusa tudósításban írja, a mostani bemutatkozás kiváló alkalom arra, hogy a grazi közönség megismerkedhessen az 1928-ban megalakult szentendrei művészkolónia tagjainak törekvéseivel és a késői impresszionizmus magyar jellegzetességeivel.

A képen Balogh László alkotása: Formák.

TÖRZSGYÁRA

felvételre keres:

3 műszakos

— gyűrűsfonó
— szőnyegszövő
— szőnyegfeltűző

betanított munkára 18 éven felü
nőket és férfiakat.

Minden szombat szabad!

Kereseti lehetőség:
Teljesítménytől függően:
3500—5000 Ft

Jelentkezni lehet:
Lakástextil Vállalat,
Törzsgyára
Szombathely, Írottkő u. 1.
Munkaerőgazdálkodás.

(1 668)

press szombathelyi (Bai-

1982 MAR 20

VAS NÉPE

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-148, 340-726

MH SAJTÓFIGYELŐ

ot db 180,— Ft értékű művészeti könyv.

A nyertesek nevét lapunk keresztrejtvény rovatában a beküldési határidő utáni szombaton tesszük közzé. A díjakat a Képzőművészeti

K
ny
ly
té

BALOGH L.
ES 1988 11.12.

HANG

Balogh Lajos rajza

et!

ÉL

IR

nterjú)

IRODAL

BODOR PÁL:

Mag

Rajzok rajzása

Nézegetem a rajzokat. Csúfa
Rossz hangulatomban tehát hit
lesek. Milyenek legyenek a rajzo
Ilyen a világ: csúf.

1021

László-Balogh-Ausstellung in Szentendre

Kein Kompromiß, sondern eine Bereicherung

Die Unterstellung, die Einführung menschlicher Figuren in seine bisher nonfigurativen Bilder sei eine Kapitulation, weist der Maler László Balogh, 52, zurück. „Die Figur war schon immer indirekt enthalten. Die Farbe ist ja Träger der Persönlichkeit, auch wenn die Figur optisch nicht erscheint. Wenn ich jetzt die Figur tatsächlich ins Bild einbringe, so ist das kein Kompromiß, sondern eine Bereicherung", meint der Künstler in einem Gespräch bei der Vernissage seiner Ausstellung, die diese Woche in der Műhely Galéria (Werkstatt-Galerie) in Szentendre, Marx tér 20, gezeigt wird. László Balogh ist, wie er selbst formuliert, ein Vertreter des klassischen Plan-Konstruktivismus, der also in der Ebene, zweidimensional komponiert. Kein Zufall, Balogh ist ein Schüler von Jenő Barcsay, dem Altmeister der ungarischen Malerei der Gegenwart. „Nach 25 Jahren meines Schaffens habe ich eine Phase erreicht, in der sich dieser Konstruktivismus ‚bewegt'. Die Farben stoßen aufeinander", sagt der Künstler. Wirklich erzeugen das ungebrochene Purpurrot, Kornblumenblau, Sonnengelb und reine Weiß spannungsreiche Bilder. Sowieso erscheint die ungarische nonfigurative Kunst meist wärmer und organischer als beispielsweise die kühle und strenge Komposition eines Mondrian. Warum aber in ohnedies gerundete, weiche Formen die konkreten Figuren einer Frau mit Kind und eines Vogels aufnehmen? Balogh: „Zu diesem Bild inspirierte mich die Geburt meiner Tochter vor etwa zwei Jahren."

FOTO: ISTVÁN MISER

Der Leiter der Werkstatt-Galerie Szentendre, László Erdész, der Maler László Balogh und einer der namhaftesten ungarischen Kunsthistoriker, Professor Lajos Németh (v. l. n. r.) bei der Vernissage.

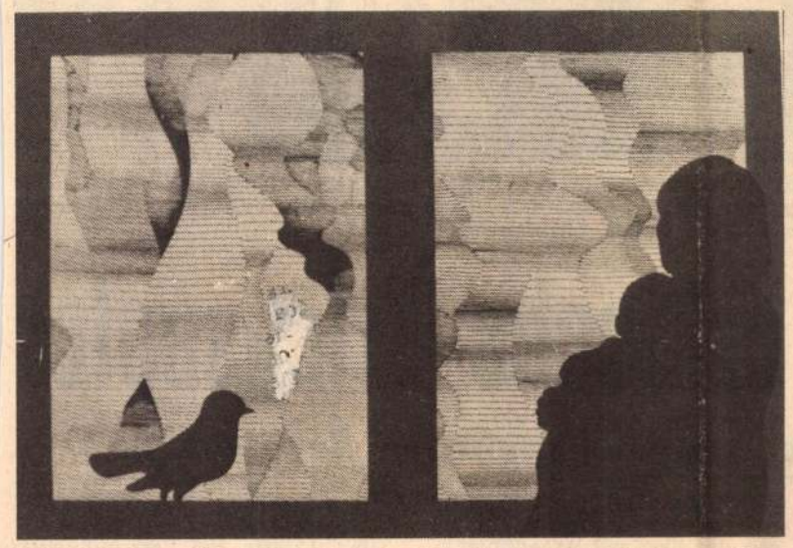

László Balogh führte in seine nonfigurativen Bilder konkrete Figuren ein.

Die jetzt gezeigten Siebdrucke entstanden in der gemeinsamen Werkstatt der Künstler von Szentendre, die seit einem reichlichen Jahr besteht. Hier arbeiten die Mitglieder alljährlich eine Woche lang und präsentieren dann ihre Arbeiten in wöchentlich wechselnden Verkaufsschauen im gleichen Haus. Die Werkstatt arbeitet jetzt an einem repräsentativen Album mit Siebdrucken auf handgeschöpftem Büttenpapier, die Blätter von Jenő Barcsay, Dezső Korniss, Pál Deim, István ef Zámbó und Piroska Szántó werden durch Gedichte ergänzt, z.B. von László Lugossy.

László Balogh hat sich bisher u.a. in Paris, Bukarest, Meiningen und Wien an Ausstellungen beteiligt.

Das Städtchen Szentendre bei Budapest, in dem László Balogh geboren ist und auch heute lebt und arbeitet, ist tatsächlich „malerisch": nicht nur in dem Sinne, daß seine pittoresken Gassen und Häuser, die sich von den weinbewachsenen Hügeln bis hinunter zur Donau ziehen, schon Generationen von Malern gereizt haben, diese Motive immer wieder im Bild festzuhalten, sondern auch insofern, als in Szentendre rund 60 Künstler wohnen und 16 Museen und Galerien in ständigen und wechselnden Ausstellungen ihr Schaffen der Öffentlichkeit zugänglich machen. Gegenüber der Műhely Galéria wurde am gleichen Tage eine Retrospektive der Maler Andor Kántor und Lola Gálffy eröffnet, an diesem Freitag folgt eine Ausstellung der Mosaikbilder von György Hegyi in der Galerie der Künstlerkolonie (Szentendre, Vöröshadsereg útja 51). Das ganze Jahr über bietet diese kunstliebende Stadt viele Anziehungspunkte, so auch den traditionellen Kirchplatzmarkt und das Freilichttheater in der Stadtmitte. Diesen Sommer steht Franz Schuberts „Dreimäderlhaus" auf dem Spielplan.

K. R.

I.DW 2851

DAILY NEWS

MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLOI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Neue

der Ungarischen Nachrichtenagentur MTI
BUDAPEST

DAILY

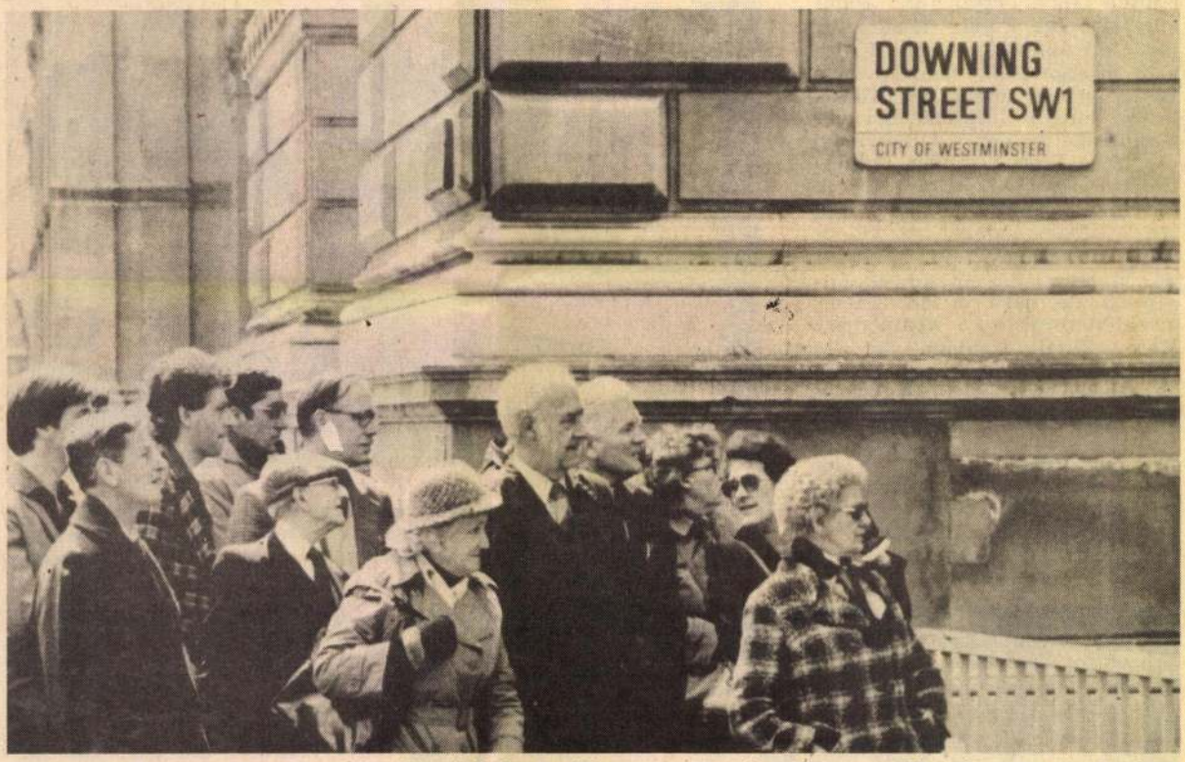

Neugierige Passanten vor Downing Street 10, der Residenz von Premier Margaret Thatcher, wo nach einer anderthalbstündigen Kabinettsitzung beschlossen wurde, daß vor irgendwelchen Friedensverhandlungen Argentinien seine Truppen von den Falkland-Inseln zurückziehen müsse.

Jetzt auch britische Kriegsopfer

Stimmungsumschwung bei englischer Bevölkerung

London/Buenos Aires, 5. Mai (DPA/Reuter) — Der argentinische Raketen-Angriff auf den britischen Zerstörer „Sheffield" hat wahrscheinlich 87 Tote und Verletzte gefordert. In einer am Mittwoch veröffentlichten Erklärung des Verteidigungsministeriums in London hieß es, es seien 87 Familien toter, vermißter oder verletzter Seeleute benachrichtigt worden.

Das britische Fernsehen brachte am Mittwoch Berichte aus amerikanischen Quellen, wonach im Südatlantik eine „große Schlacht" zwischen britischen [illegible] argentinis[illegible] verlangten degegen sofortige und umfassende Bombenangriffe gegen das Festland Argentiniens.

Die Regierung muß sich entscheiden, ob sie den Appellen aus vielen Ländern nach einem sofortigen Waffenstillstand folgen oder den Konflikt noch weiter intensivieren will.

Großbritannien hat den USA Vorschläge für eine Schlichtung seines Konfliktes mit Argentinien um die Falkland-Inseln übermittelt. Kernelemente seien ein frühzeitiger Waffenstillstand und der sofortige Abzug der argentinischen Truppen von der Inselgruppe im Südatlantik, sagtes [illegible] Pym

tes, Jose Maria de Areilza. Der ehemalige spanische Außenminister erklärte, die Verhandlungen sollten ohne Verzögerungen entweder über die Vereinten Nationen oder jeden anderen, für beide Seiten akzeptablen Vermittler eingeleitet werden.

Argentinien wertet ab

Die argentinische Regierung verfügte am Mittwoch eine 17-prozentige Abwertung des Pesos und gleichzeitig die Einführung von Sonderabgaben auf Exporte zur Finanzierung der Kosten des Krieges mit Großbritannien um die Falkland-Inseln. Die Höhe dieser Abgaben wird noch in genauen Bestimmungen bekanntgegeben. Die neue Parität des Pesos beträgt jetzt 14 000 Pesos je Dollar (bisher 11 900).

Polen:

Maßnahmen

Warschau, 5. Mai (MTI/PAP) Am Dienstagnachmittag kam es auf den Straßen

Balogh László, festő- és grafikusművész

a Szentendrei Múzeumban látható júl. hó végéig a „Pest megyei tárlat, 1980" c. kiállítás, melyen a művész érdekesen újszerű művei szerepelnek.

Losonci Miklós: Pest megyei tárlat, 1980.
Pest Megyei Hírlap, 1980. júl. 2.

Moszkva kontra Konstantinápoly

Súlyos következményekkel járó konfliktus robbant ki az ortodox egyházban: Moszkva szakított az Ökumenikus Patriarkátussal.

Ezzel megszakadt a számszerűleg legnagyobb ortodox egyház kapcsolata I. Bartolomaiosz pátriárkával. Az orosz ortodox egyház függetlensége óta (1589) először történt meg, hogy az orosz egyház feje nem említette meg a szentmiséjében az ökumenikus pátriárka nevét. Ez volt Moszkva válasza arra, hogy I. Bartolomaiosz konstantinápolyi pátriárka a maga közvetlen joghatósága alá helyezte az észt ortodox egyházat.

Ezt megelőzően Moszkva kijelentette: egy ilyen lépés szakadást eredményezhetne, mivel ez tökéletesen ellentétben áll a kánoni renddel.

A függetlenné vált Észtországban a stockholmi száműzetésben alapított Észt Ortodox Egyházat fogadták el a két világháború közötti egyház jogutódjául. Moszkva erre kiközösítéssel válaszolt. A helyzetet tovább bonyolítja, hogy maga II. Alekszij pátriárka (született Ridiger báró) is Észtországból származik, éveken keresztül volt Tallin püspöke.

Az ökumenikus pátriárkának — a pápával ellentétben — nincsen univerzális hatalma, mivel az ortodoxia egyenjogú, önálló tagegyházak szövetsége. Moszkva már a szovjet uralom idején sem ismerte el az ökumenikus pátriárka tiszteletbeli primátusát. 1992. márciusában volt az az összortodox találkozó ahol sikerült egységesen elismertetni a Konstantinápolyt az ortodoxia központjául.

A szakításnak komoly következményei vannak. Ezekről beszélt a moszkvai patriarkátus belgrádi képviselője, Vaszilij Tarjasev. Szerinte ezek után orosz ortodox hívek és papok nem vehetnének részt olyan ortodox szertartáson, amely egyház az Ökumenikus Patriarkátus jurisdikciója alatt áll. Az áldozás ugyancsak tilos számukra. Komoly nehézséget okoz továbbá, hogy az ökumenikus pátriárkának ki kell neveznie az észt ortodoxia vezetőjét, ezt a tisztséget azonban ezt az önállóságot. Észtországban ma azon jogok helyreállításáról van szó, melyeket az ország 1924-ben kapott Konstantinápolytól, amelyeket aztán a kommunista diktatúra erőszakkal megszüntetett.

Bartolomaiosz válasza az orosz ortodox egyháznak

Az ökumenikus pátriárka Moszkva döntését, hogy meg kívánja szakítani a kapcsolatot Konstantinápolyjal, „erkölcstelen fenyegetésnek" nevezte. Az ortodoxia tiszteletbeli feje pásztorlevelet adott ki, melyben emlékeztet arra, hogy az orosz és az észt ortodox egyház viszonya a sztálini idők alatt hibákkal és konfliktusokkal terhes volt. A pátriárka kiemeli, hogy az észt ortodoxia beolvasztása Moszkva fennhatósága alá kikényszerített lépés volt, amelyet az előzött meg, hogy az akkori tallini metropolitának és 23 egyházi méltóságnak menekülnie kellett, további 45 észt papot pedig kivégeztek a szovjet hatóságok. Az akkori moszkvai pátriárka, Szergej, majd utódja I. Alekszij lojalitásukért az orosz kormányzat díszében részesültek. Az orosz

Párizsban székelő ortodox sajtóügynökség, a SOP szerint az események azt mutatják, hogy tragikus megosztottság van az ortodoxián belül, amely akár további szakadásokhoz is vezethet.

(M.K.)

Magyar századok dalművésze

Hazai művész-sors az övé is; ötven esztendeje áll az interpretálók jeles rendjében: *Béres Ferenc*. Március 4-én a Zeneakadémián lépett utoljára pódiumra. Visszavonulása persze nem jelent „nyugdíjas állást", hiszen továbbra is ország-vándor marad, csak már a nagy nyilvánosságtól tartózkodik. A hivatalosság eddig sem volt az ő profilja. Szolgált. Nagyok segítették: Kodály Zoltán, Keresztury Dezső és mások, e nemzetért annyit serénykedők.

Béres repertoárja magyar századok daltermése: a népdal, a népies műdal, a vallásos ének, a nehéz fajsúlyú, a népdalból táplálkozó ének-költészet. Ebből a gazdag kincsesházból hozta el kedves „fiait" a hangversenyterembe, s újra bemutatta őket mint a mesék legkisebb, de legerősebb hőseit. Éltek e dalok ezen az estén is, szárnyaltak és csöndesen meghúzódtak a lélek mélyén; akik hallgatták, (szinte telt ház volt) tudták-tudják, mit ér a dal öröme, egy ország kincse, mit jelent megőrizni örökségünket, s hogy bizony tovább kellene adni, amíg élünk-vagyunk.

Az orgonán közreműködő *Kovács Endre*, a zongorakísérő *Katona Ágnes*, a csemballista *Horváth Anikó* úgy „fogták össze" a programot, ahogyan a dalok lelke kívánta: Kodály prelúdiuma, magyar táncok, Bartók művek sorakoztak s indultak az emlékeztetés útján tovább...

Béres Ferenc állt középen, felsőhajtott Balassi soraival. Megidézte a régi vitézséget, szerelem-érzést, Farkas Ferenc kuruckori feldolgozásaival, Szabolcsi Bence virágének válogatásával, és a Szeretet-himnusz Keresztury átiratával: Daróczi Bárdos zenei üzenetével intett búcsút az ünneplőknek.

Legyen még sokáig éltetőnk a dalban e neves művész, aki nélkül hiányos lenne zenetörténetünk, a dal-művészet előadóinak névsora.

(tóth)

Csak közösségben!

Milyen jelentősebb egyházi irányváltoztatásokra kell számítanunk manapság? — kérdezte a MTV Katolikus Krónika munkatársa az egri teológiai napok alkalmából Magyarországon tartózkodott Silvano Cola atyát.

— Úgy gondolom, semmit sem kell megtagadnunk a múltból. Ám továbbra is sürgető feladatunk: *közösségivé tenni az életet*. Korábban ez csak a hit eseményeként volt jelen az egyházban. A mai egyház helyrehozandó mulasztása, hogy a keresztségben kapott „egységet", értéket, gazdagságot nehezen változtatja át a szociális kapcsolatok egységévé. Ennek az a következménye, hogy a világ felé nem tesz hatékony

— Nem, nekem más a véleményem. Az itt élők előnyben vannak, mert Európa másik felében az értékek hiányának, pusztulásának vagyunk tanúi, és az egyházi szervezet sokkal erőtlenebb, gyengébb, mint itt. Németországban például arról beszélnek, hogy a struktúrák mindenütt összeomlanak. Igaz, történelmi tény, ami miatt nem kell szégyenkeznünk: elhibáztunk valamit, ami már a múlté. Fölépítettünk egy struktúrát, amelyből *hiányzott az emberi személyek közössége*. Ez a kérdés alapvető igazsága. Tehát, Önök előnyben vannak, mi több: legyenek csak türelemmel, ugyanaz a jelenség itt is bekövetkezik, ami nyugaton; az egyházi struktúrák itt is meg fognak rendülni, mert ha

rátodat, akit látsz... Ez a keresztény valóság. Ha kölcsönösségben valósul meg, azaz én teszem veled, te pedig velem, akkor megéljük a Szentháromság szeretetét. Ez a *keresztény ember sajátossága*. — Úgy gondolom, a hallgatóság tetszése ennek szólt. Nem tudok üdvözülni individuálisan, csak a magam dolgaival törődve, hogy üdvözítek másokat, és akkor mások is üdvösségre segítenek engem, vagy elveszek. A szociológia nyelvén kifejezve: vagy segítjük egymást, mint társadalom, vagy pedig elveszítjük, vagy tönkretesszük egymást. Ma nincs több időnk arra, hogy magánzó életet éljünk, együtt kell élnünk, egy jó értelemben vett kollektivizmus szerint. Élni másokért: mint Jézus is másokért élt. Ezt kell

Könyvajánló

Szentmihályiné Szabó Mária két regényéről

Az írónő az egykori *Új Idők* című, félszázadot megért folyóirat köréhez tartozott. Ez a lap a hajdani „úri középosztály" olvasóit szolgálta a két világháború előtt és között. Itt jelentek meg más írónők, így például Zsigray Julianna írásai is. Szentmihályiné Szabó Mária most megjelent két összefüggő regénye, az *Emberé a munka* (1935) és az *Istené az áldás* (1936). Az írónő a múlt század polgárosodó társadalmi viszonyai közé vezet ezekben a regényekben. Várady Lajos egyszerű polgár élettörténete pereg előttünk. A kereskedő apától származó fiatalember inas- és segédéveit Késmárkon és Brassóban tölti s a „kalmárság" mesterségét választva igen sokra viszi. Ez a történet fősodra, amely alatt és mellett búvópatakként a személyes sors eseményei zajlanak. Halálba torkolló mély érzelmű szerelem, tizenöt gyermeket szülő s az üzletben is helytálló feleség, érdemes szülők és nagyszülők, kallódó családtagok, drága unokák sora, a hit megtartó ereje s a próbatételei ellenére is szép emberi élet. Ez a történet. Íve, a XIX. század első évtizedeitől 1848-49-en át a szabadságot eltipró önkényuralom gyászos éveiig hajlik. Az írónő kortársai azonban *Márai Sándor* és *Móricz Zsigmond* voltak, s szinte egyidejűleg *Németh László, Kodolányi János, Sárközi György* nemzedéke következett a prózaírásban. A fogékonyabb irodalmi ízlés ezek felé fordult. Szentmihályi Szabó Mária regényfolyama idealizált. Jókai-típusú főhősével, olykor igen szépen megírt, lírai jeleneteivel, erőteljes és nyilvánvaló nevelő célzatával együtt azonban ma már alighanem csak az idős, irodalmunk új törekvéseitől, útkeresésétől idegenkedő olvasók körében lehet sikeres. Ez a bőbeszédű, túlrészletező regénytípus csak remekírók hasonló történeteket előadó műveiben képes a továbbélésre. A Jókaiéban, a Mikszáthéban vagy Herczeg Ferenc néhány regényében. De remélem, hogy e regények mai kiadása is rátalál olvasóira. (Kálvin János Kiadó, 1995).

-i -n

A Műemlékvédelem 1995/4-es száma

Szent László alakját hozza közel számunkra. Már a címlapról, a besenyői templom középkori falképéről — akárcsak egy modern festményről — ő tekint felénk. A bevezető tanulmányban Dankó László érsek a rendkívül népszerű szent király emlékének századunk utolsó harmadában bekövetkezett változásait vázolja. Új, eddig ismeretlen Szent László-ábrázolásokat: Türje, Napkor, Kézdiszentlélek, Pápa feltárt leleteit mutatta be Lángi József. Az Országos Egyházművészeti és Műemléki Tanács múlt évi, a 900. évforduló jegyében zajlott kőbányai ankétját Kerny Terézia ismerteti. (A lapszám beszámol ennek az intézménynek az őszi üléséről is, melyet szintén egy igen népszerű szent — Páduai Szent Antal — jubileuma alkalmából tartottak Sümegen.) Szent királyunk gondolkodásmódjának és példaadásának kétségtelen időszerűségét szolgálja e kiadvány, melyben olvashatjuk püspöki karunknak az évfordulóra kiadott körlevele kulcsmondatát is: *„Szent László tudatosan vállalt kereszténysége jövőképet hordozott.* Ez a jövőkép nemcsak az örökkévalóságra irányult, hanem a nemzet számára is történelmi távlatot biztosított, lehetővé téve a konkrét célkitűzéseket."

(-e-)

A Golgota harmóniája

Balogh László festménye a szentendrei ferences gimnáziumban

A Golgota harmóniája? Nem ellentmondás ez? Semmiképpen. Balogh László a szentendrei festészet egyik erőssége, a konstruktív irányzat híve, ebben a közegben fejezi ki festői vágyait és lehetőségeit. A Golgotát 1980-ban festette, — édesapja életbúcsújának esztendejében. Szomorú időszerűség. Föloldotta magában a fájdalom terméketlenségét. Egyrészt azzal, hogy a forma sűrűségével a bibliai együttesből kiiktatott minden fölösleget. Nem zavarja idegen elem a kép egységét. A szakrális tér hiánytalan. Valóban olyan golgotai környezet, mely nemcsak a drámát, hanem annak következményét is képes értelmezett jelentéssel ábrázolni. Ez emberi, művészi hitvallása. Nem véletlen, hogy egyre inkább fölfedezik művészetének tisztaságát külföldön is, — ezt tanúsítja Weltheimben, Karlsruhében komoly sikerű kiállítása, melyet 1996. februármárciusában stuttgarti tárlata követ. Művei nemcsak a Magyar Nemzeti Galériában, nemcsak a szentendrei Ferenczy Károly, a debreceni, esztergomi, győri, miskolci, pécsi, szolnoki múzeumokban találhatók, hanem német, amerikai, francia, svájci, spanyol, osztrák, svéd, holland, finn magán- és közgyűjteményekben is. Bizalmat, reményt sugároz minden alkotása, a szentendrei ferences gimnáziumban látható „Golgotája" is, hiszen nemcsak a kereszthalált jeleníti, hanem a formák együttesének tisztaságával a föltámadás harmóniáját is.

Losonci Miklós

„A szabadság emléke?"

Jól ismerjük a szabadság szót. Nagyon sokszor használjuk, ám kérdés, tisztában vagyunk-e jelentésével, tudjuk-e, hogy mennyi mindent takar ez a fogalom? A XX. században az emberek ráébredtek arra — talán éppen a sok háború és megaláztatás után —, mennyi joguk van, s ezeket a jogokat ugyanolyan jogai vannak, mint nekünk.

Legutóbb a világ leghíresebb festőművészeit felkérték, hogy az emberi jogokat szem előtt tartva fessenek képet, melynek a Mémoire de la Liberté (A szabadság emléke) címet adták. Ezeket a festményeket, mint a XX. század művészetének értékeit megőrzik az utókor számára, sőt a kiállításon bemutatott festményekről tankönyvet készítenek az iskolások részére.

Robert Morris, az USA-ban élő festőművész mellékelt képével állít emléket az elfelejtett emberi jogoknak. Talán azt a címet adhatnánk neki (a képen olvasható szöveg alapján): Elfelejtett múlt, szörnyű jövő.

A kiállításon 55 világhírű művész alkotásait tekinthetik meg az érdeklődők, akik kíváncsiak arra, milyen gondolatokat ébresztenek a XX. század festőiben az emberi jogok. A kiállítás április 17-ig tekinthető meg a Budapest Galéria Kiállítóházában (III. Lajos utca 158.), hétfő kivételével naponta 10—18 óráig.

Szántó Mónika

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága
meghívja Önt
BALOGH LÁSZLÓ
festőművész
gyűjteményes kiállításának megnyitójára
1990. június 3-án, vasárnap 11 órára
a Szentendrei Képtárba.

A kiállítást megnyitja
Dr. NÉMETH LAJOS
egyetemi tanár.

Közreműködik
SZABÓ SÁNDOR
kiváló művész,
a Madách Színház tagja.

A kiállítás megtekinthető
1990. június 3. – július 29.

Balogh László

Balogh László

BALOGH LÁSZLÓ

Új Művészet
2004. Január
XV. évf. 1.

18. old.

BALOGH PÉTER

Ferencz Zsuzsa:

A szobor: költemény, zene meg építészet. Beszélgetés Balogh Péterrel.

A Hét, X.évf. 20.sz. 1979. máj. 18. 7. old.

BALOGH LÁSZLÓ

P. SZABÓ ERNŐ: A MESTER
ÉS A TANÍTVÁNY

NAPI MAGYARORSZÁG
2000. jan. 19

			Múzeum Kortárs fotográfiai gyűjteménye
00 Ft	csere		Magyar Fotográfiai Múzeum kortárs fotográfiai anyag
	Müvelődési és Közoktatási Minisztérium által biztositott forrásból		Miskolci Galéria
	Herman Ottó Múzeum letéti anyaga	75.19	Miskolci Galéria
	Herman Ottó Múzeum letéti anyaga	62.102	Miskolci Galéria

Almási Balogh Kóránt

Orbán Ferenc

Weichinger Karol

Schuler Derső dr =

Budapest székesfőváros
1927-évi kislakásépit
kezése

MAGYAR. EPITOMUVESZET

1928. 3 sz. 20, 21, l.
32. l. Abrakkal.

Távlat kép és
alapraj

Gróf Haller-utcai
csoport

Liber Kunjuetz
megnézni

VASÁRNAP
20
Kat. Szilvér p.
Prot. Ráfael

HÉTFŐ
21
Kat. Gonz Alajos
Prot. Alajos

Nyár kezdete 21 ó. 12 p.

KEDD
22
Kat. Ákos
Prot. Paulina

SZERDA
23

~~Almási Balogh Lorant~~ és

nincs cédé

Francsek Imre

az alábbi terop

II dij

1927

MAGYAR EPITOMUVESZET

1927. 10-12. n. 40. l

(A fővárosi autobusz-garázs-épült terv-vályázata)

— *Sonderbar !*

— *Genug !* — sipítja Teuffel úr.

Ám mire ezt kimondja, vak Ádám már mélyebbre fogta a szárazfája hangját. Nem kodács, nem madár, oroszlánná lesz a tárogató, s a *Genug*-szó mennydörgésbe vész. Zeng a tér, harsog a lég, azt harsogja: eh, a magyarnak fegyverrel köll veszni vagy nyerni, fegyver fog közöttünk igazságot tenni! És most elszabadul a tárogató oroszlánja — szava vihar, roham az üvöltése, a nagy nóta, a Rákóczi-nóta lüktet benne... Szemben meginognak a nyeregben a sápadó csehek, alattuk a paripák a rajta-rajtát toporzekolják! Mi lesz? Itt az orkán, lesz-e villám? Cikázik már... onnan a szárazfából. Az ősz varkocs alatt kidagadnak az erek, fújja Ádám: hej Rákóczi, Bercsényi. Bezerédy — — —

Itt a nagyobbik perc! A bűvös dalra villan a szem, ébred a nép, tízezrek szava az ének-ekhó. Örjöngve törnek elő, ádázul rohannak a tárogató hívó oroszlánja után. Rojzonberg ámul, forgolódik: »*sehr sonderbar !*« Teuffel se érti... Akkor gázolják el, mikor ép Ádámra süti a pisztolyát. Vége, megszakad a nóta, — mindegy, rajta csak, neki a fegyverhegynek! Egy perc múlva hire-hamva, a nép hadsereg már. A lovak? Nem kell azokat hívni, jönnek

béladi Szent-Ivanyi -
kastély 1906.

Nemzeti Kaszino.
belső átalakitási
munkálatai 1906.

Vácdukai Szerenyi kastély
1906

Bukoveci (Temes m.)
Szerenyi kastély
korábban

Magy. orsz. ref. egyetemes
konvent székházának terp.
1907

erdőkürti Wilczek-
kastély
1908

< Balogh Lovánd (Almási) >

könyvel

< > Eltoljuk-e vagy lebontsuk-e a belvárosi plébánia-templomot? Bp 1902.

Győri Első Takarékp-
nekhazának terv.
megdicsért terv
1909

VI-VII ~~[illegible]~~. Ér ref. templom
I. terv. megvétel
1909. jul.
II. amak 1910-évi ~~[illegible]~~
második rajzatú ~~[illegible]~~ 1910.
díjazva.

VIII. Mária Terézia-téri
iskola 1911.

megtámadva és me
mult 1904 évi Ju
tem egy más uj ez
évi a Nagyméltó
oktatás ügyministe
a Méltóságos mkir
zottságához tette a
sem került vissza

Annálfogu
zatos tisztelettel a
lekek Országos bi
misserint kegyes
végett felterjeszte
a jovahagyási zára
saját nevemre cz

Vajdahunyadon 1905 évi

1913. Francsek Nuré-
vel közösen
tervezte a Margit-
szigeti strandfür-
dőt

1916. a budapesti
krematorium pályá-
zatan III. díj

1917 a beszterczebanyai
tüdőbetegy sanatorium
terpr. ingyétel

Tekintetes

ttságának

Budapest

VI Szépművészeti múzeum.

la házbértartozása ügyében
5/1905 sz. a. kelt b. átiratára,
i visszajuttatása mellett
a Műemlékek Tek. Országos
atóság, hogy amennyiben a

3171273

..... számú

fizetési utalvány szelvénye.

Vall és közokt min
Müemlékek Orsz Bizott.
kiküld és átkölt költ
kiad szla Bp

59 P 20 fillért

utalványoz.

Kiküldetésem
Kombathegye

M. kir. postataka ekpénztár.

1934 IX. 22.

1917. Eperti József fiu
árvaház terp.
III. díj

1923. a Néprajzi
Muzeum (pályázatu
épületének)
díjazva

Szemeszi

...óriódó letelte előtt tegye meg-
...oktober 23

11290/1905.

A Műemlékek

Országos Bizo

Néh. Bonis Gyu
f. évi február hó 28án 6
a közlemények /. alatt
hiv. tiszteletével értesíti
Bizottságát az ügyiparo

Almási Balogh Továnt

1927

~~A földmüvelésügyi mi-~~
~~nisztérium gazdasági~~
~~iskola harmadik típusa~~
~~tervezi megvétel~~

MAGYAR EPITOMUVESZET

1927. 3-4. sz. 35. l.

Balogh Loránd

BALOGH LORÁND, Almási —. Eltoljuk-e vagy lebontsuk-e a belvárosi plébánia-templomot? (8-r. 16 l.) Bpest, 1902. Károlyi György könyvny. —.40.

6. STÍLUSTÖREKVÉSEK.

Az akadémizmus, a romantikus realizmus és az impresszionizmus hármas felosztása inkább stílusbeli, mint időbeli. Ha kiemelkedő mestereik révén egymás után is következnek, mindháromnak szálai napjainkig elhúzódnak, de abban az egyben valamennyi különbözik a stílustörekvések címén összefoglalt új művészettől, hogy utolsó jellegzetesebb képviselői az idősebb nemzedékhez tartoznak. Klik-

Almási Balogh

Lorant

a bpesti Krisztina automata telefonközpont és vezérigazgatósági épület tervpályázatán II. díj.

István

cród

Bierbposta

14. l.

Bierbauer István:

Magyar-postaházák építésének tört. Bp. 1930. Gépelt kézirat MOK kvt. 2309. sz.

14. l.

Almási Balogh Loránt

Az Erzsébet sugárút betorkolásának pályaterve

Repr

MAGYAR EPITOMUVESZET

1930. 10–11. n. II. l.

Ábrával

zoktatásügyi minisztertől.

BUDAPEST
9 16 DEC 22 15
N 5 N

Orsz. Birottsága
erszégének.

Budapest IX
Rákos-u. 10.

Almási Balogh Lovánt

Vendéglő és kilátó
a Rózsadomb tetején,
tanulmányterv
Repr. Abrahám

MAGYAR-EPITOMUVESZET

~~1930. 10–11.~~ 4. 13. l.

13. l.

ORSZÁGOS MAGYAR SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM

DR. HÓMAN BÁLINT
m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr

1936. évi december hó 22-én (kedden) déli 12 órakor nyitja meg az O. M. Szépművészeti Múzeum anyagából és a krakói Nemzeti Múzeum Matejkó-rajzgyüjteményéből rendezett

LENGYEL KIÁLLÍTÁST

Erre az ünnepélyes megnyitásra Nagyméltóságodat / Méltóságodat / Nagyságodat tisztelettel meghívja

AZ O. M. SZÉPMŰVÉSZETI MÚZEUM FŐIGAZGATÓJA

Ez a meghívó a megnyitás napján 2 személyre belépőjegyül szolgál

Hornyánszky Viktor R.-T. Budapest.

Almásy Balogh Lóránt

terve repr.

u.a.

~~Györgyi Dénes~~: A Szabadságtéri építészeti Terv-pályázat.

Tér és Forma

1930. 349. l.

(2502-tól 2545-ig.)

Almási Balogh Lóránt

Tér és Forma.
1930. 530, 531. l.
(Dr B. V.: A kritika
oldalai III. Almási
Balogh Lóránt levele
Führer Károlyhoz és
annak válaszai.)

sorrend.

Porcellán- és üvegtárgyak	Textíliák	Vegyesek	Szőnyegek	Hangszerek, fényképező gépek, látcsövek, fegyverek	Bútorok	Könyvek
929–960	1240–1260	1841–1870	—	—	1541–1600	—
961–990	1261–1280	1871–1890	—	—	1601–1660	—
991–1020	1281–1300	1891–1910	—	—	1661–1720	—
1021–1050	1301–1320	1911–1930	—	—	1721–1780	—
1051–1080	1321–1341	1931–1960	—	—	1781–1831	—
1081–1110	—	1961–1993	1342–1380	—	—	—
1111–1170	—	—	1381–1420	—	—	—
1171–1200	—	—	1421–1459	—	—	1994–2079
1201–1239	—	—	—	1461–1540	—	—

régiség- és
műkereskedő

**Budapest, IV.,
Váci-utca 27-29**

Piarista-palota

Telefon: 1-862-28

Almási Balogh
Lóránt

Gróf Haller – utcai
kislakások

Repr.

Liber Kölepitk

23/4 · Egy.

Magyar Iparművészet VIII. 62

Almási Balogh Lóránd

ÉLÉM. 1930. 108. f

Kérjük a munka szives

Budapest, 1918. május

Almási Balogh
Lóránt

cvod

Liber Középitk
26. l.

Liber Endre: Középit-
kezisch. Budapesten-
1920–30. Bp. 1930, 26, l.
23. sz. kép.

Münsterberg: Bronzerelief von Limes.

Jahreshefte des oester. arch. Instituts. VIII. 208.

Balogh Loránd, almási

Szefeltlex. 279, 280. l.

Életr. arck

u. o. 439. l

Szentmiklóssy Géza dr.:

A magyar felt. lexikona. Bp. 1930. 279, 280, 439. l. Arckeppel

Almási Balogh
Loránt

l.

Siklóssy FKT. tört
295. l.

Siklóssy László:
A Fővárosi Közmunkák Tanácsa története. Hogyan épült Budapest? (1870–1930) Bp. 1931.) 295 l

T.

EUROPA

film-, könyv-, lapterjesztő és könyvkiadó rt.

Budapest, V.,

Visegrádi-utca 36.

Almási Balogh
Lóránt

Dr Kozma Jenő - lakó-
telep táulati képe

Repr

MAGYAR. EPITOMUVESZET
1927. 3-4 sz (Keppel)

Almási Balogh Lóránd

vérit vek az alábbi
tervpályá-
zaton

MAGYAR EPITOMUVESZET

~~1930~~. 7 - 8. 7. 24, ~~E~~ 37.(

(A Szabadság-tér hom-
lokzati kiképrésének
tervpályázata; ~~[illegible]~~ ábrá-
rával)

~~A pályatervrepr-~~

~~37.(~~

Almási Balogh Lorant

archére L. Führer
Ilustól
Repr

MAGYAR-EPITOMUVESZET
1930. 9. 4.

UJABB SZERZEMÉNYÜ KÖNYVEK

ILLUSZTRÁLT KÖNYVEK, MAGYAR- ÉS IDEGENNYELVÜ,
AJÁNDÉKNAK IS ALKALMAS MŰVEK

JEGYZÉKE

megirva

Balogh Loránt
almási, építész

Magyar Vilmos:

Alpár Ignác élete
és működése. III. r.
Budapesti Építőmesterek Spartestülete. V.
Evkönyve. Bp. 1934. 140. l.

tauralásában. 1937 őszén és 1938 telén kívül és belül az ő irányításával állítottál helyre a terézvárosi rk. templomot. 1940-44. Borsos László városi mérnökkel egyűtt B. vezette az erzsébetvárosi rk. új gotikus templom helyreállítását stb. 1946-47. Vécsey György főmérnökkel közösen készített terv alapján modernizálták, részben újjáépítették a köztársasági elnöki palotát. Önállóan tervezte a Lehel-téri rk. templom két oltárát román- és a Béke-téri rk. főoltárát neogotikus stílusban.

Balogh Lovánt, almási

vod

Csaba Rezső

Ami nem épült föl.

Hid. 1940. dec. 13.

12. sz. képekkel.

Magyaros stil

A rózsa dombi kilátó

Felsőmagyarországi
renesszánsz stilben.

Artisztikus.

Eklektikus

Balogh Lorant
(almási)
épitész
lásd életrajz
B
Karczagmagyarlaban
334. h.

Karczag bilincs
A magyar allam
élete. Bp. 1932
334. h.

Almás Balogh Lóránd

cred

Magyar Vilmos.

Városrendezési problémák A/MMÉE Közl

1931. 3. l.

képpel.

A KRITIKA OLDALAI III.

Almási Balogh Loránt levele Führer Miklóshoz és munkásházai

Több ízben tanujelét adtam annak, hogy a nyílt kritikának nemcsak barátja, de művelője is vagyok, — az ellenszenv minden ódiumát magamra vállalva, több ízben támadtam olyan jelenségeket, amelyek a modernség égisze alatt, avagy egy jóhiszemű, de rosszul értelmezett divatos felfogással, mellékvágányra akarták terelni az új építészet általunk helyesnek tartott egyenes útjait. Azonban mindig tartózkodtam attól, — sőt őszintén szólva, soha eszembe sem jutott, hogy tőlem egészen távol álló, ellentétes és idegen mentalitásnak megnyilatkozásait taglaljam, — mert felsorolni, hogy mit tartok rossznak, egyrészt egy felmérhetetlen munkát rótt volna reám, másrészt olyan meddő vitákhoz és személyes ízű támadásokhoz vezetett volna, amit jóízléssel a magam részéről nem tartok összeegyeztethetőnek. A dolgok reménytelensége hallgatást parancsol — különösen akkor, ha ezek a reménytelen és áthidalhatatlan világnézeti különbségek többízben egy olyan korosztállyal állítanak szembe, akiknél a tisztes kort és az azzal együttjárónak feltételezhető jóhiszeműséget mindig tiszteltem. Most azonban, hogy Almási Balogh Loránt a Magyar Építőművészet legutóbbi számában 13 oldalt biztosított magának s ez alkalomból a szerkesztőhöz intézett levele, melyben éles gúnnyal figurázza ki Carl Weidemeyernek a Tér és Forma ezévi áprilisi számában nagy elismeréssel közölt roncói házait, — ez utóbbi körülményre vonatkozólag erősen megrendültem felfogásomban, sőt az az önkényesen magamra vállalt kényszer alól, legalább is erre az egy esetre, szinte felmentést követelne, hogyha az új építészetbe vetett fanatikus hitem nem parancsolna komolyságot a tollam hegyére. Igaz ugyan, hogy egy ilyen ellentétes felfogásból fakadó gáncs szinte már bóknak tűnik az én szememben, — viszont az a körülmény, hogy Almási Balogh Loránt a saját dolgainak „müleírása" előtt éppen Carl Weidemeyer kitünő munkáit választotta ki gúnyoros megjegyzései céltáblájául, önkénytelenül is kényszerít az összehasonlításra.

Azt teljes mértékben belátom, hogy *Almási Balogh Loránt sohasem fogja tudni követni* egy mai godolkodású, dolgozó embernek, *a családi élet keretein belül is egyéni szabadságát és zavartalanságát célozó életberendezkedését*, — ami a kis hálószobákban nyilatkozik meg, a valóságban pedig sokszor egy olyan benső, igaz, mély harmóniát takar, aminek a tiszteskorú kollégám véleménye szerinti egyedül helyes hálószoba méretezés rendszerint *a megölője szokott lenni*. Ezek a középnagyságú, polgári méretű hálószobák alvásra túlnagyok, nappali tartózkodásra mégis szűkek, tehát csak a másik szoba rovására méretezettek. A nappali tartózkodásra szolgáló szoba legyen tágas, barátságos, jól megvilágított, vagy derűsebb klíma mellett, — mint éppen a gúny tárgyává tett roncói házaknál, — pótolhatja ezt a napsugárban úszó terrasz is. A vendéglátás módozatainál is ő valószínüleg még annál a jó vidéki szokásnál tart, amely szerint a vendéget reggeltől estig mulattatni kell, minden lépését kínzó figyelemmel illik kísérni, sajátmagunk életbeosztását pedig lehetőleg mindenben inkommodálni, hogy aztán, mikor a vendég *végre elment*, fáradtan roskadjunk össze, mint az egyiptomi hét csapás után. Az annyira kárhoztatott roncói villában a teljesen különbejáratú vendégszoba, ami így az elvi elgondolás, mint az erősen meredek hegyoldal adta szituáció folytán igenis eleven szerves organizmus a ház egészében — olyan frivol és nívótlan kitételekre ragadtatja tisztelt kollégánkat, amelyet talán tisztes kora mellett megengedhet magának, de amely terrénumokon én nem vagyok hajlandó követni őt. Pedig a bánhidai tisztviselő- és munkás-lakóházaknak a Magyar Építőművészet ezévi 9. számában közölt képei és alaprajzai bőséges alkalmat nyujtanának erre. Vajjon az a páratlan ötletesség, mellyel jeles kollégánk a három oldalról szabadon álló házban (lásd munkás- és altiszti lakás 8. és 9. oldal) a W. C.-t a lépcső és a kamra közé szorítja és lőrésszerű, magasan elhelyezett, tehát nehezen megközelíthető 30 cm-es ablakon keresztül teszi szellőztethetővé, vajjon ez az „igaz haladásnak", a „modern törekvéseknek", vagy a „nemzeti irány"-nak megnyilatkozása-e, melyeknek ő, saját állítása szerint, lelkes barátja? Vajjon van-e szükség a munkásházakban 10, az altiszti lakásokban 15 m²-es konyhákra? Ez utóbbiban 10.6 m² előszobára, amely a lakás területének $^1/_7$-ét teszi ki. A kisebbik szoba 21 m²-es, egyetlen ablaka van, amely 1.2 m² alapterületű, tehát az összterületnek 5 százaléka. A nagyobbik szoba 26.3 m² terjedelmű, belenyúlik a tornác, ajtaja természetesen dupla, a külső téli szárnyon felülvilágítóval, amely a szoba beugró részének egyetlen fényforrása, levegőt viszont csak a szögleten túl fekvő 1.2 m²-es ablak ad. Mivel télen az ajtót aligha nyitják ki, sőt a két ajtó közét alighanem fűrészporral töltik ki, csak ez az egy ablak jöhet számításba, mely 4.5 százaléka az alapterületnek. A belsőnek ezen kissé komor voltáért a bentlakók valószínüleg a tornác feletti attikával és az annak két oldalán elhelyezett sakkbábujellegű műkööntvényekkel vígasztalhatják magukat.

A tisztviselő lakóházat egy a kiépítetlen padlásra vezető monumentális félköríves lépcsőház teszi jellegzetessé. Az előszoba két részből áll, a belső sehonnan nem világított 11 m² terjedelmű. A szobák közül kettő 26 m² alapterületű, az egyik 2 m²-es ablakot kapott (7 százalék), a másik, mivel a kis fedett terraszra néz, két ilyen ablakkal láttatott el. Az előrenyúló tető biztosítja a lakót a túlságosan sok fény beáradásától. A harmadik 24 m²-es szoba ugyancsak már két ablakot kapott, igaz, hogy a homlokzat szimmetriája kedvéért mind a két ablak a sarokba került. Így azután egy 2 m-es falpillér húzódik el közöttük, amely sötét voltával a tükör elhelyezésére felette alkalmas, kívülről pedig lehetővé teszi azt, hogy a három ablak között pecsétes pénzeslevélre emlékeztető építmény alkalmaztassék. Arról nem is szólva, hogy a főtisztviselőházon a sakkbábukat két nemesformájú görög váza helyettesíti.

Hát bizony nehéz elképzelni, hogy ezek az alaprajzi és formai megoldások a leendő otthonokban lezajló élet alapos mérlegelése alapján születtek volna! Pedig jelen szemlélődésemben nem is vittem következetesen keresztül elvi meggyőződéseimet. Tisztán tárgyi bírálatot igyekeztem adni: a számok és tények beszéltek. Remélni szeretném, hogy olvasóink, Almási Balogh Lorántal szólva, „a negatív tanulságokból" okulnak, tisztábban látnak és világosan érthető szavaimat — épúgy, mint adott helyen az elismerés szavait — nem fogják „smoncának" minősíteni, mely csak a lap oldalainak megtöltésére alkalmas.[1]

Ami a nemzeti érzést illeti, annak — úgy vélem — két különböző típusú reprezentánsa van. Az egyik passzív, mondhatnám struccmadárra emlékeztető, aki a mi határainkon túl történő dolgokról nem akar tudomást venni és ez legjellemzőbben abban a keserű kifakadásában jegecesedik ki, hogy „az idegeneket dícsérjük, csak azért, mert idegenek, akiket még a műtermükben is érdemes felkeresni! Nem tudom, járt-e Budapesten valaha tanulmányi úton kölföldi építész és zengett-e rólunk valaha is dícsériádákat?" — A másik típus a nyitott szemmel kereső, a fáradhatatlanul és lázasan

Almásy Balok Loráu

LE CORBUSIER ÚJ KÖNYVE

Az új építészet nagy kezdeményezője, egyik evangelistája, *Le Corbusier* tanításait néhány hét előtt egy új, testes kötetben adta közre.[1] A könyv a szerző 12 Délamerikában tartott előadását tartalmazza, azokat az előadásokat, amelyeket Buenos Aires művészeti társaságai és Műegyeteme rendeztek meg s amelyekhez egy Rio de Janeiro-i fűződik.

A könyv Le Corbusier eddigi írásaiban és építészeti alkotásaiban hirdetett és vallott felfogásának lendületes összefoglalása: a bútortól a házon át a városig egységesen tárgyalja művészetének és hivatásának kérdéseit. A könyv fejezetei nem ilyeneknek készültek: minden egyes fejezet egy kerek, lezárt, végtelenül ötletes és szikrázó, fascináló előadás, — előadás, amelyben a hallgatóság és a környezet váltja ki Le Corbusierből a mondanivalókat. Ezek nem előre, Párisban kiagyalt, a hajó csendjében kicsiszolt felolvasások, hanem az egészen idegen világba érkezett Le Corbusier állásfoglalásai egy új világgal szemben. Ezek az állásfoglalásai, formájuknál fogva szinte válaszok ilyes kérdésekre: „mit szól Ön a mi világunkhoz, mit szól ehhez a környezethez és miként alkalmazná Ön a felfogását a mi viszonyaink között? Beválik-e vajjon az Ön háza a mi világunkban?"

Mivel pedig Dél-Amerika felmérhetetlen nagysága, amelyről egy az Andesekig terjedő repülőgéputazás során kapott némi képet, ép úgy igen mély benyomást gyakorolt reá, mint a La Plata torkolata mögötti roppant terjedelmű, sakktábla rendszerű, nyüzsgő életű Buenos Aires, Le Corbusier egész álláspontja, felfogása új, ragyogó színekben csillog. Ugy Buenos Airesnek túltömöttsége, a csodálatos tengertől való elfordulása, mint Rio de Janeiro festői nagyszerűsége pedig egészen újszerű városépítészeti koncepciókat váltanak ki belőle, amelyekben az Urbanisme-ben javasolt módszereket szédítően továbbfejleszti, a felhőkarcolókra támaszkodó hatalmas magaslati autóstrádákat javasol. Meglehet, hogy a szerkezeti és műszaki lehetőségek szárnyain felszökenő fantáziája ma sokak számára egészen megvalósíthatatlannak tűnőket javasol, de mégis a jövőnek merész sejtése, amely megkapja azokat, akik előre néznek.

Meglehet, hogy ilyes ideák felvetésével sokakat megbotránkoztat és az irreális, légvárakat űző költő hírébe kerül. Le Corbusier ezt nem is tagadja: „egy megbűvölő poézist idézek önök elé: a modern kor lírizmusát!"

Azonban azok, akik ebből azt következtetik, hogy Le Corbusier egész felfogása nélkülözi a realitást, hogy elmélete egy elszabadult fantázia faragta csodabogár, nagyon tévednek! Ezek az építészeti elgondolások nagyon különböznek a 30 év előtt igen divatos és sok építész rajztáblájára kiterített architektonikus fantáziáktól: pl. a hirhedt *Otto Rieth* bravúrosan megrajzolt vedutáitól, amelyek *tisztára önmagukért való architekturákat ábrázoltak!* Le Corbusier építészeti „álmai" a mai szerkezeti lehetőségekre épülnek, céljuk pedig az, hogy az embernek, az emberi életnek keretet, védett teret teremtsenek. Házakat, amelyekben szebben és jobban lehet élni, mint a maiakban, házakat, amelyekben eredményesebben lehet dolgozni, mint a maiak zömében! Ez a két gondolat lüktet ez előadások minden sorában. Ezt csak azok tagadhatják, akik a maguk alkotásainak tökéletességéről teljesen meg vannak győződve, avagy Solness építőmester módjára rettegve gondolnak a jövőre és a fejlődés lehetőségeire. Mit lehet, mit követel egy szebb élet, erre építi fel Le Corbusier az építészetnek azt a képét, amelyet kiérlelt s amelyet állandóan tovább fejleszt. Egyik érdekes végső eredménye az időjárás, a klíma különbözőségétől független lakóház, amelynek levegője függetlenül geográfiai fekvésétől, állandóan azonos. Célja: hogy az ember mindenütt megtalálja a szervezetének megfelelő, azonos és állandó optimális környezetet. Egy ideális célkitűzés ez, amelynél csak azt lehet kérdezni, hogy vajjon gazdaságilag lehetséges-e, pénzügyileg megvalósítható-e, ha műszakilag meg is valósítható! Azonban ez az efemer szempont, a magasabb szempontból felállított elgondolásnak idealitását nem érinti! Kantnak 1784-ben az örök békéről megírt értekezését nem teszi nevetségessé, hogy az emberiség ezen kategórikus imperativusznak máig sem tett eleget! Kant a legmagasabb célokat rajzolta elénk, tekintet nélkül arra, hogy mikor lesznek azok megvalósíthatókká! Hasonlóan van Le Corbusiervel.

Okfejtéseink logikája szinte cáfolhatatlan, legfeljebb talán a pénzügyi kérdés felvetése teheti azt kérdésessé. Amíg a könyvet le nem tesszük, állandóan azt kérdezzük magunktól, miért nem építünk így? Avagy magamfajtákról lévén szó, miért nem tervezünk így? Lám, ma a turbógenerátor korszakában melyik gépészmérnöknek jutna eszébe, hogy Fulton rendszerű, himbálós gőzgépeket szerkesszen? Miért, hogy mi, építészek, nem tudunk felszabadulni az évszázados lelki nyomás alól s nem tudjuk következetesen alkalmazni a magunk műszaki tudását és lehetőségeit? Egy pályázati program fekszik előttem, miért nem kísérlem meg annak *megoldását a mai módon?* Miért kell megalkudni, miért kell mai emberek számára lovagvárat építeni s legfeljebb, ha dekoratíve lehetek némileg korszerű? Minél tovább gondolkodom e kérdésen, annál több okot találok a magam mentségére! Mindenekelőtt, *mert meg akarom nyerni a pályázatot!* nemcsak anyagi okokból, hanem az *alkotás lehetősége kedvéért* is. És ha megkísérlem azt, hogy a legvégsőkig konzekvens legyek, úgy nyilvánvaló, hogy a zsüri elveti azt, hiszen az is csoda, ha a nem történeti formákban fogalmazott tervemet csak némileg is elismerni hajlandó! A zsürit nem is lehet túlságosan kárhoztatni, összeállításánál fogva nem érti meg a tervet, a bírálati munka napjai alatt nem tud eljutni odáig, hogy gondolatmenetemet kövesse! A rajzon kívüli írásbeli magyarázatot többnyire el sem olvashatja! De tegyük fel, hogy egyszer akadna egy olyan bírálóbizottság, amely a magam gondolataival egyívású és egy teljesen és a végsőkig konzekvens modern tervet ajánlana kivitelre, gondoljuk-e, hogy a laikus építtető ezt a tanácsot elfogadná? Aligha! Mert most rajta volna a sor, hogy megértse a tervet! És ha megértené, tudná-e álláspontját a közvéleménnyel elfogadtatni? Aligha! Miért? Azért, mert amit a közvélemény megért, megszokott, az legalább is egy-két generációnyi korú! A között, aminek ma kellene épülnie s ami azt körülveszi, egy áthidalhatatlan űr tátong: ugrást kellene tenni s erre a közvélemény nem képes, legfeljebb ha azt fogadja be, amit ugyan korszerűnek és modernnek neveznek, sokan, építészek is: *„kubistának"* hívnak, de ami valójában csak a közbenső lépés! Abban a tragikus helyzetben vagyunk tehát, hogy azt kell pótolnunk, amit az előző generáció elmulasztott: a maga műszaki lehetőségeinek megfelelő architektura megteremtését! Szól ez a maiaknak, de szól ez a következő generációnak is, amely talán majd minket fog hibáztatni! De azok előtt szolgáljon majd mentségünkre az, hogy mi legalább tisztábban látjuk a helyzetet s ez már a gyógyulás tünete!

S hogy itt vagyunk, hogy legalább is tisztábban látunk, az igen nagy részben Le Corbusier érdeme! Mikor öt év előtt elsőnek ismertettem alapvető könyvét[1] magyar nyelven, egy üdítő, egészségesítő léghuzatnak neveztem azt, ezt vallom ma is! Vajjon hányszor kell még végigsüvíteni ennek a friss levegőnek minden építészeti műtermen, hogy eljussunk a magunk korának architekturájához?

Dr. B. V.

[1] Précisions. — Sur un état présent de l'architecture et de l'urbanisme, Paris. Editions Crés. 1930. 280 oldal. 226 rajzzal.

[1] V. ö. Magyar Művészet. 1926.

„SATORIN"-KŐHABARCS-ANYAG
Olcsó és kitünő épitkezési anyag fagymentes, szintartó kőkemény, plasztikus.
Több szinben szállitja: SÁTORI-GYÁR BUDAPEST, IX., Dandár-utca 25.

Kőmüves munka. A székesfőváros VIII. ker. előljárósága a kezelése alatt álló községi épületekben az 1909—1911. években végzendő kőmüvesjavitási munkákra megtartott árlejtés eredményét kielégitőnek nem találta, arra ujabbi versenytárgyalást tüzött ki. Az ajánlatokat f e b r u á r 15-én déli 12 óráig kell beadni.

A vidéken.

Kavics szállitás Hajduvármegye th. közutaira. Hajduvármegye alispánja lapunk mai számában árlejtést tüzött ki a vármegye th. közutainak fentartásához az 1910—1915. években szükséges kavics szállitásának biztositására. Pályázati határidő f e b r u á r 20-ik napjának d. e. 10 órája.

Jegyzői lak épitése Rém községben. Bács-Bodrogvármegyei Rém község előljárósága f e b r u á r 10-ik napjának d. e. 10 órájára árlejtést hirdetett 21.847 kor. 53 fillér költségelőirányzattal tervezett jegyzői lakás épitésére. A hivatalos pályázati felhivást lapunk mai számának hirdető részében tettük közzé.

A vizaknai fürdő berendezéséhez szükséges alábbi cikkek szállitásával a földmivelésügyi minister a d e c e m b e r 15-én tartott szükebb körü árlejtés alapján a következő cégeket bizta meg: F r e u d i g e r Mózes és fiait a függönyök szállitásával 3710 kor., G e l b M. és fia céget a szőnyegek szállitásával 6483 k., B l o c h Ármin miskolci céget az ágy és fehérnemüek szállitásával 14.753 kor. 30 fillér árban.

Utépités Bács-Bodrogvármegyében. A bács—zsablya—titeli th. közut 89—94·840 és 96·450—106·552 km. szakaszának kiépitését R o h e i m Károly és fia zombori cég fogja eszközölni 189.465 kor. 92 fillér vállalati árban.

Az erzsébetvárosi törvénykezési épület és fogház épitésével az igazságügyminister F e j é r Lajos budapesti épitészt bizta meg 737.725 kor. 19 fillérért

A nagykőrösi villamos mü épitését a M a g y a r S i e m e n s S c h u c k e r t müvek villamossági r. t budapesti cég kapta meg 607.000 kor. vállalati összeg mellett.

Az atkári községház és jegyzői lakás épitését M ó c z á r István jászárokszállási kőmüvesmester nyerte el 23.888 kor. 84 fillérért.

A nyiregyházai uj felvételi épület épitését S z é k e l y Marcell budapesti épitőmester nyerte el 217.778 kor. 10 fillérért.

Az aradi vágóhid kibővitése. Arad város tanácsa a vágóhidat helyreállittatja és léghütővel kibővitteti. Ez utóbbira 236,000 koronát irányzott elő a tanács, melyet kölcsön felvétele által szándékozik fedezni.

Az ujvidéki Dunahid épitése. Dr. Z i e l i n s z k y Szilárd müegyetemi tanár az ujvidéki Dunahid terveit már elkészitette és azokat megküldötte Ujvidék város tanácsának. A hid épitő költségei 2,800.000 koronára rugnak. A terveket jóváhagyás végett felterjesztették a kereskedelemügyi ministeriumhoz.

Magasépitkezések Gyömrő állomáson. A máv. aradi üzletvezetősége árlejtést hirdetett a Gyömrő rakodó állomáson létesitendő földszintes felvételi épület, gabonaszin és váltóállitó őrbódé és a melléképületek épitésének biztositására. Az ajánlatokat f e b r u á r 20-án déli 12 óráig kell beadni.

A kisidai körjegyzői iroda és lakás épitését a j a n u á r 12-én tartott árlejtés alapján M a r t o n c s i k Béla kassai épitész nyerte el az előirányzott 20229 kor. 53 fillérből 8% árengedéssel.

A **brassói állami faipari szakiskola** épitésénél teljesitendő föld, kőmüves és elhelyező munkát G á b o r y testvérek brassói cég 240 363 kor. 92 fill., valamint a mázoló munkát 11 786 kor. 66 fill., a burkoló munkát G ä r t n e r Demeter és tsa brassói cég 16.238 kor. 64 fill., a vasmunkát a D a n u b i u s gyár budapesti cég 96.758 kor. 99 fill., az ács munkát D e r e t e i Lajos és tsa kolozsvári vállalkozók 40.089 k. 60 fill., a tetőfedő munkát S c h m i d t testvérek brassói cég 6.899 kor. 80 fill., a bádogos munkát G r o s s Adolf brassói iparos 12.855 k. 25 f., az asztalos munkát P o r r Emil brassói asztalosmester 36.278 kor., a padozati munkát az E g y e s ü l t p a r k e t g y á r a k budapesti cég 3009 kor. 60 fill., a lakatos munkát az iskola és internátus épületére B e r n h a r d t Rezső brassói iparos 15.118 kor., a többi épületekre S t ö s s e l Károly brassói iparos 19.732 kor. 70 fill., az üveges munkát L a n g, R o s e n t h a l és P a l m h e r t brassói cég 11.725 kor. 80 fill., a szobafestő munkát S i m o n János brassói iparos 2293 kor. 10 fill., az aszfalt-szigetelő munkát A l b e r t f y és T h e i l brassói cég 2676 k. 80 fill., valamint az aszfaltjárdák létesitését 4550 kor. 18 fill., a vászonredőnyök szállitását M a g a z i n e r Lajos budapesti cég 2378 kor. 75 fill., a kalorifer berendezést H o f f m a n n és R o h o n c z y budapesti mérnökök 1369 kor., a mükő munkát W a l l a József budapesti cég 1402 koronáért nyerte el.

Mázsaház épités Békéscsabán. Békéscsaba község előljárósága a községi mázsaházat a tavaszszal a vásártérre helyezi át, illetve e célra ott emeltet épületet. Megbizta az előljáróság a községi mérnököt a tervek és költségvetés kidolgozásával és mivel a mázsaházbnn uj állatmérő mázsákat fog beszerezni a község, e célból egyes gyárakat ajánlattételre szólitott fel.

Postaépület épitése Békéscsaba állomáson. A Békéscsaba állomáson létesitendő postaépület épitésére a máv aradi üzletvezetősége árlejtést hirdetett. Pályázati határidő f e b r u á r 23-ik napjának déli 12 órája.

Iskolák épitése Székesfehérvárott. A székesfehérvári ipariskola és a Deák Ferenc utcai iskola épitése küszöbön áll. A városi mérnöki hivatal a részletes tervek kidolgozására és az épités műszaki vezetésére ideiglenes műszaki szakerő alkalmazását kérte a tanácstól, mely azt meg is szavazta.

Kavics szállitás a máv. marosvásárhely—szászrégeni vonalára. A máv. kolozsvári üzletvezetősége a marosvásárhely—szászrégeni vonal kavicsolásához szükséges 32000 kbm. rostált kavics szállitásával K a u f m a n n Gyula és T u c h m a n n Izsák tövisi vállalkozókat bizta meg, kik a március és április havában kiszállitandó 20.000 köbm. kavicsot 2 kor. egységáron 40.000 kor., a május és juniusi hónapokban kiszállitandó 12.000 köbm kavicsot 2·40 kor. egységáron 28.800 kor., vagyis összesen 68 800 koronáért fogják szállitani.

Templom épités Zentán. A zentai r. kath. hit község a belvárosi régi templom ujjáépitését vette tervbe. Az épités előkészitésére bizottságot küldtek ki.

A szentesi villamos telep kibővitése alkalmával teljesitendő föld, kőmüves, ács, szobafestő, gépalapozási és utáthelyezési munkákra B e n e Istvánnak 13.080 kor. 23 fill., az asztalos munkára S e b e s s y Józsefnek 833 kor., a vasmunkára F ü s t i M. Sándornak 1388 kor., a müszaki berendezésekre pedig a H a z a i v i l l a m o s s á g i r. t.-nak 360 087 koronával benyujtott ajánlatát terjesztik elfogadás végett a városi tanács elé.

Talpfatelitő csarnok epitése Sofronya állomáson. A máv. aradi üzletvezetősége árlejtést hirdet Sofronya állomáson létesitendő talpfatelitő csarnok épitésére. Pályázati határidő f e b r u á r 16-ik napjának déli 12 órája.

Fővárosi hirek.

Kitüntetés. Ő felsége a király N a g y Dezső budapesti József müegyetemi nyilvános rendes tanárnak, a főiskolai oktatás és a müszaki tudományok terén hosszu és eredményes működésével szerzett érdemei elismeréséül a magyar királyi udvari tanácsosi cimet dijmentesen adományozta.

Kinevezés. A kereskedelemügyi m. kir. minister ifj. R o s e n a u e r Lajos okleveles mérnök, besztercebányai lakost a kőmüves, kőfaragó és ácsmesteri képzettség megvizsgálására Besztercebányán szerveztt bizottság tagjává nevezte ki.

Épitőmesteri képesités. Az épitőmesteri képzettség meevizsgálására szervezett bizottság P á l Hugó (Budapest) épitőmesternek a január 26-án letett szakvizsgálat alapján a képesitő bizonyitványt kiadta.

A főváros középitési bizottsága e hó 29-én R ó z s a v ö l g y i Gyula polgármesterhelyettes elnöklése alatt ülést tartott. A bizottság városrendezési szempontból tárgyalta dr. Erős Sándornak a budai Ferenc József-hidfőtől a Gellérthegyre vezetendő gőzsikló tervét. Dr. Székely Ferenc ajánlja, hogy a bizottság azon óhajának adjon kifejezést, hogy a siklót ne gőz, hanem villamos erőre rendezzék be. K u n Gyula tanácsos csupán azt kivánja kikötni, hogy füstnélküli üzemre rendezzék be a siklót. D e v e c i s Ferenc müszaki tanácsos ugyancsak a villamos üzem mellett foglal állást, egyébként fenn kivánja tartani azokat a kikötéseket, amelyeket a magánépitési bizottság a sikló tervére vonatkozólag tett. A bizottság a villamos üzem mellett nyilatkozott. — K e l e c s é n y i Ferenc előmunkálati engedélyt kapott egy villamos siklóra, amely a Krisztinavárosból, a Gránit-lépcső mellett vezetne a Várba, a Szentháromság-térre. A szomszédos telektulajdonosok azzal a panaszszal éltek, hogy a tervezett sikló elvenné a kilátásukat. A középitési bizottság a mérnöki hivatal véleményéhez képest nem emelt kifogást a terv ellen. — A Marcibányi-alap, amelynek tulajdonosa a Császárfürdő, azt kéri a várostól, hogy az általános szabályozási tervből töröljék a Császárfürdő felett levő Zárda-utcát, mert a fürdő abban az irányban kiván terjeszkedni. A mérnöki hivatal javaslata értelmében a bizottság csak abban az esetben ajánlja a kérelem teljesitését, ha a Marcibányi-alap az elfoglalandó területért kártalanitást nyujt. — A Belvárosi Takarékpénztár igazgatósága, amely a Párizsi-ház helyén, a Kigyó-téren, nagyszabásu palotát

Hatóságilag engedélyezett villamos világitási és erőátviteli vállalat.
Tyttmann Ferenc
elektrotechnikus és műszerész Budapesten. Iroda: Irányi-u. 18. sz.
Elvállal villamos-világitást, erőátviteli-, házi-, szállodai- és szobasürgöny berendezést. Telefon és villámháritó felszerelést. Ivlámpák, motorok és ventilátorok jókarbantartása és azok szakszerü javitása. Malmok és gyárak saját telepü villamvilágitási berendezéseit tüzbiztonsági rendszer szerint jutányosan felszerelem.

Festő, Mázoló és Fényező
Somló Bernát Budapest, VII., Rózsa-utca 33.
Iroda: VII., Rózsa-utca 34. I. em. Telefon 157—54.
Elvállalja e szakmába vágó munkákat modern stylusban és olcsón.

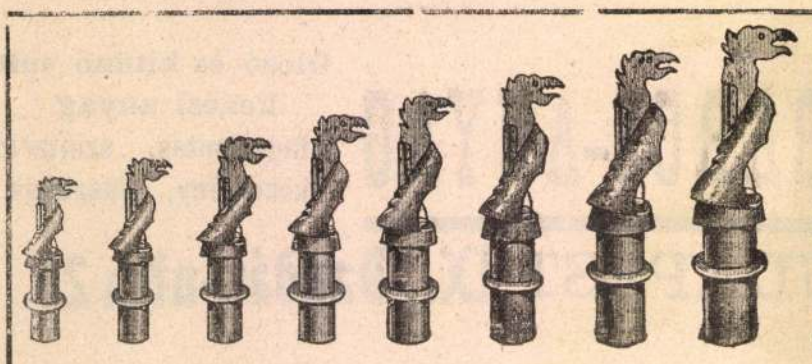

MUNKÁCSY GYULA LAKATOS IPAR-ÜZLETE

IRODA ÉS MINTARAKTÁR:

BUDAPEST, VI., KIRÁLY-UTCA 102.

12 ÉVI JÓTÁLLÁS.

A jelenkor legjobb, legolcsóbb és legerősebb szerkezetü kémény- és szellőztető toldója.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók a kitüzött célnak legjobban megfelelnek s a műszaki elrendezése a többi kéménytoldók felett áll.

Erős vaslemezből készült. Erős szerkezete, csinos kivitele és szabályos működése által a legnagyobb keresetnek örvend.

A Munkácsy-féle **Sárkány** kémény- és szellőztetési toldók **eddig a legolcsóbbak** és a **legjobbak.**

Szivóképességük felülmulhatlan; a szél és napsugár káros befolyását a kéménycsatornák huzatára kedvezővé teszi s igy szivóképességénél s nagy olcsóságánál fogva a rossz huzatú kéményeknél nélkülözhetetlen.

Telefon: 12—80.

4 óráig Karánsebes város polgármesteréhez adják be.

Rajzolói állás. A krakói hadmérnöki igazgatóságnál betöltésre kerül egy rajzolói állás. Fizetés évi 1200 korona az évi 1680 kor. fizetéssel járó I-ső fizetési osztályba való előléptetési várománynyal, szabályszerü szállásilletmény és 120 kor. egyenruházati pótlék, egyszersmindenkorra, szolgálati ruha beszerzésére. Feltételek: a német nyelvnek szóban és irásban való birása, jó és gyors mindennemü műszaki rajzolás. Azonfelül kivántatik valamely szláv nyelv ismerete. Pályázati folyamodványok a krakói hadmérnöki igazgatósághoz március 15-ig nyujtandók be,

Betöltött városi mérnöki állás. Fehértemplom r. t. városnál betöltendő városi mérnöki (gazdatanácsnoki) állásra Brieger József fehértemplomi okl. mérnököt választották meg. Kivüle pályáztak: Nagy Dezső (Budapest), Meisner Miklós (Budapest), Majthéni György (Budapest), Perke Jakab (Igló), Grewiser Albin (Budapest), Molnár István (Debrecen).

Betöltött mérnöki állás. Csongrád nagyközségnél betöltendő mérnöki állásra Urszó Péter serajevói mérnököt választották meg.

Betöltött mérnöki állás. Jászberény r. t. városnál betöltendő mérnöki állásra Kurcz Jenő jelenlegi városi tb. mérnököt, mint egyedüli pályázót választották meg.

Mérnöki munkálatok.

Legelő arányositás. A máramarosszigeti koronavárosi közbirtokosság választmánya a közös legelő illetőség egyénenkénti arányrészeinek kimutatásának elkészitésére pályázatot hirdet. Mérnök köteles az aránykulcs kimutatást oly formában és időben elkésziteni, hogy az a birtokrendező bíróság által az eddigi birtokrendezési munkálat kiegészitéseként meghitelesithető és a telekkönyvi hatóságnak még a folyamatban levő átalakitási eljárás rendjén bemutatható legyen. Az ajánlat, amelyben a fizetési igények és feltételek részletesen kitüntetendők február 28 ig Müller Károly közbirtokossági elnökhöz M.-Szigeten adandó be.

Vasutépitészet.

Előmunkálati engedélyek. A kereskedelemügyi m. kir. minister dr. Hagymássy Dénes budapesti ügyvédnek a máv. Érd állomásából kiágazólag Gyuróujfalu, Vaál, Acsa, Csákvár, Zsámoly. Csákberény, Magyaralmás, Bodajk, Bálinna és Cserne községek határain át Szapár községig vezetendő rendes nyomtávu gőzüzemü h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta; Gábor Ignác és Wiener Emil mérnökök budapesti lakosoknak a máv. Ágostonfalva állomásából kiágazólag Barót, Bibarcfalva és Kisbacon községek érintésével Magyarhermány községig, illetve az ottani vas- és kőszéntelepekig vezetendő rendes, esetleg keskeny nyomtávu, gőzüzemü h. é. vasutvonalra az előmunkálati engedély érvényét egy év tartamára megujitotta.

A kelenföldi vontató vágány. A kereskedelmi minister a máv. kelenföldi állomásából kiágazólag a dunaparti, illetve a téli kikötőig tervezett vontató vágány közigazgatási bejárásánál történt megállapodásokat jóváhagyta. A minister azt kéri a fővárostól, hogy a vontató vágány céljaira szükséges fővárosi terület sürgős átengedése, továbbá az átengedés feltételeinek megállapitása érdekében megkezdendő tárgyalások sürgős elintézésével s a helyhatósági épitési engedély megadásának elősegitésével mozditsa elő a vontató vágány mielőbbi épitését.

A közuti villamos vasut vörösvári-utcai vonalának meghosszabbitása. A tanács felhivta a közuti vasuttársaságot, hogy az óbudai temető kihelyezése folytán a mostani temetőnél végződő vonalát az uj temetőig hosszabbitsa meg és az erre vonatkozó terveket mutassa be.

A batta—óhábai iparvasut. Az Eissler I. és testvérei cég a meglévő batta—óhábai iparvasutját meghosszabbitja. A kereskedelemügyi minister a meghosszabbitásra vonatkozó közigazgatási és műtanrendőri bejárás megtartását elrendelte. A bejárást február 19-én tartják meg Battán; vezetője a vasuti és hajózási főfelügyelőség kiküldötte lesz.

A szolyvai iparvasut. A fakereskedelmi r.-t. szolyvai iparvasutját a kvaszovi és környánkavölgyi szárnyvonalakkal bőviti. A vonatkozó közigazgatási és műtanrendőri bejárást február 19-én tartják meg Szolyván; vezetője a vasuti és hajózási főfelügyelőség kiküldötte lesz.

A kraljevcani—dodossii vasut. Az első délnyugoti határőrvidéki h. é. v. által tervezett kraljevcani—dodosii h. é. vasut engedélyezési feltételeinek megállapitására február 16-án a kereskedelemügyi ministeriumban tárgyalást fognak tartani.

Iparvágány fektetés Beregszászon. A beregszászi kereskedelmi bank r. t. a borzsavölgyi gazdasági vasut Beregszász állomásából kiágazólag a társaság fatelepére mintegy 400 m. hosszu iparvágány megépitését tervezi. A kereskedelemügyi minister a vonatkozó közigazgatási bejárást a főfelügyelőség kiküldöttének vezetése alatt elrendelte. A bejárást február 18 án a borzsavölgyi gazdasági vasut Beregszász állomásán tartják meg.

A helyiérdekü vasutak villamos üzemre való átalakitása. Az 1918. XXXIII. t. c. értelmében villamos üzemre átalakitandó h. é. vasutak közül a helyi érdekü vasuttársaság a napokban nyujtotta be a kereskedelmi ministerhez és a főváros tanácsához a Budapest—cinkota—kerepesi vasut villamos üzemre való átalakitásának terveit. Az átalakitási munkálatokat a közigazgatási bejárás után meg fogják kezdeni és a nyár folyamán be is akarják fejezni, ugy hogy előreláthatólag már az őszszel megindul a villamos forgalom.

Vizépitészet és szabályozás.

A Száva fólyó rácsai szakaszának jobboldalán épült párhuzammüvek 5400—6400 szelvénye közötti részének meghosszabbitásához szükséges 5878·79 kbm. kőhányási kőanyagnak szállitását Frank J. és tsa eszéki cég nyerte el 6·80 k. egységáron 39975 k. 77 f.-ért.

Épitő munkálatok.

A fővárosban.

Palota átalakitás. Dessewffy Miklósné grófné megvette a Fhg. Sándor-utca 4. sz. alatti palotát és azt Almási Balogh Loránd épitész-tanár tervei szerint átalakittatja. Az épitkezésnél a bontási, kőmüves, rabitz, diszvakoló és padozati munkát Dávid János és fia épitőmesterek, a lakatos munkát Jablonszky János, az asztalos munkát és belső berendezést Gregersen G. és fiai cég, a szobafestő és mázoló munkát Götz Adolf, az üveges munkát Forgó és tsa cég, a központi fütés és vizvezeték berendezését Szepessy Sándor cég, a villamos berendezést Süss és tsa cég eszközli.

Utépités. A fővárosi mérnöki hivatal a kelenföldi állomást a téli kikötővel és a környéken épült ipartelepekkel összekötő Andor-utcát egy iparvasut épitése céljából tiz öl szélességben kihasitotta és terveket dolgozott ki ennek a körülbelül egy km hosszu utvonalnak a kiépitésére. A tervek szerint az ut a szükséges feltöltésekkel és hidakkal 164.000 koronába fog kerülni. Tekintettel azonban arra, hogy erről az összegről az idei költségvetésben nem történt gondoskodás, a munka végrehajtása póthitelt igényel. Magát az iparvasutat a kereskedelmi kormány fogja kiépittetni és tekintettel a közelfekvő katonai lőportárakra, a vasut villamos üzemü lesz.

Burkoló és csatornázó munka, köanyag szállitás. A tanács árlejtést hirdetett a III ker. Vihar-utca, II. ker. Marcibányi-tér, VI. ker. Üteg- és Petneházy-utca, a X. ker. Maláta-, Delej- és Simor-utcák, valamint a Golgota-ut egy részében tervezett csatorna épitési munkára, a II. ker. Marcibányi-tér keleti oldalán elvonuló utnak és a II. ker. Királyhegy-utcának rendezési munkálataira, valamint az V. ker. Zápolya- és Csanády-utcák, a VI. ker. Üteg-utca, a X. ker. Zach- és Zsoldos-utca egy részének kövezésére, ugyszintén a IX. ker. Tüzoltó- és Liliom-utcák kocsiutjának aszfaltozására és végül a II. ker Királyhegy-utcában végrehajtandó burkolási munkához szükséges 91.000 db. 18/48/14 cm. méretü gránit vagy bazalt kockakő szállitására Az ajánlatokat a tan. II. ügyosztályban február 23 án d. e. 11 óráig kell beadni.

Tapétázásokat és **szobafestést** egyszerütől a legfinomabb kivitelig jutányosan készitek. Nagy raktár a legmodernebb **tapétákból.** Kivánatra mintákkal : : szivesen szolgálok, házhoz is küldök. : : **Költségvetés ingyen.** Vidéki megrendelést gyorsan eszközlöm.

Rehberger Géza
szobafestő és tapéta diszitő
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 57.

HANTOS Testvèrek festő, mázoló munkák modern kivitelére vállalkoznak.
Nagyobbitott külön osztály ércfényezésben és kávéházi terasz festésre. Specialista kádzománcozók.
Budapest, VII., Rózsa-utca 34.
TELEFON 16—34.

Almási Balogh
Lorant

gyűd megvett terv

~~MÉ~~. 1917. 7–9.
12.23 l.
27. 10–11. l. (A
József-finárvaház
tervpáljázata,
távlati kepekkel
alaprajzokkal)

✓

AX! A világ legjobb kézi tűzoltókészüléke!

Almási Balogh
Loránd

III. díj.

l.

MÉ. 1916-7-8
sz. 10,11 – 13. l.
27 l (Az első
magyar krematorium;
Könyvtáramban
és MOB Kst.

ábrakkal

KÍSPÁL
AL
STR. C

abb

Legjobb

ytisztító üzem

enia

kelme, fonal és
titást, fehérnemü
mint halina pok-
önyegek festését.
gbizhatóan.

svár,
vi l Ferenc-utca)

LER

LER

RAȘOV

SÁMSON JAKAB
URISZABÓSÁGA * CLUJ
EGYETEM-UTCA 2 SZÁM
TELEFON 981.

Balogh Loránt, almási, építész-tanár és író; szül. 1869 nov. 27-én Aradon. Középiskoláit Budapesten a belvárosi reáliskolában végezte, majd a m. kir. József-műegyetem növendéke lett, hol építészeti oklevelet szerzett. Tanárai voltak egyebekközt Steindl Imre és Hauszmann Alajos. Eleinte több előkelő irodában dolgozott, azonban csakhamar önállósította magát, 1902-ben pedig a budapesti iparművészeti iskolánál tanári állást vállalt, ahol még most is eredményesen működik.

Ismereteinek tökéletesbítése czéljából sokat időzött külföldön s 1889-ben Párisban és Londonban, 1900-ban Párisban, 1904-ben Flórenczben, Rómában, Nápolyban, 1905-ben Prágában, Drezdában, Hamburgban, 1908-ban Berlinben, Londonban, Párisban és Milanóban folytatott tanulmányokat. 1900-ban részt vett a párisi kiállítás XVII. csoportjának rendezésében s ezért aranyérmet kapott. Az 1906. évi milanói kiállításon tanítványainak munkáiért aranyéremmel tüntette ki a jury.

Tanári működése mellett építészeti tervpályázatokon is elég gyakran vesz részt s több díjat nyert. Specialitása a kastélytervezés s eddig Serényi Lajos gróf bukoveczi (Temes m.) kastélya, Ambrózy István báró malonyai (Bars m.) kastélya, Szent-Iványi Oszkár béládi (Bars m.) kastélya, Wilczek Frigyes gróf erdőkurti (Nógrád m.) kastélya és Ambrózy Lajos báró határmajori (Temes m.) kastélya épült B. tervei alapján. Egyéb művei közül említésre méltók Vigyázó grófné családi sírboltja, melynek befejezését eszközölte, a Nemzeti Kaszinó új »vörös szalon«-ja stb. Számos bérházat, iskolát és családi házat is tervezett. Az 1908. évi bécsi építészeti kiállításon a budapesti sárosfürdő tervpályázatával mutatkozott be.

B. az irodalommal is sikerrel foglalkozik; a Komédiásnő czímű vígjátékával első díjat nyert.

NADOSY

STORER V

BUDAPEST, IV., VÁCI-UTCA 34. SZÁM. (KLOT

Alapittatott: 1824. M. kir. postatakarékpénztári csekkszámla 24582. Telefon: 5

Balogh Lóránd

4

28. VIII. *Mária Terézia-téri* elemi fiu és leányiskola és középóvoda. Az épület három emeletben és manzardban tartalmaz: 36 osztálytermet, 14 egyéb termet, 7 szertárat, 2 tornatermet öltözővel és szertárral, 2 tantestületet (igazgatói iroda, tanácskozó, szertár), ezenfelül 2 igazgatói, 1 óvónői és 4 szolgalakást. Az összes épitési és berendezési költség 1,200.000 korona, amiből egy osztályteremre 33.000 korona, 1 m^3 beépitett térfogatra 21 korona esik. Tervező épitész: *Balogh* Lóránd.

Kabdebo Gyula

A fővárós uj iskola-épületei: Gritlé Imre

Fővárosi almanach:

1913–15. 134 l. (Bp. 1913.)

Balogh Lóránt épületei

Gábor Eszter: A fővárosi munkáslakás-építkezései 1897-1943

Kritika 1979/5 17-18.

Hámán Kató út 8—18. Épült: 1927. Terv: Balogh Lóránt, Orbán Ferenc és Weichinger Károly. Négy épületben összesen 312 lakás, ebből 229 szoba-konyhás. Az ablakok kicsik. Az épületegyüttes rideg hatásán az utca felé nyitott udvar zöldje enyhít valamit.

Almási Balogh
Lóránt

l.
Magyvienivadkiáll
95. l

1910.

[illegible]

Exp. 19

Kifizettem a rendes java-
dalomból.

Bp. 939. junius 28.

[illegible]

L. Herenyi

Balogh Lorant,
almási

Lásd
Revai nagy Lexikona.
II. k. Bp. 1911
516. l. –
XXI. 121. l. –

MŰEMLEKEK ORSZ. BIZOTTSÁGA
626/440 Kr. VII/23

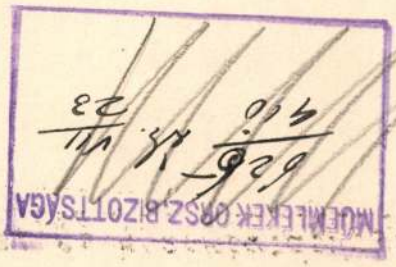

Jul. 22. 1910

A vallás és közoktatásügyi m.kir.

1911 évi 14887 sz.

VI.ü.o.

Folyó évi jú

iratára való hivatkozással

Almási Balogh Lóránd

Budapesten épitendő krematorium terop. III. díj

Épitő Ipar — Épitő Müvészet. 1916. márc. 26., ápr. 9. (A budapesti krematorium-palyázat.) —

Balogh Loránd, almási

A bpesti kerepesi uti temetőben tervezett krematorium harmadik díjat nyert pályamüve fentitól, repr.

Vas. Ujs. 1916. 219. l.

La S. V. è invitata a partecipare

all'ASSEMBLEA GENERALE

della

SOCIETÀ ITALO-UNGHERESE

MATTIA CORVINO

che avrà luogo il 24 giugno p. v. alle ore 18
nella sala d'onore del Museo di Arte Decorativa
(IX., Üllői-út 33—35)

Il presidente
Tiberio Gerevich

Balogh Lóránt

almási, építész-tanár és író

L.

Szendrey - Szentiványi -

~~St. L.~~

Magyar Képzőművészeti

Lexikona. I. k.

Bp. 1915. 894.

Almási Bologh
Lorand

l.

Sparm. iskert.

1912-13. 13. l.
20. l.

ANGOL-MAGYAR BANK
RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

FERENCKÖRUT-ÜLLŐIUTI FIÓK:
IX., FERENC-KÖRUT 46.

TAKARÉKBETÉT-KÖNYV

Almási Balogh
Lóránt

VIII. Mária Terézia
tér keleti oldalán a
községi paedagógiai
seminarium épülete,
serv. fenti, épült
1911

Thirring Bpest
81. l.

Balogh Lovánt, almási

vrád

u.a. n.o

z

Éimisk 1915/16. 24 l.

Bp. 1916.

Almási Balogh

Loránd

írod

Szabadon álló

hadiemlékek, katonasírok, emlékfáblák és emlékhapok. I. sor.

Bp. 1916. —

Almási Balogh Loránd

cód

Goll Elemér dr.

A Pozsonyi ~~M. Kir.~~

Tudományegyetem

elhelyezése –

A MMÉE Közlönye.

1916. 294 l.

Balogh Lorant

épilen

ired

Z

Krück I. 57. l.

Krücken-Parlap

Das geistige Ungarn. I. k. Wien-Leipzig, 1918. 57. l.

Sienna l. n. II. 27.

1904. július 25. 372

Orosz Endre apahidai tanítónak: fh. értesíttetik, hogy gyűjteseinek rendezését augusztus 20-ig eszközölheti (529/1904.)

MDK

Almási Balogh Loránd építész

Pesti Hazai Első Takarékpénztár palotája. Vállalk. Közl. 1909. jan. 20. 1.1.

MDK

Almási Balogh Lóránt építész

Magyar V: A Gellért rkp. műv. kiképzésének pályaterv
Építő Ipar Építő Művészet. 1931. ápr.15. 61-62.l.

MDK

Almási-Balogh Lóránt, ep.

Az Orsz. Lakásépitö Tanácsa hat áll. bérházra hat csop.-ban jelölte ki az épitészeket. Fenti az V. csop.-ba tartozik.

?: Az áll. lakásépitö akció.
MKM 1925 XXV. évf. 1-3.sz. 30.l.

Almási Balogh Lóránd M.D.L.

épitész

Készíti Desseweffy Miklósné megbízásából a Sándor-u. 4. sz. palota átalakítását.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1909. XXX.évf.

febr. 10. sz. 8 old.

MDK

Almási Balogh Lóránt

Magyar Iparmüvészet 1923. 72.l.

MDK

Almási Balogh Lóránt

Magyar Építőművészet 1929.XXIX.évf.3.sz.

M.D.K.

Almási-Balogh Lóránt, építész

1000 K-ás harmadik díjat nyert a Kerepesi-úti temetőben felépítendő krematórium tervpályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1916. XXXVII. évf.
márc. 29. sz. 7. old. *
ápr. 5. " 3. "

MDK

Almássi Balogh Loránt

II.dijat nyert a Gellérthegy rendezésének terv-pályázatán.

ápr.

Ép.Ip.-Ép.Müv. 1931.1.56.o.

MDK

Almási Balogh Lóránd épitész

Gall.

A pozsonyi egyetem elhelyezése. M. Mérnök és Épitész Egylet Közl. 1916. nov. 26. 48.sz. 2o4-2o5 l.

ZIMMERSPITZ VILMOS
mázoló, fényező és aranyozó vállalata
Budapest, VII., Alsóerdősor-u. 22.

Elvállal: Épületek, portálok és butorok mázolását és fényezését minden kivitelben jutányos árak mellett.
TELEFON 87—31. TELEFON 87—31.

egy óvoda, állandó zeneiskola, felsőipariskola, központi iparostanonciskola, iparostanonc-otthon épitése s a fogadalmi templom, Ujszegedi Szent-Erzsébet-templom épitése 70.000 korona költséggel; tervezte Vihart Ferenc épitész Budapest. A városi villamos vasut r. t. által 22 kilométer hosszu uj vonalhálózat épitése folyamatban van. Költség 3,340.000 kor. Tárgyalás alatt áll egy petróleumfinomitó-gyár épitése.

Kastély epités Erdőkürtön. Gróf Wilczek Frigyes a nógrádmegyei Erdőkürtön almási Balogh Lóránd budapesti épitész tanár tervei szerint kastélyt épittet. A kastély épitésénél előforduló épitő munkákat a következő vállalkozók végzik: Dávid János és fia (Budapest) a föld, kőműves, elhelyező, rabitz, betonburkolati, cserepes, kutásási, vas és kályhás munkákat, Haubner László (Budapest) az ács munkát, Áprily János (Budapest) a kőfaragó munkát, Csepreghy János és fia (Budapest) az asztalos munkát, Jablonszky János (Budapest) a lakatos munkát, Götz Adolf (Budapest) a mázoló és festő munkát, Forgó és tsa (Budapest) az üveges munkát, Süss és tsa (Budapest) a villany és gépberendezést, Cross Charles E Lewis utódai (Budapest) a vizvezetéki és csatornázási munkát, Fónagy és tsa (Budapest) az asbest padozati munkát, Sieburger és tsa (Budapest) a falkárpit munkát és Békei Lipót (Aszód) a bádogos munkát.

A fenyőházai nagyszálló épitésénél előforduló aszfalt munkát dr. Heidlbeg Tivadar budapesti gyáros nyerte el 19342 korona 61 fillér árban.

A Mezőturon létesitendő villamos telep épitésére beérkezett ajánlatok közül a város közgyülése a Magyar Siemens-Schuckert müvek r. t. budapesti cég ajánlatát fogadta el.

Földmunka Piski rendező állomáson. A m. kir. államvasutak aradi üzletvezetősége árlejtést hirdet a piski-i rendező állomáson végrehajtandó 90000 köbm. földmunkára Az ajánlatokat március 27-én déli 12 óráig kell beadni.

Mütárgy épités Liptóvármegyében. Liptóvármegye alispánja lapunk mai számában árlejtést it ki a liptószentmiklósi közuti vámtárgy kiépitésére. Az ajánlatokat április 9-én d. e. 10 óráig kell beadni.

Kavics szállitás Szepesvármegye th. közutaira. Szepesvármegye th. közutain az 1908. évben szükséges kavics szállitását a lőcsei m. kir. államépitészeti hivatalban február 29-én tartott árlejtésen két cég között osztották meg és pedig a kavics szállitását részben Neigröschl Lázár (Késmárk) 51219 k. 50 fill. és részben Glücksmann Árpád (Késmárk) 51248 k.-ért eszközli.

A nagyszebeni törvényszéki épület berendezése. A nagyszebeni uj törvénykezési épület helyiségeinek berendezéséhez szükséges szerelvényi tárgyak szállitását, valamint a meglevő butorok javitását a január 27-én megtartott árlejtés alapján Petrutin Emil nagyszebeni asztalosmester vállalta el 14.799 kor. 90 fillér árban.

A magyaróvári gazdasági akadémia kibővitésével Oross István magyaróvári épitőmestert bizták meg 34 208 kor. 60 fillér vállalati összeg mellett.

Hidépités Máramarosvármegyében. A kassa—jablonicai áll. közut 250—251 km. szakaszán levő 38. sz. bustyaházai hidnak vasbetonból leendő ujraépitését a m. szigeti m. kir. államépitészeti hivatalban március 4-én tartott árlejtés alapján, mint egyedüli ajánlattevő, Balogh Kálmán budapesti mérnök kapta meg 13.526 korona 44 fillér vállalati összeg mellett.

Hidak épitése Jász-Nagy-Kun-Szolnokvármegyében. A jászkisér—tiszasülyi th. közuton levő 28. sz. csatornahid és a Mitlér csatornahid épitését az alispáni hivatalban Szolnokon február 29-én tartott árlejtés alapján Kálmán Miklós kisujszállási vállalkozó nyerte el 2% ár engedéssel az előirányzott 9193 kor. 96 fillérből. Vállalatnyertesen kivül még Kiss László jászberényi vállalkozó pályázott az előirányzott árral.

A nyitrai vármegyei székház vizvezetéki és csatornázási munkálatait a kivitellel megbizott Bründl János budapesti cég legközelebb megkezdi.

Utépités Sárosvármegyében. A bártfa-galbatóizby-i th. ut épitését 131.000 koronáért Máthé Ferenc budapesti mérnök kapta meg.

Hivatali épület kibővitése Vinkovcén. A bródi vagyonközség vinkovcei erdőgazdászati hivatalának kibővitésével a február 27-én tartott árlejtés alapján Axmann és Domes eszéki épitőmestereket bizták meg, kik az előirányzott 335.303 kor. 82 fillérből 1·6%-ot engedtek.

Felsőkereskedelmi iskola épitése Fiumében. A vallás és közoktatásügyi ministerium segédhivatali főigazgatójához április 13-án déli 12 óráig ajánlatok adhatók be a fiumei m. kir. állami felsőkereskedelmi iskola épitésénél előforduló föld, kőmüves- és elhelyező, kőfaragó, ács, tetőfedő, bádogos, burkoló, padozatok, vas, kályhás, asztalos, lakatos, mázoló, üveges, kárpitos, szobafestő, valamint vizvezetéki és csatornázási múnkák elkészitésére. Ajánlat az összes munkákra, vagy egyes munkacsoportokra, vagy pedig munkanemenként külön-külön tehető.

Fővárosi hirek.

A székesfővárosi magánépitési albizottság a tegnapi városi közgyülés miatt e héten nem tartotta meg hétfői rendes ülését. A benyujtott tárgyak elintézése igy a jövő hétfőn tartandó ülésre maradt.

Épitőmesteri képesités. Az épitőmesteri képzettség megvizsgálására szervezett bizottság Pulmann Iván épitőmesternek (Cso na) a március 6-án letett szakvizsgálat alapján a képesitő bizonyitványt kiadta.

Kitüntetés. Az angol Institution of Heating and Ventilating Engineers 1907. folyamán az Institutionban fölolvasott legjobb munkáért járó ezüst érmet a budapesti áru- és értéktőzsde középponti fütését és szellőzését tárgyaló s 1907. junius 25-én tartott fölolvasásáért ifj. Knuth Károly mérnöknek itélte oda.

A londoni kiállitás alkalmából mi is figyelmébe ajánljuk a kiállitóknak a Magyar Vegykészitményü papirgyár (Budapest, V., Kálmán-utca 12.) olajpapiros gyártmányát. Ezt a csomagoló papirost nevezett gyár évek óta gyártja és a forgalom hasznosságát és célszerüségét a legmesszebbmenőleg igazolta. Az olajpapiros megvédi az árut viz, nedvesség, rozsda, beszáradás és minden hasonló külső behatás ellen. E mellett a vele való csomagolás olcsó és igy nemcsak a kiviteli csomagolásnál, hanem egyébként is ládák, hordók, dobozok belső bélelésére a szállitásnál igen ajánlatos.

Budapest szabályozása. A Magyar Épitőmesterek Egyesületében Palóczi Antal épitésztanár igen érdekes felolvasást tartott Budapest szabályozásáról. Ismertette a jelenleg is érvényben levő szabályozási tervet, melyet a fővárosi közmunkák tanácsa dolgozott ki, amely azonban minden müvészi koncepciót nélkülöz és Budapestnek modern irányban való fejlesztésére nem alkalmas. Szükségesnek tartja, hogy Budapest a jövőben ne a rákosi homokrétek felé terjesztessék, hanem mindkét parton egyenlő arányban elhelyezkedve, tartsa meg továbbra is központul a Dunát, hogy a város jelenlegi természetes szép fekvése ezután is érvényesüljön. Az egyesület a felolvasást élénk helyesléssel fogadta és elhatározta, hogy felir az illetékes tényezőkhöz, hogy a város uj szabályozó terveinek beszerzése végett mielőbb nyilvános pályázatot hirdessen.

Mit nyujtanak az állam és a városok az iparnak? E cimen Sugár Ottó, a „Honi Ipar“ szerkesztőjének tollából érdekes könyv jelent meg, melynek előszavát Szterényi József államtitkár irta. A mű hézagot pótol iparfejlesztési irodalmunkban, mivel mindazokat a gyakorlati tudnivalókat tartalmazza, melyeknek ismeretére okvetlenül szüksége van annnak, aki Magyarországon iparvállalatot akar létesiteni, avagy vállalatát állami és községi támogatással ki akarja bőviteni. A könyv ára 4 korona.

Fogatok szolgáltatása. A székesfőváros kerületeinek makadamszerü bel és kültelki utai kiépitésénél és fentartásánál, a házilagosan teljesitendő egyéb munkálatoknál, valamint a kertészeti munkálatoknál szükséges fogatok szolgáltatását a tanács megbizása folytán a következő vállalkozók eszközlik: Pesnecker Antal az I. kerületben, Eckert György a II. kerületben, Kreszáts József a III. kerületben, Sztachó Károly az V. és VII. kerületben, valamint a dunabalparti kertészetnél, Schleisz Mihály a VIII. és IX. kerületben, Reittinger Ferenc a X. kerületben, Reisinger Béla a jobbparti kertészetnél.

A Kisbirtokosok Országos Földhitelintézete vasárnap tartotta rendes évi közgyülését Lukács László v. b. t. tanácsos, igazgatósági elnök elnöklésével. Az elért tiszta jövedelem 447.147 korona 37 fillér, melynek fölosztására nézve az igazgatóság a következő javaslatot tette: Az alapitók részére a közgyülést követő naptól kezdve öt százalékos kamatosztalék 209.261 kor. 86 fill. összegben fizettessék ki, az intézeti tisztviselők nyugdijalapjának gyarapitására 10 százalékot, azaz 23.788 kor. 55 fillért forditsanak, az igazgatók külön jutalékául 3%-ot, azaz 7136 kor. 56 fillért, az intézeti tisztviselők jutalékául 15%-ot, azaz 35.682 kor. 83 fillért; az igazgatóság tagjai részére jutalékul 15 százalék, azaz 35.682 kor. 83 fillér, az intézeti ház és telek értékének leirására 5 százalék, azaz 11.894 kor. 27 fillér, közhasznu célokra 2 százalék, azaz 4757 kor. 70 fillér kihasittassék; végül a fönmaradó 50 százalék, azaz 118.942 kor. 74 fillér az intézet saját tartalékalapja növelésére fordittassék. A közgyülés a javaslatot elfogadta és a fölmentvényt megadta.

Keresztfák szállitása. A távirda és távbeszélő vonalak épitéséhez az 1908. évben szükséges vörösfenyő keresztfák szállitását a budapesti m. kir. posta- és távirda igazgatóság a február 15-én tartott árlejtés alapján Ujlaky, Hirschler és fia alsódomborui cégnek itélte oda 11.832 kor. 50 fillér árban.

Bélyegzők szállitása. A m. kir. országos posta és távirda gazdászati hivatal bélyegzők, pecsétnyomók, számbélyegzők és önnedvesitők szállitásával Bienenstock Lipót és fia céget bizta meg évenként 4514 korona vállalati árban.

Sósav szállitás. A m. kir. államvasutak részére szükséges sósav szállitását a december 21-én tartott árlejtés alapján a Klotild első magyar vegyipar r. t. nagybocskói cég kapta meg 5·50 kor. egységáron vagyis 22.275 koronáért.

Özbőr szállitás. A m. kir. államvasutak budapest-jobbparti üzletvezetőségének vonalai részére az 1908. évben szükséges 400 db. 550 | 500 mm. nagyságu özbőr szállitását 2·50 k. egységáron 1000 kor., és 700 drb. 620 | 600 mm. nagyságu özbőr szállitását 3·30 k. egységáron 2310 koronáért Leopold Adolf tatatóvárosi bőrgyáros nyerte el a január 24-én tartott árlejtés alapján.

Jurena Antal
templomi müfestő és oltárépitő
Budapest, Hársfa-utca 31. szám.

Elvállal bármely stilü templom diszitő, freskó, oltárképfestését, mindennemü márványozási munkálatait; ép ugy templomok teljes berendezését, mint szobrok felállitását stb. Továbbá régi oltárak, szószékek, keresztelő-kutak renoválását aranyozással együtt lelkiismeretesen végzi s épit ujakat is. Méltányos költségvetésekkel kivánatra szivesen szolgál; a munka megállapodására, elvállalására saját költségén személyesen bárhova leutazik.
Jótállást vállal a munka tartósságáért.

Telefon 67—25.

WIPPLER ÉS TÁRSA
parafa asbestpadló gyár
Iroda; BUDAPEST, VIII. ker., Főherceg Sándor-tér 4.

Parafa-asbest padló
ruganyos, meleg, a parkettet legjobban helyettesitő szobapadló.
Telefon: 60—33. Gyár: Budapest—Köbánya.

Telefon 67—25.

Ajánlható cégek:

GUTTMANN BENEDEK
papir áruháza
Budapest, IV., Muzeum-körut 3.
— a „Királyi József Műegyetem" átellenében. —
Speciális üzlet épitészeti-, mérnöki-, műszaki- és vasutépitészeti nyomtatványokban.
Állandó nagy raktár rajz-, kender- és vászonra huzott rajzpapirokban, ugyszintén másoló-, fénymásoló-papir és másoló-vásznakban. Rajzeszközök gyári főraktára, valódi svájci, valamint eredeti Richter és Riefler leghiresebb gyártmányokban.
Árjegyzéket kivánatra ingyen és bérmentve.

TELEFON 47—07
KULICSKA ANTAL
BUDAPEST,
II. KER., ISKOLA-UTCA 6. SZ.
Cs. és kir. szabad. első magyar villamos órakészitő.
A m. kir. államvasutak, m. kir. posta és a cs. kir. szab. délivasut szállitója.
SPECIALISTA: villamos fő- (Normál) órák, villamos mellékóra, villamos éjjeli őriórák, villamos jelzőórák gyárak és iskolák részére.
Elvállal mindennemü mechanikai-munkát, valamint kerékfogak marását.
ooooo Költségvetés ingyen és bérmentve. oooo

Izzólámpa raktár. Valódi Auerégők kaphatók.

Telefon: 69—91.
Schrettner Ede
elektrotechnikai vállalata
Baross-utca 5. (Calvin-tér közelében.)
Elvállal minden e szakmába vágó munkát, ugymint: házicsengő-, telefon-, villamosvilágitás-, ivlámpák-, motorok- és dinamók szakszerü és lelkiismeretes szerelését és javitását.
Szerelési anyagok raktáron.
Szolid munka. — Házak jókarban tartása.

DORN FRIGYES
rézműves
BUDAPEST, VII., ROMBACH-UTCA 8.
Készit: Modern cukorka gyári berendezéseket, Vacuum főzőüstöket, gőzvezetéket és minden ezen szakba vágó munkákat.

Reichenberg F. utóda
Weisz Fülöp
rézműves-mester
Budapest, VIII., Légszesz-utca 6.
Készitek mindennemü rézművesmunkát: szállodák, vendéglők, kávéházak részére szükséges vörösréz-edényt, mosó- és takarék-tüzhely üstöket, továbbá mézeskalácsosok, cukrászok és kalaposok részére szükséges tárgyakat. Vörösréz és bádogedényeket ónozását legjutányosabb árban eszközlöm.

Telefon 54—98. Telefon 54—98
PASCHKA és TARSA
Budapest, X., Füzér-utca 35.
Acéllemez,- fa- és vászonredőnyök, napellenző-ernyők, lépcsőkovácsolt vasból, felülvilágitó ablakzáró készülékek, szinházi függönyök és kovácsoltvas tömegáruk gyára.

Dipol Cesare
Mozaik, Terazzo és Beton burkolási vállalata.
Budapest, VI., Vörösmarty-utca 49.

ELSTER S.
LÉGSZESZGYÁRI SZÜKSÉGLETEK GYÁRA
Budapest, V., Tisza-utca 9.
Gyártási ágak:
Nedves és száraz légszeszmérők, többféle typus szabadalmazva; a legjobb anyagból, több évi jótállás. Gázautomaták, nedves és száraz szerkezettel, bármilyen légszeszárra beállithatók. Gázszivógépek (Exhaustor) teljes felszereléssel. Állomási légszeszmérők, tetszés szerinti nagyságban. Tisztitó berendezések, Jäger-féle szabadalom szerint. Városi nyomás szabályozók, suly és automatikus megterhelésre. Önműködő nyomásmérők, szivás és nyomásra, csinos kiállitásban, kézben vihetők. Különleges nyomásmérők (Manometer) állandó vizszinnel. Fényvizsgálati müszerek és kellékek. Gázfőző- és fütőkészülékek, vasalók, takaréktüzhelyek.

ALAPITTATOTT 1891. — ALAPITTATOTT 1891
Prácis toronyórákat készit
a legfinomabb kivitelben
LEUTWYLER F. E.
mechanikai cég
Budapest, VII., Kazinczy-utca 28. szám.
Továbbá FOGASKEREKEKET, fogastengelyeket és fogasrudakat stb. jutányosan a legszabatosabb kivitelben és bármely nagyságban.
Költségjegyzék dijmentesen. — Találmányok kidolgozása.
Számtalan elismerő nyilatkozat.

Üvegfestészeti müintézet
PALKA JÓZSEF
Budapest, VIII., BAROSS-U. 59.
TELEFON 62—23.
Alapitva 1894. évben.
Készit, stilszerü **templom ablakokat** és minden e szakmába vágó munkákat.
Költségvetés ingyen és bérmentve.

Stenográfia
Budapest legnagyobb és legkedveltebb gyorsiró-iskolája a
„Stenográfia"
országos Gabelsberger magyar, német gyorsiró és gépiró iskola. Kereskedelmi szaktantárgyak
Váci-körut 33. azelőtt Kazinczy-utca 8.

HERCZENIK TESTVÉREK
ÉRCÖNTŐDE és
ESZTERGÁLYOZÁSI TELEPE.
BUDAPEST, VI., LISZT FERENC-TÉR 3.
Készitenek gőz-, viz- és légszeszvezetékhez, valamint a borgazdasághoz szükségelt mindenféle rézárukat rendelés szerint.
Elvállalnak mindennemü aluminium-bronc-. vörös- és sárgaréz-, horganyöntvényeket minta után a legjutányosabb árak mellett, pontos és szolid kivitelben.

ROCHLITZ LAJOS
UTÓDA
PELCZ JÓZSEF
ABLAKREDŐNY-GYÁRA
BUDAPEST, VII., BETHLEN-UTCA 12.
(KELETI PÁLYAUDVAR MELLETT.)
KÉSZIT JALOUSIÁKAT, (DESZKÁCSKA REDŐNYÖK) VÁSZONREDŐNYÖKET MINDEN SZERKEZETTEL ÉS FASODRONYSZÖVETÜ ABLAKooooo REDŐNYÖKET. ooooo
SZAKSZERÜ JAVITÁSOK.

ELLBOGEN MÓR és Társa
épület- és diszmü bádogos, légszesz-, vizvezeték- és villanycsengő berendező
BUDAPEST, VIII. KER., FECSKE-UTCA 40. SZÁM.
Elvállalnak minden az épület és diszmü bádogos szakmába vágó munkákat. — Minden az épület- és mübádogos szakmába vágó munkák javitását, gyors, pontos és jutányos árak mellett. — Házak évi jókarban tartása jutányosan elfogadtatik. — Levelezőlap általi meghivásra azonnal jövünk.
oooooo Széntartók tömeges gyártása. oooooo

Elismert elsőrangu cég. Alapittatott 1885.
Nikmond Ignác
szobafestő, mázoló és fényező vállalata
iroda és mühely: II. ker., Erőd-utca 2. sz. (Margit-körut mellett.)
Elvállalja: **paloták, bérházak, intézetek és szállodák mázolását, festését** izléses kivitelben. — **Költségvetés ingyen.**

SONNENSCHEIN TESTVÉREK
HATÓSÁGILAG ENGEDÉLYEZETT VILLAMFELSZERELÉSI VÁLLALKOZÓK MECHANIKAI MÜHELYE
BUDAPEST, VII., JÓSIKA-UTCA 11.
Elvállal épület-berendezést, villamos ivlámpák jókarban tartását, telefon- és csengő-lakásberendezéseket, villámháritó stb. stb. valamint minden e szakmába vágó munkákat. Kerékpár és motormunkák, zománcozások, nikkelezések és villamos motorok javitása. — Mindezen munkák pontosan, ooo lelkiismeretesen és jutányosan eszközöltetnek. ooo
TELEFON. 102—07.

Telefon 50—83.
NEUMANN GYULA
elektrotechnikai vállalata
VI., Gyár-utca 2.
Elvállalok minden-féle villany-világitási berendezést úgyszintén motorok és ivlámpák szerelését.

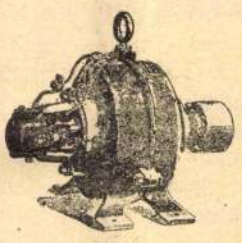

Telefon és csengő berendezést továbbá házak évi jókarban tartását. Költségvetések dijtalanok

A budapesti légszeszgyárak
felszerelő irodái:
IV., Aranykéz-utca 6. VII., Erzsébet-körut 19.
Elvállalnak mindennemü gázvezetékek szerelését a világitás, fütés és ipar céljaira. Raktáron tartanak legjobb és legszolidabb mivü gázcsillárokat, egyszerü és diszes alakban, mindennemü gázfőző és fütőooo készülékeket és melegitőket. ooo

KÖZPONTI FÜTÉSEK } minden rend-
SZELLŐZTETÉSEK } szer szerint.
SZIVATTYÚ-TELEPEK
Légszesz-, vizvezeték- és csatornázási berendezések.
Épület és disz- BÁDOG OS MUNKÁK kivitelét elvállalják
Telefon 22—25. CROSS CHARLES E. LEWIS UTÓDAI Budapest, V., Csáky-utca 18. sz. Telefon 22—25.

-29. l.-

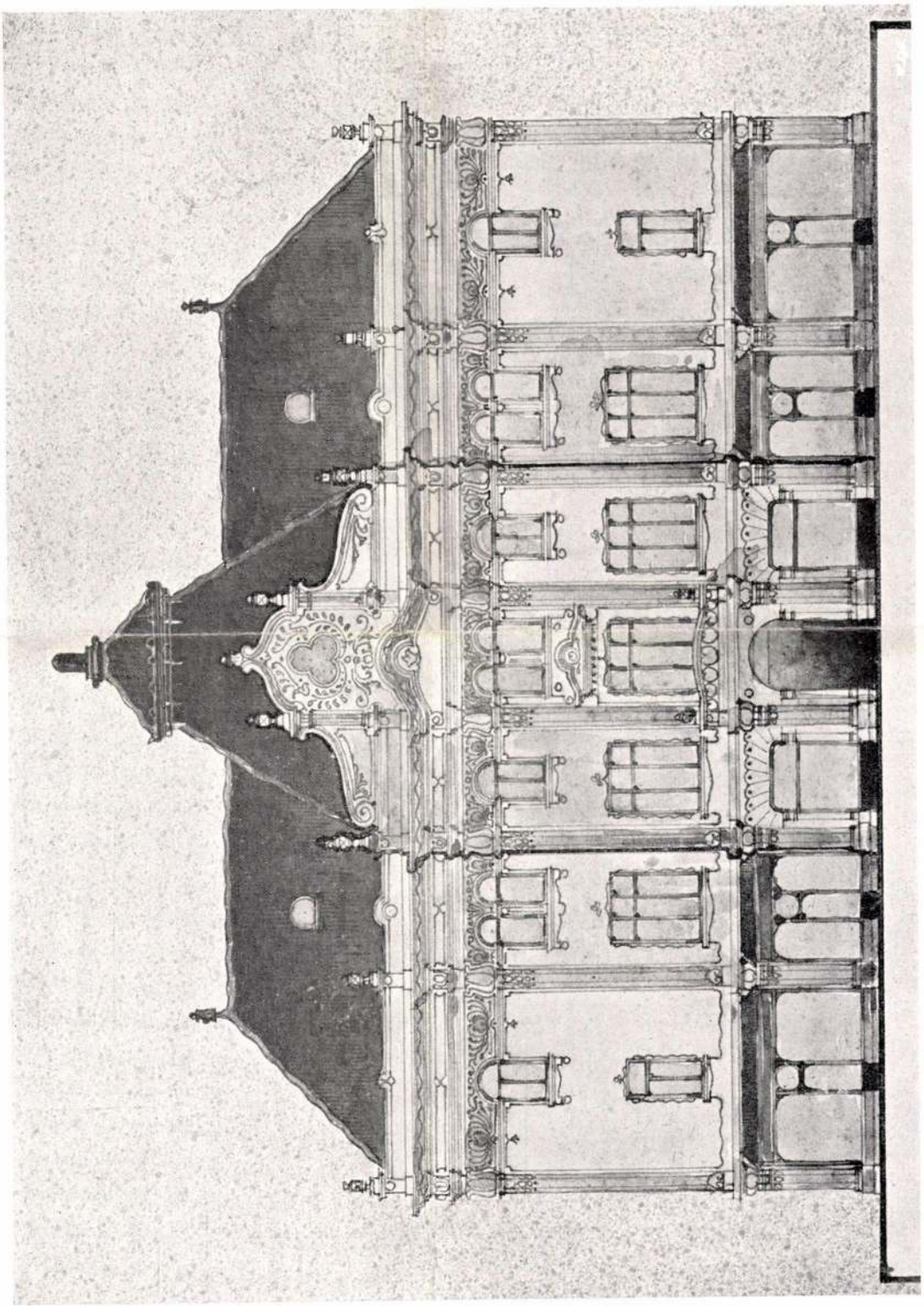

MEGDICSÉRT TERV. — JELIGE: KÜLÖN BANKLÉPCSŐ. FŐHOMLOKZAT.

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT, BUDAPEST.

A Győri Első Takarékpénztár
tervpályázata.

Magyar Építőművészet 1909. 4. 3.

28-29 l

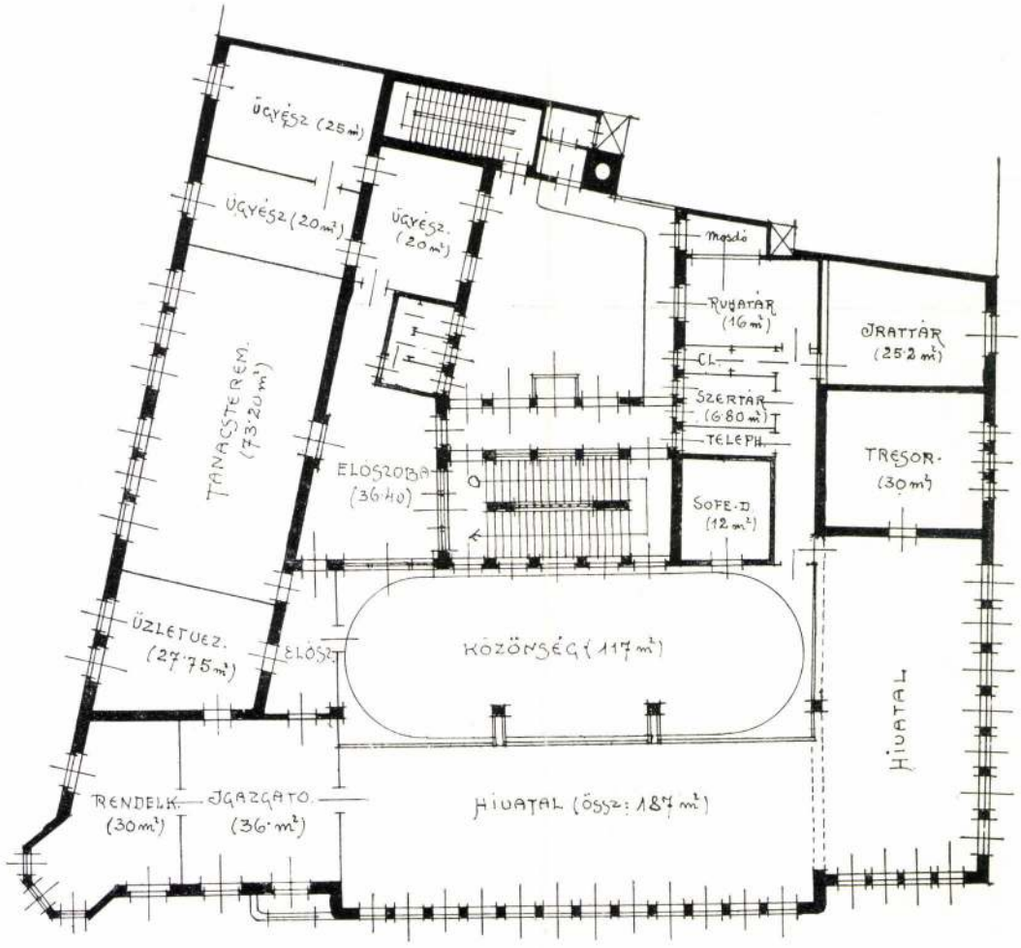

I. EM. ALAPRAJZ.

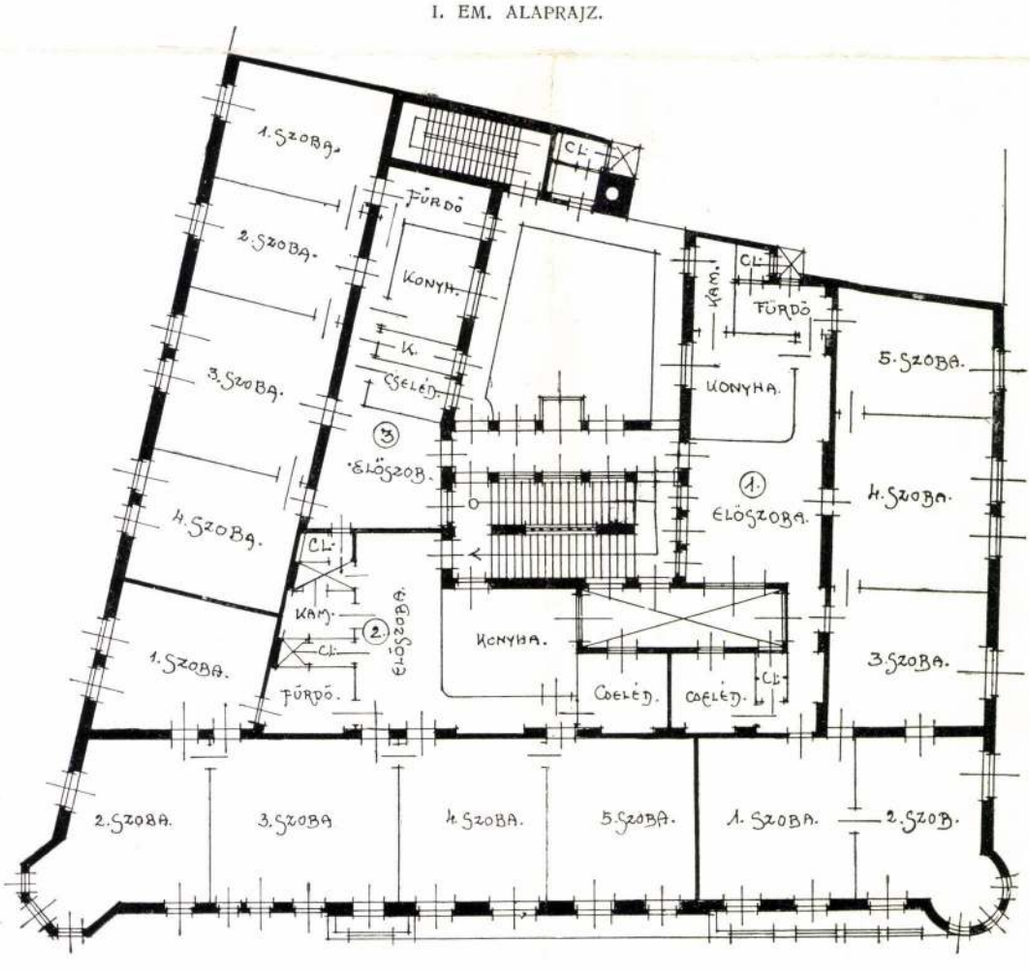

II. EM. ALAPRAJZ.

MEGVETT TERV. — JELIGE: GYŐR I. KERTÉSZ K. RÓBERT, BUDAPEST.

ALMÁSY BALOGH LÓRÁNT

A SALÉTROM-UTCAI REFORMÁTUS IMAHÁZ BELSEJE
BERENDEZTE: MÁRKY KÁROLY MŰBÚTORASZTALOSÁRÚGYÁRA

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT

A DIÓSGYŐRI REFORMÁTUS TEMPLOM

AZ ORGONA RIEGER OTTÓ GYÁR MŰVE
BERENDEZTE: A DIÓSGYŐRI VASGYÁR ASZTALOSÜZEME

MEDGYASZAY ISTVÁN

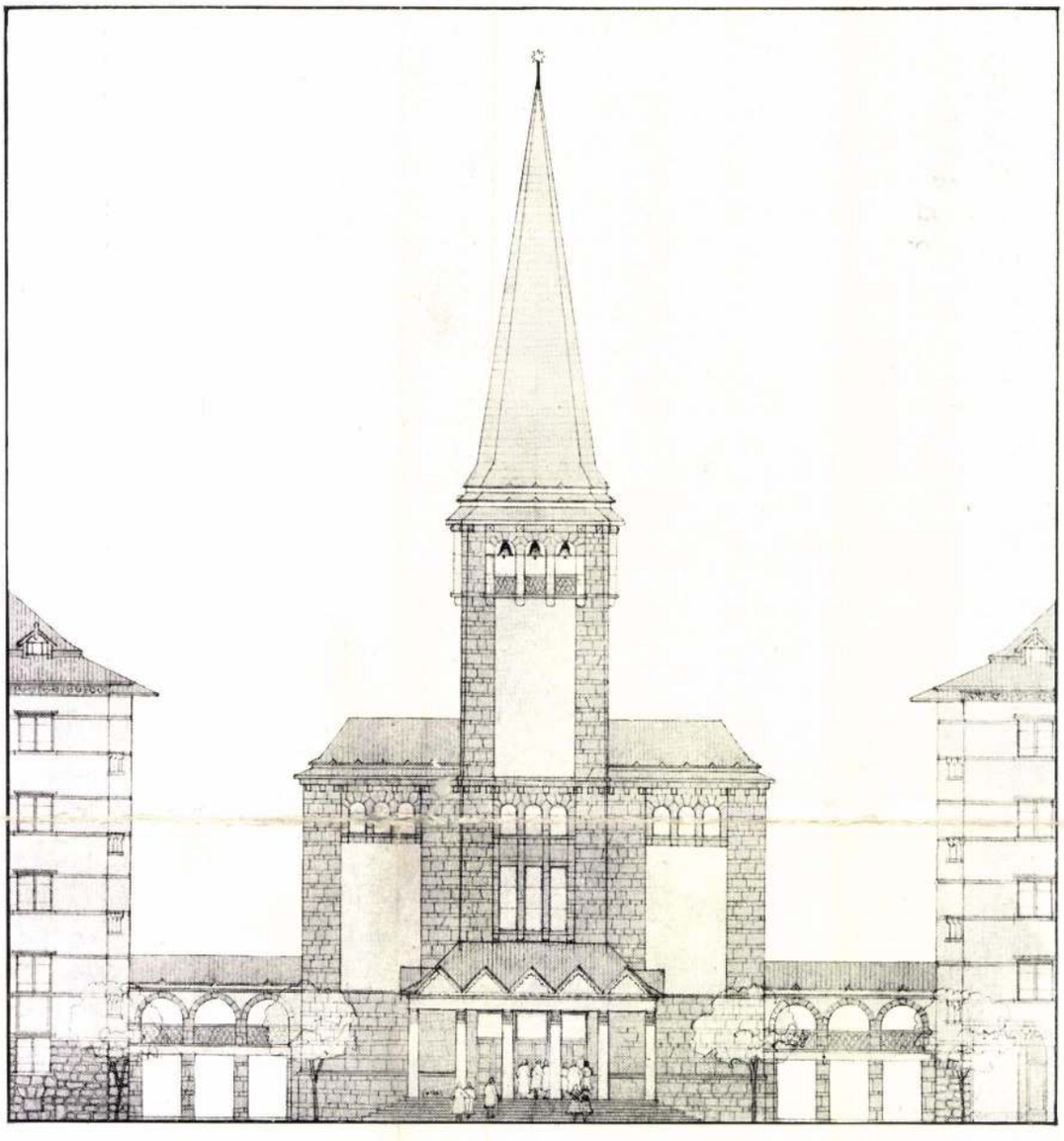

A KELENFÖLDI REFORMÁTUS TEMPLOM

ÉPÍTI: GLOCK IMRE ÉPÍTŐMESTER

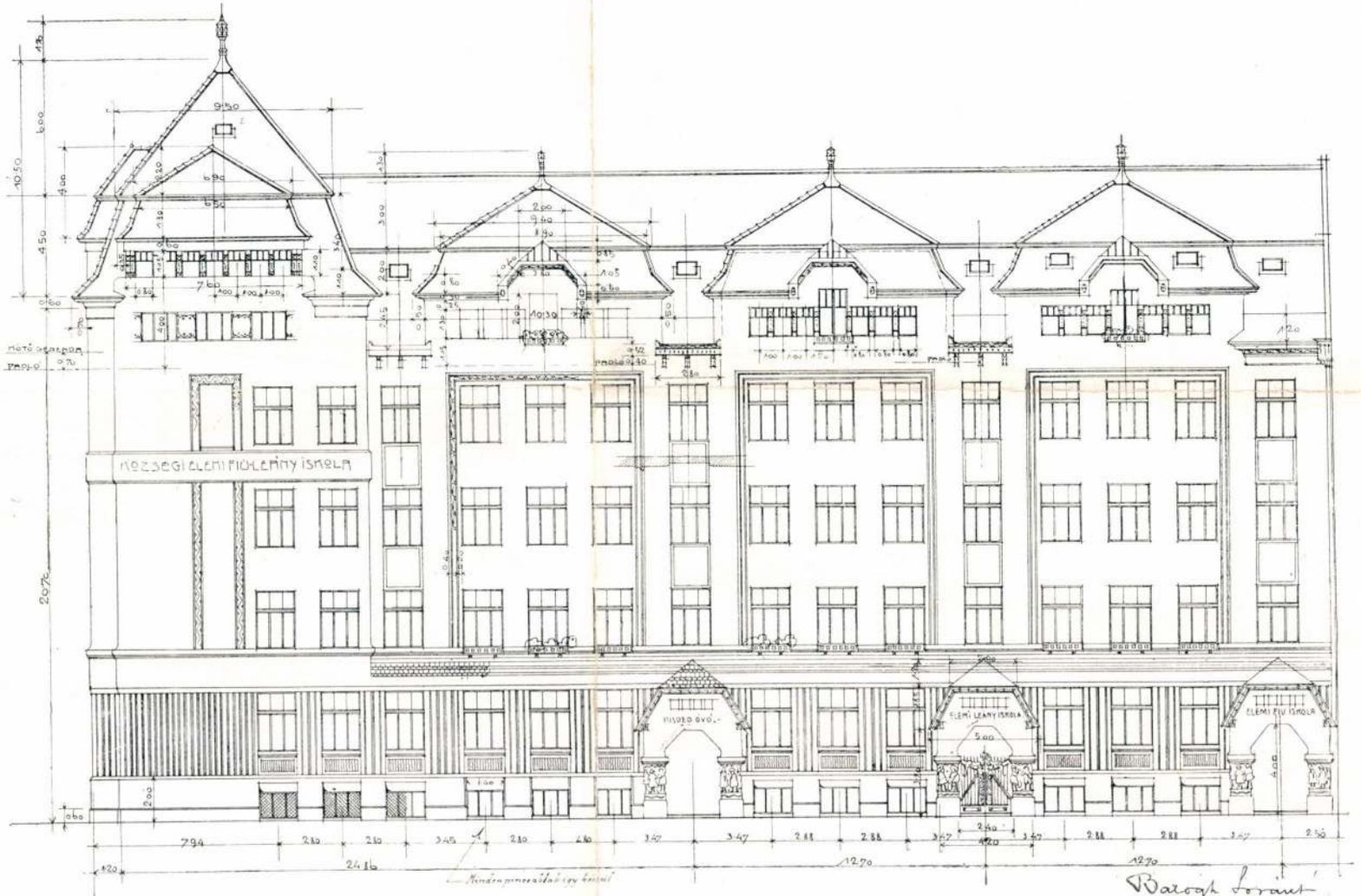

BUDAPEST 1910 AUGUSZTUS HÓ

VIII., MÁRIA-TERÉZIA-TÉRI ISKOLA. HOMLOKZAT TERVEZTE: ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT.

12–13. l.

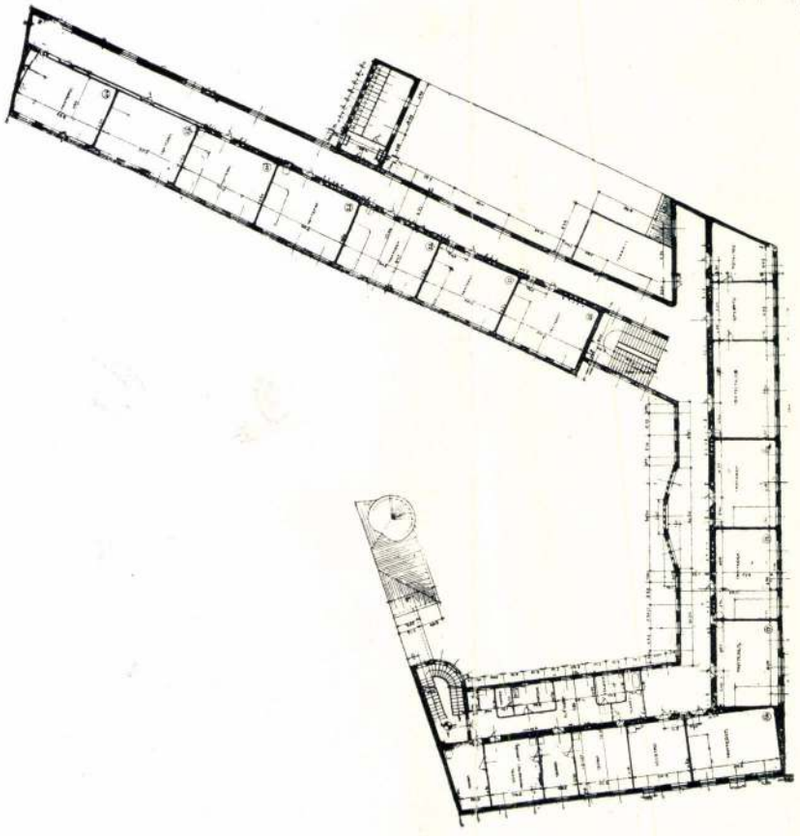

II. EM. ALAPRAJZ.

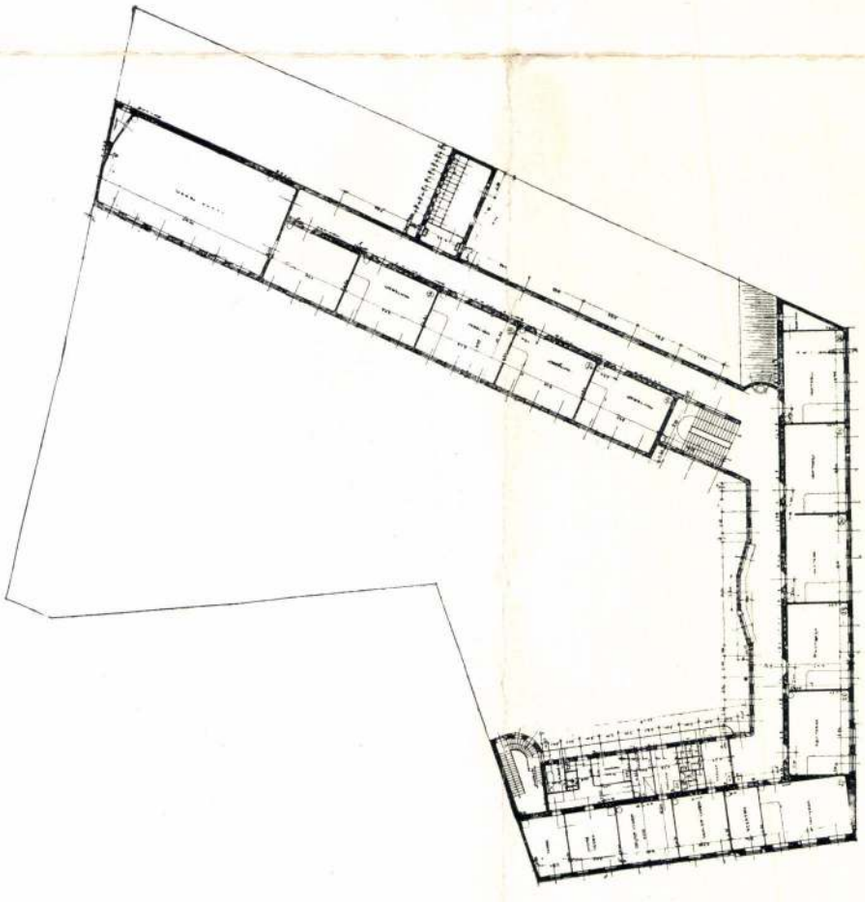

III. EM. ALAPRAJZ.

VIII., MÁRIA-TERÉZIA-TÉRI ISKOLA. TERVEZTE: ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT.

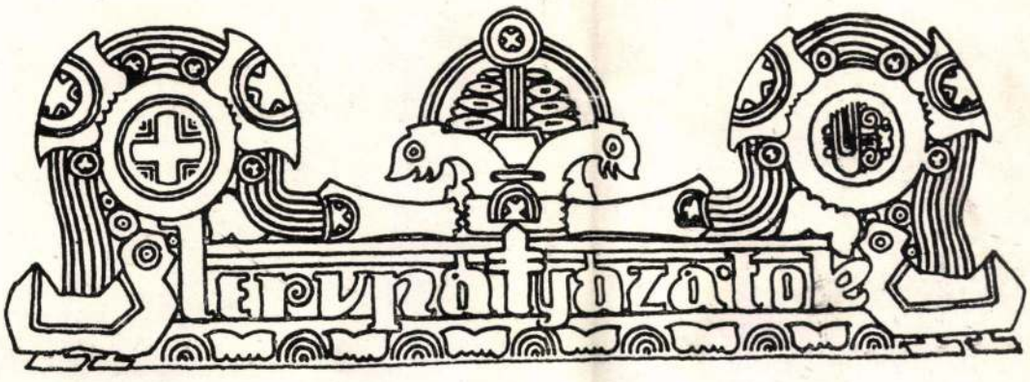

ÁRKAY ALADÁR

A besztercebányai tüdőbetegszanatórium tervpályázata.

TERVEZÉSI PROGRAMM.

Jelen tervpályázat programmjának megadásakor a kívánalmaknak részletes felsorolása helyett a debreceni szanatórium terveinek és leírásának rendelkezésre bocsátásával óhajtja kifejezni a szanatórium-egyesület kívánságait nagy vonásokban, hozzákapcsolva azokat a változtatásokat, amelyeket a körülmények módosulása okoz. Nyomatékkal hangsúlyozza azonban a József Kir. Herceg Szanatórium Egyesület, hogy ezáltal a tervező kezét egyáltalán megkötni nem akarja, sőt ellenkezőleg, a pályázat kiírásának épen az a célja, hogy ezen tervpályázat útján a magyar klimatológiai viszonyoknak megfelelő tüdőbetegszanatórium építési technikáját fejlessze és jelen építkezését a lehető legtökéletesebben megoldhassa. A megoldás mikéntjét teljesen pályázó tervezőre bízza. A debreceni Auguszta-szanatórium tervei csakis programmtervnek tekintendők, melyben foglaltakon kívül különös gond fordítandó még a következőkre:

1. Alkalmazkodjék az épület a terület földrajzi fekvéséhez (hegyi építkezés) és terepalakulatához.

2. Terveztessék úgy a jelenleg építeni szándékolt, valamint a jövőben esetleg még építésre kerülő hasonló szárnyépület teljes és összefüggő koncepciója, de olykép, hogy a most kivitelre kerülő rész is egy teljes egészet képezzen. A szanatórium-egyesület előtt lebeg egy nagyszabású, nembeli elkülö-

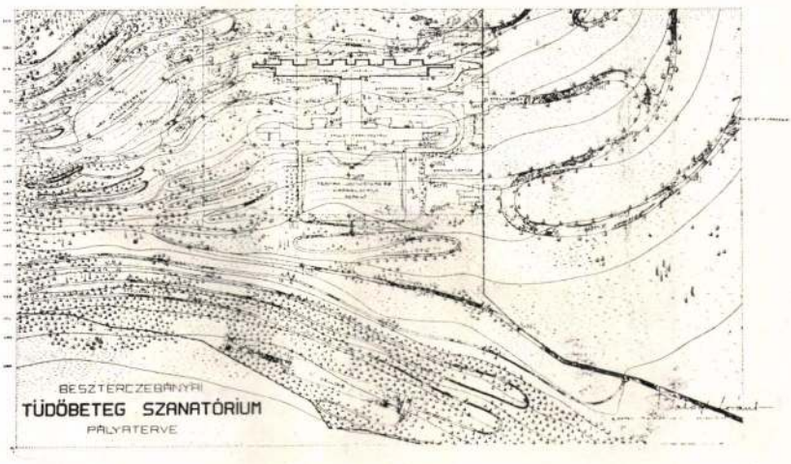

BALOGH LORÁND HELYSZÍNRAJZ

almási
BALOGH LORÁND

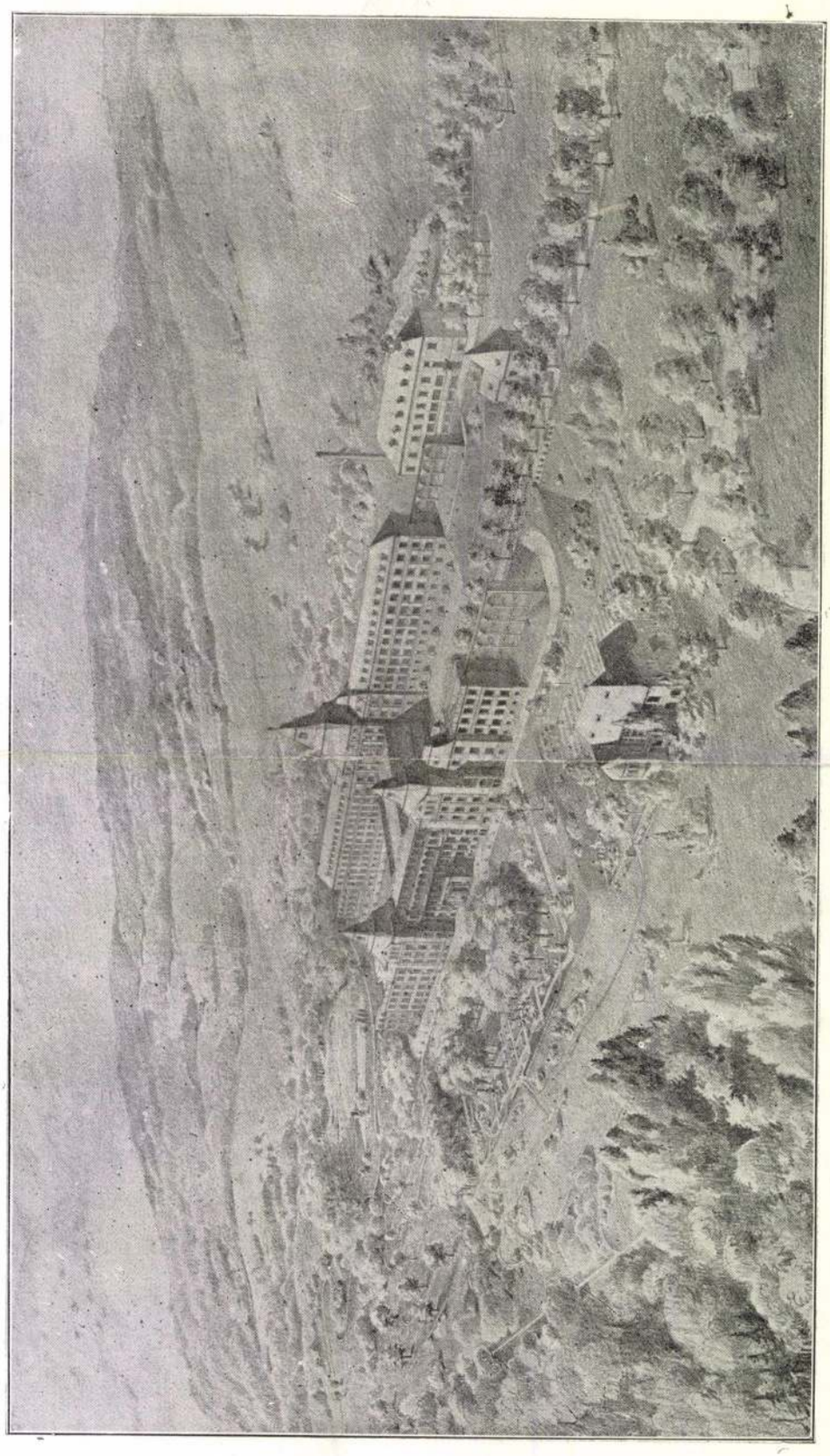

MEGVETT TERV TÁVLATI KÉP

almási
BALOGH LORÁND

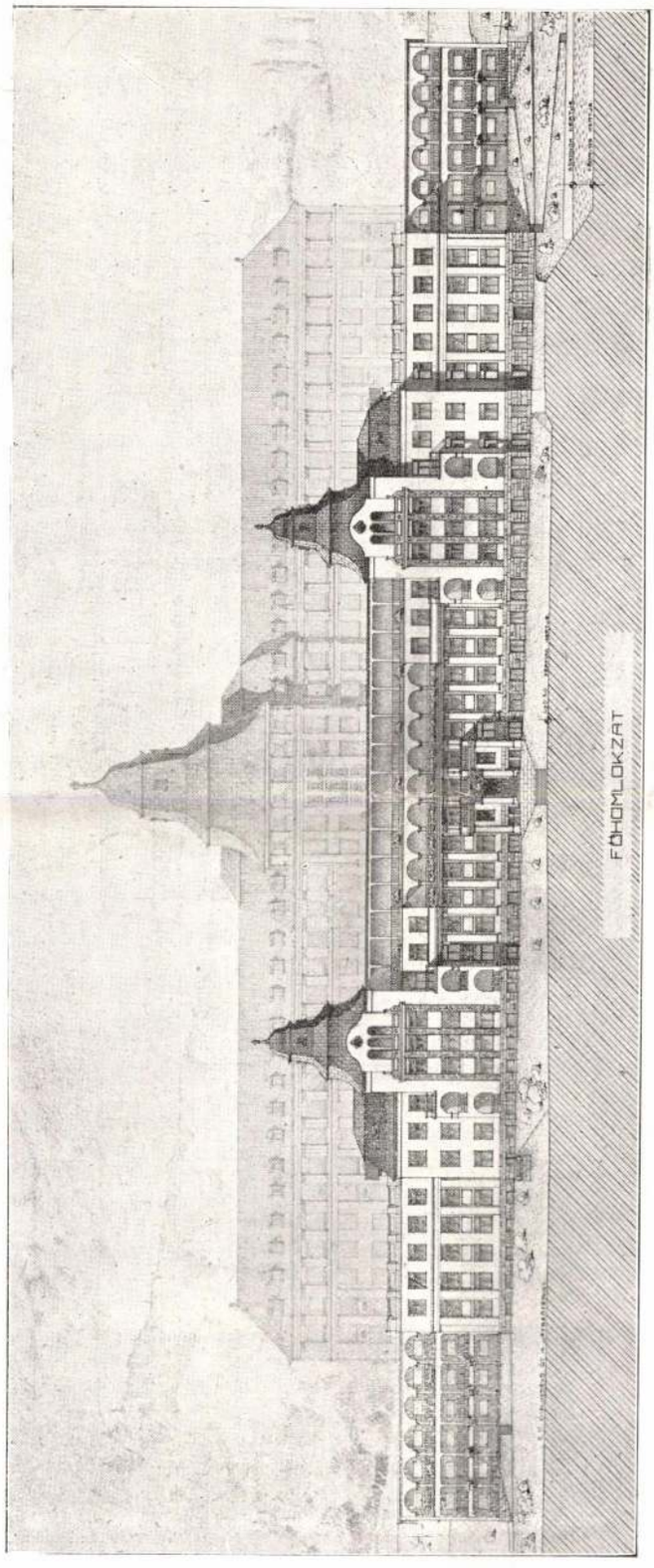

MEGVETT TERV

HOMLOKZAT

almási
BALOGH LORÁND

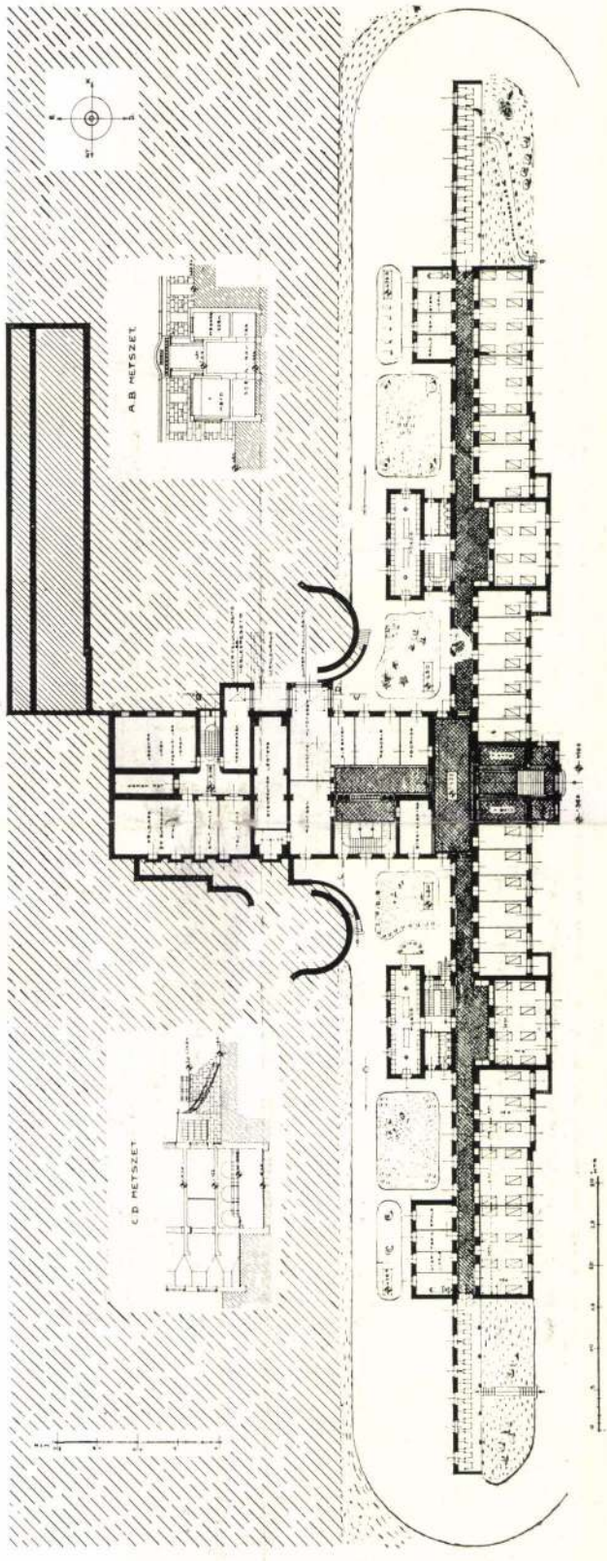

MEGVETT TERV

FÉRFIOSZTÁLY FÖLDSZINT

almási
BALOGH LORÁND

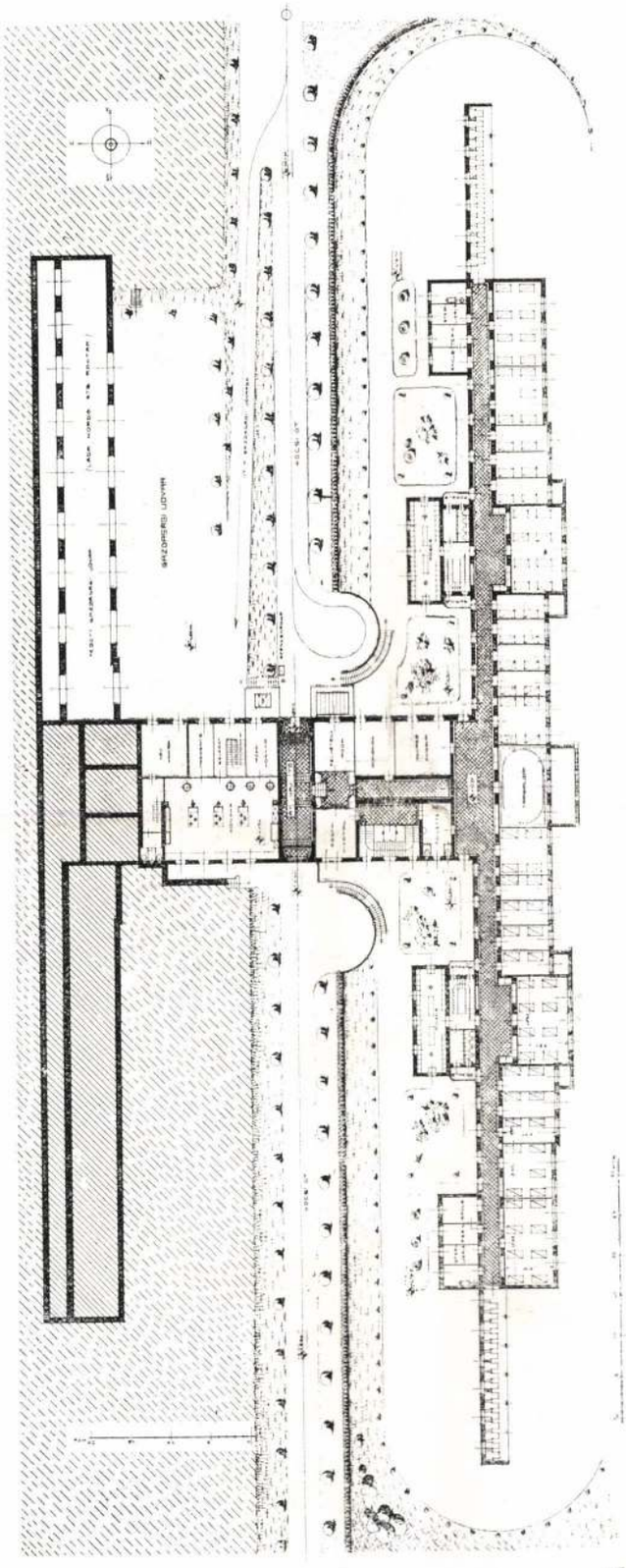

MEGVETT TERV

FÉRFIOSZTÁLY I. EM.

almási
BALOGH LORÁND

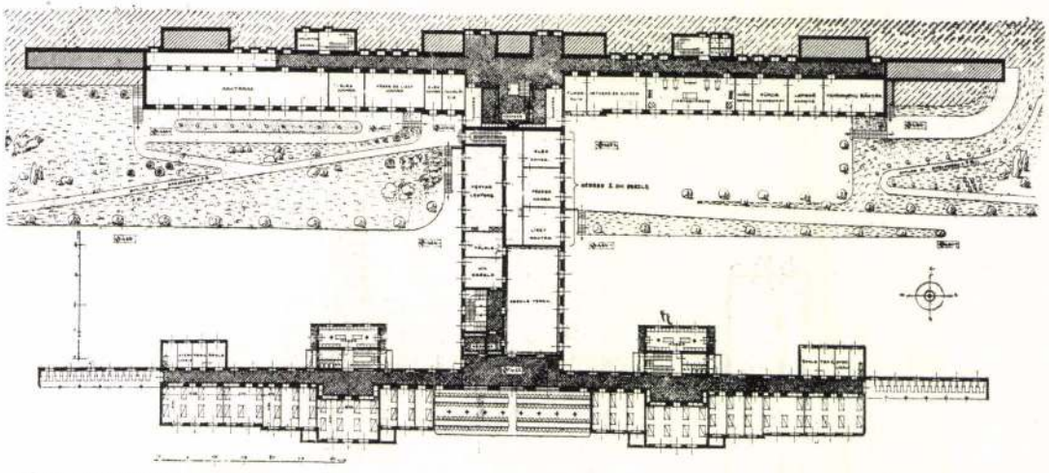

FÉRFIOSZTÁLY II. EMELET

NŐIOSZTÁLY ALAGSOR

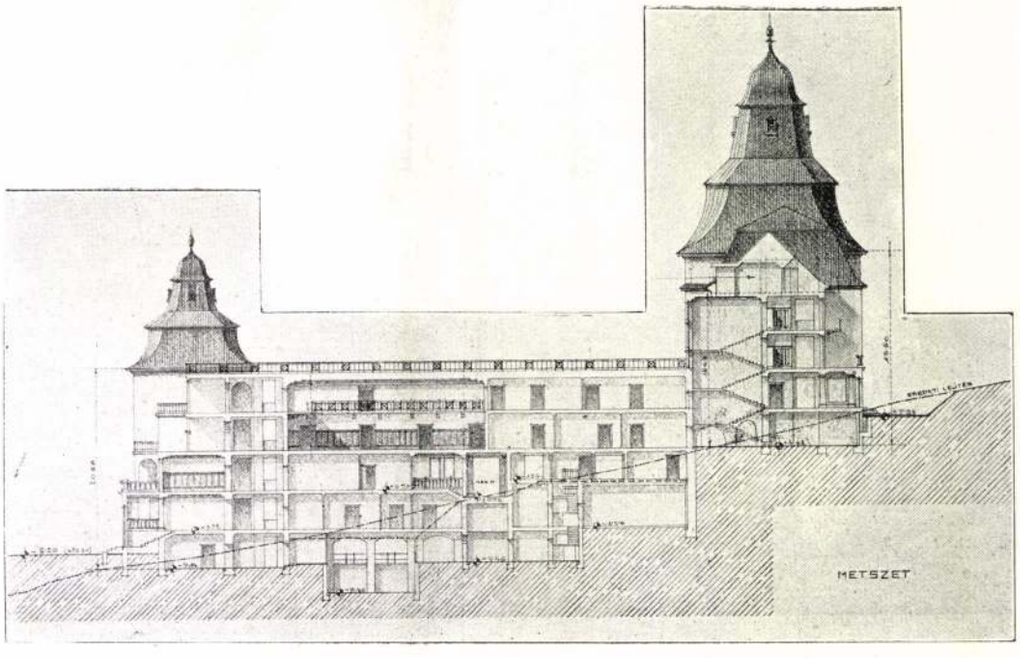

MEGVETT TERV

METSZET

almási
BALOGH LORÁND

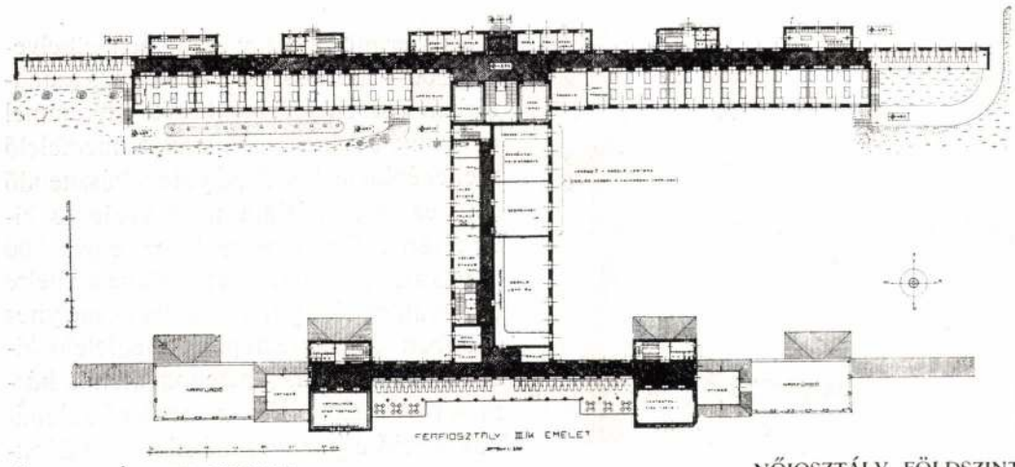

FÉRFIOSZTÁLY III. EMELET

NŐIOSZTÁLY FÖLDSZINT

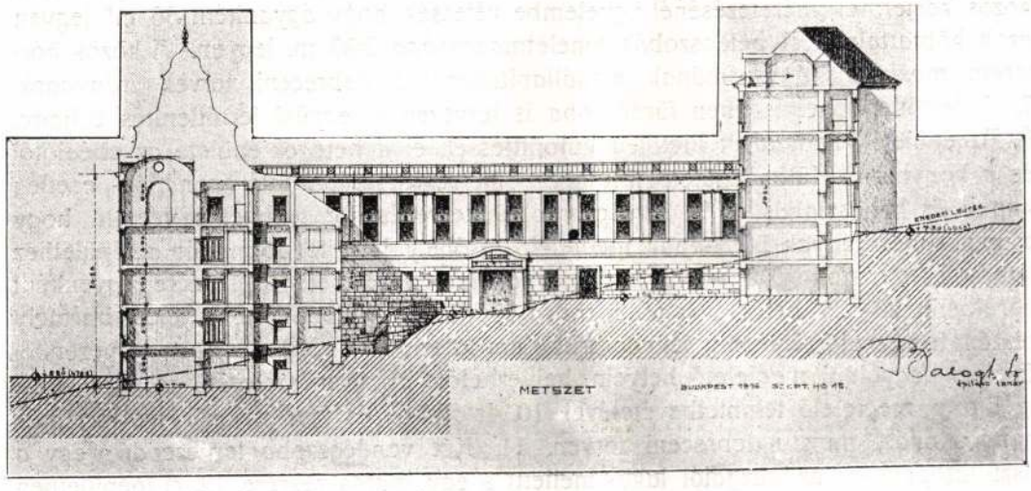

MEGVETT TERV

METSZET

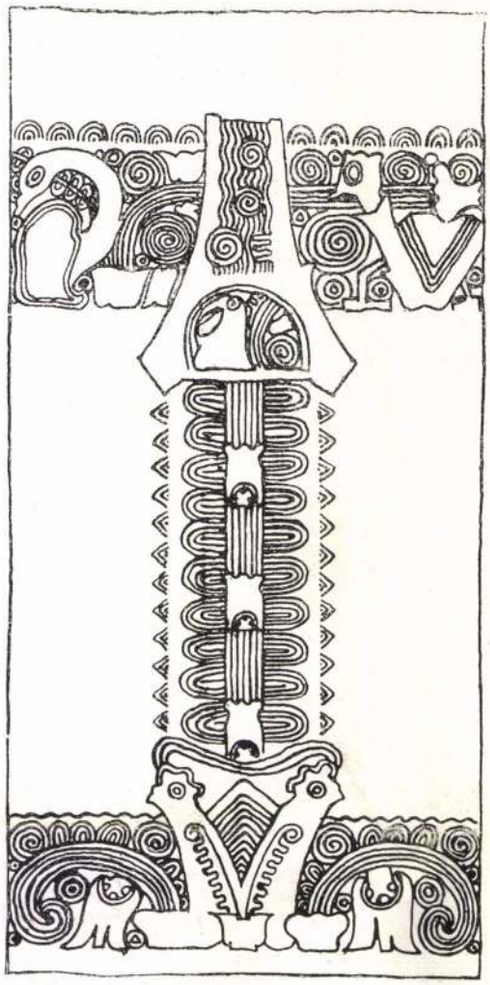

ÁRKAY ALADÁR

nítés szerinti két nagy épületben elhelyezett 200—200, összesen 400 ágyas szanatórium, összefüggésben közös étteremmel és konyhaépülettel, valamint megfelelő melléképületekkel. A pályaterv készítendő az egész szanatóriumi telep végleges kiépítéséről. Egyelőre csak az egyik 200 ágyas szanatóriumépület kerülne kivitelre a hozzátartozó egyéb épületekkel, melyhez azonban az étteremépület megfelelő kibővítésével a másik betegpavillon is bármikor — még pedig a meglevő állagának lehető érintetlenségével — hozzáépíthető legyen. A most kivitelre kerülő szanatóriumépület igényeit körülbelül megvilágítja a debreceni Auguszta-szanatórium terve, azon változtatással, hogy míg ott csak 163, itt 200 férfibetegágyra legyen hely. Ezen belül körülbelül 30 kétágyas és körülbelül 20 egyágyas különszoba legyen, természetesen megfelelő mellékhelyiségekkel. 3. A konyhával kapcsolatban terveztessék megfelelő nagy jégkamra. 4. Tervbe veendő olyan terrász létesítése, amely a nagy ebédlőhöz csatlakozva a szabadban való étkezést az összes járóbetegek részére lehetővé teszi az év minél nagyobb részében. 5. Az ebédlő beosztása olyan legyen, hogy a külön- és közösosztálybeliek (esetleg később létesítendő női osztály betegei) elkülönítve találjanak benne helyet. 6. A közös kórtermek méretezésénél figyelembe vétessék, hogy ágyanként 30 m³ legyen azok köbtartalma. A betegszobák emeletmagassága 3·80 m. legyen. A közös kórterem maximális ágyszámának megállapításánál a debreceni tervek irányadók. 7. A fertőtlenítőhelyiségben fürdőszoba is tervezendő, egyéni fertőtlenítés céljaira. 8. Az épületek beosztását illetőleg különíttessék el a betegek épülete az ebédlőtől és a konyhától. Külön épületben találjon elhelyezést az igazgató-, gondnok-, esetleg kapus- és kertészlakás. 9. A fekvőcsarnokok tervezésekor tekintetbe veendő, hogy csupán a betegágyak 50%-ának megfelelő férőhely létesítendő magán az épülethez kapcsolt terrászokon, a többi fekvőcsarnok könnyebb betegek részére egyenként körülbelül 20—25 beteg befogadására a főépülettől különállóan a telep bármely részén tervezhető. Ilynemű fekvőcsarnok típusa szintén 1 : 200 méretben tervezendő. Ezek a hegyoldal megfelelő helyein helyezhetők el, természetesen az égtáj és a szélirány megfelelő tekintetbevételével. 10. Istállóról és kocsiszínről ne történjék gondoskodás, mint a debreceni terven. 11. Két vendégszoba tervezendő; egy a tiszti látogató (ne az igazgatói lakás mellett) s egy iparos részére. 12. A főépületben

A MÁRIA-TERÉZIA-TÉRI ELEMI ISKOLA.

TERVEZTE: ALMÁSI BALOGH LÓRÁND.
ÉPÍTETTÉK: FÜHRER ÉS LÁSZLÓ.

Magyar Építőművészet
1912. 5-6. sz.
32) l. (Képek)
-37 (Képekkel)

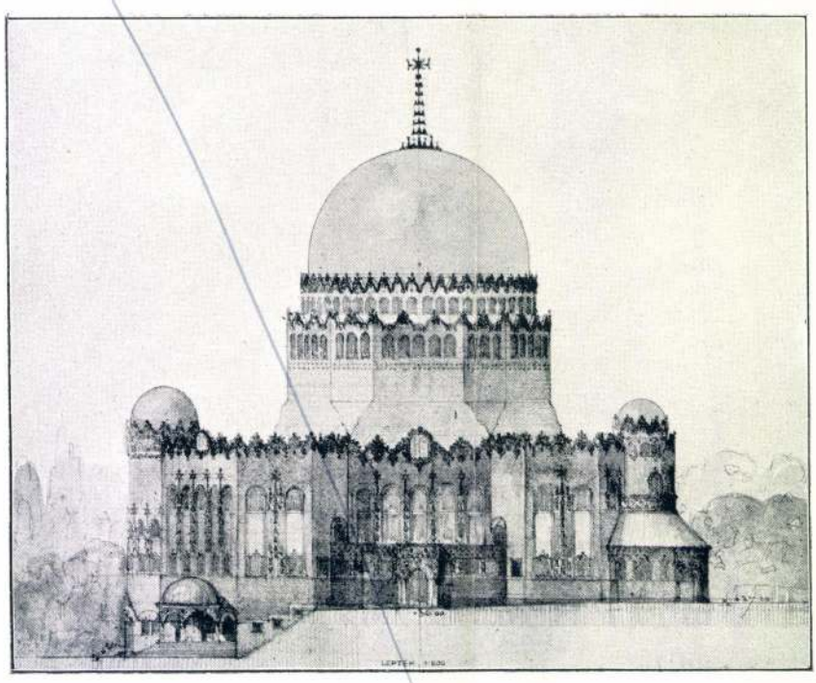

OLDALHOMLOKZAT.

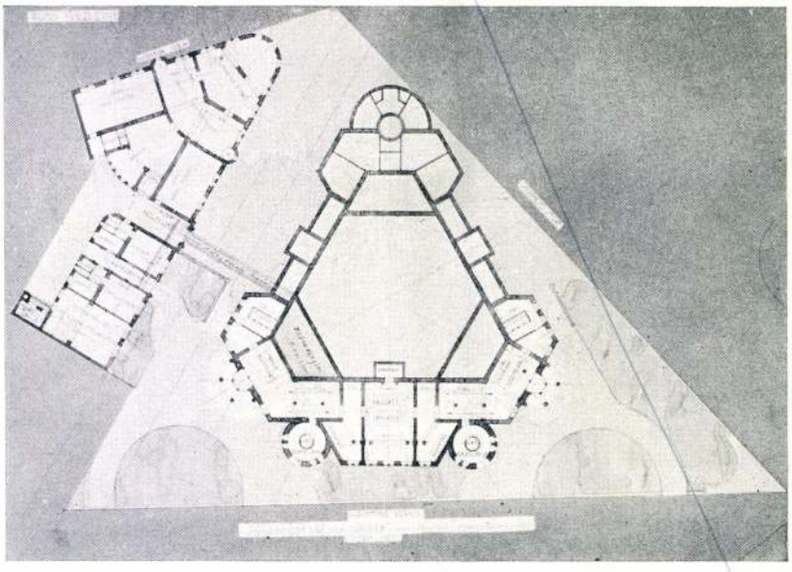

SOUTERRAIN ALAPRAJZ.

JELIGE: MAGYAR ZSIDÓTEMPLOM. KOMOR MARCEL ÉS JAKAB DEZSŐ, BUDAPEST.

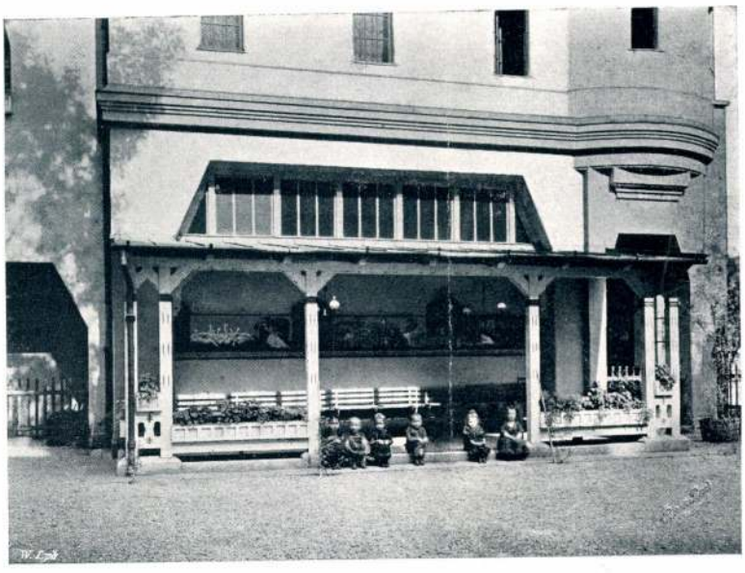

ÓVODA-JÁTSZÓTÉR.

FOLYOSÓRÉSZLET.

A MÁRIA-TERÉZIA-TÉRI ELEMI ISKOLA.

TERVEZTE: ALMÁSI BALOGH LÓRÁND.
ÉPÍTETTÉK: FÜHRER ÉS LÁSZLÓ.

Almási Balogh Loránd

ÚRISZOBA.

ALMÁSI BALOGH ELEMÉR SZEMLŐHEGYI NYARALÓJA.

TERVEZTE: ALMÁSI BALOGH LORÁND.

A MÁRIA-TERÉZIA-TÉRI ELEMI ISKOLA.

TERVEZTE: ALMÁSI BALOGH LÓRÁND.
ÉPÍTETTÉK: FÜHRER ÉS LÁSZLÓ.

UDVARI RÉSZLET.
A MÁRIA-TERÉZIA-TÉRI ELEMI ISKOLA.

ÓVODA-BEJÁRAT.
TERVEZTE: ALMÁSI BALOGH LÓRÁND.

Balogh Lóránt épitén

(almány)

Tér és Forma, 1930

III. évf. 343-349.

Csörgi Dénes: A. szabadlájtóri épiténeti terepályázat.

Almási Balogh Lóránt építész

Tér és Forma, 1930

III. évf. 530-531. o.

dr. B. L.: A kritika válsága.

Balogh Lóránt építész

(almány)

Tér és Forma, 1928

I. évf. 282-286.

Legújabb pályázatokból: A Baár Madas pályázat.

Balogh Lóránt (alnási) építész

Tér és Forma, 1930

III. évf. 530-531. o.

dr. B. V.: A kritika oldala.

M.D.K.

Almási Balogh Lóránd, építész

tervei szerint felépült Tölgyfa-utcai tüdőbetegondozó intézetet, melyet átadtak rendeltetésének, egy fényképpel közli a lap.

Vállalkozók Lapja. Bp. 1931. LII. évf.

dec. 24. sz. 10. old.

Almási Balogh Loránd
építész

Somogyi Miklós festőművész rokonságba volt Almási Balogh Loránd építőművésszel.

Borbély László: Somogyi Miklós emlékkiállítása...
Műrészet, 1972 február - 40 oldal

MDK

Almási Balogh Lóránd

Érmisk. 1914-15. 1e.1.

M.D.K.

Almási Balogh Károly, építész

a három egyenként 2000 p-ös második díj egyikét nyerte el a Gellért tér és a Gellért-i Rudas fürdő körüli Duna-part rendezésére kiírt pályázaton

Vállalkozók Lapja, Bp. 1931.. LII. évf.

ápr. 1. sz. 4. old.

MD K

almási Balogh Lóránt, építész.

A besztercebányai tüdőbetegszanatorium terpályázata.

B.L. szintény pályázott.

Tervnirálati Jegyzőkönyv.
Magyar Épitömüvészet. 1917 2-3.sz. 14.1.

Balogh Lóránd, MDK

A magyar terem dekorálásán és elrendezés én Balogh Lóránd, Löllbach Kálmán, s Málnai B. fára doztak.

Az I. terem az internacionális művészeté. Itt a-l az architekturát és rajzművészetet egymással küzdve s egymást kiegészitve csodálhatjuk, felsorakoznak az architektura és rajz legjobb mesterei.

Málnai Béla: a Wieni Nemzetk. Epitészkiállitás. Blumensale hatalmas csarnoká ba.
A Ház. 1908. I. 4. sz. 79, 80. l.

MDK

A. Balogh Loránd épitész

A Balatoni Szövetség nyaraló terveit biráló bizottság tagja volt.

Épitő Ipar - Épitő Művészet, 1928.máj.l. 67-68.l.

Balogh Lóránt, ép.

MDK

a belvárosi reáliskola 75 éves fennállását ünnepelte meg./Eötvös József reáliskola/. A képzőmüvészet minden ágában kitünő müvészeket adott ez az ~~XXXXX~~ iskola. Ezért ünnepelte meg képzőmüvészeti kiállitással jubileumát.

Egy jubiláris kiállitás a Nemzeti Szalonban. Képzőmüvészet.1932. 2o6.1.

MDK

A. Balogh Lóránt müép.

S: A kir. Iparm. Isk. jub. kiáll. Magyar Iparmüvészet, 1905. 326.l. Képek.

MDK.

A. Balogh Lóránd épitész-tanár

Cikksorozat Takách Béla amerikában élő épitőművészről..

A Balogh Lóránd: Takách Béla egy Amerikában élő épitőművész.
Magyar Iparmüvészet, 4 sz. 1907. 197-215 lap.

MDK

Balogh Loránd építész

em.nyaraló

Magánépitési eng.Bp.en. Vállalk. Közl. 1909.
jul. 28. 4.1.

A. Balogh Lóránd

Nemzeti Szalon jubiláris
tárlatán Szabadságtér
déli tárlati képével szerepelt.

PH. 1932. x. 16.

MDK

A. Balogh Lóránd

György K: Az Iparm. Isk. kiáll. Magyar Iparművészet, 1903.

82. l.

MDK

Balogh Lóránt tanár

Cs.K: Az Ipprm.Isk. jubileuma. Épitő Ipar. 1905. nov. 5. 368. l.

M.D.K.

alsósi Baloph Lóránt, építész

tervei szerint épült meg az
óbudai új gázgyár mérnök-lakó-
telepe.

Bernauer Izidor: Az óbudai új gázgyár

A Magyar Mérnök- és Építész-Egylet Közlönye, Bp.
1914. 48. köt. 449. old.

MDK

A. Balogh Lóránt, építész-tanár

S: A kir. Iparm. Isk. jub. kiáll. Magyar Iparművészet. 1905. 329. l.

A. Balogh Loránt építész

emeletes nyaraló

[illegible] 201 l.

M.D.K.

Almási Balogh Lóránt, építész

1902-ben felolvasást tartott a Magyar Mérnök és Építész Egyletben, melynek során, számos külföldi példára hivatkozva, a belvárosi templom elbontása mellett foglalt állást.

Fridrich Lajos: Épületek eltolása és emelése tekintettel az Eskü-téri templomra. Városi Szemle, XXII.évf. 1936. 351-353.old.

MDK

Balogh Lóránd, ép.

A földmivelésügyi minisztériumi palota pályatervei.

Terve: a főhomlokzatközéprészét erösen átépiti.
Az oldalszárnyak átépitése takarékos.
A diszes részek anyaga kö vagy pirogranit lenne.

Magyar -Pályázatok. 1907. 6.sz. Képekkel.
A birálati jegyzökönyvből.

MDK

almási Balogh Loránd

Pesti Hazai Tkptár pályatervei. Épitő Ipar. 1909.
4.sz. jan. 24. 29 l.

almási Balogh Lóránd MDK

A Közoktatásügyi Népbiztosság 1919 máj. 9-én kelt levelének szövege, melyben értesitő ~~az~~ őt mint az Iparmüvészeti Iskola tanárát, hogy illetménye meghagyásával rendelkezési állományba helyezte.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960. 185.o.

Balog Lóránd MDK

épitész

Tervpályázati eredmények.
Kiskunhalasi állami iskolák.
Magyar Pályázatok 1903. 4.sz. 21.o.

Balogh Loránt

MDK

Kitüntetések a Kálvintér beépitésének ezmei tervpályázatán

Művészet 1911. 353.o.

MDK

A. Balogh Lóránd építész

Magánépítési...engedély. Építő Ipar, 1910. jun. 19. 259. o.

MDK

Balogh Loránd

Czakó Elemér: Az O.M.Kir.Iparművészeti Iskola Évkönyve 1913-14. Bp. 1914.

MDK

Balogh Lóránd

Alpár Ignác mesteriskolája. Épitő Ipar-Épitő Müvészet. 1924. márc. 1.

MDK

Balogh Lóránd építész

Épitő Ipar, 39.sz. 191o. szept.25. 383-384 l.

MDK

A. Balogh L., építész

a római magyar kiállítás szűkebb
terepályázatán a II. díjat nyerte.

Terepályázatok eredménye. - Épitő Ipar 1910.
129. l.

J. Tadeusz et épouse

à votre aimable Invitation répond
favorablement et fait part

MDK

Balogh Loránt építész

~~szobrász,~~ az iskola v. növ.

Iskolatörténeti kiáll. 1954. jun. 15. 1.

Eötvös József gimn. loo éves fennállása

MDK

Balogh Lóránt müépitész III. dij.

A nagy római kiáll. Művészet, 1910. 177 l.

MTK

Almási Balogh Lóránd

Állami számvevőnők pályaterve.

Vállalkozók Közlönye. 1909. nov. 24. 1 l.

MDK

Balogh Lóránd, tanár

a lakásberendezési szakosztályban oktatja növendékeit.

Hamvay Ödön: Az iparművészeti iskola jubileuma. Művész Ipar. 1905.nov. 15. I.évf. 3.sz. 36.l.

MDK

A,Balogh Lóránd,tanár

alatt a III.IV.és V.évesek szóbeli elöadásokat hallgattak általános müvészi és szerkezeti kérdésekről.

Iparmüvészeti Iskola Értesitője. 1911-1912.
A jelentés az 1911-12-iki iskolai évről. 8-12.l.

(Almási Balogh Lóránd)
építész könyve

< > Eltöljük-e vagy le-
bontsuk-e a belvarosi
plébánia-templomot?

Bp. 1902

Különlenyomat a
MMÉE Közl.-ből.

A templom felemelése
és eltolása mellett
foglal állást.

[illegible]
mehre harmadik
tént, meg keres
vajdahunyadvára
18 án 1690 szám alat
dött kimutatás
litem szívesked jé

Déva 190

MAGY. KIR. PÉNZÜGYIGAZGATÓSÁG * DÉVÁN *

Almási Balogh Lorant

az alabbi terv.
megvésel

1928

MAGYAR EPITOMUVESZET

1928. 5-6 sz. Abrahám

(A mezőkövesdi köz-
séghára tervpáhárata,
távlati kép, alap-
rajzok.)

Kat. Herm. József
Prot. Hermann

CSÜTÖRTÖK

8

Kat. Dénes pk.
Prot. Lídia

PÉNTEK

9

Kat. Konrád.
Prot. Erhardt

SZOMBAT

10

Kat. Ezekiel
Prot. Zsolt.

Izr

Almási Balogh Lovánd

1930 az alábbi pályázaton megvétel

MAGYAR. EPITOMUVESZET

~~1930.~~ 7-8 ~~r~~ . 40. l

(Az Erzsébet sugárút tervpályázata)

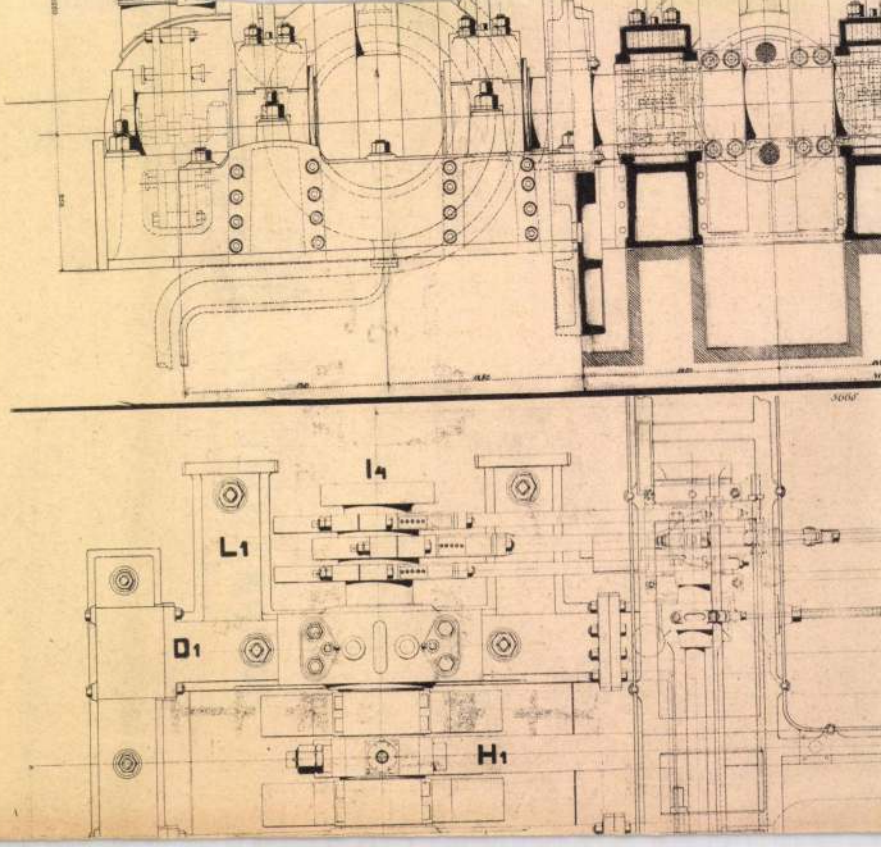
l4
L1
D1
H1

Almássy Balogh Lóránt

Esterházy hercegi

1930 a soproni tisztviselőház

terop. 500 p. díj.

MAGYAR EPITOMUVESZET

1930. 3. n. 29. l.

5-6. n. 32. l. 39. l.

keppel és alaprajzzal.

DUDITS ANDO

~~Almássy Balogh Lorant~~

nincs céd

Komor Marcellis Janos

Orbán Ferenc

Sándy Gyula

Schömer Ferenc

Wälder Gyula

terveiket megvették az alábbi pályázaton.

1930

ÉIEM. 1930. 31-32. sz

127. l. (Az Erzsébet sugárut tervpályázatának eredménye.)

ÁGOS BIZOTTSÁGA.

etes értesi-

s Bizottsága közleményeinek

tes könyvtára

ján megküldöttük.

1909 Thg Sandor
u. 4 pt. Dessewffy
kalota átalakítása.

Mellszobra Bory Jenő-
től, arcképe L. Führer
Hustól.

1928. Bpesti Galetrom
utca ref. templom
Diósgyőri ref.
templom

Alpár vodájában
dolgozott
a mill. idejében

Másolat.

2089/1873 eln. szám. Ő csa
Fölsége folyó évi októb
kelt legfelsőbb elhatároz.
Királyi honvéd lovas.
államányában 1873-
számisandó ranggal é
századossá legkegy
mélsóztatott. Budap
ber hó 3-án. Szende Béla v
Szalánczy Sándor m. kir. ho

A h

ZAGOS · BIZOTTSÁGH

1930. tisztviselő- és
tervezte munkás telep
Bánhidán
Bánhidai erőmű
vek tisztviselő
és munkáslakóház
telepe

1931.

A Gellert-rakpart
műveszi ~~[illegible]~~ kiképzé-
senét terve
II díj

A m.kir. vall. és közokt.miniszter
kelt, és a IX. ker. állampénztárhoz

Utasitom az álla
modelljének költségeire négy
orsz. bizottságának hivatalo
sége mellett fizessen ki és
lóban kiadáskép számoljon el.

almási Balogh Lóránd

építész.

Szül. Arad 1869.

Oklevelet nyert 1897.

Névjegyzmüegyetem 3. l.

~~[illegible]~~

...násy am 26. Febr

zu Lasten unserer Rechnung auszahlen

Almási Balogh
Lóránd

1940/ a Föv. Közm. Tanács
kistakás terop.
érem

AMMÉEKözl
1940. 25. l.

101/1945

A Vár müemlékeine
a következőkben körvonalazom a M
elvi állásfoglalását.

A Vár - tulajdonk
kerülete, - amely "vár" jellegét
müemléki szempontból fokozott fi
ami azonban nem jelenti azt, hog
mai kornak megfelelő épitkezést
sük helyre mindazon müemlékeit,
elvek figyelembe vételével helyr
ban ujabb, mesterséges müemlékek

Balogh Loránd, Almási

építészeti tervezés,
középítéstan tanára
1902-1923.

Éimisk 1930. 77. l.

Almási Balogh
Lóránt
épitész

l.

Bierbauer Virgil dr
Kislakásos családi
házak mintatervei
Bp. 1941 70, 71 l.

MÜEMLÉKEK
919-1008
ér. XII/16

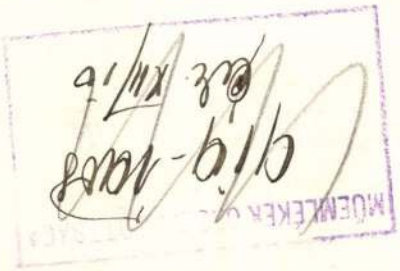

Nr. 489 Jahrg. 1909.
St. H. B.

d um Überprüfung,
er Einzeichnung der
euze gebeten.

Balogh Loránt

fertősalmási

építész

sz. Arad 1869 nov. 27.

iród

Gulyás: Pál Magyar írók ♀

II (141, 142. h.

♀ élete és munkái

II. k. Bp. 1940.

ágos Bizottsága
10.

Balogh Lovánt, almási

épitész

Erod

Nemesvári 12. l

Balogh Lorant, almási

l

~~Liber Bp. nobrai~~

~~383. l. 384. l.~~

Liber Endre – Cserhalmy Jenő – Pacher Béla dr.: Budapest nobrai [Bp. 1934]. 383, 384. l. –

agyott uj vizszolgáltatási sza-

eszedett közcsőépitési hozzájá-

.alapján a 8 %-os jövedelmező -

gváltása /6o.821.79 P/. A lak -

vel több bevételt eredményeztek.

származó bevételek jelentős mér-

zelésü gazdálkodásra való áttérés

önféle jövedelmeket csupán három

t lakásokért /16.o2o.-P/, Nyomás-

.- P/ tételekre. Az áttekinthető-

jes tagoltságukban mutatjuk ki,

szétosztás és az előirányzattal

i kimutatást közöljük.

Balogh Lorant, almási

épitész

~~irod~~ lásd

Fridrich Lajos-

Épületek eltolása és emelése, tekintettel az Eskü-téri templomra. Szeged, 1935.

5. l-

SÁGU

ÁLFFY JÁNOS

SOS, CS. ÉS KIR. KAMARÁS,
ÁNJA, BAJMÓCZ ÖRÖKÖS URA
KÖS JOGÚ TAGJA

ÁRÁBAN

TÓ

YEK,

Almási Balogh Zoltán M.D.K.

festő

Ahoz a társasághoz tartozott, akik lehetővé lettek Izsó Miklósnak bécsi útját.

Lyka Károly: Nagy magyar mesterek.

Bp. 1957. 132 l.

MDK

Almási Balogh Lóránt

Margitai Ernő cikke. Magyar Iparművészet, 1919. 50-52,61-62 l.

MDK

©Almássy-Balogh Lóránd

Alpár Ignác Társaság megalakulása. Magyarság. 1936. márc. 1.

Almásy Balogh Lóránt MDK

Baár Madas ref. leánynevelőintézet pályaterve.
Főhomlokzat. repr.

Tér és Forma 1928.7.sz.45-46.o.

Almásy Balogh Lóránt MDK

Baár-Madas ref. leánynevelőintézet pályaterve.
alaprajz. repr.

Tér és Forma 1928.7.sz.45-46.o.

MDK

Almási Balogh Loránd

1902-23 ép.terv. középitéstan

Az Ipm.Isk. ...tanárai...szakoktatói... Iparmüv. Isk. Évk. 1934-36. Bp. 1936. 45.l.

MDK

Almási Balogh Lóránd

Sós Aladár: A Néprajzi Muzeum tervei. Világ, 1923. nov. 15.

MDK

Almási Balogh Lóránt építész

részt vett a pályázatom.

Ezrey: Tanulmánytervek. A Néprajzi Muzeum pályatervei.
Vállalkozók Lapja. 1923. okt. 17.

MDK

Almási Balogh Lóránt, épitész

terve kiemelendö és méltó arra, hogy a külföld is megismerje. Homlokzata mély elgondolásu.

Ép. IparÉp. Müvészet. Dőr.: A néprajzi Muzeum pályterveil.

1923. okt. 25.

M.D.K.

Almási Baloghi Lóránt, építész

második díjat nyert a Krisztina-körúti postapalota tervpályázatán

Vállalkozók Lapja, Bp. 1923. XLIV. évf.

jún. 20. sz. 5. old. +
júl. 4. " 2. "

Almásy Balogh Lóránt építén

Tér és Forma, 1930

III. évf. 343-349.

Csörgyi Dénes: A nabadság téri épi-
téneti terv pályázat.

Almásy Balogh Lóránt építész

Tér és Forma, 1928

I. évf. 282-286.

Legujabb pályázatokból: A Baár Madas pályázat.

MDK

Almási Nalogh Lóránt

a Közmunkatanács érmét kapta jutalomképpen

Kislakásos tipusházak pályázatának eredménye. Magyar Iparmüvészet 194o. 41.l.

M.D.K.

Almási Balogh Lóránt, építész

tervei szerint felépült a fővárosi bérhárak egyike a Hungária krt. 183. sz. alatt. (egy fénykép).

Vállalkozók Lapja, Bp. 1927. XLVIII. évf.

nov. 23. sz. 13. old.

almási Balogh Loránt

Nemzeti Szalonban az Eötvös József reáliskola kiállításán ne-
vével szerepelt

NM. 932.X.18

Almási Balogh Lóránt

műépitész

Idegenforgalmi Tanács kiállitása - a Vigadóban -
2000 pengős II.dijjal tüntették ki tervét.

Magyar Hirlap
1931.III.29

Balogh Lőrint

almási

Kül. Arad 1869

erod

=

Rát Str. 369. l

Rátky Zoltán és Stra-
žimir Oszkár A ma-
gyar legyabb kor lexi-
kona Bp. 1932
369. l.

BALOGH Lóránd, Almási építész

GERLE János - KOVÁCS Attila - MAKOVECZ Imre: A századforduló magyar építészete. Bp. : Szépirodalmi, 1990 29.p.
ill. és portréja

Almási Balogh Lóránt

A "Hősök Emlékét Megörökitő Országos Bizottság" hadiemlékek, katona-sirok emléktáblái és emléklapok elkészitésére kérte fel az itt felsorolt művészeket: György Dénes, Almási Balogh Lóránt, Hikisch Rezső, Reichl Kálmán, Spiegel Imre, Horváth Béla, H. Pintér Gyula, Tóth Gyula, Vágó László, Spiegel Frigyes, Jónás Zsigmond, Sváb Gyula, Brassován Szilárd, Hoepfner Guido, Kertész K. Róbert, Tscheuke Herman, Janszky Béla, Vágó József, Bethlen Gyula, Kónya Zoltán, Thein János, Vass Viktor, Kallós Ede, Kovács Erzsébet, Braun Arnold, Moiret Ödön, Pongrácz Siegfried, Dankó Ödön, Fekete Oszkár, Szege Sándor, Haranghy Jenő terveit "Magyar Művészek Hadiemlék Tervei" cimmel bemutatja Györgyi Kálmán szerkesztésében készült katalógus.

A HÉT, Bp. 1917. jan. 28. XXVIII. évf. 4. sz. 63. lap.

Balogh Lovaint (Almási)

epitem

lásd

Revai XXI. 121. l.

Almási Balogh Loránt építész (1869-1945)

1919. őszén a Tanácskörtársaság bukása után jelent meg a Magyar Iparművészet c. folyóiratban Margitay Erzsó volt iparművészeti iskolai tanár írása az alanti címen, ismerteti a művészeti direktórium tevékenységét. – Eltávolítottak az Iparművészeti Iskolából.

Gábor Ernter: „Vörös művészeti politika."
Kritika, Budapest, 1945. márc.

Almasi Balogh Lorand, épitész

Az Orsz.M.Kir.Iparmüvészeti Iskola tanarai,tanarsegé
dei/segédtanarok/,-Almási Balogh Lorand,-1902-1923.
Epitészeti tervezés,középitéstan. 52.old

Lásd ottó: Az Orsz.M.kir,Iparmüv.Iskola/1880-1944/
oktatási rendszere és forrásai 37.old

Müv.Tört.Ért. 1975. XXIV. 1.sz. Hp

BALOGH LÓRÁNT, ALMÁSI

Berkai 1995, 1S2 (267.⇒2.)

Almási Balogh Lóránt

1894-ben A Komédiás-nő c. vígjátékával pályadíjat nyert a Kör által kiírt pályázaton.

Szód

Pozsonyi Toldy-Kör (A) harminceves tört. Pozsony. 1905. 370. l.

t i e :
g.Maria 24.

Országos Műemlékeket Őrző Bizottság
mélyen tisztelt V e z e t ő s é g é n e k

B u d a p e s t :

HUNGARIA.

IV. Rákos utca 10

Balogh Loránt

Balogh *Loránt (Almási)*, építész, *1869. Egy sor vidéki kastélyt épített (Malonya, Bélád, Bukovec), majd ref. templomokat (Budapest, Diósgyőr) és munkástelepeket (Fővr. Gázgyár, Bánhidai erőtelep). A *Komédiásnő* c. vígjátékát több színházban adták elő.

Uj Idők Lex.
III. k. 695. l.

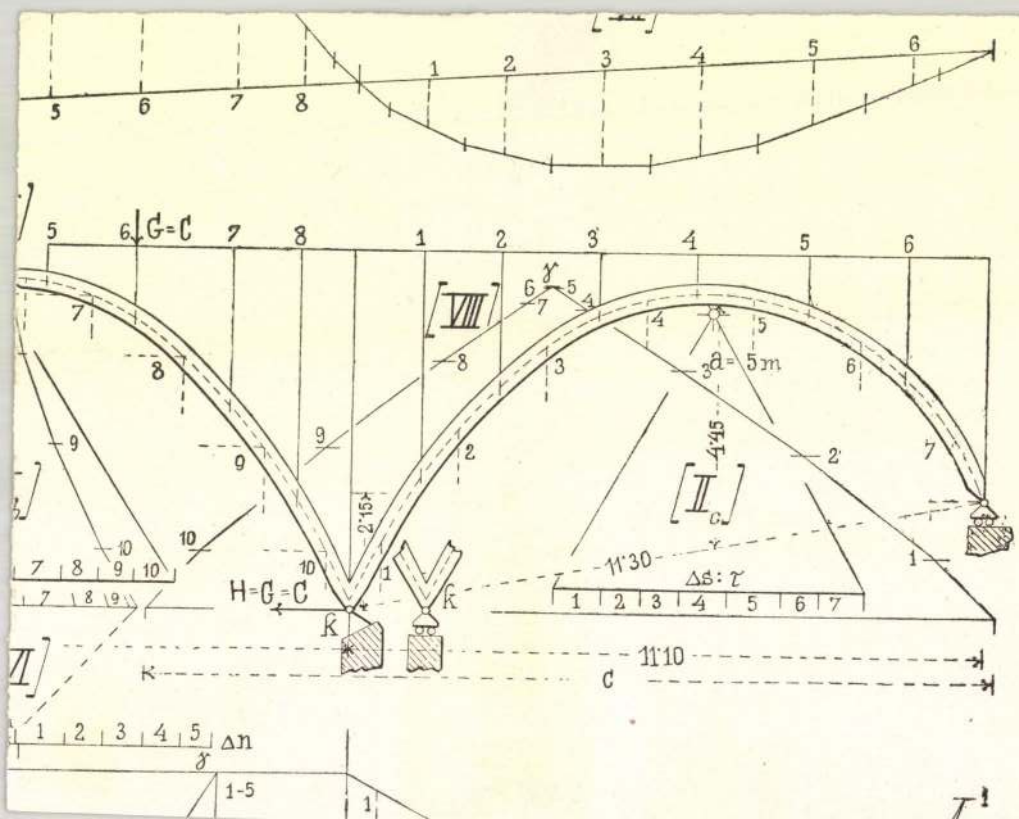

G=C
[VIII]
a= 5m
4·45
[II c]
2·15
11·30
Δs: τ
H=G=C
K
11·10
C
Δn
1-5

M.D.K.

Baloph Lóránd, épitész

tervei szerint folynak a Nemzeti Kaszinó átalakitási munkái. Ugyancsak ő tervei szerint alakitják át Vác-Dukán a Bottlik-féle kastélyt.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1906. XXVII. évf.

aug. 15. sz. 7. old.

M.D.K.

Almási Balogh Lorént, építész

3 tervvel vett részt a Mag. Mérnök és Epitész Egylet felhívására készített hősök emlékmű kiállitásán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1915. XXXVI. évf.

dec. 22. sz. 8. old.

Balogh Loránd épitész

Magyar Müvészet 1925.229.o.
H.P.:Magyar Mérnök- és Épitészegylet
Mü- és Középitési Szakosztályai.

MDK

Almásy Balogh Lóránd épitész

Magy. Épitőművészek Szöv. közgyülése.

Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3.

4 l.

MDK

Almási Balogh Lóránd

VII. bécsi épitészeti kongresszuson vett részt.

Magy. Épitőművészek Szöv. közgyülése.

Vállalkozók Közl. 23.sz. 1908. jun. 3. 4 l.

sorvadnia. Akármennyire kitartunk is a művészi alkotás szuverénitása mellett, azt a tényt nem lehet lekicsinyelnünk, hogy közönség és művész együtt teremtenek. Művészet közönség nélkül, nagy művészet kongeniális nagy közönség nélkül el sem képzelhető. Ilyen esetet nem ismer az emberiség egyetemes művelődéstörténete. Azért társadalmunknak elsőrendű kötelessége, hogy érdemesnek mutatkozzék a mi virágzó nagy művészetünkre.

Természetesen ennek súlyos akadályai vannak gazdasági helyzetünk vigasztalan állapotában. De mentől nehezebb a helyzet, annál több gondot kell fordítani az akadályok elhárítására. Mentől inkább pang a művásárlás, annál erősebben kell törekednünk annak föllendítésére és megszervezésére. Egy örvendetes tény a sok szomorú tapasztalat mellett mégis megállapítható. És ez az, hogy a közönségben most már határozottan megvan a vágy lakásának művészi tárgyakkal való feldíszítésére. Ezt a hajlandóságot, a magasabbrendű lelkiségnek ezt a térhódítását nem szabad elhanyagolni, vagy veszendőbe menni engedni. Két irányban van szükség előrelátó intézkedésekre. Az egyik az, hogy a felelőtlen, ú. n. „műkereskedőktől“ óvjuk meg a közönséget; a másik pedig a művásárlás megkönnyítése a gazdasági akadályok lehető elhárításával. Ami a műkereskedők tevékenységének az eredményét illeti, azokkal igen sok úri háznál szinte megdöbbentő alakban és méretekben találkozunk, ahol kiáltó ízléstelenségek képviselik az ú. n. „művészetet“. Én azt hiszem, hogy a művásárlás megszervezésével, főleg ha meg elelő kezek irányítása alá kerül, az előbbi baj is egyszerre meg volna orvosolva. Meg kell a módját tehát találni annak, hogy a közönség biztos helyen, elismert művészektől és megbízható tényezők támogatásával anyagi helyzetének meg-

Barátok. Unghváry Sándor olajfestménye

bad azt ezeken a hasábokon is megállapítani.

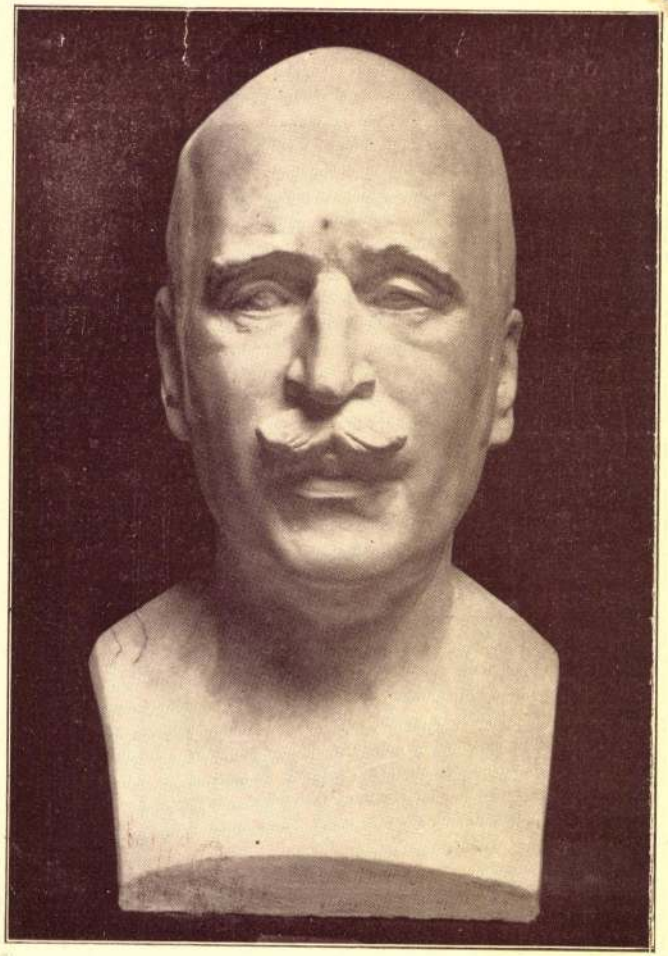

Almási Balogh Loránd mellszobra. Bory Jenő műve
Műcsarnok, Őszi Tárlat

részvénytársaság a vevőnek s juttassa el azonnal és közvetlenül az eladó művészhez. A félár készpénzben való fizetése kettős célt szolgálna; az egyik az, hogy a könnyelmű vásárlásoktól a megbízhatatlan közönséget visszatartjuk; a másik pedig az, hogy a hitelezés kockázatát csökkentjük. A hitelezett összeg egy éven belül havi részletekben törlesztendő. Amennyiben ez nem történnék meg, a hátralékos összeg ellenében a Rádió tulajdonába menne át, amely előfizetői között kisorsolná. A műtárgyak értékét művészi és pénzügyi szempontból háromtagú zsüri állapítaná meg, úgy hogy a tagok egyikét az ily célból összeállított szakértői névsorból a vevő, másikát az eladó nevezné meg, s ketten választanának egy harmadikat elnökül. A részvénytársaság egymilliós alaptőkéjének 51 százaléka az állam tulajdonát alkotná, az állandóság és az irányítás biztosítására. Ezt a félmilliónál alig több összeget akkor sem volna nehéz előteremteni, hogyha az állami költségvetés nem bírhatná el. Erre azonban nem szabad gondolnunk, mert a magyar művészet sorsának biztosítására a magyar államnak kell tudnia egyszeri áldozatként előteremteni még a mai időkben is. A művészetek sorsa a magyar élet lelki integritásához éppúgy hozzátartozik, mint bármely más állami értéknek a biztosítása. A Rádiót is, itt mint főrészvényest, azért lehetne kombinációba venni, mert a fizetetlen műtárgyakban megfelelő ellenszolgáltatást kapna, másfelől pedig így alkalma nyílna arra, amit eddig nem volt módjában tennie, hogy a képzőművészeteket is támogassa anyagilag.

Az állami műpártolás kérdése ezzel fejlődésének egy igen nevezetes fordulójához jutna el.

68
Magyar Nemzeti Művészet.
1938. 4. 17. 68. (Képek.)

óta ott működik. Negyvenhárom évi színházi működése alatt végigjárta egész Magyarországot és Erdélyt. Dalai nyomtatásban is megjelentek, Nádornál. Régi színészi családból származik. (Nagyapja Balogh István, a Nemzeti Színház néhai nagynevű tagja. Édesapja: Balogh Gusztáv, volt színházi karmester. L. o.).

Balogh Jozefa, színésznő. Balogh István színész leánya, sz. 1831-ben, megh. 1863. nov. 26-án, *Budapesten. Szigligeti Két pisztoly*-ában lépett fel először. Szép alakja és hangja volt, Lendvay-Latkóczyné tanította. 1852. jún. 3-án a Nemzeti Színházban *Egy szekrény rejtelmé*-ben vendégszerepelt. »Mozgása színpadon eleven, sőt gyakran túlságosan is eleven; hanghordozása eléggé változatos. A magyar dalok eléneklésében feltünő ügyességet tanúsita«, írta róla a Pesti Napló 1852. jún. 5-iki száma. Mindenütt kedvence volt a közönségnek, jelentősebb sikerei voltak a *Párisi naplopó*-ban és a *Műveltség és természet*-ben. Nemzeti Színházi működése után a vidékre ment és 1856-ban Debrecenben férjhez ment *Hőke* Lászlóhoz. Ezután csak jótékonycélú előadás keretében lépett fel, majd pedig teljesen visszavonult a színpadtól.

Balogh József dr., orvos, sz. *Csurgón*. A »Honművész« 1837—82. számában »A vándorszínésztársaságokról« cikkezik. (Feleletül dr. *Rumy*-nak a »Hírnök« 22-iki számában megjelent cikkére.)

Balogh József, színész, sz. 1879. márc. 25-én, *Budapesten*. Színipályára lépett 1902. jan. havában.

Balogh József, színész, sz. 1884. nov. 22-én, *Magyarpécskán*. Színipályára lépett 1904-ben.

Balogh Józsefné Tánczos Teréz, színésznő, sz. 1884. szept. 15-én, *Tokajon*. Színipályára lépett 1918. jun. 5-én.

Balogh Juci, színésznő, sz. 1899-ben, *Jászberényben*. Színipályára lépett 1920. szept. 1-én.

Balogh Julcsa, színésznő, sz. 1856-ban, *Zalaegerszegen*. Színipályára lépett 1871-ben, Balogh Alajosnál.

Balogh Károly, színész, színigazgató, sz. 1823. júl. 22-én, *Máramarosszigeten*, megh. 1887. jul. 1-én, u. o. Színésszé lett 1842. aug. 1-én, Tóth István társulatánál. Negyven esztendeig volt a nemzet napszámosa. Egy szatmári vándortársulatnál kezdi pályáját, később *Szigetvári Petrovics* Lászlónál találjuk, ahol *Bartha, Jancsó* Pál és *Feleky* pályatársa volt. 1846-ban Kolozsvárott működött. A szabadságharc kitörésekor beállt honvédnek. A szabadságharc után sokáig bujdosik, majd 1856—57-ben újra Kolozsvárra megy, azután Aradon *Follinusz* János hősszerepekre szerződteti. 1865-ben apaszerepeket játszott. 1867—68-ban ismét Kolozsvárt volt. Később kisebb társulatoknál tengődött. Mint beteg, megtört, öreg ember, a mármarosszigeti menedékházban töltötte élete utolsó éveit. Koldustársai és néhány színész kísérte ki utolsó útjára. Neje, 1842. nov. 1-én lépett színpadra. Ismert komika volt. Megh. 1881. máj. 9-én, *Nagyváradon*.

Balogh Klári, színésznő, sz. 1899. szept. 19-én, *Kumán*. Színipályára lépett 1917. aug. havában.

Balogh Lajos, színész, sz. 1890. jul. 24-én, *Kunhegyesen*. Színipályára lépett 1916. jul. havában.

Balogh Laura, a Nemzeti Színház karénekesnője, színpadra lépett 1867-ben.

Balogh Leontin, színésznő, sz. 1887. máj. 3-án, *Rozsnyón*. Színipályára lépett 1904-ben. 1909-ben férjhez ment *Madas* István színészhez.

Balogh Loránd, (almási) építész, tanár, árvaszéki és törvényszéki h. szakértő, sz. 1869-ben, *Aradon*. 1900 óta iparművészeti iskolai tanár. Színműve: *A komédiásnő*, vigj. 1 felv. Előadták 1895. márc. 30-án, Pozsonyban, Krecsányi Ignác társulatánál, majd Budán, u. e. év jún. 12-én. (A pozsonyi Toldi-Kör pályázatán dicséretet nyert.)

Balogh Lujza, színésznő, sz. 1866. okt. 20-án, *Budapesten*. Színipályára lépett 1884-ben, Tóth Bélánál, megh. 1923. júl. 2. Budapest.

Magyar Színművészeti Lexikon
Bpest 1929 I. K.

Balogh Mihály, színész, sz. 1859-ben, *Pesten.* Színipályára lépett 1881. okt. 15. Nyéki Jánosnál. Ezután visszalépett a színipályáról és a Rókus-kórházban hivatalnok lett.

Balogh Nina *Lendvayné Hivatal* Anikó (l. o.) ezen a néven lépett először színpadra 1825. dec. havában, Pozsonyban.

Balogh Róza, színésznő. (Lásd: Breznay Geyzáné.)

Balogh Sámuel, (almási), ev. ref. lelkész, a Magy. Tud. Akadémia levelező-tagja, sz. 1796. máj. 6. *Nagybarcán* (Borsod m.), megh. 1867. okt. 15. *Serkén.* Szmüve: *Az ezüst lakodalom,* nézőjáték 5 felv. *Kotzebue* után, Kolozsvár, 1831.

Balogh Sándor, színész, sz. 1878. dec. 25. *Budapesten.* Színipályára lépett 1900. ápr. havában.

Balogh Sándor, színész, sz. 1886. jún. 15. *Hajdúböszörményben.* Színipályára lépett: 1911-ben.

Balogh Szidónia (farádi) Marton Gézáné, a M. Kir. Operaház primaballerinája. Már mint gyermekleány tagja volt az operaház balletkarának. 1895-ben báró Nopcsa Elek intendáns Schmidek Gizellával együtt Milánóba küldte, Berretta mesternőhöz. 1896-ban innen mint primaballerina került haza. Az Operában 1896. máj. 28. lépett fel először a *Nap és hold* c. balletben. 1908-ban megvált az intézettől és 1910-ben férjhez ment *Marton* Gézához, a Nemzeti Színház gazdájához. Megh. 1911. máj. 17. *Budapesten.*

Balogh Tihamér dr. (almási), színműíró, sz. 1838. okt. 31. *Pesten,* megh. 1907. jún. 19. U. o. Középiskoláit Nagykőrösön járta, ahol Arany János buzdította az írásra. Budapesten orvos lett s mint homoeopatha, nagy kedveltségnek örvendett, közben elbeszéléseket és színdarabokat írt, melyek közül több — kivált népszínművei — nagy sikerre jutottak. Színművei ezek: *A honvédhuszárok,* népsz. Buda, 1861. Társszerző *Balázs* Frigyes. *A miniszterelnök bálja,* vj. 1869. *Clarisse,* dráma 5 felv. 1875. *(A Nemzeti Színház 100 arannyal jutalmazta.) A milimári,* a Népszínház pályázatán jutalmat nyert népsz. 3 felv. 1880. *A Borzáné Marcsája,* népsz. 3 felv. 1883. *A tót leány,* népsz. 1883. *100-ik előadása: 1894. márc. 17.* (A Renaissance Színház felújította 1921. szept. 23-án.) *Cigány Panna,* népsz. 1884. *Aranylakodalom,* dramolett, 1885. *Sári néni,* népsz. 3 felv. 1885. *Spitzer,* népsz. 1892. *A miniszteri tárca,* vj. 1893. *Fürdőn,* vj. 3 felv. 1896. nov. 27. Nemzeti Színház. *Boris,* népsz. 3 felv. 1899. okt. 13. Népszínház. *Egy görbe nap,* boh. 3 felv. 1902. febr. 8. (U. o.) Társszerző: *Ágai* Adolf. Lefordította *Molière: A botcsinálta doktor* c. vj-át (1881.).

Balogh Vilma, írónő, munkái: A sajka, dráma 1 felv., fordítás, írta: Henri *Becque.* Bem. 1908. nov. 7. Thália Színpad. Hagyték, színmű 3 felv. fordítás, írta: *Schnitzler.* Bem. 1908. dec. 3. Thália-Színpad. Thermidor kilencedike után. Kép a francia forradalomból, fordítás. Bem. 1911 febr. 18. Kamarajáték Társulata. Az érző lélek. Vj. 1 felv., fordítás, írta: *Bahr* Hermann. Bem. 1911. febr. 18. Kamarajáték Társulata.

Balogh Zoltán (almási), költő, sz. 1833. febr. 7-én, *Pesten,* megh. 1878-ban, *Tokajban.* A szabadságharcban mint tüzértiszt vett részt. 1857-ben Bécsben festészeti tanulmányait akarta folytatni, de megbetegedett, mire Pesten telepedett le és irodalommal foglalkozott. 1876-ban a Petőfi-társaság tagjává választották. Színdarabja: Külföldi, vj., Apor vajda, Karafa, Báthory Erzsébet, (történeti drámák).

Balra el — színészi kifejezés arra, hogy a szerző vagy rendező utasítása szerint a színésznek jelenete végzésével balra kell eltávoznia. A színpad ismeretéhez tartozik, hogy a súgótól, illetve a közönségtől számítva bal- és jobboldalra osztják fel a színpadot. (V. ö. *El* és *Jobbra el).*

Balsay Géza, színész, sz. 1902 okt. 28-án, Budapesten. Színipályára lépett: 1925 júl. havában. Neje: *Asztalos* Sarolta, színésznő, sz. 1904 aug. 21-én, Budapesten. Színipályára lépett 1925 júl. 1-én.

die theologischen und philosophischen Studien in Debreczen, Berlin und Heidelberg, die juridischen Studien in Budapest, wirkte dann als Konzipist im Kultusministerium und wurde später nach Hajduszoboszló als Seelsorger berufen. Nach langjähriger Seelsorgertätigkeit in verschiedenen Orten wurde B. 1911 – nachdem er schon 1907 zum Präsidenten des ev. ref. Seelsorgervereines gewählt worden war — zum Bischof des Kirchendistriktes jenseits der Theiss gewählt. Der gelehrte Theologe entfaltete seit 1897 eine rege publizistische und schriftstellerische Tätigkeit, die insbesondere das Gebiet der Kirchenpolitik umfasst.

Baltik, Friedrich, evang. Bischof, geb. am 24. Juli 1834 in Bagonya. Absolvierte seine theologischen Studien in Pozsony, Wien, Basel und Halle, wurde 1870 zum Seelsorger nach Liptószentmiklós, 1890 zum Bischof gewählt. Er schrieb in slovakischer Sprache *eine biblische Geschichte, die kurzgefasste Geschichte der ungar.-evang. Kirche, einen kleinen luther. Katechismus, das Leben Luthers,* ferner zahlreiche religiöse Erbauungsschriften und redigierte den Katalog der Zipserschen numismatischen Sammlung.

Bamberger, Béla, Nationalökonom, geb. am 8. März 1854 in Szeged, gest. 12. Juni 1906 als hauptstädtischer Advokat. Selbständige Werke: *Az északamerikai valutakérdés előzményei és pénzügyi eredményei* (Die Prämissen und die finanziellen Resultate der nordamerikanischen Valutafrage, 1890), *A tőzsdeadó* (Die Börsensteuer, 1895).

Bán, Aladár, Schriftsteller, geb. am 3. November 1871 in Várpalota, ist als Mittelschulprofessor in Budapest tätig, wo er, ebenso wie im Auslande, als hervorragender Folklorist geschätzt wird. Er ist Sekretär des internat. Forscherbundes „Folklore Fellows" und der ung. ethnographischen Gesellschaft. B. befasst sich mit Vorliebe mit Forschungen über Finnland, über das er zahlreiche Aufsätze publizierte. Selbständige Werke: *Egyedül* (Allein, Gedichte, 1898), *Áhitat szárnyain* (Auf den Flügeln der Andacht, Gedichte, 1900), *Kanteletar,* Finnische Volkslieder (1902), *Felhők és sugarak* (Wolken und Strahlen, Gedichte, 1911), *Finn költőkből* (Aus finnländischen Dichtern, 1912), *P. Horvát Endre Árpádja* (Andreas Horváts Árpád, 1897), *Jósika Miklós élete és költészete* (Leben und Poesie Nikolaus Jósikas, 1902), *Eötvös József élete és költészete* (Leben und Poesie Josef Eötvös's 1912), *A finn-magyar és szamojed népek irodalma és népköltése* (Die Literatur und Volkspoesie der finn-magyarischen und Samojedenvölker, 1911), *A finnugor népek pogány istentisztelete* (Der heidnische Gottesdienst der finnugrischen Völker, aus dem Finnischen übersetzt und ergänzt, 1908), *Képek a finn nép életéből* (Bilder aus dem Leben der Finnländer, 1905), *Az ezer tó országából* (Aus dem Reiche der tausend Seen, Novellen, 1904). B. arbeitet gegenwärtig an der Übersetzung des „Kaledipoegs" (Kalevs Sohn), des estnischen Volksepos.

Kolozsvárer, 1867 zum Professor an der Budapester Universität ernannt und 1877 zum Mitgliede der Ungar. Akademie der Wissenschaften gewählt. Seine grösseren Werke sind: *Az ember élettana* (Biologie des Menschen), *Gyógyszertan* (Pharmakologie), *A magyar gyógyszerkönyv kommentárja* (Kommentar der ungarischen Pharmakologie). Er gilt als einer der Bahnbrecher der ungarischen ärztlichen Literatur.

Balogh, Lóránt, v. Almás, Architekt, geb. 1869 in Arad, ist seit 1902 Professor an der hauptstädtischen Kunstgewerbeschule. B. hat in der Provinz zahlreiche Kastelle und Schulen gebaut, ausserdem ist er der Erbauer der Arbeitercolonie der neuen Zentral-Gasfabrik in Budapest und der im Bau befindlichen grossartigen Mineralwasser- und Donaustrandbade-Anlagen auf der Margareten-Insel. Er ist auch als Belletristiker und Fachschriftsteller bekannt. Sein Lustspiel *A komédiásnő* (Die Komödiantin) ist in Budapest wiederholt aufgeführt worden.

Balogh, Paul, Publicist, geb. am 14. Aug. 1854, nahm 1881 an der Gründung des politischen Tageblattes „Budapesti Hirlap" teil, dessen Parlamentsberichterstatter und seit 1886 Leitartikler er war. Seit 1903 erschienen seine Artikel im „Pesti Napló", „Hazánk", „Magyar Nemzet" und „Pester Lloyd". Bekannt ist sein

rung. Er schrieb das Drama: *Clarisse* (1875) und die Lustspiele: *A miniszterelnök bálja* (Der Ball des Ministerpräsidenten, 1869), *Két év multán* (Nach zwei Jahren, 1881), *Rendelő órák* (Ordinationsstunden, 1881). Seinen eigentlichen schriftstellerischen Ruf begründete Balogh mit seinen, dem ungarischen Volksleben entlehnten Volksstücken, von denen *A milimári* (Die Milchbäuerin), *A tót leány* (Die Slovakin), *Cigány Panna, Aranylakodalom* (Die goldene Hochzeit) noch heute zum eisernen Bestande des ungarischen Bühnenrepertoirs gehören. B. veröffentlichte auch Novellen und zahlreiche ärztliche Fachschriften. wie: *Első segedelem* (Erste Hilfe), *Egészségtan* (Gesundheitslehre), die auch in deutscher und englischer Uebersetzung erschienen.

Balogh, Zoltán, Dichter, geb. am 7. Feb. 1833, gest. 1878, veröffentlichte zahlreiche Gedichte in belletristischen Zeitschriften und historische Dramen, wie: *Apor vajdu* (Der Wojwode Apor), *Karaffa, Báthory Erzsébet* (Elisabeth Báthory). Allgemeiner bekannt ist seine poetische Erzählung „*Alpári*" (1871).

Baloghy, Ernst, Publizist, geb. am 8. Nov. 1866, war 15 Jahre in Zombor als Advokat und Redakteur eines politischen Blattes tätig und im Cyklus 1906/10 Reichstagsabgeordneter. Selbständige Werke: *A magyar kultura és a nemzetiségek* (Die ungarische Kultur und die Nationalitäten, 1907), *A képviselői mentelmi jog köréből* (Aus dem Gebiete des Immunitätsrechtes der Abgeordneten), *A magyar nyelv és a választói jog* (Die ungarische Sprache und das Wahlrecht).

Baltazar, Desider, ev. ref. Bischof, geb. am 15. Nov. 1871 in Hajdúböszörmény, absolvierte

ben igazságügyminiszteri titkár. 1897-ben budapesti ítélőtáblai bíró, 1900-ban a magyar büntetőjog és bűnvádi eljárási jog nyilvános rendes tanára a budapesti tudományegyetemen. 1901-ben a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta, 1910-ben vallás- és közoktatásügyi államtitkár; ugyanekkor országgyűlési képviselő lett. 1913-ban igazságügyminiszter. Ugyanez évben a valóságos belső titkos tanácsosi méltósággal, 1916-ban az első osztályú vaskoronarenddel, 1917-ben miniszteri állása alóli felmentésekor a Lipótrend nagykeresztjével tüntették ki. Ugyanez évben a Magyar Tudományos Akadémia főtitkárrá választotta. A proletárdiktatura idején 1919-ben, majdnem 4 hónapig fogva tartották. 1921-ben a Dunántúli református egyházkerület világi főgondnokává, 1930-ban a debreceni Tisza István egyetem díszdoktorrá választotta. Önálló művei: *A folytonos és folytatólagos bűncselekmények tana*, *A sértett fél jogköre a büntetőjogban* (1887), *Börtönügyi viszonyaink reformjához* (1888), *A magyar bűnvádi eljárási jog* (1901), *A büntető perjog tankönyve* (1906), *Fiatalkorúak és a büntetőjog* (1909), *A büntetőjog válsága* (1910); *A bűnvádi perrendtartás magyarázata* címen Edvi Illés Károllyal és Vargha Ferenccel együtt készített nagyszabású kommentárt. Miniszterségéhez nagyfontosságú törvényalkotások előkészítése és törvényerőre emelése fűződik. Ezek közül legnevezetesebbek a fiatalkorúak bíróságáról, a közveszélyes munkakerülőkről, a király megsértéséről és a királyság intézményének megtámadásáról, a sajtóról, a hatóságok büntetőjogi védelméről, a becsület védelméről, a hadi szállítások körüli visszaélések megtorlásáról szóló törvények. Egész munkásságát a tárgynak tökéletes ismerete, mély gondolkozás és nagy tudás, a legszigorúbb lelkiismeretesség, ritka szociális és gyakorlati érzék jellemzi. GESZTI A.

Balogh *József (Szentimrei)*, orvos, 1779-ben Leydenben nyert orvosi diplomát és mint botanikus, irodalmi tevékenységet fejtett ki. A kolozsvári akadémia növénytani tanára is volt. *Specimen inaugurale botanico-medicum*, Lugdumi Batavorum 1779 c. munkája első kísérlet Erdély florája ismertetésére. Másik munkája *Usteri* Delectus Opusculorum botan.-jában (Strassburg, 1790) jelent meg. TUZSON J.

Balogh *Kálmán*, egyetemi tanár, a magyar orvosi irodalom egyik úttörője, szül. 1835 szept. 29-én Szolnokon, megh. 1888 júl. 15-én Budapesten. Orvosi oklevelét Budapesten nyerte 1859-ben. 1863-ban magántanári képesítést nyert és még ugyanebben az évben a kolozsvári orvos-sebészintézetnél az élettan, kórtan és törvényszéki orvostan tanárává nevezték ki. A budapesti egyetemre 1867-ben hívták meg az elméleti orvostan tanárának, mely tanszéket 1872-ben a gyógyszertani tanszékkel cserélte fel. A M. Tud. Akadémia 1864-ben levelező, 1877-ben rendes tagjává választotta. Az Orvosi Hetilapnak 30 éven át volt főmunkatársa. Több mint 120 értékes tudományos dolgozatot hagyott hátra. Nagyobb munkái: *Az ember élettana* (2 kötet), *Az általános kór- és kórjelzéstan*, *Gyógyszertan*, *A magyar gyógyszerkönyv kommentárja*. ANTAL J.

Balogh *Loránd (Almási)*, építész és író, Almási Balogh Tihamér orvos és író fia, szül. 1869-ben Aradon. A műegyetemet Budapesten végezte. 1900-ban a párisi nemzetközi kiállítás egy csoportjának megtervezéséért a grand prix-t nyerte. 1902—1925-ig az Iparművészeti Iskola belsőépítészeti szakának tanára volt. Tervei szerint épült a fővárosi gázgyár munkástelepe, a Nemzeti Kaszinó három díszterme, a diósgyőri ref. templom, számos iskola, bérház, főúri kastély, családi ház és járásbíróság, legutóbb a bánhidai elektromos erőtelep munkás és tisztviselőtelepe. Tervpályázatokon számos díjat nyert. Irodalmi téren is nevet szerzett; dolgozatai lexikonokban, műszaki folyóiratokban és röpiratokban jelentek meg. A *Komédiásnő* c. pályanyertes vígjátéka a fővárosban is színre került. E lexikonnak is munkatársa.

Almási Balogh Lóránd

Balogh *Margit*, az első magyar tudományos nőutazó, *Papp Károly* egyet. tanár neje, szül. 1881 aug. 16-án Budapesten. Bölcsészdoktori, majd tanári oklevelet nyert s a belvárosi leánygimnázium tanára lett. Először Skandináviában, majd Északafrikában tett kutató tanulmányutakat (1910—12); az 1929-iki pretoriai földtani kongresszus alkalmából, amelyen férjével együtt résztvett, Délafrika földtanilag nevezetesebb helyeit járta be. Fontosabb művei: *Oláh Miklós Hungáriája* (1903), *Tanulmányúton Afrika északi partvidékén* (1912), *A delibláti homokpuszta* (1912). Lefordította *Schaffer F.* Általános geológia c. művét (1919). GAÁL I.

Balogh *Pál (Almási)*, homeopata orvos, szül.

Gutenberg Lex. T. K.
Bp., 1931. 17x.k.
(archiv)

1794-ben Nagybarcán (Borsodm.), megh. 1867-ben Budapesten. Orvosi oklevelét Budapesten nyerte 1823-ban. Németországban az épp akkor fölszínre került homeopatikus gyógymóddal megismerkedve, annak hívéül szegődött. A M. Tud. Akadémia előbb levelező, majd rendes tagjává választotta. A «hasonszenvi orvosegylet» létesítése körül nagyon buzgólkodott és később elnöke is lett. Az állatvédőegyesület létesítésében is nagy része volt. Orvosi értekezéseket írt. ANTAL J.

Balogh *Pál*, publicista, szül. 1854 aug. 14-én Győrött. 1875 óta hírlapíró. Részt vett a Pesti Hirlap és a Bpesti Hirlap megalapításában. Az utóbbinak 1896-ig népszerű vezércikkírója volt. Utóbb a *Magyar Nemzet* főmunkatársa, majd a miniszterelnökség sajtóelőadója lett. A törvényhozás megbízásából írta meg főművét: *A népfajok Magyarországon* (1897). Goethe-fordításai egyes lapokban jelentek meg. BALLA M.

Balogh *Péter*, a tiszántúli ref. egyházkerület püspöke, szül. Nábrádon 1792 febr. 12-én, megh. Debrecenben 1870 nov. 23-án. Tanulmányait Debrecenben végezte. 1821—22-ben a bécsi prot. teol. fakultás hallgatója volt. 1822-ben nagyszalontai lelkész, majd 1832-ben esperes. 1855-ben a debreceni püspöki szék üresedése idején helyettes püspök volt, 1860 május havában püspökké választották. Egyházi beszédein kívül megjelent: *Reggeli gondolatok a ker. vallások egyesülhetéséről* (Pest, 1823) c. munkája, mely a nemzeti egység érdekében egy kat.-prot. unió gondolatával foglalkozik. ROHOSKA J.

Balogh *Tihamér (Almási)*, írói néven csak *Almási Tihamér*, homeopata orvos és író, szül. 1838 okt. 31-én Pesten, megh. u. o. 1907 jún. 19-én. Kora egyik sokat emlegetett írója; jelentős színpadi sikerei voltak: *Clarisse* című drámája (1875) a Nemzeti Színház 100 aranyas pályázatán, *A milimári* c. népszínmű a Népszínház pályázatán nyert első díjat (1880). Nagysikerű népszínművei: *Cigány Panna* (1884), *Sári néni* (1885). Pályája végén Ágai Adolf társaságában színpadra vitte a Borsszem Jankó alakjait az *Egy görbe nap* c. nagysikerű bohózatban 1902-ben. Jelentős orvostudományi munkákat is írt, amelyek németül és angolul is megjelentek. Ő szerkesztette a *Homeopathia* c. folyóiratot is. RUBINYI M.

Almási Balogh Tihamér

Baloghné Hajós *Terézia*, székesfőv. polgári iskolai tanárnő, szül. 1881-ben Veszprémben. Irt állattani és növénytani tankönyveket, kiadott *Állattérképeket* (1927), *Állatföldrajzi Atlaszt* (1928) és számos népszerűsítő természettudományi cikke és állattörténete jelent meg folyóiratokban és önálló füzetekben. E lexikonnak is munkatársa.

Baloghy *Ernő*, nyug. miniszter, ügyvéd, szül. 1866 nov. 6-án Bécsben. Hosszú ideig szerkesztette Zomborban a *Bácska* c. politikai lapot. 1906-tól egy cikluson át képviselő, 1917-től 1919-ig Zombor és Szabadka főispánja, azután miniszterelnökségi államtitkár, majd a Berinkey-kormány közélelmezési minisztere volt. BALLA M.

Balogiványi, most *Ivanovce* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Gömör-Kishont vm.-ben.

Balogpádár, most *Padarovce* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Gömör-Kishont vm.-ben.

Balogrussó, most *Hrušovo* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Gömör-Kishont vm.-ben.

Balog-Semjén nemzetség. Birtokai legnagyobb része Szabolcs vármegyében feküdtek s a nemzetség alapítójának nevét *Kálló-Semjén* tartotta fenn. Ebből a nemzetségből származtak: a *Semjéni*, *Kállay*, *Biry* (†), *Domahidy* és *Panyolay* családok. (Turul, 1900, 1904, 1922—23). DARÓCZY Z.

Balogtamási, most *Tomaška* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Gömör-Kishont vm.-ben.

Balogújfalu, most *Vieska pri Siači* néven Csehszlovákiához tartozó község a régi Gömör-Kishont vm.-ben.

Balomir, most azonos néven Romániához tartozó két község a régi Hunyad vm. hátszegi és szászvárosi j.-ában.

Balony *(Baloň)*, most Csehszlovákiához tartozó község Győr vm.-nek a Nagy Dunán túl lévő részében.

Baloşeşti, a most Romániához tartozó *Bégabalázsd* régi krassó-szörényvm.-i község mai neve.

Balotafalu, most *Aciua* néven Romániához tartozó község a régi Szatmár vm.-ben.

Balozsameggyes, kisközség Vas vm. sárvári j.-ában, (1920) 570 lak. U. p. és u. t. Rum.

Bal paré (franc., ejtsd: *bàl pàré*), fényes külsőségek között tartott táncmulatság.

Balpárt (az elnök helyéről nézve a *baloldal*), francia példa szerint a szabadelvű, illetőleg a szocialista pártok a jobboldalon ülő konzer-

Aludári Balogh Lóránt

az Iparmivészeti Iskolában 1919 áprilisában végrehajtott átszervezés során rendelkezési állományba került.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 1970.2.sz. 141-147. l.

145. l.

almási Balogh Lóránd M.D.K.

építész

terve megvételt nyert az Erz. ref. Egyetemes Konvent szérházának pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1907. XXVIII. évf.

okt. 2. sz. 12. old.

MDK

Balogh Lóránt, almási

A budai távbeszélő központ tervp.-án a II. dijat nyerte.

Dr.Fábián Gáspár: A budai távbeszélő ...

Épitő Ipar - Épitő Művészet, 1923.Jul.1. 85-86.lap

Almási Balogh Lóránt MDK

A Tanácskormány rendelkezésére elhagyja -tanári állását az Iparművészeti Iskolában. A tanári kar 1919 jun 10-iki ülésén jelenti be Groh István h. igazgató. /Jegyzőkönyv/.

91.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

Balogh Lóránd, MDK

A magyar kiállitás két terméhez/a berendezést Tátray Lg és rajzolta/ - dekorálásán és elrendezésén Balogh Loránd, Löllbach Kálmán és Málnai Béla fáradoztak.

Málnai Béla: a wieni nemzetközi épitészkiállitás. A Ház.- épitész. folyóirat. 1908. I. 4.sz. 79-80.l.

almási Balogh Loránd MDK

Iparművészeti Iskola tanárát
a közoktatásügyi népbiztos 1919 ápr. 25-én
megküldött leirata rendelkezési állományba helyezi.

88.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

M.D.K.

almási Balogh Lóránt.

tervét 1000 K-ás megvételben részesítettér a fasori ref. templom pályázatán.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1910. XXXI. évf.

jun. 29. sz. 6. old.

MDK

Almási Balog Lóránd

Pályamunkáját dicséretben részesitették

I. em. alarajz, repr.

II. em. alaprajz, repr.

A Győri Első Takarékpénztár tervpályázata. Magyar Épitőművészet 1909. 4. sz. 29.1.

Almási Balogh Lóránd. MDK

kép/ iparművészeti tanár

A Művészeti Direktorium /kb. 1919 ápr./ javasolja rendelkezési állományba való helyezését.

87.o.

M.T. Képz. Él. Bp. 1960.

M.D.K.

Almási Balogh Loránt, építész

a budapesti krematórium-ra kiírt pályázaton harmadik díjat nyert.

Építőipar - Építőművészet, Bp. 1916 évf. 16. sz.
95-96. old. 10-15. á.

M.D.K.

Almási Balogh Lóránd, építész

, indítványt nyújtott be a Magy. Kern.-és Ép. Eglet mű-és kőrépítési szakosztályok 1915. márc. 29.-i ülésén (feldvasta Árkay Aladár), melyben elítéli a Hadsegélyző Bizottság által felvetett „szöges faló" eszmejét, ... művészi szempontból szerencsétlennek tartja, kéri a Szakosztályt, hogy ez ellen állást foglaljon ... a hazafias célra fordítható jövedelem érdekében javasolja, hogy faló helyett fatörzs, vagy más nem figurális alkotmány használtassék fel.

Építőipar- Építőművészet, Bp.1915.39.évf.

14. sz. 82. old.

MDK

Almási Balogh Lóránd

Földszinti alaprajz, repr.

Tervpályázatát az alábbi pályázaton megvásárolták
A magyar ref. konvent székházának tervpályázata.
Magyar Építőművészet 1907. 10. sz.

Almási Balogh Lóránt M.D.K.

(Bpesti) építész
első díjat nyert a pozsonyi
„Toldy Kör" vígjáték pályázá-
tán és „Komédiásnő" c.
szimmüvét Kreczányi Ignác
szimigazgató március havá-
ban elő fogja adni.

Vállalkozók Lapja, Bp.1895. XVI.évf.

Jan. 29. sz. 4 old.

M.D.K.

Almási Balogh Loránt, építés

megvásárolt terve a bpesti József finárvaház telkének beépítésére kiírt pályázaton. Hrsz.

Építőipar – Építőművészet, Bp.1918.évf. 15. sz.
115. old.

MDK

Almási Balogh Lóránt

a magyar református konvent székházának tervpályázatán pályamunkáját megvásárolták

Tervpályázati hirek. Magyar Építőművészet 1907. 10. sz. 18.l.

A magyar ref. konvent szekházának tervpályázata.
Alapraj-ok a 25. oldalon.
Magyar Építőművészet 1907 10. szám (Abrahol)

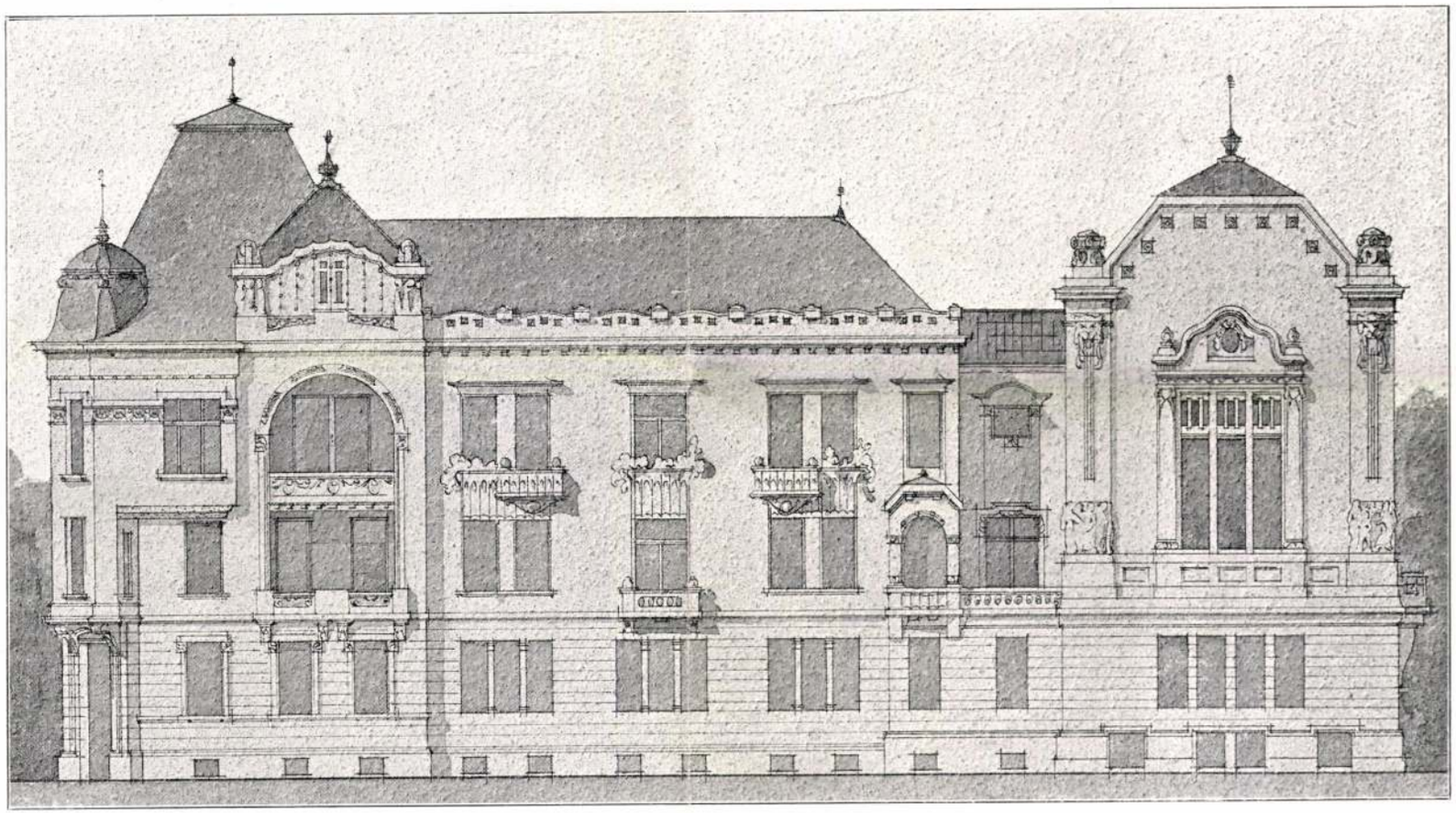

FŐHOMI OKZAT.

MEGVETT TERV. — JELIGE: „A".

ALMÁSI BALOGH LORÁND, BUDAPEST.

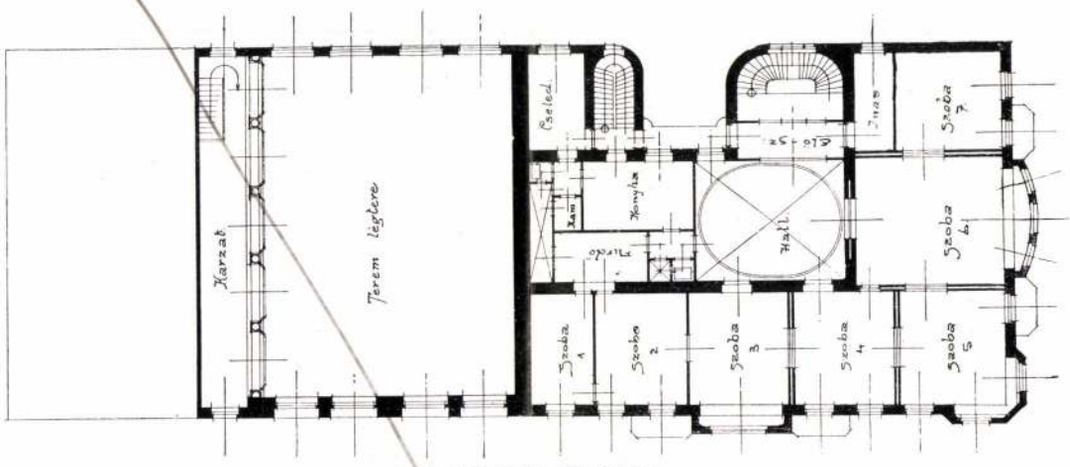

II. EMELETI ALAPRAJZ.

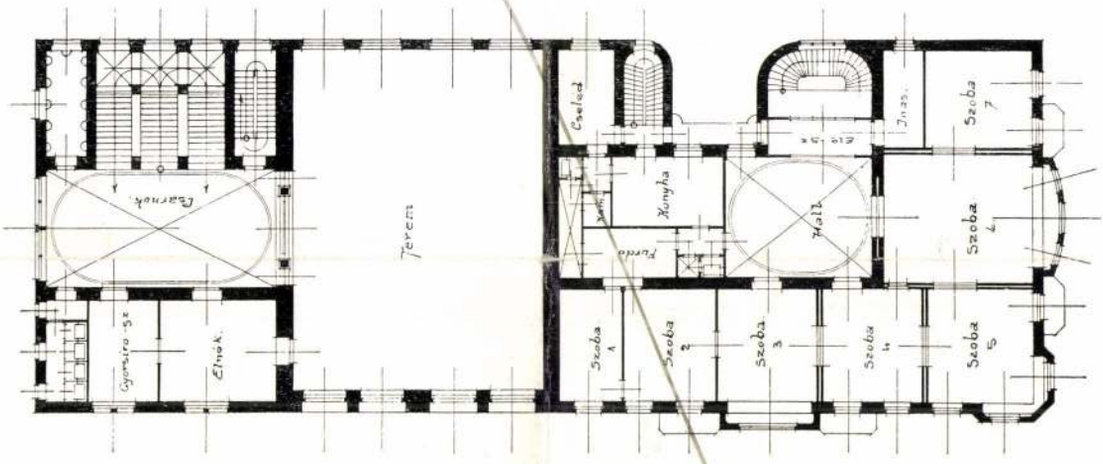

I. EMELETI ALAPRAJZ.

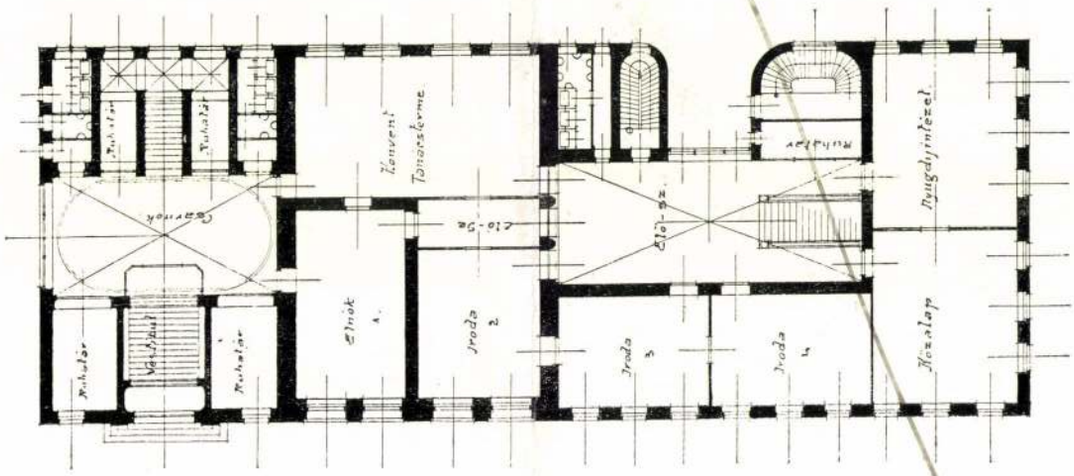

FÖLDSZINTI ALAPRAJZ.

II. DÍJ. — JELIGE: VILÁGOSSÁG. KISS GÉZA BUDAPEST.

Balogh Lóránt Almási

Almási Balogh Lóránt. Zárt udvar körüli beépítést tervez. A Kossuth-Lajos-tér felé egymás mellé 4 traktust helyez, amelybe két világító udvart szorít. Ez azonban nem enyhíti a világítás és szellőzés fogyatékosságait. A folyosók sarkait az odaépített klozetekkel mindenütt elsötétíti. Előnye a tervnek, hogy a térviszonyokkal számolni igyekezett és a középső rizalit kiugrását minimálisra vette. A négyes traktusnak hátrányait a tervező maga is érezte akkor, amidőn alternativ tervében a harmadik traktust kiküszöbölte. Egy másodrangú

25.

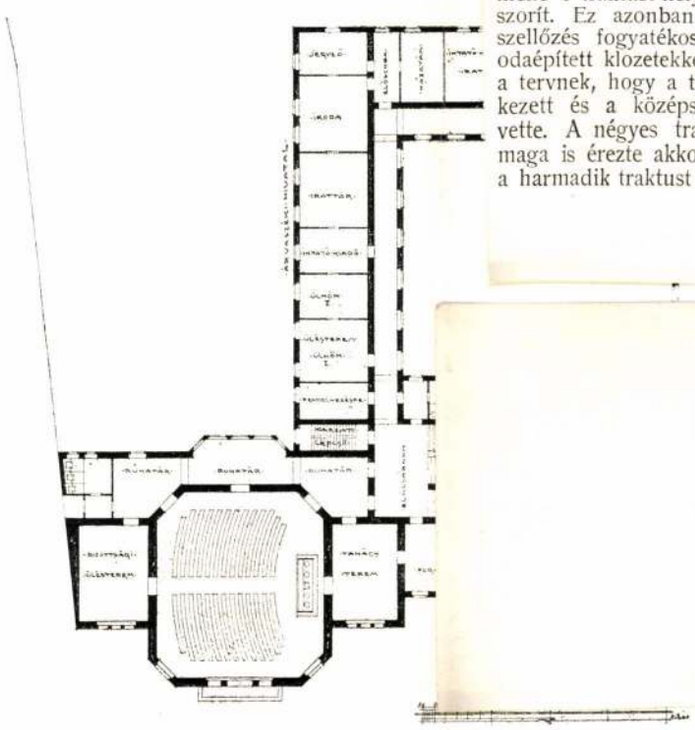

udvari megvilágítású traktusa azonban így is fennmaradt. Főbejárata keskeny és egy városháznál megkövetelhető monumentális hatással nem bir. Homlokzata a régi magyar városháza hangulatát tükrözi vissza. Művészi alkotásnak mondható.

II. MEGVÉTEL. ALAPRAJZ. HIKISCH ÉS KOTÁL, BUDAPEST.

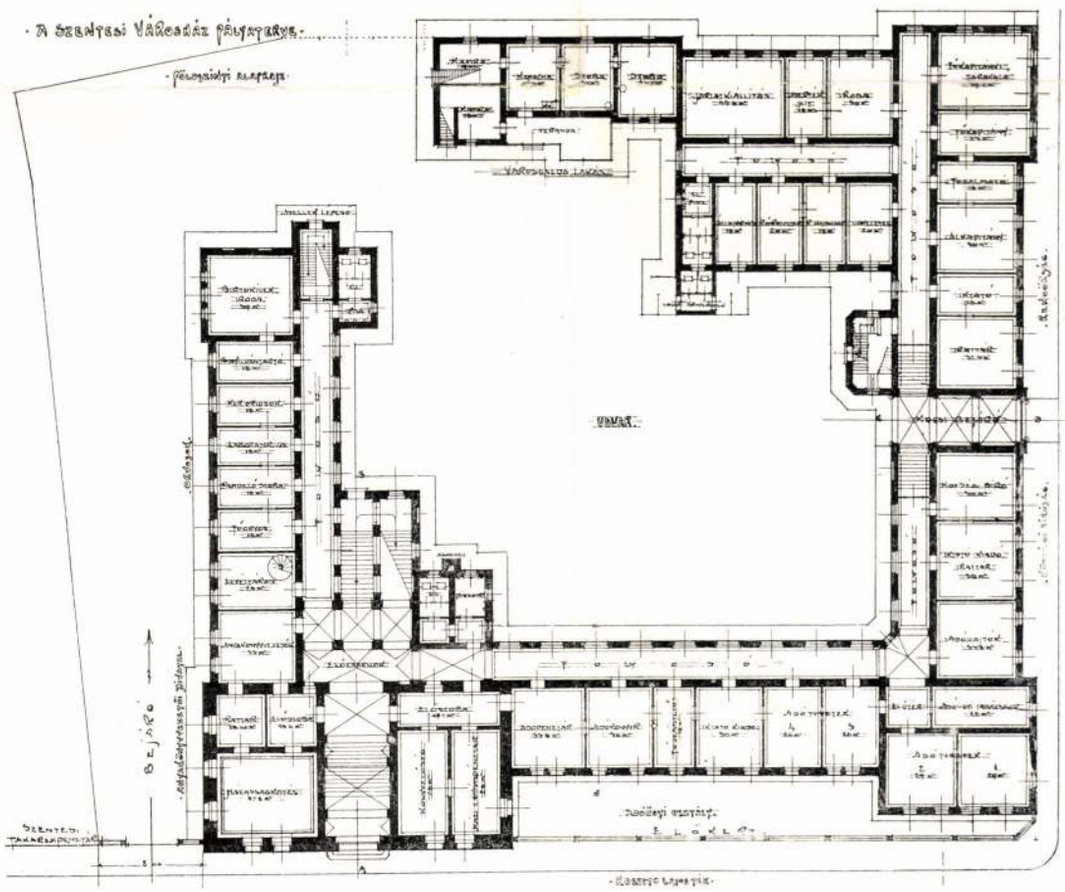

III. MEGVÉTEL. ALAPRAJZ. DOBOVSZKY JÓZSEF ISTVÁN, BUDAPEST.

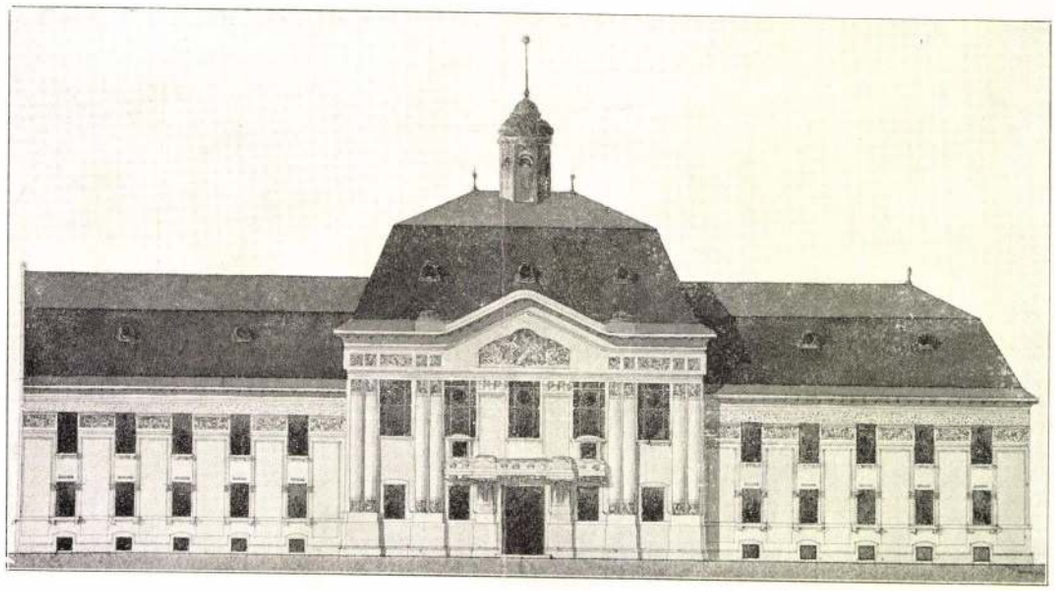

HOMLOKZAT.

A. BALOGH LÓRÁNT, BUDAPEST.

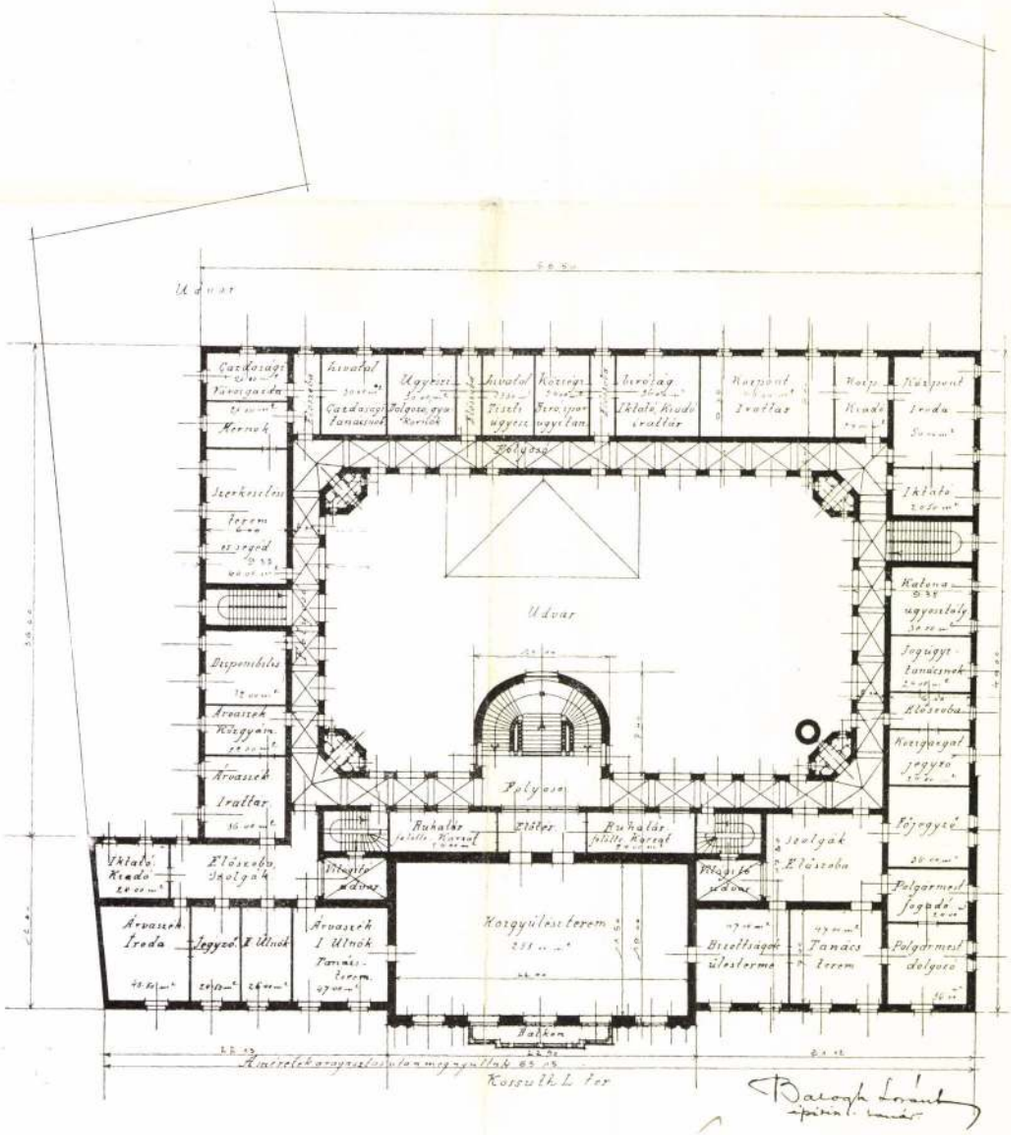
Udvar
Udvar
Folyosó
Közgyülésterem
Tanács terem
Polgármest. fogadó
Polgármest. dolgozó
Főjegyző
Irattár
Irattár
Irattár

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT: ALTISZTI HÁZ ÉPÍTETTE: LÁZÁR GÉZA

Tisztviselő- és munkástelep Bánhidán.

Igen tisztelt Szerkesztő Úr!

Sokszor hallom, hogy a mai építész-nemzedék nem egyéniségének kifejezésére, hanem az *új építészet* „sajátos" gondolatainak minél helyesebb megvalósítására törekszik. „Erőit és képességeit beilleszti annak a törekvésnek keretébe, amely az építészet megújhodását célozza." „A maga munkájával és eredményeivel kívánja meggazdagítani az új építészet mindinkább erősödő világmozgalmát" stb.

Olvasom továbbá, hogy a magyar építészek, a maguk szomorú és szegényes lehetőségeik közepette is igyekeznek az új építészet fejlődésébe bekapcsolódni és a magukét a nemzetközi teljesítményhez hozzáfűzni.

Ilyen körülmények között, tisztelt Szerkesztő Úr, nagyon nehéz helyzetben vagyok, mert tisztes koromnál fogva érzem erőim fogyatékosságát.

Érzem, hogy sohasem fogok sem Roncó-ban, sem másutt olyan házakat építeni, mint pl. Carl Weidemeyer, ahol a hálószobák területe nem egészen 5 m², ahol a fürdőszoba nincsen a hálószoba mellett, hanem a konyhán át, vagy egy nappali szobán át vezet hozzá az út, ahol egy csöpp kis pince csak valóságos körutazással közelíthető meg és végül, ahol a legnagyobb szoba, a hall (10·65 m. hosszú), valamint egy másik is — nyilván vendégszoba —, semmi kapcsolatban sincsen a lakással, hanem egy emelettel lejjebb van és csak kívülről közelíthető meg. Úgy látszik, minden lakónak kulcsa van hozzá, hogy dolgát ebben a helyiségben is elvégezhesse.

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT

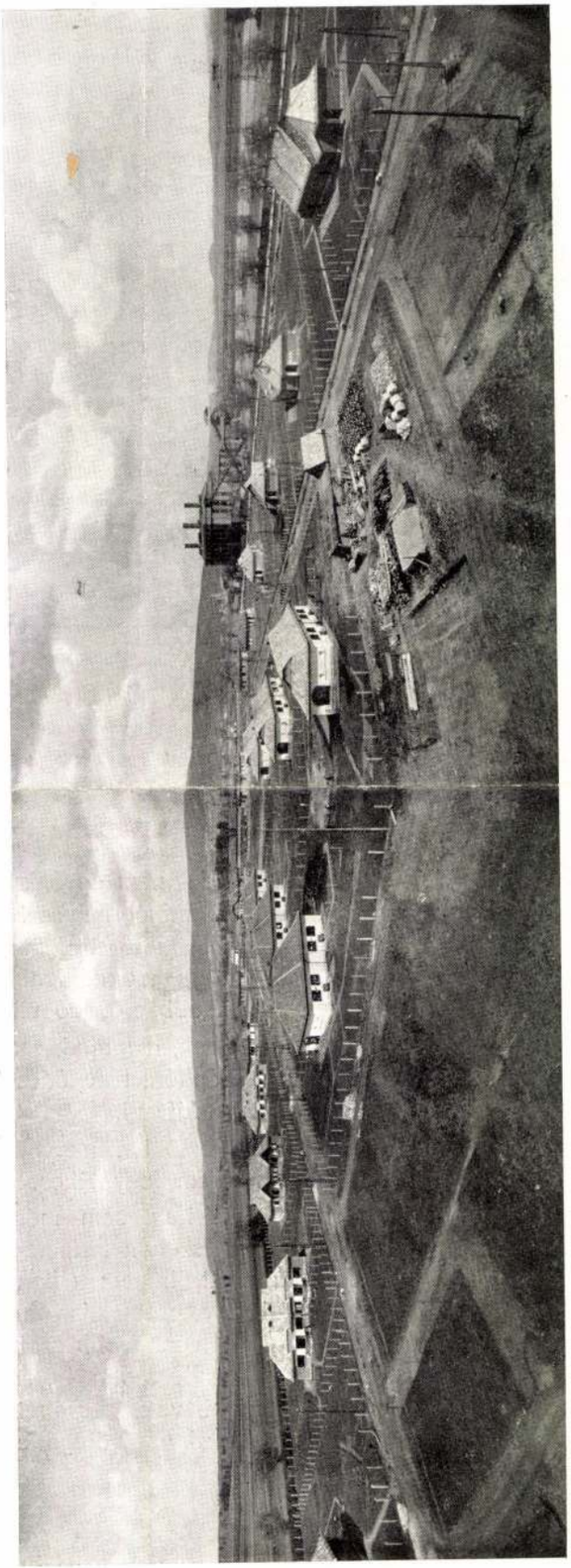

A BÁNHIDAI ERŐMŰVEK TISZTVISELŐ- ÉS MUNKÁSLAKÓTELEPE
A TISZTI ÉS ALTISZTI HÁZAKAT LÁZÁR GÉZA ÉPÍTŐMESTER ÉPÍTETTE

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT

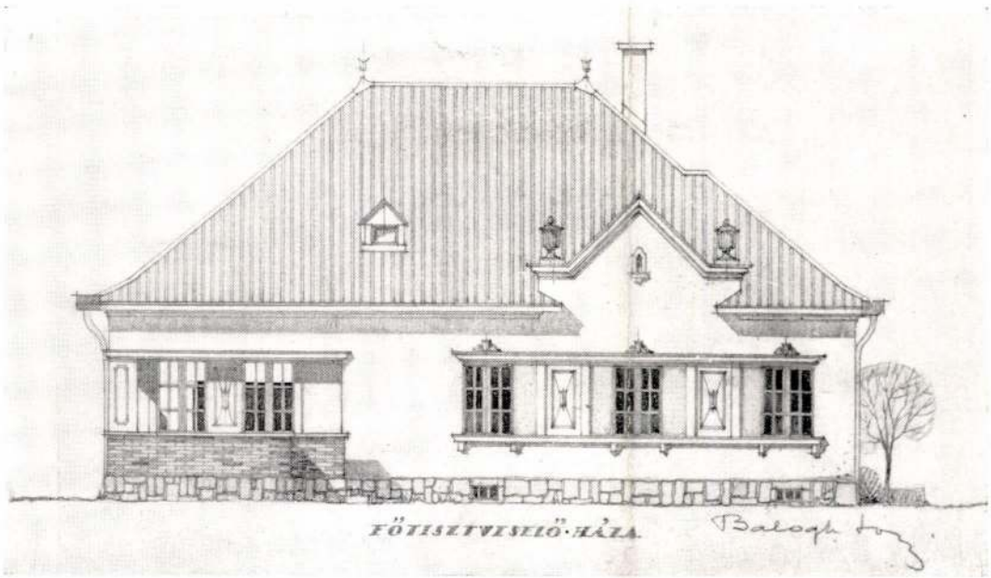

HOMLOKZAT

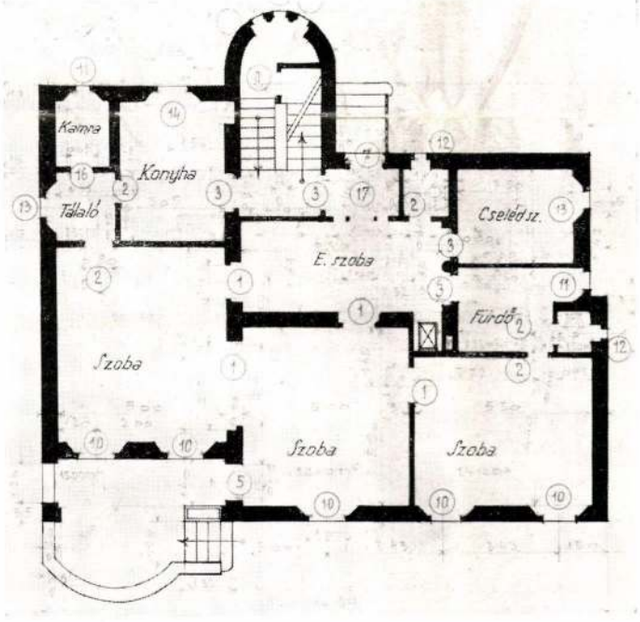

FŐTISZTVISELŐHÁZ ALAPRAJZ

A BÁNHIDAI ERŐMŰVEK LAKÓTELEPE
KIVITELEZTE: LÁZÁR GÉZA ÉPÍTŐMESTER

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT

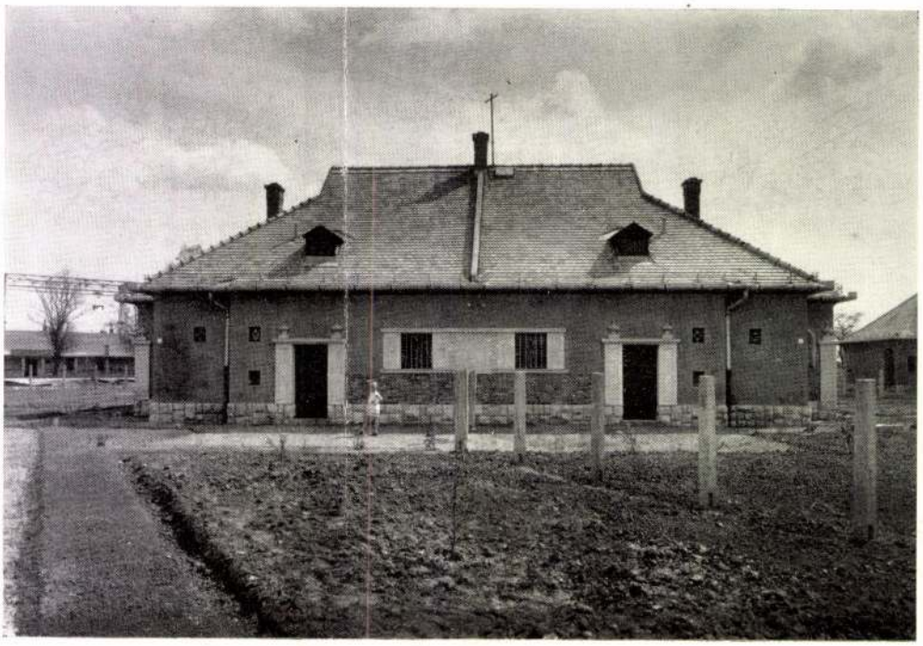

HOMLOKZAT

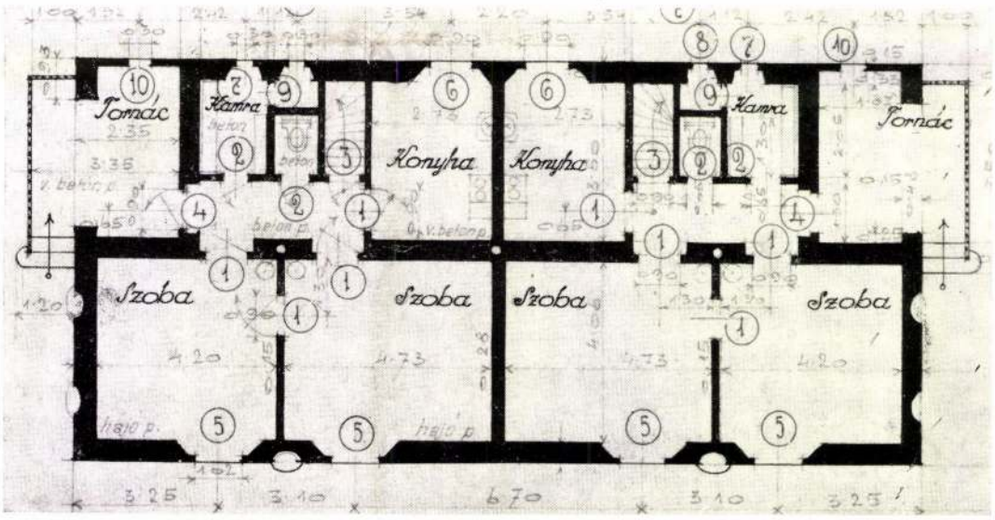

MUNKÁSHÁZ ALAPRAJZ

BÁNHIDAI ERŐMŰVEK
ÉPÍTETTE: A KOMÁROMI ÉPÍTŐ R.-T.

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT

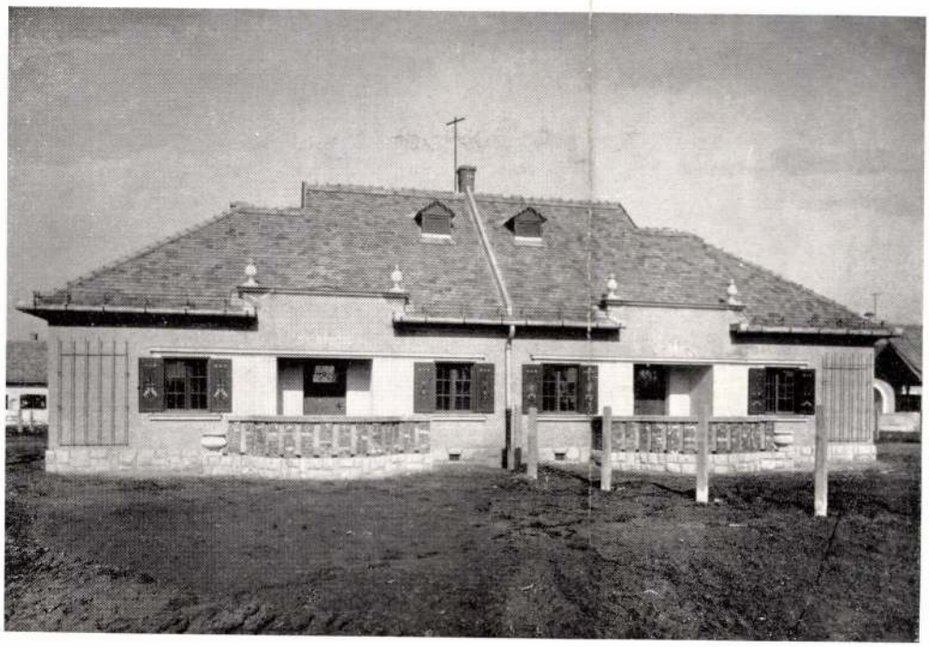

HOMLOKZAT

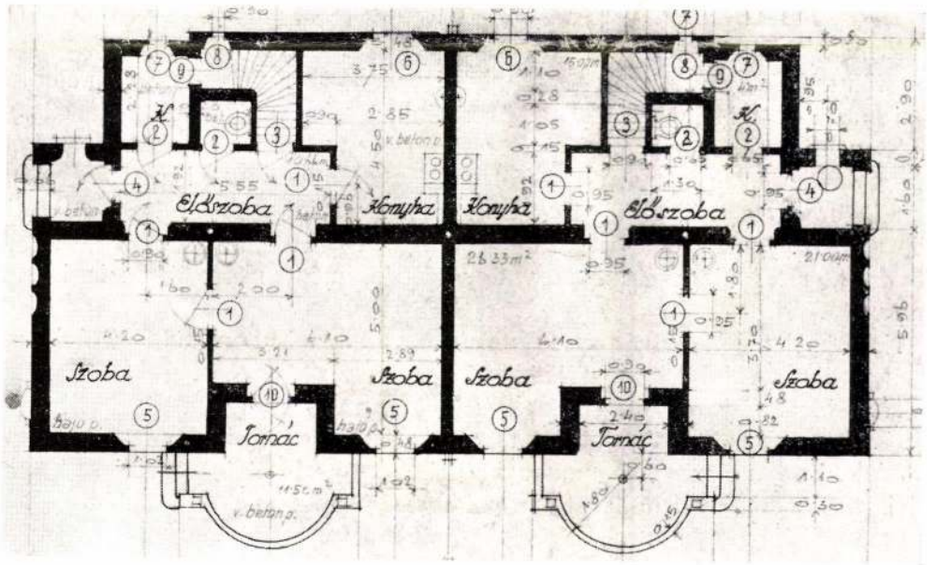

ALAPRAJZ

BÁNHIDAI ERŐMŰVEK

ALTISZTI HÁZ

ÉPÍTETTE: LÁZÁR GÉZA ÉPÍTŐMESTER

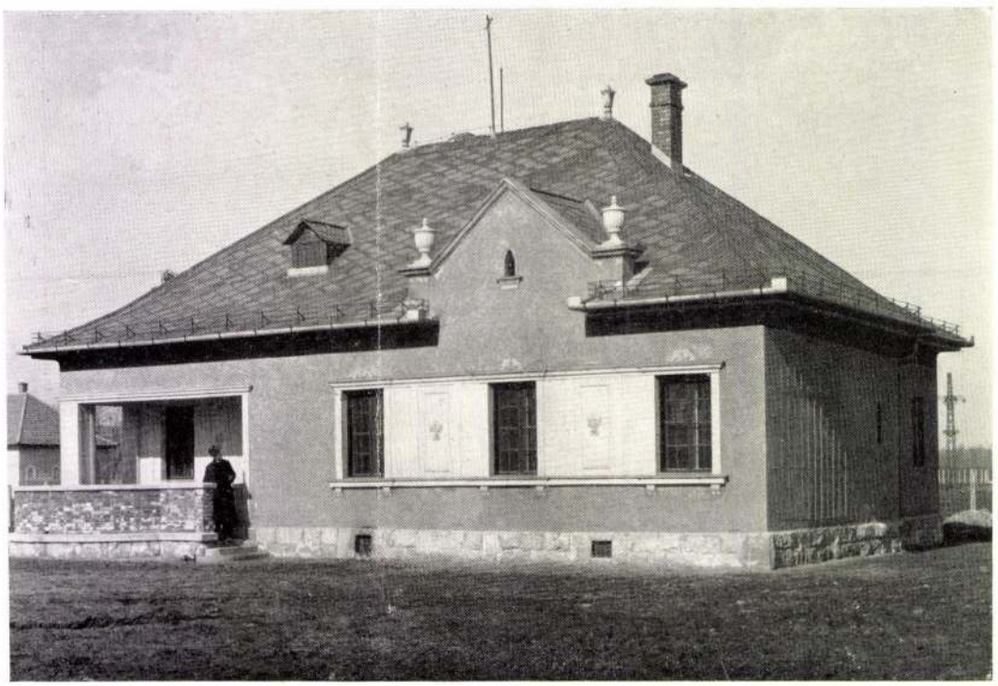

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT: A BÁNHIDAI ERŐMŰVEK MÉRNÖKLAKÁS
ÉPÍTETTE: LÁZÁR GÉZA ÉPÍTŐMESTER

Erről írja Bierbauer fiatal barátom a Tér és Forma 1930. évi 4-ik számában, hogy „Mint Weidemeyer korábbi munkái, úgy ezek is elsősorban eleven alaprajzi organizmusok", „a bennük lefolyó életre szabott tereket körülölelő házak" stb., stb.

Ezen elfogulatlan megállapítások után érzem továbbá azt is, hogy előre le kell mondanom és le is mondok arról a lelkesedéstől izzó elismerésről, amely kijár mindazoknak, akik — mint pl. Barbara Bruchalska is a kisebb csatahajókat veszik modell gyanánt, amelyekről éppen csak az ágyú torka hiányzik s — mindez csak azért, mert idegenek, akiket, úgy látszik, még műtermükben is érdemes felkeresni.

Nem tudom, járt-e Budapesten valaha tanulmányi úton külföldi építész és zengett e rólunk valaha is dicsériádákat?

Nem hiszem, de azt tudom, hogy a szokásos vállveregetésen kívül éles, sőt többször értelmetlen és igazságtalan megítéltetésben volt részünk, az meg éppen ősi szokás, hogy mi magunk a magunkét lehetőleg lebecsülni törekedjünk. Említett fiatal barátom ezt úgy fejezi ki, hogy „mi hosszú ideig megfeledkeztünk arról, hogy a tervezés kiinduló pontja az élet és külsőséges forma kényszer hatása alatt építettünk olyan házakat, amelyekről nem is tudtuk, hogy lakásra mily kevéssé alkalmasak"!

„Ezeknél történt meg, mondja ő, hogy „lakó" csak kompoziciót megzavaró elem volt, az élet pedig a „művészi alkotást" felborító feleslegesség!"

Balgaság volna perbe szállnom ez alkalommal a fentírt, lendületes és abszolut igazságos megállapításokkal egyrészt, mert a maradiságnak esküdt

MAGYAR ÉPÍTŐMŰVÉSZEK

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT
(L. FÜHRER ILUS RAJZA)

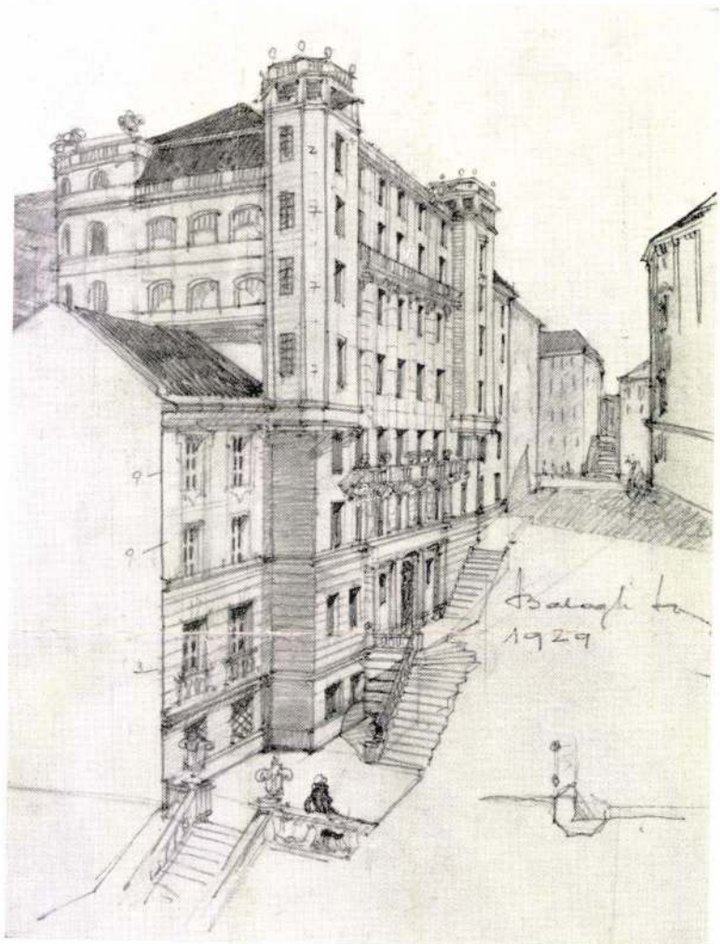

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT: BUDAI BÉRHÁZ TERVE VÁZLAT

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT: A BÁNHIDAI ERŐMŰVEK TISZTVISELŐLAKÁS
ÉPÍTETTE: LÁZÁR GÉZA ÉPÍTŐMESTER

ellensége, viszont az igazi haladásnak és modern törekvésnek, főleg, ha nemzeti irányúak, lelkes barátja vagyok; másrészt tudom azt is, hogy egy művészi lapot utóvégre is meg kell tölteni valamivel, akár tudományos, gyakorlati, esztétikai megállapításoknak, akár pedig egyszerűen smoncának nevezzük is azt. Ez utóbbi esetben egyébként még az sincs kizárva, hogy a negatív tanulságok mellett az olvasó kellemes és kedélyt derítő szórakoztatásban részesül, ami a mai savanyú világban csak elismerést érdemel. Mégis, ezek után bizonyos megadással, hogy ne mondjam: elszántsággal írom az alábbi kis ismertetést:

A Dunántúli vill. r.-t. áramszolgáltató központját Bánhidán építette fel, mert itt olcsó szénforrás (égő pala) és bő hűtővíz állott rendelkezésre. (Helytelenül Talbot-centrálénak is hívják, holott Talbot úr csak pénzügyi funkciókat végzett s így nem egészen indokolt módon vált világhíressé. Ezt a villamos központot a Ganz-gyár építette, de a gépi felszerelésben az angolok is részesedtek azon a közismert címen, hogy a szükséges 100,000.000 pengőt ők hitelezték.

Az építkezés ellenőrzését, továbbá műszaki irányítását és vezetését egy többtagú bizottság látta el s ebben hazánk számos műszaki kiválósága, mint Schimanek Emil, Verebély László, Hoor Tempis Mór, dr. Bánó László, Feyér Gyula, Bernárd

EGRI ÉS FIA DR. EGRI ISTVÁN
OKLEVELES GÉPÉSZMÉRNÖK
BUDAPEST, VII., ROTTENBILLER-UTCA 28. SZ.
TELEFON: JÓZSEF 318—01 TELEFON: JÓZSEF 318—01
KÖZPONTI FŰTÉS
VÍZVEZETÉK
CSATORNÁZÁS

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT

HOMLOKZAT

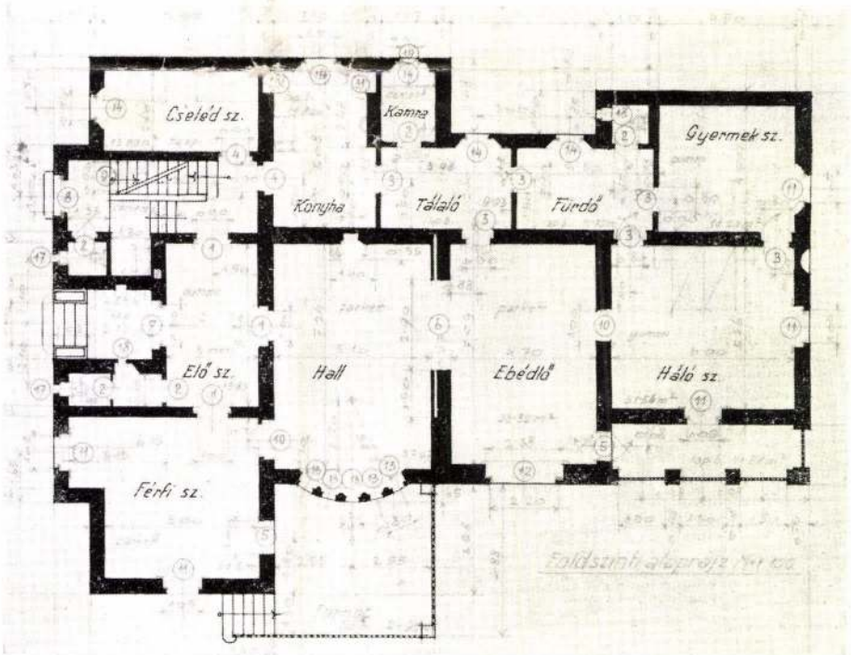

ALAPRAJZ

BÁNHIDAI ERŐMŰVEK ALIGAZGATÓI LAKÁS

ÉPÍTETTE: MOD LAJOS ÉPÍTŐMESTER

Győző, Mihajlich Győző, dr. Madarász Viktor, Szikszay Gerő, Bagossy Béla vettek részt.

A villamos központ építésének előrehaladásával sor került a tisztviselő- és munkáslakóházak építésére is.

A központ óriás gépeit aránylag kevés emberi erővel lehet üzemben tartani s így a lakótelep méretei sem számottevők. Mindössze egy igazgatói, egy aligazgatói, két mérnöki, egy könyvelői, egy pénztárosi, 16 altiszti és 12 munkáslakás épült.

A villanytelepet a lakóteleptől egy közút és a bánhida—pápai vasúti vágány választja el s Bánhida községtől kb. 3 km.-nyire fekszik.

Az igazgatóság ama szociális elgondolás alapján, hogy üzemét csak megelégedett személyzettel képes fenntartani: a legnagyobb megértéssel járult ahhoz, hogy tömeglakás helyett minden tisztviselőnek és munkásnak saját háza és saját kertje legyen. A rendelkezésre álló 24 kat. hold terület pedig lehetővé tette, hogy az egyes parcellák szokatlanul nagyok: 800—350 □-öl kiterjedésűek legyenek s ezenkívül bőven jutott hely közös park, sétautak, 2 tenniszpálya, 4 holdas zöldség- és virágkertészet stb. számára is. Külön terület tartatott fenn egy később építendő emeletes legénységállóra és egy kaszinó-épületre is. Előbbivel kapcsolatos lesz a közös fürdő, a közös mosókonyha és a gondnoki lakás, utóbbiban lesz a kantin, az étkező- és egy csomó vendégszoba.

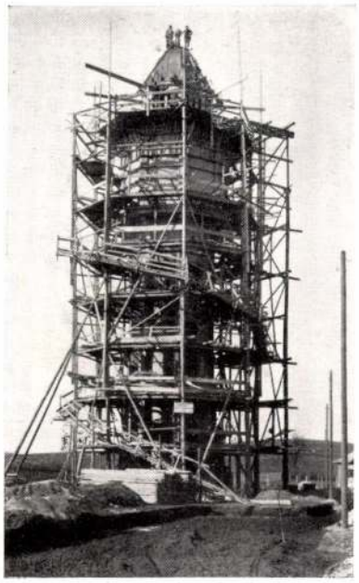

A BÁNHIDAI VÍZTORONY ÉPÍTÉS KÖZBEN
KIVITELEZTE:
A KOMÁROMI ÉPÍTŐ RÉSZV.-TÁRS.

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT:
A BÁNHIDAI VÍZTORONY
KIVITELEZTE:
A KOMÁROMI ÉPÍTŐ RÉSZV.-TÁRS.

Az egész telep csatornázva van és vízvezetékkel bír. Az erre vonatkozó műszaki terveket Farkas Kálmán mérnök, nyug. min. tan. készítette, aki ezen munkának művezetésére is megbízást kapott. A vizet egy 23, csúcsáig mérve 31 m. magas, 100 m³ befogadóképességű víztorony szolgáltatja, amelynek vasbetonvázát Farkas Kálmán, külső kiképzését — az adott formák korlátozása mellett — alulírott tervezte meg.

A tisztviselők külön-külön házakban laknak, míg a munkásházak kétlakásos ikerházakban nyernek elhelyezést. Valamennyi lakóház *főhomlokzata délnek fekszik* s észak felé kizárólag konyhák, kamarák, W. C. stb. nyílnak. Ez az oka annak, hogy az épületek a főútvonalakhoz képest diagonális irányban állanak s így egyelőre, míg a faültetvények meg nem erősödnek, a telep kissé kuszált képet nyujt, mert nélkülözi a megszokott, egyenesvonalú katonás sorakozást. Mindazonáltal

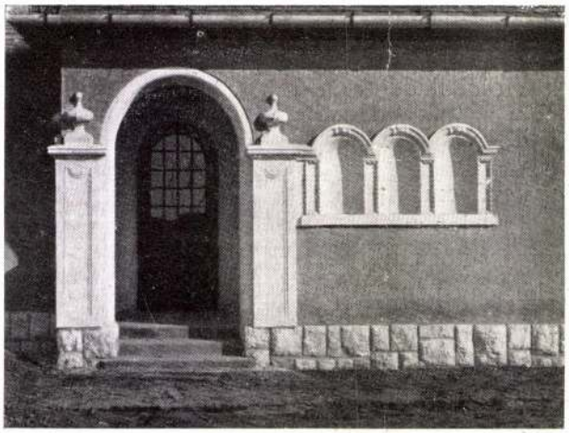

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT: RÉSZLET AZ ALTISZTI HÁZRÓL
ÉPÍTETTE: LÁZÁR GÉZA

az igazgatóság ingadozás nélkül tette magáévá ez elrendelésemet, amely a családos emberek egészségére fektette a legfőbb súlyt.

A tervek leírását mellőzöm, mert a közölt alaprajzok és képek kellő felvilágosítást nyujtanak. Talán vannak köztük eleven alaprajzi organizmusok is.

A telep összes építményeire 840.000 pengő volt előirányozva s a munkákra 1929. ápr. havában nyilvános árlejtést hirdettem.

Beérkezett 14 ajánlat, amelyek közül a legolcsóbb 839.000 pengőt, a legdrágább 936.000 pengőt tett ki. Az árlejtés egységáras alapon történt, de mindegyik vállalkozónak nyilatkozni kellett arra nézve is, hogy mennyiért vállalja az építkezést átalányárban?

A részletes költségvetés abszolut pontosságára vall, hogy az összes vállalkozók az egységáras alapon megállapított végösszegért, illetve az így kiszámított térfogategység (m^3) alapján, átalányárért is hajlandók voltak — minden ráfizetés vagy engedmény nélkül — vállalni a munkát. A túllépés feltétlen elkerülése végett az igazgatóság elfogadta előterjesztésemet s így az összes épületeket egységáras leszámolás helyett átalányösszegek kikötésével, 3 vállalkozó között főleg azért osztotta meg, hogy az építkezési pangás mellett minél több szakiparost és vállalkozót juttasson foglalkozáshoz. Az egész munka rendkívül rövid idő alatt bonyolódott le és mindhárom vállalkozó abban versenyzett egymással, hogy minél szolidabb munkával érdemelje ki megbízói megelégedését, ami mindháromnak egyaránt, teljes mértékben sikerült. Megemlítem még, hogy a munkásházak m^3-kint 27.60, egy-egy lakás 10.500 pengőbe; az altiszti házak m^3-kint 25.60, egy-egy lakás 13.200 pengőbe; a tisztviselőházak m^3-kint 37.00, egy-egy lakóház 41.500 pengőbe; az aligazgatói ház m^3-re 32.00, az egész épület 68.000 pengőbe került.

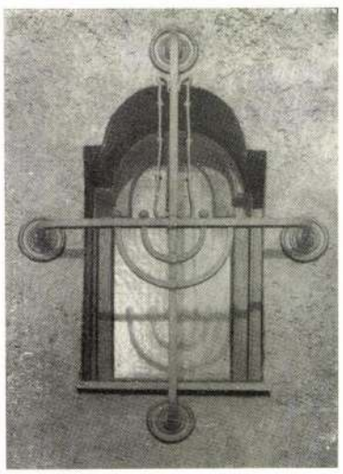

ALTISZTI LAKÓHÁZ: KAMARAABLAK

Az igazgató házát a Ganz-gyár tervezte. A víztorony 40.000 pengőből került ki.

Fenti összegekben a kerítések, fásítás, továbbá a vízvezetéki és csatornázási költségek természetesen nem foglaltatnak benne. Túllépés csakis a földmunkánál, illetve tereprendezésnél volt s e címen az igazgatóság utólagosan külön 14.000 pengőt folyósított.

A kertészház, amelynek költsége a 840.000 pengőben benne foglaltatik, 30.700 pengőbe került

s ehhez épült egy 20 m. hosszú, modern, központi fűtéssel felszerelt növényház, amelyet a Haas és Somogyi cég a *Mohay*-féle rendszer szerint 14.000 pengőért épített fel.

Az aligazgatói házat, a kertészházat, a földmunka nagy részét, a Prister-rendszerű derítőtelepet és az összes kerítéseket (5000 fm.) Mód Lajos, a tisztviselő- és altiszti házakat Lázár Géza, végül a munkásházakat és a víztornyot a Komáromi Építő R.-T. vállalta. Tervbe van véve még idővel egy kis kápolna, egy boltosház és egy pékműhely építése, hogy ezzel a kis kertváros teljessé legyen.

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT: RÉSZLET AZ ALIGAZGATÓI HÁZRÓL
ÉPÍTETTE: MÓD LAJOS

A kertészeti munkákat részben Solty László, részben Gubicza Dezső kertépítők végezték.

Az összes épületek rádióantennával vannak felszerelve. Az építkezés helyszíni vezetését régi munkatársam, Zsigmond István nagy hozzáértéssel és önfeláldozó buzgósággal végezte s csak így vált lehetségessé, hogy az épületek még ugyanazon év őszén a használatnak átadhatók voltak.

Szerkesztő úrnak készséges és tisztelő híve

almási Balogh Lóránt.

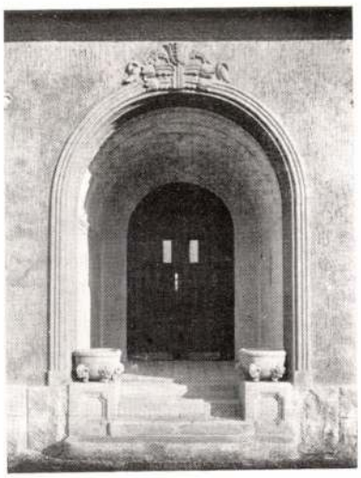

BÁNHIDAI MÉRNÖKLAKÓHÁZ: BEJÁRAT

Magyaros építészeti törekvések kiállítása a Nemzeti Szalonban.

Írta: MAGYAR VILMOS.

A magyaros építészeti törekvéseket a kongresszus nemzetközi kiállításának távlatán keresztül tudjuk csak igazában értékelni. Ha emellett még a modern építőművészet európai fejlődési irányát is figyelembe vesszük, igen érdekes eredményhez jutunk.

Éppen ezért sajnálom, sőt hibának tartom, hogy ezt a kiállítást nem a Műcsarnokban, hanem attól elszakítva mutattuk be. Ezáltal elvontuk a látogatók zömét ezeknek a terveknek a megtekintésétől. A külföldi kollégák az első napokat a Műcsarnoknak szentelték. Itt egész délelőttöket töl-

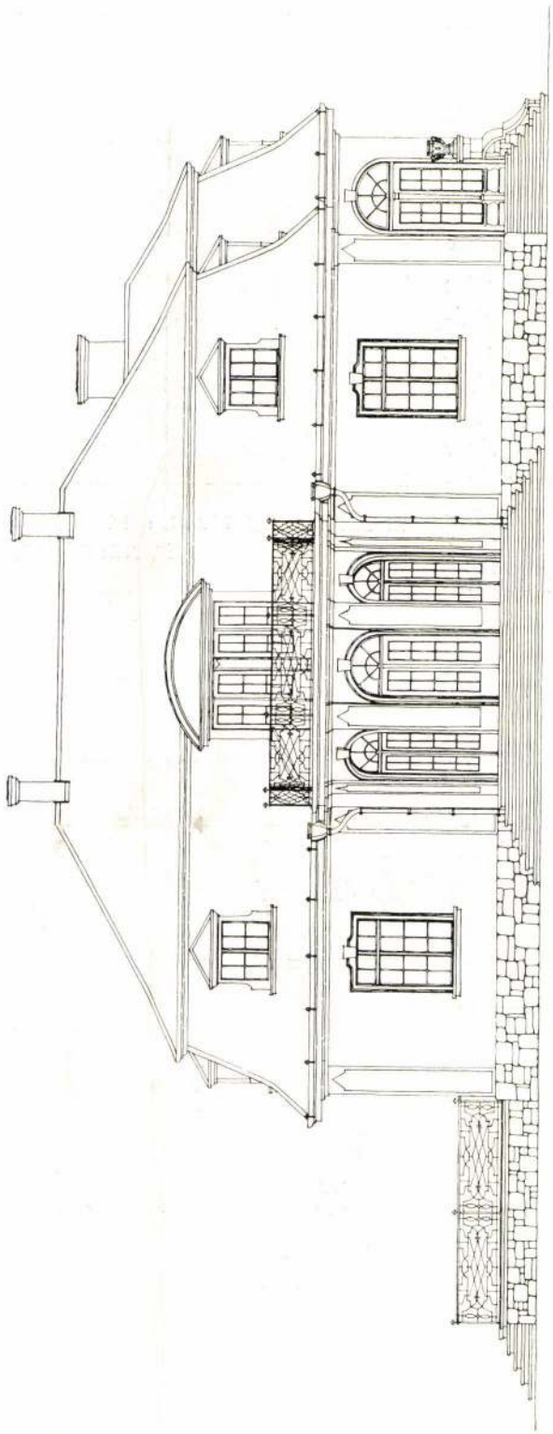

IGAZGATÓI LAKÁS

A BÁNHIDAI ERŐMŰVEK LAKÓTELEPE

TERVEZTE ÉS ÉPÍTETTE: A MAGYAR ÉPÍTŐIPARI R.-T.

HOMLOKZAT

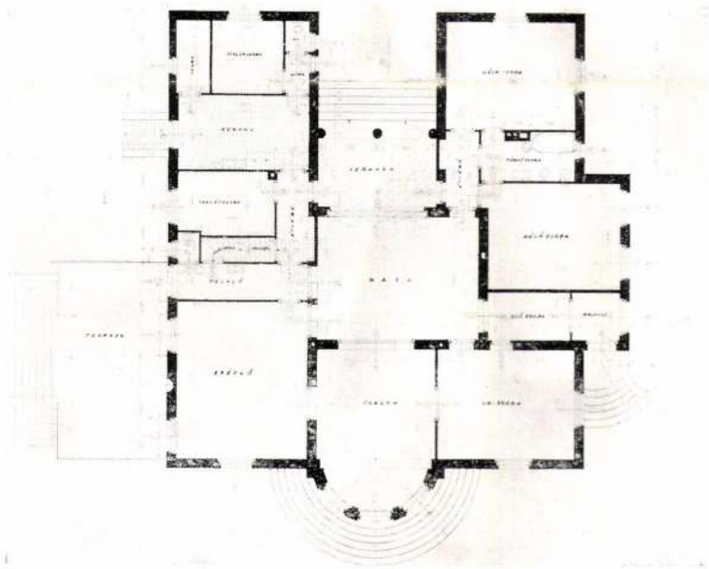

IGAZGATÓI LAKÁS ALAPRAJZ

BÁNHIDAI ERŐMŰVEK
TERVEZTE ÉS ÉPÍTETTE: A MAGYAR ÉPÍTŐIPARI R.-T.

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT

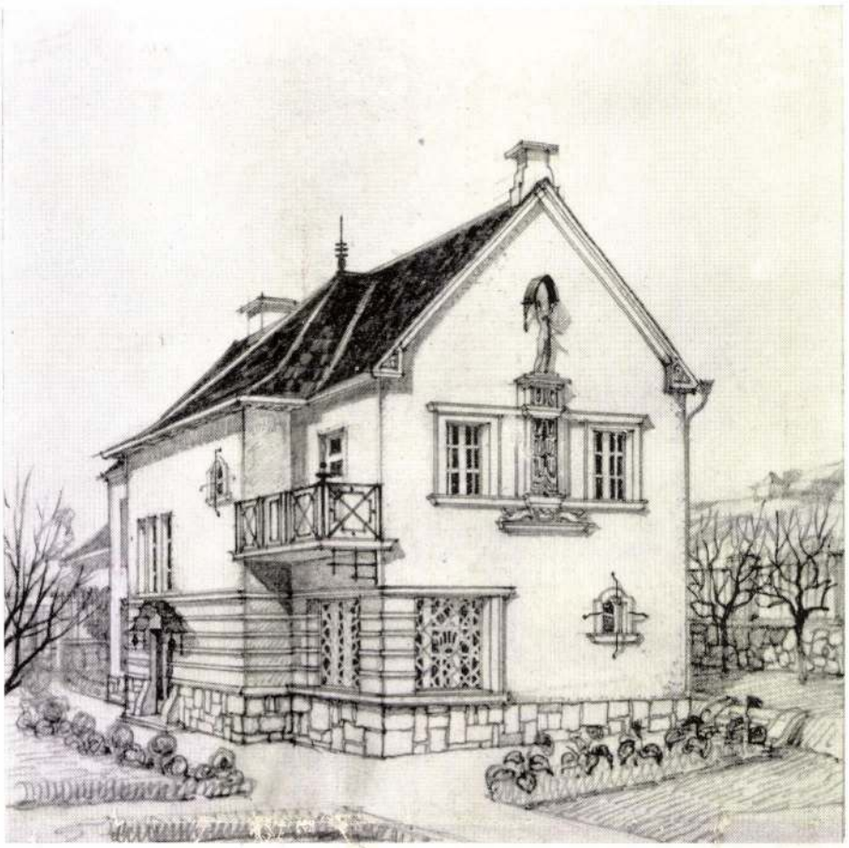

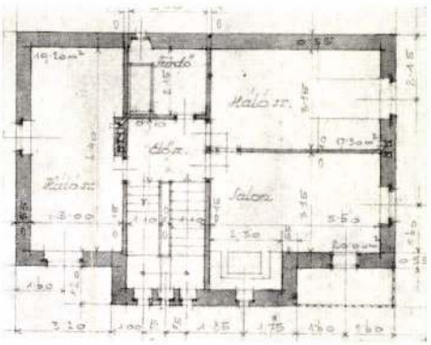

BUDAI VILLA

ALMÁSI BALOGH LÓRANT

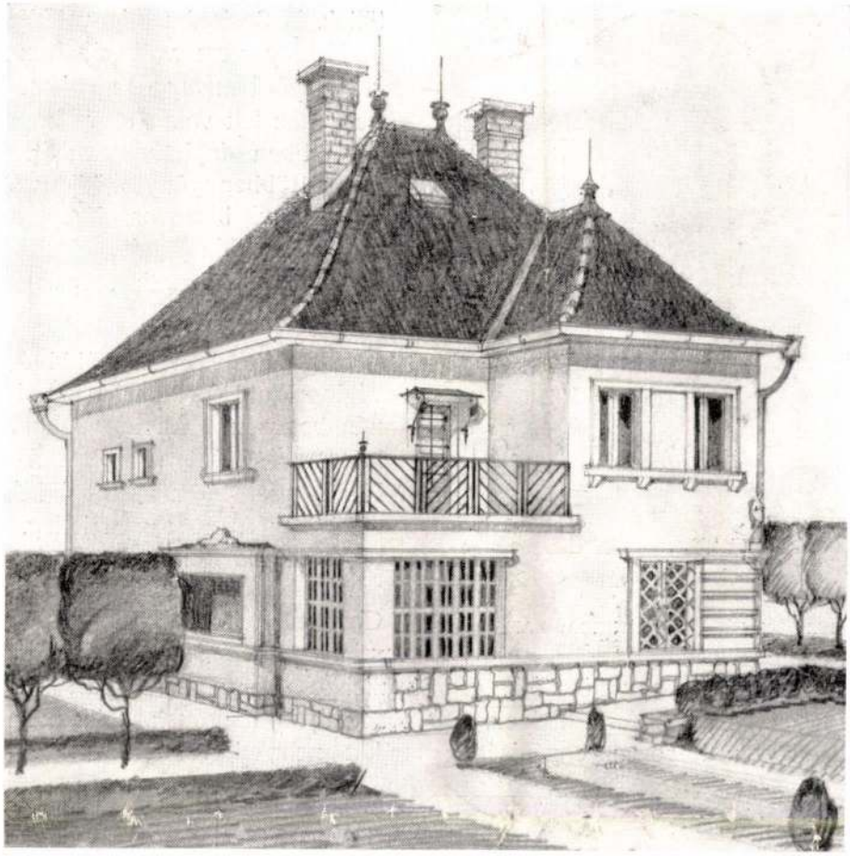

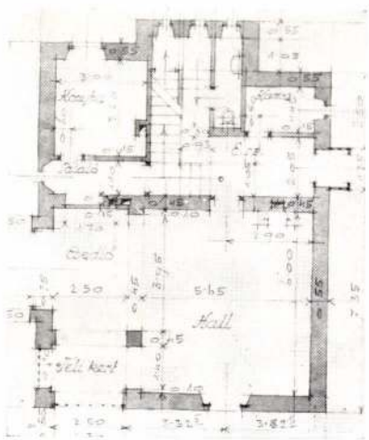

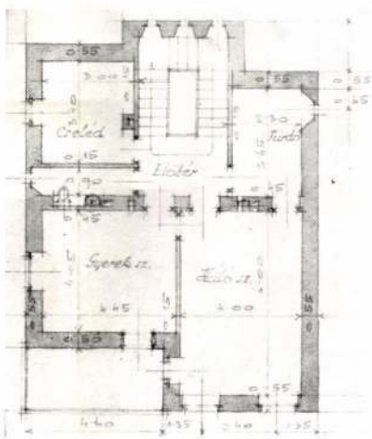

BUDAI VILLA

Balogh Lóránt, almási

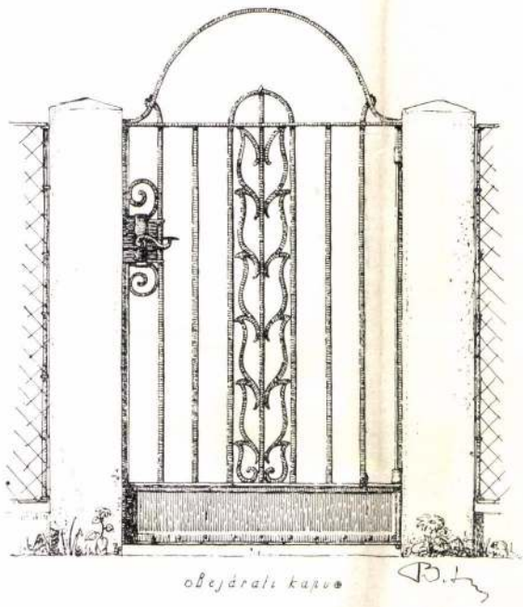

ALMÁSI BALOGH LÓRÁNT: BÁNHIDA, KAPUBEJÁRAT

töttek. A Szalonba alig vetődött egykettő. Így nem volt alkalmuk ezzel a gyönyörű anyaggal megismerkedni. Pedig az lett volna a cél, hogy mennél többen foglalkozzanak vele és mennél többen gyönyörködjenek benne.

Annyi bizonyos, hogy azok a külföldiek, akik látták, elragadtatással szóltak a tervek szépségéről és eredetiségéről.

*

Az Európán az utóbbi években végigszáguldott „Sachlichkeit"-láz szűnőfélben van. Németországban, ahonnan útnak indult, ma divatját multa. A modern építőművészet új iránya az egyéniség és a nemzeti jelleg. Ez az új jelszó. A francia Le Corbusier, a német Erich Mendelsohn és Walter Gropius, avagy a holland J. P. Dudok, szintén egyéniségek. Nekik az volt a szerencsétlenségük, hogy követőik, a „Sachlichkeit" fogalmába gyúrt kópiákkal sivárságot adtak, művészet helyett. De jöttek új egyéniségek, akik már tradicionális alapon dolgozva, egyéniségük mellett nemzeti vonást is vittek mun-

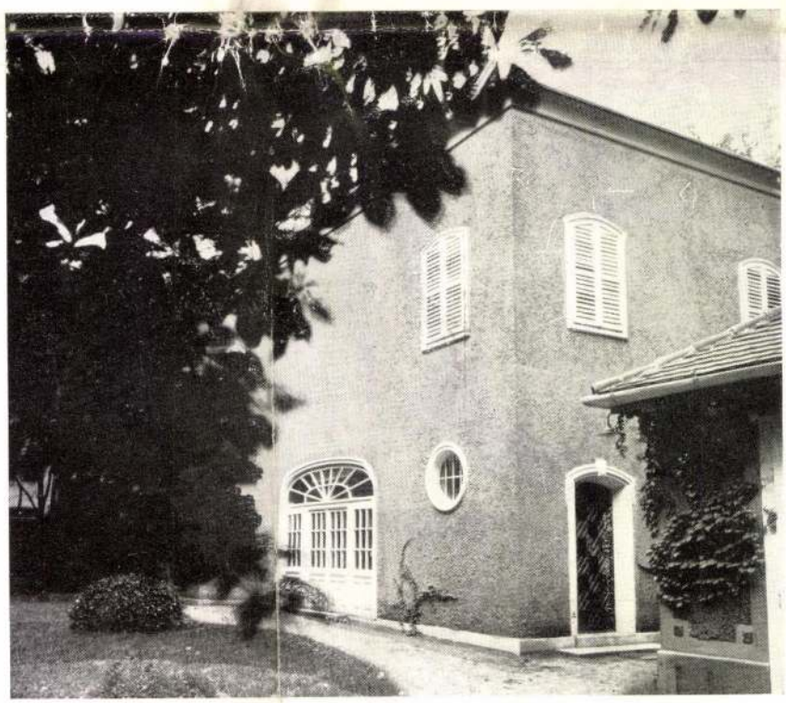

SZEPESSY SÁNDOR: CSALÁDI HÁZ ÁTÉPÍTÉS

Balogh Loránd

Balogh Loránd

Művészi Ipar – Nemzeti (Művészet)

1905. I. ~~ét~~. 3 sz. 39 l.

(Arcképpel)

AZ ORSZÁGO
KÉPZŐMŰVÉSZI
ÉVKÖ

AZ 1930.

Balogh

B 5. *Loránt*, almási, építész. * Arad 1869 nov. 27. Steindl Imre és Hauszmann Alajos alatt a bpesti műegyetemen végezte tanulmányait. 1902-től a bpesti iparművészeti iskola tanára. Specialitása a kastélytervezés (a bukoveci gróf Serényi-, malonyai báró Ambrózy-, béládi Szent-Iványi-kastély stb.). 1900. Párizsban, 1906. Milánóban munkáira aranyérmet kapott.

K. G. I. 68. l.

Eber–Gombosi
Művészeti Lexikon
I. k. 1931. 1935.
68. l.

C. de Witte: Eine Landschaft mit grossen Bäumen stb. — 1835: I. 21. *C. de Witte:* Landschaft mit Reitern, die ihre Pferde tränken. — 1844: I. 19. *C. de Witte:* Landschaft mit Reitern, die ihre Pferde tränken. — 1865, 1866, 1867, 1869: IX. 17. *C. de Witte:* Lovasok itatón.

b) Az Orsz. Képtárban. 1871: IX. 17. *C. de Witte:* Lovasok itatón. — 1873: IX. 17. *C. de Witte:* Landschaft mit Reitern, die ihre Pferde tränken. — 1876, 1878, 1879: X. 345. *C. de Witte:* Tájkép lovasokkal, kik lovaikat itatják. — 1881: 350. *C. van Wittel-Pictoor:* Kút. — 1888: XXI. 728. *C. de Witte:* A kút. — 1896, 1897: XXI. 728. *C. de Witte:* A kút. — 1897: XXI. 728. *C. de Witte:* Am Brunnen. — 1898: XXI. 728. *C. de Witte:* L'abreuvoir. — 1901, 1904: XXI. 728. *C. de Witte:* A kút.

Almási Balogh Lóránt, építész

L: Kozma Lajos

—: A harmincas évek építészetének kronológiai táblázata 6-8

Magyar Építőművészet Bp. 1983 83/2

MDK

Almási Balogh Loránd építész

Egyesületeinkből. Vállalk. Közl. 1907.márc.25. 4.l.

EA ltsz

MDK

Balogh Lóránd iparm.isk. tanár

Krónika. Épitő Ipar-Épitő Müvészet, 1922. okt.15.
151 l.

MDK

Aradi N: Párizs hatása. . . Élet és Irodalom,
1958. jan. 31.

BALOGH Lóránt építész

Erdei 1991 52 p.

Recht und die Verwaltungs-
, Laupp

eoretischen Staatswirtschaft.

en und Gesetz. Berlin, 1907,

arische Wahlrecht im Reiche
Reform. Berlin, 1907, Heymann

Balogh Lóránd építész M.D.K.

Mária Terézia téri iskola

Preisich Gábor: Bp. városépítésének története a kiegyezéstől a Tanácsköztársaságig Bp. 1954. 98.1.